1960

DOMINIKANSKI KLERIKAT
ZAGREB — MAKSIMIR
TRG AUGUSTINA KAŽOTIĆA 4

GOD. XXIX BROJ 1 BEOGRAD, JANUAR 1960 CENA 20 DIN.

BLAGOVESTI

VERSKI MESEČNIK

Bogorodica sa Knezom mira

Pokaza se milost Božja koja spasava sve ljude, učeći nas da trezno i pravedno i pobožno živimo na ovome svetu.

NAŠ PLAN

Počinjemo 29 godište našeg mesečnika »Blagovest«. Čvrstom nadom u Boga, idejnom i tehničkom pomoći vrednog kruga saradnika i materijalnim oslonom na naše savesne i vredne čitatelje.

Redakcija lista je svesna ograničenosti svojih mogućnosti. Poznate su joj zamerke i primedbe brojnih čitalaca. Želeli bismo ugoditi svima, ali to nije moguće. Nije izuzetak da su želje i predlozi jednih suprotni željama i predlozima drugih. Moramo se svi zadovoljiti time što možemo u datim prilikama i ograničenim snagama postići.

Struktura mesečnika ostaje uglavnom ista, pošto se ni krug saradnika bitno ne menja. »Blagovest« želi pružati dragim prijateljima čitaocima nešto verske pouke sa biblijskog, liturgijskog područja, katkada neka poglavlja iz bogoslovlja i crkvene povesti.

Pošto sačinjavamo sa katolicima širom sveta jednu veliku duhovnu zajednicu katoličku Crkvu, koja se naziva vojujućom Crkvom, korisno je poznavati katolički svet i savremena zbivanja u njemu. Tako ćemo lakše očuvati svest jedinstva i moliti se jedan za drugoga.

Naši čitaoci više puta šalju pisma i traže odgovor. Katkada odgovaramo pojedinačno, katkada u rubrici »Urednikova pošta«. U tu rubriku dolaze pitanja i odgovori koji mogu biti od koristi širem krugu čitalaca. Neka se strpe oni prijatelji koji ne dobiju odgovor odmah. Uredništvu je draga ova pismena veza sa čitaocima jer tako saznajemo Vaše misli, želje i predloge, pa se možemo više njima prilagoditi.

Drugi deo originalnog romana »Bojište vječnog krijesa — Tajna Kamenitih vrata« obrađuje hrvatsku istoriju za vreme bl. Nikole Taveliča sa glavnim junakom Cvjetanom Tavelićem. Taj se nastavlja.

Život Dominika Savija iz pera sv. Ivana Boska je završen. Kroz ovu godinu izlaziće poučan skraćeni životopis neke žene pod naslovom: »Živela za ljubav«, posvećen naročito majkama. Nadamo se da će i drugi naći u njemu pouke i poticaja, da će slediti glavnog »junaka« te širiti oko sebe dobro i mir.

Crkvena godina sa tolikim lepim praznicima i nedeljama, evanđelja i propovedi o tim danima, čitanje Svetog Pisma i katekizma, sve to pruža svakom ozbiljnom verniku čvrstu duhovnu hranu. Naš se mesečnik želi izdaleka pridružiti tim solidnim izvorima duhovne hrane i sa svoje strane davati pobude za sve lepši, savršeniji duhovni život među našim katoličkim vernicima. Neka nas sve Betlehemsko Dete u tim nastojanjima blagoslovi.

Svima prijateljima i čitaocima želi Redakcija i Uprava »Blagovesti« sretan Božić i blagoslovljenu Novu Godinu!

SVETA NOĆ

Ovo je noć jedinog božanskog Djeteta.
Ovo je noć bijelog djetinjstva na Zemlji.

To je noć Nebeskog Princa
sa svjetlucavom krunom
zvjezdanih srdaca;
sa sjenom koplja
u jedrtom probodenom Srcu.

Ovo je noć kada su
svi dječaci, koji su čistog srca,
junački prinčevi mučeništva
i pobjede.

To je noć koja poznaje sklad
srebrenih snjegova i plavih
sjena od palminih grana.

Ova noć poznaje sklad
bijednih jaslica, trošnih,
i raskošnog bogatstva duše.

Ovo je noć koja poznaje sklad
plača nad nesrećom
neprijatelja svojih.
To je noć, koja svjedoči vlast
Krista — Života Vječnog —
nad ljuskama bola i smrti.

VELIKO VIJEĆE U JERUZALEMU

Prošle smo godine u nizu članaka izložili ukratko povijest Palestine u Kristovo doba, sve do propasti Jeruzalema, godine 70. Za bolje poznavanje Svetog Pisma vrlo je korisno znati nešto i o različitim ustanovama kod Židova u Kristovo vrijeme, o bogoslužju u sinagogama, o svećeništvu, o nekim skupinama, kao što su bili farizeji, itd. Danas ćemo reći nešto o velikom vijeću u Jeruzalemu. Ono je odigralo važnu ulogu prigodom Isusove smrti, a sudilo je također nekim Apostolima, pa prvom mučeniku sv. Stjepanu.

1. Obično se to veliko vijeće naziva sinedrij. Riječ je izvorno grčka, a nalazi se u upotrebi već dva stoljeća prije Krista, te znači »skup sjedišta«. Rabini su iz nje napravili svoju aramejsku riječ sanhedrin, no na njoj se očito vidi, da je grčkog porijekla.

2. Ne zna se točno, kad je ustanovljeno ovo vijeće. Iz Svetog Pisma vidimo, da je u doba perzijske vladavine nad Židovima, dakle od sredine 6. do sredine 4. stoljeća, vjerojatno već postojalo neko vijeće u Jeruzalemu, i to je vijeće imalo vlast kažnjavati. Takvo vijeće postojalo je posve sigurno za vrijeme grčke vladavine i pod Makabejcima, od sredine drugog stoljeća dalje. Veliko je vijeće pozvalo na odgovornost vojskovođu Heroda, dok još nije bio kralj, radi njegova krvološtva prema narodu. Kad je Herod postao kralj, pročistio je vijeće po svojoj volji, ali ga nije nikada dokinuo. Kad su došli u Jeruzalem Mudraci s Istoka, Herod je pozvao članove velikog vijeća, da od njih dozna nešto potanje o Mesiji.

3. Kad je umro Herod Veliki i uklonjen s vlasti njegov sin Arhelaj, veliko je vijeće pod vlašću rimskih upravitelja došlo do vrlo velikog ugleda. To je bila najviša židovska narodna ustanova u vjerskom, sudskom i političkom pogledu, ali pod vrhovnom rimskom vlašću. Rimljani su podjarmljenim narodima ostavljali neku unutarnju autonomiju. Nosilac te autonomije bio je kod Židova taj sinedrij ili veliko vijeće. Njegova vlast nije bila omeđena samo na Judeju. Tako je veliko vijeće poslalo svoje izaslanike Ivanu Krstitelju u Betaniju, s druge strane Jordana, dakle izvan Judeje. Kasnije je dalo ovlast Savlu, da u Damasku pohvata pokrštene Židove i dovede ih u Jeruzalem.

Za vrijeme židovsko-rimskog rata sinedrij je izgubio svoj ugled, jer su svu vlast preuzeli ratoborni zeloti i sikariji, o kojima smo svojedobno pisali. Rabini su doduše kasnije stvorili najprije u Jamniji, a onda u Tiberijadi, neko vijeće, u kojemu su se rješavali i pravni sporovi, no to vijeće nije bilo ni sjena nekadašnjeg sinedrija.

4. Veliko je vijeće imalo zajedno sa svojim predsjednikom velikim svećenikom 71 člana, po uzoru na broj staraca, koje je Mojsija uzeo sebi za najbliže suradnike.

Članovi su bili do tri vrste: t. zv. veliki svećenici, pismoznanci ili zakonoznanci, te starješine. Prvu su skupinu sačinjavali poglavice 24 svećeničkih obitelji, koje su se po nekom redu izmjenjivale u hramskim službama. U Kristovo su vrijeme pismoznanci najvećim dijelom bili farizeji. Oni su bili stručnjaci u poznavanju Mojsijeva Zakona i uopće Svetog Pisma, pa su zato imali veliki utjecaj u sinedriju. Starješine su bili predstavnici starih uglednih obitelji. Cijeli sinedrij bio je dakle sastavljen na načelu aristokracije.

5. Velikom je vijeću predsjedavao veliki svećenik. To se vidi jasno kako iz Svetog Pisma Novog Zavjeta, tako i iz svjedočanstva Josipa Flavija. Zato je prigodom suđenja Isusu predsjedao veliki svećenik Kajfa, a kad se sudilo Pavlu, raspravu je vodio veliki svećenik Ananija. Sinedrij je bio vrhovni sud u židovskoj zemlji. Mogao je izreći i smrtnu kaznu, ali je nije mogao izvršiti bez potvrde rimskog upravitelja. Pred Pilatom su sami Židovi rekli: »Mi ne smijemo nikoga pogubiti« (Ivan 18, 31). Posve samostalno

mogao je sinedrij nekoga osuditi na kaznu bičevanja, kako o tome svjedoče Djela apostolska i sveti Pavao u drugoj svojoj poslanici Korinćanima.

6. Članovi sinedrija sjedili bi za vrijeme vijećanja u polukrugu. Bila su dva bilježnika. Jedan je bilježio sve ono, što je bilo na korist optuženog, a drugi sve ono, što mu je bilo na štetu. Kad se radilo o smrtnoj kazni, glasanje je počimalo od najmlađih članova, da se ovi ne bi dali pod utjecaj starijih uglednijih članova. Odrješna se odluka mogla izreći isti onaj dan, kad je rasprava započela, a osuda istom drugi dan. Poznato je, da se sinedrij u procesu protiv Isusa nije pridržavao ovih propisa, kako to izvješćuju Evanđelja.

DA SE KRIST PO NAMA OBJAVI

1. Prošloga leta posetio je Sovjetski Savez poznati bivši gradonačelnik Firence Giorgio La Pira. On je član trećeg reda, veran učenik Kristov i borac za prava čoveka i mir u Kristovom duhu.

U Moskvi je bio gost Vrhovnog Sovjeta. Nije se plašio kazati svakome da je došao u Sovjetski Savez pre svega da se na blagdan Uznesenja pomoli kod oltara velikih ruskih svetaca za mir na Istoku i Zapadu. Poluzvanični časopis »Sovjetskaja Rossija« odala mu je lepo priznanje, da je doduše vernik, ali da je bio uvek na strani siromašnih i mira i da osuđuje antikomunizam kao krinku za ugnjetavanje nemoćnih.

Taj je čovek dakle svojim doslednim ispovedanjem katoličke vere i primernim životom po Kristovom duhu stekao glas velikog dobrotvora malih ljudi. Zašto? La Pira svojim životom objavljuje svetu Krista.

Ali Krist treba da se objavi svetu i po nama. Šta treba učiniti? Valja da se preporodimo u Kristu. Kad bismo mi svi koji verujemo u Krista, dosledno živeli po njegovoj nauci, mi bismo otkrivali malovernom svetu divan lik našeg Spasitelja i svet bi uskoro bio njegov.

Dužnost je svakog pravog kršćanina da živi, na onom mestu kuda ga je postavila Božja Providnost, kao dobar Kristov učenik, nasleduje u svim prilikama života svog Učitelja, kako nas uči Crkva. Time otkrivamo Onoga koga »svet ne upozna i koga njegovi ne primiše« (Iv 1, 10. 11) i tako se Krist objavljuje po nama svetu. Nema sumnje, mnogi će ljudi, koji dosad nisu Krista poznavali niti su ga ljubili, našim apostolatom dobrog primera, upoznat će ga i uzljubiti.

Radnik neka bude apostol radnika, seljak seljaka, činovnik činovnika, student studenata itd., pa će se obnoviti lice zemlje.

Na taj su način kršćani prvih stoleća objavljivali Krista svetu. Neznabošci su ih optuživali da su neprijatelji ljudskog roda, da nanose rimskoj državi štetu i nesreću, da izvršuju najogavnije zločine. Protiv takvih kleveta kršćansko oružje bilo je čestit, neporočan život, odanost Kristu do mučeništva. Tako je zasjao život kršćana pred očima pogana u divnom svetlu kao dragulji među običnim kamenjem i privlačnije se je Krist objavljivao svetu nego svim propovedima i raspravama o njemu. To je konačno donelo kršćanstvu pobedu nad rimskom imperijom koja se borila ognjem i mačem protiv Krista. Pogani su na samim kršćanima videli, da Krist nije takav kakvog su im pretstavljali njihovi vode.

2. Blagdan Rođenja Sina Božjega ne sme da nam bude samo lepa uspomena nego i opomena i program.

Zašto se sablažnjavaš nad kućevlasnicima u Betlehemu? Isusu nije toliko do toplog kutića u kakvoj betlehemskoj kući, koliko do ljubaznog gostoprimstva u tvojoj duši! On nije došao da se nastani u Betlehemu, nego da dobije stan u tvojoj duši i njome zavlada. Došao je da se ti preporodiš u njemu te da po tebi i tvojoj braći On živi na zemlji do svršetka sveta i produžava svoje otkupiteljsko delo. Stoga On hoće tvoj razum, tvoje srce i tvoju volju; traži da staviš u njegovu službu i svoj jezik i svoje ruke. Ako mu to uskratiš, nisi ništa bolji od betlehemskih kućevlasnika.

Dok si bio mlad, pravom si se pobožnošću radovao Božiću, pripremio mu jaslice u svome srcu dobrom ispovedi i svetom pričešću. Ali kad si porastao, počeo je niži čovek stavljati na tebe svoje zahteve, i tada se nešto promenilo. Religiozni svet se udaljavao, ponestajalo je volje za borbu protiv nižih strasti i protiv zlih uticaja sredine. Izneverio si se krsnom zavetu, uprljao odeću nedužnosti te lađicu svoga života prepustio vetrovima da te nose kuda oni hoće.

Probudi se! Božić nosi uspomene na dane lepe mladosti kad si uživao čistu sreću mirne savesti. Božić ti govori o prečistoj Devici Mariji, o nežnoj ljubavi nebeskog Oca koji ti poklanja svoga Sina, da ti bude brat na životnom putu i vodič u nebo. Zašto ne bi opet uživao sreću čista srca i blagotvorni mir svete noći? Krist je uvek spreman da ti oprosti sve šta je bilo i da te zagrli na svoje srce. Digni se poput izgubljenog sina i uputi se kući k ocu.

3. Na rad, dragi kršćanine! Zar ne vidiš da će toliki propasti, ako mi katolici ne budemo izvršili svoga zadatka, što nam ga je naložio nebeski Otac? Prvo mora Krist potpuno preobraziti mene, moj život mora biti prožet Kristovim duhom, onda neće biti teško dobrim primerom zračiti oko sebe i apostolski delovati na svoju okolinu.

Božje zapovedi su temeljni zakoni ljudskog moralnog života. Krist ih je pročistio i obnovio. Drži se njih, one moraju voditi tvoj život, misli i želje, osećanja i nastojanja kao i sva vanjska dela.

Ako si stvarno uveren da je molitva potrebna, onda ti molitva i nedeljna misa neće biti teška i suvišna. Ako si uveren da je brak svetinja nad kojim budno bdije Božje oko, onda ćeš paziti da tvoj brak bude pošten, nećeš ništa činiti protiv prvog cilja braka — potomstva. Ako si ubeđen da je najviši kršćanski zakon ljubav, onda nećeš nikoga mrzeti, nego gajiti samilost prema telesnoj i duhovnoj bedi svog bližnjega i vršiti odgovarajuća dela kršćanskog milosrđa. Ne smeš sličiti dvojici Kristovih učenika koji su zaslužili Kristov ukor što su hteli prizvati ognja s neba na selo koje nije htelo prenoćiti Krista.

U Kristovoj nauci nailazimo na divne poticaje kršćanskog života i savršenosti. Savršenije nauke nema. U svojoj uzvišenoj besedi na gori Krist je objavio osam blaženstava, sažet program koji treba da ostvaruju njegovi sledbenici. Mnogi se sablažnjavaju nad njegovim rečima: blago siromašnima, blago žalosnima, blago onima koji gladuju i žeđaju pravde, blago onima koji su čista srca, blago progonjenima... ali, ko te reči ispravno shvati i drži ih, biće deonik nebeskog kraljevstva. Silnijeg poziva na krepostan život svet još nije čuo. Krist ima poverenje u nas, da se možemo pomoću njegovih milosti podići iz niskoće greha u visine lepog kreposnog života.

Kristova nauka odgojila je već toliko junaka: mučenika, ispovednika, devica, svetih žena, jednom reči velike ljude, koji su se bez trunke fanatizma predali Bogu, njegovoj istini, pravdi i ljubavi i naklonili svetu neprocenjiva dobra.

4. Sin Božji je došao o Božiću da bismo imali život, da bismo ga imali u izobilju. Postao je čovekom, da bismo mi postali Božja deca, sveti, digli se iznad greha. Kristov Rođendan, brate i sestro, radosna je to uspomena, ali ujedno i opomena i program.

Prvo se sami preporodimo u Kristu, živimo kršćanski, iz dana u dan savršenije, pa ćemo svojoj okolini otkrivati Krista i njegovu privlačnost.

Krist nije danas manje silan i velik nego pre 2 hiljade godina.

On i danas pobeđuje i stiče novih učenika, ali i mi svi, koji verujemo u njega, pozvani smo da svojim životom objavljujemo svetu uzvišenost Kristove nauke, bogatstvo njegovih milosti i njegova neograničena prava.

Da se Krist po nama objavi svetu...!

U SREDIŠTU PAŽNJE

Od 18—25 januara obavlja se širom po katoličkim crkvama svetska molitvena osmina. Ova je pobožnost nikla u anglikanskom svetu, ali ju je katolička Crkva brzo prihvatila te joj dala novi polet.

Kroz tu nedelju katolički svećenici posle svake mise dodavaju posebnu molitvu za crkveno jedinstvo, u kojoj se obraćaju na Isusa Krista, neka se udostoji po svojoj volji Crkvu umiriti i ujediniti. Po većim katoličkim gradovima priređuju se po crkvama svečanosti sa prigodnim propovedima, nastupaju zborovi drugih katoličkih obreda, čak i zborovi drugih konfesija. Održavaju se akademije, katolički časopisi i revije donose članke o tom pitanju, radio i televizija isto pomažu, i tako se misao o crkvenom jedinstvu i rad na njemu širi među široke slojeve naroda.

Kako je bio 28 oktobra 1958 godine Ivan XXIII izabran za papu, delo na crkvenom jedinstvu dobilo je nove pobude. Papa gotovo u svim prilikama govori o tom važnom pitanju, ne iz nekog častoljublja ili želje da proširi svoju vlast na pripadnike drugih vera, nego iz ljubavi prema Kristu i dušama. Papa je sam za sebe pravi demokrata, čovek iz naroda, skroman i sav očinski.

Za budući Drugi Vatikanski koncil vrše se već ozbiljne pripreme. Na njemu će se pre svega raspravljati o nutarnjem životu katoličke Crkve, ali nema sumnje da će koncilskim ocima pred očima lebdeti misao na jedinstvo Kristove Crkve te da će biti učinjeni koraci za unapređenje razumevanja među konfesijama i za crkveno jedinstvo.

U pravoslavnim i protestantskim crkvama Papin je poziv na jedinstvo naišao na topao prijem. Na Istoku i na Zapadu davane su vrlo povoljne izjave. Uspostavljeni su bili kontakti, doduše nezvanični, ali srdačni. Niko ne taji da će biti put do tog cilja trnovit i dug, ali ako su srca spremna i volje ujedinjene za isti cilj, sve se prepreke mogu nadvladati.

Istorija beleži više crkvenih ujedinjenja, kada su Carigrad ili drugi istočni patrijarsi ili nekoji metropoliti i episkopi priznavali papino prvenstvo. Prethodno se raspravljalo o preporučnim pitanjima na temelju izvora Božje objave da se ustanovila verska istina. Svako trajno jedinstvo je moguće jedino na istini, a mora ga pratiti međusobno poštovanje i ljubav.

Katolička Crkva privlači mnoge plemenite nesjedinjene kršćane. Katolička je teologija razvijena. Čoveku koji zna jezike, stoji na raspoloženju ogromna verska literatura. Verski život u katoličkoj Crkvi je bogat i razgranat, već samo ako pomislimo na redovništvo. Muških redova ima više stotina sa oko 300.000 članova, a žen-

skih preko hiljadu sa oko jedan milion redovnica. Katolici prosečno drže do svoje crkve, bogosluženja su relativno dobro posećena, narod pristupa svetim sakramentima, naročita se pažnja posvećuje katehezi omladine, brižno se proviđaju bolesnici, napose umirući. U katoličkim narodima postoji srazmerno bogat svećenički kadar i svećenički naraštaj. Bolan izuzetak svakako čini Latinska Amerika. Protestanti imaju lep broj misionara kojima stoje na raspoloženju znatna novčana sredstva, ali općenito je poznato da su katolički misionari i misionarke revnosniji i rade sa više uspeha. Katolici su redovito istrajniji, otporniji, izdržljiviji, spremniji na razne žrtve. Sve to daje katoličkoj Crkvi izvestan čar i privlači plemenita srca.

Katolička Crkva ima organizovanu pastvu u 80 država među narodima svih kulturnih stepena, jezika i rasa, no ona je svejedno jedinstvena. Svaki veran katolik zna, da je zajednički otac svih katolika u Rimu, koji vrši vrhovnu učiteljsku, pastirsku i svećeničku službu. Katolici veruju da Papa ima naročitu pomoć Božju u najodgovornijoj službi na svetu te ga visoko poštuju, ljube i slušaju i mole se za njega.

Nije moć katoličke Crkve u vanjskoj organizaciji, kako se katkada govori. Organizacija sama ne daje života. Mi katolici verujemo, da Isus Krist živi u Crkvi prema njegovim rečima: »Ja ću biti s vama u sve dane do svršetka sveta« (Mt 28, 28). Po učenju apostola Pavla, Crkva je otajstveno telo Kristovo i mi katolici smo Kristovi udovi.

Blagotvorno delovanje katoličke Crkve u svetu, njena nepokolebivost u teškoćama, divni primeri junaštva i svetosti, upadljivo jedinstvo bez fizičke prisile uzdiže katoličku Crkvu daleko iznad svake druge konfesije. To izaziva katkada zavist i strah, a opet poštovanje i divljenje. U SAD prelazi svake godine preko 100.000 inoveraca ili svojeveraca u krilo katoličke Crkve, u Engleskoj i Nemačkoj preko 10.000. U poslednje vreme počeo se buditi interes za katoličku Crkvu i u skandinavskim zemljama.

U Engleskoj pripadnici visoke anglikanske crkve bolno gledaju kako propadaju njihove crkve, a na drugoj strani katoličke se dižu i izgrađuju. Ima slučajeva da su katolici kupili anglikanske crkve. Bolji anglikanski pastori sa strahom i žalošću gledaju kako njihovi anglikanski biskupi sve više otstupaju od starih dogmi i ustaljene prakse te se približavaju liberalnome protestantizmu. Mnogi od njih upiru svoje oči u Rim odakle očekuju spas.

Doći do istine, usvojiti je, naročito ako stavlja na čoveka prilične zahteve, teško je. Zato je i inovercu vrlo teško prihvatiti katoličku veru. Ima ljudi koji se godinama kolebaju, razumski usvajaju katoličku nauku, ali nemaju moralne snage da prekinu sa prošlošću, okolinom koja ih zadržava i nikad ne izvrše presudni korak. Vera je stvarno velika milost.

Doći do crkvenog jedinstva, očuvati to jedinstvo teško je, kao što je težak krepostan život. Tu valja tražiti istinu, i kad je nađem usvojiti je bez obzira da li mi se sviđa ili ne. Čovek kojemu je stalo do vere, mora biti ponizan i primiti pouku od drugih, jer Bog neće da se svakome pojedinačno objavljuje. Zato je postavio Crkvu. Vera traži da osudim greh, da živim novim lepšim duhovnim životom kao dete Božje, traži da napose ispunjavam zapoved ljubavi prema bližnjemu. Kako na zemlji svuda ima slabosti i nesavršenosti i grešnosti, može biti da i crkvena hijerarhija greši, nije dovoljno uviđavna prema opravdanim željama pastve. Ostati veran Crkvi, čuvati jedinstvo, sve je to vezano na krepostan život i milost Božju.

Kako ima u svakom čoveku prilična doza sebeljubivosti, gordosti i drugih mana, uvek je bilo u Crkvi grešnika, buntovnika, jeretika, koji su radili protiv crkvenog jedinstva. Kroz 2000 godina povesti Crkve, šta je već sve otišlo iz krila Crkve! No, nismo još na svršetku. Svako doba donelo je nove rane, nove gubitke Crkvi, a isto tako novi priliv vernika. U Nemačkoj je bio posle rata zabeležen ogroman porast protestantskih sekti, valjda preko 450. I kod nas je zvanično prijavljeno preko 40 raznih verskih zajednica. Šta god sudili o takvim pojavama, jedno je sigurno, da se u tome očituje ona prirodna težnja ljudske duše za Bogom. Čovek sam sebi nije dovoljan, ni tehnika ni nauka ne mogu ispuniti prazninu koju oseća njegova duša. Svaki čovek oseća oko sebe toliko tajni, toliko zagonetki koje uopšte ispadaju iz domašaja nauke i kojih nauka neće moći zbog toga nikada rešiti: odakle čovek i šta je njegov cilj? odakle zlo i zašto? Odakle takva logika i svrsishodnost u životu pojedinaca i naroda? Sve to govori da mora postojati Bog, koji je sve stvorio i svime upravlja.

Kršćanska ljubav zapoveda da poštujemo svakog čoveka i njegova iskrena uverenja, iako su pogrešna. Gospodin Bog će nas sve po svojoj savršenoj pravednosti suditi. Mi katolici budimo za sebe Bogu zahvalni za dar svete vere, i rado se molimo ne samo za one koji su s nama iste vere, nego i za one koji stoje izvan Kristova stada.

Znamo, u svakoj se veri može čovek spasti, ako je uveden da je njegova vera prava te po njoj živi. Ali katolička vera je jedini redoviti put k spasenju, u našoj veri milost se Božja najobilnije razleva i stoga se može u njoj najlakše spasti.

Ljubav prema dušama otkupljenim Kristovom krvlju neka nas potiče na molitvu i na rad za crkveno jedinstvo. Lepim kršćanskim životom pomozimo rušiti prepreke i predrasude koje stoje na putu crkvenog jedinstva, da bi se jednom ostvarila želja našeg Spasitelja: »Da budu svi jedno, kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi; da i oni u nama budu jedno«. (Iv 17, 21).

Tri pomične kapele poklonili su američki katolici predgrađima Rima i Bolonje. Papa sam ih je blagoslovio u vatikanskom vrtu pokraj lurdske pećine.

ŽIVELA JE ZA LJUBAV

Život jedne žene iz sadašnjosti. Iz istinskih podataka napisala nemačka redovnica iz samostana sv. Gertrude u Bavarskoj.

I

Posvećena Majci Božjoj.

Severno od Pasaua u Bavarskoj leži u podgorju Luzena gradić Grafenau. U tom gradiću 21 decembra 1894 godine rodilo se dete koje je sutradan kršteno na ime Marija Terezija.

Već pre rođenja njena pobožna majka Marija Landler molila je Majku Božju: »Daj mi dobro, vredno i pobožno dete!« Molba joj se ispunila. Već na rođenju pojavili su se znaci izabranosti; majka i dete su bili u životnoj opasnosti, pošto se dete rodilo u sedmom mesecu.

Nakon dvadeset godina saznala je Marija od svoje majke, kako je bila posvećena Majci Božjoj te zahvalnim srcem izjavila da je to najlepši dar što ga je dobila od svoje majke. U svim opasnostima koje svuda prate mladu devojku, Marija je osećala posebnu zaštitu nebeske Gospe.

Već kao dete Marija je osećala veliku ljubav prema prirodi. Govorila je sa cvećem po livadama i šumama te im pričala o Bogu. Rado je gledala u sunce, dok joj jednoga dana majka sva preplašena to nije strogo zabranila rečima: »Čovek koji gleda u sunce postaje slep, pa onda ne može više gledati ni oca ni majke ni cveće«. I mesec i zvezde su privlačili srce male devojčice. U običnu zapaljenu sveću mogla je gledati jedan sat i više. Kad su je pitali zašto tako mirno sedi i gleda, odgovorila je kratko: »Molim« ili »razmišljam« ili »tako je lepo«.

Sklonost do tišine i samoće izvirala je već od rane mladosti iz religioznosti. Volela je biti sama da razgovara s Bogom. U tu je svrhu potražila skriveni kutak gde joj niko nije smetao. Primetila je da je za molitvu najgodnije mesto pod stolom koji je bio pokriven s velikim stolnjakom do tla. Uvukla se tamo, zapalila dve svećice, uzela svoju malu bebu iz porcelana, položila je na komadić vate te tako napravila jaslice. Klečala bi i molila se, dok ne bi umorna klonula i zaspala. Jednom kad je primetila da je nema, majka je zabrinuta dugo tražila svoje dete i otkrila ga samo zato što je Marijina nožica virila ispod stolnjaka.

Majka se vrlo uplašila kad je opazila da su sveće upravo do kraja dogorele. Još malo, pa bi izbio požar u celoj kući. Bilo je strogog ispitivanja, ali mala Marija je izdala samo deo svoje tajne, da bi se mogla i dalje skrivati i razgovarati s malim Isusom. Majka ju je ukorila i kazala da mala deca bez dozvole roditelja uopšte ne smeju upotrebljavati žigice te da beba nije nikakav Isus. A šta Marija? Kratko i odlučno je odgovorila da joj je deda — majčin otac — kazao da za molitvu ne vredi nikakva zabrana, a deda to svakako bolje zna, kad je stariji i iskusniji.

Ipak od onoga dana Marija nije nikad više palila sveće, jer je već dobro razumela da je neposlušnost činiti ono što majka zabranjuje. Ali za molitvu još je uvek tražila samoću.

Majka je polagala veliku pažnju na lepo vladanje kod molitve: na lepo sklopljene ruke, pogled upravljen na krst ili čedno spušten prema zemlji. Kad bi Marija sagrešila ogledavanjem oko sebe, majka bi je strogo opomenula ili čak lako udarila po ručicama. Ali se to desilo svega samo dva do tri puta.

Nad Marijinim krevetom videla se slika anđela čuvara. Pred njom je Marija klečala svakog jutra i svake večeri, jer joj bez molitve nije bilo dopušteno napustiti spavaću sobu. Isto tako se morala svetom vodicom pobožno prekrstiti. Kad bi se rastreseno prekrstila, morala je ponovo polako i glasno načiniti krst.

•

Deda je imao osobiti uticaj na malu Mariju. Bio je tkalac i imao kuću u Šenbergu u Bavarskoj. U njegovoj kući Marija je probavila svake godine više nedelja. O sretno doba! Imala je posla u kokošinjaku: krmila je kokoške, pa često svojim milovanjem razbila gdekoje jaje. Deda je znao svojoj unuci na lep način rastumačiti kako je dobar Bog, koji daje ljudima toliko lepih i korisnih stvari. Sa dedom se šetala po poljima i šumama. Polako su šetali i molili se, zaustavljali se i gledali cveće i poljske plodove. Deda bi milovao žitno klasje, uzimao u ruke zemlju, pa pravio nad njom krst. Katkada su klekli sred polja te zahvaljivali Bogu za dobročinstva. Sa životinjama deda nije nikada oštro govorio. Bio je blaga srca, što je blagotvorno delovalo na mlado srce nežne devojčice.

•

Kod kuće je i za Mariju uvek bilo posla. Već u najnežnije doba morala je pomagati majci u kućnim poslovima. Sve je morala činiti veselo. Neposlušnost se odmah kažnjavala. Kad je jednom na poslu pokazala neraspoloženje, morala je taj posao opetovati dva do tri puta.

Najviše je majku zabrinjavalo što je Marija rado napuštala kuću i šetala se po gradu. Bilo joj je dve godine, kad neke noći u spavaćoj košuljici napusti kuću i šeta napolju. Neka je dobra seljanka svako jutro vodila svoje koze kroz Grafenau. Ona je našla devojčicu i dovela je kući. U to su je vreme već uzalud tražili po čitavom gradu. Kad su je pitali zašto je pobegla, odgovorila je da je tražila cveće po livadi.

Njezin je otac bio činovnik na železnici. Mala je Marija mnogo volela radnike koji su radili na pruzi blizu njihove kuće. Opodne je na ručku sedela s njima te rukama uzimala iz njihovih zdelica kiselu juhu, krompir, i suvi crni

hleb. U zamenu davala bi im što je prištedila od kuće: šećera, belogа hleba, makarona i maslaca. Slatkih kolača ni kod kuće nije imala. U svom detinjstvu videla je samo četiri tablice čokolade. U tom pogledu majka je bila vrlo stroga.

Rado je posećivala i jednu kuću u susedstvu, gde su stanovali brat i sestra, već stariji ljudi. Brat je izrađivao burmut, a sestra mu je bila domaćica. Mala joj je Marija rado pomagala prati posuđe i obavljati druge poslove. Za platu joj je bilo dozvoljeno prevrtati po starom trošnom pretincu, gde je pronašla čudnovate stvari: komadiće sveća u svim bojama, malog Isusa, šarenog papira, suvog cveća i sličnih stvari. Za svoje usluge dobivala je još šećer u kockama.

Neki dan joj dobra žena zaboravi dati šećera nakon svršenog posla. Marija je uverena da joj plata pripada, pa je sama napunila svoj mali džep od pregače. Neka nam sama priča dalje:

»Kad sam se vratila kući, bila sam jako zabrinuta i nemirna, jer sam imala tešku savest. Majka je to odmah primetila, pa pitala što sam učinila. Plačući sam joj pokazala šećer u džepu i priznala da sam ga sama uzela. Odmah sam se morala vratiti, predati šećer i moliti za oproštenje. Dobra domaćica je imala sućuti sa mnom radi majčine strogosti, pa mi je dragovoljno poklonila šećer. Pobedonosno sam ga donela kući, a majka je naredila da ga stavim u šećernu dozu i ozbiljno me ukorila: »Ništa nama nije dozvoljeno uzeti; to je zlo, a dobri Bog nije zadovoljan s takvom decom. — Sramota me je bilo pred dragim Bogom i dobrim ljudima, pa sam plakala«.

Tako treba i odabranim dušama skrbnog odgoja od početka, pa i kod njih to nije uvek lako. Vrlo rano bio je kod nje razvijen osećaj za pravdu i ljubav prema siromasima.

Deda joj je s vremena na vreme slao koji paketić s orasima, voćem i kolačima. To je bilo uvek veliko veselje. Rado je od toga delila drugima. Majka je morala paziti, ako bi slučajno onaj dan došao neki siromah, da nije odmah sve podelila. Jednom je prošlo već više vremena, a nikakav paket nije stigao. Svaki dan je nebrojeno puta pitala majku da li je paket stigao. Konačno je majci dosadilo, pa je rekla svojoj kćerci, neka sama ide do pošte pa pita za paket. Morala se popeti na prste da bi nosom stigla do šaltera, pa učtivo upitala službenika, da li je stigao za nju paket od tete Leni. Nažalost nije bilo ništa. »Možda će sutra stići« pomirio ju je službenik. Tako je dolazila svaki dan, dok se nije na kraju razljutila i viknula »Vi svi lažete«. Jedva su je uverili da odrasli ljudi ne lažu, pa da treba verovati šta oni kažu.

Još jedan mali događaj: Landlerovi su stanovali u prvom spratu. Stepenice su bile drvene i stare, pa je jedna daska zaškripila kad je neko stupio na nju. Ova daska često je odala Mariju kad je htela pobeći od kuće. Jednom je otišla do kućevlasnika, pa energično tražila od njega da se daska promeni. »S tom kćerkom imaćete posla kad odraste«, govorili su ljudi majci.

Okolina je malu Mariju vrlo volela. Lepim vladanjem i pravom detinjom ljubaznošću pridobila je srca sviju. Zato je bio za nju i za njene velike prijatelje težak rastanak, kad je bio otac premešten iz gorskog Grafenaua u lečilište Rajhenal.

U Rajhenalu se Marija brzo navikla. Ubrzo je naučila imena visokih planina i susednih sela. Osobito su je interesovale crkve koje je rado posećivala sa svojom dobrom majkom. Pokraj lečilišta bilo je krasno planinsko jezero, dugo 8 km, okruženo stenovitim planinama visokim do 2 000 metara. Marija je nadasve volela vožnju čamcem. Voda je imala na nju osobitu privlačnost. Gledala je valove i govorila s njima kao da je vodene kapi čuju i razumeju.

Među odraslim ljudima našla je odmah prijatelje. U lečilištu upoznala je malu Mariju neka ruska kneginja. Često je molila majku Landler da joj dade Mariju da joj pravi društvo. Majka je to dozvoljavala, ali samo u kupališnom vrtu. Bogata gospođa poklanjala je Mariji dragocene stvari i mnogo želela da je uzme za svoju, pošto nije imala dece. Molila je za to Landlerove kroz više godina, ali roditelji nisu bili voljni dati svoje dete za sva bogatstva sveta.

II.

Očuvano detinjstvo

Iz Rajhenala bio je otac opet premešten, i to u Niderau u dolinu.

Rastanak od čarobnog gorskog sveta bio je majci i Mariji vrlo težak. U dolini bilo je zaista dosadno, a najveća poteškoća bili su mnogobrojni komarci. Prvi stan je obitelj Landler morala uskoro napustiti poradi stenica i komaraca. To je bio loš početak.

U Niderau počelo je za Mariju školsko doba. Najpre je majka poslala svoje dete k nekoj starijoj gospođici da nauči plesti. Od svih učenica ona je bila najmanja. Njezini prsti bili su tako maleni, da je jedva držala iglu. Ali majka nije popustila, a i sama Marija je rado pohađala tu školu. Gospođica je znala lepo pripovedati o malom Isusu. Kod svakog udara sata izmolili su kratku molitvicu. Često bi zapevali i koju pesmicu.

Pre nego li počnemo o Marijinom školovanju, moramo još nešto spomenuti iz života u dedinoj kući.

Deda je imao u Šenbergu dve kuće i veliko imanje. Bio je mnogo poštivan. Nedeljom i praznicima njegova je kuća bila krcata ljudi, koji su dolazili iz daleka da u njega dobiju besplatno dobar savet i pomoć. Na takve dane deda za svoje ukućane gotovo nije imao vremena. Siromašniji su gosti ostajali kod njega na ručku, a svi su morali na nedeljnu svetu Misu. Kad bi imali odelo mokro od kiše ili snega, dobili bi kod njega suho odelo, samo da su obavili nedeljnu dužnost.

Marija je nadasve volela polaziti sa dedom u crkvu. Ponosno je gledala na nj. U svom visokom šeširu, belој košulji, crnoj kravati i lepom crnom odelu napravio je na nju osobiti utisak. U crkvi nije smela sedeti. Morala je klečati ili stajati kad su je kolena bolela. Deda je bio mišljenja da deca i mlade devojke nisu toliko umorne od rada, da se ne bi mogle malo strpeti i klečati. Kad bi Marija pokušala da sedne, dovoljan je bio samo ozbiljan pogled dedin, pa da Marija ustane.

Kod kuće volela se igrati svuda: u žitnici, u spremištu za slamu, u staji. Govorila je sa stokom i igrala se s njome. Deda je sa zadovoljstvom posmatrao njenu ljubav prema životinjama i prirodi.

U bašti je bilo različitih voćaka. Marija se penjala na najviše grane kao veverica.

— Nastaviće se —

BOJIŠTE VJEČNOGA KRIJESA

Dio drugi: TAJNA KAMENITIH VRATA

— Nastavak —

III

Bolesniku se događa da se probudi ledene kože od hladnoga znoja, da prekine svoj san. Tada doziva, a netko dođe i pomogne mu da se obuče u suhu i toplu odjeću i zaspi smireno na okrenutom suhom jastuku.

Ali snovi zbog toga ne postaju ljepši.

Katkada se nastave upravo tamo gdje su bili prekinuti. Tako se dogodilo i Srebrenki.

U svojem snu postala je, doduše, princeza. Dospjela je u dvorac sa devet kula, na devet lančanih mostova. Bio je to dvorac upravo takav, kako dolikuje kraljevskom princu i njoj, kraljevskoj princesi.

Kopljanici trošni kao lješinari čuvali su pristupe dvorcu. Bdjeli su nad životima svojih gospodara i nad sjajem njihova zlata. Jer sve su odaje bile prepune zlatnog posuđa i srebrenih škrinja u kojim su do vrha bili naslagani dragulji u koje se od sjaja nije dalo gledati.

Prije nego se udala, u ovom snu, Srebrenka nije puno mislila o svojem suprugu. Bilo joj je važno samo jedno, on je moćan, bogat princ. A sad je uviđala sve više da će cijeli život proživjeti uz jednog grubog i podlog čovjeka, koji nije imao srca za svoju okolinu, a u zadnje vrijeme ni za nju samu. Rugao joj se, ponižavao je. Smijao se nekim zlokobnim smijehom, pokazujući šiljate zube kao bijesan vuk.

Naskoro je doznala da širi o njoj lažne i gadne glasove. Dvorjani i dvorjanice postali su bezočni prema njoj. Pričinjavali su se da je ne vide: da ne čuju njezine zapovjedi. Kad je zaželjela svježe jagode seljaci iz sela što je ležalo na obronku brijega, ispod samog dvorca, poslali su joj košaru crvenog kamenja, što je izazvalo opću veselost u dvorcu.

Svi su počeli govoriti da je himbena i bez srca. Šaptalo se, a onda pronosilo sve glasnije da se bavi čaranjem. Bila je sve sigurnija da joj se sprema veliko zlo. Dočula je da njezin muž smišlja najgore neistine kako bi je ocrnio i uništio. Htio ju je dovesti na vješala ili pod krvnikov mač, samo da se je riješi, kako bi mogao oženiti staru i ružnu, ali vrlo bogatu princezu. Srebrenkina ljepota ga je osvojila za kratko vrijeme, ali je strast za gomilanjem zlata bila jača u njemu i nije mu dala mira. Njegovo okrutno srce osudilo je mladu ženu na propast.

Ali, ona nije bila glupa, preplašena djevojčica. Sjedinila je lukavost sa hrabrošću predaka. Uspjela je pripremiti veliku urotu protiv svojeg muža. Radila je potajno i oprezno, ali brzo, jer nije imala previše vremena. Uspjela je tako dobro, kako nikad ne bi slutila

Njezinog supruga urotnici su — po njezinoj odredbi — rasjekli na komade i dijelove pokazali sa svih devet kula na devet raznih strana. Sve njemu odane ljude, njoj odani ljudi mučili su groznim mukama, bičevali olovnim kuglama, klali tupim nožem, pekli na slaboj vatri.

Ona je sve to gledala i smijala se smijehom vrućice; smijehom svojeg muža, kojeg je pretekla u ovoj krvavoj utrci. Rugala se ženama koje su došle tražiti mrtva tijela svojih očeva, braće, muževa, da ih pokopaju kršćanski. Bacala ih je u tamnicu, ili gonila niz brijeg sa nahuckanim hrtovima. A lješine je dala izložiti pod samim dvorcem pticama i zvijerima.

Sve joj to nije bilo dosta. Kanila je otrovati majku svojeg muža i njegovu malodobnu, bolesnu sestru. A tada se dogodilo nešto posve neočekivano: u zabuni je sama popila otrov namijenjen onim dvjema jadnicama. Znala je da mora umrijeti do sutrašnjeg jutra.

Luda od straha i užasa jurila je obezumljeno sjajnim dvoranama između srebrnih škrinja do vrha punih draguljima. Sve joj to sada nije vrijedilo ništa, niti moglo pomoći. U nekom tamnom hodniku pala je iznemoglo na kamene ploče i jaučući govorila da joj dozovu ispovjednika.

Učiniše joj po volji.

IV

Srebrenka je gledala smrti u oči i morala je govoriti o svojim teškim grijesima. Oni su se nizali i prolazili pred njom kao krvave slike, sjene, sablasti...

Prošao je mladić kojem su Arlandove sluge rezale noževima kožu s tijela u podzemnoj tamnici Susjedgrada. Prilazio je ravno njezinoj samrtnič-

koj postelji i mahao oko njezina lica bičevima od vlastite kože.

Za njim je odmah došla seljakinja sa velikom dugom škrinjom krasnih crvenih jagoda. Srebrenka je pružila ruku prema zrelom voću, ali je vrisnula i sa užasom povukla ruku. Jagode su se kotrljale i otkrivale tijelo mrtvog dječaka u škrinji koja je zapravo bila mrtvački lijes.

Žena i mladi prosac sa bičem od kože stali su pokraj Srebrenkina uzglavlja. Lijes su držali između sebe. Samrtnica je sa grozom čekala da svakog časa tijelo ispadne iz lijesa i sruši se preko nje.

Oko njezine postelje skupljali su se i drugi. Svi dvorjanci, pristaše njezina muža kojim su njezine zapovijedi skinule glavu. Svi do zadnjeg ispunili su cijelu odaju. Svi su držali u rukama vlastitu glavu sa blijedim nepomičnim licem i bijelim očima. Postalo je strašno zagušljivo, jer im se iz posječenih vratova pušila vruća krv.

Srebrenki je ponestalo daha i počela je kričati.

— Kriva sam: Kriva sam!

Htjela je dozvati u pomoć, htjela je užasnutom ispovjedniku govoriti o nekom pojedinom čovjeku u sobi, ali nije mogla. Kako se uopće može govoriti o svojim žrtvama? Što se tu ima reći? Kakvom drzovitošću moliti za milost?

Srebrenka je sve više širila oči, tražeći pogledom ispovjednika. Zar je otišao? Htjela je da ga zove natrag da barem po nekom njegovom izrazu ili nekoj kretnji nasluti — ima li za nju spasa, premda joj se činilo da je takva nada posve luda i besmislena.

Šireći oči sad je tek jasno vidjela ispovjednikovo lice. On se uopće nije sklanjao. Stajao je tu, blizu, pokraj postelje i lice mu je imalo čudni odsjaj neke velike tuge. Ona ga je gledala. Bio je to fra Nikola Tavelić kojeg je jednom srela u neobičnim okolnostima, daleko, u dvoru bosanskog kralja.

Progovorila je. Znala je da to sama govori, a opet kao da su to bile ispovjednikove riječi. Ili odgovori na njegova pitanja, premda je on šutio i gledao sa puno tuge negdje iznad njezine glave.

Govorila je:

— Kakva bi to bila sreća da sam doista poginula od groma! Na vrijeme. Prije nego što se ovo sve dogodilo. Ovo strašno i neizbrisivo! Kakva bi to sreća za moju dušu i moje spasenje bilo da sam onda ostala mrtva, pocrnjela, groznog lica, zgrčenih pesti. Duša bi mi tad bila živa, bijela, sretna.

— Bog zna kada treba poslati smrt kao pomoć i spasenje, — rekao je fra Nikola. — Zna to bolje od nas, jer mi ne možemo znati bolje od njega što je za nas od veće koristi.

— Da sam doista umrla onda, — nastavljala je Srebrenka, — to bi spriječilo sva ova moja strašna zločinstva. Nikad ne znamo što nas čeka u životu i kada dolaze bolest ili smrt da zapriječe neku strahotu...

Probudila se zelenih usana, ukočena od užasa. Cijeli dan, sve do kasne večeri, nije uspjela odijeliti san od zbilje.

V

Božić je zasuo Zagreb bjelinom teških snjegova.

Srebrene kape na tornjevima i kulama iskrile su se mutninom mliječne vatre. Ceste su bile teško prohodne zbog debelog snijega.

Zvona su brujala snažno i meko, utapajući se u mir snježnog pokrivača. Iz dimnjaka su bujali gusti dimovi, bacali su po prebijelim krovovima modre, treptave sjene.

Prema Kamenitim vratima silazila su dva čovjeka, u krznenim ogrtačima sa šubarama duboko navučenim na vjeđe.

— Nastavit će se —

IZ KATOLIČKOG SVETA

Osam novih kardinala. Kardinalski zbor je pod papom Ivanom XXIII izgubio sledeća četiri kardinala: Caro Rodriquez iz Čilea, francuskog kardinala Grente iz Mansa, kolumbijskog kardinala Luque i kurijskog kardinala Frederico Tedeschini-a. Naimenovanih je već osam novih kardinala: Msgr Muench, nuncije u Nemačkoj; Msgr Marella, nuncije u Francuskoj; Msgr Testa, nuncije u Švajcarskoj; Msgr Meyer, nadbiskup u Čikagu; p. Larraone, sekretar kongregacije za redovnike; p. Avgustin Bea, S. I. konzultor sv. Oficija; Msgr Morano, sekretar Ap. Signature i Msgr Heard, dekan Rote. Od tih kardinala tri su Italijani, dva Amerikanca, 1 Španjolac, 1 Englez i 1 Nemac. Broj kardinalskog zbora popeo se na 79, od toga 31 Italijan i 48 kardinala drugih narodnosti.

Najveća crkva u SAD. 20 novembra kardinal Spellman posvetio je najveću katoličku crkvu u Vašingtonu, koja je po veličini sedma na svetu. Gradila se 38 godina. Troškovi izgradnje iznosili su 30 miliona dolara. Posvećena je bezgrešnom Začeću BDM. Pretsednik Aizenhauer je telegrafski čestitao i nazvao novu crkvu »živim znakom katoličke vere i dobrotvornosti«.

Grčki državnici, pretsednik vlade i ministar vanjskih poslova bili su prilikom državne posete Italiji i jedan sat kod svetog Oca. Papa je bio do 1944 godine ap. delegat u Grčkoj. To je mesto već 15 godina upražnjeno.

Danski kraljevski par bio je 10 novembra u privatnoj audijenciji kod Pape, koji se zadržao oko pola časa u prijateljskom razgovoru sa kraljem Frederikom i kraljicom Ingrid. Papa je pokazao živ interes za blagostanje i razvoj kraljevine Danske i za doprinos danskih katolika za napredak svoje domovine.

U misioništvu Senek u Švajcarskoj crnački biskup iz Daresalena Elija Mhode delio je svećenički red 24 budućih misionara. Lepo se očitovala jednakost svih rasa i univerzalnost katoličke Crkve.

U Francuskoj dolaze sada godišta sa brojnijom školskom decom. Ove godine se upisalo u školu 400 000 dece više. Od ukupno 9,6 miliona upisanih učenika otpada na privatne škole oko 1,7 miliona, koje su većinom u katoličkim rukama. Katoličke škole su zabeležile najveći porast. Od 1951 godine one primaju neznatnu državnu potporu, koja je uvek ista, iako su cene od 1951 mnogo porasle. Državna komisija proučava zahteve katoličkih škola, ali još nije predložila parlamentu svoj izveštaj. Laicistički krugovi odlučno osuđuju svaku pomoć katoličkim školama. Katolici rade polagano, kako bi javno mišljenje što više prevagnulo u njihovu korist.

Korisni razgovori. U Langenargenu kod Bodenskog jezera prošlog su se septembra vodili razgovori između pretstavnika socijalističkih partija Nemačke, Austrije i Švajcarske s jedne strane i katoličkih sociologa sa druge. Predmet razgovora je bio: demokratski socijalizam i katolička vera. Činjenica je da se socijalizam u tim zemljama razvija. Mnogi socijalisti žele uspostaviti takve odnose, da bi verni katolici mogli pripadati njihovoj stranci. Razvoj još nije dostigao željenu tačku. Jedna i druga strana mirno akademski su tumačili svoja stanovišta. Sastanak je bio plodan.

Vera poljskih radnika. Sproveli su anketu među šlezijskim poljskim radnicima o njihovom stavu prema veri. Evo rezultata! Od 700 anketiranih radnika 2,6% su revnosni vernici, 49% veruje i redovno obavlja svoje verske dužnosti, 28,5% je vernih, ali neredovno ispunjavaju svoje verske dužnosti. 10% radnika je vernih ali ne praktikuju veru. 7% verski indiferentnih, 3% iz antiklerikalnih razloga ne prakticira veru, dok ih je samo 9,5% koji stvarno ne veruje. U poređenju s radnicima u drugim zemljama verske su prilike među poljskim radnicima gotovo idealne.

Uspeh za čitavo čovečanstvo. Osservatore Romano posvetio je jedan uvodni članak uspešnom lansiranju ruske rakete na mesec. Pisac članka veliča veliki ruski uspeh i dodaje da takav naučni rezultat pripada svemu čovečanstvu. Takvi uspesi služe opštem napretku i pretstavljaju zajedničko dobro. U izvesnoj meri su naučnici svih naroda doprineli tom uspehu. Pogrešno bi bilo iz postignutog uspeha zaključiti da je čovek, i to samo čovek, gospodar sve vasione. Svako postignuće nauke međutim potvrđuje da nije moguće dokučiti tajnu sveta. Nova otkrića govore o novim tajnama. Prava nauka od danas i sutra ne protivi se veri u Boga.

»Doktor — svetlost«. P. Goarnison, misionar iz družbe Belih Otaca, svećenik je i lekar. Za poslednjih 25 godina, misionar-lekar Goarnison izlečio je 75.000 obolelih od spavaće bolesti i 5.000 slepih, u Visokoj Volti, doskora francuskoj koloniji, sada novoj autonomnoj republici. Danas se računa da više od 800.000 crnaca prolazi kroz dispanzere koje je stvorio o. Goarnison i kojima upravljaju njegove bele i crne časne sestre. O. Goarnison je došao u Visoku Voltu 1935 godine. Tada je bilo u tim krajevima 200.000 obolelih od spavaće bolesti koja prouzrokuje slepoću. O. Goarnison je prvo studirao medicinu, zatim je postao Beli otac i zaređen za svećenika 1930 god. u Kartagi, blizu Tunisa. Kao lekaru francuske vlasti mu poveravaju bakteriološku laboratoriju u Visokoj Volti. Ovom misionaru lekaru koga su tamo prozvali »doktor — svetlost«, prva je briga da formira bolničare, svoje pomoćnike. Izobrazio ih je oko 400 i njih rasturio po svim krajevima francuske zapadne Afrike. Za potrebe svojih učenika napisao je priručnik koji će biti uskoro preveden na engleski i koji postaje priručnik za sve lekare, sanitarne agente, bolničare koji su se dali na posao da leče 200.000 obolelih od spavaće bolesti. Ali lečenje spavaće bolesti vrlo je delikatno: kako izlečiti bolesnika a ne oslepiti ga? Otac se posvetio rešavanju tog problema i rešio ga. Dao se još na taj neobično težak posao da osposobi crne devojke za rad u svojim dispanzerima. Koliko mu je trebalo strpljenja, dok im nije ulio u glavu pojmove preciznih apotekarskih mera, i to na njihovom urođeničkom jeziku. Ali taj misionar ne leči samo telo, kao svećenik on i za duše mnogo radi. Jedan samo primer njegovih velikih postignuća. Godine 1927 u selu Pabre umrlo je tridesetak osoba, ostalo se razbeglo, selo je ostalo pusto. Godine 1947 Pabre se pretvorilo u plodnu oazu i u središte intenzivnog katoličkog života: ima svoju crkvu, svoju školu, svoj dispanzer, kuću-maticu crnih sestara, svoje malo semenište za 75 učenika.

Oslo. Po američkom i engleskom primeru u norveškoj prestonici otvara se katolička dopisna škola. Posebni katolički informativni ured u Oslu preuzima zadatak da odgovara na pismena pitanja o veri i moralu kao i vodstvo iz dopisne škole.

Novom biskupu u Mnili u Gabonu, ministar nove afričke republike Vinko Nionda, rekao je: Od detinjstva živeo sam u senci odličnih crkvenih ličnosti, njihovu sam nauku primio i prema njoj svoj život usmerio. Takvih nas ima na hiljade za koje se povest Gabona ne razdvaja od povesti mladog kršćanstva punog života, koje našoj zemlji daje danas u Vašoj osobi izuzetno sposobnog vođu u našim potrebama i našim težnjama.

U Turinu, početkom septembra, održan je 35 nacionalni kongres talijanskih studenata. Na kongresu je govorio milanski nadbiskup, kardinal

Montini. Kardinal je naznačio kao jedan od uzroka današnje religiozne krize među studentima, a tai je: izuzev katolički univerzitet u Milanu, talijanski univerziteti ne naučavaju religiju. Obaziruči se na krivo pojmovanje ateista o Bogu, kardinal ponavlja nauku sv. Tome: na ovoj zemlji mi utoliko savršenije poznajemo Boga ukoliko bolje shvatimo da Bog nadmaša sve što naš razum može da kaže o njemu. Kardinal poziva svoje mlade slušaoce da probude svoj duhovni život. K tomu će dodati hrabrost u ispovedanju svog verskog uverenja, jer treba ne samo ispravno misliti i živeti, nego se i pred svetom hrabro kršćanski ponašati.

U nekim zapadnim katoličkim zemljama pojavljuju se u sve većem broju takozvane »župske pomoćnice«. To su osobe koje posvećuju ne samo deo svog slobodnog vremena, nego čitav svoj život radu u župi. One katehiziraju decu, posećuju obitelji, vode liturgijsko pevanje, vode decu na letnje odmore itd. Za taj su rad posebno i svestrano opremljene, intelektualno i moralno. Župske pomoćnice u Francuskoj imale su ovog leta svoje zborovanje u okolini Pariza.

Drugi Vatikanski koncil. Na posebnoj konferenciji za štampu kardinal državni tajnik Tardini odgovarao je na razna pitanja u vezi budućeg ekumenskog sabora. Sabor će biti nutarnja stvar katoličke Crkve. Pozvani će biti svi kardinali biskupi, prelati i opati sa biskupskom jurisdikcijom te vrhovni pretstojnici muških redova. Inoverni pretstavnici će moći prisustvovati sednicama te će imati uvid u sav materijal. Pravo glasa imaju samo gore nabrojeni. Naslovni biskupi mogu imati pravo glasa, dok su pozvani teolozi samo savetnici bez prava glasa. Uloga biskupa zbog papine nepogrešivosti nije smanjena, nego će se prisustvom ogromnog broja biskupa još jače istaknuti. Raspravljati će se o stvarima koje će ovi predložiti. — Cilj koncila će biti: unaprediti poznavanje katoličke vere, obnova kršćanskog života i usklađivanje crkvene discipline potrebama vremena. Koncil će se nazivati II Vatikanski. Sednice će se održavati u crkvi sv. Petra. Diskusije će se voditi na latinskom jeziku. Govori i debate neće se prevoditi na druge jezike, kako bi se izbegla kriva tumačenja. Prošlog leta razaslano je 2700 pisama biskupima, redovničkim vrhovnim poglavarima i univerzitetima da se pošalju predlozi za koncil. Dosad je stiglo već 1700 odgovora. Katolički univerziteti, 50 na broju, imaju rok do 30 aprila 1960. Kardinal Tardini računa da će biti potrebno najmanje 3 godine da se sve za koncil pripravi. Od teologa i kanonista će biti sastavljene komisije koje će proučavati odgovore biskupa i univerziteta te sastavljati konačne predloge. Potrebna će biti i posebna tehnička komisija za smeštaj učesnika i druge potrebe koncilskih otaca. I za štampu će biti posebna komisija. — Papa vruće želi rad na crkvenom jedinstvu, ali koncil će biti posvećen katoličkim problemima. Možda će baš divna slika katoličkog jedinstva na tom koncilu potaći odeljene kršćane da potraže vezu sa Petrovom Stolicom.

Filipini novo misijsko središte. Smatra se da su Filipini u prvom redu pozvani da vode misijsko delo na Dalekom Istoku. Oni su slični Indonežanima, Malajcima, Kinezima, Vietnamcima, Japancima po rasi, kulturi, jeziku i ekonomskim interesima. Da se podupre misijska misao među Filipincima, u Rimu se osnovao novi filipinski zavod, a u Manili gradi se nova katolička radio-stanica.

U engleskom parlamentu nalazi se 25 katoličkih narodnih poslanika, i to: 14 konservativaca i 11 laburista, dosad najveći broj, iako još ne odgovara postotku katoličkog stanovništva. Među novim katoličkim narodnim poslanicima izabran je i David Pelham, konvertit i katolički nakladnik, te pravnik, novinar i komentator na televiziji Šarl Karan.

Prigodom godišnjice smrti pape Pija XII u Vatikanu se 20 oktobra održala komemoracija. Komemorativni govor održao je kardinal Tardini najbliži saradnik pokojnog pape. Prisutni su bili: papa Ivan XXIII, kardinalski zbor, članovi diplomatskog hora, viši dostojanstvenici papinog dvora i biskupi koji su se nalazili tada u Rimu. Kardinal Tardini je tada i pročitao iz svog dnevnika odlomke koji su se odnosili na Papino viđenje 2. dec. 1954 godine. Prema kardinalovom dnevniku Pijo XII je 1. dec. 1954 čuo glas koji mu je javio viđenje. Sledeće jutro pod Misom Papa je za trenutak video Gospodina. Papa je mislio da će ga Gospodin pozvati k sebi, ali bilo je obratno. Papa je kardinalu Tardini-u te stvari objavio 2. i 4. decembra 1954. Papa je računao da će ljudi njegovo viđenje i ono glasno navešteње smatrati halucinacijom.

Papa je prvi puta javno govorio engleski 11 oktobra u američkom zavodu na Janikulu, kad se slavila 100 godišnjica tog zavoda. Prisutno je bilo 18 kardinala, 90 biskupa i 400 američkih bogoslova. Papa je prisutnima najavio proglašenje redovnice Elizabete Ane Seton blaženom. Papu je učio engleski njegov drugi sekretar Irac Msgr O' Brajen.

U Kordobi u Argentini održao se nacionalni euharistički kongres. Na zadnji dan kongresa pod večernjom misom podeljeno je oko 250 000 svetih pričesti. Oko pola miliona vernika stajalo je u špaliru kad je prolazila euharistička procesija. Papa je pozdravio kongres preko radia. U svojoj poruci Papa je kazao argentinskim vernicima da je euharistija lek protiv bolesti sadašnjeg vremena. Euharistija jest i ostaće izvor saglasja i pravog mira pojedincu, obiteljima i narodima. Euharistija ujedinjuje srca, jača osećanje bratstva, podržava ljubav i ublažuje gorčinu trpljenja.

Urundi je dobio novog domaćeg biskupa Msgr Mihaela Ntuyanaga, koji je imenovan za ap. vikara u Usumbari. Njegov vikarijat broji 300 000 katolika i 50 000 neznabožaca. To je šesti domaći biskup na teritoriji kojom upravlja Belgija.

Profesorica karmelićanka. Korejska profesorica Barbara Ho iz Seula prispela je avionom u Beč, da stupi u karmelićanski samostan u Mariazell. Barbara Ho, stara 29 godina, kćerka seulskog trgovca, obratila se 1953 godine s majkom i sa tri sestre na katoličku veru. Ova redovnička kandidatica računa da će jednom presaditi karmelićanski red u svoju domaću zemlju.

Ivan Meštrović o životu i Bogu. »Mnogi su nam nažalost otišli Bogu na istinu, te tražim utjehu za njima u tome što je Bog jedina istina, jedina pravda i jedina stvarnost, a drugo sve je ništavno i prolazno. Blago onima koji tu istinu vide i osjećaju.«

Promene u svetom Oficiju. Dosadašnji sekretar sv. Oficija kardinal Pizzardo, star 82 godine, zahvalio se na teškoj dužnosti. Na njegovo mesto imenovan je prosekretar kardinal Ottaviani. Za novog asesora Papa je imenovao Msgr Parente, nadbiskupa iz Perudže. Novi asesor je star 68 godina, bio je duže vremena profesor na rimskim univerzitetima, a poslednje četiri godine upravljao je nadbiskupijom Perudže.

U Seulu se podiže novi katolički univerzitet, koji će voditi oci isusovci. Prva zgrada je bila dovršena do kraja 1959 godine. Leti 1960 visoka će škola početi radom.

Biskup — kapelan. Biskup Lakurzije bio je 1953 imenovan biskupom novoosnovane biskupije Mbarara u engleskoj Istočnoj Africi. 1955 godine on je teško oboleo, papa je primio njegovu ostavku, pa se vratio kući tražeći zdravlje. Kad je potpuno ozdravio, vratio se u Ugandu te se stavio svome nasledniku na raspoloženje da ga imenuje kapelanom na nekoj novoj misijskoj stanici.

Pomoću svete krunice. Severno od Filipina nalazi se malo ostrvo Babujan-Klaro. Sa svih strana ga okružuju nepristupačne pećine, tako da nijedna lađa ne može tamo da pristane. Godine 1800 brodolomci neke lađe popeli su se preko tih pećina i došli na ostrvo. Bili su kršćani. Teškom mukom 27 jula 1952 neki misionar p. Castanon došao je na taj otok. Tamo je našao 117 muškaraca i 116 žena. Samo su dva znala čitati i pisati. Znali su da su kršteni. Neki stariji muškarac krštavao je decu. Imali su jednu kapelicu gde su se svake nedelje sastajali i molili slavni deo krunice, jer ostala dva nisu znali. Kroz svih 150 godina nisu imali nijednog svećenika. Slavni deo krunice bio im je svećenik, učitelj i tešitelj.

Papa je 27 septembra 1959 primio u audijenciju vernike iz Trsta. Tršćanske Slovence pozdravio je slovenački te im podelio blagoslov. Mnogo je obradovao tršćanske Slovence što je naredio da se nova crkva koja se gradi na Opčinama, ima posvetiti Mariji, Kraljici i Majci, a nikako Mariji Kraljici Italije.

Biskupi Severne i Latinske Amerike sastali su se po svojim delegatima u Vašingtonu od 3—4 novembra 1959 gde su sastavljali program pomoći za Latinsku Ameriku. Iz Rima je došao na sastanak Msgr Samore sa Papinom poslanicom.

Madagaskar. U toj autonomnoj republici Indijskog okeana živi preko 3 miliona stanovnika, od kojih gotovo jedan milion katolika. Madagaskar je crkveno podeljen u tri nadbiskupije i 10 biskupija. Svih je svećenika 566 od kojih 128 domorodaca, svih pomoćnika laika 396, bogoslova 45, semeništaraca 470, a pripravnika na sveto krštenje 77 000.

Crkvu sv. Marka u Veneciji opasno ugrožavaju termiti. Dve glavne grede koje nose svu krovnu konstrukciju, jako su izgrižene od termita te će biti zamenjene hrastovim gredama koje termiti ne napadaju. Kao prvu meru protiv termita premazali su svu drvenu krovnu konstrukciju i svu drvenariju posebnim preparatom protiv termita.

Papa novinarima. 25 oktobra 1959 Papa Ivan XXIII govorio je novinarima iz Bolonje o zadacima katoličkog novinara. Njegovom su srcu vrlo blizu oni koji javno ispovedaju nauku Crkve te crkveni rad podupiru. Katolički novinar treba da budno prati sva zbivanja. O svim stvarima sudi prema večnim istinama kako se odražavaju u vremenu. Čitaoca ispravno obaveštava te mu pomaže doći do ispravnog gledanja. Katolički novinar uvek upotrebljava pristojan rečnik, i prema svojim protivnicima. On ljubi one koji su u zabludi, iako samu zabludu odbija. Drugim rečima katolički novinar mora uvek da bude na dostojnoj visini.

Za mir. 28 oktobra 1959 Papa je pred 15 000 vernika kazao: Svaki pokušaj smirivanja među ljudima zaslužuje priznanje. Svaki pokret za stvaran i iskren mir, ma gde se pojavio, samo da se temelji na istini, hrani se pravednošću i ljubavlju, zaslužuje poverenje i poštovanje.

Apostoli svete krunice. Za 1. oktobra 1948 pozvala je neka devojčica u Vašingtonu nekoliko osoba iz bližnje okoline u svoj stan za 8 sati uveče. Došli su i neki nekatolici. Pred Marijinom slikom devojčica je zapalila sveće, i počeli su moliti svetu krunicu. Molili su za obraćenje grešnika i za mir. Tako kroz čitav mesec. Jednako se počelo moliti u drugim stanovima. Smatra se da je sveta krunica podigla životnu snagu američkog katolicizma i pridobila godišnje preko 100 000 obraćenika.

Američka studentica Šely O' Neil, koja je svog zaručnika studenta istrgla iz ždrela morskog psa i pokrstila ga morskom vodom, došla je u Rim u audijenciju svetom Ocu. Papa je pohvalio njenu odvažnost kao junačko delo. Putne troškove njoj i njezinom ocu platili su katolici njezina grada u Kaliforniji.

Filipinska vlada je odlikovala 92 godišnjeg oca Joahima Vilalonga visokim ordenom. Taj je svećenik došao već 1892 godine na Fi-

lipine, a poslednjih 12 godina posvećuje se radu među qubavcima.

Američki katolički časopis »Amerika« predlaže da se izda zajednički prevod Svetog Pisma za katolike i protestante. Neki protestantski stručnjaci su poduprli taj predlog. Prva je poteškoća međutim što protestanti ne priznaju sedam knjiga starog zaveta, a druga je poteškoća, što katolička Crkva propisuje, da se mora Sveto Pismo na narodnom jeziku opremiti komentarom, na što bi protestanti teško pristali.

U Kosta Riki meseca oktobra je otvorena nova katolička radijska postaja, koja treba da se čuje u svim zemljama Latinske Amerike.

Prigodom nacionalnog euharističkog kongresa u Argentini jedna delegacija jevrejskih udruženja Argentine uručila je papinom legatu kardinalu Cento molbu da se uspostave diplomatski odnosi između Svete Stolice i Izraela.

14 oktobra u Rimu se otvorilo malo ukrajinsko katoličko semenište za 150 đaka. Tom su se prilikom sastali u Rimu ukrajinski katolički biskupi iz raznih krajeva sveta.

U prestonici Meksika za 10 godina podignute su 94 crkve, pošto prestonica neprekidno raste.

Nadbiskup Fernando Gomes iz Goiania blagoslovio je kamen temeljac buduće katedrale braziliske nove prestonice Brazilija, koja se ubrzano izgrađuje.

Najveći umetnički kritik našeg doba Amerikanac Bernard Berenson, kome treba savremeni svet da zahvali za ponovno otkriće italijanske umetnosti pred renesansom, umro je 7 oktobra 1959 u Firenci u starosti od 94 godine. Berenson bio je duboko religiozan čovek. Kad mu je bilo 20 godina postao je katolik. Papa Ivan XXIII poznavao je umetnika još iz Venecije te je umirućem poslao ap. blagoslov.

1961 godine Rim će slaviti 1900 godišnjicu dolaska apostola Pavla u večni grad. Papa Ivan XXIII već je imenovao posebni komitet, koji treba da pripravi jubilarne svečanosti.

Kongregacija Duha Svetoga, koja radi pre svega u misijama, broji oko 5 000 članova. Sredinom oktobra 1959 slavili su u Rensu 250 godišnjicu smrti osnivača te kongregacije Klodviga Franje Pular.

Papinska komisija za istorijske nauke pozvala je i protestantske istoričare da učestvuju na konferenciji koja će se 1963 godine održati u Tridentu prigodom 400 godišnjice zaključka znamenitog tridentskog crkvenog sabora. Sekretar komisije Msgr Mikele Maccarone je izjavio da će protestantski istoričari zajedno s katoličkim kolegama proučavati pitanja o kojima se u Tridentu pre 400 godina raspravljalo.

Američke katolike uznemirio je nacrt spoljnopolitičkog odbora Senata koji govori da bi SAD trebalo pomoći nerazvijene zemlje u ograničavanju poroda, naročito pošiljkama, kontraceptičkih sredstava, i tako u tim zemljama uklanjati glad i zaostalost.

Svetski savez ženskih katoličkih organizacija imao je svoje zasedanje u Parizu 13 i 14 oktobra 1959. U taj su savez učlanjene 103 organizacije iz 87 zemalja i pretstavljaju 36 miliona članica. Skupilo se 300 delegatkinja. Prvi se dan govorilo o potrebi vere u naše doba, a drugi dan o potrebi saradnje katoličkih žena u međunarodnim organizacijama. Posetile su palatu Uneska i vodile tamo razgovore.

Kenterberijski nadbiskup naimenovao je posebnu komisiju da prouči pitanje samoubistva. Ona je već dala svoj izveštaj. Predlaže da Crkva više ne smatra samoubistvo za zločin koji povlači sa sobom kaznu, nego za bolest koju valja lečiti. Komisija preporučuje neka Crkva dozvoli obavljati crkvene pogrebne obrede za samoubicama. Na kraju se komisija nekako stidljivo povlači sa napomenom neka se to pitanje i dalje proučava.

U razgovoru održanom sa članovima Rimske Rote Papa je istakao da je najveća zasluga tog suda da brani najsvetije ljudske veze kršćanskog braka. Papa je rekao: »Sasvim je prirodno da vredno i tačno obavljate svoju službu delikatnog zaštitnika svetosti i nerazrešivosti braka«. U toku prošle sudske godine Rimska je Rota donela presudu u 203 slučaja, a to 198 po pitanju braka. U 88 slučajeva sud je doneo presudu da ne postoji bračna veza. 87 parnica vodilo se potpuno besplatno.

Valter Habenicht iz Sent Luja u SAD odvezao se u pratnji svoje žene u Kioto u Japan, da primi od svoga sina misionara sveto krštenje. Kršćani tamošnje župe sv. Obitelji priredili su ocu svog župnika veliku svečanost. Za to krštenje Valteru Habenicht trebalo je prevaliti 15.000 km.

P. Pijo je nasledio preko dve milijarde lira za svoju bolnicu »Kuća ublažavanja trpljenja«, koju je podigao u San Giovanni Rotondo. Neki Mario di Giacomo je ostavio sve svoje nepokretno dobro ocu Piju. Taj su testamenat zajedno osporavale sve bolnice u Napulju, ali je sud u Rimu odbio njihovo traženje i presudio nasledstvo ocu Piju.

U zapadnom Berlinu prijavilo se 140 mladih devojaka da svaki mesec pola Gospodnjeg dana besplatno žrtvuju podvorbi bolesnika, kako bi malo rasteretile preopterećene bolničarke.

Regensburg. Posle 25 godina tamošnji pokrajinski sud je opet dobio križeve, što ih je Hitler dao ukloniti. Prva tri križa za tamošnje sudske dvorane izrezali su zatvorenici iz Straubinga. U prisustvu sudija svećenik je križeve blagoslovio i namestio u sudske dvorane.

Sveti Otac je tokom neke generalne audijencije navestio da će rimska sinoda biti sazvana za 25 januar 1960 godine.

SAD. U prošloj školskoj godini katolički su univerziteti u SAD imali 5.224 inostrana slušača, dok je svih inostranih slušača na svim univerzitetima u SAD bilo 50.000, od kojih 15.000 katolika. Iz toga sledi da jedva svaki

treći inostrani katolički student uči na katoličkom univerzitetu.

Olimpisko selo u Rimu koje će ovog leta oživeti, imaće u svojem središtu crkvu, posvećenu na spomen papi Piju XII. Rimska je opština već stavila u tu svrhu na raspoloženje 9.250 m² zemljišta.

Papa je imenovao Msgr Del Mestri-a, savetnika nunciјature u Bonu, za ap. delegata u Britanskoj istočnoj i zapadnoj Africi.

Argentina. Na nadbiskupa u La Plata bio je izvršen atentat. Jedna je bomba eksplodirala pred njegovim stanom, a druga u njegovoj biblioteci. Nadbiskup je ostao nepovređen, ali je materijalna šteta velika. Poslednje se vreme taj nadbiskup mnogo zauzimao za radnička pitanja.

Mnogo. Neki redovnički godišnjak u Francuskoj objavljuje zanimive podatke o raznim redovničkim zajednicama u zemlji. Prema iznesenim podacima u Francuskoj ima 30 strogih ženskih redova, 229 kongregacija i udruženja sa papinskim pravom, 223 kongregacije i udruženja sa biskupskim pravom, 2 svetovna instituta sa papinskim pravom, 4 svetovna instituta sa biskupskim pravom te 31 udruženje i pobožni savez. Ukupno dakle Francuska ima 519 raznih ženskih redovničkih udruženja. Od toga se u samoj Francuskoj osnovalo 441 udruženje.

Francuska je 8 novembra slavila dan iseljenika. Tada se po crkvama molilo za 3,6 miliona stranaca koji žive u Francuskoj i pola miliona Francuza koji žive u inostranstvu. Istovremeno se preporučivalo domaćim vernicima neka budu susretljivi prema stanovnicima koji govore drugi jezik.

Aizenhauer kod Pape. Predviđeno je da će pretsednik Aizenhauer posetiti Papu Ivana XXIII 6 decembra. Prvi američki pretsednik koji je bio kod pape u audijenciji, bio je Vilson, koji je posetio Benedikta XV 4. januara 1919. Aizenhauera će pratiti njegov sin, potsekretar Merfi i njegov lični lekar.

Kardinal Antonio Caggiano, novi nadbiskup Buenos Aires-a, načinio je zvaničnu posetu višem rabinu Dr Schlesingeru. Tom prilikom kardinal je poklonio jevrejskom verskom pretstavniku tri biblijske slike. Za uzvrat viši rabin je kardinalu poklonio jevrejsku bibliju sa španjolskim prevodom.

Kanbera. Australijska poštanska direkcija izdala je i ove godine za Božić božićne poštanske marke. Nova marka od 5 d puštena je u opticaj 4 novembra. Ona pretstavlja Sveta tri kralja na kamilama koji putuju za zvezdom.

Na godišnjicu krunisanja Papa je propovedao u crkvi sv. Petra. Govorio je da ima Crkva zadatak da se bori sa svetom i da pobeđuje u strpljivom i pouzdanom očekivanju. Vreme je da s novim snagama ojačamo versku revnost i postignemo da prva Božja zapoved bude osnova porodičnog i društvenog života te da se tako ostvari kraljevstvo Božje na zemlji. Najvažnija je stvar kraljevstvo Božje, sve će nam se drugo nadodati: svakodnevni kruh, oproštenje greha, moć da ne padnemo u napast. Crkva će, zaključio je Papa — bez obzira na poteškoće vršiti zapoved svog božanskog Osnivača: učiti, praštati, lečiti, posredovati natprirodni život milosti, koji je priprava na večno blaženstvo.

Umro je kardinal Frederico Tedeschini, jedna vrlo markantna ličnost u kardinalskom zboru. Već Leo XIII pozvao je mladog Tedeschini-a u državni sekretarijat zbog njegova odličnog znanja latinskog jezika. Pod Pijom X postao je kancelar apostolskih breveja. Pod Benediktom XV bio je substitut u državnom sekretarijatu gde je radio sa Gasparijem i Pacellijem. 1921 otišao je kao posvećeni nadbiskup u Madrid za nuncija gde je ostao gotovo 15 godina. 1935 godine bio je pozvan kao kardinal u Rim gde je vršio razne službe, opet gotovo 15 godina. Bio je arhiprezbiter vatikanske bazilike, prefekt kongregacije za njezinu upravu, od 1951 biskup Fracscati-a Više puta je nastupao kao papin legat na međunarodnim kongresima. Umro je u starosti od 86 godina. Sahrana se obavila u vatikanskoj bazilici u prisustvu Pape, 21 kardinala i svega diplomatskog hora. Sahranjen je u vatikanskim grotama.

Karl Wegmann iz Niže Austrije načinio je 45 kg težak križ. Na njegova dva kraka je pričvrstio točkove te gurao odnosno nosio taj križ iz Beča u Innsbruck. Wegmann je član trećeg reda sv. Franje Asiškog. Taj pokornički poduhvat poduzeo je, da doprinese smirenju prilika svojih sunarodnjaka u Južnom Tirolu.

U Diseldorfu omladinski slikari priredili su izložbu pod naslovom: »Mladi slikaju prizore iz Biblije«. Bilo je interesantnih slika. Najveću je pažnju probudio jedan 16 godišnji dečak sa svojim slikama na temu: Razapeti. Izložba je pokazala da religiozni motivi mogu i danas nadahnjivati mladi svet.

Prema oltaru. Svetački kandidat Karlo Amiante rodio se 1851 godine u Catanzaro. 1870 se pod Garibaldijevom zastavom kao mladi oficir borio protiv Pape u borbi za Rim. Tada je bio ranjen. Kasnije je Karlo došao Papi Piju IX u audijenciju, dobio oproštenje što se borio protiv njega. Amiante je postao svećenik i župnik u Napulju gde se naročito isticao kao apostol siromaha. Umro je 1935 godine. Kongregacija svetih obreda sada u procesu za njegovo proglašenje blaženim proučava njegove spise.

Na Madagaskaru ima već među doseljenim Kinezima jedna trećina katolika. Poslednju misisku godinu pokršteno je 209 odraslih Kineza.

Katolički biskupi Konga te Ruande Urundi izdali su svom područnom svećenstvu i misiskom osoblju naređenje da se moraju uzdržati od svakog političkog delovanja. Učestvovanje na bilo kakvim sastancima i konferencijama koje imaju politički karakter njima je zabranjeno.

Pronašli su negative fotografija sv. Terezije Malog Isusa, koje nisu retuširane. Na njima svetica izgleda drugačije kao stroga redovnica s oštrim borama na obrazima koje joj je izdubilo trpljenje i bolest.

D. M. Odgovor: Svakako je verovanje da duše pokojnih noću obilaze okolo i plaše ljude ostatak starog poganskog praznoverja. Kršćanska nas vera uči da čovekova duša odmah posle smrti odlazi na sud i onda u nebo ili čistilište ili u pakao, kako je zaslužila.

V. D. Pitanje: Da li je velika ispoved potrebna i kako se obavlja? Odgovor: Velika je ispoved potrebna kad grešnik zna da su bile predašnje ispovedi nevaljane. Inače se samo preporučuje živčano zdravom kršćaninu katkada u životu, kad stupa u novo zvanje, kad se odluči na savršeniji život u duhovnim vežbama, ili ako je zabrinut da li su bile njegove ranije ispovedi valjane, a nije još nikada obavio velike ispovedi. — Ako ranije ispovedi nisu bile valjane, mora se kazati šta je bilo razlog tome, onda koliko puta je svetogrdno primio svete sakramente, onda tek sve ostale smrtne grehe kao u svakoj redovnoj ispovedi. Ako se iz pobožnosti obavlja velika ispoved, slobodan je pokornik da samo u glavnim crtama očituje grehe iz ranijih ispovedi.

M. D. V. Pitanje: Šta treba učiniti da bih postao član trećeg reda sv. Franje Asiškog? Odgovor: Prijavite se najbližem župniku koji vodi skupštinu trećeg reda. Tamo će vam se kazati što morate učiniti. U slučaju da pokusno doba dobro izdržite, primiće vas za pravog člana.

D. V. Pitanje: Šta mogu uraditi za misije? Odgovor: U našem ste listu već mogli čitati kako mogu i laici raditi u misijama, ne samo lekari nego i obični zanatlije: za sve se u misijskim zemljama nađe posla. I kod kuće može svako pomagati misije molitvom, duhovnim žrtvama i milostinjom. Najviše je poznato »Društvo za širenje vere« (DŠV). Njegovi članovi svaki dan posebno izmole jedan Očenaš, Zdravomariju i Slavaocu za dodatkom: »Sv. Franjo Ksaverski, moli za nas«; uplaćuju mesečni prilog i prinose duhovne žrtve za misije. Po nekim krajevima članovi DŠV podeljeni su po deset i deset sa desetarom na čelu, koji ubire članarinu. Članove prima župnik i određuje desetare.

2. P. J. Pitanje: Da li se sprema mali sudnji dan 1960 godine kada će stradati 3/4 čovečanstva? Odgovor: O sudnjem danu govori Crkva, o tome ima u Svetom Pismu. Taj će dan prethoditi razni znaci. Ali o malom sudnjem danu Crkva ništa ne govori, obratno, osuđuje kao krive proroke sve one koji nagoveštavaju ono što je Bog izričito sakrio pred ljudima, datum sudnjeg dana.

P. G. Odgovor: Interesujete se za moju ocenu američkog filma »Povest jedne opatice«. Moram priznati da filma još nisam video. ali prema ocenama film je sasvim dobar. Snimljen je po knjizi s istim naslovom, koju je napisala Kathryn Hulme. Opisuje odnosno prikazuje se istinit događaj. Kćerka nekog belgijskog lekara se odlučila, da ode u strogi kontemplativni red i potpuno se posveti Bogu. Ona međutim nema pravog zvanja, ali u svome ponosu neće da prizna tu svoju grešku. Tek za vreme rata dozvolom biskupa istupa iz samostana i posvećuje se nezi bolesnika. Ali i kao bolničarka u Africi doživljava razočarenja. Tuberkuloza je baci u postelju i mora tražiti zdravlje u domovini. Film sa svim dužnim poštovanjem prikazuje život u strogom ženskom samostanu. Gledaoci će lako iz filma popraviti svoje naivno gledanje na samostanski život. Film uči da samostan nije mesto bezbolnog blaženog gledanja Boga, već da se i tamo održavaju nutarnje borbe, kako se potpuno podrediti volji Božjoj, kao što se to događa u tolikim, porodičnim i drugim sukobima u životu. Film »Povest jedne opatice« dobio je od katoličkih cenzora najbolju ocenu.

Š. Š. Odgovor: Budućem uskrsnuću tela na sudnji dan ništa ne smeta, ako ga atomska bomba uništi ili ako istrune u zemlji. Bogu nije bilo teško svet iz ništa stvoriti, njemu neće biti ni teško raspala telesa probuditi na nov besmrtan život.

M. Š. Pitanje: Da li postoji poseban čin posvete i posebna molitva kojom se posvećujemo nebeskoj Gospi?

Odgovor: Na svetu ima raznih pobožnih udruženja, čiji se članovi posvećuju Majci Božjoj. To su: Marijina kongregacija koju je potvrdio papa Grgur XIII 5.XII.1584; »Deca Bezgrešne« koja posebno štuju čudotvornu medaljicu. Maksimilijan Kolbe je osnovao »Vitezove Bezgrešne«, a Irac Frank je 1921 godine položio temelje »Marijinoj Legiji«. To su samo neka udruženja, kojih se članovi posebno posvećuju Majci Božjoj.

Uč. Pitanje: Kakav smisao imaju crkveni propisi o zabranjenim knjigama (indeksu), kad ih vernici ne poznaju, a još manje drže? Odgovor: Crkva je postavljena da nepogrešivo uči pravu Kristovu nauku i da čuva vernike od krivih verskih nauka i moralnih zabluda. Dušobrižnici su dužni poučiti vernike o opasnosti knjiga u kojima su sadržane krive verske ili moralne nauke. Ako neki vernici neće da slušaju Crkvu, sami su krivi nesreći kao i vozač koji ne poštuje saobraćajne propise. Crkva sama vrlo obazrivo i promišljeno vrši svoju službu kad zabranjuje opasne knjige.

Nakane Apostolata molitve. Sveta nas Crkva u mesecu januaru posebno poziva na molitvu da bi svi koji traže pravu Crkvu, upoznali želju božanskog Srca, da svi koji veruju u njega budu jedno. Isto tako nam Crkva preporučuje molitvu, da bi se kod razjedinjenih istočnih kršćana probudila iskrena želja za jedinstvom s katoličkom Crkvom.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konsultor. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20 — Tek. račun 101-704-3-533.

Grafičko preduzeće »SRBOŠTAMPA« — Beograd, Zmaj Jovina broj 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXIX BROJ 2 BEOGRAD, FEBRUAR 1960 CENA 20 DIN.

BLAGOVEST

VERSKI MESEČNIK

Bogorodica sa Sinom Isusom

Ukrasi dvor svoj, Sione, i primi Kralja Krista, zagrli Mariju, koja je nebeska vrata; jer ona nosi slavnoga Kralja nove svetlosti.

KRIST I VELIKI SVEĆENIK U IZRAELU

Za poznavanje prilika, u kojima je nastao Novi Zavjet, korisno je znati nešto o službi velikog svećenika u Izraelu.

1. Prema Božjoj odredbi bilo je odabrano cijelo jedno pleme, i to Levijevo, da se bavi službom Božjom. Svećenicima su imali biti Aron i njegovi sinovi Eleazar i Itamar, te njihovi potomci, a svi ostali Levijevci imali su biti tzv. leviti i kao takvi bili su određeni svećenicima, te imali manje službe u hramu, u određenim vremenskim razmacima.

Samo je jedan od svećenika imao biti veliki svećenik. Prvi veliki svećenik bio je Aron, brat Mojsijin. Njegov je nasljednik bio Eleazar, a poslije toga treba da po Zakonu bude velikim svećenikom uvijek najstariji sin od potomstva Eleazarova. Služba velikog svećenika bila je po Zakonu dosmrtna. U praksi je to bilo drukčije, osobito u vrijeme, kad je vladala hasmonejska, pa Herodova dinastija. Svi svećenici i svi leviti mogli su vršiti bogoslužje samo u jeruzalemskom hramu, jer po Zakonu smjelo je biti samo jedno mjesto bogoslužja sa žrtvenikom. To je bilo tako određeno zato, da se bogoslužje u provinciji ne zarazi idolopoklonstvenim običajima i idejama.

2. Služba se velikog svećenika prema propisima Biblije sastojala u ovome: on je bio najugledniji član svećeničkog roda i kao takav uživao je veliki autoritet: na blagdan pomirbe, jednom godišnje, smio je samo on ulaziti u svetinju nad svetinjama; svaki se dan u njegovo ime morala prikazivati žrtva; imao je preko sebe brigu za sve bogoslužje u hramu i u sinagogama, koje treba dobro razlikovati od hrama, jer se u njima nije nikada prikazivala nikakva žrtva.

Prigodom službenog nastupa u hramu imao je veliki svećenik posebno odijelo. Ono je bilo modre boje, bez rukava, a inače slično reverendama ili talarima, što ih nose naši svećenici. Na donjim rubovima imalo je to odijelo zvončiće. Iznad toga imao je veliki svećenik lanenu tuniku, nazvanu efod. Bila je bijele boje, isprepletena zlatnim žicama. Na grudima, a povrh efoda, nosio je veliki svećenik kao neku plosnatu kutiju sličnu burzi na našim misnim kaležima, a u njoj su bili sveti predmeti »urim« i »tumim«, pomoću kojih je veliki svećenik u stanovitim prilikama mogao doznati neke Božje odredbe ili odluke. Na vanjskoj strani tog predmeta bilo je 12 dragulja, simboli izraelskih plemena. Na glavi je veliki svecenik imao nešto kao mitru, s natpisom: svetost pripada Gospodinu.

3. Tijekom vremena veliki je svećenik stekao neke službe i preuzeo neke dužnosti, koje nisu bile predviđene u Zakonu, ali su bile vrlo korisne po ugled velikog svećenika i izraelske religije. Tako je veliki svećenik postao posve naravnim razvitkom stvari predsjednikom velikog vijeća ili sinedrija. Kad Izrael nije imao kralja, veliki je svećenik kroz dugo vrijeme bio prvak svog naroda i skoro u svemu zamjenik kralja. Proširila se također obveza velikog svećenika s obzirom na službu u hramu. Tako je zaveden običaj, da veliki svećenik obavlja bogoslužje u subote, na blagdane mladaka, te na tri godišnja blagdana: Pashu, Pedesetnicu i blagdan Sjenica.

4. No kroz isto to vrijeme služba je velikog svećenika doživjela i mnoga poniženja. Kad je 587 pr. Krista babilonski kralj Nabukodonozor razorio jeruzalemski hram, nestao je zavjetni kovčeg sa svim ostalim liturgijskim predmetima, a to je znatno umanjilo službu i ugled velikih svećenika. Mnogi su veliki svećenici svoju službu kupovali novcem. Rabinski se spisi također tuže, da su mnogi veliki svećenici bili vrlo škrti i pohlepni. Negativno je djelovalo na ugled velikih svećenika i njihovo neznanje. Za posljednjeg velikog svećenika veli Josip Flavije, da je bio tako ograničen, da nije mogao ni shvatiti, u čemu se zapravo sastoji veličina njegove službe. U rabinskom jednom spisu čitamo ovo: »Ako veliki svećenik ne bi znao čitati, onda su drugi mjesto njega čitali«. Konačno je po ugled velikih svećenika bilo negativno i to, što su ih svjetovni vladari, Hasmonejci, Herodovci i Rimljani, često skidali s vlasti ne obazirući se ni najmanje na propise Mojsijeva Zakona.

5. Kad usporedimo svećeništvo Starog Zavjeta s Kristovim svećeništvom, odmah nam se pokazuje velika prednost Kristove svećeničke službe. On je veliki svećenik i Bog, jedini svećenik svoje Crkve, a svi su ostali ljudski svećenici samo njegovi suradnici. Svećenička služba nije više ograničena samo na jedan narod, a još manje na jedan jedini hram u tom narodu. Ostvarile su se riječi proroka Malahije (1, 11): »Jer od istoka sunca do njegova zapada veliko će biti ime moje među narodima, i posvuda će se žrtvovati imenu mojemu i prinosit će se čist prinos. Jer će veliko biti ime moje među narodima, veli Gospodin nad vojskama«.

Rađajte se i množite se

1. U svetu se sve više govori o kontrolisanju poroda. Ranije se nazadna Maltusova teorija, da pučanstvo raste u geometriiskoj progresiji, a životna sredstva samo u aritmetičkoj te da se prema tome čovečanstvo ima uzdržavati od rađanja dece, predavala po univerzitetskim katedrama. Njegovih saveta pridržavali su se delom bogati seljaci iz straha da im ne bi trebalo deliti velika imanja, a građanski slojevi kojima je bilo osnovno pravilo života uživanje. Danas se o tim stvarima svuda na široko raspravlja i propagira se ograničavanje poroda na najviše dvoje ili troje dece kao sredstvo povišenja životnog standarda i uzdizanja nerazvijenih zemalja.

2. Religioznom čoveku se postavlja pitanje, da li se može o pitanjima seksualnog života, polnom objašnjavanju kod omladine, upućivanju u brak, o bračnom životu i potomstvu raspravljati samo pod vidikom higijene, socijalnih i ekonomskih prilika, pod vidikom prava pojedinaca i zajednice, bez obzira na Boga i Božji zakon. Vera čoveku govori da je sav svet i sve što postoji od Boga stvoreno, da se mora sve, pa i čovek, kako pojedinac tako i zajednica, potčinjavati svetoj volji Božjoj. U pogledu seksualnog života i potomstva, Bog je postavio petu, šestu i devetu Božju zapoved, koje nepogrešivo tumači katolička Crkva.

3. Svaki je čovek slobodan da stupi u brak, slobodan da u granicama građanskih propisa, crkvenih i Božjih zakona bira svog bračnog druga, ali u svakom slučaju, u braku i izvan njega, Bog traži od tebe da se držiš zapovedi koje uređuju seksualni život.

Nikada ne možemo dovoljno naglasiti važnosti odgoja da se već u omladini duboko ukalemi **svest moralne odgovornosti.** Šta god mislio, govorio, činio, o svemu ću polagati Bogu račun. Teško meni ako se moje misli, reči, dela ne podudaraju sa svetom voljom Božjom.

4. Polni je nagon jak; da nije tako, teško bi se ljudi odlučili za brak i porodični život koji donosi sobom tolike žrtve. Ali taj je nagon vrlo teško držati u pravim granicama. Nije dovoljna ovde samo pouka; omladina još neće biti čista, ako joj lepo rastumačimo značenje polnog nagona, upozorimo na opasnost i nesreće koje donosi raskalašen život sa sobom. Ovde se radi o **grešnim sklonostima** koje postoje kao posledica istočnog greha u svakom čoveku. Čovek zna da nije dobro na što ga vuku strasti, ali trenutne naslade ga često primame da ide za onim što je gore, kako je kazao rimski pesnik Ovidije: »Video meliora proboque, deteriora sequor — vidim ono što je bolje i to odobravam, ali činim ono što je loše.«

5. Stoga mora uporedo sa seksualnom poukom, za koju su u prvom redu pozvani roditelji, ići i **odgoj volje.** Od mladih nogu čovek se odgaja, vežba se u svladavanju svih mogućih neurednih sklonosti. Roditelji u domaćoj kući, učitelji u školi, odgojitelji po zavodima imaju težak zadatak, privikavati mlada stvorenja na disciplinu, kako bi se omladina harmonički saživela sa starijima i da bi se postigao uređen život u zajednici.

Stari Spartanci su usmerili odgoj muške dece gotovo isključivo cilju vojničkog života, koji se smatrao najčasnijim i najvažnijim u maloj državici. Dečake su zbog toga vežbali u gladi i žeđi, u mrazu i vrućini, za duge marševe i teške terete. No, vernom katoliku mora biti disciplina sredstvo, da tako postane gospodar svojih sklonosti, da ne bi nikada teškim grehom uvredio dragog Boga. Kršćanin međutim zna da se to ne može postići isključivo prirodnim sredstvima, svladavanjem i samom disciplinom, nego pomoću **milosti** Božje, koju primamo u molitvi, svetoj misi i sakramentima.

6. Zajednica, odrasli moraju biti **obzirni** prema omladini u pogledu seksualnih sklonosti. Dečaci i devojke od puberteta dalje mnogo trpe od nasrtaja polnog nagona. Zato ih treba štediti, uklanjati ispred njih što bi im moglo biti kamen smutnje, o koji bi se okliznuli i moralno nastradali. Valja paziti na knjige, bioskope, ne sme ih se ostavljati same bez nadzora, ako su devojčice i dečaci zajedno.

Koliko neuspeha u školi, koliko sukoba kod kuće i po školama dolazi zbog seksualnih neurednosti. Katkada se stvari tragično završavaju ubistvom ili samoubistvom. Koliko energije, koliko skupocenog vremena, koliko novčanih

sredstava badava potrošenih, koliko suza i žalosti, koliko nesreća i tragičnih smrtnih slučajeva.... dolazi kao rezultat raskalašenosti, pomanjkanja samodiscipline seksualnog nagona.

7. Poželjno je da telesno i duševno zdrav mladić obezbedi svoju **egzistenciju** i dođe do stana, pa da se može ženiti i tako osnovati svoje ognjište. Koliko ima greha zbog toga što se odugovlači sa ženidbom! Veliko je dobro delo doprinositi stvaranju takvih prilika da se telesno i duševno zdravi zaručnici mogu normalno venčavati.

Najbolja moralna garancija da će biti brak srečan, jeste **čista mladost.** Muž će poštivati ženu koja je čista, nevina došla u brak te će u nju imati potpuno poverenje. Slično će i žena svojom ljubavlju živeti za muža, za koga zna da je njegovo srce kod nje. Koliko više bi bilo takvih brakova, toliko manje bi bilo bračnih tragedija, toliko manje razvedenih brakova.

8. Iako je potpuno prirodno da mladić i devojka žele sklopiti brak i živeti kao muž i žena, ipak se ne može kazati da je atentat na prirodu, ako se mladić i devojka odluče na savršenji život **neženstva** i **devičanstva,** naročito iz religioznih razloga. Sam Isus Krist je rekao: »Ima ih koji se odriču ženidbe poradi kraljevstva nebeskoga.« (Mt 19. 12). Život Bogu posvećenih osoba je od neprocenjive vrednosti za ljudsko društvo. Dušobrižnički rad i karitativni rad mogu najbolje obavljati osobe koje se mogu potpuno predati Bogu i dušama. Crkva je uvek smatrala devičanstvo odličnije od bračnog života. Jasno govori apostol Pavle: »Tako i onaj koji udaje svoju devicu, dobro čini, a onaj koji ne udaje, bolje čini« (1 Kor 7, 37).

9. O **braku** su naši biskupi prošle korizme izdali posebno pastirsko pismo. U njemu su razvijali katoličku nauku o pitanjima bračnog života. Kršćanski je brak **sakramenat,** slika veze između Krista i Crkve. Katolik može sklopiti valjan brak samo u krilu katoličke Crkve. Valjano sklopljen i izvršen brak je **jedinstven** i **nerazveziv** sve do smrti jednog od supružnika. Svaki pokušaj kidanja te veze preudavanjem ili novom ženidbom veliko je zlo i znači diranje i presezanje u Božja prava; prestupnik teško greši, a ljudska zajednica trpi štetu. Krist sam je rekao: »Ko otpusti ženu svoju i oženi se drugom, čini preljubu; i ko se oženi otpuštenom, čini preljubu« (Mt 19,9).

10. Prvi je cilj braka **potomstvo.** Kršćanski bračni drugovi neka se ugledaju u pobožnog Tobiju koji se molio: »Ti Gospodine, znaš da ne uzeh ženu za razbludu, nego iz ljubavi prema potomstvu, koje će u sve veke tebe blagosivati« (Tob 8,9).

Onima koji misle da mogu u braku samo uživati, a ograđivati se od dečjeg blagoslova, piše Pijo XI u enciklici o kršćanskom braku: »Svaka upotreba ženidbe, u kojoj se bračni čin lišava svoje prirodne moći rađanja života, krši Božji i prirodni zakon; oni koji to čine, kaljaju svoju dušu teškim grehom.«

11. Teško se dakle ogrešuju i oni »očinski savetnici i poznanici« mladih bračnih parova, koji poučavaju svoje »štićenike« kako bi upotrebom mehaničkih i kemijskih sredstava izbegli barem za nekoliko prvih godina bračnog života porod. Bog je smrću kaznio Onana koji je sprečavao začeće i po kome se taj greh naziva **»onanizam«.**

Uvaženi medicinski stručnjaci uče da je upotreba kontracepcijskih sredstava štetna po telesno i duševno zdravlje supružnika, osobito za ženino. Priroda je od Boga, koji joj je dao sve zakone. Svako kršenje tih zakona teško se osvećuje, jer priroda ne trpi da se protiv nje greši. Zemaljski sudac može biti blag u kažnjavanju, ali priroda je neumoljiva.

Supruzi koji greše protiv prirode obeskrepljujući bračni čin životne moći začeća, osećaju u sebi da su ponizili Božju ustanovu za očuvanje i porast ljudskog roda, jer su je lišili ploda i stavili je u isključivu službu vlastite **požude.**

12. Danas se često čuje: dosta nam je **dvoje dece.** Ko ih može više ishraniti sa takvom platom i u takvom stanu? Šta da se odgovori na taj prigovor? Božji zakon o svetosti bračnog života je stalan i nepromenljiv. Nikada i ni pod kakvim okolnostima nije dozvoljeno zloupotrebiti bračni čin.

Prve porodice koje su se plašile brojne dece nisu bile siromašne nego bogate. Siromašne obitelji su dosad, napose na selu, bile bogate decom, koju su mukom i u nemaštini **othranjivale,** ali ih zato i osposobljavale za tvrd život.

Kad bi se prihvatilo geslo „dvoje dece", narod bi **izumro** i nestao sa lica zemlje. Tako kaže račun. Uzmimo olovku: dva roditelja = dvoje dece. Kad bi sva ova deca porasla (da ne bi nijedno dete umrlo), kad bi sva ta odrasla deca stupila u brak i kad bi opet iz svakog braka izašlo dvoje dece itd., onda bi narod ostao uvek na istom broju. Ali postavljeni uslovi su neostvareni: uvek nešto dece umre, uvek ima slučajeva da neki nisu za brak, neki ga se dragovoljno odreknu, uvek ima brakova koji bez vlastite ili sa vlastitom krivicom nemaju dece.

Kome nije poznato da su najteža deca u školi i svuda u društvu jedinci i jedinice, koji su od kuće suviše razmaženi i onda u životu uvek na prvo mesto postavljaju svoje osobne zahteve. A kad dođe rat, bolest, smrt, šta će tada takvi roditelji, koji su izgubili sina jedinca?

13. Onima koji iz **opravdanih** razloga: zbog teške nasledne bolesti, zbog smrtne opasnosti po majku, ne usude se više imati decu, ostaje dvoje: ili da žive uzdržljivo kao brat i sestra, ili da izvršuju bračni čin u vreme za koje medicina uči da je **neplodno** i da tada kod žene ne može doći do začeća. U takvom slučaju valja pitati za savet ozbiljnog kršćanskog lekara ili stručnu primalju, koji znadu da je brak sveta stvar.

14. Supružnici, odnosno sama majka, koji odluče da se nasilno **ukloni plod** iz prirodne kolevke pod majčinim srcem, čine strašan grehubistva, za koji čak poganski pesnik Ovidije kaže, da ni zveri ne čine takova šta.

„Dete pod majčinim srcem je nevino, a život nekrivog je nepovrediv" — kazao je Pijo XII „Svaki izravni napadaj na taj život znači povredu jednoga od temeljnih zakona, bez kojih je nemoguć siguran život u zajednici. Pobačaj prema katoličkoj nauci nije ni tada dopušten, kad se misli da je u opasnosti život majke".

15. Sada, u predkorizmeno vreme, korisno je razmisliti ponovo te važne istine moralnog života i u datim mogućnostima delovati na to, da se u mladom naraštaju ojača **svest moralne** odgovornosti.

U velikom svetu mnoge velike duhove zabrinjuje budućnost naroda zbog sve veće moralne raskalašenosti. U Engleskoj kenterberijski anglikanski nadbiskup poziva vlast da pristupi kažnjavanju preljube i drugih moralnih prestupaka. Katolički londonski kardinal traži da se u omladini ojača svest moralne odgovornosti. omladina naime mora da **odgovara** pred Bogom za sve svoje misli, reči i dela. U Indiji pojačani kriminalitet među omladinom navodi indijske državnike da ozbiljno razmišljaju, da li ne bi trebalo uvesti u sve državne škole veronauku, kako bi se omladini dala jača moralna podrška.

Nema sumnje, seksualni su problemi teški. Njima se bave svetovni i crkveni ljudi. Svakom katoliku mora biti jasno, da držeći se strogo propisa svoje vere, čuva mir savesti, gradi svoju vlastitu sreću i čini ujedno najveću uslugu zajednici, svome narodu i državi.

P. SPASOJE KANDO, JAPANSKI PUBLICISTA

Spasoje Kando rodio se u Francuskoj pod Pirenejima 1897 godine, po jeziku i narodnosti Bask. Stupio je u kongregaciju Stranih pariških misija. Poglavari su ga poslali 1925 godine u Tokio.

U to vreme Japan je ekonomski stajao slabo. Stare japanske vere nisu zadovoljavale probuđene duhove, koji su tražili religiozni nadomestak u novim ideologijama fašizma i marksizma. Domorodni svećenici i strani misionari su činili sve da pridobiju kršćanstvu potreban ugled. P. Kando je bio postavljen na službu u središnom japanskom semeništu u Tokiu, gde je ostao 14 godina, sve do 1939. Mladi svećenici su cenili njegove savete, oduševljavali se kod njega za uzvišeni apostolski rad.

P. Spasoje je voleo razgovarati i diskutirati o tekućim verskim pitanjima. Osećao je potrebu vremena, naročito na publicističkom polju, te osnovao »Ured katoličke štampe«, vodio izdavanje raznih revija za svećenike, i održavao konferencije. Taj period njegova delovanja bio je posvećen samo strogo katoličkim pitanjima. Izvan tog kruga poznavali su ga samo oni Japanci koji su se ozbiljnije zanimali za francusku kulturu.

Kad se p. Spasoje Kando nakon 9 godišnjeg otsustva vratio u Tokio, bio je sasvim drugi čovek. Levo mu je bedro slomila granata, bio je ranjen u glavu. Mnoge je bolnice bio obišao, gde su vršili nad njim razne operacije. Pretrpio je bio mnoge nevolje. Kako je posle rana smrt pokazala, nosio je i dalje u sebi tešku bolest ali nije nikome o tome govorio.

Taj drugi period njegova delovanja u Japanu koji je bio kraći, trajao je naime samo sedam godina od 8 septembra 1948 do 29 septembra 1955, mnogo se razlikovao od ranijeg. Dok su njegovi stari prijatelji očekivali da će preuzeti vodstvo katoličkih organizacija, p. Spasoje je smatrao da mu je Bog namenio drugo područje rada.

Japan je 1945 godine doživeo prvi put u istoriji strahovit poraz, koji je tom narodu za neko vreme gotovo oduzeo orijentaciju. U duhovnom svetu vladala je kod njih anarhija, u duhovnom nihilizmu i očaju prepuštali su se opasnim strujanjima. P. Spasoje Kando postao je nekakav narodni tribun, vršio je službu koja je bila daleko šira nego služba običnog katoličkog svećenika.

Kako je posle rata Japanu bila nametnuta sloboda govora i štampe, to se p. Spasoje do mile volje služio datom slobodom te se kao jedini katolički novinar i publicista bacio u valove žurnalizma i u tome i uspeo. Tome je pomoglo što je bio p. Kando pravi jezikovni genij, odlično vladao japanskim jezikom, svoje misli znao izražavati sažeto i jasno. On je govorio bez stranog naglaska, čisti jezik japanskog intelektualca. Tako može jedino naučiti čovek koji je u detinjstvu došao u Japan i svoju školsku naobrazbu tamo stekao. P. Spasoje je govorio besprekorno i ugodno. Svoje slušaoce je zadivljavao, što je znao u svoje govore uplitati i kineske reči, japanske poslovice, cele tirade iz japanskih pozorišnih komada. Znao se služiti specifičnim izrazima iz studentskog, radničkog, seljačkog života kao i iz ženskog sveta. Njegov se jezik odlikovao takvom elegancijom, da ga je malo koji Japanac mogao nadmašiti. Pater Kando je u svakom nastupu pokazivao da pozna japansku kulturu i da je voli.

On se znao neverovatno prilagoditi japanskom načinu života. Jeo po japanski, sirove ribe, na roštilju pečene jegulje, čak u Evropi isticao ukusnost japanske supe... Iako se saživeo sa Japancima, ipak je zadržao trezven objektivan sud o tamošnjim običajima, moralnim shvaćanjima, kulturi i slično. Ljubio je Japan, ali se nije u njemu utopio.

Njegovo je ime postajalo sve poznatije i uvaženije. Ugledna revija »Kokoro« koja je okupljala samo prvorazredne pisce pozvala je i njega na saradnju. Pater je pisao za intelek-

tualce članke filozofske i ideološke sadržine u svežem jeziku, punom humora. Pošto je odlično poznavao stara japanska i kineska verovanja, on se znao odlično služiti zrncima istine koje je našao u njima i tako branio kršćanska načela. On se uvek navraćao na one osnovne istine prirodnog moralnog zakona koje su zajedničke svim religijama, koje valja poštivati na svim područjima ljudske delatnosti kako u nauci, umetnosti, tehnici, politici ili socijologiji. Studente je rado upozoravao na opasnost preterane specijalizacije, koju je ocenio kao modernu bolest, i tražio od njih da očuvaju smisao za celinu, povezanost, jedinstvo.

P. Kando je pisao članke za najveći japanski dnevnik »Asahi« koji izlazi u nakladi od 9 miliona primeraka. Pisao je uvek jednostavno, služio se humorom i aforizmima koje Japanci naročito vole. Nikad mu nije nestalo poznatog francuskog esprija. Kako je pisao tako je i govorio. Svake je nedelje govorio preko radija, zvali su ga na konferencije na sve četiri strane zemlje. Njegovo ime na oglasnoj dasci jamčilo je da je bila dvorana puna.

Bio je simpatičan, ljudski, želeo je sve duše dovesti Kristu, ali je znao da treba postupati oprezno, razborito. Ljudima je govorio u konkretnim živim slikama, davao im je samo čestice istine koliko su je mogli prihvatiti i usvojiti. Stoga pred paganskom javnošću nije mnogo obrađivao strogo kršćanska pitanja nego opće ljudska pitanja. Ali je ipak uspeo upoznati i najupornije krugove sa katoličkom mišlju. Japanska poslovica kaže: dobar lek ima gorak ukus, ali lekove koje je davao p. Spasoje imali su sladak ukus i Japanci su ih rado primali.

Uz sav publistički rad još je imao vreme za bolesnike, kažnjenike. Nekog mladog ubojicu je nekoliko dana pre smrti krstio. Njegova su vrata bila uvek otvorena. Posetioci su navaljivali, a on ih je sa smeškom i strpljivo slušao, iako ga je bolest dovela već na rub smrti.

Njegove se knjige u Japanu izvanredno rado čitaju. U predgovoru njegovog »Večna remek-dela« rektor univerziteta Abe Nosei kaže za nj: »Želim da bi dobra volja i plemeniti žar, kojima je p. Kando vodio ljude k Bogu, pretstavljale i posle njegove smrti snagu koja će oživljavati Japance«.

29 septembra 1955 dnevnik »Asahi« doneo je vest da p. Spasoje Kando nije više među živima. Sve dnevne novine, radio, televizija, filmske novosti prinašale su nekrologe o tom izvanrednom čoveku. Najviše državne ličnosti: princeza Takamatsu, pretsednik vrhovnog suda, ministri, ambasadori uzeli su učešća u pogrebnoj svečanosti. P. Spasoje Kando pokazao se učiteljem i dobrotvorom u teškim časovima, pa su ga Japanci iskreno uzljubili.

STARIČIN DOKAZ

Majka moga stanodavca je priprosta žena, sli bistra. Kad nešto radi, uvijek pri tom razmišlja i katkada me iznenadi kojom mišlju ili pitanjem. I nedavno tako.

— Stara sam, pa mi se i onako ne spava, — brani se pred kćerkom. — Ti si mlada, spavaj samo, naustajat ćeš se, kad mene ne bude.

Sav se njezin posao sastojao u tome, da skuha čaj ili da ugrije kavu i da to nalije u termosicu. Dugo je to radila, a da nije znala, kakva je to boca i čemu služi. Da se jednoga dana razbila, ona bi jednostavno uzela običnu bocu i u nju ulijevala topli napitak, kao da se nije ništa dogodilo. Zato se neobično iznenadila, kad jedno poslijepodne otkrije, da je čaj u termosici još uvijek vruć. Zet ga toga dana naime nije popio.

— Kakva je to boca? — začudi se ona.

Upravo sam toga trenutka bio u kuhinji, pa joj stadoh tumačiti, kako ta boca ima dvostruke stijene, kako je između njih izvučen zrak, a gdje nema zraka, ne može se širiti ni toplina. I hrapava je površina povoljnija za širenje topline, tamna isto tako, zato je ta boca, tako glatka i sjajna. Sve je tako napravljeno, da čaj bude što duže vruć. Ona se divila, zatim se malo zamisli, a onda će iznenada.

— I još kažu, da nema Boga.

Iznenadio me taj njezin zaključak. Između njega i termosice nisam vidio nikakve veze. A za nju je ta veza vrlo jednostavna.

— Eto, sve je to netko smislio i napravio tu bocu, a svijet oko nas da je sam nastao. Eto to ne može biti.

Stari je to dokaz, znao sam ga i prije, ali mi je toga dana sinuo u novoj svježini. Starica nije znala za duboka razmišljanja učenih filozofa, nego je sama svojim razumom došla do tako očite istine. Pitam se, zar nemaju svi ljudi razum kao ta starica? Imaju ga, imaju, samo ga upotrebljavaju za razmišljanja o drugim stvarima. Ne zanima ih posljednja najdublja istina, pa ne idu stvarima do korijena i ne upoznaju čitavu istinu u čitavoj njezinoj punini.

Papa je govorio italijanskim pravnicima o potrebi preciznijeg zakonodavstva po pitanju štampe. I štampa se mora držati istine i pozitivnih moralnih propisa. Štampa može biti slobodna samo u okviru Božjih zakona. Papa je osudio štampu, koja objavljivanjem prljavih skandala stvara svoj kapital i tako detaljnijim opisivanjem greha zavodi druge u greh. Mnogo se zla krije i u Malim oglasima. Papa je opomenuo katolike da i oni snose odgovornost za takvo stanje.

ŽIVELA JE ZA LJUBAV

(Nastavak)

Kad se neki dan opet popela na najviše drvo, nastala je velika oluja s munjom i grmljavinom. Duvao je jak vetar da su škripale grane. Sva su deca brzo napustila baštu, samo Marija nije htela sići s drveta. Doneli su dugačke lestve da je odanle skinu. Haljine su joj bile potpuno mokre. Tetka Leni ćušnula ju je par puta. Na pitanje, zašto nije htela sići, odgovorila je: »Krasno je bilo tamo gore; dopala mi se munja, grmljavina — ukori nebeskog Oca, koji se srdi na zločeste ljude. Ja sam vredna, pa se ničega ne bojim.« Tako je bila uverena u pomoć anđela čuvara da se uopšte nije ničega bojala. Odrasli su je u svakoj oluji zabrinuti tražili.

Dedu je volela nadasve. A dete je toliko više osetljivo za nepravdu čoveka koga voli, koliko je veća ta ljubav. Uvređena ljubav može se pretvoriti u osvetu. Tako je bilo i kod Marije. Jednog su je dana deca tužila dedi, a ona je bila nevina. Deda je Mariju udario, iako ga je uveravala da je nevina. Time je izgubila veru u njegovu pravednost; razočaranje je ubilo ljubav.

Sledilo je nešto neverovatno; iz čega se vidi kako može razočarana ljubav dovesti i najbolje dete na zle misli i zla dela. Marija je razmišljala kako bi mogla dedi razbiti nešto što deda najviše voli. Na pamet joj je došao zidni sat. Čekala je zgodnu priliku kada je mogla najlaške doći do sata. Zidni ormarić bio je visoko na steni, a ključ od ormana još više. Neki ponedeljak joj se ukazala prilika, kad su je idućeg utornika imali odvesti kući. Mališana od 9 godina postavila je na stražu. Bila je tako malog uzrasta da je morala uzeti stolicu i podnožnik da je dohvatila ključ. Otvorila je ormarić, uzela iz njega sat, pa ga čekićem razlupala do kraja. Stavila je delove u ormarić, zaključala i napustila sobu. Dečaku je objasnila »Tako! Deda me je udario jer me više ne voli, zato sam mu uništila sat što ga voli. Vrlo sam žalosna što me deda ne voli.« Tada joj je bilo pet i po godina.

Majci nije mogla reći šta se desilo, iako joj savest nije dala mira. Majka je više puta upitala šta joj je, ali devojčica je uvek glavicom odmahnula da ništa. Ona taj znak nije smatrala lažju.

Posle nekoliko dana došlo je žalosno pismo od dede. Majka je saslušala malu grešnicu i tada je ona odmah sve priznala plačući i moleći: »Molim te, nemoj me tući! Neću nikada više!« Njeno pokajanje bilo je iskreno, to je videla i majka. Ona je vodila devojčicu pred sliku Majke Božje da tamo razmišlja o svom zlom delu. Marija je gorko plakala. Ničim je nisu mogli utešiti. Znala je da je uvredila i Majku Božju. Kroz više nedelja osećala je gorku bol. Od stramote je sakrila svoje oči kad je prolazila pokraj svete slike. »Mrzim na samu sebe, pošto sam bila toliko zločesta«, kazala bi žalosno. Za pokoru dobivala je za užinu samo komadić suvog hleba. Tu je pokoru rado primila pošto je znala da je zaslužila.

Deda je kasnije priznao da je njegov udarac bio neopravdan te da se ne srdi više na nju, iako je počinila ružno delo. Pozvao ju je čak u posetu, ali ona je nikako nije želela. Ipak je do susreta sa dedom moralo doći, jer je njeno slabo zdravlje tražilo promenu vazduha. Putujući u Šenberg ona je drhtala i plašila se susreta. Više puta je molila majku da se vrate. Baka i tetka Leni su je ukorili, ali deda joj je i dalje ostao sve. Pala mu je plačući u zagrljaj i klečeći molila za oproštenje. Kajala se iz svega srca. To je video i deda, pa joj je sve oprostio.

Ono se proleće nije maknula od dede. Htela je sve popraviti, pa ga je sledila u stopu te svaki posao izvršila što je bolje mogla. Pomagala je i kod rezanja slame za stoku, pa je preduboko stavila palac u mašinu, te je lekar imao duže vreme posla s njom. Tetka Leni joj je rekla da je to kazna Božja, jer nije htela s njom obaviti jutarnju molitvu kad ju je već sama obavila. Ova neopravdana primedba opet je ranila Marijin osećaj za pravdu.

Školsko doba

U septembru 1900 počelo je za Mariju školsko doba; 21 decembra iste godine navršila je 6 godina.

Rastanak od majke bio joj je vrlo težak. Mislila je, kako je majci koja je bez nje čitav dan sama. Na školu se polagano navikavala. Mislima je bila kod kuće. Nikako se nije mogla pribrati na školske predmete. Samo kod veronauke je bila neobično živa. Iz veronauke i vladanja je imala uvek prvu ocenu.

Tek posle šest meseci naučila je da pribere svoje misli na školske predmete. Najviše je volela veronauku, čitanje, pisanje i geografiju, a teže je napredovala u istoriji i računstvu. Zbog slabih ocena u tim predmetima, morala je kod kuće mnogo učiti baš te predmete.

Marija je bila uvek nešto bolešljiva i jako osetljiva na dečje bolesti. Neke godine je imala difteriju, šarlah, proširenje srca, zapaljenja srčanih zaklopki i reumatizam zglobova. Do kraja ove tužne godine toliko se oporavila da je mogla sama stajati na nogama, a držeći se majčine ruke na šetnji činiti nekoliko koraka.

Roditelji su želeli da za vreme raspusta nadopuni što je zakasnila. Dobili su joj domaću učiteljicu, dobru časnu sestru Melaniju. Od nje je Marija učila prinositi odricanja i žrtve, pravi život ljubavi. Kao dobra majka, časna sestra je žrtvovala svoj raspust odgoju toq deteta. Uz školske predmete bilo je još uvek vremena za odmor u samostanskom vrtu. Časna sestra je tamo učila Mariju ljubavi prema Isusu, kako treba u svojoj duši slušati glas Božji. Njena poniznost

i dobrota bile su Mariji ideal savršene redovnice. U njenoj blizini svršavalo se sve mirno, ni za školskih predmeta nije se čuo oštar glas. Redovnica je odmah primetila svaku promenu u detinjoj duši, svaku borbu, svaki umor mladog srca, svaku pojavu straha, pa i svaku tihu žrtvicu.

Sestra je tražila od svoje učenice potpunu iskrenost, da je mogla mladu dušu pripremiti za život u Bogu. Marija je u njenoj školi zaboravila na svet oko sebe, na glad i žegu, njena je duša bila lagana i slobodna, spremna za sve dobro. Polako je upoznala da mora Isus biti središte njena života i da će morati za Isusa u životu mnogo trpeti. Želja za Božiom ljubavlju postajala je sve jača. Ukoliko je bila ona veća, toliko je manje osećala potrebu za ljudskom ljubavi. Tako je u ljubavi postajala sve slobodnija. Nije želela nikakve ljudske ljubavi, vanjski izrazi ljudske ljubavi bili su joj mrski, tako da se sklanjala od svake preterane osećajnosti.

Na žalost, dobri je Bog s. Melaniju uskoro pozvao k sebi. Njena smrt je bila za devojku velik gubitak. Otsad je čuvala tajnu ljubavi prema Bogu i Blaženoj Gospi. Naučila se na život žrtve već u ranoj mladosti. Tako je molitvi često sjedinjavala i telesna odricanja. Čitave sate je šutela, pa ju je majka zbog njene nerazumljive šutnje koji put i udarila i izgrdila. Mala je to mirno podnosila. Jednom je rekla: »Jako mi činiš nepravdu, ja se ni malo ne srdim. Bog to zna, samo ga pitaj!« Često je htela postiti, ali majka nije to dozvoljavala, jer je ona bila i inače slaboga zdravlja.

Jednom je bila u školi neposlušna, i to na želju neke svoje saučenice. To se desilo još u razredu s. Melanije. Sestra je Mariju saslušavala duže vreme, a mala nikako nije htela izdati svoje drugarice. Sestra joj je odredila jedan dan da promisli. Kad ni to nije pomoglo, napisala je pismo gospođi Landler, a Marija je sama morala nositi pismo kući. Na putu iz škole drugarice su je nagovorile da pismo otvori i pročita. Učiteljica je molila majku da dođe u školu. Marija je pismo uništila.

Idući dan nemirna savest ju je jako mučila. Učiteljica je strogo upravljala na nju svoj pogled. Mariji se činilo da je žalosno gleda. Taj pogled nije mogla podneti, pa je počela točiti gorke suze. Skrušeno se pokajala za svoj čin. Ali kako popraviti zloću? Učiteljica uopšte nije htela da govori s niom ijednu reč. To joj je ležalo na srcu kao olovo. Sestra je videla Marijino tiho trpljenje, pa jednom pristupi k njoj, prekriži je i reče: »Nemoj nikad više nešto takva činiti!« Otsad se Marija uvek povlačila od društva koje bi je moglo uplesti u svađu ili u neposlušnost.

Život žrtve

Marija je počela vrlo rano da iskazuje dragovoljnim žrtvama Bogu svoju ljubav. Tako se javljala njezina žarka želja da zadovoljava Bogu za uvrede sveta.

Bila je među najrevnosnijim učenicama za prikupljanje priloga za dobre nakane. Kod raznih obitelji sakupljala je markice, srebrni papir, stara pera. U slobodno vreme pohađala bi seljake da im pomogne u poljskim poslovima te dobije novac za misije. Uveče bi se vraćala kući umorna i sva zaprljana. Majka je imala tada puno posla da je opere. Marija je kasnije priznala da se majka nikad nije srdila kad je bilo potrebno doprinositi žrtve za slavu Božju. Takvi su se čini visoko cenili u kući. Majka nije nikad odbila molbu kojeg svećenika. Bila je prava katolička žena koja je svom dušom stajala uz Crkvu kroz čitav život. U njenom se društvu niko nije usudio govoriti što protiv vere ili Crkve.

U mesecu maju Mariji je bilo dozvoljeno da načini u svojoj sobi maiski oltar. Ukrasila ga je bogato cvećem u manjim i većim vazama, da je oltar izgledao kao mali vrt. Za jutarnju i večernju molitvu gorele su sveće. Majka je bila neverovatno strpljiva kad je oltarnik bio potpuno moker pošto je Marija sipala suviše vode u vaze. Ona je sama htela spremati svoj oltar, niko ga nije smeo dirati.

Pred svaku vazu položila je sličicu Majke Božje, iako je bio nasred oltara krasan kip pod staklenim poklopcem. Koliko je bilo sličica, toliko Zdravo — Marija je dodavala svaki put običnoj molitvi. Kad se molila kod svog oltara nije oko sebe ništa videla. Redovito je pre molitve pitala majku da li što treba.

Dakako. Marija je svake godine posećivala majsku pobožnost i u župskoj crkvi. To je bilo za nju pravi raj na zemlji. Redovno je pohađala školsku misu. Nikad nije ostala kod kuće zbog glavobolje ili lošeg vremena.

Majka je Mariju strogo nadzirala kada je polazila u školu i kada se vraćala. Tačno je znala kada treba kćerka da se vrati. Ako ne bi došla na vreme, majka bi joj pošla ususret ili je na vratima čekala.

Malokad je Marija smela da ide na ulicu. Najpre je morala učiti za školu i napisati zadatke.

Sama je morala čistiti svoje cipele. Jednom se tome usprotivila, doznala je naime da njene drugarice same ne čiste svoje cipele. Za kaznu je morala očistiti cipele svih ukućana, i to u prisustvu svoga oca. No, to je učinila bez mrmljanja.

Na lep se način tražilo od nje da vrši svoje poslove. Kad ne bi odmah slušala, sledila bi strога kazna. Najviše se mučila na pranju. Morala je izvlačiti vodu iz bunara, sipati je u kazan i pomagati u motanju. Ovakve dane je bila veoma umorna, ali nije to pokazivala da joj ne bi prebacivali lenost.

Za veliko čišćenje i pranje u kuću je dolazila dobra Kati. Toj je ženi bilo žao Marije, pa je kazala majci da je suviše strога. A majka je odgovorila: »Znaj Kati, za odgoj deteta odgovaram ja! Ne želim da zbog popuštanja i maženja dođem u čistilište, a ne želim ni da mi zbog toga dete stigne tamo.«

Majka je brižljivo pazila da se u Marijinom srcu ne razvije taština i želja ugađati ljudima. U kosi nije smela nositi široke svilene trake. Odela koja je nosila, bila su prepravljena iz starijih majčinih odela. Nikad nije dobila bele pregače za školu kakvu su nosile njene drugarice. Nedeljni kaput bio je isto načinjen od staroga maminog kapula. Prirodno, Marija nije bila uvek zadovoljna time. Jednom je dobila odelo iz svetloga šarenoga štofa, tako neobičnog, da su joj se deca rugala. Jedna joj devojčica savetuje da zaprlja odelo kolskim mazivom, pa će se za uvek osloboditi ružnog odela. Rečeno, učinjeno!

— Nastavlja se —

BOJIŠTE VJEČNOGA KRIJESA

Dio drugi: TAJNA KAMENITIH VRATA

— Nastavak —

Zastali su pod tamnim svodovima sa kojih se cijedila vlaga. Nikog nije bilo u blizini. Nitko nije silazio od Markova trga Kamenitom ulicom a nitkog nije dolje, na lančanom mostu.

Ipak su neznana dvojica bila na oprezu. Približili su glave i šaptali kroz gustu paru, koja im je izbijala na usta:

— Vratoloman?

— Da.

— Odan kraljici.

— Kao pas.

— Kako će se provući?

— Moja briga.

Zašutjeli su i gledali se malo, a onda je jedan rekao:

— Znam što te muči. Bojiš se izdajstva. Nitko osim nas i Kamenitih vrata ne zna ništa.

— Možemo li se obojica zakleti na šutnju?

— To bi i meni bilo drago.

Naslonili su lijevu ruku na prsa, prikionili glave i šaptali razgovjetno riječi zakletve. Prekrižili su se na koncu. I rukovali se čvrsto.

— A sad ono najvažnije: hoće li i on šutjeti?

— Kao stijena. Kao ovi nijemi svodovi Kamenitih vrata.

— I ako bude prepoznat?

— I onda.

— Ako ga stave na mučila?

— Poznam ga dobro. Šutjet će i na mukama.

Onaj sumnjičavi bio je zadovoljan. Smiješio se pod tamnim brkovima i gladio ih primireno, kao da je dovršio mučan posao.

Na lančanom mostu začuo se štropot. Kao ošinuti bičem obojica se okrenuše leđima od te strane i požuriše natrag, uzbrdo, Kamenitom ulicom na Markov trg.

VI

Na grimizu teških zastora svjetlucali su zlatni anžuvinski ljiljani.

Oni zaplesaše pred očima Cvjetana Tavelića, kada je stupio u odaju, osvjetljenu mnogobrojnim svijećama u svijećnjacima od srebra. Zatreptao je očima i tek tad ugledao ispred tih iskričastih zastora gospođu kraljicu.

Pao je na koljena, kako su mu rekli u predvorju da mora učiniti. Da mu i nisu rekli učinio bi to. Nije vjerovao samom sebi. Nije mogao vjerovati da je došao dan i čas kad smije okom u oko gledati slavnu kraljicu Hrvatske i Ugarske, mučenicu, sveticu, o kojoj su kao takvoj pjevali slijepci i vojnici na cestama i u krčmama.

Njezino ime bilo je na svačijim usnama u ovom gradu, njezinom vjernom Griču, koji je počastila svojim boravkom, nakon spasenja iz tamnice.

Nije se usudio podignuti oči, ni ustati. U povorci, kad je ulazila svečano u ovaj grad, nije ju mogao dobro vidjeti. Mučila ga je znatiželja da pogledom obuhvati slavni, uzvišeni lik, a opet drhtavica i strahopočitanje prikivali su ga za tle.

— Ustanite, viteže, — čuo je kraljičin glas.

Bio je to čudan glas. Slab, a dubok, hrapav i bezvučan. Stresao se od toga glasa, ustao i pogledao kraljicu Mariju Anžuvinsku.

Sjedila je na grimiznom stolcu sa visokim naslonom, okružena šarenilom zastora, grbova, ukrasa i svijećnjaka. Bila je u crnoj haljini sa crnom koprenom na glavi, ogrnuta crnim plaštem.

Iz ove crnine bijelilo se samrtnički blijedo lice, nepomično, velikih očiju, sličnih mrtvačkim dupljama. Nos povijen prema usnama, tanak i šiljat, ličio je na kljun ptice-grabljivice, a usne su bile modre i čvrsto stisnute.

Bilo je ružnijih lica koja je mladi čovjek vidio u svojem životu. Starijih lica, izmučenih, bolesnih, unakaženih. Ali ni jedno od takvih lica, koja su mu sad prolijetala kroz svijest, nije imalo u sebi toliko čudne hladnoće, ledenog daha neke samrtne prijetnje. Oko ove žene su lebdjele samo opasnost i smrt.

Modre usne su se pokrenule. Kraljica je progovorila:

— Ne spominjimo imena, viteže. Neću spomenuti ni vašeg. Sve je to nevažno. Moramo misliti samo na jedno: na pravednu osvetu za kojom hlepi moja duša...

Zašutjela je. Cvjetan je mislio da će kraljica proplakati i govoriti o smrti svoje majke. Jelisave. Ali ona se ustoboči u visokom stolcu i poče vikati muklim glasom, siktavo, resko, kao da će se ugušiti:

— Moji neprijatelji, oboružani đavolskom zlobom i mržnjom paklenom, poniziše me do roba, do skota. Držali su me u tamnici kao zadnju

služkinju: htjedoše mi baciti s glave moju nasljeđenu, zlatnu krunu, oteti mi kraljevstvo! Prokleti bili! Moja osveta će ih stići...

Hladne sjene napuniše Cvjetanovu dušu do vrha. Nešto se u njemu lomilo, nešto je padalo i ruši se u dubinu, nešto ga je činilo praznim i zapanjenim.

Kraljica se savijala kao crna zmija i siktala sa grimiznog uzvišenja nad Cvjetanom:

— Treba ubiti biskupa Horvata! Ili Tvrtka! On im je dao zaklona, on ih pomogao i oboružao protiv mene! I starog Paližnu bi vrijedno bilo zaklati tupim nožem. Glave njihove htjela bih vidjeti krvave kao glavu Karla Dračkoga...

Silazila je niz dvije stepenice i približavala se mladiću nečujnim koracima. Oči su joj bile maglene od mutnog žara. Pjena joj se hvatala u uglovima usana, dok je nastavljala:

— Platit ću zlatom i častima jednu jedinu glavu od ove trojice, koje spomenuh. Neću štedjeti zlatnika, imanja i slave za onog, koji, u moje ime, udovolji pravednosti... Rekoše mi moji vjerni savjetnici da vi to možete, viteže. Da to hoćete... Hoćete li?...

Titravi plamenovi svijeća i sjaj kraljevskih obećanja plesali su pred mladim čovjekom pomamno. Žeđ za pustolovinom, za slavom i raskošnim nagradama, žudnja za častima i bogatstvom obuzeše ga neodoljivo. U isto vrijeme uvlačila mu se u dušu podmuklo, kao crv, neka nepoznata muka i gadljivost, čudan otpor i strah od svega toga.

Iz kraljičinih riječi izbijali su led i sjene trulezi: baš tako je osjećao. Vatra dosad nepoznate, silovite mržnje koja je plamsala u kraljičinom glasu, pekla mu je svijest. Stajao je sleđen, oborena pogleda, turobna lica, opuštenih ruku.

— Ne oklijevaj, — govorila je kraljica. — Svi moji prijatelji bit će ti od pomoći. A njih ima i u zemljama kralja Tvrtka. Doznat ćeš gdje su i kako ćeš ih naći. Oni će te čekati i pomagati u nevolji. Sve će biti lakše nego što se to sad čini... A nagrada će biti kraljevska. Bit ćeš prvi vitez mojeg prijestolja...

Ovo obećanje mu dade krila. Nije razmišljao jesu li ta krila svijetla i čista ili crna, šišmišova. Odlučno zaustavi sve misli, sve sumnje, svaki otkucaj na uri savjesti. Biti prvi vitez prijestolja! Najveća čast u kraljevstvu očekuje njega, Cvjetana od Velima! I to u ovim mladim godinama! Svi će ustuknuti pred njim. Svi će mu se pokloniti do same zemlje. Proslavit će svoje ime i svoj rod. Bit će najbogatiji i najmoćniji velikaš u Hrvatskoj. Kao Horvati, kao Gorjanski i Frankopani!...

Kleknuo je na jedno koljeno, uzeo kraljičinu suhu ruku i prislonio usne na žutu kožu prstiju, što je imala miris kao drvo lijesa.

— Ustani, — reče Marija Anžuvinska. — I zapamti. Ovo je tajna. Ako je ikada odaš, platit ćeš to životom. Na tebi je da izabereš — sreću ili grob!

— Odabrao sam sreću — služiti svijetloj kraljici...

— Nisi pogriješio, — razlegao se oko njega suh, mrazan smijeh.

— Nastavit će se —

IZ KATOLIČKOG SVETA

Od Marksa do Krista. U Beču pobudilo je veliko interesovanje predavanje univ. prof. Dr Ignacija Lepp-a o predmetu »Od Marksa do Krista«. Možda je više privlačila ličnost predavača nego predavanje samo. Taj je profesor sin bogate francuske građanske obitelji, koji je već u mladim godinama izgubio svaku veru, te 20 godina postao vođ mladih revolucionarnih intelektualaca. Kasnije, proučavajući kršćanstvo, naročito knjigu isusovca Lubac-a, obratio se katoličkoj veri i postao svećenik. Sada obavlja apostolat među radnicima po velikim gradovima, kojima nastoji pokazati da ima kršćanstvo najbolju osnovu za uredan dostojan život.

Kapela u pećini. U središtu Liverpula je isečena u kamenom tlu 120 m dugačka kapela, koja privremeno služi za katedralu. Prema planu ta kapela treba da bude kripta buduće katedrale. Na otvaranju ove kapele skupilo se 4000 vernika. Nadbiskup Hinan je služio misu iz zlatnog kaleža, za koji je 300 vernika darovalo svoje bračne prstenove.

Formoza je danas najplodnije misisko tlo, gde ima već 164 000 katolika. 1957 godine obratilo se 37 000 osoba. Porast vernika valja pripisati delom izbeglicama sa kopna, a većim delom domaćim obraćenicima.

29 godišnja engleska pevačica J. Reddy, kojoj su pretskazivali sjajnu karijeru, napušta operu i odlazi u samostan benediktinki. Ona se pre dve godine u Rimu obratila na katoličku veru. Papa Pijo XII ju je primio u posebnu audijenciju.

U Londonu se gradi najmanja katedrala na svetu, u veličini od 25 m dužine i 13 m širine. To će biti grkokatolička crkva, minijaturna kopija pravoslavne grčke londonske katedrale.

Veliku nagradu za literaturu kritiku primio je p. Andre Blanchet za niz članaka »Literatura i duh« koje je objavljivao u reviji »Etudes«.

U Johannesburgu (SAU) učestvovalo je 20 000 katolika svih rasa, na tamošnjem stadionu, godišnjoj euharističkoj procesiji na blagdan Krista Kralja. Na četiri se jezika molila krunica: engleski, afrikanski, na zulu i na sesoto jeziku.

Misiska enciklika. 28 nov. 1959 Papa Ivan XXIII je izdao svoju četvrtu encikliku »Princeps pastorum — Knez pastira« koja obrađuje misiska pitanja. Povod za nju je dala 40 godišnjica misijske enciklike Benedikta XV. U njoj raspravlja o širenju kršćanske vere među nacionalno probuđenim narodima Azije i Afrike. Opširno govori o ulozi koju mogu imati u misijama katolički laici.

Kineski kardinal Tomas Tien iz Družbe Reči Božje živeo je u SAD od godine 1951. Sada se vraća na Formozu gde želi podići semenište za obrazovanje kineskih bogoslova. Njegov desni lakat je delomično oduzet zbog neke saobraćajne nesreće, koja ga je zadesila u Nemačkoj. Kardinalu je 69 godina. Za biskupa je bio posvećen u Rimu 1939, a kardinalom imenovan 1946.

Posveta nacionalnog svetišta posvećenog Bezgrešnom Začeću BDM u Vašingtonu 19 novembra 1959, izvršila se veoma svečano. Prisutno je bilo 6 kardinala, 200 biskupa, hiljadu svećenika i mnogih zastupnika američkog javnog života. Na taj se dan pripravljalo 16 000 katoličkih župa u SAD trodnevnicom. Tada se obavila i posveta Sjedinjenih Država Amerike prečistoj Devici. U svečanoj besedi nadbiskup Josip Ritter je nazvao novu crkvu dostojanstvenim i silnim dokazom životne snage i zrelosti katoličke Crkve u SAD.

Sablazan. Propovedati socijalnu nauku Crkve a ne primenjivati je u životu, to je sablazan, izjavio je španjolski kardinal Pla y Deniel, nadbiskup iz Toleda, na zaključku socijalne nedelje španjolskih katolika. Dužnost je Crkve unapređivati čovečanski razvoj na svim područjima ljudske delatnosti. Jedan drugi govornik je kazao da su rasprave na socijalnoj nedelji pokazale da na socijalnom području nije ostvarena kršćanska pravednost i ljubav prema bližnjem te da savremenom društvu nedostaje kršćanski duh.

U kölnskoj nadbiskupiji prošle je godine primilo 2 500 odraslih osoba svetu potvrdu, od kojih je bilo 80% obraćenika. Ti dolaze iz svih slojeva društva, kako radničkih tako i akademski obrazovanih.

Bavarska ima 7 miliona katolika, od kojih otpada na nadbiskupiju München i Freising gotovo dva miliona. Bavarska ima 3 280 župa i 574 samostalnih dušebrižništava. U duhovnoj pastvi je uposleno 4 468 svetovnih i 320 redovničkih svećenika. 1833 svetovnih i 1505 redovničkih svećenika radi u školama i na drugim mestima. U Bavarskoj je svako sedmo katoličko venčanje mešovito. Tamo rade 4 zavoda za kasna svećenička zvanja sa 526 pitomaca i 7 bogoslovnih visokih škola sa ukupno 950 upisanih slušača, od kojih 817 bogoslova.

Kenterberijski nadbiskup Dr Fisher traži strogu kaznu za preljubu. Njegovo je mišljenje da sve veći broj uništenih brakova predstavlja veliku opasnost po društvo. Protiv te pojave moglo bi se boriti, ako se uvede ozbiljna kazna za brakolomstvo. Društvena zajednica treba opet da vidi u preljubi socijalni zločin, misli poglavar anglikanske crkve.

»Raj i Peri« Nemačka televizija je uspešno davala Šumanov oratorij »Raj i Peri« na televiziji. Delo, koje je bilo u prvom redu stvoreno za koncertne dvorane, bilo je dosta teško prirediti za filmsku publiku. Zajedničkim radom svih učesnika delo je dobro uspelo. Perija je predstavljala Leonore Peinter. Šumanov oratorij obrađuje temu engleskog eposa »Lalla Rokh« koji razvija istočnjačku legendu o palom anđelu Peri. Zbog greha ulaz u nebo mu je zatvoren, ali kad se pročisti, zapreke su otklonjene.

Redovnica Marija Helanija, koja je uz pogibeli vlastitog života spasla iz požara 23 dece, prigodom onog strašnog požara u čikaškoj katoličkoj školi, dobila je posebno odlikovanje za junaštvo od ratnih veterana.

U Miami Bič u Floridi (SAD) svećenik David Hefferman osnovao je Ligu presv. Srca Isusova za automobiliste. Za kratko vreme upisalo se 650 000 članova u to društvo i razaslalo se 4 miliona krstića presv. Srca za automobile.

Starosta. U američkom gradu Bulfalo živi 97 godišnji svećenik O'Brajen, koji još uvek upravlja župom Marijina navještenja. Svake nedelje služi dve mise i drži dve propovedi. On smatra da su mlađe generacije više izložene napastima nego su bile starije te da se teže moralno održe.

Oblati Bezgrešne su prilično jak misiski red sa 7 300 članova, koji pripadaju 42 narodima. Najbolje su zastupani Kanađani sa 2 050, Francuzi sa 1 063, Amerikanci sa 1 012 članova. Red posvećuje 22% svojih snaga školama, 56% misijama. Bogoslova imaju 1 288, a novaka 364. Oblati su najpoznatiji po tome što rade među Eskimima na krajnjem severu.

Sloboda i mir. Američki katolički biskupi su 22 nov. 1959 izdali važnu izjavu po pitanju slobode i mira. Svet želi mir, ali mira nema bez slobode, koja treba da je obezbeđena svakom pojedincu i svakom narodu u saglasnosti sa Božjim zakonom. Pravi mir za pojedinca i za narode je plod pravde, ljubavi i savesnog održavanja Božjeg zakona. Biskupi navode pre svega tri prepreke pravom miru: preterani nacionalizam, oživljavanje klasne borbe i beda u nerazvijenim zemljama. Biskupi pozivaju američke katolike da moraju svojim životom pokazivati da su im duhovne vrednosti prve, da ne procenjuju vrednost života po dolarima i proizvedenim mašinama, nego po ispunjavanju moralnih obaveza, tj. po čestitosti, pravednosti i poštivanju dostojanstva ljudske osobe.

Južna Afrika. U sprovođenju svog plana potpune podvojenosti belaca i crnaca, vlasti su odlučile da povuku pojas ničije zemlje između jednih i drugih, gde ne sme stajati nijedna kuća, živeti nijedan čovek. Velika misiska postaja u Kimberli, prozvana po sv. Bonifaciju, sloga treba da se poruši. Tamošnji biskup je izjavio da je pre spreman otići u zatvor, nego dopustiti da se uništi delo tolikih decenija.

Crkva od stakla. U italijanskim Dolomitima u Cavarzano gradi se okrugla crkva, čiji će zidovi biti od stakla. Toranj izoštrenog oblika biće visok 50 m. Oko crkve će biti tarasa na kojoj će biti mesta za 1 500 automobila. Putnici i šoferi će moći u svojim kolima kroz staklene zidove gledati na oltar i prisustvovati svetoj misi. Papa Ivan XXIII je dozvolio tu gradnju,

kad je belunskom biskupu poslao pismo i zaključio ga rečima: »Neka preblažena Devica Marija bude milostiva putnicima i neka ih pobudi na dobrotu, obzirnost i kršćansku razboritost.

Na pobudu kongregacije za širenje vere u Nagpuru središnjoj Indiji osniva se međunarodni misijski fotografski biro. Putem slika i priloženih tekstova ured želi upozoravati javnost na goruće socijalne i misionarske probleme nerazvijenih zemalja, naročito Indije, te prikupljati sredstva za njihovo rešavanje.

Savet biskupa Latinske Amerike raspravljao je u Bogoti u Kolumbiji o teškom socijalnom, ekonomskom i verskom stanju svojih zemalja. Ogroman deo stanovništva živi u bednim prilikama. Napose ih zabrinjuje nedostatak svećenstva i svećeničkog podmlatka. Župe su prevelike, kateheza nedovolina. Iako je 96% stanovništva kršteno i pripada katoličkoj Crkvi, verski je život slab. Prosečno 8% žena i 6% muškaraca ispunjava svoje verske dužnosti.

O kardinalima. Evropa ima 57 kardinala, i to: 31 Italijana, 7 Francuza, 5 Španjolaca, 4 Nemca, 2 Portugalca, 2 Engleza; po jednog kardinala imaju Austrija, Belgija, Irska, Jugoslavija, Mađarska i Poljska. Severna Amerika ima 8 kardinala, i to: 6 iz SAD i 2 iz Kanade. Latinska Amerika ima 9 kardinala, i to: Brazilija tri, Argentina dva, a po jednoga: Ekvador, Kuba, Meksiko i Urugvaj. Azija ima 4 kardinala: Indija, Jermenija, Kina i Sirija po jednoga. Australija i Okeanija: jednoga. Prosečna starost kardinala je 69,5 godina. Najstariji kardinal je Dalla Costa iz Firence, star 87 godina. Najmlađi je nadbiskup Berlina Döpfner sa 46 godina. — Pet kardinala pripada raznim redovničkim udruženjima: Tien Družbi Reči Božje, Fossati iz Turina Družbi oblata sv. Gaudencija, Barbieri iz Urugvaja kapucinima, Larraone kleretijancima, a. p. Bea isusovcima. Rimska kurija ima sada 31 kardinala, od kojih osmorica nisu Italijani.

Nemački socijalni demokrati u svom partijskom programu ne traže više rastavu Crkve od države. Doslovno piše: S. P. D. se otsele odriče rastave Crkve i Države te proglašuje da priznaje i poštuje crkve i konfesionalne zajednice, njihovo poslanstvo i njihovu nezavisnost. Priznaje im pravo za izvesnu zaštitu od strane javnih vlasti. — Po pitanju školstva njihov se stav još mnogo razlikuje od stava katoličke Crkve.

Austrija. Postoje nade na postizavanje izvesnog sporazuma između Svete Stolice i Austrije. Prema predviđanju doćiće do priličnog otstupanja od ranijeg Dolfusovog konkordata, ali pitanje crkvenog braka i konfesionalnih škola biće povoljno rešeno. Crkvi će se isplatiti izvesna obštete za konfiskovanu imovinu.

U ime kanadske biskupske konferencije Msgr Bernier izjavio je na sastanku delegata episkopata iz cele Amerike, da je Kanada spremna odmah dati Latinskoj Americi 2 000 svećenika, a u buduće još više.

Indija. Središna vlada je imenovala posebnu komisiju da prouči pitanje: od kakve bi koristi bilo da se uvede veronauka i moralna pouka u svim državnim školama. Dosad državne škole u Indiji bile su laičke, jer se smatralo to kao najbolje rešenje u rasno i verski podeljenoj Indiji. Ali namnožio se kriminalitet među omladinom, i to navodi državnike na pomisao da uvedu veronauku u sve škole. Na čelu te državne komisije stoji guverner Bombaja Sri Praksada.

Madagaskar. Potpretsednik Malgaške republike je svečano izjavio pretstavnicima katoličkih škola na Madagaskaru da će država i dalje finansijski pomagati slobodne škole u želji, da one ne zaborave da ima u mladoj republici još dosta posla za sve.

Portugalski kardinal Manuel Cerejeira je upozorio svoje svećenstvo neka se čuva svetovnog, a drži crkvenog duha. Neki svećenici se naime plaše da će Crkva zakasniti, da se ona mora što više prilagoditi svetu, ali očekivanje da će doći do potpune podudarnosti Crkve i sveta je iluzorno. Crkva se može reformirati samo u granicama vere i ljubavi, ti., u nepokolebivoj odanosti verskoj nauci i predanosti molitvi i žrtvi.

Biskup u Lafajeti u SAD je proglasio rasizam na verskom području pridržanim grehom. Prošlog oktobra neki je katolički otac doveo svoju kćerkicu na veronauku. Kad je video da njegovo dete sedi pokraj crnkinje, uzbudio se i počeo borbu protiv rasne jednakosti. Uspelo mu je u Čerč Pointu onemogućiti crnačkoj deci dolazak na veronauku. Biskup je na taj slučaj odgovorio tako, da je takav postupak proglasio pridržanim grehom, od kojega može samo biskup odrešiti.

Nadbiskup od Jorka dr Ramsey je rekao u Čikagu o sadašnjem papi Ivanu XXIII. »Papa izgleda da je prožet duhom ljubavi. Kakve mogu biti posledice tog njegova nastojanja, nemoguće je predvideti. Ja sam spreman prihvatiti papu kao biskupa pretsednika svega kršćanstva, ali ne usvajam nauke o njegovoj nepogrešivosti. Papa je prvi među jednakima« — Nadbiskup od Jorka je anglikanac.

Protestantski magazin »The Christian Century« dosta oštro kritikuje holivudske biblijske fijmove, koji su bili snimljeni pod zaštitom protestantskih konfesija, kao što su: David i Betsabeja, Samson i Dalila, Salomon i Šeba, Deset Božjih zapovedi itd. Za njih se kaže da nisu dovoljno ozbiljni, a neki od njih vređaju jevrejsko kršćansko moralno osećanje. Biblija se ne sme vulgarizovati, njoj se ne sme oduzimati sveto poštovanje.

Sahara se danas pojavljuje kao zemlja nafte i skupocenih minerala. Dosad je na toj zemlji živelo oko jedan milion muslimanskih Tuarega. Među njima misionare već 90 godina Beli oci. Saharski biskup Msgr Mercier ima svoju rezidenciju u Lanquatu. Pod njim stoje 52 bela oca, koji upravljaju 11 župa i 45 manjih postaja. Bele sestre imaju 15 kuća sa ukupno 114 redovnica. Na toj teritoriji živi još 13 pripadnika Male braće, naslednika p. Šarla de Fukoa, kao i nekoliko redovnica Malih sestara. U katoličkim školama tog područja uči 4 000 dece. Biskup Mercier je pozvao mlade katoličke aktiviste u svoju biskupiju, kako bi svojim životom i radom pomogli socijalnom i verskom uzdizanju tamošnjeg stanovništva.

Sijam. U Bangkoku su redemptoristi sagradili novu katoličku crkvu u tamošnjem stilu pagode. Budisti su se protiv toga bunili, pošto je mnoge njihove vernike stil crkve zaveo da su držali katoličku crkvu za budističku pagodu i dolazili tamo obavljati svoje molitve dok nisu opazili križ. Za uzvrat sada su vlasti na drugom delu grada počele graditi pagodu u gotskom stilu.

Nemačka. Protestanskom pastoru Maksu Lackmannu iz Soest u Vestfaliji je njegov luteranski biskup Wilm oduzeo službu zbog toga, što je bio sklon katoličkoj veri. Pripadao je grupi pastora „Die Sammlung" koja je izdala knjigu o „katoličkoj reformi". Oni upotrebljavaju izraz „katolički" za ono što je općenito kršćansko. U svom članku pastor Lackmann ističe ljubav i vrednost Rimske Crkve za sav kršćanski svet.

U Rimu se balerina Gloria Mestre iz Meksika obratila na katoličku veru. Nastupala je kao prima balerina u internacionalnoj operi u Meksiko sitiju. Stara je 26 godina. Njezin je otac slobodni mislilac, a majka samo po imenu katolikinja.

Promene u kardinalskom zboru. Kardinal Tisserant se zahvalio na službi sekretara kongregacije za istočne crkve. Na njegovo mesto imenovan je Amleto Cicognani. Apostolski datar postao je kardinal Giobbe, a Gaeto Cicognani postavljen je prefektom Ap. Signature.

U maloj srednjoameričkoj državici Haiti živi na 27.000 km² 3,5 miliona stanovnika, od kojih je 90% crnaca, a 10% mulata. Verske su prilike među njima vrlo bedne. Formalno su gotovo svi katolici, ali zbog nestašice svećenika, školstva i preteranog crnačkog nacionalizma pastoralni je rad nedovoljan. Crnci imaju jednog domaćeg biskupa i oko 100 domaćih svećenika, svećeničkog naraštaja je malo. Vera tamošnjih crnaca je nekakva smesa kršćanstva i starog crnačkog pogaństva. Od stranaca je najviše francuskih svećenika, redom Bretonaca, i nešto Kanađana koji su dali i dva biskupa.

Američki nadbiskup iz Nju Meksika je zabranio katoličkoj devojci Sue Simone Ingersoll, koja je bila već izabrana sa Miss New Mexico, natecanje za Miss Univers u Kaliforniji. Devojka se bunila, prkosila, držala konferenciju za štampu, ali je konačno odustala od svog nauma pod isprikom da je to više ne interesuje te da ne želi biti ničiji zatvorenik. Crkva smatra takva natecanja nedostojnim i moralno opasnim po stidljivost.

Našli put do Crkve. Tri bivša danska luteranska pastora zajednički su izdala knjigu u kojoj opisuju svoje obraćenje na katoličku veru. Jedan od trojice je međuvremeno postao svećenik. Od 1945 na ovamo u Danskoj se obratilo pet luteranskih pastora i 18 bogoslova na katoličku veru.

Švedski svećenik Truggve Lunden primio je nagradu literarnog društva »Devetorice« za prevode srednjovekovne švedske literature na moderni jezik. Taj je svećenik svojevremeno upravo na osnovi studija svrednjovekovne švedske istorije našao put u katoličku Crkvu.

Vatikanski list poziva italijanske vlasti da posreduju u korist radnika. U Torinu neko preduzeće traži od mladih radnica, kad stupaju na posao, da potpišu blanko otpusnicu. U slučaju da koja dobije dete, preduzeće automatski otpušta radnicu na osnovu niezinog blanko potpisa na otpusnici. Takav je postupak obeležen kao izričito nemoralan.

Sin bogatog aristokrate. Apostol gubavaca Raoul Follereau je držao pre nekog vremena u prisustvu belgijskog kraljevskog dvora, diplomatskog zbora i raznih ministara predavanje o svom radu. Iz životopisa predavatelja, koji je objavio neki belgijski časopis, doznaje se da je Raoul Follereau sin nekog bogatog aristokrate. Pre mnogo godina on je video na zabavnom putovanju nekog gubavca. Pogled na ni učinio je u njemu odluku da posveti svoj imetak i svoj život gubavcima. Follereau je proputovao čitav svet i u svojim brojnim predavanjima pokazivao bedu tih nesretnika. Njegovom neumornom zalaganju valja pripisati da se medicinska nauka toliko posvetila toj bolesti. Danas se gubava bolest može izlečiti, a i opasnost zaraze smanjena je na najmanju meru.

Računa se sa mogućnošću da će budući koncil raspravljati o reformi kalendara. Buduća reforma ide za tim da se ograniči pomicanje Uskrsa, možda na nedelju koja bi bila najbliža 9 aprilu. Već prvi crkveni koncil bavio se pitanjem kalendara.

Berlinski nadbiskup i kardinal Döpfner računa da će biti pokoini berlinski prepošt Bernhard Lichtenberg, koji je za trećeg rajha umro mučeničkom smrću, proglašen blaženim. Pred hiljadu katoličkih muževa iz oba dela Berlina kardinal je govorio o prenošeniu smrtnih ostataka pomenutog prepošta u predviđenu crkvu Kraljice mučenika.

Za uspomenu na 1900 godišnjicu poslanice ap. Pavla Rimljanima bazilika sv. Pavla u Rimu dobila je 6 novih zvona, od kojih je najveće poklonio Papa. Time će se izmenjati stara zvona od 1659 godine.

Teškoće misionara. Neki poglavica u Centralnoj Africi imao je kćerku za koju se nadao dobiti prigodom udaje dar od 100 krava, kako je tamo običaj. Njegova je kćerka međutim želela postati časna sestra. Prvi puta poglavica ju je izvadio iz samostana. Kad je drugi put pobegla zajedno s majkom iz kuće, uz pomoć misionara one su uspele skloniti se u udaljeniji samostan. Misionar je posle osetio nad sobom srdžbu prevarenog oca.

Pariški kardinal Feltin je 14 novembra 1959 izdao službeni dekret kojim proglašava ozdravljenje Ivone Furnije, koje se desilo 19. avgusta

1945 u Lurdu, čudesnim. Mlada Ivona Furnije je pet godina bolovala od paralize levog lakta i izdržala devet operacija, a ostala paralizovana i pokrivena otocima. Ivona je danas potpuno zdrava te radi kao medicinska sekretarica. Svoje snage posvećuje naročito siroteji deci. To je 57 slučaj da je lurdsko ozdravljenje proglašeno čudom.

U Könnersreutu u Bavarskoj je u starosti od 86 godina umro Josip Neumann, otac stigmatizovane Terezije, koji je bio običan zanatlija i crkveni tutor.

Aizenhauer u Vatikanu. Tačno prema programu, predsednik Aizenhauer dovezao se 6. decembra u 9,30 pre podne u Vatikan gde je bio primljen prema protokolu sa svim počastima. S Papom je privatno razgovarao 27 minuta, onda je bila Papi predstavljena njegova svita. U kraćem govoru Papa je pohvalio predsednikova nastojanja za mir na svetu, uzgred spomenuo i američke katolike i njihovu darežljivost, onda se obratio predsednikovoj pratnji i poželeo svima Božji blagoslov. Predsednik Aizenhauer je odgovorio da se njegova mirovna akcija temelji na duhovnoj osnovi, na očuvanju ljudskog dostojanstva i slobode. Zahvalio se Papi za pohvalne reči i blagoslov. Papa je na kraju zamolio predsednika Aizenhauera da ponese papine pozdrave turskom predsedniku republike.

Internuncije Fürstenberg je premešten iz Japana u Australiju za ap. delegata Australije, Novog Zelanda i Okeanije. Taj vatikanski diplomata je Belgijanac, ali njegova obitelj potiče iz plemičke porodice. Ranije je bio rektor belgijskog zavoda u Rimu.

Salezijanci su slavili 18 decembra 1959 100 godišnjicu svoje redovničke zajednice, kada su 22 Boskova saradnika izabrala Don Ivana Boska za prvog generalnog poglavara svoje zajednice. Danas ima ta ustanova 20 031 člana, i to: 9 055 svećenika, 7 798 klerika, 3 956 braće pomoćnika, 1 222 novaka i 1 310 zavoda u 71 zemlji. — Ženska grana Boskovog reda »Kćeri Marije Pomoćnice« imaju oko 16 000 članica.

Protest. 5 000 engleskih lekara je zapretilo da će istupiti iz lekarskog društva, ako ono bude u pučkom časopisu »Porodični lekar« objavilo članak sa tačnim uputama kako sprečavati začeće. Sekretar katoličke lekarske sekcije u Engleskoj Džems O'Sullivan računa da je u Velikoj Britaniji svaki šesti lekar katolik. Generalni savet britanskog lekarskog društva će odlučiti da li će izaći najavljeni članak, kome je dodat spisak 300 klinika od »Udruženja za planiranje poroda«.

Bavarci su poslali u Boliviju tri mirska svećenika da pomažu tamošnjem biskupu nemačke narodnosti Msgr Mauerer u pastoraciji biskupije Sucre. Ti svećenici su već naučili španjolski i domorodački jezik, kako bi mogli raditi među tamošnjim Indijancima. Njima je povereno 40 000 vernika.

Paderborn je dobio novu jevrejsku sinagogu. Prigodom njenog otvaranja generalni vikar Rhode je izručio rabinu svezak Svetog Pisma na jevrejskom jeziku, koji je bio spašen od prijašnje sinagoge, a međuvremeno se nalazio u nadbiskupijskom arhivu. Msgr Rhode je prisutne potsetio kako su predstavnici katoličke Crkve za vreme Hitlerovog progonstva pomagali Jevrejima, kako je jedna Jevrejka u znak zahvalnosti poslala nešto zemlje iz Jerusalima na grob kardinala von Gallen.

Na godišnjicu izbora Ivana XXIII kardinal Ruffini je na lateranskom univerzitetu održao govor: Papa Ivan XXIII i prva godina njegova pontifikata. Kardinal je u tom govoru uporedio sadašnjeg papu sa papom Kononom koji je vladao Crkvom 686—687. Onaj se naime papa odlikovao posebno karitativnošću i velikim zauzimanjem za istočne crkve.

Engleski radio B. B. C. hoće proširiti verski program svojih emisija. Ima naime sve više slušača koji se interesuju za verska pitanja.

Prigodom svetskog euharističnog kongresa u Minhenu 1960 Marijina Legija će održati svoj kongres. Ta apostolska ustanova nastala je 1921 godine u Irskoj, a danas je proširena u 1 000 biskupija čitavog sveta.

Papa zaključio devetnicu u čast Bezgrešnoj u bazilici sv. Apostola. To je bio 42 put iz Vatikana posle izbora za papu. Pred crkvom Papu je pozdravilo 17 kardinala. Na ulazu u crkvu crkveni hor je zapevao »Tu es Petrus.« Papa je u svom govoru izjavio da je 1904 godine na tom mestu prisustvovao svečanostima prigodom prvog Marijanskog kongresa. Veliko pouzdanje u pomoć Majke Božje navodi ga da nebeskoj Gospi preporuči uspeh rimske sinode i ekumenskog crkvenog sabora. U toj crkvi počivaju zemaljski ostaci kardinala Ivana Bessariona. Papa je izlazeći iz crkve otišao na njegov grob te se onde zadržao u molitvi.

Francuski je parlamenat na Badnjak 1959 izglasao zakon kojim se na kompromisni način rešava dugogodišnje pitanje slobodnih škola, koje su većinom u crkvenim rukama. Tim zakonom školama je priznata samostalnost, ali, ukoliko one traže državnu pomoć za izdržavanje, one moraju ispunjavati uslove u pogledu osposobljenosti nastavnika, nastavnog plana i podvrći se izvesnoj kontroli državnim vlastima. Oko četvrti deo francuske omladine školuje se u tim školama, što je bilo za državni budžet dosad veliko olakšanje. Na državnim školama uvodi se veronauka za one koji to žele.

U Braziliji je potpisan dekret o osnivanju novog katoličkog univerziteta u državici Goia, u novoj prestonici koja se izgrađuje. Nadbiskup Gomes dos Santos je na protestne manifestacije studenata odgovorio, da ga mogu sahraniti, ako to žele, ali da on ne otstupa od svojih namera.

Božićna poslanica. Ovogodišnjoj božićnoj poruci pape Ivana XXIII možemo dati naslov: kršćanski je mir plod istine i pravednosti. Pravi mir je samo onaj koji dolazi od Boga. Do tog mira vodi jedan put, put ka betlemskoj štalici gde leži Knez mira. — Kršćanski mir mora biti

prvo mir srca. Taj mir uživaju oni koji se dragovoljno podređuju Božjoj volji, Božjim zapovedima. To su ljudi dobre volje, kojima su anđeli navestali mir. — Kršćanski mir mora biti dalje i socijalni mir. Pripadnici raznih zvanja, socijalnih položaja, radnici i poslovođe, seljaci i građani moraju živeti u miru. Osnova tog mira je poštivanje ljudske ličnosti, poštivanje slobode i prava, savesno ispunjavati dužnosti i obaveze od strane svih članova zajednice. Jači članovi moraju zaštićivati slabije. Ni sa kim ne sme se postupati kao golim oruđem, mehaničkim sredstvom. Poštivana moraju biti i prava obitelji kao osnovne ćelije ljudske zajednice. — Kršćanski mir mora se očitovati i kao međunarodni mir, u harmoničkoj zajednici slobodnih naroda. I taj se mir zasniva na istini i pravednosti. Valja ukloniti sve zablude o rasnoj nadvrednosti, o većim pravima jačeg, o preteranom nacionalizmu, o monopolu velikih nacija nad prirodnim bogatstvom. I mali narodi imaju pravo na život, narodnim manjinama treba ostaviti njihove narodne osobine. Ostvarenjem tih uslova doći će do međunarodnog mira bez suparničkih blokova u međunarodnoj zajednici. — Crkva blagosivlje svaki iskreni napor za stišavanje svetske napetosti i za stvaranje trajnog mira. Papa ne krije straha da će biti put do toga težak, jer su u bitnim stvarima razlike jednih od drugih tako velike. Iako Crkva podupire mirovne akcije svetskih državnika, ona ne otstupa od svog učenja i svoga stava, da moraju biti uvek i svuda poštivana Božja prava i Crkvi data sloboda da vrši svoje poslanstvo, efektna sloboda vere i savesti za svakog pojedinca i sve narode. Papa se moli za takav mir na svetu. Kristov zamenik poziva katolike da uzmu jačeg učešća u obavljanju javnih poslova i tako doprinesu svoj udeo sređivanju prilika u svetu. Papa smatra da je njegova uloga, kao uloga Ivana Krstitelja, da priprema put Kristu i njegovom kraljevstvu u današnjem društvu. Pun očinske ljubavi i sućuti moli se za sve koji trpe, za sve koji rade na širenju Božjeg kraljevstva, za razjedinjenu braću. Želi svima Kristov Božićni mir i podeljuje apostolski blagoslov.

Papa Ivan XXIII je uspostavio redovnu hijerarhiju u afričkim zemljama, kojima upravlja Belgija. Osnovano je osam crkvenih provincija sa metropolitima na čelu. Njima je podređeno 35 vikarijata i prefektura, koje će se postepeno pretvarati u redovne biskupije. Kongo ima šest provincija, u Ruandi i Urundi po jedna. Time se nagrađuje istrajan i planski rad misionara i polažu bolji uslovi za budući razvoj. Trenutno je na toj teritoriji 456 domaćih misionara i 6 domaćih biskupa, dok je stranih misionara preko 2 600.

Na javnoj konzistoriji 17 decembra 1959 konzistorijalni advokati u svetačkim procesima založili su se za proglašenje prvog kanadskog biskupa francuskog porekla Msgr de Montemorency-a i univ. profesora Frederika Ozanama blaženim.

PASTIRI

Bude se pastiri, anđeo se smiješi,
Božansko rođenje sa visina javlja.
Spasenje i radost ukaza se svijetu
ove noći čuda i nebeskog slavlja.

Pristupite bijedni, umorni i jadni,
u štalici dijete božansko se krije.
Otkupitelj svijeta u jaslama leži,
još nejako čedo prvi sanak snije.

Slava vječnom Bogu. Slava na visini,
narodi Te slave za sve dane bolje,
obećane svijetu, kada padne žrtva
i kraljevstvo sveto kada dođe Tvoje.

POKLONSTVO KRALJEVA

Kraljevi sa dalekih strana
bijele kože, crne i žute,
niste našli put gledajući zemlju
i njezine ceste pod vašim nogama.

Našli ste put pogledavši nebo
u pravi čas,
u zadnji čas,
u onaj čas koji znači istinu.

Kraljevi sa raznih strana,
bijele kože, crne i žute,
ništa vam ne vrijedi
vaša mudrost,
mudrost savjetnika.
velike knjige pročitane,
velike knjige od vas napisane,
ako niste došli
pokloniti se Kralju dobrote.

Kraljevi sa raznih strana,
bijele kože, crne i žute
ništa vam ne vrijedi
vaše zlato i dragulji,
mirisne smole i svile
i dragocjena ulja,
ako niste došli
pokloniti se Kralju siromašnih,
kojima metal i krpe
ne mogu zamijeniti,
radost nedužnosti.

Kraljevi sa raznih strana,
kože bijele, crne i žute,
ništa vam ne vrijedi
snaga i vlast nad prašinom zemlje,
nad mesom ubogih robova,
s kojima će i vaše kosti
leći u isti prah.
Ne vrijedi vam, ne vrijedi,
ako niste došli
pokloniti se Kralju ljubavi,
jer on vam, po njoj,
daruje neistrošna blaga vječnosti,
kojih se nećete nikad nasititi.

K. T. Pitanje: Ima li verskih razlika između rimo i grkokatolika? Da li se mogu slobodno među sobom ženiti? Odgovor: Rimokatolici i grkokatolici ispovedaju istu veru, samo se razlikuju po verskim obredima i nekim crkvenim običajima. Rimokatolici imaju rimski obred i u ogromnoj većini latinski jezik, grkokatolici služe se bizantiskim obredom, kod nas na staroslovenskom jeziku. Nema crkvenih prepreka međusobnoj ženidbi. Ako je otac grkokatolik, moraju njegova deca pripadati njegovom crkvenom obredu.

C. M. Pitanje: Kako se broje kolena u srodstvu? Odgovor: Prema crkvenom zakoniku zapadne Crkve, u izravnoj lozi ima toliko kolena, koliko je rođenja od istog korena. U pobočnoj lozi uzima se dulji trak kao merilo. U ženidbenom pravu Istočnih crkava u pobočnoj se lozi broje rođenja obeju traka od zajedničkog korena, koji se svakako ne broji. Unuk i deda su u srodstvu drugog kolena izravne loze. Deca dvaju brata su u drugom kolenu pobočne loze. Prema izražavanju istočne Crkve deca dvaju brata su u četvrtom kolenu pobočne loze.

L. M. Odgovor: Mi nemamo zorne predstave kako duša posle smrti uživa sreću ili trpi muke, jer je do sudnjeg dana lišena tela. Ovde na zemlji duša sve radi kroz telo i u saradnji s njime. Razum i vera nam međutim svedoče da je ljudska duša nematerijalni elemenat te da može živeti i raditi i posle smrti, iako ne znamo kako. Čak i u ovom životu veza duše i tela je tajanstvena, pa ipak ništa ne sumnjamo da postoji.

M. P. Pitanje: Crkva je tolike stvari već promenila: blagdane, postove, razne obrede. Zar ne bi mogla malo promeniti i propise o braku? Zbog nerazrešivosti braka toliki nevini ljudi stradaju. Odgovor: Ima stvari koje Crkva može promeniti, ima drugih koje mora nepromenjene čuvati i držati, kakve je od Krista primila. Među nepromenljive stvari u Crkvi spada i nauka o nerazrešivosti valjano sklopljenog i izvršenog kršćanskog braka. Međutim propise o načinu sklapanja braka i crkvenopravne zabrane i zapreke može menjati. — Nerazrešivost braka je toliko dobro za svu zajednicu, da stradanja pojedinaca ne mogu dovesti opće dobro u pitanje.

B. K. Odgovor: Ako se uskršnje bdenje obavlja na veliku subotu uveče, onda treba na Uskrs ponovo na misu. Ako je misa bdenja počela o ponoći, ta misa važi već za Uskrs. Isto važi i za Božić. Ponoćkom smo bili već na božićnoj misi. Ako se međutim ponoćka anticipirala uveče, onda treba na Božić ponovo na misu.

K. B. Odgovor: Kristova žrtva na križu je najsavršenija i najpotpunija žrtva. Njom su otkupljeni svi ljudi, uključujući i blaženu Gospu. Bog je prečistu Devicu očuvao od istočnog greha obzirom na zasluge Isusove.

N. N. Pitanje: U čemu je Lucifer sagrešio? Da li je istina da se nije hteo pokloniti Isusu i Majci Božjoj? Odgovor: Kako su bili anđeli stvoreni, postavljeni su bili na kušnju, da bi donekle zaslužili večno blaženstvo u blaženom gledanju. Kakva je bila ta kušnja, Sveto nam Pismo ne kaže. Svakako je Lucifera vodila gordost, preterana samosvest, oholost da nije hteo slušati Boga, pobunio se protiv njega i svojim primerom ili agitacijom povukao sa sobom izvestan deo anđela. Nije isključeno, ali nije ni sigurno da je Bog pokazao anđelima Isusa Krista i njegovu Majku te im stavio do znanja da će im oni morati služiti i priznavati njihovo prvenstvo.

L. S. Pitanje: Poznajem osobe koje godinama gataju i pričaju o vidovitim stvarima, ali ipak često pristupaju svetoj pričesti. Da li je gatanje grех? Ko više greši: onaj koji traži gatanje ili onaj koji gata?

Odgovor: Jasno je da u prljavoj šoljici od popite crne kave nije ispisana budućnost sveta niti pojedine osobe. U to verovati znači biti praznoveran. I to je grех. Greši onaj koji traži gatanje kao i onaj koji gata. Veći grех ima onaj koji bi mogao biti pametniji. Ako se u nekom društvu gata iz čiste zabave te niko ne drži ozbiljnim natlapanje gatalice, ne može ih se teretiti teškog greha. Svakako ima dovoljno drugih dozvoljenih zabava i igara koje bi mogle zameniti sumnjivo okretanje praznih šoljica i buljenje u crne mrlje. Čudim se kako niste uspeli tokom toliko godina uticati na pomenute osobe da se klone ćorava posla.

Odgovor: Sveto Pismo i razne privatne objave slažu se u tome, da su patnje a osobito ratovi kazna za grehe. To je sadržaj svih fatimskih poruka. — Bog nije ni preko velikih proroka označavao tačne i apsolutne vremenske termine velikih kazna ili pomilovanja, pa to nije učinila ni Fatimska Gospa. Bog je uvek naveščivao kaznu uz neki uslov: ako se ne obratite. Sva alarmantna tumačenja još neobjavljene fatimske tajne treba otklanjati. S. Lucija je već 1955 izjavila da nije nikome ništa izjavila u vezi s tom tajnom, a da razna »otkrića« škode pravom karakteru fatimske poruke. — Čuvajmo se greha, provodimo lep kršćanski život, pa predano u volju Božju pošteno živimo u 1960 godini. Nebeski Otac se brine o nama.

NAKANE APOSTOLATA MOLITVE. Februar 1960: Srce Isusovo, čuj nas, molimo te da se po rimskoj sinodi verski život večnog grada pomladi u novoj revnosti. — Srce Isusovo, čuj nas, molimo te da Crkva, koja u Kini prolazi kroz iskušenja, sjajno zablesti u potpunoj svetoj jedinosti čitavog katoličkog sveta.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konsultor. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20 — Tek. račun 101-704-3-533.

Grafičko preduzeće »SRBOŠTAMPA« — Beograd, Zmaj Jovina broj 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXIX BROJ 3 BEOGRAD, MART 1960 CENA 20 DIN.

BLAGOVEST

VERSKI MESEČNIK

Isus dobri pastir

Ja ću sam pasti stado svoje, govori svemogući Gospod. Zalutale ću tražiti, ozleđene zaviti bolesne okrepiti i zdrave čuvati. (Ez 34, 15, 16)

SINAGOGA I CRKVA

Sinagoge su odigrale veliku i značajnu ulogu u širenju Isusove vjere. Sam je Spasitelj zalazio u sinagoge i u njima govorio puku. Apostoli su također zalazili u sinagoge, u Palestini i izvan nje, te u njima navješćivali Kristovu nauku. Sinagoge su bile kao neka pomoćna sredstva, što ih je Božja Providnost dala prvim Kristovim vjerovjesnicima.

1. Ime sinagoge grčkog je porijekla, a zapravo znači u prvom redu skup ljudi. Kasnije je to ime prešlo na mjesto, pa na zgradu, gdje su se ljudi sakupljali na molitvu. Velimo, da je to ime prešlo na mjesto sakupljanja, koje nije uvijek moralo biti neka zgrada, kako to vidimo da je bilo na pr. u grčkom gradu Filipi. Tu su se Židovi sastajali izvan grada, na obali rijeke, pod vedrim nebom, na svoje zajedničke molitve (Djela apost., 16, 13).

2. Ne može se točno odrediti, kada su se počele graditi prve sinagoge. Neki su u starini tvrdili, da je sinagoga bilo već od vremena Mojsijina. No to je netočno. Po svemu se čini, da su prve sinagoge, zajedno sa svojim kultom, nastale istom u vrijeme babilonskog sužanjstva, dakle poslije godine 587. prije Krista. Tada je bio razoren hram, Židovi su bili daleko od svoje domovine, pa im je sva utjeha ostala u čitanju i tumačenju svetih knjiga, te u sinagogalnoj i privatnoj molitvi. Treba naime znati, da se pravo bogoslužje sa žrtvama moglo obdržavati jedino u jeruzalemskom hramu. Tako je to bilo propisano u Mojsijevu Zakonu. U sinagogama se samo čitalo i tumačilo Sveto Pismo, propovjedalo se, koji puta i pjevalo.

U Kristovo se vrijeme u svakom i malo većem židovskom gradu nalazila sinagoga. Tako na pr. u Kafarnaumu, u Cezariji, u Tiberijadi, pa i u malom gradiću Nazaretu. I u samom Jeruzalemu bilo ih je nekoliko, premda se tu nalazio i hram. Sinagoga je bilo i izvan Palestine, tako na pr. u Aleksandriji, u Damasku, Rimu, na Cipru, u Maloj Aziji, u Macedoniji i u Grčkoj. Pa i u naše vrijeme bilo je u Evropi do nedavna mnogo sinagoga, od kojih su mnoge uništene radi fašističkog rasizma. Po našim evropskim sinagogama nalazile su se često i orgulje.

3. U Kristovo je vrijeme sinagoga obično bila razdijeljena u više lađa, ako je bila veća. Lađe su bile odijeljene stupovima. Najdragocjeniji predmet u zgradi bio je kovčeg, u kojemu se spremalo Sveto Pismo. To je t. zv. teba ili teva. Na prikladnom se mjestu nalazio nešto uzdignuti prostor, s kojega se čitalo Sveto Pismo. Puk je imao sjedišta. Starješine i pismoznanci imali su počasna mjesta. To su ona »prva mjesta«, o kojima govori Isus, kada kori ohole ljude, koji uvijek traže za sebe neke počasti (Matej 23, 6).

4. Svaka je sinagoga imala neke svoje stalne funkcionere ili službenike. Glavna je služba bila ona, koja je pripadala predstojniku sinagoge, koji se zvao arhisinagog. On se brinuo za službu Božju i za red u sinagogi, određivao je čitače, dopuštao pojedinim, da govore sakupljenom narodu itd. Predstavnici sinagoge imali su pravo kažnjavati svoje članove za stanovite prekršaje. Čini se, da su takve kazne izricala sinagogalna vijeća starješina, na čelu s arhisinagogom. Tako je sinagogalna vlast mogla nekoga kazniti bičevanjem ili isključenjem iz sinagoge, kako to izričito spominju novozavjetne knjige (Ivan 9, 22; Matej 10, 17).

Posebnu je službu imao t. zv. hazan. On je donosio za vrijeme službe Božje čitaču Sveto Pismo i opet ga poslije spremao u kovčeg. Taj je hazan i Isusu pružio knjigu Izaije Proroka u nazaretskoj sinagogi, kad je Isus onamo zašao i svojim sumještanima održao propovijed (Luka 4, 20).

U sinagogama se također sakupljala milostinja za potrebe zajednice, za službu Božju, za uzdržavanje sinagoge i za siromašne članove zajednice.

5. Sva se služba Božja sastojala samo u čitanju Svetog Pisma, u propovijedanju i izgovaranju nekih molitava. Nikakvih žrtava nije bilo, kako smo to već u početku naglasili.

Najprije se izmolila molitva »Šma«, što na hebrejskom jeziku znači: čuj. Molitva je sastavljena od nekih dijelova Mojsijeva Petoknjižja i u njima se ispovijeda, da je izraelski Bog Jahve samo jedan. Molitva je vrlo stara. Negdje se zajedno s njom molio i dekalog ili deset zapovijedi Božjih.

Nakon ove molitve započela je prava molitva zajednice. Predstojnik sinagoge pozvao bi jednoga od nazočnih, da predmoli. Ovaj bi stupio pred kovčeg, u kojemu se nalazilo Sveto Pismo, i glasno bi izgovarao molitvu, dok je zajednica odgovarala na pojedine odsjeke molitve Amen ili druge kakve prikladne odgovore. Prema svjedočanstvu rabinskih spisa ta je molitva bila t. zv. »Šome-esre«, što zapravo znači osamnaest, a misli se osamnaest blagoslova ili zaziva i molbi. Tu je molitvu inače morao svaki Izraelac izgovarati tri puta dnevno, ujutro, o podne i navečer. Vjernici su za vrijeme molitve stajali. Ova se molitva nije morala izgovarati na hebrejskom jeziku, po naučavanju rabina, nego na bilo kojem jeziku.

6. Nakon ove molitve slijedilo je čitanje Svetog Pisma, osobito čitanje Zakona. Nakon što se pročitao jedan odsjek Zakona, u subotu se čitao jedan odsjek iz Proroka i taj se odsjek mogao birati po volji. Tako je učinio i Isus, kad je u nazaretskoj sinagogi pročitao jedan odlomak iz proroka Izaije i odmah ga protumačio (Luka 4, 16 i sl.). Budući da u Palestini, a pogotovo drugdje, nisu više razumijevali hebrejski jezik, čitanje je bilo popraćeno prijevodom na živi jezik, u Palestini na aramejski jezik u Isusovo vrijeme. Izvan Palestine većinom na grčki jezik.

Na čitanje Svetog Pisma nadovezivalo se tumačenje ili propovijed. Tu je propovijed mogao držati svatko, koji je bio sposoban to učiniti. Tako se Isusu i apostolima često pružala prilika, da pred Židove okupljene u sinagogama iznesu svoju nauku. Na koncu službe, ako je bio nazočan svećenik, izgovarao bi nad sakupljenom zajednicom blagoslov, i to ovim riječima: »Neka vas blagoslovi Gospodin i neka vas čuva. Neka dadne Gospodin, da njegovo lice sja nad vama i neka vam bude milostiv. Neka obrati Gospodin lice svoje k vama i neka vam udijeli mir!« Cijela bi zajednica odgovarala Amen. Ako nije bio nazočan svećenik, svi su nazočni zajednički izgovarali ovaj blagoslov.

7. Lako se može uočiti, da je kršćanska Crkva primila u svoje misne obrede neke običaje sinagoge. Gotovo sve molitve, koje se mole u sinagogama, može moliti i svaki kršćanin.

ZA KORIZMU

Potresnim obredom pepeljenja Crkva uvodi svoje vernike u najozbiljniji deo crkvene godine — korizmu. »Spomeni se čoveče da si prah i da ćeš se u prah povratiti«, govori svećenik kad ti pepelom čini križ na čelu. Iz gliba zemlje načinjeno je ljudsko telo i za kaznu će se ponovo vratiti u zemlju. Pepeljenjem stari su Židovi jasno priznavali svoje grehe i zazivali milosrđe Božje.

Raspeti Krist

U korizmi nam Crkva rado pokazuje na Kristovu muku, preporučuje nam da razmatramo prizore iz njegova trpljenja i da sabrano obavljamo pobožnost križnog puta.

Zašto je Isus Krist trpeo te primio na sebe sramotu križa? — Gresi, kojima mi ljudi počev od Adama bez prestanka vređamo Boga, svoga Stvoritelja i Gospoda, traže neminovnu kaznu. Nastupile su sankcije: nebo se zatvorilo, pakao otvorio, čistilište proradilo, zemlja je postala suzna dolina gde se prolivaju suze i krv. Ljudi su postali često jedan drugome vukovi. Greh je uzročnik tolikih tragedija u obitelji, tolikih bolesti, socijalnih nesreća, ratova i smrti. Svakodnevno se sa uzdisajima i suzama oprašta prosečno 200.000 ljudi od ovoga sveta.

»Krist je Svetim Duhom samoga sebe prikazao neokaljana Bogu da očisti našu savest od mrtvih dela, da služimo živome Bogu« (Heb 9, 14). Naš veliki svećenik, svet, nevin, neoka-

lian, odvojen od grešnika i viši od nebesa jednom je zauvek prikazao samoga sebe. Bio je ranjen za naše prestupe, izbijen za naša bezakonja, pravi Jaganjac Božji koji uzima grehe sveta.

U ime sveukupnog Adamovog roda Isus Krist je dragovoljno prihvatio žrtvu križa da bi dao Božjem Veličanstvu preobilnu zadovoljštinu za grehe sveta, da bi sve ljude otkupio od prokletstva greha i zaslužio nam nebo.

Crkva želi da se u korizmi još više udubimo u razmatranje Kristove muke, da odlučnije prekinemo sa grehom i da žarče uzljubimo svoga raspetog Spasitelja.

Obnova verskog mišljenja

Krist nas je svojom smrću na Veliki petak otkupio od greha i zaslužio sve milosti. Međutim, da li će nam Krist biti na propast ili uskrsnuće, zavisi od nas samih. Da nam Krist bude na spasenje, traže se od nas izvesna dela: vera, krštenje i život po veri. Od nas kršćana koji smo posle krštenja grešili, traži se još i pokora, na koju nas Crkva poziva naročito sada u korizmi.

Prva stvar u pokori jest da budemo svesni svojih greha. Stoga Bog naređuje proroku Izaiji: »Viči, ne prestaj, podigni glas svoj kao trublja i objavi puku mojemu bezakonja njegova i domu Jakovljemu grehe njihove« (Iz 58, 1). Slično je i Ivan Krstitelj u svojim slušaocima prvo budio svest da su grešnici te ih pozivao: metanoeite — obratite se.

U tome obraćenju uključeno je zapravo i pokajanje. Valja odustati od svog dosadašnjeg stava: čovek koji je dosad gledao na svoje grehe kao na beznačajne sitnice, preko kojih svet šutke prelazi, treba da zastane i uoči, da gresi nisu sitnice, da oni vređaju svetog Boga, izazivaju srdžbu Božju, koja teškom rukom udara na grešnika već na ovoj zemlji, a svakako u večnosti, u paklenim mukama. Kad se čovek tako probudio iz sna greha i počeo ozbiljno gledati na život i svoj odnos prema Bogu, u njemu se vrši obnova mišljenja, duhovno obraćenje.

Ta duhovna promena našeg realnog gledanja na Boga i svoje dužnosti prema njemu — to obraćenje bitni je deo prave pokore. U tome je barem i nesavršeno pokajanje, osuda učinjenih greha, jer vređaju Boga i izazivaju kazne. Ukoliko se više naglasi veličina Božja i njegova savršenost, što pobuđuje u čoveku ljubav prema Bogu, možemo govoriti već o savršenom pokajanju.

Koliko je to nutarnje obraćenje mišljenja, srca i volje važan preduslov pokore, vidi se iz poziva proroka Joela: »Razderite srca svoja, a ne haljine svoje« i iz Kristova zahteva da se moraš prvo izmiriti sa svojim bratom onda tek prineti svoj dar na oltar. (Prim. Mt 5, 24).

Post, razna telesna odricanja i svladavanja mogu mnogo savršenije obavljati razni fakiri, sportisti i glumci koji traže u pokazivanju telesnih veština svoju zaradu i slavu. Kršćaninu je neuporedivo važnije obraćenje srca te vršenje Božjih zapovedi iz što plemenitijih pobuda.

Pokornička dela

Možda će ko prigovoriti kad pročita gornji podnaslov. Ako je Krist već udovoljio Bogu za sve grehe sveta, zar mi svojom zadovoljštinom ne poričemo tu istinu i ne vređamo tako svog Spasitelja?

Naša pokora ne daje nove vrednosti Kristovoj zadovoljštini, nego obratno: naša pokora je toliko više vredna, koliko je tesnije povezujemo sa Kristovom. Bog traži od nas slobodnih ljudi da moramo slobodno svoje grehe opozvati pokajanjem i zadovoljiti Božjoj pravednosti izvesnom pokorom. Bez toga Bog kršćaninu posle krštenja neće oprostiti grehe. Ako dalje pomislimo da smo mi kršćani udovi Kristovi, da je Krist naša glava, zar onda dolikuje da bude samo glava izranjena i okružena trnovom krunom, dok bi bili udovi razmaženi te bi tražili za sebe samo naslade? Zar nije sam Krist tražio: »Ko hoće za mnom da ide, neka se odreče samoga sebe, uzme križ svoj i ide za mnom« (Mt 16, 25). Kao kršćani moramo se trsiti da budemo što sličniji svome Učitelju Isusu Kristu. »Ako s njime umremo, s njime ćemo i oživeti. Ako s njime trpimo, s njime ćemo i vladati« (Tim 2, 11. 12).

Vrlo kratko i sažeto izražava smisao telesnog posta i svake vanjske pokore korizmena prefacija: Uistinu je dostojno... da vazda... zahvaljujemo tebi... večni Bože, koji telesnim postom obuzdavaš opačine, duh podižeš, krepost daješ i nagradu...

Telesnim postom se prvo obuzdavaju opačine, strasti, zle sklonosti, koje su ostale u nama kao Adamova baština, posledica istočnog greha. Vinogradar obrezuje trs, čisti ga, okopava, vodi za nj stalnu brigu, kako bi se mogao na jesen radovati slatkom grožđu. Bez muke i rada ne može očekivati da će mu vinograd dati bogat prinos. Tako je i sa čovekom. Ako hoćemo da telo bude uredan i poslušan sluga duše, a ne kao razmaženi deran, onda moramo telo držati u stezi. Valja telu štošta odreći, uskratiti mu nešto i tada kad bismo mu inače mogli i bez greha ugoditi, da bismo tako u vreme iskušenja bili dovoljno jaki, da se odupremo njegovim nedozvoljenim prohtevima.

Telesnom se pokorom diže duh. Apostol Pavle nam kaže da se u čoveku vodi borba između tela i duha. Po duhu se meri vrednost veli čine čovekove. Svu pažnju valja posvetiti razvoju, napredovanju duhovnog života. Ukoliko više obuzdavamo neuredne telesne strasti, toliko se mirnije i slobodnije može duh baviti uzvišenijim dužnostima: savesnim vršenjem dužnosti svoga zvanja, molitvom i delima ljubavi.

Prefacija spominje dalje kao posledicu ispravnog telesnog posta: krepost i nagradu. Ljudi često mnogo truda i pažnje posvećuju telesnoj, vanjskoj lepoti. Koliko se troši novca za odela, toaletne potrepštine, koliko se vremena gubi za kozmetiku. A kad dođe bolest, kad se približe poodmakle godine, nemoguće je više sakriti znakove starosti koja proviruje sa svih strana. Neuporedivo je lepša duhovna lepota čoveka: plemenit kršćanski karakter, urešen mirisavim krepostima. Kako je privlačiva nevinost, poniznost, krotkost, samarićanska ljubav! Dok bude veka i sveta, neće umuknuti slava koju su stekle osobe što ih Evanđelje hvali zbog njihovih kreposti.

I konačno: telesna pokora donosi već na ovom svetu stostruku nagradu, a na drugom večni život u neopisivoj sreći.

Apostolat pokore

Kako svi ljudi na zemlji sačinjavamo jednu veliku čovečansku obitelj, a svi katolici jednu vojujuću Crkvu, možemo jedan drugomu pomoći, jedan na drugoga delovati. Ljubav prema bližnjemu traži da delujemo samo dobro. Otvorena su vrata raznovrsnim apostolskim akcijama: molitvi, pokori, milostinji.

Crkva preporučuje bolesnicima da prinose svoje nevolje za širenje Božjeg kraljevstva na zemlji, misionari pozivaju svoje zemljake da podupru njihov rad molitvom, pokorom i milostinjom.

Koliko duhovnih potreba ima i bliže, u civilizovanoj Evropi! Koliko bludnih greha, koliko psovki i hule na Boga, koliko prkosa i mržnje prema Bogu. Sve to pritišće kao strašan dug koji valja isplatiti. Ako ga nećemo isplaćivati dragovoljnom pokorom, Bog je slobodan upotrebiti i druga sredstva, ali njegovoj pravdi će biti svakako udovoljeno. On se ne da ismejavati.

Majka Božja u Fatimi traži od katolika zadovoljštinu. Ako se odazovemo njezinom pozivu i prinosimo naknade po njezinom bezgrešnom Srcu, onda će nastupiti na svetu dugi period mira a Kristova Crkva će uspešno vršiti svoje uzvišeno poslanstvo.

Evo sad je vreme obilne milosti, evo sad je vreme spasenja!

ŠTA JEDAN MISIONAR PIŠE IZ VENEZUELE

Venezuela je južnoamerička država u blizini ekvatora, velika kao tri Jugoslavije. Stanovništvo miješano: sve rase svijeta, a vjera pretežno rimokatolička. Iz pisama, koja nam šalje misionar Dr. Fra Augustin Augustinović, možete vidjeti kako živi jedan visoko obrazovani čovjek u zabačenoj varošici (Kaukaqui).

Eto ne znam ni kako bih počeo: u subotu mi dolazi biskup na patronalnu svetkovinu; takovi događaji u ovom poluseoskom ambientu znače ogromni posao, jer moraš sve urediti sam, bez pomoćnika. I baš ovih dana uklopiše me također u neku komisiju za šume i vode... (zamislil). I još: za svetkovinu mi poklonio novi quverner veliki električni sat za crkvu; na brzu ruku sprema se torani za sve te mehanizme. Prepirao sam se s mehaničarom, jer mi još nije donio svih dijelova. Samo to moram sve ostaviti da sutra trknem u Caracas na 25-godišnjicu onog biskupa, što mi u subotu dolazi i da prekosutra reknem misu jednoj prijateljskoj obitelji.

Jučer sam ovdje imao našeg franj. generalnog Viziratora iz Guatemale. Neki praktični i dobri franjevac, odmah se vidi da radi u istim prilikama kao i ja. Ostao je vrlo zadovoljan s vizitom, ne znam zašto. Imam utisak, da se varaju u meni svi, koji imaju sa mnom posla kratko vrijeme, kao da bi svi željeli vidjeti samo dobre strane i zatvoriti oči pred lošim. Ne govorim to iz »lažne poniznosti«, nego jer sebe dobro poznam upravo u onim okukastim tačkama duše i karaktera, koje drugi kao neće da vide...

Imaš pravo, ovdje poslije suše, počele kiše i poplave. Sve silno, nema umjerenosti ni u čemu. Crkveni krov mi procurio na sve strane. Za neki miesec dana, mislim da ću ga potpuno mijenjati: uspio sam da mi jedno Ministarstvo već obeća nešto para za to, a na drugoj strani sam uhvatio bojadisanje, tako da će mi koncem ove godine crkva biti kao nova.

U školi za dječake ministerstvo mi traži dječje igralište; jedan mi je prijatelj već obećao sprave. Onda ću s vremenom morati misliti i na stari dio kuće: želio bih ga porušiti i napraviti nešto liepo i korisno. Želio bih uraditi toliko stvari, dragi prijatelju, da ne bi bila dovoljna ni dva života... Ovdje je sve početak. Jedan ugledni Venezuelac mi reče, da sam »pionir«, i to je u izvjesnom smislu istina, ali to me puni tako velikim zadovolistvom.

...Tvoja evokacija proljeća djelovala je na mene kao alkohol: neko posebno uzbuđenje, u kojem se misli i asocijacije isprepliću kao u polusnu. Ovdje u tropiku nema proljeća i tako smo lišeni jednoga užitka, koji se doživljuje samo jedanput godišnje. Ovdje nema ni izrazitih mirisa, protivno svakom očekivanju. Valjda radi sunca, koje sve spali i izjednači. Samo je stalni zadah znoja nepodnošljiv. Nastupili su mjeseci bez kiše, presušili potoci, snizile rijeke, umire stoka po »sabanama«. Svijet mi kaže da davno ovako nešto ne pamte. Tko zna kako će biti kad počnu kiše, možda cijeli mjeseci bez sunca...

Na tvoja dva pisma dugujem odgovor. U zadnje vrijeme nijesam nikome pisao. Previše

svih sitnih pa i krupnijih materijalnih briga. Nekad mi izgleda strašno protivurečje, da i nas svećenike redovito više muči materijalno nego duhovno..., pa se onda sjetim velikog razumijevanja, koje ima Evanđelje, i za te stvari. Moja škola napreduje malo-pomalo, vrlim se na sve strane ne bih li stigao nešto parica: nekad štogod ulovim, drugiput me odbiju, treba mnogo: ali uvijek imam veliku vjeru u Providnost. Ovo je zapravo jedini solidniji apostolski rad u ovom čudnom kutu Venezuele. Zadnjih sedmica također u kući imam cijeli kaos: uvodim one instalacije koje su potrebne u žarkom pojasu: svaka soba da ima i duš! U ovoj žegi čistilišta (zadnjih dana temperatura u kući 35°C) voda je najpotrebniji elemenat, a kako mi je kuća na prolazu, ne fali nikad svećenika ni fratara.

Reminiscencije me odvedoše u posavsku jesen. Ovaj čas dvije časne sestre iz Kolumbije posjetiše me s nekim svetim knjižicama. Prelistavam jednu publikaciju o plaču Blažene Gospe u Sirakuzi. Previše apokalipse na sve strane. Istina je, da se čovjek ne može oteti potpuno ovom podsvijesnom strahu svijeta pred atomskom silom, ali uza sve to, i upravo radi toga ja tvrdoglavo nastavljam vjerovati, da se nalazimo na pragu jednog posve novog, ali optimističkog perioda svjetske povijesti...

Jučer bio kod nas u službenom posjetu novi regionalni guverner pa zajedno s ostalim mjesnim »vlastima« morao sam i ja stalno biti prisutan, ovdje i po obližnjim selima. Cijeli dan na nogama i u autu. Teška vrućina i tone, tona prašine. Vratio sam se kući, kako vele, samljeven. I nađem tvoje zadnje pismo. Tako brzo doletjelo — ni sedmica dana. Prijatno mi pomisliti, da je to pisala tvoja ruka tek prošle nedjelje. Kako je svijet postao malen, — a kako su ipak neke njegove tačke neizmjerno daleke i nedohvatljive. Nijesam mogao odoljeti želji da pročitam to pismo prije spavanja, prije večere i svega. I stalno sam pod njegovim utiskom, nešto što još ne uspijevam izraziti. Sinoć me smetao onaj ton familijarne bezbrige u mojoj kući. Da to razumiješ, morao bih ti predstaviti moje ukućane. Osim mene, ovdje ima još šestoro čeljadi: dvije djevojčice, koje idu u sestarsku školu, unuke jednog mog prijatelja iz prve župe; jedan dječak, koji također ide u školu, služi mi kao ministrant, jedna pomoćnica koja nije tu ni mjesec dana, ali se već dobro združila s djecom, i jedan stari gosp. Poljak, bivši pukovnik poljske vojske. Majmunčić »Bambo«, već ti je poznat, mali psiček čapuš, unuk moga starog čapuša, ali ima boju gazele i plave oči; nekih desetak ptica raznih vrsta... Djeca su bila pročitala u dječjim novinama neke priče, pa ih prepričavaju i smiju se; »mojim« mi pričaju šta je sve bilo u kući preko dana; Bambo čim je čuo da sam unišao, počeo vikati kao lud da ga dođem pomilovati; dok sam to radio, pseto od zavisti uhvatilo me za rukav i poderalo mi nov habit, on mora imati prvenstvo u svemu! Ptice pjevaju i cvrče kao u nekoj šumi prije spavanja...

..... Savjest me kori što ti ne odgovaram kako bi trebalo. S jedne strane tropsko me podneblje previše razlijenilo, a s druge strane i vanjske okolnosti. U zadnje vrijeme (pismo od 10-XII-1958) sva je pažnja bila skrenuta na izbore, koji su protekli vrlo lijepo, izgleda kao san u uznemirenoj povijesti ove zemlje i sav svijet očekuje jedan više-manje stalan tip vlade u skladu s materijalnim i psihološkim stanjem zemlje. Dao Bog da se ispune ova očekivanja i da jednom i mi mognemo živjeti u miru. A zauzet sam bio također s mojom školom, kao svih ovih zadnjih mjeseci. Predavanja su počela prije mjesec dana u završenom dijelu zgrade, ima već oko 70 muškarčića, a rad se nastavlja na drugom dijelu. Sve stvari su strašno skupe, potrošio sam dosad oko 15.000 dolara, ne znam ni odakle su iznikli, ali već sam pri kraju s poslom. Škola je ovdje prvotna potreba zemlje i našeg apostolata: sa starim je teško postići nešto stalno.

Za jednu sam stvar siguran: moj život nije protračen u šta bilo. Tijelo Kristovo je prisutno na svim stranama zemlje, ono se ne može podijeliti u provincije. A najponizniji posao oko njegovog izgrađivanja, oko izgrađivanja Tijela Kristova, ne može biti jalov. Neću s tim reći, da se Crkva kao ljudska organizacija, može oteti regionalizmu, nego samo da je svaki naš apostolat, ako se o tome radi, nužno usmjeren prema istom univerzalističkom cilju, jednom i nepodijeljivom...

Božić je pred vratima, topla sjećanja, potreba nježnosti, ne senzualne. Sjećam se starih božićnih događaja, sjećam se snijega, nekih prijateljskih lica..., sve mi to izgleda u nekoj nedostižnoj, maglovitoj daljini. Bože mi oprosti, ipak je tužno živjeti u tuđini. Ali neka nas razvedri Božansko Dijete i bude uvijek naša nepromjenljiva zvijezda...

Priopćio: **F. Lj. H.**

Da li su pronađene nove Kristove riječi? U objavljenom »Tominom evanđelju« nalaze profesori Cullmann i Puech nove nepoznate Kristove riječi, takozvana »agrafa«, dok profesor Bauer iz Graza smatra da su to samo palvoreni biblijski tekstovi. Tomino evanđelje su sa drugim gnostičkim spisima pronašli 1946 godine u Nag Hammadi, u blizini Luksora u Egiptu. Računa se da su njegovi izvori bili grčki te potiču iz 140 godine posle Krista.

Ap. delegat Msgr Guido del Mestre prisustvovao je u Monrovia u Liberiji ustoličenju predsednika W. M. Tubmana na novi službeni rok od četiri godine. Posle toga otišao je u Noirobi u Keniju gde ima kao ap. delegat Britanske zapadne i istočne Afrike službenu rezidenciju.

ŽIVELA JE ZA LJUBAV

(Nastavak)

Marija je kod kuće često dobila batine. Odmah je ozdravila od taštine. Majka ju je kažnjavala i na taj način, da više dana s njom nije govorila. Majčina šutnja je bila za Mariju teža kazna nego udarci. Da bi majci dala zadovoljštinu, Marija je vadila iz svoje škrabice svu ušteđevinu koju je imala. To je bila velika žrtva, jer nije bilo lako dobiti pet ili deset pfeniga.

Majka nije dozvoljavala kćerci posebna prijateljstva. Njoj je bilo prilično teško odreći se društva, ali Bog je želeo njeno srce za sebe, pa je već rano tražio od nje žrtve.

Škola joj je pružala i radosne časove. Marija je vrlo rado sudelovala na školskim pozorišnim priredbama. Uvek bi joj odredili ulogu Majke Božje. To joj je činilo veliko zadovoljstvo. Mnogo je volela nebesku Gospu. Bezbroj puta ju je pozdravljala iskrenim pozdravom: Zdravo Marijo. Majka Božja joj je vraćala ljubav osobitom zaštitom.

Marija je bila još dete, kad joj oboli majka od tifusa. Lekari su već izgubili svu nadu. Baka se brinula za bolesnicu. Kuća se zatvorila, zabranjena je bila svaka poseta. Marija nije smela u majčinu sobu niti u školu. Gledala je samo ozbiljna lica, suze i žalost. Bilo joj je strašno, pa je koji put kriknula od bola.

Neko je jutro probude oko šest sati ujutro, dignu iz kreveta, da poseti majku, da se oprosti od nje, jer da je majka na umoru. Bila je strašna oluja s munjom i grmljavinom. U bolesničkoj sobi ležala je umiruća majka. Oko njenog kreveta bili su Marijin otac, mlađa majčina sestra, lekar i svećenik. Velečasni je uzeo malu devojčicu za ruku, poveo je k majci da bi mogla milovati umorne majčine ruke. Majka nije mogla progovoriti ni reči. Mala je vrisnula od bola i počela plakati.

Tada je svećenik odvede u kutak gde visi slika Majke Božje. Marija padne na kolena i ponavlja reči za svećenikom. Kroz gorke suze moli dobru nebesku Gospu za majčino zdravlje. Devojčica obećava da će biti čitav život zahvalna Majci Božjoj, ako joj očuva majku na životu, pošto je ona još mala, pa ne može bez majke. Kako završe molitvu, svećenik blagoslovi dete.

Majka se tada iznenada digne u krevetu i progovori: »Zašto mi ne dozvoljavate da otidem odavde? Majka Božja bila je ovde. Kako je bila lepa! Kazala mi je da me još ne može povesti sa sobom, pošto moje dete traži da još ostanem na zemlji«.

Dve godine pre svoje smrti, Marija je kazala: »Svaki se čas mogu zakleti da je bilo sve onako kako sam ispričala. Majci Božjoj dugujem veliku zahvalnost. Od onog dana bila sam mnogo ozbiljnija. Uvek sam osećala u sebi da moram svoj život potpuno predati u ruke Majci Božjoj. Od mladih me je nogu pratio križ«.

Marija je još pohađala školu, a već je čeznula za samoćom. Samoća je bila njenoj duši tako potrebna kao čoveku zrak, svetlo i sunce. U igri je mogla preuzeti ulogu više osoba, pa se tako igrala sama. Čitave sate bi se molila iz svog molitvenika, od čega se nikad nije umorila; obratno, to joj je bio odmor.

Za Božić majka nije bila nikada sasvim zadovoljna, jer Marije nikakvim darom nije mogla potpuno obradovati. Svake je godine bilo jednako: darove pod božićnim drvetom pogledala je samo kratkim pogledom. Onda su joj oči obvisele na jednostavnim jaslicama iz papira. Nikako nije mogla uskladiti božićne darove sa jaslicama. Čitavo Badnje veče ostala bi ozbiljna i tiha.

Marija je u trećem razredu primila prvu svetu Pričest. Njena majka je više meseci nastojala da je pripremi za taj veliki dan. Svako samoljublje moralo je iz detinjeg srca. Nijednoj njezinoj želji majka nije izlazila u susret. Svladavanjem se išlo tako daleko, da je u ono doba majka kuhala takva jela kakva Marija nije volela. Morala je raditi ono što joj je bilo mrsko: čistiti cipele, nositi vodu, ugalj i drva te čistiti patos. Sve je to morala obavljati bez gunđanja, radosno. Svaki se dan s majkom molila Isusu neka pripremi njezino srce da može u njemu uvek rado stanovati.

Druge devojčice su mogle za dan prve svete Pričesti izmoliti od svojih roditelja neke posebne ugodnosti, da su same odabirale kroj svojih haljina ili nešto drugo. Takvo što se u Landlerovoj obitelji nije desilo. Taj dan Marijina kosa nije bila ni malo navijena ili ukrašena, sama nije imala oko vrata lančića i uopšte ništa što bi moglo u njoj probuditi gizdavost. Od svoje kumice je dobila samo krunicu i molitvenik, sve su joj ostalo ustegli te joj dali tek kasnije: zlatan sat, svilenu haljinu i još neke darove.

Lako je shvatiti da je nežno srce oštro osetilo gorčinu toq odricanja. Ali Isus koji bogato naplaćuje žrtve, učinjene iz ljubavi prema njemu, naplatio je svojoj mladoj junakinji. Kad je otvorila molitvenik, Marija je pročitala naslov: Bog je ljubav. Toq je trenutka nebeski mir napunio njenu dušu. Bila je neopisivo srećna. Opet i opet je ponavljala: Bog je ljubav. U svom je srcu osećala samo jednu želju: ljubiti Boga. Na svetoj je misi vrlo pobožno izgovarala sve molitve što ih je svećenik molio sa pričesnicima. Isusa je iskreno molila za oproštenje svih grehova. Posle svete pričesti nije zaboravila moliti za sve ono što su joj preporučili roditelji, kateheta i njezina učiteljica.

Posle prve svete Pričesti Marija se u blizini svetohraništa osećala kao u toplom ljubaznom domu. Nikada nije prošla pokraj crkve, a da nije pozdravila Isusa i njegovu Majku.

Došao je i dan Potvrde. Tada su je ljudi teško razočarali. Neka nam ona sama priča:

Tetku sam zamolila da mi bude kuma. Ali baš tada je teško obolela te nije mogla iz kuće. Zamolili smo neku gospođu iz susedstva da je ona zastupa. No, ona je već imala jedno kumče. Već mi je bilo neprijatno. Ali, odjednom otvore se vrata moje sobe, ulazi majka sva uzbuđena. »Kad si razbila onu lepu kristalnu čašu?« strogo me upita. »Ja nisam,« odgovorim mirno. »I sad još lažeš? Pa takva polaziš na krizmu, sa grehom u duši?« Iza toga majka me je par puta čušnula, i to pred tuđom ženom i devojkom.

Kao da se sve srušilo u meni. Osećala sam se bolesnom, jedva sam izdržala u crkvi. Do dna duše sam bila žalosna, ali savest mi je bila čista. Naročito mi je bilo žao majke što se bez razloga sekirala.

Kuma i njezino kumče ostale su kod nas na ručku. Kad se otac vratio sa posla, radostan me je zagrlio. Majka mu je odmah ispričala kako sam lagala. Tada se otac sav zaprepastio i ispriča kako mu se ujutro desila nesreća da je razbio skupocenu čašu. Bilo mu je žao probuditi majku da joj se izvine. Moja kuma i ona devojka vrlo su se obradovale te me grlile od radosti što se tako dokazala moja nevinost. A dobra me je majka ozbiljno pogledala i rekla: »Evo, dete moje, neka ova nepravedna kazna važi za one koje si zaslužila, a ih nisi primila«.

I deda je bio veoma strog sa Marijom. Baka je katkada dozvolila Mariji da si kupi slatkiša. Ali, da je deda to saznao. Ne bi joj štedio ni ćuškama. Svoje je postupke tumačio ovako: »Ko zna kakva budućnost čeka Mariju. Jedino strogi odgoj u ranoj mladosti sprema je za život, koji donosi sobom brojne poteškoće. Samo ih onaj može junački podnositi ko se vežbao u tome od mladih nogu«.

Valja priznati da je bio takav život za nežnu devojku doista tvrd. Ali samo na taj način ona je mogla očuvati čistoću svoga srca u svim opasnostima. Tako se spremila da je ostala Bogu verna u svim borbama života. Bila je iskusna, pa je svojim žrtvama davala Bogu zadovoljštinu za tolike grehe savremenog čovečanstva.

III

Učenica u privredi

Kad je svršila osnovnu školu, Marija je morala odmah u službu. Želela je otići časnim sestrama u Dom staraca u Niderau, kako bi posle izvesnog doba mogla stupiti u novicijat Družbe sestara sv. Vinka. Međutim majka to nije dozvolila, jer se plašila da je Marija još suviše mlada i neiskusna da bi se mogla zrelo odlučiti za takvo zvanje. Pre svega treba da nauči neki zanat.

Iako slabašna i vrlo mlada, Marija je morala na zanat u neku veliku robnu kuću u tamošnjem kraju. Većinom je radila u skladištu gde je morala dizati i nositi sto i više kg teške vreće. U cičoi zimi morala je stajati na betonu u velikoj neloženoj prostoriji gde je merila raznovrsnu kolonijalnu robu te je nosila u radnju. Tako je obolela od reumatizma zglobova, što je uticalo i na srce. Više od tri meseca ležala je teško bolesna.

Zašto je bila majka tako tvrda sa svojom kćerkom?

Majka je najviše želela da ostane kćerka neokaljanog srca. Znala je da je puno zaposlenje najbolje sredstvo protiv napastovanja tog neprijatelja. Prečista Devica je izabrala tu devojku za dušu-žrtvu, da prinosi zadovoljštinu za prljavštine lakoumne omladine.

Marija je bila lepa devojka. Njezina nevinost je bila stvarno u opasnosti. Evo nekoliko događaja iz njene rane mladosti.

Majka je Mariji dozvolila da je s vremena na vreme posećivala susednu obitelj gde je bilo dvoje dece. Tamo su se igrali i pričali dečje događaje. Jednom su mališani radili nešto što je teško vređalo nevinost. Marija je na glas anđela čuvara sakrila oči rukama i pobegla kući. Majka je odmah primetila da je bila kćerka u opasnosti za nevinost te joj je strogo zabranila da od onog dana bez nje odlazi među decu. Ipak majka nije tražila od deteta da joj priča šta se desilo, pa ni Marija nije htela govoriti o tome.

U istoj je kući živela obitelj u kojoj je muž bio bolestan. Jednom njegova žena zamoli gospođu Landler da nese mužu ručak, jer je ona hitno morala u grad. No ni majka Landler nije mogla ostati kod kuće. Tako je pala na Mariju dužnost da pogrije ručak za bolesnika te mu ga ponese. Kad je devojka ušla u tuđi stan, čula je tajni glas: »Ne veruj čoveku, stavi jelo na sto i brzo pobegni«. Slušala je savet, činila sve onako i tako se spasla. Kad je naime otvorila vrata bolesnikove sobe, zagledala je užasan prizor, koji nikad nije mogla nikome kazati. Drhteći vratila se kući, zaključala se u majčinu sobu i ostala tamo dok se majka nije vratila. Od onog dana strahom je prolaziła pokraj susednog stana. Majka je primetila kćerkino neobično vladanje, ali opet nije tražila od nje kakvog objašnjenja.

Jednom je kazala kćerci »Nećemo više ostati u ovoj kući. Dobili smo drugi stan, ali tamo nema vrta«. Marija je veselo odgovorila: »Hvala Bogu!« Iz ovoga je majka mogla razumeti da joj se desilo nešto vrlo neprijatno. Začuđeno je pogledala devojku koja je nastavila: »Ipak mi nije mogao ništa učiniti, jer sam pobegla«. Majka je bila dovoljno nežna te nije dalje ispitivala.

U trgovačkim radnjama devojke su izložene velikoj opasnosti. Morale su podnositi svakojake grubosti i neprijatnosti, osobito u obavljanju skladišnih radova. Došlo je do takvih prizora da je Marija stalno osećala nekakvu odvratnost pred muškarcima. Zato se obradovala bolesti. Kad je ozdravila, odlučno je izjavila da se u trgovačku radnju više ne vraća. Polako su i roditelji uviđali zašto se Marija toliko protivi povratku u trgovačku radnju.

U ovakvim borbama Marija je stekla veliku duševnu čvrstinu. Svu svoju snagu crpila je iz molitve i štovanja Majke Božje. Nikad joj nije dosadila molitva »Zdravo, Marijo«. Tu je molitvu znala izgovarati po sto puta.

Kad je navršila 14 godina, Marija je bila primljena u Marijinu kongregaciju. Time se potpuno predala u ruke prečistoj Devici. Držala je što je obećala: **Nikada nije plesala, nikada obukla odela bez rukava ili dekoltirana.** Toga se pridržavala i u društvu i u doba kad se činilo nemoućim.

Marija je napustila trgovačku radnju. Roditelji su zamolili neku odličnu damsku krojačicu da je primi u školu. Ali nažalost nijedno mesto nije bilo slobodno. Tako ju je primila neka druga krojačica.

(Nastavlja se)

BOJIŠTE VJEČNOGA KRIJESA

Dio drugi: TAJNA KAMENITIH VRATA

(Nastavak)

Ustao je i gledao kraljevsku grdobu. Nije vidio zloću u njezinim očima, ni mržnju urezanu oko modrih, stegnutih usana. To ružno lice činilo mu se izvorom dobrote i milosti. Napokon će biti nagrađene njegove muke u tamnici kule na Dvercima. Bit će to visoka nagrada, jer je i ono bila visoka kula. Sa njezina vrha se vidjelo nadaleko, ali iz njezina podruma se nije vidjelo ništa; ni dan, ni noć.

Bit će mu zlatom i častima plaćene sramota i muka, što ih je proživio u Arlandovom Susjedgradu, dok je bio vezan polugol uz drveni stub i dok ga je Arland neusmiljeno tukao bičem; bio je sav u ranama, upravo kao sveti Sebastijan, na slici u župnoj crkvi na Griču.

Nagrada stiže. Traži se, doduše, od njega junačko djelo u službi kraljice. Učinit će on to mudro i hrabro. Kad mu se nije dala prigoda proslaviti se na maču pod gričkim zidinama i na potoku Medvedščaku, nadoknadit će on to sada, na putu koji mu je određen kao tajnovita i velika zadaća.

Ostavio je kraljevsku palaču nošen snovima o sjajnoj budućnosti. Gledao je ravno u vrh kule na Dvercima i činilo mu se da je viši od svoje negdašnje tamnice. Koračao je hitro i u jednom času, presretan, nasmijao se glasno, podižući ruke visoko iznad glave, kao da želi ulovit golubove, koji su letjeli oko tornja crkve Svetog Marka, preplašeni večernjim zvonima.

VII

Cvjetan je stanovao u kući gospodina Ladislava Lučenca, nedaleko Popova tornja.

Te noći, po razgovoru u kraljevskoj palači, nije mogao usnuti. Prevrtao se na postelji i osluškivao noćne glasove. Iz šume pod gradskim zidom, uz koji je bila ova kuća, čuo se doziv sove. Prošao je i noćobdija. Vikao je glasno koji je sat i opominjao da se pazi na vatru, zbog požara. Pjevali su i kaptolski vojnici u tornju, pa su prestali.

Najednom je skočio na postelji. Oštar krik nekog čovjeka odjeknuo je cijelom kućom. Onda je nastala tišina. Cvjetan je slušao. Prošlo je neko vrijeme, a zatim se ponovo čuo krik muškarca.

Cvjetan ustade sa postelje, napipa stol i na njemu kresivo. Svijeća je bila također na stolu.

Mladić nabaci plašt na sebe i sa svijećom iziđe u hodnik. U desnoj ruci je držao mač. Oprezno je zastao i slušao. Sad mu se krici ponavljaju u kratkim razmacima. Dolazili su iz prizemlja. Bez oklijevanja on pođe u pravcu glasa.

U hodnik prizemlja padao je trak svijetla od jednih vrata, koja nisu bila dobro zatvorena. Krici su dolazili otud. Bili su jasni i jaki. Cvjetan priđe i odgurnu vratnice vrhom svog mača.

Ugledao je čudan prizor. Uz stub, koji na sredini odaje podržava strop, vezan je mlad čovjek, sa čijeg je nježnog, još gotovo dječačkog tijela, strgnuto odijelo. Oko njega su okupljene sluge gospodina Ladislava od Lučenca, a sam njihov gospodar drži bič i udara mladića bez milosti. Remenje biča zviždi po zraku i pada po ramenima i grudima nesretnog mladića, koji je bio napola u nesvijesti.

Plavokosa glava mu je obješena, a iz dječačkih, poluotvorenih usana odjekuju krici bola i užasa. Gospodin Lučenac je vikao:

— Ha, gade, Kopilane! Sad imaš! Dobio si što si tražio! Htio si nas progoniti i uništiti. A kad te prvi put ulovismo, bio si dosta veliki podlac da prevariš čuvare... Krio si se vješto! Ali, mi te opet stigosmo i nađosmo... Sad se više nećeš spasti...

Bio je tako okupiran svojom vikom da nije ni zamijetio dolazak Cvjetana Tavelića. Sluge se nisu usudile da prekinu svojeg gospodara u govoru, a osim toga znale su da je Cvjetan njegov prijatelj i pouzdanik, koji ima prava doći i ovamo, kad ga je volja.

Cvjetan je stajao sa svijećom i mačem, kao stub leda.

Sve je ovo, što vidi, mogło biti nastavak sna. Suludog sna u kojem se javljaju prošli događaji sa drukčije podijeljenim ulogama. Isto ovako je on sam bio vezan za stub u podzemlju Susjedgrada. A mučenje je prekinuo jedan mladi čovek sa svijećom u ruci! Došao je nepozvan u

mučilište, baš ovako, kao što sada on sam dolazi. Bio je to Manfredo.

I sad je bio ovdje Manfredo. Ali ne sa svijećom uz vrata, nego vezan na stubu, bičevana i krvava tijela. Manfredo glavom!

Prepast je oduzela moć govora. Zar se nešto takvo može u životu dogoditi? Gdje su pronašli Manfreda? Što ima protiv njega moćni gospodin Lučenac? Zašto ga bičuje isto kao što je njega, Cvjetana, bičevao Arland? Tko je ovaj tajanstveni mladić?

— Manfredo! — uzviknuo je napokon.

Izmučena glava se za trenutak podigla, pa opet pala na grudi. Ladislav Lučenac se trgnuo kao da ga je neko probudio od sna. Njegove nakostrušene obrve su se podigle visoko. Gledao je u čudu Cvjetana. Upitao je nimalo prijateljskim glasom:

— Što tražiš ovdje? Tko te je pozvao?

— Čuo sam krik, plemeniti gospodine. Pomislio sam da su naši neprijatelji provalili u kuću i napali nekoga. Požurio sam da pomognem...

— Izgovorio si ime ovog kopilana. Od kuda ti znaš njegovo ime? Govori!

— Pomogao mi je u Susjedgradu, — reče Cvjetan odvažno. — Bio sam u istom položaju kao on sada ovdje. Arland Susjedgradski me je isto ovako vezao za stub i bičevao. A onda je došao ovaj mladi čovjek i prekinuo mučenje...

— On ti je pomogao? — uzviknu Lučenac začuđeno. — Zašto? Je li znao tko si ti?

— Arland mu je rekao da sam vaš pouzdanik i vaša uhoda. A on je opet sve učinio da me oslobodi mučenja...

Lučenac se stade smijati.

— Kakva je to luda igra sudbine? Tamo je on dojurio da spasava tebe, a sad bi ti htio spasavati njega! Haha! Ovo je pravo čudo!

— U ovom čudu nema ničeg smiješnog, — reče Cvjetan oštro.

— I misliš, doista, da ću ga tebi za ljubav pustiti.

— Što kanite s njim?

— Dotući ga kao psa.

— Tko je on?

Lučenac se naglo uozbilji. Zagledao se u Cvjetanove oči sa nekim lukavim izrazom i upitao:

— Zar ga nisi pitao onda, u Susjedgradu?

— Jesam, ali mi nije htio odgovoriti. Rekao je da su mu roditelji neznatni dubrovački plemići.

— Ni Arlandovi ti nisu rekli ništa o njemu?

— Nisu. Izbjegli su svaki odgovor. To sam osjetio...

— Onda ti ni ja ne mogu reći ništa, — izgovori Lučenac ozbiljno. — Ali, kad veliš da je tebi pomogao, prestat ću sa bičevanjem. Odvedite ga dolje, u podrum i okujte mu u lanac samo jednu nogu!

Sluge opkoliše izmučenog mladića i počeše ga odvezivati. Cvjetan priđe Lučencu i reče tiho:

— On neće u tamnicu. Neka ga odnesu u odaju pokraj moje. Sam ću mu oprati rane i dati mu vina da se okrijepi...

— Ti si lud, — odgovori Lučenac. — Ovdje zapovijedam samo ja.

Cvjetan ga je gledao ravno u oči.

— Ne zaboravljam dužno poštovanje prema vama, — reče. — Vi najbolje znate koliko sam vam odan. To ostajem i u ovom času, dok ću vam priopćiti nešto, vama još nepoznato...

— Ništa ti neće koristiti. Ne kanim odustati od toga da ovom gadu istočim svu krv...

— Plemeniti gospodine od Lučenca! Meni je danas sama svijetla kraljica — a vi znate da sam bio pozvan k njoj — naglasila: »Svaku ću ti želju ispuniti, jer ćeš i ti pomoći meni«... Za spas ovog čovjeka, kojem dugujem svoj život, išao bih do kraljice...

Gospodin Lučenac je gledao u svoje cipele i kopao prstima po vlastitoj bradi. Razmišljao je. Ubrzo podiže pogled i reče:

— Ti znaš da te volim kao otac i da ti ništa ne mogu odbiti. Pa, dobro... Hej, sluge! Odnesite tog mladoga gospodina u odaju pokraj Cvjetanove...

Ne rekavši više ni riječi otišao je u pratnji jednog momka, koji mu je svijetlio put do njegovih odaja. Nije pogledao ni Cvjetana, ni Manfreda.

VIII

Uz Manfredovu postelju stajao je grički liječnik Leonardo Antović. Bio je to možda i previše hladnokrvan starac, ali nadaleko poznat po svojoj liječničkoj vještini.

— Isteklo mu je previše krvi, — govorio je Cvjetanu. — Morat će ležati podulje. I piti moje gorke lijekove. A onda će biti sve dobro.

Cvjetan je odahnuo.

— Vjerujem vam, — reče liječnik. — Kako vam ne bih vjerovao, kad vam je i kraljica odala priznanje. Po gradu se o tom puno pripovijedalo...

— Priznanja su lijepa stvar, — odgovorio je starac. — Ali, ne traju dugo, pa je najbolje osloniti se na mirnu savjest — da smo u svakom času života ispunili svoju dužnost prema bližnjem, kako smo najbolje znali. To je sve.

Od ovih riječi prođoše Cvjetana hladni srsi. Sjetio se svoje tajne zadaće. Doista, ispuniti je — to je dužnost prema kraljici. Ali...

(Nastavit će se)

Za spas umirućih. Pre 100 godina u Francuskoj je osnovana posebna kongregacija Srca Isusova u samrtnim mukama, koja ima za cilj moliti i žrtvovati se za umiruće. Svakog dana na-lme umire oko 200.000 ljudi. Postoji i bratovština s istim ciljem. Nema sumnje da je to u naše vreme, kad ima toliko nesreća, iznenadnih smrtnih slučajeva u saobraćajnim nesrećama, potresima, poplavama, požarima, na vodi i na planinama, vrlo važan i potreban apostolat.

Londonski kardinal Godfrej je za prošli advent izdao pastirsko pismo, u kojem se govori o lekovima protiv omladinskog kriminaliteta. Pismo je bilo vrlo zapaženo. Kardinal poziva vlasti da porade na uklanjanju tog teškog problema koji tišti Veliku Britaniju. Tu nisu dovoljne samo strože kazne, nego valja zlo uklanjati u korenu. Jedan od uzroka te pojave jeste, prema njegovom mišljenju, što se danas ne govori više o grehu, nego se razne zablude pokušava prepustiti lekarima — psihijatrima. Takav metod je nužno osuđen na propast. Omladinu valja odgajiti u osećanju moralne odgovornosti svojih čina. Državna vlast mora da štiti javni moral i nastupati energično protiv onih koji gaze te propise. Kardinal se još napose osvrnuo na bračnu nevernost, brakolomstvo i na vanbračnu decu, kao sve ozbiljniji problem javnog morala.

U Amsterdamu u Holandiji otvorena je posebna kuća za radnike koji žele postati svećenici. Radnici od 18 godina i više tamo zajednički stanuju. Preko dana obavljaju svoj posao po tvornicama i drugde, a uveče slušaju posebne kurseve. Svojom plaćom mogu podmiriti troškove školovanja.

Engleska kraljica Elizabeta je odlikovala francuskog misionara Bumje što je uz vlastitu smrtnu opasnost uspeo nagovoriti ustanike u Severnoj Rodeziji da odustanu od daljnjih dela nasilja i da pošalju delegaciju upravnim vlastima na pregovore o svojim zahtevima i tako mnogima spasio život.

U Vatikanu se osnovao arhiv za filmove koji postoji kao javnopravna ustanova. U tom će se arhivu čuvati filmski dokumenti koji su od interesa za Svetu Stolicu.

Aleksandar Ossipov, bivši profesor na lenjingradskoj bogoslovnoj Akademiji, pobudio je u poslednje vreme u SSSR prilično pažnju. Nakon 24 godišnjeg svećeničkog života i 13 godišnjeg delovanja kao bogoslovni profesor, Ossipov je ostavio službu i javno se odrekao vere. U pozadini se nalazi i lična tragedija. Prava mu je žena otišla i preudala se. Kad se ponovo civilno oženio, došao je u sukob sa svojom crkvom. Moskovski patrijarh mu je morao zabraniti služiti svetu misu. U takvom nutarnjem stanju pripremala se apostazija.

U Limi u Peruu održavao se 4. žosistički kongres za Latinsku Ameriku između 21 i 29 oktobra 1959. Kongresu prisustvovalo je 150 delegata iz 13 zemalja te nekoliko zastupnika međunarodnih katoličkih organizacija. Raspravljalo se o teškim uslovima života u latinskim zemljama Amerike. Već neki statistički podaci pružaju žalosnu sliku tamošnjih prilika. Tamo živi oko 60 miliona osoba koji ne znaju čitati i pisati, 15 miliona dece ne pohađa škole, samo jedan procenat radnička deca posećuju srednje i stručne škole.

Značenje kršćanske porodice. Na ponoćki, kojoj su prisustvovali diplomati, Papa je održao kratak govor. Rekao im je da u toj svetoj noći gleda u njima pre svega predstavnike muževa i obiteljskih otaca čitavog sveta. Papa je ganut spomenuo svoju obitelj koja je brojala 30 osoba. — U kršćanskoj obitelji proživljavaju se velike stvari. Na zaruke se gleda kao na nešto uzvišeno, venčanje je sveto i nedodirljivo. Kršćanski brak nosi četiri značajne osobine: vernost, čistoću, međusobnu ljubav i sveti strah Božji. U takvoj obitelji vlada duh razboritosti i požrtvovanja, pazi se na odgoj dece. Porodični članovi su puni obzira, spremni na pomoć, na praštanje, na sućut i pouzdanje prema bližnjemu, kao što bi želeli da se i njim poverava. Tako se gradi kuća koja se ne raspada. U srcima se učvršćuju nerazorive osnove za mir na svetu, mir kakav si svi žele, mir koji zaslužuje poštovanje, mir koji je zaštićen pred nasrtajima strasti.

Na plenarne sednice rimskih kongregacija otsad će se pozivati i nadbiskupi i biskupi koji su na prolazu u Rimu. Tako je odredio Papa, i kardinal Tisserant je tu odluku objavio. Istovremeno je kardinal Tisserant izjavio da porast neitalijanskih kardinala u rimskoj kuriji znači tesniju povezanost Svete Stolice sa episkopatom raznih zemalja.

Revnostan misionar. 82 godišnji kanadski misionar M. Fraser, koji je preko 40 godina proveo kao misionar u Kini, otišao je u Japan. Za sebe je kazao da je još suviše mlad da bi ga mogli smatrati za staro gvožđe. Taj misionar je pre 50 godina osnovao u Toronto posebno misisko društvo i 130 mladića doveo kao svećenike pred oltar.

Fulber Julu, predsednik ministarskog saveta slobodnog Francuskog Konga, voli nastupati u svećeničkom odelu, iako je prošlo već pet godina, otkako su ga crkvene vlasti prevele u stanje svetovnjaka. Njegove verske ideje su mešavina kršćansiva i fetišizma. Julu se izdaje za naslednika Andrija Matswa, koji se držao inkarniranim Kristom, a umro već pre 17 godina.

Francuski misionar René Dubroux, član Stranih pariških misija, bio je ubijen 19 decembra 1959 u blizini Paksonga u Laosu. Taj je misionar radio u ap. vikarijatu Takek 12 godina. Bilo mu je 45 godina.

Rimska sinoda. Msgr Traglia, pomoćnik kardinala vikara, održao je posebnu konferenciju za štampu po pitanju rimske sinode koja je počela 25 januara 1960. Eto glavnih podataka njegove konferencije. Ova se sinoda ograničava isključivo na rimsku biskupiju. To je prva sinoda te vrste. Benedikto XIV, koji je vladao Crkvom 1740—1758, smatrao je takvu sinodu nepotrebnom, pošto je Rim tada bio malen, a papa je sam mogao uočiti potrebe svoje biskupije. Od 1921 godine kada je Rim imao 665 000 stanovnika,

večni grad je porastao na 2 miliona stanovnika. Pre 40 godina Rim je imao 62 župe, danas 190. Za to vreme potrošilo se 50 milijardi lira za izgradnju crkava, župnih dvorova i drugih crkvenih zgrada. Rimu nedostaje 600 pastoralnih svećenika, a i svećenički podmladak je malobrojan. 102 župe upravljaju redovnički, a 88 svetovni svećenici. Uz župske crkve Rim ima još preko 1 000 drugih crkava, bazilika, oratorija i kapela za razne zajednice, među kojima ima 380 muških i 730 ženskih redovničkih zajednica, 40 semeništa ili crkvenih zavoda. Rim se ponosi sa 120 katoličkih osnovnih škola sa 30 000 učenika. Za 130 državnih srednjih škola sa 100 000 učenika postavljeno je 350 kateheta-profesora. Za sinodu radilo je 8 podkomisija, koje su svoju građu predale generalnoj komisiji od 35 članova. Ta je pregledala sav elaborat i završila posao do 14 decembra 1959 godine. Konačni tekst je preveden na latinski jezik i štampan. — Duhovna priprava za sinodu se vršila godinu dana. Propisane su bile razne molitve i posebne pobožnosti. 10 januara bio je »Dan sinode«. Tada se po svim župskim crkvama davala vernicima posebna brošurica o ciljevima i važnostima sinode za verski život. Od 10—17 januara 1960 održavale su se posebne konferencije o tom predmetu. Molitvena osmina od 18—25 januara nije mimoišla ni tu temu. Papa je kroz tu nedelju primao grupe rimskih vernika u audijenciju. Sinoda sama je počela u lateranskoj bazilici, jer je to katedrala rimske biskupije.

Kardinal Tardini je u Rimu zaredio za svećenika bivšeg ambasadora Kolumbije kod Svete Stolice, p. Ignacija Luis Andrade. Tom mladomisniku je umrla žena, pa je 1956 godine ostavio troje dece i stupio u samostan klaretijanaca. Prošle je godine položio prve redovničke zavete, a 20 decembra 1959 primio misničko ređenje.

Dobar primer. Prošle jeseni teška američka krstarica Des Moines bila je usidrena ispred splitske luke. U dva navrata pozvali su našeg župnika sv. Križa na krstaricu da je ispovedavao, otslužio na palubi broda svetu misu i održao prigodni govor. Svi katolički oficiri i mornari, koji nisu bili spriječeni službom, njih 155 na broju, prisustvovali su molitvenikom u ruci sv. misi. Admiral, komandant VI američke flote, Anderson je dobar katolik te je iste nedelje prisustvovao sa gospodom, koja je imala krunicu u ruci misi u katedrali sv. Duima u Splitu.

Papa Ivan XXIII podigao je na čast bazilike katedralu u Saigonu, posvećenu Bezgrešnoj Začeću BDM.

Carigradski patrijarh Atenagoras I posetio je sestrinske pravoslavne crkve u Aleksandriji, Jeruzalemu, Damasku i Libanu. Po svom povratku u Carigrad izjavio je da je na putovanju utvrdio da su katolička i muslimanska vera bliže nego što je mislio. Njegova je najveća želja da se uspostavi saradnja i bliži odnosi među svim crkvama.

U Vatikanu je izašla nova lista državnih diplomatskih predstavništava. Šefovi diplomatskih misija ispisani su po kronološkom redu, kako su predali svoje akreditive. Trenutno u Vatikanu ima 33 ambasadora 10 poslanika i dva vršioca dužnosti poljske ambasade i litvanskog poslanstva. Poslednja dvojica nisu više pravi diplomatski predstavnici.

Važnost sv. Pisma. Početkom januara Papa je primio u audijenciju članove italijanskog katoličkog saveza. U svom govoru Papa je naglasio da studenti u svome studiju ne smeju zaboraviti na Boga. Ko se udalji od Krista, padne u neznanje. S druge strane, Papa je šaljivo primetio, da smeju otići u drugu krajnost kao kalif Omar I. koji je dao zapaliti skupocenu biblioteku u Aleksandriji pod isprikom da je sam koran dovoljan izvor svega znanja te da su sve druge knjige suvišne. Papa je dalje izjavio da treba istaći da Evanđelju pripada prvo mesto ispred svih ostalih knjiga. Kristovo svetlo može samo tako blagotvorno uticati na naučne rezultate. Postoji samo jedna nedeljiva istina.

Nemačka i Švajcarska Karitas izdržavaju svojim sredstvima dečiju bolnicu u Betlehemu, u kojoj se u prošloj godini lečilo 353 dece bez obzira na versku pripadnost.

Nemačka biskupija Essen finansira izgradnju dveju crkava na Formozi. Prvu grade nemački dominikanci, a drugu nemački franjevci. Koliko novca preostane, upotrebiće ga za gradnju katoličkog univerziteta Fu-jen u Tajpehu.

Jedna grupa stanovnika iz portugalskog indijskog poseda Goe izabrala je katoličkog svećenika Mascarenkas da vodi borbu za prisajedinjenje te teritorije Indiji. Svećenik se prihvatio mandata te izjavio da će sve uraditi da bi portugalski narod razumeo njegovo stanovište. Njegova organizacija ne mrzi nikoga i ne gaji srdžbe ni prema kome.

SAD. U komunikeju, objavljenom prošlog decembra u Vašingtonu, katolički su biskupi, povodom izbegličke godine, ponovo izjavili da ima svaki čovek pravo na zaposlenje te tražeći ga otići u svet. Od domaćih američkih vlasti biskupi traže da udvostruče ulazne kvote, pošto postoji na jednoj strani potreba za emigraciju, a na drugoj Amerika može smestiti nove useljenike i uposliti ih. Komunike završava da emigracija nije jedino ni najbolje rešenje socijalnog pitanja.

Nadbiskup Lucey iz San Antonio u Teksasu javno je protestirao protiv nečovečanskog postupka prema sezonskim radnicima koji dolaze iz Meksika i koje farmeri izrabljuju. Čak državni činovnici iz straha za svoj položaj ne usuđuju se nastupiti protiv svemoćnih farmera. Nadbiskup traži za te radnike pravo da se organizuju u sindikat, kako bi se mogli braniti i boriti se za svoja prava.

Nadbiskup u La Paz u Boliviji traži od predsednika republike da oslobodi svoje političke protivnike, neka dalje blago postupa sa vojnicima koji su prošlog leta napali biskupa iz

Santa Kruz. Nadbiskup dalje u pismu osuđuje delovanje radničke milicije koja predstavlja državu u državi i stvara nered i anarhiju. Crkveni dostojanstvenik dalje priznaje državi pravo na oduzimanje privatnog vlasništva uz odgovarajuću otštetu, ali odlučno kritikuje način kako se to vrši.

Katoličke škole u Italiji. Kad se u Francuskoj, kako izgleda, načelno rešilo pitanje finansiranja slobodnih verskih škola, postavlja se to pitanje i u Italiji. Tamo je katoličko školstvo mnogo manje razvijeno, ali je zbog finansijskih poteškoća u sve većem opadanju. Mnogi su biskupi zabrinuti, jer u državnim školama, iako je načelno dozvoljena veronauka, vlada laicistički duh, koji nije naklonjen veri i Crkvi. Iako sve vreme posle drugog svetskog rata u Italiji vlada donekle kršćanska stranka, bezverskog duha iz škola nije nestalo.

Osservatore Romano ulazi u stotu godinu. Prvi broj je izašao 1 jula 1861 godine. Marc Antonio Pacelli, deda Pija XII, igrao je u njegovim počecima važnu ulogu. Vatikanski list izražava nadu da će za 100 godišnjicu Papa primiti u audijenciju sveukupni personal toga časopisa te šaljivo dodaje da će Papu zamoliti za audijenciju za 1986 godinu, kad će slaviti 125 godišnjicu u mnogo srećnijim prilikama, kada neće biti više rata niti njegovih žalosnih posledica, nego će svi živeti u miru.

Poslušnost i mir. Papa je poručio bordovskom svećenstvu preko njihova nadbiskupa i kardinala Rišoa, neka se drži lozinke: poslušnost i mir. Papi je mnogo stalo da svećenici budu sveti, da tačno i dosledno ispunjavaju dužnosti svog svećeničkog staleža.

Urbana Kočeti, predsednika rimske opštine i njegove većnike Papa je primio u audijenciju u novoj godini. Papa je poželeo rukovodiocima Rima mnogo uspeha i mira. Materijalnom napredku rimska sinoda želi dodati i duhovnih plodova ,kazao je Papa, te je podelio posetiocima i svim Rimljanima ap. blagoslov.

U Francuskoj se na veliko priprema reorganizacija župa. Mnoge su župe zbog iseljavanja ili izumiranja postale premalene, a i svećenika ima sve manje. Plan predviđa da će svećenik stanovati u središnjem kraju prema kome leži okolina. Nedeljna misa mora biti uvek u istim crkvama da ne bude zabune, a treba da ima i dovoljan broj vernika na misi kako bi se liturgija mogla dostojno obavljati s pevanjem i zajedničkim molitvama. Lokalni interesi moraju ustupiti mesto potrebama zajednice. Mesta sa školskim ustanovama imaće prednost.

O misi. Sveti je Otac primetio da brojni katolici hladno i površno obavljaju dužnost prisustvovanja nedeljnoj misi. Vernici dolaze na misu, ali su tromi, duševno otsutni i ne učestvuju aktivno u molitvama koje obavlja svećenik. Treba, izjavio je Papa, nedeljnu misu učiniti svečanijom, privlačnijom, približiti je dušama vernika i ganuti njihova srca. Katolička akcija treba da u tom cilju organizuje posebne liturgijske grupe, proširi upotrebu pučkog misala i oduševi vernike za zajedničke molitve.

Katolici u arapskim zemljama. Maroko ima 500.000 katolika, odnosno 5% od ukupnog stanovništva. Alžir 950.000, odnosno 9,6%, pošto je tamo priličan broj Francuza. Tunis ima samo još 100.000 katolika ili 2,8%; Libija 45.000 ili 4 3%, većinom Italijani. Ujedinjena Arapska Republika ima 325000 katolika odnosno 1,2%; Liban 485.000 ili 34 6%; Jordan 15.000 ili 0 9%; Arabija 6.700 ili 0,07%; Sudan 200.000 ili 2,2%. U muslimanskim arapskim zemljama katolici su, uz izuzetak Libana, neznatna manjina.

Verske raznolikosti. Zapadna Nemačka je prošle godine u jednoj misijskoj sabirnoj akciji skupila četiri puta toliko priloga koliko Francuska u celoj godini. Samo 15 — 20% francuskih katolika vrši svoje verske dužnosti, engleski su procentualno četiri puta bolji, njihov procenat iznosi 73. U Holandiji se razmer između protestanata i katolika u poslednjih 50 godina mnogo izmenio. Protestanti su pali od 56% na 40 8% a katolici su se podigli od 31% na 38% od ukupnog stanovništva. Katolički Irci imaju slab prirodni priraštaj, ali su po misijskim zvanjima prva zemlja na svetu. Irska je imala 1933 godine 314 svećenika misionara, a 1953 već 2.000. Svaki peti engleski katolik je poreklom Irac. Italija je po svećeničkim zvanjima najbogatija zemlja sa 60.000 svećenika; za njom dolazi SAD sa 50 000 svećenika. U SAD živi oko 40 miliona katolika; oni imaju 5.500 misionara, od toga 2.400 redovnica. Susedna Kanada ima samo 7 miliona katolika, ali 5.000 misionara, od kojih 3.500 redovnica. Brojčano neuporedivo slabija Kanada ima dakle 1100 misionarki više nego SAD, gde kažu da je žena kraljica. SAD imaju godišnje preko 100.000 obraćenika i daju 70% svih misijskih priloga, ukupno oko 10 miliona dolara godišnje.

Pax Romana, katolička međunarodna studentska organizacija, zasedala je u Manili na Filipinima od 26. dec. do 8 januara 1960. Zastupano je bilo 13 azijskih zemalja. Raspravljalo se o pitanju, kako da se katolički azijski studenti uključe u kulturni rad svojih zemalja i tako doprinesu razvoju Crkve. Katolička elita treba da se religiozno i stručno izobrazi.

Nov benediktinski samostan u Gani. Benediktinci maroške opatije Tumiline su odlučili da podignu u Buake, 300 km severno od Abidana, nov samostan u središtu biskupije, koja ima 650 000 stanovnika, a samo 40 000 katolika.

Vojni kurati iz deset zapadnih država imaju ove godine u Rimu posebnu pastoralnu konferenciju, na kojoj će učestvovati katolički, protestantski i jevrejski kurati. Raspravljaće se o apostolatu među vojnicima, o atomskom ratu i o moralnoj odgovornosti.

Zanimljivosti iz Latinske Amerike. Brazilija je najveća katolička država na svetu. U njoj živi više japanskih katolika nego u Japanu samom. Latinska Amerika ima dobru trećinu svih katolika, ali samo jednu dvadesetinu svećenstva

Od svih kontinenata **Latinska Amerika** ima najveći prirodni prirast od 2,5% godišnje. Meksiko međutim nosi u tome rekord sa 3,3%. Meksiko ima već 32 miliona stanovnika, gotovo su svi katolici, ali 40% odraslih ljudi su nepismeni. Guatemala sa 3,3 miliona stanovnika ima samo 250 svećenika. Jedan svećenik dolazi na 15 000 vernika.

Pukovnik »Buonasera« postao kapucin. Engleski pukovnik **Harald Stevens, koji je prošlog** rata duže vremena živeo u Italiji te za vreme rata vodio u Londonu italijansku sekciju Bibisija, stupio je u Padovi u kapucinski red. Italijanski slušači su mu dali za vreme rata nadimak »Buonasera«.

Španski biskup iz Tortose će doći na svetski euharistički kongres u München sa posebnom relikvijom sv. Pashala Bajlonskoga, koji je zaštitnik tih kongresa.

U Lisabonu će se početi izgradnjom 37 novih crkava, kako bi se omogućio bolji dušobrižnički rad među vernicima.

Izašle su nove vatikanske poštanske marke kao uspomena na 500 godišnjicu sv. Kazimira, zaštitnika Litve. Marke predstavljaju lice sv. Kazimira koji je živeo 1458—1484, a isticao se velikom askezom, čistim životom i osobitom ljubavlju prema Majci Božjoj. Umro je star 25 godina. Na slici se vidi još vilnska katedrala i kraljevski dvorac u Vilni, prestonici Litve.

Iz Austrije otišle su tri diplomirane bolničarske sestre u Koreju da tamo pomažu podići jedno novo selo za gubavce. Lepo je kazala majka jedne od ovih devojaka: »Žalosni smo što odlaziš. Ali mi znamo da ćeš biti srećna što ćeš tamo vršiti dobra dela. Tvoja sreća biće i naša sreća.«

U papinoj prisutnosti u Vatikanu pročitali su dekrete o junačkim krepostima kapucina Jeremije iz Rumunije i američke redovnice Elizabete Ane Baley.

Delo Svetog Detinjstva je misijska ustanova koja organizuje i vodi delo za misije među katoličkom decom do 14 godine: tako da se deca zainteresuju za misijske ciljeve, da se mole na misijske nakane te po svojim snagama materijalno pomažu misije. Računa se da ima na svetu 122 miliona katoličke dece, 93 miliona pravoslavne i protestantske, a 466 miliona nekrštene dece. Godine 1720 Delo Svetog Detinjstva osnovalo je prva sirotišta u kojima danas živi do 10 000 dece. Ono vodi još 1 300 dečijih domova sa 368 000 dece. Godišnje se krsti oko pola miliona umiruće poganske dece.

U Kamerunu napala je jedna crnačka grupa od 300 članova misijsku postaju Bafang te je potpuno opljačkala. Misionaru svećeniku Gilles Heberle i njegovu bratu pomoćniku Valentin Saronu otsekli su glavu te ih kao ratni plen odneli sa sobom.

Prvi eskimski redovnik brat pomoćnik Antun Mamerlanuk je svršio novicijat i položio prve privremene zavete u kongregaciji Marijinih oblata u Sv. Norbertu u Kanadi. Na obredima pevao je eskimski hor liturgijske pesme na domaćem eskimskom jeziku. I prva č. s. Eskimska s. Pelagija prisustvovala je tim obredima.

Korisno. Francuski obiteljski list Le Pelerin je raspisao konkurs za najbolju dečju sliku o Božiću. Takmičila se deca do 14 godine. Uspeh je bio odličan. Stiglo je 10 000 slika, koje su bile javno izložene. Posebna komisija odabrala je deset najboljih radova. Prvu nagradu dobila je neka devojčica, a drugu dečak. O uskršnjim ferijama će nagrađeni avionom putovati u Kongo. Konkurs je pokazao da ima lepih talenata među omladinom te da su religiozni motivi još uvek privlačni.

U Meksiku je predsednik republike Lopez Mateos zvanično priznao slobodu veroispovedanja. U Kveretaro katolički su se sindikalisti potužili predsedniku da se prema njima tako postupa kao da katolici ne smeju raditi u sindikalnom pokretu. Tada je predsednik izjavio: »Čini mi se potrebno da vam kažem ovde u Kveretaro, gde je ustav bio formuliran, da postoji u Meksiku potpuna verska sloboda te da ima na širokom konstruktivnom radu izgradnje dovoljno mesta za sve ljude dobre volje«. Dekreti i zakoni, koje je 1927 godine Kales proglasio i s njima mnogo skučio radinost Crkve, još su uvek na snazi, ali se ne postupa više prema njima.

Španjolski časopis »Crkva« komentira papin govor o prevelikoj slobodi štampe u Italiji i tvrdi, da u Španiji nema ove opasnosti. Primećuje da se može grešiti dvostruko: ostavljajući suviše slobode i dozvoljavajući je premalo.

Školska reforma u Engleskoj. Katolički biskup Msgr Beck je u ime katoličkog episkopata pregledao Krauterov predlog školske reforme. Saglasio se sa većinom članova tog predloga, ali je naglasio potrebu da država priloži veću pomoć za izdržavanje katoličkih škola. U pogledu moralnog odgoja, biskup je primetio da predlog ne daje dovoljno precizne smernice u pitanju seksualnog odgoja i priprave omladine na brak.

Grčko pravoslavni nadbiskup Jakovos iz SAD je izjavio da je pitanje ograničavanja porode postalo u SAD kao nogometna lopta. To je toliko neprijatnije, što to pitanje nije za diskusiju niti se sme ikada dozvoliti o tome javna debata. Ne pitanje poroda mora se uvek gledati kao na moralno pitanje. Čovečanstvo mora slušati zapoved Svetog Pisma: Rađajte i množite se. Nadbiskup je završio izjavu: »Mi još nismo do te tačke prekrili zemlju, da bi prenapučenost dovela do poniženja ljudskog dostojanstva.«

Prigodom božićnih praznika kardinal Spellman je u svojstvu vrhovnog vojnog kurata posetio američke čete koje su smeštene u Turskoj, Maroku i u Španiji. U Carigradu ga je primio pravoslavni patrijarh Atenagoras I te imao s njime privatni razgovor. U Maroku je razgovarao s marokanskim kraljem Muhamedom V o Alžiru i o svetskom miru.

Diplomatski odnosi. Računa se da će se u bližoj budućnosti uspostaviti pravi diplomatski odnosi između Svete Stolice i Turske. Ankara će dobiti internuncija, a u Vatikan će otići prvi turski ambasador. Kao kandidat za to mesto spominje se M. Nury Vergin, sadašnji turski ambasador u Atini.

Izraelska vlada vratila je franjevcima njihov samostan na Sijonu, koji je 1948 godine zaposela, jer je bio suviše blizu jordanske granice. Odnosi između Svete Stolice i Izraela se popravljaju, što se naročito primetilo prilikom dolaska novog katoličkog biskupa latinskog obreda u Izraelu Msgr Đorđa Kijapero, koji će rezidirati u Jeruzalemu.

Obraćenja u Engleskoj. Prošle su se godine u Engleskoj i Velsu obratile 14 363 odrasle osobe na katoličku veru, 222 osobe manje nego 1958 godine. Broj katoličkih svećenika se u isto vreme smanjio za 200, pošto je redovnički kler nazadovao za 265. U Engleskoj i u Velsu bez Škotske ima 3,5 miliona katolika svetovnih svećenika 4 667, a redovničkih 2 699.

Madridski univerzitetski profesor José Albareda primio je u katedrali sv. Mihaela u Madridu svećeničko ređenje. Bio je stručnjak za primembenu geologiju i član organizacije »Opus Dei«.

Japanski je car odlikovao najvišim ordenom za zasluge č. s. Ksaveriju Rehme, koja već 40 godina uči i odgaja japanske devojke. Sada vodi višu devojačku školu u Asahigava .

Austrija je poklonila crkvi »mira« u Hirošimi u Japanu 16 bojadisanih prozora. Ta je crkva naime sagrađena iz milodara skupljenih širom sveta kao zavetna crkva mira.

P. Panikar igra u Indiji i na Dalekom Istoku važnu ulogu, iako Indijac, govori pet evropskih jezika: italijanski, španjolski, francuski, nemački i engleski. Na univerzitetu u Benares vodi filozofski fakultet. Učestvuje na sastancima Uneska i Pax Romane te spada tako među vodeće katoličke kulturne radnike Dalekog Istoka.

Američki lekar Dr Tomas Dulej je naročito zaslužan za suzbijanje bolesti raka. Osnovao je bolnicu u Laosu, Pakistanu, Jordaniji, Južnoj Americi, Južnom moru i u Istočnoj Aziji. P O'Connor podelio mu je posebnu univerzitetsku nagradu, prozvanu po najvećem misionaru svih vremena.

U crkvi sv. Petra u Rimu otsad se služi svake nedelje i zapovednog praznika posebna zborna misa u 12.15, posle papinog blagoslova u podne. Misa se služi na katedralnom oltaru, priključena joj je propoved. Brojni hodočasnici će tako lako sjediniti papin blagoslov sa obavljanjem nedeljne dužnosti.

Šarl Malik, bivši predsednik UNO i dugogodišnji ministar vanjskih poslova Libana, po struci je filozof i teolog. Ima dva brata koji su katolički svećenici — redovnici, jedan dominikanac a drugi isusovac. Šarl sam je pravoslavne vere. Posebnu ljubav gaji prema sv. Ivanu Zlatoustome, slavnom istočnom crkvenom naučitelju, čije homilije su njegova redovna lektira. Na pitanje o mogućnosti crkvenog jedinstva istočnih kršćana sa Svetom Stolicom vrlo je mudro odgovorio da je to stvar vremena, milosti i velike mudrosti.

NAKANE APOSTOLATA MOLITVE. Mart 1960: Srce Isusovo, čuj nas, molimo te, da bi rad oko pripremanja općeg crkvenog sabora postigao pun uspeh. — Srce Isusovo, čuj nas, molimo te, da bi obiteljski život u Africi bio duboko prožet kršćanskim načelima.

KAMO ĆEMO OTIĆI

Susreti i rastajanja, to prolazi kroz naš život. Promjenjive su naše radosti i naše tuge, raznovrsne naše nakane i ciljevi.

Koliko puta odlazimo od svojih prijatelja, a mislili smo, da ih nikada ne ćemo ostaviti. Koliko puta bolno osjećamo svoju nestalnost, a ne možemo se smiriti.

Evo, i Ti nas pitaš, Gospodine, želimo li otići od Tebe. Ti znaš, da nas mnogi ne vole radi Tebe, a mi se plašimo. Znaš, da mnogo puta vapimo, kako propadamo, žalosno i nepovratno.

Ali kome ćemo otići, ako Tebe ostavimo?

Zapovjedio si, da ljubimo jedni druge, kao što si Ti nas ljubio, a ljubav je teška, jer živi na praštanju i žrtvi.

I toliki su putevi pred nama, što zavode, a samo si Ti nepogrešivi put, što vodi besmrtnoj istini. Ali nije lako polaziti za Tobom.

Ako privolimo i najbližima više nego Tebi, nismo Tebe dostojni.

Ako ne pregorimo i najdraže radi Tebe, nismo Te dostojni.

I ne možemo biti Tvoji, ako ne ponesemo križ na svojim ramenima. A ipak, kome ćemo otići, Gospodine, kada nas samo Ti ljubiš, kako nas ne ljubi nitko drugi?

Kome ćemo otići, kada samo Ti imadeš riječi života vječnoga?

BUĐENJE

Razbuđeni su nemiri nezbrinutih, groznčavi snovi bolesnih, uzdasi osamljenih. Sa štapom i isprošenim hljebom nečije samilosti, sirote se vraćaju u samoću i čekaju, a sami se stide, da to priznaju, čekaju nečiji bratski poklon, koji ih ne će poniziti.

Bolesni sanjaju zdravlje, a napušteni susret sa svojim dragima. Djeca plaču za igračkama, a razočarani ljudi grizu se, nepovjerljivi i tvrdi u svojoj nesreći.

Znadem, da me samo zid moje sobe dijeli od potreba drugih, ali taj zid ne može zaustaviti glas, koji u mojoj blizini tuži zvijezdama, noći i Tebi, Bože.

A ja sam poželjela da zaboravim stvarnost — poželjela sam, da me san ponese u daleke krajeve, gdje su svi zvuci, zvuci radosti i sve bole ozarene sjajem ljepote.

Ali kada sam se probudila, Ti si me, Gospodine, upitao uzdahom rastuženog brata u mojoj blizini:

— Zar nisi mogla ni jedan sat sa mnom bdjeti?

G. K. Pitanje: Koji su kardinali postali pape? Odgovor: Od 14 veka su uopšte samo kardinali birani za pape. Poslednji neitalijanski papa bio je Nemac Hadrijan VI. koji je vladao Crkvom 1521—1523. Papa nemačke narodnosti je bilo svega osam.

M. K. Pitanje: Šta su duhovne vežbe i kako se obavljaju? Odgovor: U duhovnim vežbama glavna su razmatranja o verskim istinama. To nas potiče da obavimo dobru ispoved te učinimo dobre odluke za budućnost. Duhovne vežbe redovito se obavljaju pod vodstvom svećenika. Razlikujemo otvorene i zatvorene duhovne vežbe. Zatvorene su one koje obavljamo u posebnoj kući za duhovne vežbe. Tamo smo tri ili više dana odeljeni od vanjskog sveta, da se možemo u miru i tišini posvetiti razmatranjima o Bogu i svojoj duši.

Ivo K. Pitanje: Zašto se u nekim crkvenim pobožnostima tiho moli glavni deo Očenaša, a samo poslednje dve molbe glasno? Odgovor: Taj je liturgijski propis vrlo star. Amalarij iz 9 veka već govori da su u galikanskoj crkvi iza psalama molili »Očenaš«. Taj se običaj proširio i na druge provincije. Kod odrešenja za mrtve svećenik glasno kaže: Očenaš, onda šutke obilazi tumbu, škropi je i kadi, a kad to završi, produži glasno: I ne uvedi nas u napast. U liturgiji je običaj da se za vreme raznih akcija ne moli glasno. Konačno, Očenaš znaju svi, pa je lepo da ga katkada i tiho molimo.

T. B. Pitanje: Sin mi je pao u ratu, žena mi umrla od raka, penzioner sam, dvori me sinovica. Život mi izgleda prazan, da li bih ga mogao nečim korisnim ispuniti? Odgovor: Život nije nikada prazan i besplodan, ako se držite Božjih i crkvenih zapovedi i strpljivo podnosite nedaće koje vas posećuju. Slaviti Boga, spasti dušu te velike dužnosti ne može se niko nikada osloboditi. Strpljivo, po primeru božanskog Spasitelja podnositi trpljenje velika je stvar, koja ima pred Bogom veliku vrednost. Savetujem vam da se mnogo molite i svakojaka iskušenja podnosite za mladiće i devojke koje poznajete i znate da je u opasnosti njihova vera i poštenje. Spasavati omladinu velik je to apostolat. Ako možete nekome što materijalno pomoći, ne plašite se da ćete praznih ruku stupiti pred sud Božji.

B. Z. Pitanje: Zašto se u kalendaru i u litanijama povezuju dva tako različna sveca kao što su sv. papa Fabijan i gardijski oficir Sebastijan. Odgovor: Istina je da je bio sv. Fabijan papa koji je živeo pola veka pre Sebastijana, gardijskog oficira i slavnog kršćanskog mučenika. Ali obojica su bili mučenici koji su umrli mučeničkom smrti na isti dan, tj. 20 januara. Od 9 veka sv. Fabijan je sahranjen u crkvi sv. Sebastijana. Stoga nije čudno da se redovno spominju zajedno kao sv. Petar i Pavle ili Kuzma i Damjan. Sv. Fabijan je upravljao rimskom Crkvom od 236—250 godine. Njemu se pripisuje da je sedmorici rimskih đakona dodelio i sedam poddakona sa zadatkom da prikupljaju tačne podatke o mučenicima zajedno sa notarima. Umro je pod carem Decijem 20 januara 250 godine. 1915 godine pronašli su njegov sarkofag u kripti pod crkvom sv. Sebastijana. Njegovo balzamovano telo je bilo dobro očuvano. Nedostajao je deo lubanje koji se već od ranije čuvao u posebnom relikvijariju.

B. K. Pitanje: Da li ne bi trebalo ukloniti iz crkvenih, naročito vatikanskih galerija i muzeja, slike i kipove koji zbog golotinje izazivaju bludne strasti? Odgovor: Svakako niste prvi koji postavlja to pitanje. Veliku sliku strašnog suda u Sikstinskoj kapeli su zbog toga nešto retuširali. Golotinja sama po sebi zbog neurednih sklonosti izaziva. Ali prava umetnička dela koja sadržavaju umetnikove misli, naročito ako su religiozne, ne izazivaju toliko. S druge strane, posetilac umetničkih galerija i muzeja dolazi u hram umetnosti, studija, te mora i sam svoju pažnju skrenuti na umetničko promatranje dela (simetrije, kompozicije, profinjenih oblika, jakosti izraza itd.), i ne zadržavati pažnju na golotinji. Ukoliko je koji posetilac u tom pogledu naročito slab i preosetljiv, neka prođe mimo takve slike ili kipa. Ko hoće da greši, može uvek grešiti.

D. T. Pitanje: Obavljala sam pobožnost 9 prvih petaka ili veliku devetnicu spasa. Pričestila sam se 8 prvih petaka, ali na 9 petak nisam mogla. Pričestila sam se onda u nedelju. Da li mi vredi ova devetnica? Odgovor: Dragi će vas Bog nagraditi za vaš trud, ali devetnice nije bilo. Da dođete do posebnih milosti ove devetnice, treba da ponovo počnete devetnicu i da je srećno dovršite.

B. S. Pitanje: Zašto se za pokojne moli: Od vrata paklenih izbavi, Gospodine, duše njihove? Ako su pokojni u paklu, ovaj je zaziv uzaludan. Ako su u čistilištu ili u nebu, opet nema smisla. Zašto uopšte takav zaziv? Odgovor: Crkva u tom zazivu na pesničko dramatski način predstavlja verne duše u času njihove samrtne muke. Tada još nije pala odluka posebnog suda, ali duše se nalaze u velikoj samrtnoj stisci i opasnosti večne propasti. Takav način moljenja koristi živima i mrtvima. Živi će se proželi svetom ozbiljnošću i spasonosnim strahom, jer u živim bojama gledaju pred sobom božanskog suca, a za duše u čistilištu svaka je molitva olakšica.

V. K. Odgovor: U »Antologiji svjetske lirike« objavljena je samo jedna pesma Pola Klodela, »Balada« u prevodu prof. Slavka Ježića.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konsultor. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20 — Tek. račun 101-704-3-533.

Grafičko preduzeće »SRBOŠTAMPA« — Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXIX BROJ 4 BEOGRAD, APRIL 1960 CENA 20 DIN.

BLAGOVEST

VERSKI MESEČNIK

DOMINIKANSKI KLERIKAT
ZAGREB — MAKSIMIR
TRG AUGUSTINA KAŽOTIĆA 4

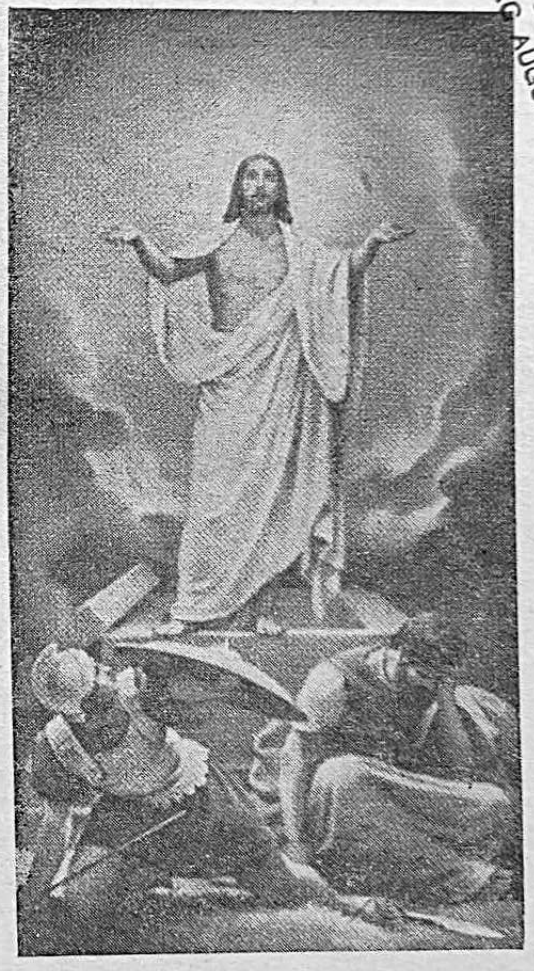

USKRSLI SPASITELJ

O rajska Žrtvo istinska, što pako si pokorila,
što pretrgla si smrtni vez i dar života donijela.

ISUS I FARIZEJI

U Evanđelju se dosta često spominju farizeji. Oni dolaze u sukob s Isusom. Njihovo nam se vladanje, ukoliko se u Evanđelju opisuju njihove negativne strane, nimalo ne sviđa. Farizejstvo je postalo pojam za neiskrenost. Može li se za farizeje općenito reći, da su bili neiskreni, »farizeji« u ovom lošem smislu riječi?

1. U Kristovo se vrijeme spominju u Evanđelju farizeji i saduceji kao dvije neke sljedbe. Nisu to sljedbe u smislu takvom, da su se na pr. farizeji u svom vjerovanju razlikovali od ostalih Židova. Bio je to skup ljudi, — u Isusovo vrijeme njih oko šest tisuća, — koji su posebno i revno nastojali izvršivati što točnije Božji Zakon i također i drugima preporučiti, pa i nametnuti takvo točno i savjesno izvršivanje Božjeg Zakona. Nitko ne može prigovoriti ovako uzvišenom vjerskom idealu. I u našim redovničkim zajednicama uvijek se preporuča, da se redovnička pravila što savjesnije obdržavaju, pa i u malim stvarima. Slično se preporuča i svim našim vjernicima: iz ljubavi prema Bogu obdržavati što točnije i savjesnije njegove zapovijedi.

2. No u provedbi ovoga krasnog načela farizeji su zapadali u dvije opasnosti i svi među njima nisu znali izbjeći tim opasnostima. Evo prve opasnosti, koja je na njih vrebala. Znamo iz povijesnih izvora, da za farizeje nije vrijedio samo tekst Božjeg Zakona, nego također i »predaja otaca«, to jest brojna tumačenja, koja su do u najmanje tančine tumačila pojedine stavke Zakona. I u ovoj su se točki farizeji vladali prema temeljnom svom idealu: što točnije obdržavati Zakon Božji. Iz ljubavi prema Bogu nametnuli su sebi tisuće kojekakvih manje više važnih propisa, koji su život činili gotovo nepodnosivim. U toj velikoj šumi propisa nije se čovjek uvijek mogao lako snaći, niti ih je često mogao sve točno obdržavati. A kako su pred ljudima farizeji slovili kao savjesni obdržavatelji svih zakonskih propisa, i to prema dodacima predaje, često su se farizeji na izvan morali vladati, kao da zbilja i uvijek sve te brojne propise i obdržavaju. Otuda velika opasnost za neiskrenost, pretvaranje, glumu pred svijetom. A svijet je farizeje zbog strogih njihovih propisa mnogo poštivao, premda ih nije baš rado slijedio, jer mu se to činilo vrlo teško.

3. Starozavjetni je Zakon imao dosta propisa o t.zv. zakonskoj nečistoći. Vrlo se često tu nije radilo o grijehu, nego tek o nekim higijenskim propisima, jer je Mojsijino zakonodavstvo bilo u isti mah zbirka vjerskih, moralnih, građanskih i kaznenih zakona. Ako bi se koji Izraelac našao u stanju zakonske nečistoće, mogao je »automatski« zaraziti i druge, koji bi s njim došli u društveni dodir. Farizeji su vrlo savjesno nastojali izbjegavati sve slučajeve zakonske nečistoće. No kako je bilo s drugim Židovima, njihovim suvremenicima? Oni nisu poznavali tako dobro Zakona. Nisu također imali toliko revnosti za što točnije obdržavanje Zakona. Dakle je kod farizeja uvijek postojala sumnja, da su obični Židovi možda u stanju zakonske nečistoće. Dakle ih je farizej morao izbjegavati, čuvati se svakog društvenog dodira s njima. Zbog tog je stanovišta farizeja došlo do toga, da su oni često prezirali druge, koji nisu bili dovoljno upućeni u Zakon. O tome ima značajno jedno svjedočanstvo u Evanđelju po svetom Ivanu (7, 45—49). Članovi sinedrija poslali su sluge, da uhvate Isusa, no ovi to nisu učinili: »Kada dođoše sluge glavarima svećeničkim i farizejima, oni im rekoše: Zašto ga niste doveli? Odgovoriše sluge: Nikad čovjek nije govorio kao ovaj čovjek. A farizeji im odgovoriše: Zar ste i vi zavedeni? Je li vjerovao tko od poglavara ili farizeja u njega? Nego ovaj svijet, koji ne pozna zakona. Proklet bio!« Poznata je i ona molitva farizeja u hramu: »Hvalim ti, Bože, što nisam kao ostali ljudi: razbojnici, nepravednici, preljubočinci ili kao ovaj carinik« (Luka 18, 11).

4. S tim u vezi nastalo je ime farizej. Nisu oni sami sebi dali to ime, nego ga je dobro izmislio narod. Ono znači na hebrejskom jeziku: odijeljeni. Oni su doista bili od ostalih odijeljeni, separirani. Sami su se farizeji između sebe nazivali »haberim«, što znači bližnji ili drugovi. Ako to imamo na umu, postaje nam jasnije pitanje onog zakonoznanca, koji se hoće opravdati, pa pita Isusa: »A tko je moj bližnji?« (Luka 10, 29). A Isus odgovara poznatom pričom o milosrdnom Samaritancu.

5. Farizeji su više smatrali Boga zakonodavcem i sucem negoli ocem, a vjera je za njih više bila neko vanjsko vladanje čovjeka pred Bogom, da pomoću točnog obdržavanja Zakona postigne kao nagradu sudjelovanje u mesijanskom kraljevstvu. Mnogo su pazili na slovo Zakona i mnogi su od njih bili zadovoljni posve izvanjskim obdržavanjem toga slova Zakona. Iz toga je slijedilo, da je vjera postala nešto formalističko, mehanično, izvanjsko.

No takvo shvaćanje religije ne slijedi nužno iz starozavjetne Božje objave. Stari Zavjet dobro zna, da je Bog Otac odabranog naroda i svih ljudi i da je religija prije svega sjedinjenje s Bogom po ljubavi i poslušnosti. Trebao je doći Isus i pokazati, da je glavno u objavljenoj religiji sjedinjenje duše s Bogom, po milosti, koju Bog daje po zaslugama Mesijinim. Tako postajemo posvojena djeca Božja. Isus je morao pokazati, da se Zakon ima shvaćati i obdržavati u duhu i istini, da je on bio samo privremena norma ljudskog djelovanja, i da ne kalja čovjeka ono, što on pojede ili čega se dotakne, nego ono, što iz čovjekova srca dolazi, to jest grešne misli, želje i odluke (Matej 15, 11). Isus je naučavao kao onaj, koji ima vlast, i otvoreno je govorio: »Ako ne bude vaša pravednost mnogo veća nego li pravednost književnika i farizeja, ne ćete ući u nebesko kraljevstvo« (Matej 5, 20). Isus je javno i češće pokudio njihovu himbenost, neiskrenost, pretvaranje. Nazvao ih je slijepim vođama slijepih, koji cijede komarca, a gutaju devu (Matej 23, 24).

6. Farizeji su bili Isusovi protivnici tako reći od prvog časa. Oni su se sablažnjavali, što Isus oprašta grijehe, što isceljuje u subotu, što se druži s grešnicima. Nastojali su na svaki način umanjiti Isusov ugled pred pukom. Zato su govorili, da je u savezu s đavlom, tražili su od njega znak s neba i postavljali mu različite zamke, kao na pr. pitanjem, da li je slobodno plaćati porez rimskom caru. No sami su morali odati Isusu ovo priznanje: »A farizeji rekoše jedan drugome: Vidite, da ništa ne opravljate, evo sav svijet ide za njim« (Ivan 12, 19).

Na koncu su se složili sa svojim protivnicima saducejima i zajedničkim su silama ubili Isusa. No baš iz njihove sredine doći će jedno šest godina nakon Isusove Muke i Uskrsnuća jedan od najvećih njegovih apostola: sveti Pavao. On je farizejsku revnost prema Zakonu spojio s ljubavlju prema Kristu i prema bližnjemu, te uz milost Božju postigao tako divne plodove u svom apostolskom djelovanju.

ISUSOVA SMRT I USKRSNUĆE

Kristova smrt i njegovo uskrsnuće su dva najvažnija događaja svetske povesti. Prema našim računima naš je Spasitelj umro u petak 7 aprila godine 30. Naredna subota bila je veliki jevrejski blagdan pasha, i tada je Krist ležao u zapečaćenom grobu, u nedelju 9 aprila rano ujutro Isus Krist je uskrsnuo.

Nemački istoričar Gfrörer, koji je na temelju proučavanja istorijskih dokumenata za Isusa Krista došao do vere, dao je sledeću izjavu: »Ako ne prihvatim ta svedočanstva, onda nemam prava da smatram bilo koju istorijsku činjenicu starog doba dokazanom, jer Kristovo uskrsnuće po sigurnosti svedočanstva nadmašuje svaki drugi istorijski događaj«.

Za njih svedoče Sveto Pismo staroq i novog zaveta, postanak kršćanstva i njegovo čudesno širenje, toliki kršćanski mučenici, tolike arheološke starine, među ostalim i ostaci Kristova križa i prazan njegov grob. Uzaludni su pokušaji da se ta dva istorijska događaja poreknu i brišu iz povesti; naprotiv; velika revnost onih koji to pokušavaju dokazuje pre suprotno. Kršćanstvo kakvo je stvarno u katoličkoj Crkvi, nemoguće je i zamisliti bez Krista, njegove smrti i njegova uskrsnuća«.

Kristova smrt

Proroci su stotine godina unapred prorekli toliko pojedinosti iz Kristove muke, kao da su bili očevici tih zbivanja. Ivan Krstitelj predstavlja Isusa narodu rečima: »Evo, Jaganjac Božji koji uzima grehe sveta.«

U Božjim je planovima bila dakle Kristova muka i smrt predviđena, preodređena. Krist se poslušno podvrgnuo volji svog nebeskog Oca: »Telo si mi pripravio. Gle, dolazim da ispunim, o Bože, tvoju volju« (Hebr 10, 5—7). Kristu kao pravom čoveku nije bilo lako predati se strašnim mukama. Žalostan dršće i obliven krvavim znojem upravlja prema nebu toplu molitvu: »Oče moj, ako je moguće, neka me mimoiđe ovaj kalež, ali ne kako ja hoću, nego kako ti« (Mt. 26, 39). Onda, utešen, potpuno smiren, svesno i dragovoljno prihvaća svoju muku kao cenu koju treba platiti za otkup ljudskog roda.

Evanđelja bacaju svetlo i na ljudske činioce koji su prouzročili i izvršili Kristovo poniženje. Farizeje, velike svećenike i druge narodne starešine vodili su u borbu protiv Isusa zavist, strah za svoj ugled pred narodom i konačno mržnja prema novoj nauci. Poncije Pilat osuđuje Isusa na smrt iz kukavičluka, iako u više navrata svečano izjavljuje da na Isusu ne nalazi krivice. Sa te strane, Kristova mučenička smrt na Golgoti je strašan zločin, koji su svesno i namerno sa predumišljajem počinili Kristovi neprijatelji.

Kako je bilo u Božjem planu da se Krist žrtvuje za Adamov rod, Kristovi ubojice su i ne misleći bili oruđe u Božjim rukama i pomogli izvršiti delo otkupljenja ljudskog roda. Svakako su se u pozadini tih tamnih zbivanja nalazile i paklene sile koje su potpaljivale u dušama Kristovih neprijatelja grešne strasti. Te tamne snage su slavile pobedu gledajući Krista ponižena i mrtva na križu. Međutim, prevarili su se. Kristova smrt na križu je bila najuzvišeniji čin žrtve koju je ikada ljudski rod prikazao Bogu. Tako je bila velika, da je Bog radi nje spreman oprostiti sve grehe, čak i sam greh bogoubica. Tom Kristovom žrtvom sotonina vlast nad čovečanstvom zadobila je smrtonosni pogodak. Raspeti Krist zaslužuje da bude kralj neba i zemlje, plemenita ljudska srca obraćaju se k njemu, kao što je unapred navestio: »A ja, kad budem podignut od zemlje, sve ću k sebi privući« (Iv 12, 32).

U Kristovo vreme križ je bio najsramotniji znak; samo su najveće zločince razapinjali. Po Kristu postaje taj znak najslavniji i najsvetiji simbol kršćanstva.

Na križu su u najlepšem sjaju zablistale Kristove kreposti: njegova poslušnost nebeskom Ocu, ljubav prema bližnjemu, ljubav prema neprijateljima, kad Krist moli za svoje ubice: »Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine« (Lk 23, 33), poniznost, strpljivost, duh siromaštva i druge. Križ postaje u kršćanstvu visoka škola svetosti. Kristovi učenici rado razmišljaju o njegovoj muci, obavljaju pobožnost križnog puta, nose sa sobom posvećen križić, da se tako lakše duhovno sjedinjuju s raspetim Kristom.

Nema življenja bez trpljenja. Svakog čoveka prati trpljenje od kolevke do groba. Ne može mu izbeći. Kršćanin nastoji da nosi svoj križ misleći na Kristov križ te sjedinjuje svoje trpljenje sa Kristovim. Kao što iz Kristova križa izvire svaki blagoslov i svaka milost grešnom ljudskom rodu, tako se i u našem trpljenju krije bogat blagoslov za nas i za druge. Nosimo ga dakle kao pokoru za svoje i za tuđe grehe, gledajmo u njemu sredstvo kojim se stiče duhovna lepota i kršćanska savršenost, znajmo da je i vrlo jako sredstvo apostolata za obraćanje grešnika. Svojim trpljenjem možemo dopunjavati ono što nedostaje Kristovom trpljenju. Veliki uspesi u misijama, obraćenje grešnika, razvoj apostolskih ustanova, sve to mora biti plaćeno žrtvama.

I za nas važi što je rekao Krist: »Ako pšenično zrno ne padne u zemlju i ne umre, ostane samo; ako li umre, donosi obilatj rod« (Iv 12, 24). U senki Kristova križa učimo kako valja živeti i umirati, da bude i naša smrt kruna naše predanosti Bogu i poslednja žrtva koju prinosimo za svoju večnu sreću i za dobro naše subraće.

Krist je uskrsnuo

Još je priroda počivala, prošao je glavni blagdan jevrejske pashe, ali golgotski događaji ni one noći nisu dali mnogima da mirno spavaju. Oko zapečaćena Kristova groba šeta vojnička straža.

Pre sunčanog izlaska Kristova se duša vraća iz predpakla u telo, koje u tren oka oživi produhovljeno, preobraženo, proslavljeno. Krist kao pobednik smrti izlazi slavno iz zatvorena groba. Tada nastane potres, anđeo Gospodnji odvali kamen i sedne na nj. Iz straha pred anđelom stražari su drhtali i bili kao mrtvi.

Uzaludan je bio pokušaj narodnih vođa da spreče Kristovo uskrsnuće. Stražari na grobu postaju prvi svedoci Kristove slave. Krist ostaje još 40 dana na zemlji. U to se vreme, kako svedoče evanđelja, više puta pojavljuje apostolima i učenicima u većim i manjim grupama, jednom čak pred skupom od oko 500 braće.

Svojim ukazivanjem Krist ubeđuje učenike da je stvarno uskrsnuo, daje im poslednje opomene za apostolski rad. Apostoli se moraju potpuno osvedočiti u Kristovo uskrsnuće, kako bi mogli posle, potkrepljeni i prosvetljeni snagom s visine, pred kraljevima i vladarima sveta svedočiti da je Krist uskrsnuo i da se samo u njegovo ime može dobiti oprost od greha.

Kristovo uskrsnuće je logičan zaključak njegova života i rada. »Zar nije trebalo da to Krist pretrpi i tako uđe u svoju slavu« (Lk 24, 26) tumači Isus sam. Božanska pravda dobro nagrađuje, a zlo kažnjava. Opravdano je dakle onaj, koji je bio poslušan do sramotne smrti na križu, primio najveću čast i slavu.

Uskrsnuće je ujedno i najveće Kristovo čudo. Dok su drugi čudotvorci činili čudesa u Božje ime, Krist ih čini u svoje vlastito ime. »Imam vlast položiti svoju dušu, imam vlast opet uzeti je« (Iv 10, 18) govori Isus misleći na svoju smrt i na svoje uskrsnuće.

Krist je svojim uskrsnućem postavio neoboriv dokaz istinitosti svoje nauke. Kad su protivnici tražili od njega znak s neba kao dokaz da je doista obećani Mesija, Krist je obećao da će ga dobiti u njegovu uskrsnuću. Za apostola Pavla Kristovim uskrsnućem stoji i pada kršćanstvo: »Ako Krist nije uskrsnuo, bez temelja je dakle propovedanje naše, a bez temelja i vera vaša« (1 Kor. 15, 14).

Među temeljne članove apostolskog vjerovanja spada i peti: ‚Sašao nad pakao, treći dan uskrsnuo od mrtvih'. Apostoli su svuda propovedali o Kristovom uskrsnuću, kako Bog nije dozvolio da njegov Svetac istrune, nego ga je probudio na novi život i postavio sucem živih i mrtvih te da u njegovo ime prima svaki koji veruje oproštenje greha. Pošto se može samo onaj čovek spasti koji veruje, Bog se pobrinuo da je vera dovoljno utemeljena, a najsilniji dokaz je Kristovo uskrsnuće.

Krist je dalje svojim uskrsnućem zaslužio i obezbedio naše uskrsnuće na sudnji dan. Gde je glava, tamo mora biti i telo sa svojim udovima.

Divne li nade! Nisu trpljenje i smrt ono poslednje što nas čeka, nego uskrsnuće i radost. Čovek je stvoren za sreću, čežnja za srećom duboko je usađena u naše srce. Kršćanstvo je religija optimizma, religija nade i radosti, nosi u svet blagu vest. Samo ako se čvrsto držimo u životu Krista, srećna budućnost nam neće izmaći. Što su iskušenja teža, što se nam stavlja na životni put više prepreka, to će biti nagrada lepša, većim ćemo se sjajem zaodenuti na dan slavnog uskrsnuća.

Uskrs je konačno i poziv na duhovno uskrsnuće. Nemoguće je radovati se s uskrslim Kristom, a držati stranu Kristovih neprijatelja, živeti u smrtnom grehu. Uskrs je najveći kršćanski blagdan na koji treba da se svi pripravimo skrušenom pokorom, svetom ispovedi i pričešću. Na uskrsnom bdenju, ćemo obnoviti krsni zavet. Neka ne bude to puka formalnost, nego iz srca obećajmo Kristu da hoćemo živeti kao njegovi verni sledbenici. Biće korisno da više puta mislimo na pobedonosnog uskrslog Krista i na plaću koja nas čeka, pa ćemo iz toga crpsti novih snaga za sve lepši, savršeniji kršćanski život, jer »ako s Kristom umremo, s njime ćemo i oživeti. Ako s njime trpimo, s njime ćemo i vladati« (2 Tim. 2, 11.12).

Preko Kalvarije vodi put k slavi uskrsnuća!

Liturgijska obnova

VIGILIJA USKRSA

Liturgijski preporod naših dana dostigao je svoj najveći vrhunac u obnovi Velike Sedmice. Ideje te svete Sedmice ostale su iste kao i u ranijim vjekovima Crkve, ali novo preuređenje njezinih liturgijskih obreda, osobito što se tiče časa, kad se oni odvijaju i vrše, stvarno je doprinijelo da ih vjernici bolje upoznaju i proživljuju, te da lakše u njima učestvuju. Krist djeluje u svojoj Crkvi najprije preko liturgije, službe Božje.

Drevnu i prastaru Vigiliju (Bdjenje) Uskrsa obnovio je papa Pijo XII g. 1951. Pošto je taj pokus postigao izvrsne uspjehe, to je Sveta Stolica odredila, da se obnovljena Vigilija Uskrsa sa Velikom Sedmicom obvezatno proteqne na cijelu Crkvu, počevši od 25 marta 1956. Razlozi ovoj liturgijskoj reformi nisu samo pastoralni, naime, da tim obredima mogu prisustvovati vjernici, koji su uslijed modernog i tehničkog načina života zapriječeni, već i teološki. Liturgija je usko povezana s teologijom. Stara je istina, da je zakon bogoslužja ujedno i zakon vjerovanja. Najmoderniji liturgičari to sve više osvjetljuju i ističu (C. Vagaggini: Teologija liturgije, 1959), osobitim obzirom na Vigiliju Uskrsa (od liturgičara Grelota i Pierrona, 1959).

Vigilija Uskrsa (u noći Velike Subote do svanuća uskrsne Nedjelje) zove se od davnine »majkom svih vigilija«, dakle svih bdjenja, poznatih prvim kršćanima. Taj obred, koji se tipično i propisno držao u noći, tokom Srednjeg vijeka, pa do naših dana, iz raznih razloga obavljao se u ranijim jutarnjim satima. I tako je svečano Uskrsno Bdjenje, rastavljeno od svojeg noćnog sata, izgubilo sav svoj iskonski sjaj i značenje formula i simbola. Današnji povratak na vigiliju u noći kao i čitav uskrsni blagdan ima svoju historiju, a njezini su korjeni duboko postavljeni na tlu Staroga zavjeta. Vjernik ne smije nikada zaboraviti, da je isti Bog u svojem nedokučivom planu vodio Stari i Novi zavjet. Stari je bio slika i priprema na Novi, da se po Mesiji, to jest Kristu dade spas čovječanstvu.

Biblija je uvijek aktuelna i živa i kad je mi gledamo u liturgiji. To nije historija, već život, pa zato i molimo: Bože, koji nas učiš knjigama obaju zavjeta, da svetkujemo uskrsno otajstvo. daj nam da shvatimo tvoje milosrđe. Naše uskrsno bdjenje u noći je daleka uspomena na jednu noć, koja se odigrala u trinaestom stoljeću prije Krista. Te dramatske noći Bog je oslobodio zarobljeni židovski narod, svoj izabrani narod od egipatskog ropstva. Anđeo je pogubio prvorođenike Egipta, a poštedio i spasio Izraela, jer su njihove kuće bile oškropljene i znamenovane s krvi jaganjca. I one noći jeli su hitro, držeći štap u ruci, jagnje pečeno na ognju i prijesni hljeb sa gorkim zeljem. Oslo-

bođenje i izlazak Izraelaca iz Egipta bio je prolazak Gospodnji, koji se zove Faze, Pasah ili Pasha. Konac progonstva, emigracije, novo oslobođenje. S ostajstvom muke, stradanja, smrti i uskrsnuća Spasitelja Isusa Krista kršćani su svoju novu Pashu (Vazam) dobili po riječima sv. Pavla (1 Kor 5, 7). Apostoli i prvi kršćani dobro su poznavali glavnu ideju, da je Isus pravi Jaganjac Božji, koji uzimlje grijehe svijeta i vodi nas k Ocu, da je On naša Pasha, kako se pjeva u uskrsnoj sekvenciji: »Žrtvi vazmenoj neka hvale daju kršćani — jaganjac otkupi ovce, nevini Krist s Ocem izmiri grješnike«. U tim mislima sastavljene su (po svoj prilici od sv. Avgustina) »Uskrsne Pohvale«, koje pjeva đakon (ili svećenik) na Vigiliji, pošto je okadio uskrsnu Svijeću: »Ovo su uskrsni blagdani, u kojima se onaj pravi Jaganjac kolje, čijom se krvlju pragovi vjernika posvećuju. Ovo je noć, u kojoj si (o Bože) jednoć naše oce, sinove Izraelove, izveo iz Egipta i preko Crvenoga mora kao po suhu preveo. Ovo je dakle noć, koja je tmine grijeha svjetlošću stupa rastjerala. Ovo je noć, koja danas po svem svijetu one, koji u Krista vjeruju, otima od opačina i od tmina grijeha, povraća milosti i pridružuje svetosti. Ovo je noć, u kojoj je Krist rastrgnuo okove smrti i kao pobjednik iz groba izišao. Jer nam ništa ne bi koristilo roditi se, da nismo imali sreću biti otkupljeni. O divno li je tvoje, o Bože, prema nama milosrđe! O neprocjenjiva li zanosa ljubavi: da roba otkupiš, Sina si predao!«

Nešto ljepšega i zanosnijega ne može se naći u cijeloj kršćanskoj poeziji od onoga, što se pjeva u ovim pohvalama, u tišini noći, i dimu tamjana i u svjetlosti uskrsne Svijeće. Krasno zaista moli stara liturgijska molitva na Veliku Subotu: »Svemogući vječni Bože, koji si divan u razdjeljivanju sviju djela tvojih, daj, neka razumiju tvoji otkupljenici, da što je u početku svijet bio stvoren, nije bilo izvrsnije djelo od ovoga, što se je na koncu vjekova žrtvovao naš Vazam (Pasha) Krist«. Izvrsnije je djelo spasenje naše po Kristu nego stvorenje svijeta, jer »ništa nam ne bi koristilo roditi se, da nismo bili otkupljeni«.

Uskrsna pohvala je naša uskrsna čestitka! Vigilija nam je navijestila najveći kršćanski blagdan. Židovska Pasha bila je praznik oslobođenja i jedinstva naroda. Vjerski i narodni blagdan. Svetkovati Pashu značilo je za Židove kao da imaju legitimaciju, da pripadaju narodu izabranome, to jest Božjemu. Uz nju su bile spojene najveće ceremonije u hramu i u domu. Vladala je svagdje atmosfera svetog veselja. Vrhunac je bio na svečanoj svetoj večeri. Jelo se je janje sa gorkim zeljem, sa začinom od mažurane, lovora i tamjana, te je sve mirisalo. Pasha se je svetkovala po židovskom kalendaru u prvom mjesecu u godini, to jest u proljeću, u mjesecu Nisanu, koji je započinjao sa proljetnim novim mjesecom. Svaki Židov, koji je mogao, dolazio je u te dane na hodočašće u sveti grad Jeruzalem, ne mareći za poteškoće i daljinu putovanja. Samarijanci, skizmatički Židovi, slavili su Pashu na brdu Garizim, gdje su imali svoj posebni hram. Oni, koji nisu mogli putovati, blagovali su janje kod kuće po prastarim, semitskim, pastirskim običajima. To rade i danas Židovi (Felani) u Etiopiji. Po novootkrivenim spisima u Qumramu na Mrtvom moru, Eseni su imali svoj posebni kalendar, pa su slavili Pashu u točno određeni dan, prvi u Nisanu i to uvijek u utorak. U liturgiji Pashe uvijek se isticala ideja o dolasku budućeg Mesije i to baš na dan Pashe. Židovi su zadržali živu tradiciju, da je na dan 15 mjeseca Nisana (kad se svetkovala Pasha) Bog stvorio svijetlo, najveće djelo, te da je u taj dan otac Abraham žrtvovao svog sina Izaka.

Kao i svi Židovi, tako i naš Spasitelj svetkovao je Pashu. »I roditelji njegovi išahu svake godine u Jeruzalem o prazniku Pashe. I kad mu je bilo dvanaest godina, pođoše u Jeruzalem po običaju praznika« (Lk 2, 41 — 42). Isus, koji je najviše ljubio svog nebeskog Oca, njegov hram i liturgiju slavio je, kako nam govore evanđelja, svaku Pashu do svoje posljednje, koja je one godine bila na 15 Nisana, a po današnjem kalendaru, na 6 aprila. »Pred blagdan Pashe, znajući Isus, da mu je došao čas, da pođe s ovoga svijeta k Ocu, kako je ljubio svoje, koji su bili na svijetu, do kraja ih je ljubio« (Iv 13, 1). Zadnja večera s učenicima na Veliki Četvrtak, njegova muka i smrt na Veliki Petak jesu priprave za kršćansku Pashu, vigilija Uskrsa. Kad je Isus umirao na križu na Veliki Petak u 3 sata poslije podne (7 aprila) prolijevali su Leviti na oltaru — svetinji nad svetinjama — u jeruzalemskom hramu zadnje kapi zaklanih jaganjaca. Ali na brežuljku »Golgota«, pred vratima svetoga grada, novi Jaganjac nove Pashe dovršio je sve obrede i simbolične žrtve Staroga zavjeta i donio je svijetu mir, svjetlost i život po krvi svoga križa, žrtvi Novoga i vječnoga zavjeta.

Stari Židovi iz veselja i zahvalnosti prema Bogu, koji ih je oslobodio od egipatskog sužanjstva, od strahovlade Faraona, koji su u ona vremena predstavljali svjetsku velevlast, pjevali su na dan »Passaha« iz svega srca »Halleluja«, hvalu i slavu Bogu. Novi Izrael, kršćani, poprimili su na Vigiliju Uskrsa poklik »Aleluja« radi našeg spasenja po Kristu, a na slavu istoga i jednoga Boga. Poslije epistole svećenik tri puta podižući glas pjeva »Aleluja«, a pjevači svaki put to ponavljaju, a svi vjernici proslijede psalam 117, tipični psalam Hallela židovske Pashe: »Slavite Gospoda, jer je dobar, jer je do vijeka milosrđe njegovo. Hvalite Gospodina sva plemena, hvalite ga svi narodi«. Krist je naša Pasha, pa sv. Pavao kliče svim prisutnima uskrsloj Bdjenja, koji su primili krst i euharistiju: »Braćo, ako ste uskrsli s Kristom, tražite ono, što je gore, gdje Krist sjedi s desne Božje, osjećajte ono što je gore, a ne što je na zemlji. Jer ste umrli i vaš je život sakriven s Kristom u Bogu« (Kol 3, 1 — 4). Aleluja, Aleluja, Aleluja!

ŽIVELA JE ZA LJUBAV

(Nastavak)

Marija je kod svoje krojačice čula i videla toliko zla, da je o tome govorila s majkom. Njena se čistoća nalazila u opasnosti, pa je majka svoju kćerku opet uzela kući.

Napokon ju je gospođa Kenig primila na pouku. Kod ove krojačice vladao je strogi red. Gospođa je držala u svojoj radionici samo najbolje radnice. Dolazilo je mnogo narudžbi sa svih strana, tako da se katkada radilo svu noć. U radno vreme nije se ništa govorilo sem poslovno. Marija nije nikad videla nešto ružno u toj kući. Ispit je položila s odličnim uspehom. Tako bi mogla sama početi kao damska krojačica, što je željela i majka. Ali u njoj se sve opiralo da bi još dulje ostala u Niderau. Iako je svim srcem volela roditeljsku kuću, ipak je čeznula za čistim vazduhom, koji se nadala naći u stranom svetu.

Najpre se upisala u Minhenu u školu za sobarice koju je isto svršila s odličnim uspehom. Zatim je u Minhenu dobila službu kod kneginje Eleonore. Ta je dama uzljubila Mariju. Uvek je imala za nju ljubaznu reč. Uskoro je upoznala Marijinu ljubav prema Majci Božjoj. Dozvolila joj je u maju da svake večeri odlazi na majsku pobožnost. Zapravo je bila Marijina služba da bude sobarica samo za knegínju. No neka službenica joj je davala i drugi posao, najviše za sebe. Tako je bila Marija pretrpana poslom od 6 sati ujutru do 11 sati uveče. Do ponoći je radila za sebe, pisala pisma i molila krunicu. Jednom ju je kneginja upitala, zašto je u njenoj sobi svetlo još posle jedan sat u noći. Marija se ljubazno izvinila, ali se nije žalila na drugaricu koja nije imala prava posle osam sati naveče tražiti od nje da radi. Kneginja je sumnjala na nju da čita romane, što je Mariji bilo vrlo teško, ali je iz ljubavi prema Bogu junački šutila.

Prigodom maiske pobožnosti Marija se upoznala s nekom devojkom koja je bila u Marijinoj kongregaciji. I ova je bila uposlena u palači, ali na drugom odeljenju. Neke su se nedelje obadve dogovorile da posle podne podu zajedno na šetnju. Izlaz je bio dozvoljen od 4 posle podne do 10 uveče.

Marija još nije poznavala okolinu Minhena. Išli su tramvajem do nekog restorana u predgrađu i tamo večerali. Posle večere Marija je upozorila drugaricu da je već vreme za povratak kući. Ona je odgovorila da se još ne može vratiti, jer mora čekati nekog svog prijatelja.

Marija je osetila neki neobičan strah. Sama se nije mogla vratiti, jer je bilo već kasno i nije znala put.

Konačno je »prijatelj« došao. Posetili su još jednu kafanu, a oko jedan sat u noći prošetali se u park. Tamo su Mariju ostavili samu. U velikom strahu i mučnoj duševnoj stisci sedela je na klupi i molila Majci Božjoj za pomoć, da ne izgubi veru u svoje ideale.

Drugi su se dan morali obadve devojke opravdati zbog zakašnjenja. U palači je svako morao na porti upisati izlazak i dolazak i staviti svoj lični potpis. Tako je kneginja znala za noćni prekršaj.

Marija nikako nije mogla kazati gospodarici šta je bilo. Nakon par sati opet su je zvali na saslušanje. Marija je smatrala potrebnim da kaže istinu, da bi tako mogla sprečiti greh. Iskreno je dakle ispričala kako su proveli noć. Kneginja je bila s njom uljudna, a drugarica je bila otpuštena iz službe.

Na dvoru su bili nameštenj samo katolici. Teško je bilo dobiti službu, jer su gospodari tražili podatke o svemu, o roditeljima, o bolesti rođaka, da bi na taj način svi službenici bili doista pošteni i verni. Ali nažalost, uprkos svemu, njihov je život bio prljav i neiskren. Marija je morala često slušati kako njeni drugovi grde svetu Crkvu, svećenike, sakramente i zapovesti. To joj je bilo tako strašno, da se odlučila da otkaže službu.

Imala je još jedan drugi razlog za to, i to glad. Zajedno je morala na hranu s ostalim službenicima. Oni, službenici, koji su spremali jelo, bili su bez svake ljubavi prema svojim drugovima, te su im davali premalo hrane. Zato su si morali kupovati dodatke. Marija je brzo propadala.

Jednom je pisala kući i molila za 20 Marki pomoći. Od kuće je primila novac, ali sa napomenom da se mora sama hraniti te da nikad više ne može očekivati pare od roditelja. Ova primedba dragih roditelja bila joj je kao oštar mač u srce. Činilo joj se da ni kod roditelja ne može naći prave iskrene ljubavi, pa se s toliko većim pouzdanjem obraćala nebeskoj Gospi. Marija je vratila majci pozajmljeni novac već idućeg meseca. Nikad više nije ništa tražila, ni tada kada se udala.

Živela je vrlo skromno, tako da nikad nije kupila kolača ili slatkiša. Potpuno je ugušivala u sebi svoje želje i živela toliko više za siromahe i bolesnike. Često se odrekla najpotrebnijeg da bi pomogla njima.

Velika, izvanredna je bila ta milost Božja, koja je u tako teškim okolnostima vezala srce mlade devojke za Boga.

Poslednji dani u palači bili su joj mnogo teški. Saznala je da joj je kneginja htela omogućiti studije za višu naobrazbu. Svi su je smatrali nezahvalnom.

Bilo joj je teško naći novo nameštenje. Međuvremeno zaposlila se kod nekih svojih rođaka. Iskreno se molila Majci Božjoj da joj pomogne. I stvarno, pomoć je došla neočekivano. Poznata starija dama zapitala je njene rođake, da li znaju za devojku, koja bi prihvatila službu vaspitačice četvoro dece u južnoj

Francuskoj. Marija je bila odmah spremna, iako joj je bilo jedva 17 godina i nije znala ni reči francuski.

Brzo se morala spremiti za putovanje to potražiti putne isprave. Imala je jedva 14 dana vremena. Roditeljima nije o tome ništa kazala, jer je znala da joj ne bi dozvolili ostaviti domovinu. Želela je samo da se oslobodi svoje pokvarene okoline.

Kad je stajala na stanici u Minhenu i čekala voz za Francusku, osećala je svu gorčinu rastanka od domovine i točila gorke suze. Već je sedela u vagonu, ali bi najradije skočila napolje i ostala u Nemačkoj. Bilo je prekesno. To je bilo 1911 godine.

IV

U Francuskoj

Teška nutarnja borba mučila je njenu mladu dušu, kad se vozila prema Francuskoj. Strah pred budućnošću obuzeo je njeno srce. U toj se stisci s velikim pouzdanjem utekla Majci Božjoj. Molila ju je da je očuva od greha i da uteši roditelje, koji nisu ni znali kako brzi voz nosi njihovo dete u daleki svet.

U Parizu su je čekali stari roditelji dece kojima će biti vaspitačica. Vrlo su je ljubazno primili, ali s nekim strahom zbog njene mladosti. Četiri devojčice od 4 do 13 godina starosti biće njene štićenice. Kako će to izgledati?

Marija je u Parizu imala dovoljno vremena da ogleda taj znameniti velegrad. U crkvama se je tako lepo vladala, da su pratioci dobili potpuno poverenje u nju. Led je bio probijen.

Uveče su je ispratili na voz koji ju je odveo na novo službeno mesto blizu Bordoa. Tamo su je čekali novi gospodari s decom. Doček je bio vrlo ljubazan, osobito su deca odmah zavolela svoju novu učiteljicu. Najstarija devojka od 13 godina bila je jako mudra i ozbiljna. Želela je ići u samostan. Često su je našli u molitvi pred lurdskom Majkom Božjom.

Ostale tri devojke su bile živahnije. Marijin posao bio je: nadziravati devojčice, svuda ih pratiti, pregledavati domaće zadatke, brinuti se za njihovo odelo. Morala je osobito paziti na njihovo lepo vladanje. Imala je dovoljno posla, no sve je obavljala savesno. U svakoj se nevolji obraćala svojoj nebeskoj Majci, jer je njena rođena majka bila tako daleko i nije znala za jade svog deteta. Blažena Gospa ju je uvek utešila i napunila njeno mlado srce dubokim mirom.

Roditeljima se telegrafski javila. Majka se jako uplašila. Smirila se tek kad je sa svih strana dobila povoljna obaveštenja. Ona se do smrti brinula za sreću svoga deteta.

Mariji francuski jezik nije zadavao poteškoća. Bila je talentovana za jezike, a uz to i vredna te je iskoristila svaku priliku za učenje. Uzimala je časove iz francuskog da bi kasnije mogla položiti ispit i tako postati učiteljica francuskog jezika.

S tom francuskom obitelji došla je Marija prvi puta u Lurd 1912 godine. Sva srećna klekmula je pred špilju i činilo joj se da je Majka Božja sasvim blizu.

U prvoj godini službovanja u Francuskoj obolela je od jake difterije. Samo se operacijom mogla spasti. Slučaj je bio tako težak, da su i lekari izgubili svaku nadu. Gospodari su opomenuli Mariju da će obavestiti njene roditelje. Ali Marija je bila potpuno mirna i sigurna te je izjavila da to nije potrebno, pošto će naskoro ozdraviti. Časna sestra bolničarka je brzo uvidela da je Majka Božja spasla svoju duhovnu kćerku. Nakon odlično uspele operacije rekla joj je: »Pomogla vam je Majka Božja. Njoj dugujete zahvalnost. Ostanite joj verna i rado molite Zdravo Marijo kao dosad«.

Marija je mnogo trpela od čežnje za domovinom koju je ostavila. Duboko je osećala gorčinu tuđeg hleba. Tešila se što je mogla iz svoje radne sobe gledati baš na pročelje crkve. Tamo je bila sada njena domovina.

Mnogošta je morala trpeti u toj službi. Ali se potpuno odrekla svoje sreće i trudila se da spasava duše. Tada još nije znala kako je teška borba za krepost čistoće duše i koliko snage traži ta stalna borba.

Neke nedelje posle podne prošetala se po gradu, da ga malo upozna. Već je htela da si negde kupi čaja ili sladoleda, kad najednom začuje orgulje i crkveno pevanje. Uđe u crkvu gde je bilo izloženo sveto Otajstvo. Onaj četvrt sata molitve osećala je više blaženstva nego ikada u životu. Znala je da se nalazi u samostanskoj crkvi. Nakon svršene pobožnosti povukla je samostansko zvono na porti. Dođe časna sestra i Marija je nagovori francuski, iako tada još nije dobro znala taj jezik. Kako se iznenadi, kad časna sestra počne govoriti nemački. Marija joj otkrije svoju želju da joj časna sestra dozvoli da češće pokuca na njihovoj porti, pošto bi joj to pomoglo da ostane dobra. Sestra joj rado dozvoli, i tako je Marija više puta dolazila k sestrama na razgovor. To joj je bilo od velike duhovne koristi.

Jednom je Marija došla za nekoliko dana k svojim roditeljima na odmor. Za to vreme upoznala se sa sinom nekog bankovnog direktora. Jedni i drugi roditelji su mnogo želeli da se Marija uda za tog mladića.

(Nastaviće se)

Prigodom proglašenja nezavisnosti Kameruna u Duali služila se svečana služba Božja, kojoj je prisustvovao francuski ap. delegat Msgr Maury kao i civilne vlasti. Msgr Maury je rekao: »U trenutku kada preuzimate sami u demokratsku upravu svoje državne poslove, zazovite Božju pomoć na svoju zemlju i na njene upravitelje. Neka bi vaš ustav priznavao Boga i njegova prava, da bi se bolje obezbedilo poštovanje ljudske ličnosti i savesti.«

BOJIŠTE VJEČNOGA KRIJESA

Dio drugi: TAJNA KAMENITIH VRATA

(Nastavak)

Pred očima mu je došla slika nečije odrezane glave. On je dužan, prema svojem obećanju kraljici, izvršiti to djelo. Pristao je na to i pomirio se s tim. I s posljedicama. Krvava glava nekog, njemu nepoznatog čovjeka, donijet će mu zlato i časti u kraljevstvu Marije Anžuvinske. Ali ne spada samo to u posljedice. Tu nekako spada i nejunačka smrt tih ljudi i nejunačka njegova zadaća.

To neće biti u ratu, u samoodbrani. Bit će to po računu, smišljeno, pripravljeno, lukavo, podlo. Ostat će iza toga grijeh od kojeg će pocrniti zlatnici i časti se pretvoriti u prokletstvo.

Trgnuo ga je glas starog liječnika Antonića. Starac je htio da ode. Cvjetan ga je pratio do izlaza kuće.

— Hoće li doista mladiću biti dobro? — upitao je pred kućom. — Jeste li to rekli pred njim da biste ga ohrabrili?

— Mlad je i preboljet će rane i gubitak krvi. Potrebna mu je samo dobra njega i postupak kako sam odredio.

— Vjerujte da će to imati, — reče Cvjetan.

Nespretno, ali srdačno brinuo se Cvjetan za Manfreda. Nije se micao iz kuće. Bojao se da Lučenac potajice ne učini kakvo zlo čovjeku, koji ga je nekad spasio i kojem je sad htio pomoći po svaku cijenu.

Nastali su dani čestih oluja. Mlazovi kiše slivali su se niz prozore, a grmljavina je tutnjila nad krovom. Kraljica nije kanila po zlom vremenu putovati dalje. Željela je obići još neke gradove i dvorce u Hrvatskoj, ali je neprestano odlagala. Odlazak Marije i Sigismunda bio je također dan odlaska Cvjetanova u Bosnu.

Mladi Tavelić je želio da se taj dan odloži što više, da bi ostavio Manfreda zdravog i jakog. Savjetovao mu je jednog jutra:

— Što misliš, Manfredo, zar nije pametno da pođeš skupa sa mnom u Bosnu?

Manfredove oči se raširiše. Pogled mu je bio iznenađen i nepovjerljiv. To je trajalo samo za trenutak. Upitao je mirno:

— U Bosnu? Zašto ideš u Bosnu, Cvjetane?

— U službi svijetle kraljice, — glasio je prigušen, nesiguran odgovor.

Manfredo je opet gledao Cvjetana sa čuđenjem. Cvjetan je šutio. Nešto mutno i lažljivo treptalo je u zraku između ova dva mlada čovjeka, koji su nenadano postali tako bliski i sigurni jedan u drugog.

Zapriječivši silu, obojica su pomogli jedan drugom. Osjećali su veliku uzajamnu zahvalnost. Vjerovali su, da bi se i u budućnosti mogli pouzdati u svoje prijateljstvo, bez mjere i granice. A već se javila granica, nevidljiva prepreka, neznana tajna, u kojoj se moglo naslutiti nešto tamno i zloslutno.

— Hoćeš li mi reći — kakva je to služba? — upitao je napokon Manfredo.

Odlučno je prekinuo gadnu paučinu šutnje i skrivanja istine. U glasu mu je bilo i oštrine i srdačnosti. Za ovo kratko vrijeme oni su si ispripovijedili toliko skrivenih misli, težnja i nada, da bi svako zatajivanje trebalo prekinuti što odlučnije. Ali, osjećala su obojica da je u prijateljskoj iskrenosti, sa obje strane, bilo nekog zatajivanja.

Cvjetan nije vjerovao da je Manfredo neznatni plemić iz Dubrovnika. Manfredo je bio siguran u Cvjetanovu odanost, ali nije sumnjao da Cvjetana muči savjest zbog nečeg nečasnog i crnog u duši.

— Reci mi, što ćeš u Bosni, u zemlji koju kraljica mrzi? — nastavio je Manfredo. — Možeš mi reći sve. Jer onda ću i ja tebi odati nešto, što ne bih smio reći nikomu...

— Ne, ne... — prekinuo ga je Cvjetan. Stisnuo je prstima čelo i zaklopio oči. Progovorio je nakon stanke: — Ne mogu reći ništa. Veže me zakletva kraljici. Nitko ne smije znati ni riječi od onog što mi je naloženo.

— Onda ni ja ne smijem reći ništa od onog što sam kanio, — reče Manfredo. U glasu mu je bilo malo djetinjastog prkosa. U tom času ličio je na onog Manfreda sa Susjedgrada, ponešto razmaženog podrugljivog i drzovitog.

Bio je čas da se ugradi zadnji komad građe u most između dvije duše, a činilo se kao da je ta građa pala u rijeku i potonula nepovratno do dna. Nepovjerenje i nemiri u srcu urodili su novim maglama i daljinama između dva čovjeka, koji su željeli iskrenost i prijateljstvo.

IX

Cvjetanu se činilo da će puknuti od smijeha.

Do malo prije tuga mu je stezala dušu kao užareni okovi a sad je sve postalo neizrecivo smiješno. Nije išao za tim da dozove sebi slike, koje su mu se nizale u svijesti, ali one su bile tu i on se sjajno zabavljao.

Pauci u uglovima tavanice tresli su svoje mreže nečujnim zvucima, kao da sviraju na harfi. Plamenovi svijeća bili su nevjerojatno dugi, tanki: tresli su se od straha da ne prepuknu na sredini od svoje vlastite krhkosti. Nisu bile posve mirne ni drvene kupe, ni vrčevi pred krčmaricom, koja je izgledala smiješno-žalosno.

Slike su se nizale sve brže:

Gospodin Arland je trčao hodnicima Susjedgrada, dozivajući Doru, koja mu se rugala sa prozora jedne kule, visoke do neba. Dežimir je spuštao lančani most, a Manfredo se smijao pod mostom i razbijao ga sjekirom, odozdo, tako brzo i vješto da je iverje letjelo preko krova.

Onda to više nije bio lančani most Susjedgrada, nego onaj na gričkim Kamenitim vratima. Svi su trčali preko tog mosta van iz grada, pa onda niz brijeg prema potoku, koji se pjenio crveno i bijelo. Cvjetanov pobratim desetnik Stjepko Lipovački bio je opet živ. I on je trčao niz brijeg, na čelu svojih vojnika. Umjesto mača nosio je u ruci gitaru i kuckajući u nju pjevušio o gričkim tornjevima.

Bila je tu i krčmarica, koja se svađala sa nekim starcima. Jedan od njih činio se Cvjetanu poznat. Bio je suh kao kostur. Drugi starac je bio jako visok, kao dugi kolac.

— Ti si mene optužila buntovnicima, nesretnice! — vikao je starac-kostur. — Lagala si, a oni su vjerovali i bacili me na dno kule na Dvercima.

— Ti si lud, — kričala je krčmarica. — Ti si bio buntovnički sluga. Bio si njihov tamničar u kuli. Svi to znaju. A ja sam uvijek bila vjerna svijetloj kraljici.

— Znamo to, znamo, — klimao je glavom starac-kolac tako jako da se činilo — glava će otpasti i kotrljati se veselo po tlu.

— Gdje da nađem pravednost? — urlao je prodorno starac-kostur.

A onda je došla kraljica Marija Anžuvinska. Cvjetan je sa užasom vidio da njezino suho tijelo raste na očigled. Postajala je sve deblja, ogromna, rasla je kao mijeh, cerila se crnim, trulim zubima i tako ogromna, debela počela je plesati kao luda. Starci su hihotali. Krčmarica se vrtila oko nje, klanjajući se, a kraljica je razmahivala tustim rukama i udarala krčmaricu posred lica. Plesala je sve brže. Pauci su pomamno svirali u svoje mreže.

Tad je Cvjetan ugledao kraljičine noge koje su malo izvirivale ispod razvitlane haljine. Bile su crne i rutave, a jedna cipela je jako ličila na kopito. Nasmijao se od srca, a onda se uplašio smijeha i otkriča, pa je zašutio uznemireno.

Pokrio je lice rukama da više ništa ne vidi.

Netko ga je prodrmao za rame. Ispružio je ruku i prevrnuo vrč s vinom. Krčmarica je stajala uz njega i vrisnula zbog preturenog vrča. A onda je još vikala:

— Pomozite! Starac umire...

Cvjetan je pokušao ustati, ali su ga noge izdale. Pao je ponovo na stolac.

— Momak je pijan, — reče starac dug kao kolac. — Pun je vina kao bačva. Hajde, sami ćemo ga položiti na stol. Neka Andraš zove liječnika. A, zapravo, liječnik više nema što da radi...

— Bio je tamničar u kuli na Dvercima, zar ne? — pitala je krčmarica.

Na ove riječi Cvjetan se prenu i pogleda po krčmi. Vidio je kako krčmarica i dugi starac polažu neko tijelo na stol do onog za kojim je on sjedio. Prepoznao je svojeg tamničara i reče glasno:

— Da, bio je. To je on. Ja znam...

— Kako znate? — pitao je starac-kolac.

— Bio sam zasužnjen u kuli na Dvercima, dok su buntovnici držali Grič u svojim rukama, — mrmljao je teško.

— Vi ćete svjedočiti, — klicala je krčmarica. — Vi ćete to potvrditi. Pa svi to znaju, ali treba da vi svjedočite. Ja si ne dam tako okaljati časno ime. Ja sam poštena građanka i držim do imena...

— Nikomu... ništa neću ... svjedočiti, — viknu Cvjetan pijano. — Svađajte se, koljite se, ubijajte se...

Ubijanje, ubijanje... bubnjala mu je neprestano ta riječ u glavi. Zbog nje nije smio da bude iskren Manfredu. Zbog nje se danas napio u krčmi nad Mesničkim vratima.

Osjetio je na uhu šapat krčmarice:

— Dat ću vam najboljeg vina kojeg imam. Grlit ću vas kao nikog što nisam. Ako vam treba zlatnika, dat ću vam ih... Samo svjedočite o starcu! Svjedočite! Što vas to stoji? Pa on je mrtav!... Pao je tu kao drvo od starosti i rakije... Mrtav je...

Ubijanje, smrt i zlatnici. Jedno bez drugog kao da ne ide... Opet su riječi bubnjale u Cvjetanovoj glavi...

— Nastavit će se —

HOSANA TEBI, GOSPODINE

Hosana tebi, Gospodine! Nevina djeca klikću pozdrav, dok ulaziš u Jeruzalem. I mi bismo željeli biti čisti i sretni, da uzmognemo prostrijeti na putu, kojim prolaziš, poklone svoje, molitve i ljubav. I mi bismo željeli, usnama i srcem bezazlenih, blagosloviti tvoj dolazak, jer je kraljevstvo tvoje samo čistih i malenih.

I molimo se: uznesi, što je veliko i dobro u nama i daj nam od svoga milosrđa.

Samo jednom si koračao našom zemljom i činio čudesa.

Samo jednom si postao čovjekom, Bog vječiti.

Primili smo dobro — treba da i mi darivamo dobro. Praštao si nama — potrebno je, da nastojimo, kako bi ti oprostio i braći našoj. Potrebno je, da pokažemo onima, koji ne znadu, kakova je sreća dizati tvoj dom na našoj zemaljskoj stazi. I svako naše djelo treba da ponovi tvoj: Efeta! čovjeku gluhu i nijemu. Svako naše djelo treba da oslobađa tmine oči što ne vide svjetlost.

Da li smo suviše smioni, Gospodine? Ti si kazao, kako će se suditi škrtici, koji zakopa talenat, kojega je primio.

Sila tvoje moći neka pomogne našoj slabosti.

Naša nesavršenost moli se tvojoj milosti.

Usnama i srcem bezazlenih želimo kliknuti Hosana, tebi koji dolaziš.

Hosana ljubavi, koja zove umorne.

Hosana spasu, koji nalazi izgubljene.

Idemo tebi, Blagoslovljeni.

Molitve i ljubav, poklone svoje, prostiremo na putu, kojim prolaziš.

Umro kardinal Stepinac. Dne 10-II-1960 preminuo je u Krašiću zagrebački metropolita kardinal Stepinac. Sahrana se obavila 13. februara sa svim crkvenim počastima u zagrebačkoj katedrali gde su ga položili u metropolitansku grobnicu. Pogrebnim svečanostima prisustvovalo je 18 biskupa, oko 1 000 svećenika, redovnika, bogoslova i časnih sestara kao i mnoštvo vernog naroda. Kardinal se na smrt, koju je očekivao, lepo pripravio. Velikom pobožnošću je primio sakramente umirućih, molio da svi njemu oproste, kao što i on svima iz srca oprašta. Bogu se zahvaljivao za sve što ga je u životu zadesilo i s rečima: ‚Budi volja tvoja' mirno izdahnuo, do poslednjeg trenutka pri svesti. Bog bio blagopokojnom kardinalu bogata nagrada!

Bečki kardinal König kod Varaždina doživeo je teški automobilski sudar, kad je dolazio na sahranu kardinala Stepinca. Za deset dana njegovo se zdravstveno stanje toliko popravilo, da su ga mogli prevesti helikopterom u Beč. Želimo mu skori oporavak.

Povodom 80 godišnjice života Dr Josipa Ujčića, beogradskog nadbiskupa i vršioca dužnosti predsednika Biskupskih konferencija, Predsednik Republike odlikovao ga je ordenom Zasluga za narod prvog reda za njegovo zalaganje u sređivanju odnosa između katoličke Crkve i države. Iskreno čestitamo.

Nadbiskup dr Franjo Šeper imenovan je za administratora zagrebačke nadbiskupije. Novi administrator je već više od 5 godina kao koadjutor vodio upravu zagrebačke dijeceze. Preuzvišenom administratoru najveće jugoslovenske nadbiskupije čestitamo i želimo mu obilje Božjeg blagoslova u teškoj i odgovornoj službi.

Akademija Propagande. 5 januara pitomci Propagande dali su posebnu priredbu. Na njoj su pročitali na 116 jezika posebnu molitvu koju je sastavio papa Ivan XXIII za crkvenu hijerarhiju u misijskim zemljama, koja je bila u novije vreme uspostavljena. Vietnamski, kraljinski japanski bogoslovi su otpevali tom prilikom svoje pesme. Prisutnog Papu je pozdravio kardinal Agagianian, a papa je održao kraći govor U njemu je izneo svoje lične uspomene na Propagandu. Pitomcima je govorio o važnom poslanstvu koje ih čeka. Naglasio je da sveđenici moraju govoriti narodu na jeziku koji narod bolje razume ‚da im se tako olakša razumevanje kršćanskih istina.

Na gregorijanskom univerzitetu u Rimu priređena je izložba katekizma, počev od Kanizijevog godine 1600. Izloženo je bilo 1700 svezaka, a brošure nisu ubrojane. Pod naslovima: biblija, ilustrovane knjige za decu, knjige za omladinu, priručnici katekizamske obuke svih stepena, religiozne odgojne knjige za odrasle, metod veronaučne obuke, apologetika, specifična dela o braku i obitelji, o liturgiji, misne knjige, katehetički časopisi: razvrštene su knjige u dve dvorane. Materijal je uređen i po jezicima. Naročito je lepa zbirka katekizama iz misijskih zemalja. Izložba je dopunjena gramofonskim pločama, projekcionim slikama, velikim slikama, kakvima se mogu krasiti učionice.

Pomoć hijerarhiji. Papa Ivan XXIII govorio je pred 20 000 članova italijanske Katoličke akcije općenito o Katoličkoj akciji za čitav katolički svet. Papa naziva Katoličku akciju pomoćnom rukom hijerarhije. Njeni članovi se ne smeju zanositi trenutnim oduševljenjem, nego moraju biti duboko uvereni u velike pastoralne potrebe sadašnjice te pružati hijerahiji ruku u pomoć za širenje Božjeg kraljevstva na zemlji i u ljudskim dušama. Katolička akcija mora slušati biskupe, a istovremeno raditi na internacionalnom planu. Ivan XXIII je citirao papu Pija XI, koji kaže da je za Katoličku akciju karakteristično što se razlikuje od svih ostalih religioznih udruženja i svetovnih organizacija. Laici moraju saradivati sa hijerarhijom na apostolatu bez obzira na prolazne nesuglasice, jer nikakve poteškoće ne smeju nadjačati povezujuću snagu delinje ljubavi. Papa je dodao da unutar Katoličke akcije mora zauzimati prvo mesto religiozno obrazovanje, da bi se postigao duh plemenite poslušnosti i saradnje. Stoga je potrebna religiozna obuka na visokom nivou i duhovno vodstvo. To je važnije od svih tehničkih organizacionih problema. Uspeh na tim područjima zavisi od snage nutarnjeg života. Prvo obeležje Katoličke akcije jest to, da je ona p o m o ć n a ruka hijerarhije. Drugo obeležje: u z o r uređene, disciplinirane i sređene organizacije. U tome leži tajna neodoljive privlačnosti, dok protivni duh stvara zabunu i troši skupoceno vreme. Treće obeležje Katoličke akcije jest p o t r e b a modernog doba. Stoga članovi Katoličke akcije moraju pred svetom svedočiti za lepotu Evanđelja i braniti interese Božje kao i čast, slobodu i prava čoveka. I to, zaključio je Papa, postizava se jasnim programom, dobrim metodama i jednostavnim iznašanjem istine.

Za naslednika 97 godišnjeg Msgr Alfonsa Carinci, sekretara Obredne kongregacije, Papa je imenovao Msgr Enrica Dante-a. No, taj još zadržava službu prefekta gremija papinskih ceremonija.

Američki časopis »Misijski krstaški pokret« u Cincinatiju objavio je novu svetsku statistiku, prema kojoj je bilo krajem 1959 godine 2,9 milijarde stanovnika na zemlji, od toga 527 miliona katolika, dakle 17 miliona katolika više nego juna godinu dana ranije. Deset miliona katolika živi u SSSR, što iznosi 4,8% od ukupnog stanovništva, koje broji 212 miliona.

Troje dece Tatso Hirose, savetnika japanske ambasade kod Svete Stolice primili su sveto krštenje i prvu pričest iz ruku japanskog sveđenika Hamao. Svečanosti su prisustvovali kardinal Agagianian i mnogi japanski diplomati. Deca su stara 10, 12 i 14 godina. Primili su

imena: Pavle, Petar i Marija Lucija. Njihovi roditelji nisu katolici.

U Skvo Veliju u Kaliforniji, gde se održavaju ovogodišnje zimske olimpiske igre, podignute su katolička i protestanska bogomolja, kako bi 800 takmičara i brojni gledaoci imali prigodu za sabranu molitvu i prisustvovanje svetoj misi.

Katolikos Gruzije Melkizedek III umro je u starosti od 88 godina. Prestonica tog patrijarha jest Tiflis. Svih Gruzina je oko 3 miliona, od kojih 2,4 miliona pravoslavne vere. Gruzini su se pokrstili u 5 veku. Oni su osnovali jedan od najstarijih samostana na Atosu prozvan »Iviron« koji se danas nalazi u grčkim rukama. Zbog udaljenosti pali su u raskol. Do 1801 njihova je crkva bila samostalna, onda anektirana ruskoj. 1918 godine samostalnost njihove crkve opet se uspostavila, ali ju je moskovski patrijarh priznao tek 1944 godine.

Prema novijim studijama utvrdilo se da su se u ranijim vekovima u Rimu ipak održale neke sinode za rimsku biskupiju. 1384 održavala se sinoda pod papom Urbanom VI, pod Bonifacijem IX 1392 održavala se druga, a 1461 pod Pijem II bila je treća. Kako su odluke tih sinoda ostale samo u rukopisima, to nisu imale većeg uticaja na kasnije zakonodavstvo.

Antiohijski patrijarhat. 1709 godine antiohijski patrijarh Ćiril V priznao je formalno papino prvenstvo. Njegov naslednik Ćiril VI se odlučio da uniju stvarno sprovede. Tadašnji carigradski patrijarh ga je zbog toga ekskomunicirao i imenovao drugog patrijarha sa sedištem u Damasku, kome je od turskog sultana ishodio sva prava zakonitog patrijarha. Katolički se patrijarh morao skloniti Maronitima u Liban. Tako je još danas prestonica katoličkog antiohijskog patrijarhata u Ain Traz u Libanu. Pod njegovu jurisdikciju spada 235 000 vernika u Levantu i 50 000 emigranata širom sveta. Dozvolom Svete Stolice taj patrijarh, sada Maksim IV Sayegh, nosi i naslov jeruzalemskog i aleksandrijskog patrijarha bizantinskog obreda. Pod svojom vlašću ima 13 biskupija i 4 patrijaršijska vikarijata.

U Dahomeji u nadbiskupiji Kotonu Papa je imenovao urođeničkog pomoćnog biskupa Msgr Gantina za rezidencijalnog nadbiskupa. Njegova nadbiskupija ima 230 000 katolika, 40 000 katehumena, 48 svećenika i 76 redovnica. Novi je nadbiskup star 37 godina, ali je primio biskupsko ređenje već pre tri godine u Rimu. Posvetio ga je sam kardinal Tisserant.

Papa je 22 januara primio u audijenciju nemačkog kancelara Adenauera i ministra von Brentana. To je bila prva kancelarova poseta novom Papi. Papa Ivan XXIII je kazao da su oči sveta upr̃te na vredan nemački narod koji se odlikuje velikim delima nauke i umetnosti. Za dobre odnose između Svete Stolice i Nemačke velikim su delom zaslužni nemački katolici svojom odanošću i revnošću za širenje vere.

Švedska vlada je dozvolila osnivanje prvog ženskog karmelićanskog samostana u Švedskoj. Krajem 16 veka poslednji je katolički ženski samostan u zemlji bio zatvoren. — Na univerzitetu u Stokholmu razvila se javna debata o katoličkoj veri, što bi pre 20 godina bilo nemoguće. Pokazalo se da se protestantsko švedsko stanovništvo interesuje za katoličku stvarnost.

U Danskoj bilo je dosad katoličkim učiteljima zabranjeno poučavati u školama istoriju. Vlasti su se naime plašile da bi katolički učitelji pokazali doba reformacije u drugačijem svetlu nego bi bilo protestantima drago. Sada su luteranski biskupi predložili ministru prosvete da ukine to ograničenje.

Forarlberg će postati samostalna biskupija. Dosad je taj deo austrijske teritorije više puta menjao dijecezansku pripadnost. Neko vreme je pripadao većim delom švajcarskoj biskupiji Kur, onda Briksenu, a od 1919 inomostu kao posebna ap. administratura.

Papa je primio posebnu delegaciju jevrejske svetske organizacije Bnei Brith u posebnoj audijenciji. Ta je delegacija stupila u lični dodir sa raznim evropskim vladama zbog obnovljenog antisemitizma. Delegaciju je predvodio predsednik udruženja Label Katz. Papa je pokazao veliko razumevanje za strahovanje pripadnika mojsijevske vere od eventualnih budućih progona.

23 januara Papa je primio u privatnoj audijenciji kubanskog ministra inostranih poslova. To je bio prvi zvanični dodir Svete Stolice sa vladom Fidel Castra. Prigodom državnog prevrata diplomatski predstavnici su bili opozvani, a novi nisu bili imenovani.

Veliki karitativni radnik Verenfrid van Straten sakupi godišnje oko 15 miliona nemačkih maraka. Taj novac i ostalo prikupljeno blago troši za tri velike akcije: 1) za izdržavanje semeništa i bogoslovija za Istok, 2) za akciju »bolja budućnost« i 3) za »red za izgradnju« u kome radi 30 000 članova. Prošle godine u 19 seminara učilo je oko 2 000 mladića za svećenike a 700 bogoslova već je posvećeno za svećenike. P. S. van Straten je jedan od najvećih talenata za prikupljanje milostinje.

Kako se troši novac nemačke prošlogodišnje korizmene sabirne akcije? 120 000 ribara u Kerali dobilo je nove mreže iz najlona i nove čamce. Jedna grupa od 700 kineskih katolika, koja je na čamcima prebegla iz Kine u Južni Vietnam, dobila je pomoć za nove čamce, pošto su i oni ribari. Više od jedan milion alžirskih izbeglica, koji su se zatekli u razne afričke zemlje, dobili su isto pomoć. U Ndandi u Tanganjiki kupljena je bušilica, kako bi se došlo do pitke vode, pošto su ljudi morali do 20 km daleko po vodu. Jednom domu za indijske udovice u Betijah data je pomoć za nabavku šivaćih mašina. Katolička Karitas u Hongkongu dobila je jedan milion maraka za zbrinjavanje novih izbeglica. Biskupu Arkfeldu iz Vevaka na Novoj Guineji data je pomoć za nakup stoke i osnivanje novih farmi među tamošnjim urođenicima. To su samo neki primeri, za što se troši onaj novac.

Gubava bolest. Računa se da ima na svetu 12 miliona gubavaca. Razne dobrotvorne ustanove neguju oko 400 000 gubavaca, dok je 11,6 miliona gubavaca ostavljeno samima sebi.

Svete Stolica je prva država koja je uneta u spisak međunarodnog registra kulturnih vrednosti. Prema međunarodnoj konvenciji, na kojoj je radio Unesko, iz 1954 godine, u slučaju rata, sve potpisnice ove konvencije dužne su štititi sve takve kulturne vrednosti kako na svojoj tako i na tuđoj teritoriji.

Rimska sinoda se svečano otvorila 24 januara u lateranskoj bazilici papinim govorom i zazivom Duha Svetoga. Toj svečanosti prisustvovali su svi diplomatski predstavnici kod Svete Stolice, predstavnici italijanskih vlasti, predsednik rimske opštine i mnoštvo Rimljana. U ponedeljak, 25 januara Papa je služio za učesnike sinode misu u Sikstinskoj kapeli, ondande se procesijom krenulo u dvoranu blagoslova, gde je papa održao prvo govor o svetosti svećenika. U toj dvorani sinoda je tri dana zasedala na temelju predloga koje su izradile posebne komisije u kojim je učestvovalo oko 300 stručnjaka, a u nekim stvarima su bili posavetovani i svetovnjaci. U četvrtak, 28. januara Papa je govorio rimskim klericima u isusovačkoj crkvi sv. Ignacija, a idućeg dana isto tamo redovnicama kojih se skupilo 6000. U nedelju 31 januara bio je svečan zaključak rimske sinode papinim govorom i zahvalnom pesmom kod sv. Petra u Vatikanu. Na trgu pred crkvom skupilo se do 200 000 vernika. Priređena je bila i svečana bakljada. Zaključci rimske sinode, kako je kazao Papa, povezuju staru crkvenu praksu sa nekim novinama koje zahteva razvoj vremena, a sve u cilju napredka kršćanskog života. Ovi će zakoni stupiti na snagu 1 januara 1961 godine, kako bi imali rimski svećenici i vernici dovoljno vremena da se s njima upoznaju.

Papa je poslao vlastoručno pismo benediktinskom opatu bazilike sv. Pavla u Rimu sa pozivom, da pripravi svečanu proslavu 1900 godišnjice dolaska apostola Pavla u Rim za godinu 1961.

Francuska ima 93 rezidencijalna biskupa, među kojima 18 metropolita, od toga 5 kardinala. Titularni i pomoćni biskupi nisu ubrojani. Pariz sam ima pet pomoćnih biskupa. Velik broj biskupa francuskog porekla radi u misijama, a izvestan broj se nalazi u Rimu.

Katolički univerzitet u Engleskoj nije poželjan, izjavio je administrator vestminsterske katedrale Msgr Gorgon Viler. Prema njegovom mišljenju ne treba da se katolici povuku sa svojih mesta na državnim univerzitetima, gde su dobro viđeni, nego da se još jače afirmiraju. Katolička hijerarhija mora dalje štediti novčana sredstva za osnovne i srednje škole. Preporučuje međutim veću brigu za katoličke studente pomoću katoličkih univerzitetskih središta.

U holandskom gradu Nimwegenu gradi se posebna crkva za studente. Papa Ivan XXIII poslao je kao lični prilog oko 25 miliona dinara za njenu izgradnju.

Bivši danski ministar za crkvena pitanja Siegried Riishoejgaad obratio se na katoličku veru, postao učitelj u nekoj župskoj katoličkoj školi i otvara ove godine prvi katolički internat za učenike u privredi.

Belgijski biskupi izdali su zajedničko pastirsko pismo o odnosu između Belgije i Konga. U njemu pozivaju svoje vernike da i dalje podupiru Kongo, koji će 30 juna 1960 već postati nezavisna država, kako materijalno tako i misionarima i molitvom. Otkako su Belgijanci pre 60 godina osnovali u Kongu misije, tamo je umrlo 688 belgijanskih misionara. U taj broj nisu uključeni oni misionari koji su se bolesni i istrošeni vratili u domovinu.

Austriška deca su prigodom blagdana Sveta tri Kralja skupila za afričke misije preko 100 miliona dinara.

Nazaret je dobio iza Kristovih vremena prvu jevrejsku sinagogu. Od postanka kršćanstva Nazaret je uvek imao kršćansko stanovništvo. U gradu ima još danas 24 kršćanske crkve, jedna mošeja i jedna sinagoga. Sinagoga je podignuta sada kad se naselilo 2 000 Jevreja u tom galilejskom gradiću. Predsednik opštine je musliman, a njegov zamenik je kršćanin. Nazaret ima oko 22 000 stanovnika.

Četiri nevidljive odlike ukras redovničkog odela. Kad je Papa 29 januara govorio zboru od 6 000 redovnica u rimskoj crkvi sv. Ignacija, istaknuo je da se časne sestre moraju brinuti oko sticanja četiri nevidljive odlike: 1) da se oslobode ljubavi prema svetu i svemu svetovnome, 2) da sprovode potpuno devičanski religiozni život, 3) da izgrade čvrst moralni karakter i 4) da se neprestano posvećuju molitvi i nebeskom životu. — Papa je posebno pozdravio redovnice sa strogom klauzurom, koje nisu mogle biti prisutne.

U Latinskoj Americi broj je čistokrvnih Indijanaca porastao na 25 miliona, što danas predstavlja 12% sveukupnog stanovništva Latinske Amerike. Mnogi od njih su katolici, a jednim delom još su neznabošci. Među njima rade naročito nemački misionari, i to bavarski kapucini, vestfalski franjevci i štajlski misionari.

U južnom Vietnamu slavila se 300 godišnjica dolaska katoličkih misionara. U svim većim katoličkim naseobinama taj se jubilej svečano slavio. Tom se prigodom nosio sanduk s moćima domaćih mučenika, što je dalo proslavi još veći sjaj. U univerzitetskom gradu Dalatu muškarci i žene su kroz osam dana naizmenično držali časnu stražu pred moćima mučenika.

Gary Cooper je izjavio da je na njegovo obraćenje na katoličku veru najviše uticala njegova kći Marija, koja je uvek bila revnosna katolikinja. S njom je otac vodio duže duhovne razgovore. Kćerka je ocu davala prvu pouku u katekizmu. Ona je ocu govorila kako religija pokazuje čoveku pravi put te ga suzdržava od opačine. Ona je oca opomenula na manu ogovaranja koje se onda otac oslobodio.

Za april je predviđena kanonizacija španjolskog blaženika Juan de Ribeta, koji je živeo u 16 veku. Bio je biskup, general i podkralj. Blaženim ga je proglasio Pijo VI 18-IX-1796.

Indijski predsednik Rajenda Prasad prisustvovao je godišnjoj proslavi dolaska indijskog apostola Tome u Indiju. Predsednik se u svom govoru zalagao za razumevanje među religijama. Ističe je da su kršćanstvo i hinduizam najstarije religije u Indiji. Činjenica da je prvi kršćanski misionar na Malabaru našao dovoljno pripravljen teren da je mogao bez smetnji propovedati kršćansku veru, napunjuje ga naročitim ponosom. Tradicija o dolasku apostola Tome u Indiju predstavlja kulturnu baštinu Indije.

Nadbiskup Jakovos u SAD i zastupnik carigradskog patrijarha izjavio je da ima nameru pozvati svih 15 pravoslavnih hijerarha u zapadnoj hemisferi na sastanak u Nju Jork na nezvaničnu raspravu o jedinstvu kršćana.

Švajcarska je dobila novog apostolskog nuncija u osobi Msgr Alfreda Paccini, koji je bio dosad nuncije u Urugvaju. Imenovani je bio u godinama 1924—1932 sekretar nuncijature u Beogradu. Poslednjih 11 godina proveo je kao nuncije u Montevideo.

Cirkusantima je Papa prigodom jedne audijencije kazao između ostalog: putovati po cestama kroz svet, znači sticati zasluge, ako se na to zaposlenje gleda kao na doprinos onom moralnom poretku koji Bog hoće. Cirkuško osoblje pruža zabavu i time postaje njihovo nastupanje elemenat nutarnjeg mira i smirenja duha.

Kardinal Bea o svetom Ocu: U Papi imamo primer kako treba s jedne strane pozdraviti nastojanja da se svet oslobodi strašnog pritiska opasnih novih katastrofa, a sa druge strane Papa uvek podiže svoj očinski glas na dobro svih koji trpe i poziva odgovorne faktore sveta da se već jednom stane na kraj bolnim iskušenjima.

Pod predsedanjem kardinala Bea obrazovana je komisija, koja treba da izvrši konačnu redakciju poslednjeg Pijevog prevoda psalama. Rad komisije ne odnosi se na naučnu stranu prevoda, nego na reviziju oblika latinskog prevoda.

Beč. Posle rata bilo je u Beču sagrađeno 59 novih crkava, povećano 15 crkava, otvoreno 29 privremenih bogomolja. Uz to bila su podignuta 43 župska dvora i crkvena doma .

U Kölnu se u martu izvršio kanonski pregled zemaljskih ostataka oca zanatlijskih pomoćnika Adolfa Kolpinga, za koga se vodi u Rimu proces oko njegovog proglašenja blaženim. Njegovi ostaci su bili 14 dana izloženi u minoritskoj crkvi, kako bi se Kolpingovi duhovni sinovi poklonili svom duhovnom ocu.

Bogoslovima. Papa je u crkvi sv. Ignacija 28 januara govorio pred skupom od 5 000 bogoslova. Papa je bogoslovima preporučivao neka crpe potrebnu nauku za svoju naobrazbu naročito iz Svetog Pisma i iz molitve. Treba da se uvek mole, unutranje i razborito. Molitva im mora biti hranom i potrebnim vazduhom protiv zaraznih klica svetovnog duha, koji bi mogao upropastiti njihovo zvanje. Papa je rekao da mnogo ljubi bogoslove, to mirisno cveće budućnosti. Pozvao ih je neka odlučno nastave svoj put, neka crpe iz Svetog Pisma staroj i novog zaveta jakosti da budu pobožni: spremni poslušati glas Crkve, čuvati sjaj čistoće i obavljati plemeniti apostolat.

Papa je imenovao kardinala Minha za svoga legata na proslavama koje će se održavati od 17 do 24 jula 1960. na spomen 1900 godišnjice dolaska apostola Pavla na Maltu.

Za svećnicu Papa je primio prema starom običaju predstavnike rimskih bazilika, narodnih svetišta, semeništa i redovnika koji su mu tom zgodom poklonili 200 blagoslovljenih sveća, od kojih je većina bila teška po više kg. Papa će pokloniti te sveće najznamenitijim svetištima celoga sveta, da bi se vernici svih naroda priključili Papi u molitvi za dobar uspeh opšteg crkvenog sabora. Sveti Otac je izjavio da je na svećnicu posvetio svoj život napose radu za ekumenski koncil.

Pakistan ima 82 miliona stanovnika, i to 71,5 miliona muslimana, 9 miliona hinduista, a samo 304 446 katolika i 82 659 katehumena. Katoličkih svećenika ima u Pakistanu 360.

Bivši šef štampe u cirkusu Sarassani Gustav von Hahnke je poznat po knjizi »Cirkuski otac«, koja je doživela već drugo izdanje. Sada se autor te knjige obratio na katoličku veru i primio u palotinskoj crkvi u Freisingu sveto krštenje. Posle toga je učestvovao na kongresu cirkusa u Rimu te bio primljen od Pape u audijenciju.

Neorganizovana katolička omladina od 15—25 godina. Minhen se priprema na svetski euharistički kongres. Ovog proleća moraju se tamo obavljati pučke misije. Kao priprava za to obavila se anketa među mladim svetom, o čemu dajemo nekoliko podataka. 75% anketiranih mladića pridaje Kristu važnost, 83% pridaje važnost katoličke Crkve, 85% njih zna navesti koju rečenicu iz Svetog Pisma, 84% smatra da je molitva potrebna, 58,8% njih ide redovno na misu, 22% povremeno, 19% nikada ne idu na misu, 41% njih ne veruje da postoji đavo, 60% veruje u zagrobni život duše, 80% drži da dolazi posle smrti nagrada ili kazna. Iz takve ankete raspoznaje se versko mišljenje i verski život anketiranih.

U Holandiji priprema se zakon da se i na privatne katoličke univerzitete proširi sadašnji školski sistem kojim država bez obzira, da li su škole državne ili privatne, svima podjednako deli svoju pomoć. Dosad su katolički univerziteti sami odbijali državnu pomoć, kako bi bili više nezavisni, Ministar prosvete M. Cals priprema sada plan da se to promeni.

Veliki istoričar Kristofer Dauson, profesor katoličkog harvardskog univerziteta u SAD, govorio je u Nju Orlinsu na jugu SAD o slabosti zapadnjačkog školskog sistema. Veliki naučnik je priznao da su na spekulativnom polju bili postignuti lepi rezultati, ali taj sistem suviše razbija energiju u razne smerove, pa ne može dati zapadnoj civilizaciji jedinstvenosti, kakvu treba naše doba. Laički sistem funkcionira sasvim dobro na području naučne i tehničke kulture, ali se pokazao nesposobnim da bude uspešan čuvar morala, pošto je prisiljen da raspravlja o moralnim pitanjima i duhovnim osnovama izvan merodavnog stanovišta.

Kanada. Nadbiskup Klark, primas anglikanske crkve u Kanadi, odlučno se usprotivio da bi država poduzimala ma kakve korake u cilju namernog sprečavanja začeća i ograničavanja poroda. Za njegovu je crkvu brak božanska ustanova, i sa tog stanovišta treba ulaziti u diskusije po tom predmetu. Po pitanju crkvenog jedinstva, primas je izjavio, da će se raspravljati o sjedinjenju engleske i kanadske anglikanske crkve. »Ja čekam dan kad će se kršćanstvo ujediniti. Ne bi bilo dovoljno ujediniti se u dva tabora, gde bi na jednoj strani bili katolička Crkva, a na drugoj druge.«

Izašao je novi Misijski atlas, koji je izdala misijska tiskara St. Gabriel u Mödlingu kod Beča. U atlasu se iznose podaci od 30 juna 1957 godine. Odnose se isključivo na teritorije kojima upravlja kongregacija za širenje vere, ali i od toga su izuzete zemlje iza bambusove zavese, sadržava dakle samo 76% misijskih zemalja. Tada je bilo na tako određenom području 34,8 miliona katolika, 3,5 miliona katehumena, 713.466 krštenja odraslih za godinu dana, 4 436 bogoslova, 10 883 braće pomoćnika, 70 747 časnih sestara i 112 382 katehista. Na toj teritoriji je tada radilo 3 069 francuskih, 2 630 belgijskih, 2 119 holandskih, 1 403 irskih, 757 američkih i 734 nemačka svećenika misionara. Od redovnika isusovci su imali najveći broj svećenika u misijama sa 2 084, njima slede beli oci sa 1 643, pa onda spiritanci sa 1 357 misionara.

Belgijski Kongo sam bez Ruande i Urundi imao je 1958 godine 13 540 182 stanovnika; od toga 5 590 020 kršćana, i to: 4 546 160 katolika i 1,043.860 protestanata, dalje katehumena za katoličku veru 777 410, za protestantsku 266 450. Iste godine je bilo podeljeno 206 707 krštenja odraslim licima. U Kongu radi 5 904 katolička svećenika i 1 635 protestantska pastora. Domaćih svećenika je samo 366, braće pomoćnika 386, časnih sestara 780, bogoslova 420 i novaka 406.

Australija. 1959 godine podigao se broj katolika za preko 27 hiljada. Ukupni njihov broj iznosi 2 050 124. Katoličkih škola je 1 437 sa 404 117 učenika. Diecezanskih svećenika je 2 130, redovnika 1 726, a redovnica 12 855. Župa ima 1 188, a crkava i kapelica 2 751.

U Parizu održavale su se svečanosti tristogodišnjice smrti sv. Vinka Paulskog i sv. Ludovike Marijak. Pariški kardinal Feltin im je prisustvovao kao papin legat. Lazaristi, koje je osnovao sv. Vinko, broje danas oko 6 000 svećenika, dok se broj milosrdnih sestara sv. Vinka penje na 45 000.

Papa je prihvatio ostavku biskupa Josipa Byrne te imenovao crnca Josipa Kilasara, 45 godišnjeg profesora bogoslovije, za njegova naslednika u biskupiji Meši u Tanganjiki. To je 31 crnački biskup.

Kongregacija svetih sakramenata je dozvolila na želju mnogih biskupa da se postavi kr-

stionica u porodilištima i porodilišnim odeljenjima opštih bolnica.

Novi nuncije za Nemačku. Papa Ivan XXIII imenovao je Msgr Corrado Bafile, svog prvog tajnog komornika, za nuncija u saveznoj Nemačkoj. Novoimenovani nuncije je rodom iz Akvile u Abrucima u srednjoj Italiji. Rodio se 1903, posle mature učio je prvo prirodoslovne nauke, onda završio pravne studije i tek kao 29 godišnjak počeo učiti bogosloviju. Kao svećenik je nastavio studije na Crkvenoj Akademiji za diplomatske pripravnike. Do 1958 radio je u državnom sekretarijatu u Vatikanu, kada ga je novoizabrani papa uzeo za svog komornika. Govori uz italijanski i nemački, francuski i engleski. To mu je prva služba na strani.

U Bergen Belsen u nižoj Saškoj u Nemačkoj podiže se nova crkva predragocene Krvi kao zavetna crkva nemačkog naroda u naknadu za zločine koji su bili učinjeni u tom zloglasnom logoru.

Liverpulski nadbiskup Heenan je izjavio prigodom otvaranja neke međuverske izložbe da sumnja da li se u Engleskoj svaki deseti čovek redovno moli, bilo kao kršćanin u kršćanskoj crkvi ili mojsijevac u sinagogi.

Propovedi na zvučnoj traci. Katolički informativni ured u Oslo u Norveškoj radi na osnivanju biblioteke sa zvučnim trakama. Katolicima, koji stanuju po brdima te su u zimsko doba otsečeni od sveta, biće tako omogućeno da kod kuće na filmskoj traci slušaju nedeljne propovedi, čuju versku pouku i čak crkvene koncerte. Dosadašnja iskustva su pokazala praktičnost te novine. Tamo gde zimi otkaže službu i radio, zvučna će traka i film nastupiti kao pomoćnici u duhovnoj pastvi.

Za uspomenu na rimsku sinodu u Vatikanu izašle su posebne medaljice. Na jednoj strani je reljefna slika pape Ivana XXIII, na drugoj kopija glavne slike iz lateranske bazilike, na kojoj se Krist nalazi u sredini, a sa strane su Ivan Krstitelj i Ivan Evanđelist.

Aramejski jezik, kojim se govorilo za Isusovo vreme u Palestini, danas se govori samo još u nekim zabačenim selima Sirije. Jedno takvo selo Maalula sa 2 000 stanovnika leži 60 km severoistočno od Damaska u Antilibanonu. Stanovnici su ostali kršćani od najstarijih vremena te žive od stočarstva i poljoprivrede.

Danska. 30 000 katolika, koliko ih živi u toj zemlji, podeljeni su na 37 župa, od kojih je u prestonici Kopenhagen devet. Svećenika imaju 114, a časnih sestara 775 koje pripadaju u petnaest raznih kongregacija. Za katoličke priseljenike i turiste je duhovno dobro opskrbljeno.

U Sijanu pobudila je katolička knjiga »Pitanja i odgovori« veliko interesovanje. U knjizi se u obliku pitanja i odgovora tumači katolička nauka, a ujedno umereno kritikuje budizam. Kako su se osećali neki krugovi pogođeni, to je knjiga bila povučena i izdavač je morao napustiti zemlju. Inače vlada blagonaklono gleda i pomaže rad katoličkih škola i dobrotvornih ustanova.

UREDNIKOVA POŠTA

F. O. Pitanje: Da li nekršteni mogu među sobom sklopiti valjanu ženidbu? *Odgovor:* Mogu, ali takav brak nije sakramenat. Ako jedan takav bračni supružnik primi sveto krštenje, a nekršteni bračni drug zbog toga neće više da živi s njime u braku, kršćena strana može dobiti odobrenje da sklopi valjano drugi brak. To se naziva pavlinski privilegij.

H. K. Pitanje: Ko može valjano blagosloviti križni put? *Odgovor:* Kako su franjevci čuvari Božjeg groba te su oni počeli širiti iz Jeruzalema pobožnost križnog puta, to Crkva njima priznava redovno pravo blagosiljati križni put, i to: general, provincijali, gvardijani. Ovi mogu ovlastiti svakog franjevca koji ima ovlaštenje da ispoveda i propoveda. Posebnom povlasticom blagosiljati križni put imaju kardinali i biskupi: kardinali jednim blagoslovom, dok su biskupi vezani za propisan obred. Drugi svećenici moraju za to dobiti posebnu dozvolu od Svete Stolice.

Sz. Odgovor: Ako izvesna osoba neće da vam odzdravi, niste je dužni više pozdravljati. Ali ne smete gajiti odvratnosti i mržnje prema njoj. Ako se radi o spasenju dotične osobe, molite se za nju i apostolski duh će već naći pogodnu prigodu da se uspostavi veza.

V. Ž. Pitanje: Venčao sam se u drugoj crkvi, pa i deca su tamo kršćena. Sad nemaju nikakve vere. Odmakao sam u godinama, hteo bih, ako je to moguće, vratiti se u svoju Crkvu. Možda bih mogao još nešto učiniti za spasenje svojih dragih, koji su nesrećni upravo zato što nemaju nikakav duhovni oslonac. Što da učinim? *Odgovor:* Otac je uvek spreman izmiriti se sa svojim izgubljenim sinom, ako se iskreno kaje za svoje grehe. Prvo morate potražiti svoga župnika, koga vam Bog daje za vodiča na putu za nebo. On će vam kazati da morate napisati molbu za odrešenje od izopćenja i dati sve druge upute za uređenje braka, ukoliko vam žena još živi itd. Dok živimo, nema mesta očajanju, nego valja da se kao deca obratimo dobrom Bogu.

Z. K. Pitanje: Znam da su neki svećenici bili književnici i danas ih ima među starijom generacijom. Da li je mlađoj generaciji svećenika to zabranjeno? *Odgovor:* Baviti se literaturom, pisati pesme, novele, romane ne može svako. Traži se talenat, vreme za vežbu, pogodno ozračje, mogućnost izdavanja itd. Literarni rad nije, strogo uzevši, svećenički posao, nego svetovni. Ako svećenik uz svoj službeni svećenički posao još nađe vremena za literarni rad, koji odgovara i po obliku i po sadržaju, vrlo dobro. Crkva je majka i nauke i umetnosti; nadam se da će uvek među svećenicima biti ljudi od pera. Nije naime istina da ih danas nema.

Uč. Pitanje: Kakvu pobožnu vežbu mi savetujete sada u korizmi? *Odgovor:* Kristovom križu posveti sada posebnu pažnju. Krist je naime kao dobar pastir dragovoljno žrtvovao za nas svoj život. Da bi pokazao svetu kako je poslušan svom nebeskom Ocu, prihvatio je najsramotniju smrt. Rado pozdravljaj Krista na križu: »Klanjamo ti se, Kriste, i blagosivamo te, — jer si po svojem svetom križu otkupio svet«. Ne zaboravljaj na uzvišenu istinu da je Kristov križ naš spas. Samo po zaslugama Kristovim na križu možemo voditi ovde na zemlji borbu protiv greha, samo po milosti koja struji ispod tog križa kršćanska se duša posvećuje i napreduje, samo taj križ otvara nebeska vrata. — Tako ćeš moći i ti da nosiš mali krstić koji te svako jutro čeka kad se probudiš da ga uzmeš na svoja ramena i nosiš za Isusom. Budi Simon Cirenac noseći svoj križ za Kristom, pa će i tebe pratiti Božji blagoslov.

I. V. Pitanje: Kod nas u Sutomoru, Crnogorsko Primorje, postoji 1100 godina stara kapelica u čast sv. Petke. Slavimo je na dan sv. Ane 26 jula, ali u našim je kalendarima nema. Da li je možda sv. Petka drugo ime za sv. Anu? *Odgovor:* Sv. Petku, grčki Paraskevu, mnogo štuju u Srbiji i u Bugarskoj. Bugarski patrijarh Evtimios je krajem 14 veka napisao životopis sv. Petke. Tri puta godišnje slavi se sv. Petka: 26 jula, 14 oktobra i 28 oktobra po starom julijanskom kalendaru. Jesu barem dve svetice tog imena. Što se kod vas štuje ta svetica, znak je uticaja iz Carigrada, jer kako nam istorija govori, izvesni delovi našeg Primorja katkada su pripadali i crkveno pod Carigrad.

S. M. Pitanje: Kod nas postoje dva verska pozdrava »Hvaljen Bog« i samo »Bog«. Koji je od tih bolji? *Odgovor:* Svakako prvi; drugi je zapravo skraćeni prvi, izostalo je »hvaljen«.

H. A. Odgovor: Verska je istina da nijedan čovek, ako mu Bog nije izričito objavio, ne zna potpuno sigurno da će doći u nebo. Stoga mora svaki čovek sa strahom i drhtanjem raditi na spasenju svoje duše. Ako je bio sin propasti Juda Iskariot, koji je bio apostol, koje crkveno zvanje bi moglo samo po sebi obezbediti spasenje duše? Ne zvanje, nego lični napor odlučuje pred Bogom.

NAKANE APOSTOLATA MOLITVE. April 1960: Srce Isusovo, čuj nas, molimo te, da bi Duh Sveti većim bogatstvom milosti učvrstio svećenike u brigama njihove službe. — Srce Isusovo, čuj nas, molimo te, da bi se katolici u misijama znali uspešnije suprostavljati opasnostima štetne štampe.

OBAVEŠTENJE. Godišnja pretplata za jedan jedini broj, koji se pojedinačno šalje, iznosi 300 din. Ko prima dva ili više primeraka u jednom omotu plati po 240 din. godišnje za jedan primerak. Pojedinačni primerak kod poverenika prodaje se po 20 din. Poverenici od 10 primeraka i više imaju 10% popusta.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konsultor. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20 — Tek. račun 101,704-3-533. Grafičko preduzeće »SRBOŠTAMPA« — Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXIX BROJ 5 BEOGRAD, MAJ 1960 CENA 20 DIN.

BLAGOVESTI

VERSKI MESEČNIK

POMOĆNICE KRŠĆANA

Marijo, svibnja kraljice, ti Majko rajskog slavlja!
Pred sliku tvoju ružice na pozdrav svibanj stavlja.

ISUS I KNJIŽEVNICI

Isus je prvi puta javno nastupio u »svom gradu« Kafarnaumu jedne subote. Kao svaki vjerni Židov, ušao je i Isus tog dana u sinagogu i ondje je propovijedao. Sveti Marko ovako ukratko opisuje dojam, što ga je Isusova propovijed proizvela na prisutne: »I dođoše u Kafarnaum i odmah u subotu uđe u zbornicu i stade učiti. I divljahu se njegovoj nauci, jer ih je učio kao onaj, koji ima vlast, a ne kao književnici« (1, 21—22).

Zašto narod odmah uspoređuje Isusa s književnicima, pismoznancima ili zakonoznancima? Jesu li oni imali važno mjesto u svom narodu?

1. Književnici su bili u ono doba, da reknemo to suvremenim izrazima, profesori bogoslovije i pravnici. No nisu bili svećenici. U Isusovo vrijeme svi su književnici bez izuzetka pripadali skupini farizeja. Možemo ih dakle smatrati znanstvenim zastupnicima farizeja. Oni su također bili učitelji onih mladića, koji su se spremali, da ih jednog dana naslijede.

2. Književnici su imali posebni način poučavanja, koji nas moderne ljude malo začuđuje. Kako nije bilo školskih knjiga, učenje se uglavnom sastojalo u pamćenju učiteljevih riječi. Učitelj je morao tako odabirati riječi u svom predavanju, da se glavne misli izraze pomoću zgodnih rečenica ili prikladnih primjera koji se lako mogu upamtiti. I Isus se služi parabolama ili pričama, rado upotrebljava primjere, kada tumači svoju nauku.

Učenik mora mnogo nastojati, da učiteljeve primjere i načela dobro upamti. Uostalom upravo je nevjerojatno, kako je pamćenje u ljudi, koji nemaju knjiga, opsežno i ustrajno. I danas još židovski rabinski pripravnici znadu napamet veliki dio hebrejske Biblije. Nekoć u staro doba bilo je posve normalno, da učenici bogoslovije i redovnički kandidati znadu napamet barem sve Psalme, a njih ima 150.

3. Sva je pouka u školama književnika imala za temelj i polaznu točku Sveto Pismo, napose knjigu Zakona ili Petoknjižje. Čitanje se učilo po tekstu treće Mojsijeve knjige, i to u onom dijelu, koji nabraja i opisuje različite vrste žrtava. Zato se škola i zvala »kuća knjige Zakona«. Materijal za izučavanje bio je obilan. Učenici su morali naučiti razvijati svoju misao u propisanom obliku. Osobito su bili važni tzv. zaključci, napose oni zaključci, koji s lakše ili poznatije misli prelaze na težu, dalju misao. Isus se također poslužio ovim oblikom dokazivanja, kada na pr. veli: »Ako travu, koja je danas na polju, a sutra se u peć baca, Bog tako odijeva, koliko će više vas, malovjerni?« (Luka 12, 28). Ili: »Kad ovako rade od zelena drveta, što će biti od suha?« (Luka 23, 31).

4. Odnos između učenika i učitelja bio je u mnogome drukčiji negoli danas. Jer samo poučavanje znanja držalo se tek jednim dijelom učiteljeva posla. Vrlo se cijenio zajednički život učitelja i učenika. Učenici su se u svemu trebali priviknuti na život svog učitelja. Oni su ga pratili i na putovanjima. Obično je učitelj jašio na magarcu, a učenici su išli uz njega i za njim pješice. Otuda je došlo do toga, da je izraz »slijediti nekoga« značio zapravo: »postati ili biti nekom učenikom«. Sve ovo osvjetljuje mnoge prizore iz Isusova života. No treba opaziti, da je Isus uvijek išao pješice sa svojim učenicima. Kad je za svečani ulaz u Jeruzalem zatražio magarca, to je bilo tako nešto izvanredno, da je izazvalo neobično oduševljenje i radost.

Učenici su također morali posluživati učitelja u nekim stvarima. Samo učitelj od njih nije smio zatražiti tzv. »ropske poslove«, među koje je spadalo na pr. izuti učitelju sandale ili oprati mu noge.

5. Kad bi neki učenik završio svoje vrijeme školovanja, onda bi bio »proizveden« na stupanj učitelja. Tada bi i on mogao izvršivati službu učitelja i suca. Prelaz vlasti od učitelja na učenika simbolizirao se polaganjem ruku. Zato se ta promocija i zvala »rukopolaganje«. Uza to je učitelj izgovarao ove riječi: »Imenujem te učiteljem, budi dakle odsada učitelj«. Učitelj, koji nije primio ovakve ovlasti od drugoga kojeg učitelja iz niza učitelja sve tamo od Mojsija, nije bio pravi učitelj. Oni »pravi« nisu ga priznavali.

6. U ovakvim je prilikama Isus, tesar iz Nazareta, započeo svoj javni učiteljski život. Svaki književnik, ako nije vjerovao u božansko Isusovo poslanje, morao je njega smatrati strahovitim suparnikom. Mogli su mu prigovoriti, da nije »učio« ni kod kojeg književnika, da nije primio učiteljsko rukopoloženje i prema tome, da nije smio javno naučavati. Čim bi Isus protumačio neko mjesto iz Biblije drukčije, nego što su to činili književnici, mogli su ga optužiti, da širi krivu nauku i dovesti ga pred sud. Na početku svoje propovijedi na gori Isus naglašava značajne ove riječi: »Nemojte misliti, da sam došao ukinuti Zakon ili proroke, nisam ih došao ukinuti, nego ispuniti« (Matej, 5, 17). Očito se vidi, da se tu Isus indirektno ograđuje od napadaja svojih protivnika.

Iz svega se može zaključiti da u načinu života Isusa i izraelskih književnika ima dosta sličnosti, ali i dosta razlika. Poput književnika, koji putuju sa svojim učenicima, i Isus obilazi palestinska naselja. Tek književnici jašu na magarcu, a Isus ide pješice. I Isus živi od milostinje dobrih ljudi, a tako su uglavnom živjeli i književnici, ako se nisu bavili kojim zanatom. No Isus dopušta, da mu služe i pobožne žene, a takvu su službu književnici odbijali. Književnici su mnogo držali do svoje vanjštine, do odijela, koje je njihovu staležu bilo donekle posebno, kao kakva uniforma. O Isusovu odijelu čujemo prvi puta tek onda, kada ga krvnici pod križem dijele između sebe. Književnici su rado izvršivali službu sudaca i pravnika. Isus toga ne želi. Jednom, »kad mu reče neki iz naroda: Učitelju, reci mom bratu, da podijeli sa mnom baštinu. On mu reče: Čovječe, tko je mene postavio sucem ili djeliteljem nad vama?« (Luka 12, 13-14). Isus želi biti samo vjerski naučitelj, a ne sudac u zemaljskim sporovima.

I Isus je uzeo kao polaznu točku svoje nauke Zakon, osobito kad bi u sinagogama tumačio Sveto Pismo. Ali koje li razlike u načinu, u tonu! I On je navodio riječi i sv. Knjiga, ali ne kao književnici, koji su u tim knjigama samo tražili način, kako da opravdaju svoje vlastito mišljenje i kako da ga svima nametnu. Isus je govorio o riječima Zakona kao Onaj, koji je stvorio taj Zakon i koji ga sada drugima tumači.

OTVORENA BOŽJA KNJIGA

U proleću čovek voli da se prošeta u čistoj prirodi. Po gradovima topli sunčani proletni dani privuku mnoštvo sveta u parkove, katkada i u šume i brda u bližoj okolini. Stanovnicima većih gradova i industrijskih centara često nedostaje interes za prirodu i detaljnije poznavanje prirodnih pojava, kakvo imaju ljudi koji žive u prirodi.

Priroda je ogromna knjiga koju mogu čitati pismeni i analfabeti, učenjaci i primitivci. To je knjiga koju se proučava ne samo čulom vida nego i slušanjem, mirisanjem, ukusom i pipanjem, jednom reči, svim čulima kojima nas je priroda obdarila.

Dešava se da prirodne pojave jednostavno prihvaćamo kakve jesu, bez dubljeg promatranja, kao zakonitost. Znamo da je poljoprivreda osnov narodne ekonomije, govorimo da treba veće površine zemlje zasejati prvorazrednom pšenicom da bi imala zemlja dovoljno hleba; govorimo o racionalnom stočarstvu, naprednom vinogradarstvu, odabiranju boljih sorti krušaka i jabuka, govorimo o ribogojstvu itd., čime se ljudima pribavljaju potrebne životne namirnice.

U brzom tempu života zaboravljamo da se u razmnožavanju i rastu prirodnih jedinki krije mnoštvo tajni. Iz jednog pšeničnog zrna izraste do 30 i više novih zrna. Ista vinova loza daje uvek istu vrstu grožđa. Ukoliko više žarko sunce oko Trsa isuši zemlju, to će biti grožđe punije i slađe. Dobra majka Zemlja hrani blizu tri milijarde ljudi, a da i ne govorimo, da na njoj živi preko milion životinjskih vrsta, a možda i više biljnih vrsta. Za sve što živi, ima dovoljno hrane i obezbeđeno je održavanje vrsta rađanjem novih jedinki. Mudro je udešeno na zemlji, da se jedna vrsta bilo životinja ili biljaka ne može previše razmnožiti na štetu drugih. U glavnom uvek se održava ravnoteža između suparničkih ili neprijateljskih vrsta.

Divna je to stvar u bilinskom svetu, kako biljke sa zelenilom ili hlorofilom pretvaraju anorgansku materiju u organsku i tako omogućuju život životinjama i čoveku. Zelene biljke su prvi i najpotrebniji proizvođači hrane kako za neke druge parazitske biljke tako za životinje i čoveka.

Čovek je konstruirao već elektronski mozak, najraznovrsnije automatizovane mašine, a nije uspeo stvoriti tvornicu koja bi umetno pretvarala anorgansku materiju u organsku, to je povlastica zelenih biljaka koje u ogromnim količinama bez prestanka širom zemaljske kugle obavljaju taj potrebni posao.

Svaka zelena biljka ima svoj koren u zemlji i sitnim žilicama privlači iz zemlje vlagu u kojoj ima rastvorenih soli i azota, dok zelenilo biljke ili hlorofil pomoću sunčane svetlosne energije rastavlja ugljendioksid koji se nalazi u vazduhu, otpušta čisti kiseonik, a upotrebljava ugljendioksid za spravljanje šećera i škroba, vrši takozvanu asilimilaciju, hrani vlastiti organizam i tako raste.

Koliko materije izvuku tako biljke iz zemlje te je tako pretvaraju u korisnu hranu savršenijim bićima. Životinjski svet i čovek ne žive samo na račun biljaka, nego izdisanjem ugljenodioksida pomažu biljkama da nađu u vazduhu potreban elemenat. I životinjski otpaci i raspadajuća telesa pružaju potrebnu hranu bilinskom svetu. Tako i ovde vlada međusobna zavisnost i pomoć.

Divno je poglavlje razmnožavanja, rađanje novih jedinki u čitavom kraljevstvu živih bića. Najčešće, gotovo kod svih nešto savršenijih bića, to se događa putem spajanja muške i ženske polne ćelije.

Nama se katkada čini rasipništvo, kada je priroda u prolećnom cveću. Koliko šarenilo boja i oblika, šarenilo mirisa i privlačnosti! Zašto sve ovo? Da se privuku kukci, insekti svih mogućih vrsta da tražeći med za svoju hranu izvrše nada sve važan posao, izvrše oplođivanje tučaka i tako obezbede biljci rod — seme.

Obično dozreva pelud istovremeno kao i tučak, ali kod kadulje ženski cvetak kasni. Muški pelud čeka nekoliko dana na leđima bumbara dok ne dozori tučak na koji onda pada sa leđa bumbara pelud i oplodi cvetak. Kako je sve to mudro uređeno!

Zaustavimo se još malo kod životinjskog sveta. Ako na prolećnoj šetnji malo sednemo u travu, brzo će se pojaviti koji mrav. Tih insekata ima na svetu preko 5 000 vrsta. O njima je najlepša dela napisao p. Wassmann.

Posebnu pažnju je posvetio termitima. Sve vrste mravi žive u velikim naseobinama mravinjacima. Kod njih postoji divno uređen zajednički život, još komplikovaniji nego kod pčela u košnici.

Izgradnja jednog mravinjaka predstavlja čudo tehnike. U tropskim krajevima dostiže visinu od 10 metara. Ako uzmemo da je taj mrav velik 1 cm., a čovek 1,7 m, čovek bi postigao istu savršenost u građenju, kad bi izgradio oblakoder visok 1700 m. I ti mali kukci kopaju, grade, malterišu, stavljaju krov bez ikakva oruđa. Svojom lepivom pljuvačkom slepljuju skupa drvo, ilovaču, otpadke svake vrste, pa čak i svoje izmetine. Sami proizvode beton, blato pomašano sa slamom za vanjske zidove, a drugu smesu za unutranje pregrade.

Ni u jednom velegradu ne odvija se život tako uredno kao u mravinjaku. Svaki stanovnik ima svoj posao. Matica samo leže jaja, prema mišljenju naučnika svaki minut po 20, za godinu dana gotovo 10 miliona. Vojska radnica samo hrani maticu sa već upola probavljenom hranom. Drugi odred radnica po lančanom sistemu kupi jaja, treća grupa kao dojilje neguju izlegle mlade, hraneći ih već prema tome da li žele od njih odgojiti radnice ili matice. U sobama dojenčadi uzgajaju gljivice i drže u tim baštama čistoću i red da bude uvek toplog i vlažnog vazduha. Podzemni putovi vode prema skladištima, poljima opskrbe, naslagama smeća i grobljima, ili prema izvorima vode do 30 m pod zemljom. U takvim tamnim mravinjacima obezbeđeno je i provetravanje, primaju se gosti koji doživotno borave u njihovom društvu. Neki mravi ne mogu živeti bez biljnih vaški koje zato svom pažljivošću poslužuju.

Pred tako uređenim zajedničkim životom čovek se prirodno zamisli. Zar je moguće da bi tako mudra, smišljena, na zajedničko dobro podešena organizacija nastala slučajno ili putem slepe prirodne snage, a bez jednog divnog režisera u pozadini, koji drži u svojoj ruci niti svog prirodnog zbivanja?

Zaustavimo se još kod seobe jegulja. Dancu Šmitu pripada zasluga da je otkrio mesto mrestišta ove svojevrsne ribe, i to na najvećoj dubini Atlantskog Mora u takozvanom Karipskom Moru. Mlade jegulje, tanke jedva 7 cm dugačke putuju preko mora i morskih zaliva u reke u kojima su njihovi stariji živeli. Svladavaju sve prepreke na putu i dođu u potoke i jezera. Tu žive od 6 — 10 godina, dobro se hrane da porastu do 150 cm i da budu teške do 5 kg. Kad potpuno odrastu, opet krenu natrag u more, opet u Karipsko More, gde na velikoj dubini izpuste ikre, iz kojih se razvijaju ribice koje na početku i ne liče na jegulje. I mlade jegulje kad su sposobne za put kreću opet u staru postojbinu. Daljina od nekoliko hiljada km ne smeta. Bez kompasa, bez vodiča pronalaze tačno put u svoj zavičaj.

Mladica je međutim jedna riba upravo s obratnim nagonom. Ona živi i odraste u moru a odlazi na mrestenje u reke koje se slivaju u Severno i Baltičko More.

Stvarno, divna je priroda. Čoveku je uspelo već duboko zaviriti u ogromno kraljevstvo živih bića, proučiti načine njihova života, odgonetnuti mnoge zagonetke. Napretkom tehnike čovek se uspeo spustiti u najveće dubine mora, fotografisati život u tim dubinama, ultramikroskopom proučavati najsitnija bića, otkriti postojanje virusa koji su hiljadu puta manji od bakcila. Da li će dakle čoveku ikada uspeti potpuno odgonetnuti tajnu prirode i uzeti nekako upravljanje prirodom u svoje ruke? Nema opasnosti! Božje je delo tako ogromno i tako veliko, da će čovek uvek ostati sićušan pred neizmernom mudrošću Božjom i svemogućnošću njegovom, kako se javlja u neizcrpivom bogatstvu mrtve i žive prirode.

Psalmistu Starog zaveta privlačila je priroda, rado je motrio život oko sebe u prirodi. Osećao se pobuđen da veliča Boga tvorca i upravitelja prirode: »Velik si veoma, Gospode, Bože moj, obukao si se u sjaj i veličanstvo! Daješ te raste trava stoci i obilje na korist čoveku, da izvedeš kruh iz zemlje«. (Ps 103, 1. 14).

Jednako nastupa sam naš Spasitelj Isus Krist. Svoje prilike uzima iz života, iz prirode oko sebe: pšenica i kukolj, kvočka i pilići, ovca i janje, trs i loza, smokva, maslina, ribe svake vrste. Za sve to brine se njegov nebeski Otac, koji hrani ptice nebeske i ljiljane odeva; koji čini da njegovo sunce izlazi nad zlima i dobrima, i daje kišu pravednima i nepravednima. (Mt 5, 45; 6, 26, 28).

Kršćanstvo nas uči da se preko prirode objavljuje Bog svakom čoveku te da svaki čovek može jasno upoznati da Bog postoji te da je neizmerno mudar i svemoguć. (Por. Rimlj 1, 19. 20).

Sveti Avgustin izvodi isti zaključak u Ispovedima (X, 6) »Zapitah zemlju, da li je ona Bog, a ona mi odgovori: ja to nisam... Zapitah more i bezdane i sve što živo vrvi, i odgovoriše mi: Nismo mi tvoj Bog; traži ga povrh nas... Tada rekoh svim ovim stvarima koje su pred vratima moga života: Rekli ste mi da vi niste moj Bog; recite mi barem štogod o njemu! A sve mi jednodušno odgovoriše: On nas je stvorio!«

Sa sv. Franjom Asiškim i mi pevajmo zahvalu dobrom Ocu nebeskom za brata sunce, za sestru vodu, za sve šta se miče i gmiže po zemlji, jer nam je On iz dobrote i ljubavi sve to dao!

Rado čitajmo knjigu prirode, pridružimo se kao dirigenti koncertu koji bez prestanka izvodi sva priroda oko nas na slavu Stvoritelja, jer Bog od nas razumnih bića očekuje da ga svesno i namerno slavimo.

Bog stvarno nije daleko od nas, jer apostol Pavle govori: »jer u njemu živimo, mičemo se i jesmo« (Dap 17. 28).

Iz crkvene povijesti

NOVE ISKOPINE U EFEZU

U naše doba vrlo su značajne iskopine pod crkvom sv. Petra u Rimu u vezi sa grobom Prvaka apostoskoga, a iskopine u Efezu u Maloj Aziji mnogo su doprinejele razsvijetljenju prvih vjekova kršćanstva i dale znanstvene priloge crkvenoj historiji i kršćanskoj arheologiji. Grad Efez spada među najinteresantnija moderna arheološka otkrića u Maloj Aziji, te svakim danom postaje veoma privlačljiva tačka svjetskog turizma, a i pobožnog hodočašća.

Turske vlasti grade moderne ceste za posjetu i razgledanje ovih iskopina, idu u susret arheolozima, a kršćanskim hodočasnicima pružaju potpunu slobodu u vršenju vjerskih funkcija na području kršćanskih spomenika. Najveći interes budi Marijanski Efez, to jest ona mjesta gdje je prema samo vjerovatnom predaniu boravila i umrla Bl. Djevica Marija.

Nove iskopine u Efezu (nekoć zapuštenom selu Selcuk) dobile su svjetsko značenje, o njima se mnogo pisalo, pa su vijesti o grobu Majke Božje i sv. Ivana Evanđeliste, pobudile pažnju nekih vjernika, a i želju da posjete i vide te drevne spomenike kršćanske starine. Svake godine efeška svetišta posjećuje 30 000 hodočasnika, a njihov broj neprestano raste. Grad čuvene efeške Dijane postao je grad Bogorodice. Otkrića u Efezu, gradu Ivanovog Otkrivenja, imaju u naše vrijeme još posebnu važnost.

Poslije osvajanja Seldžuka i Osmanlija stari Efez je bio zamro. Vjekovi šutnje ležali su nad njim. Tek u 19 v. započele su iskopine nekoć slavne metropole dolaskom engleskih učenjaka Wooda i Hogartha. Poslije njih preuzeli su iskopine Austrijanci na čelu s arheologom Bendorfom. U tu svrhu bio je utemeljen austrijski arheološki institut. Od 1926 do 1935 vodio je daljnje radove Josef Keil i otkrio bitni dio kršćanskog Efeza. Njegov nasljednik Franz Miltner otkrio je i osvijetlio grčko-rimsku antiku toga grada, ali nažalost nedavno je umro. Njegovo glavno djelo »Efez — grad Dijane i Ivana« (Wien 1958) pobudio je velik interes u naučnom svijetu, a također i u turističkom, za putovanja Sredozemnim Morem do obala Male Azije.

Zaboravljeni Efez, stara metropola kršćanske pobožnosti ima svoje značajno mjesto i u srcima vjernika, koji pomljivo čitaju Sveto Pismo. Osim Engleza i Austrijanaca s posvećenim iskopinama starokršćanskog Efeza bavili su se biblicisti i arheolozi Njemačke i Amerike.

Kad se počelo govoriti o gradu »Dijane Efeške«, počelo je g. 1891 zanimanje i za Marijanski Efez. To se dogodilo na slijedeći način. Oci lazaristi u Smirni čitali su knjigu poznatog njemačkog pisca Klementa Brentana (1778 — 1842) o čuvenoj vizionarki Katarini Emmerick (1774 — 1824), napisanu g. 1833. Brentano je posjećivao teško bolesnu stigmatiziranu redovnicu, koja je živjela u Dülmenu u Westfalskoj. Vizionarka Katarina po pričanju Brentana, označila je mjesto u Efezu, gdje je stanovala i umrla Majka Božja. Oci lazaristi Joung

i Poulin po označenom opisu vodili su iskopine u neposrednoj blizini Efeza i upravo na mjestu, kako je kazala Katarina, počeše kopati i nađoše ostatke jedne malene bizantinske crkvice, a pod njim tragove jedne privatne stambene kuće, koja po svojoj strukturi potječe iz prvoga stoljeća. Neki danas misle, da je u ovoj kući, kasnije pretvorenoj u crkvicu, bio zadnji boravak, a i smrt Majke Božje. Jasno je da je ovo otkriće pobudilo veliku senzaciju. Starija i više uvažena je tradicija naime da je Majka Božja zadnje dane svoga života proživjela u Jeruzalemu i ondje umrla. Od starine je u Jeruzalemu Marijina crkva »Dormitio« na mjestu gdje bi prema predanju imala umrijeti Bl. Gospa.

Kakav je bio grad Efez što su nam otkrile iskopine? Efez je bio po svojem osnutku grčkojonska kolonija. Ležeći uz more, učvršćen jakim zidinama od kralja Lizimaha, služio je kao trgovački grad između Istoka i Zapada. Kad su Rimljani zauzeli Malu Aziju, Efez je postao glavni grad azijske provincije i sijelo prokonzula. Kovao je svoj posebni novac sa slikama božanstva i s oznakom »prva metropola«. U doba apostola Ivana grad je brojio 250 000 stanovnika. Ispod ruševina otkriveni amfiteatar pokazuje, da je u njemu moglo slobodno stajati 50 000 gledalaca. Po svojim građevinama, kupalištima, teatru i hramovima grad je stajao na visini helenističke kulture. Na osobiti način u njemu se štovala boginja Artemizija ili Dijana. Imala je ogromni hram (dug 110 m, širok 55 m.), koji se smatrao jednim od 7 čudesa staroga svijeta i najglasovitijom građevinom antikne arhitekture. Poznato je, da je neki Herostrat iz lude želje, da postane »slavan« (a i do danas je) zapalio hram g. 356 pr. Kr. Ponovno i to s još većim sjajem sagradio ga je Heirokrat, dok g. 263 nije postao žrtvom provale Gota. Moderne iskopine su otkrile potpuno stari »Artemision«.

Boginja Artemizija ili Dijana ovdje je imala svoje svjetsko svetište i hodočašće. Izvorno, po grčkoj mitologiji, Dijana je bila jedna kreposna boginja. Njezine svećenice, kako kaže historičar Strabon, čuvale su djevičanstvo poput vestalinka, svećenica rimske boginje Veste. Ali kult Dijane, prešavši u Malu Aziju promijenio je svoj karakter. Postala je »Efeška«, boginja plodnosti i rođenja s nekim tamnim obredima, sa svečanostima i pjesmama azijatskim, slična frigijskoj Kibeli »majci prirode, brda i planina«. Kip boginje u hramu bio je sasvim crn, od ebanovine, ukrašen s dojkama, znakom plodnosti. Efežani su bili veoma ljubomorni za ovaj kult, jer im je donašao materijalnu korist prodajom kipića boginje i hodočašćima iz čitavog svijeta, a kao inteligentni ljudi držali su nešto i do prestiža i do lokalnog patriotizma, a bili su barem religiozni u poganskom smislu. Došao je i odsudni čas u religioznoj istoriji ovog grada, došao je novi osvajač, ali bez oružja. Oko g. 54 dođe prvi put u Efez sv. Pavao, apostol, kako je određeno na apostolskom saboru u Jeruzalemu 49 g. Pavao je imao zadatak velikog misionarskog rada, iako bi možda već tada boravio u Efezu apostol Ivan. Pošto je Pavao bio »rimski građanin«, to mu je omogućilo slobodnije kretanje, a i po prirodi je imao energičniji nastup.

Poznata nam je pobuna Efežana protiv apostola Pavla u interesu Dijaninog hrama iz Djela Apostolskih (19, 23 — 40) »...jer neki srebrnar po imenu Demetrij, koji je gradio srebrne hramiće, pribavljao je zanatlijama ne malu zaslužbu«. Taj čovjek dakle skupivši druge majstore počeo je govoriti protiv apostola Pavla kao opasnog neprijatelja njihove zarade a i velike boginje Dijane Efeške.

Osim Dijane u Efezu se štovao i Serapis skupa sa Izidom, a bio je silno razvijen i propagiran kult rimskih careva, koji su po orijentalnom običaju bili smatrani kao inkarnacija božanstva. Efez je bio poznat kao mjesto velikog praznovjerja, čarobnjaštva i crnog umijeća. U njemu su se prodavale vračarske i gatalačke knjige, koje su bile raširene po cijelom starom svijetu, a zvale su se »Ephesia grammata«. Ove knjige spominju i Djela Apostolska (19, 19). Sv. Pavao boravio je u Efezu 2 do 3 godine i tamo je razvio intenzivan apostolski rad, a kod toga su mu pomagali Timotej, Erast, bračni par Akvila i Priscila, te Apolon Aleksandrinac. Prva kršćanska općina u Efezu bila je na prvom mjestu, jer je on bio najveći grad. U religioznom poganskom pogledu jedino je Efez nadvladao obližnji grad Pergamon, poznat zbog svojih biblioteka i zbog knjiga, pisanih na koži, zvanoj i danas »pergament«, a te su se knjige počele upotrebljavati, kad je Egipat zabranio prodaju i trgovinu papirusa. U Pergamu je bio čuveni hram Eskulapa, boga zdravlja, pa je tamo broj hodočasnika bio kudikamo veći nego kod Dijane Efeške. Tamo je bilo mnogo liječnika, a u njemu se rodio najveći stari grčki liječnik Galen, koji je vladao s medicinskom znanošću sve skoro do 16 v. Popeo se do te slave kao neznatni liječnik veterana i gladijatora, a i danas se ljekarije zovu »galenika«.

(Nastavit će se)

Nova prestonica. 21 aprila 1960 god. svečanom misom na glavnom gradskom trgu otvara se nova brazilijanska prestonica. Na potpuno tamnom trgu će biti osvetljen samo oltar, a po gradu će se svetlo zapaliti tek poslе ponoći. Nova prestonica će imati 600 000 stanovnika. Crkveno prestonica pripada biskupiji Gojanija, koja će tako imati 800 000 vernika. Ta biskupija raspolaže sa 142 crkve od toga 45 župskih i sa 103 svetovna i redovnička svećenika.

U SAD je običaj da se svake godine podeli posebna medalja najzaslužnijem čoveku za zbrinjavanje gubavaca. Ove je godine tu medalju dobio katolički župnik Msgr Mendelis. Njemu je uspelo za 10 godina skupiti jedan milion dolara za gubavce.

ŽIVELA JE ZA LJUBAV

(Nastavak)

Bio je vrlo dobar, plemenit i pobožan. Marija nije osećala za brak nikakvu sklonost. Iskreno se molila Majci Božjoj za prosvetljenje. Na rastanku je kazala da ima nameru stupiti u samostan, pa da se stoga ne može odlučiti za udaju.

Tako se vratila u Francusku. Dolazili su teški dani, puni svakovrsnih briga i poteškoća. Često je razmišljala da li ne bi bilo bolje vratiti se u domovinu i ispuniti majčinu želju. Mladić je još uvek čekao na njen povratak. U takvim duševnim borbama odgovarala je sama sebi: »Ne smem odbaciti borbu, samo za to da si olakšam život. Moje je zvanje činiti pokoru«. U svom srcu nije mogla otkriti ništa što bi joj nalagalo da se vrati kući. Mnogo se molila, pa joj se opet vratio duševni mir.

Drugarice su je katkada zvale da s njima prošeta. Neke nedelje svi su joj savetovali da pođe u kino. Ali mesto u kino, doveli su je u veliku plesnu dvoranu gde su joj nuđali alkoholna pića. Ona nije okusila alkohola, nego samo čekala pogodnu priliku da pobegne. Morala je dugo čekati, dok joj je uspelo ostaviti lokal i otići u noć. Nije znala kući. Dugo je lutala po tamnim ulicama te se na kraju srećno vratila u svoj stan. Taj ljoj se događaj duboko uvrežio u pamćenje te ostavio veću odvratnost za sumnjive zabave.

Jednom su je poslali na konjske trke. Tog se puta naročito lepo udesila: najlepše odelo, nove cipele i nov šešir. Ali gle! Još nije stigla na trkalište, kad odjednom počne silna kiša, prava provala oblaka. Marija je u trenutku prokisla, a novi šešir upropašten. Na konjske trke nije više ni mislila.

Takve događaje je smatrala dokazima posebne Božje ljubavi, pa se uvek ponovo predavala Bogu kao žrtva za spas duša.

U L. (pisac ne izdaje mesta) došlo je do promene osoblja poradi Marije. Kuvarica i njen muž skraćivali su jelo Mariji te joj ga loše i spremali. Bili su prema njoj vrlo neuljudni.

Novi bračni par je izgledao bolji. Ali Marija je odmah osećala tajni glas koji je govorio neka ih se čuva. Taj je glas nije ostavio. Često je smišljala da se nekome poveri, jer nije mogla razumeti nemir koji je osećala. Želela je ispričati časnim sestrama u Karmelu, ali se opet bojala da će je smatrati histeričnom i abnormalnom.

Jednom je Marija sasvim jasno čula glas »Idi odavde, ispričaj sve časnim sestrama; one će ti verovati«. Još je čekala i trpela nekoliko meseci. Primetila je da se uslužbenici polako sastaju te da uvodo kasno uveče neke nepoznate osobe u kuću. Osetila je da kućno osoblje pokazuje prema njoj nepoverenje te da je uhode. Jednom joj je sluga oštro kazao: »Vi ste opasna osoba koje se valja čuvati. Uvek dolazite tamo gde vas ne treba. Ali pazite se, jer ja mogu radikalno svršiti s vama, ako gdegod kažete samo jednu reč protiv mene«.

Posle tog razgovora Marija nije našla više mira ni danju ni noću. Nije mogla da jede ni da spava. Razumela je da je krajnje vreme da napusti kuću. Njenu je dušu tištilo i to što je osećala da preti opasnost dobroj obitelji, a nije se usudila o tome govoriti i upozoriti gospodare na oprez.

Teškim je srcem otišla jedan dan u Karmel. Sestra predstojnica ju je primila ljubazno, ali Marija nije mogla da govori. Posle dužeg nagovaranja počela je polako da priča. Časna sestra je slušala Mariju bez prekidanja. Kad je Marija završila svoju ispovest, obadve su šutele. Konačno je sestra predstojnica progovorila. Mudrim i ljubaznim rečima sasvim je pomirila Mariju te joj obećala da će njene sestre tri dana moliti na njenu nakanu, a ona sama neka nastoji što pre napustiti službu.

U to vreme je sasvim neočekivano došla u Karmel rođaka časne sestre predstojnice grofica M. koja je tražila vaspitačicu za svoju decu. U tome su svi videli osobitu pažnju Blažene Gospe. Marija je obećala da će otkazati svoju službu. To već iz zdravstvenih razloga nije bilo iznenađujuće. Vrlo se loše osećala, ali najviše je trpela što nije mogla navesti gospodarima glavni razlog otkaza.

Rastanak joj je bio vrlo težak. Osećala se bolesnom od tuge i jada. Kad joj je nosio prtljag na voz, sluga je kazao: »Dobro činite da odlazite što dalje odavde. Vi me smatrate zločestim, ali i vi ste zločesta, jer ne idete kući nego samo odavde«.

Marija je razmišljala kuda da se okrene: da li da se vrati u Nemačku ili da pođe k novoj obitelji u Le Mans. U očima su joj se svetlile gorke suze razočarenja nad životom i klizile niz obraze, kad se vozila na stanicu. Konačno je uzela kartu za Le Mans.

Grofica M. i njena deca su je srdačno primili. Marija je već dobro govorila francuski, pa se sve lakše snašla. Mlada vaspitačica je bila već više nedelja u Le Mans, kad jednom polože pred nju novine koje su donele vest da je sluga familije S. u L. kao vođa velike zločinske bande ukrao svome gospodaru dragoceni ukras od bisera i dragog kamenja. Time je načinio onoj familiji ogromnu štetu. Iskoristio je vreme kad su gospoda bila za duže vreme odsutna.

Gospoda iz L. poslala je grofici M. vrlo nepovoljnu karakteristiku o Mariji, tako da se grofica nije usudila pokazati je. Grofica je bila i u buduće ljubazna prema Mariji, ali je devetnaestogodišnja vaspitačica duševno mnogo trpela poradi toga. Uvek je sve činila s najboljom voljom, iz nesebične ljubavi, a za platu primila tolike nepravedne klevete.

V

Beg iz Francuske.

Bilo je godine 1914, na početku prvog svetskog rata. Između Francuske i Nemačke izbio je rat. I Marija je došla pod policiski nadzor. Svaki se dan morala javljati na policiji. Grofica M. se bojala za nju, pa je kod časnih sestara zamolila da je prime, pošto je bila upoznata s Marijinom namerom da stupi u samostan. Časne sestre su bile spremne da je prime, ali samo pod uslovom da se nikad više ne vrati u domovinu. Kako se Marija vodila na spisku stranaca, postojala je opasnost za samostan, ako bi se ispostavilo da su je hteli sakriti.

Mariji je bilo jedva 20 godina. Sve je ljubila, sve grlila u Kristovoj ljubavi i nije mogla razumeti da se narodi tako strašno mrze među sobom. Mislila je na roditelje. Ako prihvati uslove i tako stupi u samostan, njeni roditelji neće nikad više ništa čuti o njoj. Sve do smrti će ih žiedati briga i žalosti će se zbog nje. Ne, to ne može učiniti. Odlučila se da svoje srce otkrije ispovedniku, a onda pobegne preko granice. Posle velike ispovedi o čitavom životu svećenik joj je dao krunicu te rekao: »Dragо dete! Neka vas ova krunica srećno vodi kroz sve opasnosti. Molite koju zdravomariju i za mene«. Blagoslovio ju je onda za put.

Marija se teško oprostila od grofice i njene dece. Kanila je bežati u Španiju. Iz Le Mansa do granice je bilo 550 km. Puno je pešačila, jer se nije usudila putovati vozom na veće udaljenosti. Pokoju noć se odmarala napolju. Nije mogla mnogo da spava, jer su noći bile hladne, a ona slabašna i gladna. No, nije klonula duhom, gledala je u zvezde na nebeskom svodu i molila se za mir na zemlji i za obraćenje grešnika. Navikla se moliti očenaš sasvim polako razmišljajući krasne reči ove lepe molitve. Molila se neka Bog njoj šalje trpljenje, koje su zaslužili grešnici, samo da bi sve duše slavile Boga. Ovakva molitva donela joj je slatki mir.

Neko veče Marija legne u isušen jarak pokraj puta. Od prevelikog zamora ona je zaspala s krunicom u desnoj ruci. Kad se narednog jutra probudila, krunice nije više bilo. Gorak joj je bio njen gubitak.

Tako je putovala više nedelja. Dobri su joj ljudi na putu davali nešto hleba, tople supe ili kafe, da nije od gladi umrla.

Jednom se opet poslužila železnicom. Voz je bio pun. Ona nije dobro gledala na natpise i tako ušla u rezervisan kupe. U strahu je sela u ćošak kraj prozora. Odjednom se otvore vrata i ulaze dva oficira. Ona im se uljudno izvine, digne se da izađe. Oficiri je zamole neka ostane da bi pripazila na ranjenika, koga su doneli na nosilima.

Oficiri odu na ručak i ostave samog ranjenika sa Marijom. Bolesnik dugo i mirno gleda mladu devojku, pa je onda zamoli da mu iz džepa izvadi dokumente. Sam je bio bez ruku. Pokazao joj je svoje isprave da bi je oslobodio straha. Kazao joj je da zna da je ona Nemica, ali da je spreman da joj pomogne i posavetuje. Marija se nije usudila nikome poverovati, zato je šutela. Ranjenik je nastavio: »Ne treba da mi krivo govorite, jer je laž greh što Bog ne voli. Znam: vi bežite. Ja sam svećenik — isusovac, pa vas blagosiljem. Boli me što mi ne verujete. Moliću se za vas da srećno predete granicu. Uskoro će se vratiti moji pratioci. Ne bojte se, neću vas izdati«. »Nemate razloga«, odgovori Marija. Ranjenik nastavi: »Jako me boli da mi ne verujete. Još malo, pa ću umreti. Molite se i za mene, pa ostanite junak kao što ste bili danas«.

Uskoro su se oficiri vratili. Prema Mariji su bili i dalje uljudni. Na idućoj stranici uzeli su nosila i izašli. Svećenik je još jednom pogledao Mariju. Sad je verovala da je zaista svećenik i vrlo joj je bilo žao što ga je vređala nepoverenjem. Kasnije se u molitvi često sećala tog svećenika te mu se tako zahvaljivala.

Posle nekoliko dana stupila je u voz koji je vozio preko granice. Bila je jako umorna od teškog pešačenja poslednjih dana, izgledala je kao bolesnica. U kupeju su joj dobre žene ustupile mesto do prozora. Njoj se činilo da ide u smrt. Ispitala je svoju savest, pokajala se i molitvom se spremala na najgore. U duhu se već oprostila od roditelja i dobrih prijatelja.

Došla je kontrola i tražila od svih putnika putne isprave. Došli su do Marije. Od straha nije mogla da se makne. Neki joj je glas govorio: »Ostani mirna!« Žene oko nje su kazale sprovodniku: »Ova devojka izgleda teško bolesna«. Marija je osećala kako stoji kontrolor pred njom i posmatra je. Nato je otišao iz kupeja, a da nije tražio od nje isprave.

Voz je stao na granici. Odjednom se ponovo otvore vrata i neki viši oficir poviče: »Jedna Nemica nalazi se u vozu«. Ponovo je hteo kontrolisati putne isprave, ali u onom trenutku voz krene i počne voziti takvom brzinom da su putnici pali jedan preko drugoga, dok oficir skoči napolje i zalupi vratima.

Vlak je vozio punom parom. Marija još uvek u strahu nepomično sedi u svom kutu, kad začuje veseo glas dveju dama: »Živela Španija!« »Jesmo li već u Španiji?« pitala je Marija začuđeno. »Jeste! Sad smo kod kuće« odgovorile su dame, koje su se vraćale iz nekog francuskog kupališta. Marija je zaplakala od radosti. Dame su se iznenadile da je među njima ona tražena Nemica. Videle su kako je oslabila od putovanja, pa su joj dale jela i pića.

Bilo je već kasno uveče, kad su stigli u Irun, prvu pograničnu stanicu u Španiji. Marija je zamolila za prenoćište u obližnjoj gostionici, jer drugog izlaza nije imala.

Dobila je sobu koja se nije mogla zaključati. Svuda je bilo puno prljavštine, krevetnina je bila prljava i pocepana. Stalno su joj na vrata dolazili muškarci. Marija je probdela celu noć u velikom strahu i gnušanju. Da nije iz sve duše i s najvećim poverenjem zvala Majku Božju u pomoć, onu bi noć ona sasvim očajala nad životom. »Pokaži mi da si mi majkom!« molila je nebesku Gospu.

(Nastaviće se)

BOJIŠTE VJEČNOGA KRIJESA

Dio drugi: TAJNA KAMENITIH VRATA

(Nastavak)

Htio je da izgovori te riječi, da ih izbaci iz sebe, ali je u ustima osjetio gađenje pomiješano sa ukusom vina. Namrgodio se i grubo odgurnuo krčmaricu.

— Ne svjedočim nikomu! — ponovio je. — I dosta mi je slušanja o smrti, o novcu... Kako to samo miješate jedno s drugim, kao otrovno vino! Sit sam svega, sit...

— Pusti momka, Eva, — rekao je starac-kolac. — Rekoh ti da je pijan. Zovi Andraša! Nek ide po gradskog fizika i dovede ga ovamo. Još ćemo mi biti krivi za smrt ove stare pijanice... Zovi Andraša!...

Cvjetan je napustio krčmu nesigurnim koracima. Noć je bila oblačna, gusta od tmine. Pijani mladić nije znao naći puta do kuće. Teturao je, oslanjajući se na zidove gradskih vrtova i kuća, i hodao u posve suprotnom pravcu.

Ni sam nije znao gdje i kako ga je netko uzeo za ruku i vodio tamnom ulicom. Nečiji glas mu je govorio:

— Nešto te muči, Cvjetane. Zašto mi ne kažeš što je? Neka tajna ti grize dušu kao crv. Što je? Nećeš svoje brige utopiti na dnu vinskog pehara. To su brige za koje treba dubina brzih dubokih rijeka, čini mi se...

Bio je to glas mladoga gospodina Manfreda, ali ga ove noći Cvjetan Tavelić nije prepoznao.

Tjesnim klancem tiska se rijeka brza, duboka. Što li krije u svojoj dubini? Putuje hitro i šumno u tamninu prastarih šuma, divljih gora.

Nad njom su nagnute sure urvine, štitovi od sunca, hladne i sjenovite, gnijezda pomrčine i divljih zvijeri.

Na vrhu golih, strmih stijena koči se tvrđava, oštro zabodena vrhovima šiljatih kula u tamnomodro nebo. Pod kulom vise, jedna pod drugom, kolibe od drveta i kamena, čudno naselje; nanizana gnijezda na strmoj visočini, iznad brze rijeke.

Iz zelenila, podno brijega, iz šikare i svjetlucava grmlja viri stari mlin. Kraj mlina stoje dva čovjeka u razgovoru. Mlad mlinar tužnih očiju i mrgodna čela i redovnik u gruboj odjeći, opasan užetom. Redovniku se ne bi mogle odrediti godine. Lice mu je dječački vedro mladoliko, a uz to ozbiljno i smireno. Katkad se nasmiješi dobroćudno i tad mu pod brkovima zablješte bijeli zubi, katkad, u mislima, isturi donju usnu kao prkosno dijete. Kretnje ruku su mu nadasve sigurne, čvrste, a blage. Jak, neizbrisiv dojam ostavljalo je sve to na čovjeka, koji bi ga vidio.

I mladi mlinar kao da je bio nadasve iznenađen nekim riječima neobičnog redovnika. Bio je tužan i namršten, a opet se na njegovu licu nešto trzalo i odlučivalo, kao da je čuo i vidio čudo, pa sad mora o tomu govoriti, a nema snage.

— Ženu ćeš uzljubiti, jer je takov zakon u tebi. I djecu ćeš svoju ljubiti, jer je roditeljski zakon u tebi, koji će te na tu ljubav tjerati. Njih moraš ljubiti. A hoćeš li ljubiti Boga, to ti nitko, pa ni On ne nameće. Tu može odlučiti samo tvoja slobodna volja... I stoga nema ljubavi veće, ni savršenije, ni one, koja bi se sa više prava mogla nazvati imenom ljubavi...

— Čini mi se da bih Ga više ljubio kad bih ga vidio, čuo...

— Očima?

— Da, očima...

— Naše su se oči nagledale grijeha i nepravednosti. Napunjene su mrakom do vrha. Nekad su i same željele gledati zlo. Nekad su se tim i naslađivale. I najmanje zlo ostavilo je u njima svoju posve crnu sjenu. I kako možemo takovim očima vidjeti Savršenstvo?...

Mlinar je gledao sve širih očiju. Čudio se sve više. Usne su mu bile poluotvorene od novih saznanja i želje da čuje još novija. Šutio je i čekao da redovnik nastavi. On je to i učinio.

— A ipak si ga i vidio i čuo. — reče. — Ne kao u čudu, ne tako jasno kao sveci. A ipak, dobro si ga čuo, kad si htio ukrasti očev kožuh, da bi ga prodao i kupio djevojci rubac. Nisi htio ukrasti, netko ti nije dao, netko ti je rekao da ne smiješ. I gle da si onda djevojci darovao rubac, nikad ti ona i njezini ne bi obećali da će ti jednom biti žena... I vidio si Ga, znaš dobro, nad rijekom, kad si se htio u nju baciti od žalosti zbog ubijene sestre... On te je zadržao: da Ga nisi vidio, ne bi pomogli ničiji dozivi, nikakove misli u tvojoj glavi...

— Oče Nikola, to znam... I sad sam miran i sretan, jer si me potsjetio na ono, što je doista bilo, što je tako... Oprosti, što sam te pitao... Izmučen sam...

— Čemu da oprostim? Tu sam da svjedočim Boga u tebi i nad tobom. Da bih smio to svjedočiti odrekao sam se svega drugog. Tu sam, a ti me pitaj i traži onu pomoć koju ti mogu pružiti. Čuj, Hrvoje! Ne preziri svoju muku. Dragocjena je i nauči se na njenoj krutosti, većoj nego u stijena, graditi. Sve što na njoj sagradiš bit će jako i dobro. Gledam svakog dana one, koji takve muke nemaju. I proplačem često nad njihovim ljudskim siromaštvom, nad nesigurnošću njihove vječne budućnosti...

— A ja sam im često zavidao, — reče mladić i nasmija se zamišljeno. — Učinila mi se njihova bezbriga nečim dragocjenim.

— Ona bi to postala kad bi oni htjeli bar malo od nje podijeliti onima, koji padaju pod teretom briga i muka. Ali, to je tako rijetko. Bezbriga rijetko postaje korisna i donosi ploda. Skoro nikada. Sebična je, neplodna i pusta, kao rijeka bez izvora i ušća. Mrtva močvara, masna od obilja truleži. Čemu bi tu imao zavidjeti, reci?

Uskim puteljkom silazio je prema njima neki mladi plemić, vrlo vitak i brz.

— Oče Nikola, — viknuo je iz daleka. — Jeste li vidjeli jednog mladića u sivom plaštu? Morao je skoro proći pokraj mlina...

— Nismo vidjeli nikoga, gospodine Manfredo, — odvrati redovnik. — A tu stojimo dosta dugo...

— Prošao je samo jedan oružnik vojvode Vukčića. — dodade mlinar Hrvoje.

— Tvojega kuma, — nasmija se plemić. — Hoćeš li još da budeš čuvar u njegovom voćnjaku?

— Oh, ne rugajte mi se, — uzviknu mlinar. Bio je crven i ražalošćen.

— Govorite li o voćnjaku ili o bačvi medovine? — upitao je naglo redovnik mladog plemića. Smiješio se i visoko uzdigao obrve.

— Brr! — vikao je Manfredo. — Zar vi i tako znate, oče Nikola? Zar časne pčele svetog Franje znaju pustiti žalac? Dobro ste odbranili Hrvoja, ali tomu se nisam nadao...

— Ni ja od vas da ćete otkapati stare grobnice.

— Ima puno grobnog kamenja oko nas, a ja imam previše vremena da ne bih i to činio.

— Bit će vam jednom krivo što ste vrijeme na takove stvari trošiti. Plakat ćete, optuživati sebe i sve nas. A kako da vam vratimo vrijeme što je pobjeglo? Iskoristite ga korisno, gospodine Manfredo. Toliko, koliko možete.

— Strah me je razgovarati s vama, oče Nikola! — kazao je Manfredo prilazeći. — Govorite obične tihe stvari, a one odjekuju od ovih stijena kao gromovi i ostaju mi u sluhu danima...

— Nije to pohvala za mene, — odgovori redovnik. — Bilo bi dobro, kad bi bar nešto od ovih riječi — koje nisu moje, nego ih samo izgovaram — ostalo u vašem sluhu zauvijek... Ne samo danima, kako vi volite...

— Nastavit će se —

SVIBANJSKI DAN

Danas sam, Marijo, Tvoju blagost našao
u smiješku umornih seljačkih žena.
Danas sam Tvoju smjernost uznašao
štujući pognutost radničkih ramena.

Blagoslov daj i naša srca prizovi,
nauči nas rane svijeta ublažiti;
po tisuć puta na uho nam ponovi —
kako vlastite rane
nositi hrabro, po njima dušu osnažiti.

Danas sam, Marijo, našao Tvoj lik zagledan
sa slike oltarske u svoje srce ravno;
bio je ovo iz dalekih dana dan,
svibanjski oživjelo moje djetinjstvo davno.

Znao sam da opet imam majčin zagovor,
bio sam ponosan zbog svakog prijegora i trpljenja,
od njih sastavih malen, nevidljiv lovor,
uz njega žrtvovah i svoja sebična, ljudska htijenja.

KADA TE TRAŽIMO

Kako smo sitni i izgubljeni pred tajnama svjetova, koje naš razum ne može objasniti. Kako smo zbunjeni i tužni pred zagonetnim zbivanjima, pred silama beskrajnima.

Na našim je ramenima težina naše ljudske sudbine —u našoj je svijesti slutnja vječnoga.

O, Bože naš, kada se u neizvjesnosti grči naša misao, kada u tjeskobi kuca naše srce u susret neznanome i noć pada na nas, mi Te tražimo, kao što djeca traže očinski dom. Tražimo Te, Neizmjerni, da svoju tugu Tebi privinemo, da svoju čežnju za utjehom u Tebi ispunimo. Tražimo Te u zamagljenim danima, u neosvijetljenim tminama, jer prodornije od vike opijenih, jače od kliktanja neprobuđenih, plače strepnja nemirnih i samotnih.

O, Bože naš, kada nam pogled padne na pustoš naše bijede, mi želimo osjetiti, da prilaziš našem trpljenju, da nam progovoriš i glasom visina i glasom čovječjim.

Osjećamo, među nama je Tvoj Sin, živa Ljubav na našim stazama.
Vidimo, križ se diže između zemlje i zvjezdanih svjetova.

UVIJEK MAJKA

Dopusti, da počinem pod Tvojim okriljem, uvijek Majko, jer me je izmorilo lutanje bespućima.
Na putu, kojim Ti prolaziš, satrte su sile grijeha i zla.
Čuvaj me na raskrsnicama i u pogiblima — čuvaj me od tmine, koja me zbunjuje i plaši.
Velika i sveta, ranjena trnjem svoga Sina, udarcima, koje On prima, križem, na kojem umire. Ti čuješ svaki zazov, ponireš u svaku šutnju, razumiješ strepnju i patnju.
Ti si na Golgoti, gdje najstrašnija zloća sudi najvišoj dobroti — tamo si, gdje razapeta Ljubav progovara čovjeku:
— Evo ti majke!
Ti si u slavi uskrsnuća Kristova, ali Ti si i na teškim putovima, kojima prolazim.
O, budi uza me, uvijek Majko, vodi me Sinu svojemu.
Izmorilo me lutanje bespućima. Dopusti, da počinem pod Tvojim okriljem.

S. Z. Pitanje: Da li vredi »Ispovedam se« za večernje ispitivanje savesti i pokajanje? Odgovor: Nekada se po svim samostanskim zajednicama obavljao kompletorij kao zadnja molitva pred spavanje. U njoj je predviđena mala pauza za ispitivanje savesti a tek iza toga se moli »Ispovedam se«, dakle delo skrušenja ili pokajanje. U tim stvarima nisu bitne reči, nego skrušenost srca i dobra volja.

Madagaskar. Papa je imenovao urođenika isusovca p. Gilberta Ramanantoanina pomoćnim biskupom nadbiskupu Thoyer u Fianarantsoa. Novi je biskup star 44 godine, svećenik već 12 godina. Posledinje vreme je bio rektor zavoda sv. Franje Ksavera. — Tamo se računa s postavljenjem prvog domaćeg nadbiskupa za nadbiskupiju Tananarive, pošto je dosadašnji nadbiskup dao ostavku.

U pariškoj katedrali Notre Dame drži ove godine korizmene propovedi dominikanac o. Carre o svećeništvu svetovnjaka pod ovim naslovima: 1) na što je pozvano čovečanstvo, 2) rođenje novog naroda, 3) pokornički narod, 4) venčanje u ime Gospodnje, 5) zahvaljujući narod, 6) svima je naloženo poslanstvo.

Kolbeova ustanova u Japanu. Pre 30 godina o. Maksimilijan Kolbe je sa 4 brata stigao u Japan, bez novca i bez poznavanja japanskog jezika. Na svršetku 1959 njegovo se delo već prilično proširilo: 7 samostana, najveće katoličko štamparsko preduzeće u Japanu, 3 misijske župe, 3 semeništa, 5 pripravnih škola, 1 sirotište i jedan dom staraca. Osoblje je sledeće: 41 svećenik (8 Poljaka, 2 Italijana, 28 Japanaca i 3 Korejca u Koreji) 143 redovnička kandidata (40 klerika profesa, 10 novaka, 93 kandidata u malom semeništu), 29 braće profesa (11 Poljaka, 18 Japanaca) i 4 brata kandidata. Uz to radi s njima nekoliko desetaka sestara Vojske Bezgrešne, ne računajući laičko osoblje. »Prvotno gorušično zrno, koje je posadio o. Maksimilijan Kolbe, uzraslo je,« kako kaže nadbiskup Nagasakija, »u veliko i jako stablo«.

Prema oltaru. 15 marta kongregacija svetih obreda raspravljala je o uvođenju apostolskog procesa za proglašenje p. Maksimilijana Kolbea blaženim. Franjo Gajovničeк, mesto koga je p. Kolbe umro, još živi te je jedan od najrevnosnijih njegovih šlovalaca.

Papa o celibatu. Na rimskoj sinodi Papa je govorio o tom predmetu. Između ostalog je rekao: crkveni zakon celibata (neženstva) i skrb da se taj zakon drži, ostaje večna uspomena na borbe junačkih vremena, kad se Kristova Crkva morala boriti na sve strane te je osvojila trijumfalni nadimak: s l o b o d n a, č i s t a i k a t o l i č k a Kristova Crkva.

Među anglikancima raste pobožnost prema Majci Božjoj, ali zvanično se odbija priznavanje katoličkih dogmi o bl. Devici Mariji. Anglikanci tumače to buđenje kao obnavljanje starih engleskih tradicija.

Barbara Pehm, majka mađarskog kardinala Mindsentija, umrla je u svom selu blizu Sombotelja u starosti 85 godina. Među vencima nalazio se i kardinalov. Majka je poslednji put posetila svoga sina kardinala za Božić u američkoj ambasadi u Budimpešti.

Rimska katolička akcija je odlučila da sagradi u Rimu za uspomenu na ovogodišnju rimsku sinodu novu crkvu.

Eamon Quins, poznata ličnost u irskom radničkom pokretu došao je po dužnosti u Englesku da vrši agitaciju među irskim radnicima. Tamo se upoznao s irskom devojkom i preko nje s katoličkim svećenikom. Usledilo je njegovo obraćenje i redovničko zvanje. Odlučio je da stupi u samostan trapista na ostrvu Kaldi.

Pekinška nadbiskupija je imala 1949 godine 215.000 vernika sa 130 kineskih i 78 stranih svećenika. Danas deluje u Pekingu još 20 katoličkih svećenika.

Marokanski premijer Abdalah Ibrahim je bio kod svetog oca u privatnoj audijenciji koja je trajala 20 minuta. Pretsednik vlade je nosio na sebi veliki križ sa značkom Pijevog ordena, koji mu je podelio Ivan XXIII. Papa se interesovao za marokanske prilike te zamolio gosta da ponese njegove tople želje za mir, blagostanje i napredak marokanskom sultanu i svemu narodu.

50 godišnjica Biblijskog instituta. Na svečanoj proslavi glavni govor održao je dugogodišnji rektor (1930—1949) Instituta sadašnji kardinal Bea. Od osnivanja Institut je imao glavni zadatak odgojiti dovoljan broj školovanih egzegeta profesora te se tako suprotstaviti modernizmu koji je u prvom deceniju ovog veka ugrožavao Crkvu. Kad je posle prvog svetskog rata modernizam izgubio na snazi te i racionalizam velikim delom ustuknuo pred religioznošću, Institut si je postavio još drugi zadatak: naučno istraživanje i iskopavanje. Na tom se području nauka mnogo obogatila. — Govorio je i Papa o važnosti biblijskih nauka. Izvesna učenja mute i sakrivaju sjaj i lepotu evanđelja. Knjiga otvorena na oltaru mora da uči pravu nauku, ispravnu stezu i put kojim se čovek bliži Bogu. Biblijski Institut mora u svom radu postupati vrlo mudro i pokazivati veliku trezvenost kad se služi sve novim sredstvima za napredak nauke.

Neobično obraćenje. Na blagdan bezgrešnog Začeća BDM 1959 u Sao Paulo u Braziliji kardinal Mota primio je u krilo katoličke Crkve raskolnog biskupa Salomona Ferras. Ko je taj biskup Ferras? Sin prezbiterijanskog pastora koji je sam obavljao isto pastorsku službu od 1902—1917, kada je prešao u brazilijansku granu anglikanske crkve gde je radio 15 godina. 1942 godine stupio je u raskolnu brazilijansku katoličku crkvu i bio tamo posvećen za biskupa. Biskup Ferras još nije našao mira, nego je tragao dalje, dok se 1957 godine nije odlučio da postane katolik. Trebalo je još dve godine, pa je tek 8. XII. 1959 učinio taj korak. Prošlog januara je došao u Rim da se pokloni svetom Ocu. Njegovo obraćenje je pobudilo u Americi mnogo uzbuđenja.

Fatimska tajna još se ne objavljuje. Leirijski biskup Pereira Venancio drži u svojoj arhivi zatvoreno pismo č. s. Lucije koje krije treću fatimsku tajnu. Leirijski Ordinarijat potvrđuje

glasove da se tajna još neće objaviti. Rektor tamošnjeg seminara Msgr Borges smatra taj potez mudrom zadržanošću.

Profesor Fernand Grenier, sekretar filozofskog fakulteta univerziteta Laval u Kanadi odlučio se da se sa ženom i sa dve kćeri preseli u Boliviju, da bi tamo sva obitelj saradivala u misijskom radu zajedno sa kanadskim oblatima Bezgrešne.

Prošle godine na merketskom univerzitetu u Milvoku u SAD odlučilo se 38 studenata da se posvete Bogu. Trojica su otišli u biskupsko bogoslovsko sjemenište, dok se 21 mladić i 14 devojaka odlučilo za samostanski život u raznim redovima i kongregacijama.

Uzorna katolička obitelj. Filip i Filimena Mbarga su sa svojih 7 sinova slaviti 25 godišnjicu venčanja. Filip Mbarga je već više godina prvi katehista katedralne crkve u Jaunde u Kamerunu, predsednik Marijine legije i još katehist u bolnici Lekvintini. Njegova je žena dobra domaćica i brižna majka, a ujedno vrlo aktivna članica Marijine legije.

Kongres katoličkih univerziteta u Limi izjavio je: Univerzitet treba da budi u studentima duboko socijalno osećanje koje će ih primoravati da ulažu svoje snage za općenito dobro; odgoj mora poštivati pravo osobe, porodice, Crkve, države i drugih socijalnih ustanova; odgoj mora biti usmeren prema zahtevima naučnog napredka, prema blagostanju naroda i na rešavanje zajedničkih problema Latinske Amerike.

Krstaški pokret za obiteljsku pričest, koji postoji već 10 godina, pozvao je na blagdan svete Obitelji jedan milion učlanjenih obitelji svetoj pričesti. Pokret je raširen po SAD i u 50 drugih zemalja.

Protiv razvoda braka. Australijanski katolički biskup Msgr Fox se izrazio misleći na brojne pokušaje vlade u Melbernu da parlamenat nije vrhovna vlast niti **apsolutan gospodar u pitanjima** braka i drugih stvari koje se tiču moralnog zakona. Krepke biskupove reči su bile odgovor na izjavu predsednika laburističke stranke koji je postavio parlamenat za apsolutnog suca u pitanjima razvoda braka.

Papa je proglasio 1961 godinu za svetu godinu manjeg reda, kada Rim slavi 1900 godišnjicu dolaska apostolata Pavla u večni grad.

Godišnji izveštaj Vatikanske biblioteke daje sledeće podatke: biblioteka ima sada 700.000 knjiga i 60.000 rukopisa. U prošloj godini 1.477 studenata svih naroda služilo se tom bibliotekom, 12.456 osoba radilo je sa vatikanskim kodeksima, 13.595 puta knjige su bile poručivane. U 1959 godini bilo je kupljeno 30 novih rukopisa, načinjeno 56 mikrofilma i 241.213 pojedinačnih snimaka.

Stokholm. Više organizacija se obratilo na švedsku vladu da se prigodom 800 godišnjice mučeničke smrti svetog kralja Erika izdaju posebne spomenske poštanske marke. Kralj Erik je bio ubijen 18 maja 1160 godine kod Aros-a u današnjoj Upsali. Prisustvovao je svetoj misi, pa su upali u crkvu pogani i ubili ga.

Noćne procesije. U Amsterdamu u Holandiji 6 marta prolazila je velika noćna procesija kroz gradske ulice u počast presv. Oltarskog sakramenta. Naročito se molilo da Sveti Duh prosvetli državnike sveta, koji će se uskoro sastati da bi se okončao hladni rat i uspostavio trajni mir. U procesiji je išlo potpuno tiho 20.000 vernika. Prema jutru u 33 crkve i kapele služila se sveta misa. Druga procesija te vrste održala se 12, a treća 19 marta. Sve se obavilo u najlepšem redu.

Moderna umetnost u Vatikanu. Uskoro će biti u dve manje dvorane izložena dela moderne umetnosti od Utrillo, Rouault, de Chirico i raznih drugih impresionista. Dela moderne apstraktne umetnosti još nemaju ulaza u Vatikan.

Kamerun je dobio 1 januara 1960 nezavisnost, iza toga što je bio 40 godina pod francuskom upravom. Rad katoličkih misionara i ustanova u novim prilikama je otežan zbog terorističkih akcija. Izvestan broj misionara je bio pobijen, gotovo sve bolnice prema granici sa Nigerijom su bile zatvorene, jedini nedeljni katolički list obustavljen. Msgr Mongo, biskup iz Duale, koji je bio pozvan u komisiju za izradu ustava, bio je prisiljen da napusti komisiju, pošto su se članovi komisije sistematski suprotstavili svakom njegovom predlogu. Izgleda da novo nacionalno poganstvo uzima sve većeg maha.

Tanganjika, engleska kolonija, postaće za godinu dana nezavisna država. Prilike u toj afričkoj zemlji su srazmerno dosta dobre. Zemlja ima 9 miliona crnaca, 80 000 Azijaca i 30 000 Evropejaca. Glavni katolički vođ Žil Njerere radi na smirivanju među svim tamošnjim rasama i religijama. Tanganjika znači ‚stan mira'. Stanovnici su po veri ovako podeljeni: 2 miliona kršćana, 2 miliona muslimana i 5 miliona neznabožaca. Žil Njerere sedio je izvesno vreme u zatvoru i tako dobio legitimaciju nacionalnog borca.

General belih otaca Volker je izjavio da se misionari ne plaše afričkog nacionalizma i novih nezavisnih država. Tako će se još jače pokazati da Crkva nije vezana na zapadni evropski mentalitet i na evropske misionare, nego da može Crkvu tamo voditi domaći afrički kler. Kako su novi afrički svećenici većinom svetovni svećenici ‚to bi bilo dobro kad bi evropski i američki svetovni svećenici došli u Afriku da pomažu tamo crnoj braći stvarati svećeničku tradiciju.

Teritorija ap. delegata za Južnu Afriku uključuje sledeće zemlje: Južnoafričku uniju, Basutoland, Svaciland, Behuanaland, Južnu Rodeziju te Jugozapadnu Afriku. Prema poslednjoj statistici broj katolika na tom području je sledeći: 169 526 belaca, 7 983 Indijaca, 729 Kineza, 111 819 mešanaca i 1 134 776 crnaca. Poslednju godinu katolički crnci su porasli za 51 707 vernika.

Irak je uveo obaveznu obuku u koranu za sve škole na svojoj teritoriji, čak i za kršćanske. Kršćanski učenici će biti samo oslobođeni polaganja ispita iz te materije. — Neki zakon dozvoljava muslimanima da se mogu ženiti sa kršćankama i jevrejkama. Međutim muslimanke se ne mogu udati za pripadnike drugih veroispovesti.

Drugi najbolji ovogodišnji film. Katolička nemačka filmska liga proglasila je kao drugi najbolji ovogodišnji film »Srdžba pravednoga«, delo filmskog režisera Daniel Manna. Film opisuje život i rad dr Samuela Abelmann, nesebičnog lekara bednika u siromašnim kvartovima Bruklina, koji se tamo naročito zauzimao za socijalno i moralno nastradalu omladinu.

Romano Guardini, jedan od najboljih savremenih nemačkih teologa i publicista, slavio je 17 februara 1960 75 godišnjicu života. Poslednjih deset godina živi i radi zaslužni profesor u Minhenu. Njegova se dela odlikuju aktuelnošću predmeta, dubinom misli i lepim pesničkim izrazom.

Karlskrona. Prigodom posete nemačke ratne mornarice švedskom pristaništu Karlskrona, za nemačke mornare protestanske vere vršilo se bogoslužene u tamošnjoj protestanskoj crkvi, a za katoličke mornare služila se tamo sveta misa.

U Severnom Vietnamu ima još četiri strana misionara, među kojima i 80 godišnji biskup Hedde iz Langsona.

U Nemačkoj se grade islamske bogomolje ili mošeje. Izgleda da to ne služi samo duhovnim potrebama u Nemačkoj nastanjenih muslimana nego i misijskim ciljevima. Slično postupaju i mormoni i bahai sekta. Čoveku je religija potrebna. Ako ne nađe puta u pravu, zadovoljava se sa drugima.

U Novom Antverpenu u Kongu održavaju se na isusovačkoj visokoj školi kursevi o katoličkom shvatanju života i rada u preduzećima. Te kurseve posećuju kako evropski poslodavci tako i domorodački namešteni i radnici. Za duhovnog asistenta studenata i Katoličke akcije postavljen je domorodački svećenik Camilla. Katolička akcija omladine poziva belgijsku vladu da još dopuni nedostatke u radničkom zakonodavstvu, naročito da se poveća briga za učenike u privredi i za radničke porodice.

Formoza. Putujuću izložbu o počecima i radu katoličke Crkve na Formozi gledalo je 208 000 osoba. Od tih se oko 4 000 prijavilo da budu poučeni u katoličkoj veri.

U Austriji postoji posebno društvo za zaštitu nerođene dece. Otkako to društvo obavlja svoju važnu socijalnu delatnost, već je spaseno hiljadito dete.

Poljski biskup Msgr Kačmarek je za duže vremena ostavio svoju biskupiju Kielce i otišao u lečilište Krinika u Tatrama. U upravi biskupije zamenjuje ga kapitularni vikar.

Dva nemačka radnika Lotar Lasnijak i Hans Iser iz Kölna krenuli su peške na preko hiljadu km dugi put u Rim, sa križem na ramenima. Oni će zamoliti svetog Oca za poseban blagoslov za ujedinjenje domovine.

Katolički život u Minhenu. 31% minhenskih katolika dolazi na nedeljnu misu, od toga su dve trećine žene. Jedna trećina polaznika zanemaruje slušanje propovedi. 80% katoličkih zaručnika sklapa crkveni brak, a kad se radi o mešovitim ženidbama, samo 36%. 46% mladića od 14—19 godina dolazi na misu, a samo 13% muškaraca između 20—30 godine. Prema zvanjima posetioci svete mise dele se ovako: činovnici 35%, nameštenici 30%, radnici 12—15%. Najveće župe u Minhenu imaju 15—20 000 vernika. Svaki sedmi vernik na misi prima svetu pričest.

Versko jedinstvo nije plod diskusije. Kad bi se htelo postići crkveno jedinstvo samo debatama i diskusijama, nikada se taj cilj ne bi ostvario, objasnio je Papa u jednom govoru pred centralnom komisijom italijanske Katoličke akcije. O budućem ekumenskom koncilu, Papa je rekao, da će biti silan poziv na jedinstvo. Prvi i neposredni cilj sabora je da svet vidi Crkvu Božju u njenoj neprolaznoj životnoj snazi i privrženosti istini te kako je sposobna prilagoditi se vremenskim prilikama da što uspešnije vrši svoje božansko poslanstvo.« »Našoj odeljenoj braći, kazao je Papa doslovno, koja su se prvo odelila od nas, a onda su se i međusobno razjedinila, a sada osećaju opštu potrebu da se ostvari jedinstvo, mi koji živimo u ostvarenom jedinstvu, možemo kazati: »Eto, to je vaša kuća. Ovo je kuća zajednički dom svih onih koji se ponose Kristovim imenom.« Kristova želja, da budu svi jedno, ne može se ostvariti diskusijama, nego sa radnjom svih koji nasleđuju Krista.

Kongregacija svetih obreda raspravljala je o uvođenju apostolskog procesa dveju kandidatica za blažene. Radi se o Angeli de la Cruz Guerrero Gonzalez iz Španije, koja je osnovala kongregaciju sv. Križe, i nemačke redovnice iste kongregacije Ulrike Niš, koja je umrla 1913 u starosti od 31 godine u samostanu Hegne, a za koju je proces bio uložen 1953.

Elise Briscoe, kćerka Roberta Biscoe, bivšeg gradonačelnika Dublina pripadala je jevrejskoj veri. Po primeru svoje sestre Ivane obratila se na katoličku veru. Stupila je u red karmelićanki.

U Francuskoj se u mesecu aprilu redovno venčava najviše osoba. Prošle godine se svakog dana aprila venčalo prosečno 1 250 parova.

Rafael Sanchez Guerra bio je jedan od bliskih saradnika bivšeg španskog republikanskog predsednika. Posle ženine smrti vratio se u domovinu i stupio u dominikanski samostan Villava. Njegov je korak pobudio u Španiji veliku senzaciju, pošto je Guerra bio ranije kao političar i pisac poznat po svom neprijateljskom stavu prema kršćanstvu i religiji uopšte.

U Froajen u Belgiji č. s. Stanislava Perrier, asumpcionistkinja, slavila je 17 februara o. g. stogodišnjicu života. 4 maja o. g. puni 85 godina redovničkog života. Ona je poznavala osnivača njihove kongregacije p. Alzona.

Španija slavi o. g. 1400 godišnjicu rođenja sv. Izidora, crkvenog naučitelja i velikog enciklopedista svog vremena.

Pretsednik Naser pretsedavao je svečanosti polaganja kamena temeljca za nov karmelićanski samostan u Alepu u Siriji.

Japan. Za 4 godine broj učenika katoličkih škola porastao je za 10 000. Svih učenika ima 139 000. Od toga otpada 33% na dečje vrtiće, 12% na osnovne i srednje škole, a 31% na univerzitetske koleže i prave univerzitete. U osnovnim, srednjim i višim školama ima samo oko 10 000 katolika.

SAD. Tamošnji katolici izdržavaju 9500 osnovnih, 2500 srednjih i 254 visokih škola, od kojih je 31 potpuni univerzitet. Proračunato je da godišnje svaka župa sa 10 000 vernika prosečno skupi 200 000 dolara. Polovina od te svote potroši se za domaće škole, dok se druga polovina preda NCWC, centralnoj organizaciji američkih katolika, za opšte potrebe.

U Francuskoj su se za vreme Hruščovljeve posete obavljale po katoličkim crkvama razne pobožnosti za mir i pravu versku slobodu po svetu.

Katolički filmski centar izveštava da na svetu sve više raste broj slabih filmova. Godine 1957 bilo ih je 19%, naredne godine 1958 već 27%, a prošle se godine popeo na 31%. Od 358 filmova koje je taj ured cenzurisao, samo ih je 40 (7%) bilo potpuno dobrih, pristupačnih svima.

Starina. U isusovačkom samostanu u Pamploni (Severna Španija) živi p. Perez Goyena, kome je 96 godina. Redovničko odelo nosi već 81 godinu. Za sebe govori da je bio uvek slabijeg zdravlja, ali nikad teže bolestan. Živeo je uvek vrlo umereno. Njegova ćelija je natrpana listićima, znak neumornog naučnog rada. Napisao je »Bibliografia Navarra« za koju je proučio 7 000 dela. Svoj humor otkriva u još neobjavljenom rukopisu koji je zapravo sporedni produkt njegova istraživačkog rada, pod naslovom: Istorijske i literarne greške.

Britanska uprava na Malti izdala je seriju od šest poštanskih maraka na uspomenu 1 900 godišnjice dolaska apostola Pavla na to ostrvo.

29 godišnji svećenik Mihael Wolfe iz reda Oblata došao je kao katolički misionar na Grenlandiju. Tamo od srednjeg veka dalje nije bilo stalnog katoličkog svećenika. Novi misionar je Amerikanac, rodom iz Čikaga.

Broj kardinala povisio se na 85. U tajnoj konzistoriji 28 marta Papa Ivan XXIII imenovao je sedam novih kardinala. To su: Msgr. Rugambwa, biskup u Rutabo u Tanganjiki, star 47 godina; nadbiskup Doi iz Tokija, star 67 godina; nadbiskup Santos iz Manile na Filipinama, star 52 godine; nadbiskup Alfrink iz Utrehta u Holandiji, star 59 godina; nadbiskup Lefebvre iz Buržesa u Francuskoj, star 67 godina; Msgr Traglia, zamenik rimskog vikara, star 64 godine i Msgr Bacci, sekretar ureda za princevska pisma, star 75 godina. Time prvi put stupaju u kardinalski kolegijum jedan Crnac, jedan Japanac i jedan Filipinac. U kardinalskom zboru zastupano je 29 nacija, najjače Italijani sa 33, Francuzi sa 8, Amerikanci sa 6, Španjolci sa 5, a Nemci sa 4 kardinala.

Kina. Od onih prvih šest kineskih biskupa koje je posvetio Pijo XI 22 oktobra 1926 godine, samo je još jedan na životu, i to lazarist Msgr Hu u Taihovu, star 79 godina. Pre kratkog vremena umro je pretposlednji od njih Simon Ču, biskup u Haimen u starosti od 91 godine. Kažu da se uprkos visoke starosti odlično držao i neustrašivo branio svoju vernost Petrovoj Stolici.

Norveška. Č. s. Marija Avgustina, rodom Francuskinja dobila je visoko odlikovanje zlatna medalja za zasluge, pošto već 30 godina svom požrtvovanošću vodi bolnicu u Fridrekstadu. Visoko odlikovanje joj je predao gradonačelnik u prisustvu lekara i drugih zvanica.

Za mir. U Britanji sve su tri konfesije: katolička, anglikanska i mojsijevska uputile poziv svojim vernicima na molitvu da bi konferencija o razoružanju, koja je 15 marta počela u Ženevi, donela ploda. Poziv su podpisali vrhovni predstavnici: kardinal Godfrej, kenterberijski nadbiskup Fisher i veliki rabin Izrael Brodie.

Turska. Papa je imenovao Msgr Lardone, dosadašnjeg ap. delegata u Turskoj za internuncija. Novi internuncije će premestiti svoju rezidenciju iz Cariqrada u Ankaru.

Vatikan. Papa je primio u audijenciju grupu crnačkih pisaca, pesnika i studenata iz raznih afričkih zemalja, koji su učestvovali u Rimu na jednom sastanku evropsko afričkog udruženja za kulturu pod okriljem Uneska.

Afrički studentski par. U Nemačkoj se svečano obavilo crkveno venčanje afričkih katoličkih studenata Šarla Kupera i Regine Tugbe. Mladi bračni par stoji pred završetkom medicinskih studija i namereva posle primljene diplome započeti u Liberiji općom lekarskom praksom. Venčanje je obavio p. Gerhard, duhovnik za obojene studente u Minhenu.

Agadir. Potres koji je pogodio marokanski grad Agadir na atlantskoj obali za nekoliko sekundi uništio je grad od 30 000 stanovnika, a živote je pod ruševinama izgubilo oko 12 000 ljudi. Lepo se tom zgodom pokazala međunarodna solidarnost. Pomoć je pristizala sa svih strana. Pred takvim elementarnim katastrofama čovek je nemoćan. U gradu je stradala tamošnja katolička crkva, a svećenik nije nijedan nastradao.

Minhen se ozbiljno priprema na svetski euharistijski kongres. Najveće svečanosti će se održati na »Livadama«. Arhitekt Teodor Brannekämper je sastavio nacrte za oltar i njegovu okolinu u obliku presečenog čunja. Oko oltara će biti mesta za nekih 600 biskupa i prelata, iza toga oko pola miliona sedišta i isto toliko stajališta, tako da će stadion primiti preko jedan milion učesnika.

U Rimu je sagrađena nova crkva, posvećena Kristu — božanskom Radniku. Crkva ima vrlo moderan vanjski izgled, pa je Rimljani nazivaju letećim tanjirom.

Uspesi malih oglasa. U Londonu postoji posebni katolički institut za versku reklamu i korespondenciju. Taj institut daje male oglase u razne engleske novine o verskim pitanjima te vodi pismene kurseve s onima, koji ne žele stupiti u lični kontakt sa svećenicima, ali ih interesuju verska pitanja. U toku 16 godina oko 150 000 prijava došlo je na taj institut, a 80 000 osoba

svršilo je dopisni kurs. Od tih učesnika 5 561 se kasnije obratio na katoličku veru. Desilo se da je u nekoj porodici samo jedan član prošao kroz kurs, ali se više članova obitelji obratilo.

Formoza. Sred ostrva nalazi se srazmerno stara katolička župa Tinečung. Župska je crkva posvećena Kraljici svete krunice. Župu su ranije vodili španski dominikanci, a sada američki marinolci. Kako su među tamošnjim poganima u običaju velike procesije, to su i tamošnji katolici upriličili procesiju u proslavu Kraljice svete krunice. Bila je to velika manifestacija na kojoj je učestvovalo preko 6 000 katolika. Nastupilo je sedam muzičkih grupa, a i hiljade pogana pridružilo se slavlju. — Na južnom delu ostrva u Košunu proslavljala se 100 godišnjica dolaska prvih katoličkih misionara. Za tu se proslavu skupilo 10 000 vernika. — Neki američki biskup kupio je zemljište na kome se nalazi poganski hram Miaoli. Biće to jedinstven primer da je katolički biskup vlasnik poganskog hrama. No, prilike će pokazati šta da se uradi.

U Belgiji je utvrđeno da su večernje mise radnim danima bolje posećene nego sve mise ujutro zajedno. Polovica tih vernika prima svetu pričest. Jedna trećina su redovno svakodnevni posetioci. Najpogodnije vreme za večernju misu smatra se uskoro posle završeka radnog vremena.

Avionska veza. U unutrašnjosti Brazilije, u kotlini reke Amazone, žive Indijanci među kojima rade nemački franjevci kao misionari. Ti su na svojim misijskim stanicama izgradili letališta. Avion je najbolje saobraćajno sredstvo među tim stanicama i vanjskim svetom, inače treba pod najtežim uslovima putovali po više nedelja.

U Ricolla di Ostellato kod Ferare u Italiji srušila se iznenada crkva, upravo nekoliko minuta pre no što je trebalo da održi tamošnji svećenik sa 30 učenika čas veronauke. Materijalna šteta je velika, ali ljudskih žrtava nije bilo.

U Cvikau, gde je preko 100 rudara našlo u rudniku smrt, majsenski biskup Dr Spülbeck otslužio je za pokojne katolike rudare misu u protestantskoj katedrali koju su za tu priqodu protestanti dali na upotrebu katolicima.

Manuel Prado, predsednik Perua, zvanično je posetio više evropskih prestonica. U Rimu qa je primio u svečanu zvaničnu audijenciju Papa Ivan XXIII. Predsedniku su prema ceremonijalu bile iskazane sve počasti.

Biskup Carraro iz Severne Italije zabranio je svojim svećenicima organizovanje putovanja k ocu Piju u San Giovanni Rotondo. Biskup je osudio takva hodočašća kao nezdravu pojavu. Vernicima treba: misa, propoved, katekizam, sakramenti i svakodnevni kršćanski život, a ne ono šta je izuzetno. Biskup drži da je p. Pijo svetački čovek, ali smatra da su mnogi njegovi štovatelji na granici smešnosti i praznoverja.

Poljski kardinal Višinski je za korizmu izdao pastirsko pismo protiv pobačaja. U njemu kardinal poziva lekare i babice da se drže moralnih zakona. Kao što su naši preci branili svoju domovinu, tako ćemo mi braniti naše kolevke, stoji u pismu. Mi ćemo se svim snaqama suprotstaviti nasilnom uništavanju života, jer bi takvo uništavanje imalo opasne posledice na buduće qeneracije. Teške socijalne i ekonomske prilike ne opravdavaju ubijanje nerođena dece.

UREDNIKOVA POŠTA

UČ. Pitanje: Kako je moguće da je bio 12 godišiji dečak Teofilakt 1033 godine izabran za papu Benedikta IX? Odgovor: Tada je bilo vrlo žalosno doba crkvene povesti pošto su se razne rimske porodice i stranke borile da bude jedan njihov pristalica na papinskom prestolu. Očekivale su od takvog pape materijalnih koristi, jer je papa imao svetovnu vlast nad jednim delom srednje Italije. Tada je vod jedne stranke Alberih iz Tuskula podmićivanjem progurao da bude njegov 12 godišnji, najstariji sin Teofilakt izabran za papu, koji je vladao Crkvom 11 godina. Bog je dopustio i tu sramotu, kako bi se jače pokazalo da On čuva Crkvu. Istorija ubraja Benedikta IX među najnevrednije pape. Vidi se koliko je važno da Crkva slobodno bira, bez pritiska izvana, svoje vrhovne poglavare.

P. K. Pitanje: Zar nema nekih grešaka u »Tebe Boga hvalimo«? Iza »Tebe hvali — slavni apostola zbor« dolaze dva verza bez predikata: Tebe proroka dična četa i Tebe mučenika — svijetla vojska. Zar se sme nedostatak dopuniti i moliti ovako: »Tebe prati proroka dična četa, Tebe okružuje mučenika svijetla vojska«? Odgovor: Greška je samo prividna. Za sva tri retka jedan je te isti predikat: hvali. U latinskom originalu to je jasnije, pošto stoji predikat u poslednjem retku: Tebe hvali mučenika svijetla vojska. Liturgijska himna, koju moli sva Crkva latinskog obreda, svakako će ostati nepromenjena. U njen tekst nemojte dirati.

N. S. Pitanje: Koje se istočne crkve služe i otkada gregorijanskim kalendarom, a ranije su se služile julijanskim? Odgovor: Gregorijanski kalendar je prihvatio carigradski patrijarhat 1924, nekoliko godina iza toga uveo se u samoj Grčkoj, rumunski patrijarhat 1927, aleksandrijski 1928 i antiohijski 1929 godine. Od sjedinjenih istočnih katolika mnogo župa istočnog slovenskog obreda (Ukrajinci) primili su gregorijanski kalendar 1939 — 40. U križevačkoj biskupiji najveći dio župa primio je tu promenu poslednjih godina.

B. N. Pitanje: Da li je istina da su kapucini u Kaltaniseta na Siciliji saradivali s banditima i u ispovedaonici iznudivali novac od vernika? Odgovor: Neke su novine nedavno pisale o tome kao o svežoj senzaciji. Objašnjenje s merodavnog mesta govori, da su novine iskrivile nešto, što se pre više godina desilo. Ne odgovara istini, da su svećenici bili umešani u tu stvar i da su oni zloupotrebljavali ispovednicu. Neka

braća laici bili su prisilno umešani u poslove mafije. Poznato je da nijedna italijanska vlada nije uspela pročistiti Siciliju od razbojničkih bandi, pa su stoga i pošteni ljudi katkada prisiljeni njima činiti usluge da izbegnu veće zlo.

F. U. Odgovor: U nekim starim veronaučnim knjigama moglo se još naći da su ljudi 4000 godina čekali Spasitelja te da je prema tome od Adama do Krista prošlo oko 4000 godina. Na tom se mišljenju temelji i jevrejski kalendar prema kome se danas broji 5720 godina. U Isusovom rodoslovlju od Adama nabrojeni su samo neki predstavnici tog lanca, ne svi, pa se iz toga ne može donositi nikakav solidan zaključak. Starost ljudskog roda spada u nadležnost pozitivnih nauka.

I. D. Odgovor: U Jugoslaviji nema posebne bogoslovske katoličke škole za kasna zvanja. Svoje želje otkrijte svome župniku, pa se tek onda s njegovom preporukom obratite svome biskupu.

Ž. M. Odgovor: U lovu na veštice mnogo se grešilo lakovernošću, lako prihvatajući da je neka osoba povezana sa đavlom; grešilo se praznoverjem tako što su se razne sasvim prirodne pojave pripisivale uticaju đavla; grešilo se protiv pravednosti time što su se nevine osobe mučile i ubijale. Međutim, ako osuđujemo lov na veštice, ne tvrdimo da nema na svetu zlih ljudi i da nema delovanja đavolskog. Vera nas uči da đavao vodi bez prestanka neumitnu borbu protiv Boga, Crkve i svega što je sveto. Ali sloboda akcije mu je ograničena, pa stoga nema mesta preteranom strahu. Nad svima vlada dobri nebeski Otac.

D. M. Pitanje: Da li teško grešim, pošto radim katkada u nedelje i redovno na zapovedne blagdane u svom preduzeću? *Odgovor?* O tom pitanju je raspravljalo pastirsko pismo pre dve godine. Svetkovanje nedelje je božansko pravnog karaktera te ga Crkva ne može ukinuti, dok je blagdane Crkva postavila, pa ih može i ukinuti ili premestiti njihovo održavanje. Takvi se dani svetkuju uzdržavanjem od težačkih poslova i prisustvovanjem svetoj misi. Same po sebi te su obaveze teške. Zbog velike osobne ili velike opšte potrebe takav se rad dozvoljava. Najvažnije službe socijalnog života oko životnih namirnica, saobraćaja, električnog postrojenja i telefona, rad u fabrikama gde se bez veće štete ne može prekinuti rad za jedan dan itd., prema učenju katoličke moralke, dozvoljene su. Ako vaša egzistencija zavisi od savesnog rada u vašem preduzeću, ne grešite kad ste prisiljeni raditi. Kako pojedinci ne bi dolazili u neizvesnost ili u sukob sa svojom savešću, bilo bi korisno kad bi se takva pitanja sporazumno rešila između crkvenih i državnih vlasti.

V. D. Pitanje: Da li se socijalizam kosi sa kršćanstvom? *Odgovor:* Postavljeno pitanje je teoretsko. Držim da ćete se zadovoljiti, ako vam konkretno odgovorim. Ako ste katolik — kako mi se čini — onda držite nepokolebivo za istinu ono što vas Crkva uči. Te se vere ne smete nigde stideti i po njoj treba da živite. Ta vam vera isto nalaže da savesno vršite svoje dužnosti prema zajednici i da poštujete državnu vlast, pošto je svaka vlast od Boga. Vera nas uči da moramo Boga ljubiti nada sve, a bližnjega kao samoga sebe.

M. D. Odgovor: Svete pesme spadaju prvo u crkvu, možete ih pevati i kod kuće pa i drugde, samo da se svete stvari ne profaniraju, ne smetaju drugima i ne izazivaju.

S. Pitanje: Kaže se »pićem se ne krši post«. Smije li se dakle piti mleko između određenih obroka kad me obavezuje strogi post? *Odgovor:* Tekućine koje se smatraju hranom, a to je pravo mleko, ne mogu se piti; smiju se piti samo ona pića koja po prirodi služe za utaženje žeđi.

K. D. Odgovor: Sasvim je slobodno slati u inostranstvo pakete, pa i misionarima. Svakako treba napisati tačno adresu i dobro pakirati. Kako poštanska služba nije svuda još na visini, može se desiti da paket neće stići na odredište. — Ukoliko želite pomoći kojoj biskupiji, možete poštanskom uplatnicom izravno slati svoj doprinos na dotični biskupski Ordinarijat. U tome nema poteškoća.

Mr. Odgovor: Jeste, pre pretvorbe sećamo se Ivana Evanđeliste, a posle Ivana Krstitelja.

Z. K. Pitanje: Da li je imenovanje prvog crnačkog kardinala oportunistički gest i novi način kolonijalizma? *Odgovor:* Ko tako govori, svakako ne ocenjuje dobronamerno rad Svete Stolice. Sam Krist je naložio Crkvi zadatak da propoveda njegovo evanđelje svim narodima. Svakako imaju i crnački narodi Afrike pravo da čuju Kristovu istinu i da se uključe u katoličku Crkvu. Kršćanstvo je doista ukorenjeno u nekom narodu onda, kad taj narod ima svoje svećenike i biskupe, svoje škole. Šta je prirodnije nego da budu i Crnci koji su u poslednjim godinama u velikom broju stupili u krilo Crkve (ima ih preko 20 miliona), zastupani i u kardinalskom zboru. Crkveno poslanstvo se proteže na ceo svet, ona želi okupiti oko sebe sve narode, pripadnike svih rasa, pa zato treba pozdraviti imenovanje prvog crnačkog kardinala.

P. S. Odgovor: Prema poslednjim podacima nova crkva Marijina navještanja u Nazaretu već se dograđuje. Biće to najveća crkva u Izraelu, duga 70, a široka 52 m. Istorijski je to već četvrta crkva na istom mestu.

Nakane Apostolata molitve. Maj 1960: Srce Isusovo, čuj nas, molimo te, da bi omladina cenila vreme kako treba i ga sveto proživljavala. — Srce Isusovo, čuj nas, molimo te za katoličke studente Azije i Afrike koji uče na evropskim i američkim univerzitetima.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, kanonik. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20 — Tek. račun 101,704-3-533. Grafičko preduzeće »SRBOSTAMPA« — Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXIX BROJ 6 BEOGRAD, JUN 1960 CENA 20 DIN.

BLAGOVEST

VERSKI MESEČNIK

Frater Venzo SRCE ISUSOVO

Srce Isusovo, kralju i središte sviju srdaca, smiluj se nama

DIVNOJ DAKLE TAJNI OVOJ

U četvrtak posle Presvetog Trojstva slavimo svetkovinu presvetog oltarskog Sakramenta. Na pobudu pobožne redovnice Julijane papa Urban IV uveo je u crkvenu liturgiju blagdan Telova, prvo za biskupiju Liježa, a 1264 za svu Crkvu.

Novim se blagdanom Crkva pobrinula, da vernici svečanim ophodima javno ispovedaju svoju veru u euharistijskog Isusa te mu odavaju najvišu čast i poštovanje, da mu se zahvaljuju za primljena dobročinstva i naknađuju za nanesene uvrede, što punim pravom očekuje u tabernakulu među nama prisutan Spasitelj.

Od svih crkvenih manifestacija dosad su bile uvek najveće i najlepše proslave — svetski euharistijski kongresi. Cilj tih kongresa je iskazivati euharistijskom Kralju, sakrivenom pod prilikom hleba, bogoštovne čine na koje ima Bog pravo, a s druge strane davati novog potstreka verskom, napose euharistijskom životu među vernicima. Jedan takav svetski euharistijski kongres održava se ovog leta u Minhenu. Sasvim je ispravno da se tim povodom i kod nas ojača i poraste euharistijski život.

Isus je ustanovio presveti oltarski Sakrament na poslednjoj večeri. Rečima: »Uzmite i jedite, ovo je telo moje«; kao i ono: »Uzmite i pijte, ovo je krv moja« Krist je pretvorio kruh u svoje telo i vino u svoju krv. Time je ispunio obećanje koje je dao u kafarnaumskoj zbornici godinu dana ranije. To je bila prva služba svete mise na zemlji i apostoli su bili prvi prvopričesnici. Rečima: »ovo činite na moju uspomenu«, Krist je predao apostolima te njihovim naslednicima i svećenicima vlast obnavljati taj najsvetiji obred do svršetka sveta.

U prvoj kršćanskoj općini u Jeruzalemu vernici su se skupljali po kućama i »lomili kruh«, kako se tada govorilo za svetu misu. Apostol Pavle je naziva Gospodnjom večerom, jer se služila uveče i bila je spojena s obedom ljubavi — agapom. Misa i pričest predstavljaju već u apostolsko vreme najvažniji bogoštovani čin i najjače sredstvo milosti — žilu kucavicu duhovnog posvećenja vernika.

Sv. Ignacija, drugog naslednika sv. Petra na antihijskoj biskupskoj stolici, vode rimski vojnici u Rim da bude bačen divljim zverima. Na tom putu u smrt, sveti je biskup napisao krasne stvari o Euharistiji. U Smirnu piše: »Euharistija je telo našeg Spasitelja Isusa Krista, koje je trpelo za naše grehe, koje je Otac u svojoj dobroti uskrisio«. Efežanima se izražava da je Euharistija lek besmrtnosti, sredstvo da ne umremo, nego da zanavek živimo u Isusu Kristu. U pismu upućenom rimskoj kršćanskoj općini krasno veli: »Pšenica Božja sam, neka me smelju zubi divljih zveri da budem čist kruh Kristov«.

Pola veka kasnije, nekako sredinom drugog veka, sv. Justin, filozof, kasnije mučenik, govori u svojoj odbrani upućenoj rimskom caru Antoninu Piju o svetoj misi. Iz tog spisa vidimo da se već tada služila misa slično kao danas te da su se vernici pod misom pričešćivali. Tako stoji: »Ta se hrana kod nas naziva Euharistijom. Blagovati je sme samo onaj koji veruje da je istina ono što učimo i koji se oprao u kupelji za oproštenje greha i za preporođenje, pa sada živi tako, kako Krist zapoveda. Pošto tu hranu ne uživamo kao običan kruh ili obično piće, nego — kako smo poučeni — ona hrana, nad kojom se Kristovim rečima izvršila zahvalna molitva, telo je i krv utelovljenoga Isusa.«

Sv. Ćiril Jeruzalemski († 386) držao je u uskršnjoj osmini novokrštenicima divne propovedi u kojima im je tumačio Euharistiju. »Što se vidi kao kruh, nije kruh, iako se ukusu tako čini, nego telo Kristovo. I što se čini vino, nije vino, makar ukus tako sudio, nego krv Kristova. Kad bi nam neko poklonio komadiće zlata, zar ne biste što brižljivije pazili da što ne izgubite? Koliko više treba paziti da ne padne na zemlju komadić Euharistije, koja je neuporedivo skupocenija od zlata i bisera.«

Starokršćanski pisci napisali su nam mnogo divnih misli o Euharistiji. To nam potvrđuje da je Euharistija bila uvek središte — sunce kršćanskog bogosluženja. Što je srce u živom telu, to je Euharistija u Crkvi. Kršćani su tada donekle sakrivali euharistijsku tajnu. Katehumeni i javni grešnici mogli su prisustvovati samo prvom delu mise, koju nazivamo predmisom. Na misi vernika od prikazanja napred dozvoljeno je bilo prisustvovati samo ispravnim vernicima. Sveta se pričest delila pod misom, a primali bi je gotovo svi prisutni. Otsutnim vernicima, napose mučenicima po zatvorima nosili bi je potajno. Događalo se da bi je vernici nosili sa sobom kući i na putovanja.

Prolazili su vekovi, nastale su promene. U zemljama oko Sredozemnog mora stari su narodi ustupali mesto novim narodima koji su sa severa i istoka upadali na teritorij rimske imperije. Crkva je nove narode pokrštavala. U krilu Crkve osnivaju se novi redovi, prilagođeni novim prilikama. Dižu se novi jeretici koji se obaraju sad na jednu sad na drugu versku istinu. Ali tek protestantizam 16 veka napada uzvišenu nauku o Euharistiji. Oni reformatori tvrde da na misi nema pretvorbe, da nas taj obred samo potseća Kristove oproštajne večere i naklanja prisutnima samo neke milosti. Protiv tih novotarija tridentski sabor određuje euharistijsku nauku kakvu je Crkva neprekidno učila od apostolskih vremena. Od tada se naročito u severnim evropskim zemljama razvio običaj čestog izlaganja presvetog oltarskog Sakramenta i česti euharistijski ophodi.

Jansenizam je kroz 250 godina kočio pravi razvoj euharistijskog života. Tek sv. Pijo X zadao mu je konačni smrtni udarac, kad je u dva dekreta 1905 i 1910 pročistio pitanje: ko može primiti svetu pričest, te pozvao pripadnike svih slojeva da često, pa i svaki dan pristupaju pričesnom stolu. Traži se posvetna milost i dobra nakana. Malu decu od 7 godina kad dođu do razuma treba što pre pustiti da se sjedine s euharistijskim Isusom. Jasna načela Pija X mnogo su pomogla napretku kršćanskog života.

U naše vreme svedoci smo novih puteva aktivnijem učestvovanju u liturgijskim obredima, naročito pri svetoj misi. Prevod misala na narodni jezik, liturgijski kružoci, liturgijske revije, pučko pevanje, liturgijske propovedi o svetoj misi, sve je to doprinelo lepšem euharistijskom životu. Sveta Stolica je dozvolila da mogu vernici moliti antifonu pristupnim molitvama, Ispovedam se, Slavu, Verovanje, jednu ili drugu molitvu prikazanja, Neka primi, Svet, Blagoslovljen, Oče naš, Jaganjče Božji, kao i neke molitve pre pričesti i posle pričesti na narodnom jeziku, samo moraju odgovarati na misnikove pozdrave latinski. U običnim pevanim misama dozvoljeni su sada u celoj državi: Gospodine, smiluj se, Slava, Verujem, Svet, Blagoslov — i Jaganjče Božji ili odgovarajući tekstovi na narodnom jeziku. Sve više i više treba da nas sve prožima svest da smo na misi aktivni učesnici zajedno sa misnikom, a nipošto puki gledaoci ili slušaoci. Misa kojoj prisustvujem mora biti i moja misa: ja se moram napuniti mislima i osećanjem koje izražavaju misni obrasci, misne molitve. Kakva je moja nedeljna misa, takav je moj život, a kakav je život, takva će biti i smrt.

Da je Euharistija stvarno središte kršćanskog bogosluženja i merilo praktičnog kršćanskog života, vidi se i po tome što je Crkva okružila presveti Sakramenat najlepšim, najskupocenijim, najsavršenijim što zemlja ima ili je stvorio ljudski duh: crkve i njena oprema, misni paramenti i crkveno posuđe, sadržaj i oblik misnih obrazaca, crkvene glazbe i koralno pevanje.

I našem muškom svetu valja probuditi svest da možemo Bogu iskazivati dužno poštovanje samo preko svete mise, da možemo održati svoj duhovni život samo putem pričesti. Neoborive su Kristove reči: »Ako ne jedete tela Sina čovečjega i ne pijete njegove krvi, nemate života u sebi. Ko jede telo moje i pije krv moju, ima život večni i ja ću ga uskrisiti na sudnji dan« (Iv. 6,53. 54).

Veselo svetkujmo svečani blagdan taj.
Pjesme nek srdačne ječe kroz svaki kraj:
Staro sve svucimo, nove nek budu sad
Misli, riječi i sav rad.

NOVE ISKOPINE U EFEZU

Grob Majke Božje

U takvim se prilikama razvijala u Efezu prva kršćanska općina. Pavlova apostolska djelatnost bila je plodonosna, ali je imao i mnogo neprijatelja, kako sam priznaje: »Ovdje su mi otvorena velika vrata i očiti plod, a mnogo protivnika« (1 Kor 16,9). Iz Efeza misionario je u Kolose, Laodiceju, Milet i Troadu. Imao je i teških dana, pa kaže: »Po ljudskom shvaćanju, u Efezu sam se borio protiv divljih životinja« (1 Kor 15,32). Kad se vraćao iz Evrope, da prisustvuje duhovskom blagdanu u Jeruzalemu, mimoišao je Efez, ali se u Miletu sastao sa crkvenim ešklim starješinama i od njih se rastao, održavši divni, znameniti govor (Djela Ap. 20). Sv. Pavao puno je ljubio svog učenika Timoteja, koga nazivlje »moj predragi sin« i njega je posvetio za biskupa u Efezu, a vladale su vrlo teške prilike i heretičke, praznovjerne smutnje (1 Tim 1,3—8). Po crkvenoj tradiciji Timotej je umro kao mučenik, kamenovan od fanatičnih štovalaca boginje Dijane, te ga Crkva i danas štuje na 24 januara. Bio je pokopan u Efezu, a kasnije je njegovo tijelo prenešeno u Cariqrad. Neko vrijeme boravio je u Efezu đakon Filip, koji je pokrstio dvorjanika etiopske kraljice i tu je ostavio jednu od svojih četiri kćeri, koja je tu i pokopana. Efeška crkva štovala je i sv. Onezima, miloq Pavlovoq učenika, koga spominje u poslanici Filemonu.

Ali baština Pavlova kasnije se malo udaljila od prvobitne čistoće i žara i grad Efez dolazi na prvo mjesto među qradovima Apokalipse (Otkrivenja) sv. Ivana, što je on napisao pri koncu vladanja cara Damicijana (81—96) na Patmosu (danas Patimo), malom hridinastom i strmenitom otoku zapadno od qrada Milete. U viziji sv. Ivana naš Spasitelj Isus Krist vječno bdije kao dobar pastir nad svojim stadom. On hvali, ali i kara, opominje, hrabri sedam crkava Male Azije. Ali ovaj broj sedam (Efez, Smirna, Pergamon, Tijatira, Sardes, Filadelfija, Laodiceja) je slika Crkve u raznim stoljećima i u raznim zemljama. I ako imaju svoja posebna obilježja i pojedinosti, mogu se upotrebiti i za druge crkve i dandanas. Poslanice su upravljene »andjelu« spomenutih crkava, a taj »andjeo« označuje biskupa pojedine crkve, predstavnika cijele kršćanske zajednice, a u ono doba svaka crkva, pa i najmanja imala je biskupa. Dakle, riječi su upravljene cijeloj kršćanskoj zajednici. Svaka kršćanska općina ima na nebu svoga čuvara, to jest andjela, koji u uskoj vezi s Kristom čuva vjernike. »Andjelu« Efeza među ostalim napisano je i ovo značajno: »Znadem djela tvoja, rad tvoj, strpljivost tvoju... Ali imam protiv tebe, jer si ostavio prvu ljubav... Čini pokoru i čini prva djela, ako ne, doći ću k tebi i dignuti ću tvoj svjetionik sa svog mjesta, ako ne budeš činio pokoru...« (Apok 2,2—6). Krist kara Efežane, što su izgubili prvu ljubav, to jest revnost za zakon Božji, a međusobno nisu bili više »jedno srce i jedna duša« i on će sam protiv njih stajati i ugasiti će njihov zlatni svjetionik, ako se ne opamete, ako ne promjene svoju pamet (metanoeses). Apokaliptični Efez je svršio!

Ovo bi bio kratki osvrt na religioznu historiju qrada, kojemu je Pavao pisao duboku i divnu poslanicu, a sad efeške spomenike opišimo na temelju njihovih iskopina. Poslije teatra, gymnasiuma, stadiona i terma ističe se Marijina crkva, katedrala staroga Efeza, glasovita saborna crkva. Ne treba se čuditi, da su Efežani, kad su kršćani dobili slobodu (313) sagradili baziliku na čast Majke Božje. Nekoć je Efez bio grad Dijane, a sada je postao Marijin grad. Suprotnost: Marija i Dijana, kršćanstvo i artemizijski kult. Sv. Ivan u svojoj Apokalipsi, poznavajući dobro socijalno i kulturno ozračje, predvidio je pobjedu žene nad zmijom, pobjedu Majke Božje nad majkom Dijanom. Baš u Efezu kao po nekoj providnosti, bila je proglašena dogma o božanskom materinstvu Marije. Grad Artemizije postao je grad Bogorodice. To je bilo 431 g., kad se u Efezu, upravo u Marijinoj crkvi držao crkveni sabor ili koncil, pa se zbog toga ta crkva zove i Crkva Koncila. Sabor je bio otvoren na 22 juna, a dovršen na 31 augusta. Prisustvovalo je 200 biskupa iz Istoka i Zapada sa delegatima pape Celestina. Na sredini crkve, na posebnom prijestolju bilo je postavljeno Evanđelje, kao što je običaj na koncilima. Papinski legati govorili su latinski, a zatim se odmah prevadjalo na grčki. Na prvom mjestu sjedio je sveti i učeni biskup Ćiril, patrijarha u Aleksandriji. Na tom saboru Ćiril, koji je zastupao Papu, s ostalim prisutnim biskupima osudio je heretika Nestorija, biskupa carigradskoga, koji je učio, da se Bl. Djevica Marija ne smije zvati Majkom Božjom, jer je ona samo majka prostog čovjeka Isusa iz Nazareta, te da ona nije Bogorodica (Theotokos), već majka Krista čovjeka (Christotokos). Sv. Ćiril, koga je Crkva s pravom nazvala »naučiteljem Utjelovljenja« ovako je na saboru uskliknuo: »Marija nije porodila običnog čovjeka, nego Sina Božjega, koji je za našu ljubav uzeo i spojio u sebi čovječju narav. Ona je dakle prava Majka Gospodinova i Majka Božja.«

Nestorije sa četrdesetak heretičnih biskupa, koji su zborovali u jednoj krčmi, uza svu podršku carigradskog dvora i soldateske, ostao je osamljen i osuđen. Efeškim saborom vladala je ljubav, koju je kršćanima uvijek preporučivao Ivan Apostol, na čijem su se grobu molili oci svetoga sabora.

Nove iskopine osvijetlile su i grob sv. Ivana, apostola i evanđeliste, koji se nalazi izvan gradskih zidina, u selu Ajasoluk, na malenom brežuljku. Nad grobom miloq učenika našeg Spasitelja bila je 410 g. sagrađena bazilika kao »spomen«, kamo su dolazili hodočasnici iz svih krajeva bizantiskog carstva. Veliki car Justinijan (527—565), graditelj veličanstvene crkve Aja Sofije u Carigradu, dao je nad tom spomen-crkvom sagraditi još veću baziliku sa 6 kupola i sa tri broda. I ta Ivanova bazilika uz Aju Sofiju bila je najznačajnije djelo bizantiske crkvene arhitekture.

Otkrivene su iskopine čuvene crkve »Sedmorice svetaca koji spavaju«: Maksimijan, Malko, Martinijan, Dioniz, Ivan, Serapion i Konstantin. Crkva ih štuje 27 jula. Ova bazilika je učinjena u katakombama, u pećinama.

Kako smo spomenuli, glavni centar efeških iskopina, koji najviše interesira i sve vjernike bez razlike, jest Marijino svetište, gdje je prema jednom predanju provela zadnje dane svog zemskog života presveta Bogorodica. To predanje smatra da je tamo i Marijin grob, koji je ostao sakriven i tajan, poznat samo prvim kršćanima. Razni osvajači kao Seldžuci, Osmanlije i drugi kroz duge vijekove grad su uništili i Marijino svetište ostalo je zaboravljeno.

U poslednje vrijeme Turci su počeli posvećivati više pažnje i smisla za starine i dolazili u susret stranim arheolozima i učenjacima. Iza drugog svjetskog rata Marijin Efez doživljuje opet svoj preporod i uzdizanje. To je zasluga švajcarskog kanonika Dr Karla Gesvhwinda iz Basela. On je organizovao prva hodočašća katolika iz Turske. Zanimao je za stvar tursku i stranu štampu i vlasti u Ankari, koje su dale sagraditi novu modernu cestu g. 1951 do Marijinog svetišta.

Nije redak slučaj, da se u Marijinoj crkvici nađu skupa kršćanski i muslimanski hodočasnici kako se mirno i pobožno mole istoj Majci Božjoj. Tu se stvara neki duhovni most. Ni ovo nije nešto nevjerojatnoga, jer u Koranu naša Gospa ima priviligirani položaj i nalazi se alu zija na njezino Bezgrešno Začeće. Razni naši misionari pišu, da u nekim krajevima muslimani, osobito žene mole se prostrte pred oltarima Djevice. To se svetište naziva »Panaya Kapulu« što znači: »Vrata Najsvetije« ili »Najsvetija vrata u nebo«.

Učenjaci i arheolozi i dalje istražuju u Efezu ovo veoma interesantno poglavlje iz crkvene historije, što zanima cijeli kršćanski svijet. Istočna liturgija nazivlje Majku Božju »Odigitria« to jest voditeljica i pratilica našeg životnog puta. I iskopine su »njezin znak«.

(Svršeno)

HEROJI KRŠĆANSKOG HUMANIZMA

Prigodom 300 godišnjice smrti sv. Vinka i sv. Lujze

Francuska je imala u 17 veku velike ličnosti. Rišlje i Mazaren borili su se za veličinu apsolutističke kraljevine. Pri tom nisu gledali na ljudske žrtve. Ne samo da su bili spremni slati protivnike na stratište ili udarati teškim porezom stanovništvo, nisu ni strahovali od naoružanih sukoba s drugim zemljama ili domaćim pobunjenicima. Vrednost i ljudsko dostojanstvo običnog čoveka nisu poznavali.

Za velike dramatičare ili čuvenog pisca basni postojao je čovek. Zanimali su se za nj. Slikali su ga u svojim delima, kakav je i kakav treba da bude. Ali od tog literarnog stvaralaštva mogla je imati koristi samo kulturna elita. Tad 3/4 muškog i 9/10 ženskog stanovništva tadašnje Francuske bilo je nepismeno.

Dekar je živeo za teoriju i o svetu oko sebe nije vodio mnogo brige. Paskal, istina, nije bio samo naučnik, nego istiniti čovekoljubac, koji je kao pravi kršćanin u siromašnom i nemoćnom čoveku gledao brata u Kristu. Ali i on je kao teoretičar ostao udaljen od života.

Učitelji duhovnog života nesumnjivo su u čoveku gledali brata u Kristu. No ni oni se nisu dovoljno upuštali u socijalni rad. Uz male časne izuzetke nisu se dovoljno suočili s teškim problemima tadanjih »malih ljudi«.

Sv. Vinko stoji naprotiv svim svojim bićem, svim svojim zalaganjem sredi teške ljudske sudbine svog vremena. Nije mu to bila prirođena isklonost. Iako seljački sin, iako je iskusio tešku životnu borbu siromašnog đaka te na vlastitoj koži osetio gorku nevolju kršćanskih robova u muslimanskoj severnoj Africi, on kao mlad svećenik misli na lagan život bez naročitih briga sa što boljim prihodima i sa što manje posla. Po svemu izgleda da tada još nije imao mnogo brige za priprosti narod. Nemoguće je ipak da ne bi znao za njegovu nevolju.

Francuska je tada imala 17—20 miliona stanovnika. Obitelji su brojile po 20—22 dece. Broj stanovništva se ipak nije dizao. 50% de ce je umiralo. Ratovi i zarazne bolesti u pratnji gladi harale su pokrajine.

Prosečna starost ljudi iznosila je na selu 20 do 25 godina, u gradu 40—50 godina.

Prehrana je bila slaba. Meso retkost. Povrće, supe i hleb (od suražice kod seljaka, od pšenice ili ječma kod gospode i građana) obična su bila hrana. Blaga je bilo premalo, u dubrivu su oskudevali, plugovi su bili još drveni. Zemljišta su se obrađivala samo svake druge godine. Narod je bio pothranjen. Nikakvo čudo, što su zarazne bolesti i glad pokosile u nekim provincijama do 30 — 40% stanovništva. K tome treba dodati ratove i česte pobune, da slika nevolja bude potpunija.

U verskom pogledu slika nije bila utešnija. Crkava je bilo dovoljno: ne manje nego 120 stanovnika jedna crkva. I svećenika je bilo previše: na 140 stanovnika dva svetovna svećenika te još jedan redovnik ili redovnica. Ipak je vladalo u narodu veliko versko neznanje. Protestanti su se bez naročitih poteškoća

širili. Uzrok? Velik deo sveštenstva čine neznalice ili nedovoljno školovani ljudi. Lujza Marijakova pripoveda n. pr. o svešteniku, koji nije znao ni reči odrešenja na ispovedi! Sv. Vinko se kasnije ne boji izjaviti da su svećenici odgovorni za tako žalosno stanje Crkve u Francuskoj. Ukratko dakle: narod gine u bedi i neznanju, telesno i duhovno.

Mladi svećenik Vinko Paulski zna za sve to. Ali daleko je još od toga, da bi se uhvatio u koštac s tom duhovnom i telesnom bedom. Misli na sebe, na lagodnost vlastitog života, na dobre prihode, možda i na kakav viši položaj. Nakon povratka iz severne Afrike uspe, da postane pratilac papinog viceleqata u Avinjonu. S njim dođe u Rim. Ali u Rimu mu se ne sviđa. Samo je u Parizu »puni život«. Ide i traži u njemu sreću. Nije zadovoljan sa službom na dvoru kraljice Margarete. Premali su prihodi. Eški biskup podeli mu neku opatiju. Nada se da će mu napuniti novčanik. Ali se prevari. Ima troškova više nego prihoda. Zahvaljuje se na toj opatiji.

Tek sada qa kardinal Beril, koji je postao njegov savetnik i duhovni vođa uputi na bolji put, 12 godina je svećenik i sada (1612) prvi put nastupi službu kao dušni pastir, i to u maćenoj župi Kliši, danas u Parizu. Tu razvije pravu svećeničku delatnost. Tu doživi sreću duhovnog očinstva. Pariškom biskupu prilikom njegove posete izjavi: »Imam tako dobar, tako poslušan narod, da mislim, da se ni sv. otac, ni vi, preuzvišeni, ne osećate tako srećni kao što sam ja«.

Ali Vinko Paulski ne ostane dugo na ovoj župi. Poslušan svom duhovnom vođi postane kućni svećenik markiza i barona Filipa Emanuela Gondija, qenerala kraljevih galija i odgojitelj njegove dece. Ali to nije posao za 32 godišnjeg svećenika u punoj snazi.

U to doba po Božjem dopuštenju preuzme na sebe strahovita iskušenja i napasti protiv vere, što ih je trpio neki čuveni bogoslov, s kojim se upoznao na dvoru kraljice Margarete. Da bi se oslobodio te duhovne muke i tame, učini sam što je uzalud savetovao svom prijatelju: posveti se radu među siromašnim pukom na imanjima svojih gospodara. U njima Bog mu se ponovo ukaže.

25 januara 1617 postane presudan za njegovu budućnost. Tada mu neki bolesni seljak, koji je kod njega obavio veliku ispoved za dugi period života, izjavi da bi bez njegove pomoći nedvojbeno došao u pakao. To qa potakne da održi onoj župi prvu propoved o velikoj ispovedi i doživi sreću što su se toliki ljudi smirili s Bogom i u Bogu.

Sad oseća u sebi zov dušal Iste godine s odobrenjem svog duhovnog vođe kardinala Berila ostavi kuću Gondijevih i preuzme župu Šatijon de Domb kod Liona, koja je propadala i prelazila u protestantizam uprkos šest kapelana koji su životarili u njoj.

Tu je doživeo veličinu pa i neorganizovanost ljudske dobrote i kršćanske ljubavi prema siromasima i bolesnicima. Odmah osnuje prvo Društvo kršćanske ljubavi. U župi se mogu brzo primetiti bogati plodovi njegova rada. Njegov život dobija time sasvim određeni smisao: Bog qa zove u pomoć duhovnoj i telesnoj bedi. Misao na telesne i duhovne potrebe priprostog siromašnog naroda ne ostavlja qa više.

Pomoć telesnoj bedi.

Na novoj župi blizu Liona nije proveo još ni godinu dana i eto poslušan kardinalu Berilu opet se vraća Gondijevima. U njihovoj službi ostaje do 1625 q.: onda je slobodan i samostalan. Ali u njegovom životu kod Gondijevih izvršila se promena. Njegova glavna briga su siromasi. Što dakle radi?

Na župama Gondijevih imanja osniva Društva kršćanske ljubavi, koja se posle 1625 brzo množe po celoj Francuskoj. Svom svojom ljubavi zauzme se za tešku sudbinu osuđenih na galije te vodi za njih brigu lično i pomoću svojih saradnika preko Društava kršćanske ljubavi i konačno milosrdnih sestara. U Makonu reši na divljenje svih i u zadovoljstvo prosjaka samih prosjački problem.

Zajedno sa svojom učenicom i saradnicom Lujzom Marijakovom osnuje Družbu milosrdnih sestara (1633), čije će se članice posvetiti brizi za nemoćne, siromašne i bolesne, za nepismenu žensku mladež, qde god zatreba.

Među najvišim plemstvom u Parizu osnuje Društvo kršćanske ljubavi, koje je davalo veliku finansijsku pomoć svim dobrotvornim pothvatima sv. Vinka. S njegovom potporom Vinko preuzima brigu za pariško nahočad 1638. Za njegova života bi spaseno sigurne smrti oko 10 000 dece. U pomoć žuri kršćanskim robovima u severnoj Africi 1645, reši prosjački problem u Parizu 1653, qde je bilo tada preko 100 000 prosjaka, te vodi brigu za nemoćne i starce. Pobrine se za slaboumne i sirote.

Sva su nabrojena dela trajna, kako su potrebe same trajne. Većinom su preživele svog tvorca sv. Vinka. Pored tih velikih ustanova, koje su postale primer za mnoge slične, stvorene u kasnije doba, on vodi svestranu brigu i za privremene nevolje, koje su ostavljali za sobom ratovi.

Od 1639—1649 Vinko Paulski pruža svestranu pomoć Loreni, kojom su tokom 30 godišnjeg rata harale vojske; pored toga bilo je i drugih zala, qladi i kuge. Od 1650—1657 sv. Vinko pomaže nevoljnima u Pikardiji i Šampanji, qde su pustošile vojske u flandrijskom ratu. Da bi potaknuo srca, on objavljuje posebne izveštaje o nevoljama u tim pokrajinama.

Od 1652—1654 taj heroj kršćanske ljubavi organizuje pomoć u pokrajini Il de Frans koju je postušila »Fronda«, ustanički pokret plemića protiv Mazarena posle smrti kralja Luja XIII. Kako se opisuje njegov rad za žrtve tog ustanka! »Pokapaju se mrtvi. Izbeglice, bolesnici, redovnice, sirote, devojke se evakuišu. Prenosivi bolesnici smeštaju se u bolnice. Deli se

novac, životne namirnice, odelo, roba. Obnavlja se privredni život opskrbom oruđa za rad, semenjem i predmetima za bogoštovlje. Vinko Paulski savršeno vodi dobrotvornu akciju. Brine da se izdavaju izveštaji za javnost i metodički organizuje skupljanje priloqa. Župni stanovi su prva slaqališta. Darovi se onda upućuju u dva središna magacina. Odanle odnose se dalje u središta qde se dele. Organizirano je po kućama skupljanje kolima, po radnjama. Svake nedelje 5—6 000 funti mesa, 2—3 hiljade jaja, namirnice, odelo, alat šalje se potrebnima«.

Ukratko možemo reći: već za svog života sv. Vinko je veštom organizacijom stotinama hiljada potrebnih davao pomoć, a da u taj broj ne uključimo pomoć, koju su milosrdne sestre pružile uolesnicima po bolnicama i drugim ustanovama za nemoćne.

Taj silni posao sv. Vinko nikako ne bi mogao obaviti sam. Njegova je zasluga što je znao zaqrejati srca imućnih i organizovati akciju. U Društvima kršćanske ljubavi sarađivale su najodličnije plemkinje onog doba. Kraljica Ana Austrijska sama je bogato podupirala njegova dobrotvorna poduzeća. Za neke ustanove zainteresovao je i same državne vlasti.

Sv. Vinko je znao održavati vatreni interes za te akcije u srcima i izabrati pravu ličnost koja je u tim Društvima poticala na istrajan i promišljen rad. Bila je to Lujza rođena Marijak iz odlične plemićke kuće. Njen stric je bio na pr. čuvar državnog pečata, ali pošto je snovao urotu protiv samog Rišljeja, izgubio je život. Udala se je samo na želju svoje rodbine. Muž joj je bio državni činovnik Antun Le Gra, čovek iz nižeg plemstva. S njim je proživela 13 godina u braku i imala jednog sina.

Pod vodstvom sv. Vinka Lujza se posle muževe smrti zavetovala Bogu i konačno našla svoje pravo zvanje. Postala je prvo nadzornica svih Društava kršćanske ljubavi. Već na tom mestu izvršila je veliko delo. Pokazala je odličan organizacioni talenat te dar prilagođivanja raznim prilikama i karakterima.

Zajedno s Vinkom Paulskim došla je do uverenja da Društva kršćanske ljubavi neće moći dobro obavljati svoju zadaću, ako ne budu imala za posetu bolesnika i siromaha posebnih službenica, naročito odgojenih za takvu službu. Plemkinje su davale milostinju, ali same često nisu mogle ili htele posećivati bolesnike. Kao njihove zamenice dolazile su bolesnicima u posetu njihove službe. Ali njihov odnos do bolesnika bio je bezdušan.

Zato se je Lujza posvetila odgoju devojaka, koje su se prijavile za tu službu. Na taj način polako nastala je Družba kćeri kršćanske ljubavi ili milosrdnih sestara. Kad je Družba bila crkveno i državno odobrena. Lujza je postala njena poglavarica i ostala to do svoje smrti.

(Nastavlja se)

ŽIVELA JE ZA LJUBAV

(Nastavak)

U Španiji

Marija je idući dan vozom otputovala u San Sebastijan, u grad na severnoj obali Španije. Vozila se kroz najlepše pokrajine španske rivijere. Bilo je stvarno prekrasno.

Marija je počela polako osećati nov život. Svest da je na slobodi i divna priroda probudili su u njoj veliku radost. Razmišljala je kako će u San Sebastijanu najpre potražiti katoličku crkvu i zahvaliti se Majci Božjoj za veliku pomoć, a posle će se javiti nemačkom konzulatu i tražiti posao.

Stigavši u grad, Marija je dakle prvo otišla da potraži crkvu. Harnim srcem, sva srećna stupila je pred vrata velike crkve. Kako je bila razočarana, kad su bila glavna vrata zatvorena. Obišla je sporedne ulaze, ali i ti su bili zatvoreni. Plašnim se korakom okrenula vratima velike kuće koja je ličila na samostan. Nadala se da će kroz samostanska vrata moći u crkvu. Povukla je zvono. Otvorio joj je ljubazan čovek, koji je mirno čekao da mu devojka kaže šta želi. Misleći da je samostanski brat, zamolila je francuski da sme posetiti crkvu.

Brat ju je razumeo. Prvo što joj je na molbu odgovorio, je bilo: »Bože, kako vi izgledate! Molim, izvolite napred!«Odmah je video da tom plašljivom detetu treba pomoći.

Kratkim rečima Marija mu je ispričala kako je došla u San Sebastijan. Sada se želi u crkvi zahvaliti Bogu za pomoć, a onda se javiti konzulatu. Jer časni brat nije odmah pokazao spremnost da joj otvori vrata u crkvu, ona se već okrenula vratima i kazala da će se odmah javiti konzulatu. Brat je shvatio da devojka nema poverenja u njega, pa ju je zapitao kao da ima pred sobom nemoćno dete, kako se zove. »Marija Terezija«, odgovorila je kratko. Zatim ju je brat vodio u veliku prostoriju te je zamolio da sedne i malo počeka. Sam je otišao da joj donese toplog jela i potraži patra koji se brine za izbeglice iz Francuske. Marija je odgovorila da će si već sama pomoći, pošto zna raditi i prima za svaki posao. Časni brat joj je mirno odgovorio: »Svaka dobra devojka rado sluša savete katoličkog svećenika. Vi se nalazite u kući Majka Božje i sv. Ignacija. Iz ove ćete kuće primiti pomoć za svoj život u Španiji«. Ljubazno joj se nasmešio i izašao.

Marija je čekala. Vreme joj je prolazilo beskrajno polagano. Opet ju je uhvatio strah. Htela je pobeći, ali su bila sva vrata zaključana. Pogledala je na prozore, ali su bili visoko kao u crkvi. Govorila je samoj sebi da je svaki strah neopravdan, pošto se nalazi u samostanu, ali su joj živci toliko popustili, da se nije mogla smiriti.

Počela je moliti svoje Zdravomarije. Polako se pomirila i zadremala. Probudili su je koraci i muški glasovi. Prestrašena se digla i sakrila se u neki kutić. Videla je kako niz stepenice silaze diplomati, oficiri u gala-uniformama, španski kralj i kraljica, nadbiskup i mnogi drugi.

Visoko je društvo međusobno razgovaralo, pa Marije niko nije ni primetio, jedino se nadbiskup najednom zaustavio i pogledao prema Mariji. Iz njegova pogleda zračila je velika dobrota. Kad se nadbiskup na vratima oprostio od visokog društva, vratio se Mariji, je blagoslovio, joj dao poljubiti svoj pastirski prsten. Jer je Marija ostala klečeći pred njim, uzeo ju je na ruke te joj kazao da se digne. Kratko mu je ispričala sve što je doživela.

Od onog dana madridski nadbiskup Prudencio Mela postao je za više godina Marijin duhovnik. Njegovim posredovanjem Marija je dobila stan i zaposlenje u zavodu »Marija Terezija«, koji su vodile francuske časne sestre. Kad je stajala na pragu te kuće, bilo joj je sasvim jasno da ju je Nebeska Gospa po izvanrednoj dobroti dovela ovamo.

Na vratima ju je primila časna majka, zagrlila je te je vodila prvo u kapelu i ostavila samu. Mir i tišina ove kapele bili su njenoj duši najblaži odmor. Za četvrt sata došla je neka časna sestra te je odvela u blagovaonicu. Kad se nasitila, vodili su je u kupatilo, a posle u spavaonicu.

Narednog dana bila je potpuno slobodna. bilo joj je na volju da si izabere službu. Odlučila se za rad u šivaonici. Osobito joj se svidalo što su tamo časne sestre i devojke na poslu molile krunicu. Marija je volela sve činiti kao devojke i čak kao časne sestre. Strogo se držala kućnog reda. Teški poslovi kao čišćenje patosa i nošenje vode bili su joj zbog slabog zdravlja uskraćeni. Časna joj je majka rekla da može ostati kod njih za sve vreme rata pa i zauvek, ako to želi, i to besplatno. Marija je najvolela ostati tamo zauvek, ali je volja Božja bila drugačija.

Opet vaspitačica

Jednom se pojave u zavodu dve odlične dame i traže Mariju. Poslao ih je nadbiskup iz Madrida. On želi da Marija ode u San Sebastijan i tamo čeka gospođu de Aranda, kojoj treba jedna vaspitačica za njena dva sina od 8 i 10 godina.

U San Sebastijanu pričekala je Mariju gospođa de Aranda, izručila joj pozdrave od nadbiskupa te je zamolila da prihvati u njenoj kući službu odgojiteljice. Marija je ponudu za službu prihvatila, ali je tražila da će moći svaki dan na svetu misu te da se s njom postupa kao članom porodice. Drugih zahteva nije postavljala.

Rastanak iz samostana bio joj je vrlo bolan. Časna sestra predstojnica rastala se od nje kao od najdražeg detela.

Iz San Sebastijana Marija se autom odvezla u Medinu, gde je obitelj Aranda imala svoj vrlo luksuzni zamak — dvor. Sobe su bile raskošno uređene, najskupocenijem pokućstvom. U Marijinoj sobi sve je bilo od crne ebenovine, tlo od duba tamno smeđe boje sjalo je od čistoće. Na krevetu i na stolu bili su beli pokrivači od baršuna, isto tako i zavese na prozorima. I vrt je bio prekrasno uređen.

Bogata obitelj bila je gostoljubiva. Kroz svu godinu dolazili su različni gosti. Sam nadbiskup iz Madrida dolazio je tamo na svoj godišnji odmor. Kućno osoblje bilo je vrlo zaposleno.

Tako je imala i Marija puno posla. Njeni pitomci su bili dečaci Filip i Josip.

Josip je bio vrlo pobožan kao i sva obitelj, tako da Marija u ovoj kući nikad nije videla nešta nedostojnog. Mali Josip je najvoleo postati svećenik. Njegova najdraža igra bila je njegova misa. Imao je lepa misna odela i svoj oltar. Stariji brat Filip dvorio mu je pod misom. Za vreme služenja mise Josip se vladao neobično pobožno i sabrano. Dozvoljeno je bilo prisustvovati toj službi samo onima koji su stvar shvatili ozbiljno.

Stariji dečak Filip bio je drugačije prirode, vrlo nemiran i vrućekrvan. Niko ga nije mogao svladati. Zadao je mnogo teških briga roditeljima i Mariji. No, imao je i lepih osobina, od kojih se isticala istinoljubivost.

Marija je brzo naučila španjolski te tako mogla pomagati svojim pitomcima u svim predmetima na domaćem jeziku, iako su već znali i francuski i nemački.

Kako se osećala Marija u bogatoj raskošnoj kući? Bila je vrlo zaposlena. Imala je lepe uspehe sa svojim učenicima. Život u višim socijalnim krugovima pružao je dovoljno prilika da bi se zarazila svetovnim mišljenjem. Majka Božja je posebno štitila Mariju da je ostala skromna i nevina. Kasno u noć, posle svršenih poslova ona bi kleknula i dugo se molila. Često bi ona svu noć prespavala na tlu, jer joj je bio mekani raskošni krevet vrlo odvratan. Bogatstvo koje ju je okruživalo, ostavljalo je u njenoj duši osećaj ništavila. Leti je morala sama okretati film u domaćem bioskopu koji je bio smešten u vrtu. U tom je poslu stekla toliko spretnosti da joj uopšte nije bilo potrebno gledati na platno. Zatvorila bi oči, se duhovno odmarala i molila svoje Zdravomarije. Iako su filmovi bili samo najbolji, ona u njima nije našla pravog odmora. U svim svetovnim zabavama njeno je srce ostalo prazno i nezadovoljno. Samo u odricanju i molitvi našla je mir.

Spasavanje duša

Već u Francuskoj, a napose na svom begu u Španiji, Marija je upoznala moralnu bedu te odlučila da se žrtvuje za grešnike.

Jedan takav primer bila je Marija Mušel. Bila je to plavokosa nemačka devojka koja je isto prebegla u Španiju. U borbi za život duboko je pala te se počela već u veri kolebati. Marija ju je upoznala. Ponovo bi tražila pogodnu priliku da se sastanu i da progovori s njom nekoliko reči. Bilo je potrebno mnogo žrtava i molitve, dok se devojka nije Mariji poverila. Marija je iskoristila svaku najmanju prigodu za žrtve i pokoru te ih onda pratila vrućim molitvama Majci Božjoj za pomoć. I gle uspeha! Marija Mušel zamolila je za prijem u samostan sa strogom klauzurom gde je isposnički živela i sveto umrla. Da su je primili u samostan, bilo je potrebno mnogo novaca koje je Marija Landler sakupila od poznatih svojih prijatelja. Jer je znala tako lepo prosjačiti, dali su joj ime: lepa Franciska s velikim prosjačkim džakom!

U ono vreme u Španiji je bilo mnogo bednih devojaka koje su prebegle iz Francuske, a bile su bez pravog zaposlenja. Marija je stupila u vezu sa isusovcem ocem Goncagom, koji se brinuo za te devojke. Zajedno su iznajmili za njih veliku nameštenu sobu. Katkada su bili bez sredstava. U takvim slučajevima Marija bi pošla od kuće do kuće i sakupljala milodare. Svoje prosjačenje uvek bi pratila pokorom i molitvom. Takav posao tražio je od Marije mnogo napora, napose jer je bila u svojoj službi zaposlena od ranog jutra do kasno u noć.

Za kratko vreme skupili su tako sve katoličke nemačke devojke oko sebe. Marija je stekla njihovo potpuno poverenje. Bila im je prava majka, koja ih je istinski volela, iako su dolazile k njoj s najgadnijim duševnim ranama. U ovakvim slučajevima Marija je nekako već unapred osećala ogreznula srca, katkada joj su se njihovi gresi tako gadili da bi povraćala. Mislila je da su i te duše bile nekada neokaljane, a greh ih je načinio tako odvratnima. Dakako, Marija nije nikada pokazala prema ma kojoj devojci odvratnosti. Obratno, do svih je bila iskreno ljubezna, sasvim majčinska. Poveravale su se joj, ona bi ih savetovala i upućivala u ispovedaonicu. Sav svoj misijski rad pratila je osobnom pokorom i molitvama kojima se uvek pridružio i duhovni vođa p. Goncaga. Trebalo je mnogo strpljenja, ali apostolska ljubav stvara čudesa.

Tri godine Marija nije dobila nikakvu vest od kuće i roditelja. Mučio ju je strah za njene najdraže. Novine su donosile slabe i tužne vesti. Jer Marija nije mogla pomoći onima u domovini, tražila je siromahe u Medini. U pet sati ujutro je ustajala te posećivala bolesnike, starce i ostale siromahe, ih dvorila te im nosila jela i pića. Katkada je naišla na tako zanemarene stanove, da bi najvolela pobeći da se ne uguši od smrada. Ali pobeđivala bi uvek ljubav prema Bogu i bližnjima.

Njena gospodarica ju je nagovorila da su počele zajedno obavljati devetnicu u čast Majke Božje, da bi dobila kakvu vest od svojih roditelja. Marija je bila spremna nositi taj križ i dalje bez utehe, ali je popustila pred gospođom de Aranda. Zadnji dan devetnice stvarno je stigla prva vest iz domovine, i to pismo njene majke. Niko na konzulatu nije mogao shvatiti kako je moglo pismo doći u Španiju, jer još niko nije primio vesti iz Nemačke. Marija je saznala da roditelji još žive te da su životne priljke snošljive.

(Nastaviće se)

BOJIŠTE VJEČNOGA KRIJESA

Dio drugi: TAJNA KAMENITIH VRATA

(Nastavak)

— Htio bih da jednom govorite s onim, kojeg tražim, — reče Manfredo redovniku. — Njemu bi trebalo vaših riječi više nego ikomu.

— Zašto ga ne dovedete? — upita fra Nikola.

— On nastoji izbjeći susret s vama.

— Koji su njegovi razlozi za to?

— Ne znam ih.

— Onda ostavimo susret vremenu i volji nebeskoj. Ako taj događaj znači zrno pijeska u nekoj božjoj gradnji, onda ga nećemo izbjeći. Nikako.

XI

Granje mu je doticalo užareno lice. Granje je bilo hladno, tamno i puno vlage. Žurio je prema ivici šume. Tamo je kuća sa modrim vratima. Tamo će se zaustaviti.

Ugledao je crn obris kuće na zelenom zastoru borova i pod svijetlozlatnom prugom neba. Bila je to lijepa slika i nada ga je ispunila čudnim ganućem.

Pred kućom je sjedila starica i grickala hrastov list rijetkim zubima. Nije pogledala mladog čovjeka, koji je zastao pred njom. Kao da joj je tijelo odijeljeno od misli, sjedila je nepomično i samo su joj se usta pomicala ravnodušno.

— Hoću da govorim sa svećenikom, — reče mladić. — Je li on tu?

— Aha, — reče starica i odmahnu rukom prema kući. — Pridržavala je list sa dva prsta da joj ne padne sa bezbojnih usana.

Mladić gotovo utrča kroz modra vrata. Tmina niske izbe napuni mu oči za tren i nije mogao razabrati šta ga okružuje. Trepnuo je očima i tada

ugledao uz niski stol velikog čovjeka, čupave kose i zapuštena odijela. I taj je micao usnama. Jeo je sir i pio nešto iz drvene kupe.

— Gdje je svećenik? — upita mladić. — Bosanski svećenik...

— Ja sam. — reče čovjek, ne prestajući da jede. Kad je progutao zalogaj, podigao je glavu i pogledao mladića. — Tko si? Kako ti je ime?

— Cvjetan. Cvjetan... — izmuca mladić i zašuti. Gledao je zapanjeno čovjeka.

— Što si htio od mene? Lijepo si obučen. Plemić si iz kraljevskog dvora. Zar tamo nema kraljevskih popova? Mene traže samo neuki i siromašni seljaci...

— Jeste li rimski, ili grčki svećenik?

— Ja sam bosanski, krstjanin....

— Jeste li pataren?

— Nisam. Nema više ovdje patarena. Što će nam?

— Hoćete li me ispovijediti? — upita mladić vrlo uzbuđeno sa puno nesigurnosti u glasu.

— Ja ne ispovijedam. Što će ti to?... Idi kraljevim popovima! Oni su došli od pape... Oni ispovijedaju, vele. Ja ne znam kako bih to činio. A i što će mi? Ni moj djed nije ispovijedao narod, ni otac. A obojica su bili popovi... Narod i tako donosi da jedeš... Što će mi više? I svi imaju imena bez krštenja... I grob bez znaka, u šumi...

«On je lud«, — pomisli Cvjetan. — »I ona starica je luda«.

Još brže je žurio natrag, prema dvoru. Svaki šušanj lišća ga je sad plašio. Mrak je već bio zgusnut među stablima drveća. Nemir ga je obuzimao sve više. Osjećao je da ga okružuju nesigurnost i divljina prirode i nepoznatih ljudi, sličnih starici s listom i suludom čovjeku u kući sa modrim vratima.

Dva mlada stražara stajala su na ulazu u dvor. Jedan od njih pozdravi mladog čovjeka i propusti ga unutra.

— Tko je to? — upita drugi, pošto je Cvjetan prošao.

— Pobratim gospodina Manfreda. Neki Florio, plemić iz Hrvatske.

— Mislio sam da ćeš ovdje, daleko od svih sječanja, naći mira, — reče Manfredo, ustajući sa postelje, bijel u licu od jakog jutarnjeg sunca, koje ga je oblivalo kroz okna odaje..

Nisam mogao spavati, — odgovori Cvjetan.

Sjedio je uz prozor i glačao pločice svojeg srebrenog pojasa. Manfredo se oblačio sporim kretnjama i mrmljao:

— Zašto nisi čitao knjigu? Do naše odaje nalazi se knjižnica. A ti u životu nisi pročitao ni jednu knjigu.

Cvjetan podiže glavu sa svojeg posla.

— Ima li nešto zapisano o prošlosti Bosne. O ljudima, vladarima, crkvama?...

— Pitat ću oca Nikolu i on će potražiti za tebe...

Kad je čuo pomenuto ime, Cvjetan se namrštio. »Kao i uvijek«, pomisli Manfredo. »Zašto mrzi svog strica? Kad bi s njim progovorio samo riječ, bilo bi sve drugačije. Napokon, znao je kamo ga vodim. Znao je da ovdje živi fra Nikola. K njemu je valjda i htio poći? Pa čemu sad krivi lice kao zlovoljan starac?«

Izišao je i vratio se sa dvije knjige.

— Jesi li još bolestan? — upita Cvjetana, pružajući mu knjige povezane u debelu kožu.

— Za svakoga, osim tebe. Neka mi opet jelo donesu ovdje!

— Jučer su svi vidjeli da si izlazio iz dvora i hodao po šumi.

— Reci da sam se baš zato nahladio i da mi je zlo. Vjerovao sam da mi je bolje, pa sam išao u šumu, a od toga mi je pozlilo, tako reci!

— Kakvu igru igraš, Cvjetane?

— Ne pitaj me ništa, Manfredo!

— Nisi pošten, ni iskren prema meni. Ja ti dugujem život, za tebe ću sve učiniti, ali sad mi je ipak sve čudno i svega mi je — previše. Tvoje vladanje je nerazumljivo. Ako učiniš nešto ludo, ja te neću braniti...

— Čega te je strah, Manfredo? Sjedim u sobi i čitam knjige. Kao fra Nikola...

— Ne diraj u njega! Zveknut ću te po glavi!

— Gle! Moj sveti stric je začarao sve i dušicu!

— Sa luđacima je dosadno razgovarati, — reče Manfredo i napusti odaju, stiskajući usne i psičući prezirno.

XII

Cvjetan je čitao bez daha. Prije svega naišao je na stare zapise franjevaca-misionara, koji su došli u Bosnu da obnove zapuštenu i krivovjerjem nagriženu vjeru.

»Patarenima se često nazivaju svi po redu; svi oni kojim se ma što krivovjersko prebacuje. Sve to dolazi otud, što je crkva odijeljena od života srca crkvenog, od središta crkve. Propast kraljeva hrvatske krvi, prevlast tuđinaca u Dalmaciji, selidbe naroda i svećenstva u Bosni, odijeljenost od drugog katoličkog svećenstva, zbog položaja zemlje, zbog borbi i samovolje velikaša — sve je oslabilo, promijenilo i unakazilo lice bosanske crkve...«

»Vjernici nemaju vjerske naobrazbe. Bogoštovlje je zanemareno. Sakramenti se ne dijele radi oskudice svećenstva. Ostali su samo blijedi vjerski obredi, pomiješani sa starim običajima i novim praznovjerjem, koje donose razni krivovjerci i kojem lako podliježe bolesno tijelo bosanske crkve.«

Zapuštenost je dovela do toga da na mnogim mjestima nema crkava, kapela, ni groblja. U crkvama nema oltara, ni križeva. Ne svetkuju se blagdani, ne čita Sveto Pismo, ne primaju sakramenti...«

»U Bosnu s raznih strana ulijeću krivovjerci i nalaze zaštitu kod velikaša, kojima godi da ne priznaju božju pravednost, da ne odgovaraju nikom, ni svojoj savjesti za mučenje puka i međusobno ubijanje zbog vlasti i zlata...«

Bio je tu i prijepis pisma pape Ivana XXII iz godine tisuću trista devetnajste. Papa je pisao banu Mladenu Šubiću: „Bosanska zemlja je ljagom nevjere tako okaljana da se crkve ruše, svećenički stalež je izgubljen, kršćanske svetinje potlačene od kužnog ismijavanja, križ je tu bez časti, nema životvorne pričesti, te i samo ime krštenja nije poznato mnogim dijelovima naroda...".

Mladićevo oko je zastalo na primjedbi franjevačkoga generala Fra Marka iz Viterba, koji je prije dvadeset godina rekao da bi „bosanska misija trebalo do dvije tisuće evanđeoskih poslenika".

— Moj stric djeluje samo sa još nekoliko misionara, reče poluglasno Cvjetan i začudi se.

Razmišljao je o svemu i rekao Manfredu, negdje poslije objeda, čudnim glasom:

— Ovdje ljudi nemaju duše, ni savjesti. Divlji su kao vuci u planinama. Sad mi je posve jasna ćud kraljice Jelisave, koja je odrasla među njima. I sama je bila vučica krvavih očiju i oštrih zuba. Osjetio je to i meki Napuljac Karlo Drački. A i ona je platila... Doista, ovdje se ne bih imao komu ispovijediti. A možda je i bolje tako.

Odjednom je opet postao strašno smrknut i šutljiv. Manfredo se nije usudio da ga što pita. Samo se u sebi kajao, što ga je doveo ovamo, u dvor bosanskoga kralja.

— Nastavit će se —

IZ KATOLIČKOG SVETA

Dovršava se crkva sv. Ante u Beogradu. — Iz nekoliko napisa objavljenih u našem listu poznato je svima čitaocima, da se zadnjih 10 godina ustrajno radilo na dovršavanju jedine monumentalne i reprezentativne kat. crkve u Beogradu, koja je od g. 1933 predana bogoslužju. Nažalost, tada je ona bila iznutra prazna, a izvana bez predvorja i bez zvonika. Nešto prije zadnjeg rata, a još više poslije rata, naročito zadnjih 10 godina, radilo se i gradilo toliko, da je skoro sva ponutrica izrađena i to prema planovima i nacrtima pok. prof. Plečnika, a i predvorje je izgrađeno g. 1958. Premda je mnogo toga urađeno, crkva je ipak ostala u svojem vanjskom izgledu kao šušata, jer je bila bez tornja pa je izgledala kao truplo bez glave i to je tom prvoklasnom objektu sakralne arhitekture oduzimalo njegovu vanjsku ravnotežu. — Konačno se ove godine pristupilo izgradnji tornja i to onakvog kakav je prije više od 30 godina zamišljen i nacrtan od pok. prof. Plečnika. Izgradnja tornja pretstavlja najveći posao na crkvi odkako je pokrivena g. 1932. Betonski skelet tornja trebao bi biti do decembra o. g. izidan odnosno izgrađen i iznutra zatvoren, a vanjsko oblaganja tornja glačanom fasadnom opekom ostalo bi za slijedeće ljeto. — Ovogodišnji program izgradnje veoma je obiman, traži velika finansijska sredstva i široku suradnju sa strane Svečevih štovatelja i ljubitelja umjetnih tvorevina. Veoma je poželjno, da ta skladna, divna i impozantna crkva bude konačno dovršena i da pretstavlja ures glavnog grada naše države. Stoga smo slobodni preporučiti je pažnji svih naših čitaoca i svih dobronamjernih pregaralaca!

Poljski salezijanci su proslavili 100 godišnjicu svoje kongregacije svečanim pontifikalom koji je služio kardinal Višinski u njihovoj crkvi presv. Srca Isusova u Varšavi. Poznanjski biskup Antun Baraniak je salezijanac. Ranije su salezijanci u Poljskoj bili vrlo jaki. Nihov je bio kardinal Hlond. Danas su mnogo izgubili na svojoj delatnosti.

U blizini Nima u Francuskoj pronašli su starokršćansko groblje iz III veka u podzemlju pustinjakovca sv. Privata. Na nekom kamenu primetili su uduben simbol ribe, kakvi se nalazi u rimskim katakombama.

Potajni biskup. Sudski proces protiv Msgr Ladislava Hlad u Češkoj otkrio je svetu, da je imenovani bio tajni upravitelj litomeričke biskupije, otkako rezidencijalni biskup Dr Trochta više ne upravlja biskupijom.

Londonski kardinal Godfrej u svome korizmenom pastirskom pismu utvrđuje činjenicu da Velika Britanija uživa sve veći materijalni prosperitet, ali istovremeno proživljava moralno propadanje. Vremena su bolja nego ikada ranije: rezerve zlata se dižu, porast trgovine, sve veće su plate, omladina ima sve više novca u džepu, ima sve više motornih vozila na drumovima, ukratko, blagostanje je osetno. Ali ne bi se moglo kazati za moral, da je na visini materijalnog prosperiteta, — pre obratno. Zvanične statistike pokazuju da je 1958 godine bilo uloženo 22 000 molbi za razvod braka, kojima se i udovoljilo, da je iste godine ponovo registrovano 35 629 razvedenih osoba te da se rodilo iste godine 36 000 vanbračne dece, dakle 5% svih rođenih. Ove brojke, tumači kardinal, otkrivaju moralno propadanje kao što s druge strane tolike saobraćajne nesreće pričaju o preziru vrednosti života. Ogorčenje vlada u odnosima između poslodavaca i radnika i čak u sindikatima samim. Pad moralnog života, zaključuje kardinal, vrlo dobro primećuju Englezi koji se nakon dužeg niza godina provedenih na stranu vraćaju u domovinu.

Za dobro naroda. Katolička Crkva čini u Južno afričkoj Uniji sve što može da očuva svoje škole za Crnce, koje su trn u peti tamošnjoj vladi. Nekoliko škola je bilo zatvoreno, ali 654 škole sa 92 000 učenika još rade. Bogoslovno sjemenište za Crnce treba da se preseli u Hammansgral, a mešovito u Kepltavn.

Novi oprost. Papa Ivan XXIII podelio je oprost od 300 dana bračnim drugovima koji poljube blagoslovljeni bračni prsten uz molitvu: »Podeli nam Gospode, da ljubeći tebe, jedan drugoga ljubimo i živimo po tvom svetom

zakonu« ili uz sličnu molitvu. Oprost se može dobiti jednom na dan, traži se skrušenost srca.

U SAD ima već 17,5 miliona Crnaca. Od toga samo 615.964 katolika. Poslednjih 10 godina broj katoličkih Crnaca porastao je za jednu trećinu. Zbog rasne diskriminacije, koja donekle još vlada prema Crncima u SAD, Crnci sve više prelaze u islam.

Kardinal Tardini, državni sekretar Svete Stolice bio je ozbiljno bolestan zbog arterioskleroze srca. Kardinal se oporavio, ali se plaši da njegovo zdravlje nije dovoljno čvrsto, da bi mogao uspešno vršiti tešku službu. Stoga je ponudio svetom Ocu ostavku na svoj položaj. Kardinalu Tardiniju je 72 godine. Po papinoj želji još je zadržao svoje mesto.

Na Cejlonu se od vremena na vreme javljaju jači neprijateljski glasovi onih koji su protivnici katoličkih škola. Ponovo postavljaju zahteve da treba svih 900 katoličkih škola sa 220 000 učenika nacionalizovati.

Dublin. Irska daje godišnje prosečno 400 misionara. Od toga se posvećuje pastoraciji kod kuće jedna četvrtina, dok ostali odlaze bilo u samostan, bilo u engleski govoreće zemlje, bilo u misije.

Prigodom agadirske katastrofe Papa je poslao prilično svotu novca za postradale od zemljotresa, a ujedno i pismo nadbiskupu u Rabatu da izrazi vlastima i stanovništvu iskreno saučešće Pape nad teškom nesrećom koja je zadesila Maroko.

Blagoslov Brazilije. 21 aprila o. g. izvršilo se osvećenje nove brazilijanske prestonice Brazilije. Papa je poslao na tu svečanost svog legata u osobi lisabonskog kardinala Cerejeira. Nova se prestonica podigla za 4 godine u unutrašnjosti zemlje, nekako 1000 km daleko od dosadašnje prestonice Rio de Janeiro. Nova prestonica je i sedište nove nadbiskupije. Za prvog nadbiskupa postavljen je Jose Newton de Almeida Batista, koji će biti neposredno podređen Svetoj Stolici. U planu se nalazi izgradnja moderne katedrale po nacrtima arhitekta Oscar Niemeyer. Njena unutrašnjost treba da leži pod zemljom.

Nemački katekizam, koji je izašao 1955 g. preveden je već na 20 jezika, na gotovo sve evropske jezike i mnoge druge.

Egipat. Ministarstvo za zdravlje namestilo je nedavno 25 časnih sestara u nove državne bolnice u Kairu. Tim povodom neki tamošnji dnevnik hvalio je rad tih sestara. One se iz čiste samarićanske ljubavi zauzimaju za bolesnike te im kao braći pomažu. Trebalo bi imati još više tih sestara, koje su jednako potrebne lekarima kao i bolesnicima, koje dostojno vrše među bolesnicima svoje poslanstvo i tišinom primera glasno propovedaju.

Mučenička krv plodno seme. 1943 tri su katolička kapelana u Libeku u Nemačkoj prelili i širila ih među vojnicima na frontu. Sva su trojica bila stoga zajednički pogubljena. Od toga vremena Libek je dao već 14 bogoslova i svećenika, jednog brata laika i 13 redovnica. Stvarno: ako pšenično zrno ne padne u zemlju i ne umre, ostane samo; ako li umre, donosi obilat rod.

Kakve novine čitaju Holanđani! Preko tri miliona Holanđana čita dnevne novine, i to: 4,9% liberalne, 7,7% protestantske, 10,1% socijalističke, 28,9% katoličke i 48,4% nezavisne.

Malen ali požrtvovan. Bilo je na Filipinima, u brdima Bukidnon. Misionar je hteo posetiti brdsko selo, peške udaljeno dva dana hoda. Sobom je poveo 14 godišnjeg dečaka Tirso. Nosio mu je misne potrepštine te mu pesmama i pričanjem pravio društvo. U selu se odmah počeo igrati sa tamošnjom decom. Kad se narednog jutra posle mise obavljalo krštenje 4 godišnjeg deteta, Tirso je bio kum. Misionar se čudio, kad je video pred sobom mladog krštenika u čistoj košulji, koja mu je padala do zemlje sa krunicom u rukama. Tirso je kao kum poklonio svoju drugu košulju i krunicu svome kumčetu, a svoj molitvenik učitelju. Kad su se vratili kući, Tirso je kupio novu krunicu, a misionar mu je dao novi molitvenik.

Prigodom 15 godišnjice smrti mladog francuskog radnika Marcela Kalo 3 000 mladih radnika i članova pokreta Pax Christi hodočastilo je u Mathauzen, gde je taj junak kršćanske ljubavi 19 marta 1945, upravo pred svršetak rata, umro od iscrpljenosti i tuberkuloze. Kako je mladić bio uzornog života, govori se već o informativnom postupku za njegovo proglašenje blaženim.

U Londonu bio je penzijonisani učitelj Francis Grennan posvećen za svećenika. Mladomisniku je 72 godine. Bogoslovne studije svršio je u Rimu. Sada radi kao duhovni pomoćnik u jednoj župi istočnog Londona.

Poslanstvo katoličkog učitelja. Odgojitelj ima izvanredno odgovornu zadaću, jer je pre svega dužan da se brine za razvoj ličnosti svog učenika. Stoga mora odgojitelj pomno paziti da prilagodi svoj odgojni rad karakteru svakog omladinca sa kojim radi. Ta osnovna odgojna načela tumačio je Papa Ivan XXIII učesnicima kongresa saveza italijanskih učitelja viših škola. Veličina i posebni karakter vaspitanja, naglasio je Papa, čini učiteljsko zvanje misionarskim zvanjem. Solidna i čvrsta religiozna izobrazba predstavlja uverljivu snagu i čini ga svetlim uzorom. Učitelja mora prožimati duboka svest odgovornosti za svoga učenika. Time što učitelj sprema omladinu za buduće zvanje i socijalni život, učestvuje u oblikovanju budućnosti. Ta zavisi od zdravog i ispravnog, religioznog, naučnog i moralnog obrazovanja mladih.

Bez umetničkog eksperimentisanja. Usvaja se pravilo: dok neki religiozno umetnički predmet nije takav da se jednostavan čovek može pred njim pobožno Bogu moliti, predmet ne spada u crkvu. Crkva nije za umetničke eksperimente, nego za molitvu i žrtvu. U vatikanske muzeje dosad nije dozvoljen ulaz modernoj apstraktnoj umetnosti.

U Prato je bio zaređen za svećenika Mario Bonacchi, koji je ranije obavljao medicinsku praksu. Posle se posvetio studiju bogoslovlja. Na njegovo ređenje došlo je više njegovih kolega lekara.

Daglas Hajd je iz apostolskih pobuda otišao na Filipine da u tamošnjim zatvorima vodi razgovore s osobama koje se interesuju za verska pitanja i za njegova životna iskustva.

Pravoslavna crkva u Nju Jorku je spremna da učestvuje na budućem ekumenskom koncilu, izjavio je Msgr Bachir, tamošnji pravoslavni nadbiskup. Po njegovom mišljenju sastanak dvaju crkava je odlična zamisao i postoje brojne mogućnosti da uspe jedinstvo među njima.

Vatikanski radio je pohvalio evangelički Crkveni leksikon koji je nedavno izašao u Nemačkoj zbog vrlo dobro pisanih članaka o učenju katoličke Crkve. Leksikon ima 896 stranica, a sarađivalo je na njemu oko 400 stručnjaka. Izdavači tog dela u uvodu ističu želju i potrebu da se kršćani ujedine, pošto su prošla vremena kada je mogla svaka konfesija živeti sasvim odvojeno.

U Argentini je biskup Henrik Rau osnovao »Društvo za pomoć useljenicima«. To društvo ima zadatak da pruža useljenicima bez obzira na rasu i veru pomoć u ekonomskim, medicinskim, pravnim i verskim potrebama. Posebno će nastojati da pomaže familijama da se ujedine putem posredovanja za službe i pozajmljivanjem novčanih sredstava.

Rektor severoameričkog zavoda u Rimu Msgr O'Connor vrši u vezi sa jednim društvom američke televizije snimanje raznih znamenitosti u Vatikanu za potrebe američke televizije. Slični dokumentarni televizijski prenosi o drugim gradovima već se duže vremena daju. Dok se ti prenosi drže samo četvrt sata, prenos o Vatikanu će trajati pola sata.

Ekumenski sastanak u Egiptu. U kući školske braće u Aleksandriji sastali su se predstavnici svih kršćana u Egiptu pod izmeničnim predsedništvom latinskog biskupa i grčkopravoslavnog patrijarha. Raspravljali su o stanju i napretku kršćanstva u Egiptu. Na početku se pročitalo evanđelje na 12 jezika: latinski, grčki, koptski, jermenski, arapski, sirski, slavenski, francuski, italijanski, nemački, engleski i ruski.

U biskupiji Nelson u Kanadi gotovo se svaka župa izrazila spremnom da usvoji jednu izbegličku obitelj.

Papa je na tajnom konzistorijumu pred kardinalima objavio imena sedam kardinala ali zadržao imena trojice kardinala »u srcu« (in pectore). Ako Papa umre pre nego se na idućoj konzistoriji objave ta imena, njihov kardinalat propada inače zauzimaju ono mesto koje bi im pripalo da su bili odmah objavljeni.

Novi crnački kardinal Rugambwa je održao u generalnoj kući belih otaca u Rimu konferenciju za štampu, na kojoj se u ime afričkih katolika zahvalio za kardinalsku čast. Stalna briga Svete Stolice za mladu afričku crkvu ogleda se u lepom broju domaćih afričkih biskupa, u novim misijskim enciklikama. Novi se kardinal zatim zahvalio za brojne misionare, redovnike i redovnice koji rade u Africi. Kao najvažniju potrebu kardinal je označio kršćanski porodični život i stvaranje kršćanske elite među domorodcima. Konačno se pohvalno izrazio o političkom miru i redu koji vlada u Tanganjiki, gde razne rase i narodnosti u saglasnosti žive i rade.

Francuski kardinali i nadbiskupi su na svom poslednjem sastanku izdali proglas protiv sve većeg broja nemoralnih filmova koji se prikazuju. Po sadržaju i po slikama ti filmovi vrlo su štetni, jer podkapaju svaki i najprirodniji moral. Izvrgavaju ruglu svaku krepost u porodici i time uništavaju porodični život. Francuski episkopat poziva državne vlasti, čestitu publiku i novinare da se bore protiv tog zla, da bi se očuvale osnovne moralne vrednosti i da se omladina očuva od propasti.

Pričest posle podne. Sveti Oficij je izdao dekret kojim se ovlašćuju biskupi da na svom području dozvole svetu pričest pod običajnim uvetima posta posle podne izvan mise. Sveta se pričest može deliti u okviru kakve od biskupa propisane liturgijske funkcije ne samo u župskim, nego u svim ostalim crkvama i kapelicama bolnica, popravnih zavoda, verskih zavoda, ako već nema u njima večernje mise.

Ugledni danski lekar otišao u benediktinski samostan. Dr Pavle J. Rajter, primarijus odeljenja za duševne bolesti u državnoj bolnici u Kopenhagenu, ostavio je službu u starosti od 66 godina i zamolio za prijem u benediktinski samostan. Dr Rajter se pre nekoliko godina obratio na katoličku veru. Njegov odlazak u samostan pobudio je u danskoj prestonici senzaciju, pošto je Dr Rajter bio poznata ličnost te se ozbiljno zabavljao medicinskim, filozofskim i bogoslovnim pitanjima. Napisao je posebnu knjigu o Lutrovoj okolini, njegovom karakteru i duševnosti.

Hamburg ima 1,8 miliona stanovnika, od toga 135 000 katolika. Svake se godine doseli u grad oko 4 000 katolika. Zbog tako brzog doseljavanja nije moguće blagovremeno graditi nove crkve i ostale župske zgrade.

Gana. U Keip Koustu postavljen je novi domorodni nadbiskup, i to dosadašnji pomoćni biskup Msgr Žon Kodvo Amisah. Novi je nadbiskup star 38 godina.

Filipini imaju 23 miliona stanovnika, od toga 20 miliona katolika. Svetovnih svećenika je samo 2 300. Akcija za buđenje svećeničkog podmladka dala je već lepe rezultate.

Četiri milosrdnice iz Strasbura,, prozvane »Sestre sviju svetih« odlaze u Kamerun gde osnivaju u Nkomotu, 20 km od glavnog grada Jaunde, novu zajednicu. Njihov zadatak će biti poučavanje dece i socijalna obuka devojaka i žena.

Četiri poljska biskupa otišla su prošlog aprila u Rim »ad limina«. To su biskupi iz Helma, Čenstohove, Gdanska i Vroclava. Papa je za Uskrs poslao posebno pismo kardinalu Vi-

šinskom. U Varšavi se katkada sastaju crkveni i državni predstavnici.

Turski ambasador kod Svete Stolice Nuredin Vergin predao je Papi svoja akreditivna pisma. Papa je u odgovoru spomenuo kako ga vežu prijateljska osećanja sa Turskom gde je niz godina proveo kao ap. delegat. Poželeo je Turskoj blagostanje i mir.

Papa je primio u audijenciju članove Komiteta javnog zdravlja Zapadne Evrope i izrazio svoje zadovoljstvo nad međunarodnom saradnjom u tako humanitarnoj stvari kao što je narodno zdravlje. Crkva gleda u takvoj humanitarnoj međunarodnoj saradnji odlično sredstvo da se učvrsti trajan mir među narodima.

Veliki četvrtak Papa je u lateranskoj bazilici obavio obred pranja nogu nad trinaestoricom bogoslova. Ti bogoslovi su pripadnici svih rasa: bele, crne, mongolske i malajske.

Novi nemački nuncije Bafile stigao je veliku sedmicu u Bonn. Na stanici ga je dočekao kardinal Frings i u ime episkopata poželeo mu dobrodošlicu. 26 aprila novi je nuncije predao predsedniku Republike Libkeju akreditivna pisma.

Za Uskrs je došlo u Jeruzalem 40 000 hodočasnika da posete sveta mesta. Na veliki petak ujutro hodočasnici su se skupili pred nekadašnjom Pilatovom palatom na pobožnost križnog puta. Neki vernici su imali velike drvene krstove po uzoru na Kristov krst te ih nosili na Golgotu. Na mestu raspeća obavilo se svečano klanjanje svetom krstu. Na veliki četvrtak hodočastilo je više stotina kršćana iz Jordanije na Sijon gde se nalazi dvorana poslednje večere.

U Tanganjiki ratoborno pleme Varuša dalo je prvog mladomisnika Simona Serikva. Na njegovo ređenje došlo je tri hiljade članova tog plemena, među kojima ima samo 300 katolika. Bili su u punoj paradi te sa sulicama i štitovima okružili oltar. Mladomisnik je sin prvog katehista tog plemena.

Daleki Istok. 1959 g. broj katolika u tim zemljama od Pakistana do Filipina, od Japana do Indonezije porastao je za 1,2 miliona na 34 miliona, dok se broj svega pučanstva penje na 1,5 milijarde. Na toj teritoriji je 1920 bio samo 191 domorodni svećenik, danas ih ima 12 000 i 132 biskupa.

Kardinal Testa papin legat u Minhenu. Papa je imenovao kurijalnog kardinala Gustavo Testa svojim legatom na svetskom euharistijskom kongresu u Minhenu. Legat je star 73 godine. Rodom je iz bergamske biskupije kao papa. Od 1920—1959 godine obavljao je razne službe u papinoj diplomaciji. Pre imenovanja kardinalom bio je nuncije u Švajcarskoj.

Osservatore Romano dobio je novog glavnog direktora u osobi Raimondo Manzini, koji je dosad vodio bolonjski katolički časopis »Avvenire d Italia«. Novi direktor je star 59 godina, bio je poznat kao dobar katolički publicist i narodni poslanik. Kako je postao građanin Vatikana, prestala mu je svaka služba u Italiji.

Novi predsednik Papine Akademije. Naslednikom pokojnog p. Avgustina Gemelli-a Papa je imenovao Msgr Georges Lemaitre, profesora metodološke matematike u Luvenu. Kardinal Tisserant i Tardini imenovani su počasnim članovima te Akademije, a Tisserant još počasnim predsednikom.

Starešine raznih muških i ženskih redova i kongregacija u Rimu sastali su se na konferenciju o južnoameričkim pitanjima. U audijenciji Papa im je stavio pred oči veliku nestašicu svećenstva i pozvao ih da što više svojih snaga pošalju u južnoameričke misije.

Tri stotine svećenika biskupije Porto podnelo je papinom nunciju pretstavku u kojoj traže povratak domaćeg biskupa Ferreira Gomez, koji je prošlog juna otišao iz zemlje te sada predaje kao profesor na španskoj bogosloviji u Valenciji.

Katolički biskup Marling iz Džeferson u SAD oštro je osudio velike profite velikih zemljoposednika. Odbacio je tezu potpuno slobodnog tržišta, ali je priznao da farmerima mora biti obezbeđena najniža cena. Poljodelski viškovi znak su božanske darežljivosti te ih treba blagovremeno stavljati na raspolaganje zemljama gde vlada glad.

Žon Laferž, katolički apostol bratstva među rasama u SAD, slavio je 13 februara 1960 god. 80 godišnjicu života. Tom je zgodom primio nagradu za 1960 od Američkog instituta katoličke štampe.

Indija. Ministar narodnog zdravlja je povukao predlog zakona kojim bi se uzakonio pobačaj. Ministar sam je pristalica ograničavanja poroda. — Katolički nadbiskup Šanganašeri je objavio nacrt da se u toku pet godina sagradi 3 000 stanova za siromašne porodice.

Irak reformirao islamsko školstvo. Otsad će islamsko bogoslovno školstvo imati tri stepena. Osnovna verska škola traje šest godina. Sa diplomom te škole stiče se služba lektora korana ili muezina. Srednja škola traje pet godina. Apsolventi te škole mogu biti imenovani za propovednika ili imana drugorazrednih mošeja. Visoka škola traje tri godine. S njom je moguće postati iman u glavnim mošejama, profesor i kanonist. Na ispitima kandidati moraju dobiti ocenu u literarnom razumevanju korana i čitanju korana iznad 80% tačaka, u znanju arapskog jezika, tumačenju kanona i u drugim verskim disciplinama iznad 60%.

Episkopalijski biskup Like iz Kalifornije prvo se oštro protivio katoličkom stavu o kontrolisanom porodu, sada se sam ogradio na ograničavanje poroda samo putem ritmičkog ciklusa neplodnih dana, protiv čega s moralnog stanovišta katolička Crkva ništa ne prigovara, kada su supružnici u moralnoj nemogućnosti da imaju decu.

Štajerska Marija Goreti. 26 marta 1910 neki je čovek napao 18 godišnju devojku Anu Zupan te joj zadao šest teških rana, pošto nije htela pristati na bludni greh. Uspomena na tu junakinju još je uvek sveža među tamošnjim narodom. Na njenom grobu stoji dostojan spomenik, a grob sam je ukrašen cvećem.

Katoličko školstvo u Austriji. Ta susedna zemlja ima 165 katoličkih osnovnih škola sa 23 000 učenika, 39 srednjih škola sa 10 234 učenika i 28 učiteljskih škola sa 2 000 učiteljskih pripravnika kao i 415 dečijih vrtića sa 18 000 male dece. U tim zavodima saglasno sarađuju tri faktora: roditelji, nastavnici i Crkva.

Za konfesionalne škole. U Loreni u Francuskoj sve tamošnje veroispovesti izdale su proglas da su za očuvanje dosadašnjeg školskog sistema u kome harmonično sarađuju roditelji, nastavnici i Crkva te se izražavaju protiv promene tog sistema, jer bi to štetno delovalo na narod i mutilo međusobni mir.

Šestoro dece — svu Bogu. U Sent Žemu na Loari u Francuskoj skupilo se 24 aprila 1960 nakon 32 godine šestoro braće. Njihovi su roditelji imali osmoro dece. Najstariji sin je pao u prvom svetskom ratu na belgijskom frontu. Iza toga su se sva ostala deca posvetila Bogu. Svi do jednog su postali misionari. Jedna sestra je pre nekoliko godina umrla, ostala braća i sestre mogli su se tek ove godine sastati.

Papina uskršnja poruka. Na Uskrs je Papa sa balkona sv. Petra uputio Rimu i svetu uskršnju poruku i podelio ap. blagoslov. Evo glavnih misli! Uskrs je najveći kršćanski blagdan koji nas ispunjava radošću, što je Krist pobedio smrt, pobedio Adamov greh i grehe svega sveta. Kako zahvalni moramo biti Spasitelju za oproštenje koje je zaslužio svemu čovečanstvu! Iz sukoba sa smrću Krist je izašao kao pobednik. Borba između dobra i zla se nastavlja. Papa poziva svoje verne sinove da u svesti svojih kršćanskih odgovornosti žive saglasno s moralnim propisima, odbijaju svaki nedoličan kompromis te da budu iskreni pred Bogom i ljudima kako u svojim nakanama tako i delima. Kršćanin, koji nedostojno živi, sramoti Spasitelja. Obratno, svi koji žive po Božjem zakonu, iako treba šta trpeti, slave i veličaju Gospoda. Prema rečima apostola Pavla treba da smo ugodan miris Gospodnji. Papa se setio svih koji zbog verskih, rasnih, ekonomskih i drugih razloga trpe te izrazio svoju sućut i saučešće nad njihovim trpljenjem. U toplој se onda molitvi obratio Kristu i molio ga neka bude svima spasitelj, tešitelj, neka krepi i jača nanose one koji podnose žrtve za njegovo ime i evanđelje. Život se nastavlja. Kršćani su dužni ispunjavati obaveze koje stavlja na njih vera, građanski život, i socijalno osećanje. Na kraju Papa vruće poziva Krista neka odagna sa sveta strah, učvrsti mir i podeli svima svoj blagoslov.

Francuska ima novog nuncija. Papa je imenovao Msgr Pavla Berioli-a, dosadašnjeg nuncija u Libanu za nuncija u Parizu. Novoimenovani francuski nuncije proveo je šest godina od 1932—1938 u Beogradu kao sekretar nuncijature. U Parizu dolazi kao naslednik Msgr Marella koji je postao kardinalom.

Carigradski patrijarh Atenagoras I objavio je za Uskrs nov poziv na crkveno jedinstvo. Nad grobom našeg Spasitelja moram javno da izrazim osećanje velike žalosti, što vidim Crkvu Isusa Krista podeljenu. Ta se podela produžava protiv Kristove volje i donosi štetu stvari, za koju se Krist žrtvovao. Vrlo je hitno da Crkve nađu svoje jedinstvo. Zid koji se podigao tokom vekova, nije takav da ne bi moglo doći zajedničkom dobrom voljom i dobrim raspoloženjem kod svih duhovnih poglavara do novog jedinstva. Bogoslovi treba da priprave teren. Mi koji smo pozvani da vodimo duhovni život, ne smemo štediti u naporima da se ostvari napredak prema tom cilju.

Brojna duhovna zvanja. Nadbiskupija Filadelfija u SAD je poslednjih 6 godina dala 3 603 duhovna zvanja. Od oktobra 1958 do oktobra 1959 u toj biskupiji zabeležena su 722 duhovna zvanja, i to: 345 mladića odlučilo se za svećenike i redovnike, a 377 devojaka otišlo je u časne sestre. Većina tih zvanja dolazi iz katoličkih škola.

Za poslednje četiri godine u Africi je 15 miliona neznabožaca prešlo na islam.

Dva nova sveca. 26 maja Papa je proglasio u latinskoj bazilici svetim bl. Grgura Barbarigo. Rodio se 1625 g. u Veneciji, postao biskup i kardinal. Odlikovao se naročito svojim radom za obnovu verskog života i za mir. Blaženim ga je proglasio 1761 g. papa Klement XIII. — 12 juna Papa će kanonizirati bl. Juan de Ribera, koji se rodio 1532 g. u Sevilji u Španiji i potiče iz kraljevskog roda. Postao je svećenik i biskup te je naročito uspešno delovao u Valenciji gde je 1611 umro. Blaženim ga je proglasio 1796 papa Pijo VI.

Španija je imala 1920 godine 21 milion stanovnika, a 1957 već 37 miliona. 1920 godine je imala 34 420 svećenika, a 1957 samo 29 372. U Španiji dolazi jedan svećenik na 1 264 stanovnika.

Papa je primio u posebnoj audijenciji američku osamgodišnju devojčicu Katarinu Hudson, koja boluje od leukemije. Pratili su je majka i lekar. Papa se zadržao s malom u razgovoru, kojoj je time bila ispunjena vruća želja. Mlada bolesnica je bila belo obučena i ležala u kolicima.

Iz Venecije odvezla su se četiri mornara na jednoj gondoli prema Ankoni da poklone Papi, svom nekadašnjem patrijarhu, gondolu u znak zahvalnosti i odanosti. Iz Ankone će je kamionom prevesti u Vatikan.

U Švedskoj su luteranskoj crkvi bila postavljena prva tri ženska pastora. Javnost je tom događaju poklonila mnogo pažnje, pošto se osećao jak otpor tom koraku. Protestantski bogoslovi u Lundu priredili su u znak žalosti posebnu noćnu procesiju. Jedan od novih pastora je gospođa Margit Sahlin, dvostruki doktor i član Svetskog saveta crkava. Tim se korakom švedska protestantska crkva udaljuje od Svetog Pisma i smanjuje se mogućnost crkvenog jedinstva.

A. M. Pitanje: Da li će svećenici i biskupi imati na nebu neku posebnu odliku, veću sreću? Odgovor: Stepen nebeskog blaženstva isključivo zavisi od stepena svetosti odnosno zasluga, iako će se beleg svetog reda raspoznati. Obično se govori da imaju na nebu posebne krune device, mučenici i učitelji. Te krune označavaju posebnu vrstu nebeske radosti ali ne i stepen. Iz toga dakle ne sledi da neće neki svetac koji nema nijedne od tih triju kruna uživati veći stepen blaženstva.

D. L. Pitanje: Da li je Krist poprimio kakve misli od Esena? Odgovor: Eseni, odnosno Kurmanska zajednica je vršila dugi niz godina pre i posle Krista uticaj na religiozni život odabranog jevrejskog naroda. Oni su verovali u duhovni karakter mesijanskog kraljevstva, o potrebi milosti za ulaz u to kraljevstvo, više su cenili pobožnu molitvu nego klanje materijalnih žrtava u jerusalimskom hramu. Ali Eseni nisu primali bogalje u svoju monašku zajednicu, dok Krist prima sve u svoju Crkvu. Kršćanstvo je kvasac koji preporađa sve ljude oba pola, svake starosti, svakog naroda, svake rase. Eseni su blagosivali kruh i vino kao Božje darove za naše telo, dok je Krist upotrebio te darove da se pod prilikama hleba i vina prikazuje nebeskom Ocu te da se daje našoj duši za hranu.

K. Z. Pitanje: Ostala sam sama sa sinom kome je 16 godina. Već od nekog vreme sin se promenio: slabo uči, uzima pare, nepristojno se vlada prema meni, sasvim je prema meni zatvoren, samo bega od kuće i druži se slabijim društvom. Šta da uradim? Odgovor: Nastojte ponovo uspostaviti lični kontakt s dečkom. Ako počne jednom da priča, ostavite ga neka istrese iz sebe što ga tišti. Svakako podite k svome župniku ili njegovom bivšem kateheti da se posavetujete. Nadprirodna sredstva: molitva, pokora i sakramenti od neprocenjive su vrednosti i u takvim slučajevima.

N. S. Pitanje: Gluv sam, pa se teško ispovedam. Da li je to dovoljan razlog da katkada izostavim uskršnju dužnost ispovedi i pričesti? Odgovor: Nemate povlastice kakvu biste želeli. Dužni ste redovno obavljati godišnju uskršnju dužnost. Zamolite ispovednika da vas ispovedi u sakristiji ili na drugom odgovarajućem mestu gde vam može glasno govoriti, odnosno gde ćete se lakše sporazumeti. Koliko vas je život teže pogodio, to vas Isus više zove k sebi: Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrepiti.

K. M. Pitanje: Zašto se katolički svećenici ne smeju ženiti, a pravoslavnima je dozvoljeno? Odgovor: Nije tačno da se svi katolički svećenici ne smeju ženiti, kad znamo da se grkokatolički mogu. Neženstvo je obavezno za svećenike latinskog obreda. Razlog tome je stara praksa od 4 veka na ovamo. Svetost svećeničke službe i pastoralna potreba govore za to, da Crkva ne sme odbaciti taj divni ukras i ponos katoličkog svećenstva.

ZRELO LIETO

Dok bijah dijete, ja sam volio
oltare zatrpane cvijećem
i gipsane kipove svetaca
jarkim bojama obojene,
što šarenije — to bolje.

Volio sam pjesme koje se viču,
koje tutnje s kora, nad mojom glavom,
poput gromova.
Volio sam svečana odijela ministranata,
pazio — jesu li točne
njihove kretnje oko svećenika.

Došlo je ljeto života
sa mnogim dobrim žetvama,
dozorilo je u srcu
saznanje o ljepotama.

Danas istražujem iskrenu pobožnost djetinju
iza nespretnih koraka u ministrantskoj odori.
Danas volim tiho, treptavo pjevanje,
koje samo slijedi glas molitve u srcu.

Danas su mi dragi jednostavni oltari,
skromni pod sjajem Živog Srca u njima.
Danas se divim bjelini i ljepoti Hostije
više nego najljepšim
kipovima slavnih kipara.

Nekad sam volio ljepotu
što je bila dostatna očima.
Danas tražim ljepotu
koja ne ugađa oku,
koja ne ugađa uhu,
koja je drukčija,
jer je ugodna duši.

NAKANE APOSTOLATA MOLITVE.

Juni 1960: Srce Isusovo, čuj nas, molimo te, da bi kršćani istrajno zazivali pomoć Duha Svetoga da se obnovi jedinstvo svih kršćana u jednoj pravoj veri i Crkvi. — Srce Isusovo, čuj nas, molimo te, da bi se manje razvijenim zemljama uz saradnju katolika davala istovremeno materijalna i duhovna pomoć.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konsultor. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20 — Tek. račun 101-704-3-533. Grafičko preduzeće »SRBOŠTAMPA« — Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXIX BROJ 7 BEOGRAD, JUL 1960 CENA 20 DIN.

BLAGOVEST

VERSKI MESEČNIK

DOMINIKANSKI KLERIKAT
ZAGREB — MAKSIMIR
TRG AUGUSTINA KAŽOTIĆA 4

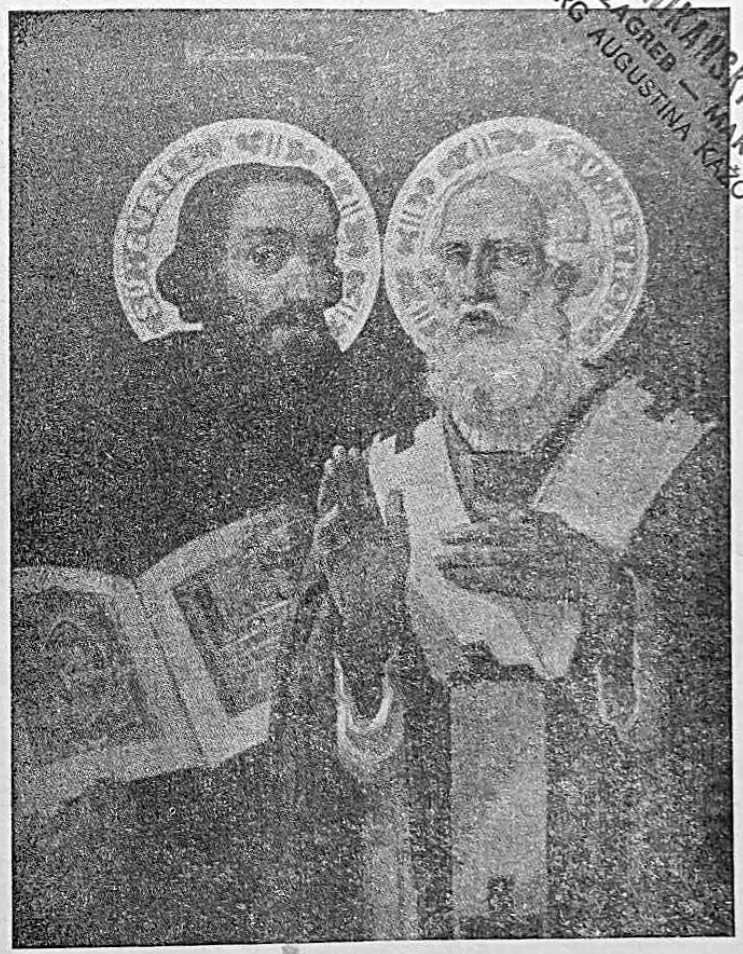

Jan Köhler

SVETA BRAĆA ĆIRILO I METODIJE

Svemogući Bože, podaj, da po zagovoru Tvojih svetih Ćirila i Metodija prezremo zemaljske stvari.

1. »Čuvajte se lažnih proroka koji dolaze k vama u ovčjem ruhu, a unutra su vuci grabljivi. Po rodovima njihovim poznaćete ih. Bere li se s trnja grožđe ili s drače smokve? Tako rađa svako dobro drvo dobre rodove, a zlo drvo rađa zle rodove. Dobro drvo ne može rađati zlih rodova, ni zlo drvo roditi dobrih rodova. Svako drvo koje ne rodi dobra roda seče se i u oganj baca. Dakle po rodovima njihovim poznaćete ih. Neće svaki koji mi govori: Gospode, Gospode, ući u kraljevstvo nebesko, nego samo ko čini volju Oca mojega koji je na nebesima.« Ove Kristove reči, upravljene apostolima, slušamo u sedmu nedelju po Duhovima.

2. Sadržajne su te reči, neiscrpive, pune božanske mudrosti. Krist sam predstavlja na svetskoj pozornici najjaču pokretnu snagu koja je sposobna neprestano obnavljati lice zemlje i voditi čovečanstvo u večno blaženstvo. Krista će kroz svu ljudsku povest napadati sotona i voditi neumitnu borbu protiv snaga svetla. Lažni proroci biće njegovi pomoćnici i svim sredstvima zavoditi Kristove učenike.

3. Ko su lažni proroci? U njihova usta nije Bog položio svojih reči, njih nije Bog pozvao i poslao da propovedaju njegovom narodu, nego su samozvanci. Njihove su reči blagozvučne, slatke, ali otrovne, zavode u propast. Oni nemaju ni ovlaštenja od Kristove Crkve, kojoj je Krist izručio vlast nepogrešivo čuvati i širiti njegovu svetu nauku.

Katoliku orijentacija u takvom slučaju nije teška. Slušaj svoje zakonite duhovne pastire: župnika, biskupa, papu, tako se čvrsto držiš istine i ne ćeš pasti u vrtlog verskih zabluda.

Za duži rok vremena lažne krive verske nauke same se razgolite prema onom »a zlo drvo rađa zle rodove«. Tolike krive vere, koje su se pojavile pravim revolucionarnim poletom nestale su, zameo im se trag. Deca su se stidela svojih roditelja, život sam je popravljao idejne greške.

Katolik se mora čuvati lažnih proroka koji mu blagozvučnim, ‚nevinim' rečima nastoje ugrabiti čistu katoličku veru. Dok su sluge spavali, došao je neprijatelj i posejao kukolj među pšenicu. Neoprez, samopouzdanje može se osvetiti.

4. Bog dolazi s nama u kontakt vidljivim svetom i glasom savesti. Zdrav ljudski razum divi se svetu i slavi njegova Tvorca. Vatikanski crkveni sabor proglasio je verskom istinom da može svaki zdrav čovek prirodnim svetlom svoga razuma iz vidljiva sveta sigurno upoznati Boga Stvoritelja i Upravljača sveta. U novom se zavetu Bog na jedinstven način objavio po Bogočoveku Isusu Kristu i njegovim apostolima. Krist je tu objavu predao svojoj Crkvi, koju je opremio posebnom povlasticom nepogrešivosti, kako bi se ljudi mogli potpuno osloniti na njeno učenje. Ko Crkvu sluša, Krista sluša; ko Crkvu prezire, Krista prezire.

5. Vera u Kristovu nauku uslov je spasenja. »Ko uzveruje i pokrsti se, spasiće se, a koji ne uzveruje, osudiće se.« Bez vere je nemoguće ugoditi Bogu. Kristova je vera svetlo; ko je odbaci, ostane u večnoj tami.

Ta se vera čuva, ona se ne menja. »Kad bi došao i anđeo s neba te bi vam govorio drugačiju nauku«, govori apostol Pavle, »proklet bio«. Tu je nauku potrebno u celosti prihvatiti. Ko i samu jednu versku istinu tvrdoglavo i uporno poriče, učinio je brodolom, postao jeretik. Bog, koji se ne vara i ne može biti prevaren, garantuje sve verske istine i svaku naosob

6. Nije dovoljno ako kažeš: »verujem u svome srcu«; svoju veru moramo i pred svetom javno ispovedati. Na tu nas dužnost upozorava sam Spasitelj: »Koji god prizna mene pred ljudima, priznaću i ja njega pred Ocem svojim koji je na nebesima; a koji god mene zataji pred ljudima, zatajiću i ja njega pred Ocem svojim koji je na nebesima« (Mt. 10, 23, 33).

Kristove reči pretpostavljaju da je ispovedanje vere vrlo ozbiljna stvar. I stvarno, ako je sramota za čoveka stideti se svoje majke ili svog oca, kakvi god oni bili, koliko veća je sramota stideti se Isusa Krista. On te je stvorio i dao ti sve što imaš i što jesi. On se za tebe žrtvovao i umro na križu. Zar nema onda pravo da traži od nas da ga priznavamo pred svetom, bez obzira kako svet tumačio ispoved naše vere?

Zatajiti Krista, poreći veru u njega, velik je to greh. Veru zataji i onaj, koji šuti kad bi morao govoriti. Ako tvoja šutnja nanosi uvredu Bogu, prezir svetoj veri ili sablažnjava bližnjega, tada si posredno zatajio veru. Jedino kada te neovlašćeno lice pita o tvojoj veri, imaš pravo da izbegneš jasan odgovor.

Lep primer verske odvažnosti dao je jedan crnački student koji je došao u jedan naš manji grad. U hotelu se najpre raspitao da li ima u gradu katolička crkva, a onda uredno došao na misu i pristupio pričesnom stolu. Dostojan primer našeg doba, koje sahranjuje ostatke ropskog duha i visoko podiže barjak slobode i propoveda oslobođenje svih vrsta ugnjetavanja.

7. Kršćanin se dakle ne sme zadovoljiti da ima bogoslovsku krepost vere, koju se ne stidi javno ispovedati, nego mora i živeti po veri. Vera je kao stablo, a dobra dela su plodovi. U kraljevstvo nebesko ulazi samo onaj koji i čini volju Oca našega koji je na nebesima. Apostol Jakov tu istinu malo drukčije kaže: »Kao što je telo bez duha mrtvo, tako je i vera bez dela mrtva« (Jak. 2, 26). Na sudu Božjem Krist se neće zadovoljiti samom verom, nego će tražiti i dobra dela.

8. Živeti po veri znači da moje verovanje utiče na moje mišljenje i prosuđivanje, da na sebe i svet gledam u svetlu vere; da ona utiče na moja osećanja, da se radujem žalostim, oduševljavam, držćem obzirom na položaj vere, njenog razvoja i propadanja u meni i u drugima; da utiče na moju volju, da ulažem energiju i napor u ispunjavanje volje Božje.

Katolik koji svladava svoje zle sklonosti, sedam glavnih greha, on živi iz vere. U njemu duh dobiva na snazi, a telo i niže sklonosti sve vernije i predanije služe duhu. Napose se mora čuvati nedostojnog straha pred ljudima. Neka zna i njegova okolina da mu je vera svetinja i da je ponosan na svoje katoličko uverenje.

Živeti iz vere znači dalje na svakom mestu i u svakom poslu upitati se, šta traži od mene Gospod Bog. Božji sam sluga, živim da zaslužim nebesku nagradu, plaću koja nadilazi sva ljudska maštanja. Stoga moram svuda i najpre vršiti svetu volju Božju: kod kuće, na ulici, na svom radnom mestu.

9. Takav život je krepostan život, duša se usavršuje i oplemenjuje u moralnim i bogoslovskim krepostima, stiče nove i nove zasluge za nebo, postaje sve lepša i svetija u milostima. Ne sme se zaboraviti da je tako penjanje po uzanim stazama na nebeski Sijon skopčano mnogim žrtvama i trpljenjem. Kršćanina teši u tome Kristova reč: »Ko ne uzme križa svoga i ne ide za mnom, nije mene dostojan. Ko nađe život svoj, izgubiće ga; a ko izgubi život svoj poradi mene, naći će ga« (Mt 10, 38). Apostol Pavle nam podiže duh rečima: »Sudim da stradanja sadašnjeg vremena nisu ništa prema slavi koja se ima otkriti nad nama« (Rimlj 8, 18). Ni na zemlji nema pobede, nema uspeha, nema trijumfa bez borbe, bez muke, bez zalaganja. Što bismo se onda tužili, ako se na uzanom, brdovitom putu prema nebu znojimo i mučimo!

10. Dobar katolik, koji stvarno živi po veri, on nipošto ne zanemaruje dužnosti svoga zvanja. Obratno, mora nastojati da upravo zbog vere bolje i savršenije obavlja svoje zvanične dužnosti, nego njegovi kolegi koji za veru ne mare. Pijo XII je u svojim govorima predstavnicima svih profesija u više navrata naglašavao, da katolici moraju biti svuda svesni, svuda radini, disciplinovani, za koji stepen bolji od drugih.

Već je Tertulijan mogao rimskim carevima dobaciti da imaju u kršćanima najbolje građane, najsavesnije poreske obveznike, najvernije vojnike. Katolik se u životu drži Kristove reči: »Dajte caru carevo, a Bogu Božje.« Radi Boga služi zemaljskim gospodarima, a od Boga očekuje platu. (Prim. Ef 6, 5—9).

11. Katolički roditelji koji žive po veri, znadu da moraju u katoličkom duhu odgojiti i svoju decu. Takvim se roditeljima ne može desiti, što se dogodilo jednoj majci. Pitala je Tihomira Tota za savet: »Šta da uradim, jer se moj sin više puta

zaboravi nada mnom te me bije?« Mudri ju je svećenik upitao: »Gospođo, da li dolazite vi na nedeljnu misu?« »Ne, već od venčanja nisam bila na misi.« Odgovor je glasio: »Gospođo, kako možete tražiti od deteta da poštuje 4 Božju zapoved, kad vi ne poštujete prve tri. Kako bi se dete moglo bojati Boga, kad vidi da ga se njegova majka ne boji?«

Kršćanski roditelji gledaju na decu kao na dar od Boga. Oni znadu da sarađuju s Bogom u stvaranju novih građana i novih stanovnika neba. Oni svoju decu ne odgajaju samo za ovaj svet, nego i za večnost. Stoga ih od najranijeg doba upućuju u poznavanje duhovnog sveta te uvode u praktičan verski život.

Nepokvarena deca sasvim lako usvajaju kršćanski svet, ako se u kući kršćanski živi, ako vide na svojim roditeljima dobar primer. Kao što je mladom drvetu potreban kolac za potporu i zaštitu, tako su mladima potrebni dobri roditelji.

12. Katolički roditelji imaju prirodno pravo i dužnost da svoju decu odgoje u svom verskom duhu. Deca su po prirodi samoj sastavak i produžetak života svojih roditelja. Kao što se na decu prenose telesne i duševne osobine roditelja, tako je pravo da se na njih prenose rodbinski, nacionalni osećaji, a u prvom redu i verski, koji su od svih najuzvišeniji. Bog će od roditelja tražiti duše njihove dece. Crkva i država pozvane su da pomažu roditelji-ma u izvršavanju njihove teške odgojne dužnosti.

Težak su propust učinili roditelji koji su kao u očaju digli ruke od svoje dece, zato što ih deca neće da slušaju, što ona idu svojim putem. Ako su roditelji sami svojim rđavim primerom sablaznili svoju decu, strašne im reči upućuje sam božanski Spasitelj: »A ko sablazni jednoga od ovih malenih koji veruju u mene, bolje bi mu bilo, da mu se obesi mlinski kamen o vrat i da potone u dubine morske« (Mt 18, 6).

13. Nema boljeg pratioca, nema vrednijeg blaga koji bismo mogli pružiti omladini za budući život, nego čestit kršćanski odgoj. Dečak i devojka, odgojeni u veri, gledaju na život kao službu božju, pošto je Bog sve stvorio sebi na slavu. Takva služba na zemlji traži svakovrsno odricanje, na koje ih navikava već domaća kuća. No, to je koristan trening da duša postaje sve sigurniji gospodar u vlastitoj kući i vlada telesnim težnjama.

Kršćanski odgojena mladež stiče smisao za stvarnost. Malo je što znamo, malo što možemo, svaki smo trenutak u Božjim rukama. Dolaze katastrofe, kakva je bila krajem maja u Čileu i drugim zemljama Tihog okeana. Tada čovek tako živo oseća svoju nemoć i ovisnost od Boga.

No, kršćanin će uvek s pouzdanjem i nadom krčiti u budućnost, jer konačno svi putevi vode u Rim, k Bogu, u večnost.

BLAŽENI AUGUSTIN KAŽOTIĆ

Mladost

Augustin je bio krepostan mladić. Rodio se oko 1260 g. u Trogiru. Svoj je život odlučio sasvim posvetiti Bogu i njegovoj slavi. Njegove čvrste odluke ništa na svijetu nije moglo pokolebati. Bratić Kažota, od njega mnogo stariji, bio je kanonik u Trogiru pa je zacijelo imao utjecaja na dječaka.

U to doba postojalo je u Dalmaciji i Hrvatskoj već nekoliko dominikanskih samostana. Taj propovjednički red djelovao je svuda s velikom revnošću. Redovnici dominikanci neumorno su propovjedali u crkvi, obilizili sela i gradove te oslabljenu vjeru utvrđivali u kršćanskim srcima.

Oko god. 1263 nastanili su se dominikanci i u Trogiru. Tamošnji građanin Nikola Albertinov darovao je splitskim dominikankama kapelu sv. Franje u Trogiru, a papa Urban IV dopustio je da kraj kapele sagrade sebi samostan.

Mladi je Augustin Kažotić slušao u svome rodnom gradu, kako oci dominikanci redovno propovijedaju riječ Božju. Vidio je njihov krepostan život i rad u samostanu. To je dobro djelovalo na njegovo plemenito i kršćanski uzgojeno srce. Najprije je zrelo promislio, a onda stvorio odluku, da i on pođe u samostan te da se kao redovnik dominikanac posve posveti službi Božjoj. Bilo je to, oko 1277, kad mu je bilo otprilike 17 godina života.

U samostanu se mladi redovnik Augustin odlikovao krepošću i marljivim stjecanjem znanja. Vršio je točno redovničke dužnosti. Svakoga je susretao bratski te je svima omilio. Kako je bio marljiv i darovit, stekao je mnogo znanja. To su opazili njegovi poglavari te odlučiše, da ga — nakon 8 godina samostanskog života — pošalju na najglasovitiju bogoslovsku školu u Pariz. Doduše veoma učeni i slavni profesor pariškog sveučilišta dominikanac Toma Akvinski umro je već g. 1274. No i poslе Tomine smrti imao je Pariz učenih profesora, te su đaci iz cijele Evrope hrlili onamo na nauke.

Po odredbi svojih redovničkih poglavara zaputi se Augustin g. 1286 u Pariz. Nastanio se u dominikanskom samostanu. Bilo mu je 26 godina, ali je ipak rado polazio školu i marljivo učio. Težio je za što većim znanjem. Stečeno znanje ovdje je u velikoj mjeri proširio i usavršio. Prednjačio je drugima u nauci, ali još više u kreposti.

Kako dugo je Augustin ostao u Parizu, toga ne znamo. Ni to nam nije poznato, gdje se nakon povratka iz Pariza najviše zadržavao. Neki pisci spominju da je kao propovjednik putovao kroz Italiju, Bosnu, Dalmaciju, Traciju i Grčku. Bilo kako bilo, sigurno je da se Augustin potpuno dao na apostolski rad za slavu Božju i za spas neumrlih duša. Njegovom svestranom znanju svatko se divio. Plemenito njegovo srce i sveta duša privlačila je svakoga. Zato je glas o njegovoj dobroti i krepostima išao od usta do usta. Njegovo ime bilo je poznato u cijeloj Hrvatskoj, zatim u Mađarskoj, Rimu i dalje po svijetu.

Zagrebački biskup

Iza godine 1301 proživljavala je cijela Hrvatska burne dane. Kao kralj vladao je tada u Hrvatskoj 14 godišnji Karlo I Anžuvinac. Doveli su ga ovamo iz Italije, iz Napulja, hrvatski knezovi Šubići. No Mađari nisu htjeli toga dječaka priznati za kralja nego su sebi izabrali drugoga, i to češkoga kraljevića Vladislava, koji je kao kralj nosio ime Ladislav V. Svaki je kralj imao svoju stranku, a svaka stranka vodila je ogorčenu borbu za svoga kralja. Tako je planuo građanski rat, u kojemu su plemići pustošili i pljačkali jedni drugima imanja.

Zagrebački biskup Mihovil ostavio je usred tog burnog doba 1303 g. svoju biskupsku stolicu, jer je postao nadbiskupom u Ostrogonu u Mađarskoj. Zagreb je ostao bez biskupa.

Tada je vladao na papinom prijestolju mirotljubivi Benedikt XI, dominikanac. Želio je, da u Hrvatskoj i Mađarskoj dođe do sloge i mira.

Glede novoga zagrebačkoga biskupa nije Papa trebao mnogo razmišljati. Dobro je poznavao svoga redovničkog subrata Augustina Kažotića. Znao je, da je to učen i krepostan redovnik. Zato je upravo njega odabrao i imenovao novim zagrebačkim biskupom. To je bilo već u mjesecu prosincu g. 1303.

U apostolskom pismu, kojim je Papa imenovao Augustina biskupom, nalaze se i ove lijepe riječi: »Dragome sinu, bratu Augustinu, izabranome biskupu zagrebačkome — pozdrav! ... Pomno razmišljajući o tome, kako bismo zagrebačkoj biskupiji dali pastira, upravili smo oči svoga uma na tebe, za koga znamo po redovničkim obiteljskim vezama, da imaš puno znanja, da si se veoma odlikovao kreposnim životom, da si vješt u duhovnim i vremenitim zemaljskim stvarima. Pošto smo o svemu tome, koliko treba, razmislili, postavljamo te biskupom zagrebačke biskupije... Jaram dakle Gospodinov uzmi spremno i pobožno...«

Papa je bio našem bl. Augustinu Kražotiću vrlo sklon, kako se to vidi i po tom pismu i po raznim povlasticama, koje mu je udijelio.

Pismo o imenovanju Augustina Kažotića zagrebačkim biskupom uručeno je, po tadanjem običaju zagrebačkom kaptolu i gradu Zagrebu te svećenstvu, plemstvu i vjernicima zagrebačke biskupije. To je imenovanje veselo odjeknulo i u Zagrebu i u cijeloj biskupiji. Svuda se znalo, da je novi biskup uman i krepostan redovnik. Zato su velike nade stavljane u njega. Svijet se sigurno nadao, da će Augustin svojim velikim ugledom pomiriti zavađene strane i dovesti do pameti obijesno plemstvo, koje se za građanskoga rata nije više bojalo ni kraljeva ni Božjega suda.

Biskupske brige

Augustin Kažotić je u doba svoje biskupske službe učinio vrlo mnogo za svoju zagrebačku biskupiju. Sav žar njegova plemenita srca plamtio je za spasenje neumrlih duša. Svoje redovničke vrline spojio je s biskupskim dostojanstvom i ostao uvijek skroman redovnik — fratar Augustin. U svome redu Augustin se dobro izvježbao u propovijedanju pa je i kao biskup često i rado propovijedao. Obilazio je svoju prostranu biskupiju. Nije žalio truda ni napora. Narod se oko njega kupio u velikoj množini, a on mu je govorio žarko i očinski, te su se zli kajali, a dobri utvrđivali u vjeri.

Još nekoliko stotina godina poslije Augustinove smrti ostala je u narodu uspomena na njegova putovanja i propovijedanja. U Vugrovcu i Cerniku stajale su starodrevne lipe, koje je narod dugo zvao »sveto drvo« i štovao na posebni način. Držalo se, da te lipe potječu od biskupa Augustina, pa tko se bude njihovim listovima liječio, ozdravit će po njegovom zagovoru.

Posebna je bila Augustinova briga za svećenički podmladak. Doduše već je nakon trećeg lateranskog općeg crkvenog sabora g. 1179 osnovana i uz zagrebačku stolnu crkvu škola. U njoj je kanonik učitelj besplatno poučavao i uzgajao mladiće, koji su se spremali za svećeničku službu. Među njima je bilo bogatijih, ali i vrlo siromašnih, koji su se tek prosjačenjem uzdržavali. Biskup je Augustin želio, da bi tu školu pohađalo što više mladića, ali je vidio, da su za uzdržavanje škole potrebna i mnoga sredstva. On sam nije imao novaca pa je zato odredio, da bogatiji mladići moraju plaćati školarinu, a siromašni se imaju i dalje školovati besplatno. Tako su sinovi građana obrtnika davali u ime školarine o Božiću jednoga kokota i četiri hljeba, o Uskrsu jedan sir i četiri hljeba

umjesto njih 20 jaja. Trgovački i plemički sinovi plaćali su 12 dinara ili 6 dinara u novcu, a u ime drugih šest dinara nešto u naravi. Velikaški su sinovi morali u tri navrata plaćati po 20 dinara i dati još kakav dar. Dinar je tada vrijedio kao danas dukat. Dalje je određeno, da učitelj mora sasvim jednako postupati kako s bogatima, koji plaćaju školarinu, tako i sa siromašnima, koji ništa ne plaćaju. Ne bude li jednako postupao gubi službu, a na njegovo mjesto doći će drugi učitelj. Malenim se đacima dopuštalo, da u zimi sami donesu drva i naložе peć, a veći đaci su morali u sjemeništu podnositi studen i priučavati se na tegobe i nevolje života.

Druga je velika Augustinova zasluga, što je uredio bogoslužje u zagrebačkoj stolnoj crkvi. Po njegovoj je odredbi postao svaki kanonik obavezan moliti zajednički časoslov (brevijar) u katedrali te prisustvovati svaki dan sv. misi. Osim toga su morali kanonici svaki dan pjevati sv. misu. Svakoga dana određena su po dva kanonika: jedan za đakona, drugi za poddakona. Tko svoju dužnost zanemari, ima biti kažnjen uskratom prihoda.

Posebni zagrebački crkveni obred držao se u Zagrebu i zagrebačkoj biskupiji i prije Augustinova biskupovanja. Sigurno je, da on nije osnivač toga obreda, kao što se nekada krivo mislilo. On je samo nešto malo preuredio taj obred. Učinio je to prema odredbama Sv. Stolice, a možda i prema običajima svoga dominikanskoga reda.

Savjetnik i sudac

Koliko je Augustin bio poštovan i uvažen, vidi se po tome, što su ga plemići i redovnici drage volje uzimali za suca i posrednika u zamršenim parnicama. Znali su, da je on pravedan i svet biskup, pa će učiniti zbilja onako, kako je pošteno i pravo.

Braća Babonići — ban Stjepan te knezovi Ivan i Radoslav — nisu se mogli složiti kod diobe djedovske imovine. Izabrali su biskupa Augustina da ih podijeli. S njime su bili doduše u sporu poradi utvrde Medvedgrada, ali su popustili te se čak s njim pokumili Biskupkum bio je sigurno najzgodniji, da posreduje u imovinskim sporovima.

Augustinova se razboritost i pravednost pokazala i u sporu između zagrebačkih cistercita samostana sv. Marije te sestara redovnica. Cisterciti su dobili davno od zagrebačke biskupije i kaptola neki posjed kraj Save zajedno s crkvom sv. Jakoba. Kasnije taj posjed oni nisu uživali, već su ga predali na uživanje zagrebačkim redovnicama. Nastalo je pitanje: Tko će za posjed plaćati porez? Biskup Augustin je riješio taj spor ovako: Cisterciti će ubuduće plaćati kaptolu samo tri marke u ime svoga prava vlasništva, a sve druge daće (desetina, marturina) plaćat će kaptolu redovnice, koje uživaju posjed, i to tako, kako su dosada plaćali cisterciti.

Stiče i dijeli zemaljska dobra

Augustin je bio svet biskup i vrstan pastir, ali ipak nije zanemario upravu biskupskih posjeda. Štoviše, on je gledao, kako bi umnožio biskupsku imovinu. Pri tome ga nije vodila pohlepna želja za sticanjem zemaljskih dobara, nego ljubav prema siromasima, kojima je htio ublažiti bijedu.

Velik dio biskupskih posjeda nastao je u stara vremena tako, što su vladari darivali Crkvi pusta, neobrađena zemljišta. Činili su to iz uvjerenja, da su dužni pomagati Crkvu i uzdržavati svećenike. Hrvatsko-mađarski kralj Karlo I Anžuvinac smatrao se obvezanim činiti usluge Crkvi kao Božjoj ustanovi. To više, što mu je Papa svojim ugledom pomogao, te je došao do hrvatske i ugarske krune. Koliko je kod toga sudjelovao i Augustin, mi ne znamo. No sigurno je, da su odnosi između kralja i zagrebačkog biskupa bili srdačni. To dokazuje kraljeva darovnica napravljena i podpisana 22 rujna 1308. Po toj darovnici zagrebački biskup i njegovi nasljednici dobili su kao dar podložnike grada Zagreba, Lestiće i Stankoviće, pa što su ovi davali dosada kao daću gradu Zagrebu, odsada su imali davati biskupu.

Primati darove pa tako umnažati imovinu — to sigurno nije teška stvar. No biskup Augustin umnažao je imovinu zagrebačke biskupije ponajviše svojom štedljivošću te povoljnim razboritim kupnjama. Godine 1304 kupio je za sebe i svoje biskupske nasljednike posjed Garić za 100 zagrebačkih maraka. Za istu svotu kupio je tri godine kasnije zemljište Podgorje. Dana 31 listopada 1313 kupila je zagrebačka biskupija posjed Trnavu. Kupoprodajni ugovor toga posjeda sklopljen je pred samim kraljem Karlom I u Budimu. Za taj je posjed platio Augustin 50 maraka budimske vrijednosti.

Biskup Augustin nije posjede samo kupovao i gomilao, nego ih je i darivao. Činio je to razborito, kad je vidio, da će njegov dar poslužiti slavi Božjoj i ugledu Crkve.

Tako se zna da je Augutin 23 svibnja 1305 darovao Jakobu Đurinom neki posjed u Sv. Martinu kod Vaške blizu Drave. Taj je Jakob bio vjeran službenik zagrebačke biskupije, pa je biskup htio, da ga nagradi za njegovu vjernu službu. 1309 darovao je Augustin svom službeniku Martinu neku zemlju u župi Dubravi. Još se kao dječak istaknuo vjernošću u biskupskoj službi, kasnije je postao podrumar u biskupskom dvoru.

U ivaničkoj župi darovao je Augustin Kažotić neko biskupsko dobro braći Vidu i Blažu iz Turbine. Darovnica je napravljena 30. ožujka 1315 u Čazmi. Nedaleko odavde u čazmanskoj župi darovao je neku zemlju Paridu i Stjepanu iz Merence. Učinio je to zbog vjernosti i usluga obojice braće, a naročito Stjepana koji ga je tri puta pratio na dalekom putu. Ta je darovnica potpisana u Avinjonu 22 svibnja 1320, na papinom dvoru.

HEROJI KRŠĆANSKOG HUMANIZMA

Prigodom 300 godišnjice smrti sv. Vinka i sv. Luize

(Nastavak)

Ova družba bila je odsada njen glavni delokrug. Makar tjelesno nejaka i duševno sklona sumnjičavoj savesti, ona je vodila Družbu mudro i čvrstom rukom.

Sv. Luiza je zajedno sa sv. Vinkom gradila na čvrstim temeljima, što se vidi iz toga što Društva kršćanske ljubavi i Družba kćeri kršćanske ljubavi (ili milosrdnih sestara) postoje još i danas. Družba milosrdnih sestara najjača je ženska redovnička družba u Crkvi te broji u celom svetu oko 45 000 članica. Njeno središte je još danas u Parizu. U Jugoslaviji također postoji i deluje ta družba sa samostalnom jugoslovenskom provincijom, čije je središte u Beogradu (B. Markovića 9). Tako imaju idealne devojke mogućnosti da, u duhu velikih dobrotvora bolesnih i siromaha sv. Vinka i sv. Luize, posvete svoj život bolesnicima i time ujedno rade na sopstvenom posvećenju.

U svetu postoje još danas i Društva kršćanske ljubavi za gospođe, kojima je osnivač sv. Vinko, a organizatorica sv. Luiza. Broj članica iznosi 450 000.

Crkva je sv. Vinka postavila zaštitnikom svih dobrotvornih društava, koja na bilo koji način proizlaze od njega. Ako pogledamo na dela i ustanove koje su podigli sv. Vinko i sv. Luiza, moramo reći da su oni pokazali put te dali poticaj za svu modernu socijalnu zaštitu bilo po zavodima bilo kod kuće. Oni tako spadaju među najveće apostole kršćanske dobrotvornosti.

Duša ove pomoći

Sasvim je prirodno da se pitamo, koje su duhovne sile delovale na sv. Vinka te je mogao razviti tako razgranatu dobrotvornu radinost.

Ako pročitamo sve ono što je napisao: njegova pisma (očuvanih oko 4 000), njegove konferencije milosrdnim sestrama i svećenicima njegova Misijske družbe, naćićemo najpre jedan odgovor: poštivanje čoveka kao čoveka, njegovih prava, njegova dostojanstva; poštivao je u svakom čoveku težnju da živi kako dolikuje njegovom dostojanstvu i pozivu.

U svetu ima mnogo dobrotvornih akcija, kojima pomoć čoveku nije cilj, nego samo sredstvo za postignuće nekog drugog, možda i sebičnog cilja. Pojedinci i grupe čine dobro potrebnima, jer traže pristalice te žele umnožiti ili pojačati svoje redove. Materijalna pomoć služi propagandi njihovih ideja. Takovo shvaćanje može katkada zaraziti i katoličku dobrotvornost.

Sv. Vinko nije tako postupao. On je činio dobro radi moralne vrednosti milosrđa i poradi čoveka, u kome je gledao najodličnije stvorenje na zemlji. Postupio je po Božjem primeru. Bog je dobrota koja se razdaje. Stoga Bog deli dobro na ovom svetu svima, dobrima i zlima. Bog u svakom čoveku gleda biće, koje se sastoji iz tela i duše, a ta je duša po razumu i slobodnoj volji slika njegova. Čovek ima svoj vlastiti cilj: večno blaženstvo na nebu koje ne sme ni po koju cenu izgubiti. Stoga Bog ne dozvoljava da bude čovek na zemlji ikome puko sredstvo.

Ovim se istinama dao voditi sv. Vinko te je ljubio čoveka poradi njega samoga i moralne vrednosti dobrote same. Dobrota sama vodi čoveka, u kome ima plemenitosti, sama po sebi k Bogu.

To je najčišći, najsavršeniji kršćanski humanizam. Čovek kao čovek je tom humanizmu nešto sveto. Taj humanizam ne dozvoljava da se čoveka mrzi, nego da se mrzi samo grех. Ne prosuđuje ljude po njihovoj verskoj, klasnoj, rasnoj ili političkoj pripadnosti, nego prema njihovoj potrebi. Zastupnici toga čistog humanizma hoće sami prvo da budu ljudi i da u drugima vide opet prvo čoveka s njegovim neotuđivim dostojanstvom i neotuđivim pravima. Ljubav prema čoveku kao čoveku — to je njihovo pravilo.

Za sv. Vinka nije bilo razlike među Francuzima i pripadnicima drugih naroda. Svakome je spremno pomagao: Poljaku i Ircu, Šveđaninu i Italijanu, Malgašanu i Španjolcu. Tako se u svojim govorima odlučno borio protiv verskih zabluda jansenizma, ipak se čuvao da ne bi optuženom protivniku naneo kakvu štetu ili se ogrešio protiv istine.

Takav je bio sv. Vinko, uvek na strani ljubavi, na strani čoveka. Tako je učio i svoje saradnike: milosrdne sestre i svećenike. Naročito im je naglašavao da se moraju kloniti svake politike, jer ona razdvaja ljude, i biti za sve anđeli mira, ljubavi i dobrote, da moraju biti svima kao ljudima na pomoć, ali nikome kao pristaše ove ili one stranke.

Čovek kao čovek je bio dakle predmet svečeve ljubavi. Snagu za ovu ljubav crpio je iz vere: čovek je stvorenje i dete božje. Ta ljubav ne bi nikad postigla takav uspon, toliku veličinu, da nije tražio pomoć u Kristu. Krist, iz ljubavi prema čoveku raspeti, lebdio mu je uvek pred očima. Krista je gledao u svakom i najbednijem ljudskom stvorenju, i onom, koje

---

Poljski kardinal Višinski je prisustvovao u Kalizu u blizini Poznanja skupu od više stotina svećenika, koji su slavili 15 godišnjicu oslobođenja iz nemačkih koncentracionih logora.

Društvo za širenje vere skupilo je za misije u 1959/60 godini više od 18,5 miliona dolara, za jedan i po miliona dolara više nego prethodne godine. Najviše su skupile: SAD, Nemačka, Holandija, Italija, Francuska. Društvo ima dužnost da pomaže 700 misijskih stanica.

je više ličilo na bezumnu životinju nego na čoveka.

Iskustvo uči: humanizam, koji nema veze s kršćanskim pogledom na čoveka i ne hrani se na kršćanskim izvorima milosti, postaje humanizam bez srca, bez ljubavi, bez duše. Mogu se stvarati sve nove i nove ustanove za ublažavanje ljudske bede, mogu se primenjivati svi pronalasci moderne tehnike, može se sve savršenije i savršenije organizovati socijalna i zdravstvena služba — ali sve će to ostati više manje hladno i bezdušno, ako nije prožeto kršćanskom ljubavlju.

Za Krimskog rata engleska gospođica Najtingeil htela je organizovati bolničarsku pomoć ranjenim i obolelim vojnicima po uzoru na milosrdne sestre sv. Vinka. Došla je u Pariz, u kući matici je sve razgledala, sve zabeležila, kako bi mogla organizovati nešto slično. Ali generalni superior Misijske družbe Etjen, koji joj je sve pokazivao, na kraju joj napomene: ne verujem u uspeh vašeg poduhvata. Imate mašinu, ali nemate benzina, Pokazalo se da je imao pravo.

Naglasili smo da je sv. Vinko ljubio čoveka i u kršćanskom svetlu cenio njegovo dostojanstvo. Njegova dobrotvornost nije bila sredstvo za neke druge ciljeve. No, je li moguće da bi svetac video samo tešku zemaljsku sudbinu ljudi? Je li moguće da ne bi drhtao i za neuporedivo težu večnu sudbinu onih koji pogreše put?

Nemoguće je! Njegova ljubav, koja je proizlazila iz natprirodnih izvora, ne bi bila prava, kad bi se zaustavila na telesnoj bedi, a ne bi pohitila u pomoć i duhovnoj bedi, koja je bila u njegovo doba upravo očajna. Prečvrsto je verovao u prekogrobni život, u nebo, čistilište i pakao, a da ne bi osetio potrebu da pomogne grešnim ljudima, koji u tom pogledu nisu bili ni izdaleka dovoljno zbrinuti, da se spase.

Pošto je doživeo vrednost velike ispovedi i misijskih propovedi, bio mu je nadasve dobrodošao velikodušni dar Gondijevih, koji su položili temeljni kamen Misijskoj družbi (17 aprila 1625). Ni protivljenje kardinala Berila, ni činjenica da su rimske kongregacije dvaput odbile priznanje novoj družbi, nisu ga obeshrabrile. 12 januara 1633 konačno je ipak dobio to priznanje. Kakav je veliki duhovni posao obavila ta družba za Vinkovog života, svedoči nam činjenica, da je sama kuća — matica sv. Lazara (otuda naziv misionara: lazaristi) za Vinkovog života održala oko 1000 pučkih misija, koje nisu trajale samo osam dana, nego često 14—30 dana, i to među onim slojevima naroda, koji su bili tada duhovno najviše zanemareni: među seljacima.

Budući da same misije ne bi mogle biti od trajne koristi bez revnih župnika, druga Vinkova briga bilo je usavršavanje svećenika. Neposredna pomoć: duhovne vežbe za svećeničke kandidate pred ređenje. Od 1628 godine kada su bile održane prve takve duhovne vežbe, pa do Vinkove smrti, prošlo je kroz ovu školu pravog svećeničkog života i rada 13 do 14 000 svećeničkih kandidata.

Da bi svećeničku elitu u Parizu oduševio za prave ideale svećeničkog života i rada, osnovao je 1633 godine takozvane Utorkove konferencije. Svakog utorka u određeno vreme svećenici bi se sastali na molitvu, na razmatranje i međusobno podsticanje u pastoralnom radu. Duša tih sastanaka bio je on sam.

Za svećenike i svetovnjake organizovao je duhovne vežbe. U kući-matici Misijske družbe obavilo je duhovne vežbe za njegova života oko 20 000 lica.

Njegov ugled u crkvenim i svećeničkim pitanjima je toliko porastao, da su se i Rišlje i Luj XIII obraćali na nj, kad su hteli predlagati kandidate za nove biskupe. Posle Lujeve smrti postao je član Tajnog saveta kraljice Ane Austrijske, koji je bio u stvari neke vrste kraljevska verska komisija. Kao takav imao je odlučujući uticaj na imenovanja biskupa, na podeljivanje crkvenih beneficija. Rad ove komisije bio bi u versko moralnom pogledu svakako još uspešniji, da nije kardinal Mazaren nastojao i tu sprovoditi svoju politiku.

Pomoću te komisije sv. Vinko se borio i protiv verskih zabluda jansenizma, protiv lažnog misticizma, protiv nemoralne štampe, a naročito protiv dvoboja, u kojima je svake godine stradalo oko 220 plemića.

Ovaj rad za versku i moralnu obnovu naroda poverio je sv. Vinko svojoj Misijskoj družbi. Ona danas broji skoro 6 000 članova. U mnogim zemljama se posvećuju u prvom redu odgoju budućeg klera u bogoslovijama. U drugim zemljama zauzimaju prvo mesto u njenom radu pučke misije. Svuda čuvaju i gaje vatru kršćanske ljubavi, kršćanskog humanizma u srcima milosrdnih sestara. Kod nas takođe postoji jugoslovenska provincija Misijske družbe (sedište: Beograd 8, Požeška 31).

S potpunim pravom dakle jedno od mnogih jubilejnih izdanja prilikom 300 godišnjice smrti nosi naslov »Gospodin Vinko još živi« .... živi u svojim ustanovama, živi po svom duhu.

Za Francuze je sv. Vinko »Otac domovine«. Njegovom humanitarnom radu dive se i verni i bezverni. Ovi drugi dakako vide samo njegovu ljubav do bednog čoveka. Mi koji verujemo, znamo da tolike ljubavi do čoveka ne bi bilo, da nije neprestano crpla snagu iz ljubavi prema Bogu, iz žara prema raspetom Kristu. Mi katolici u sv. Vinku i sv. Lujzi gledamo ideal kršćanskog humanizma. Oni pokazuju kakav visok stepen plemenitosti može čovek postići pomoću životnih snaga Crkve. Oni pokazuju put istinskom humanizmu.

U svim katoličkim crkvama Zapadne Nemačke 29 maj bio je proglašen kao dan molitve za mir i slogu među narodima. Naročito se isticalo: jednaka prava za sve ljude svake boje i svih rasa.

ŽIVELA JE ZA LJUBAV

(Nastavak)

U ono vreme oboleo je Marijin stariji učenik Filip. Legao je sa differijom, a onda ga uhvatio i tifus. Više meseci je morao ostati u krevetu, a nekoliko se nedelja borio sa smrću. U pomoć su zvali časnu sestru bolničarku, ali Filip nikako nije hteo da ga ona dvori. Samo je Mariju tražio da bude pokraj njegova kreveta. Molili su ga neka dopusti da barem noćnu službu vrši časna sestra, ali nije popustio. Kako je za nj svako uzbuđenje bilo opasno, morala je Marija da se žrtvuje danju i noću. Oboje su imali svako svoju sobu i bili su potpuno odvojeni od drugih ukućana. Marija se posvema predala dvorenju bolesnog dečaka te se mnogo molila Majci Božjoj da joj pomogne i detetu vrati zdravlje.

Konačno je dečak ozdravio. Marija je bila zbog velikog napora slabija od njega. Filip se brže oporavio nego njegova bolničarka. Roditelji su dobro znali kakvu zahvalnost duguju Mariji, pa su joj hteli pripraviti posebnu radost.

Da li je pozvana u samostan!

Obitelj de Aranda je dobro znala kako je Marija uvek čeznula za samostanskim životom. Zato su joj dozvolili da poseti sve samostane u Španiji, koje je ustanovila sveta Terezija Avilska.

Među ostalim posetila je i samostan u Vergari, gde nije bilo klauzure, pošto su časne sestre imale tamo internat. Na tu posetu bila je pozvana sva familija de Aranda. Marija se morala obući u skupocenu crnu haljinu, u kojoj je više ličila na kneginju nego na samostansku kandidatkinju. Nije se osećala prijatno u onoj haljini niti u samostanu gde su je vrlo ljubazno primili. Iz njenog vrlo povučenog vladanja moglo se zaključiti da Marija nema namere ostati tamo.

Karmel je bio njen cilj. Polako se upoznala s nekim karmelićanskim samostanom gde su redovnice živele u najvećem siromaštvu. Tamo se Marija još bolje priučila na život zadovoljštine za grehe sveta i na život žrtve u službi Crkve. Strogi samostanski život činio joj se najveća sreća, samoća i tišina kao večito proleće. Često je Marija već u 5 sati ujutro bila u Karmelu na misi. Pomogla je časnim sestrama i materijalnim dobrima.

Jednom ju je časna majka pozvala na razgovor. Rekla joj je: »Govorim s tobom kao majka. Ja sam iskreno želela da stupiš u naš samostan, ali u poslednje vreme govori mi neki nutarnji glas da nisi pozvana u samostanski život, nego da ti je Bog odredio drugo zvanje. Molim te, nemoj tražiti prijem u samostan, nego sačekaj da upoznaš volju Božju«.

Marija je bila nad takvim rečima gorko razočarana. Dugo se nije mogla smiriti, sve u okolini činilo joj se pusto i prazno.

Doba trpljenja

Kuća u Medini otvarala je široko vrata gostoprimstva i potrebnim rođacima poznanicima, a i veselim gostima. Da dođu još do nekoliko novih soba, počeli su prezidavanjem gornjeg sprata. Mariju su zamolili da se preseli u mansardu pod krovom. Znali su da neće ništa prigovarati. Ostalo osoblje u kući smatralo je taj čin poniženjem, što su joj dali i osećati. Uz ostalo, nemarno su spremali njenu sobu.

Soba je bila inače elegantno uređena, ali je Marija mnogo patila od velike vrućine. Obolela je na bubrezima i bešiki. Vrlo je slabo izgledala. O svemu je obavestila svog duhovnog vođu preuzvišenog Nadbiskupa, ali ga je lepo molila neka ništa ne kaže, jer gospodari neće moći promeniti okoline.

Telesnom trpljenju pridružilo se i duševno. Mučila ju je misao da njeno trpljenje nema nikakvog smisla, da bi bilo najbolje da ide u svet, gde će moći činiti više dobra. Zli duh joj je predbacivao grehe kojih nikada nije učinila. U tim telesnim i duševnim patnjama nije našla mira ni danju ni noću. Ali moliti se nije prestala, nego je sve muke prikazivala za obraćenje velikih grešnika.

Na nju su polagali sve veće zahteve. Njeni učenici su rasli, prelazili iz razreda u razred. Instrukcije su bile za nju sve teže. — Za matematiku dolazio je u kuću profesor univerziteta dvaput nedeljno. Bio je vrlo strog i matematički tačan. Vladao je i drugim predmetima. Poštivali su ga i govorili da može odgovoriti na svako naučno pitanje. Časovima matematike je morala prisustvovati i Marija, da bi mogla s učenicima zajedno svršavati domaće zadatke. Profesor nije dozvolio da mu se nakon tumačenja postavi kakvo pitanje. Kratko je rekao: »Gospođice, ja sam uveren da ste sve razumeli« i već je nestao. Marija je morala često sama studirati dugo u noć, da je mogla onda tumačiti svojim pitomcima.

Dnevni red je bio strogo podeljen. Marija je morala dvaput dnevno s decom na kraću šetnju. Ni četvrt sata nisu smeli duže izostati. Sve ostalo vreme je bilo na minute podeljeno na učenje pojedinih predmeta. U tom pitanju je siromašnoj deci mnogo lepše. Bogati imaju sve, samo ne slobode. Siromašni, iako nemaju materijalnih dobara, oni su više slobodni te mogu u svojoj detinjoj mladosti uživati mnogo lepih radosti.

U familiji de Aranda roditelji i stari roditelji su različno gledali na odgoj dece. Deda je smatrao da se od dece ne sme tražiti suviše napora, da se ne sme upotrebljavati kazna, da se blagošću uklone sve poteškoće. Marija je bila međutim uverena da treba već u ranoj mladosti svladavanja i odricanja, ako od omladine želimo nešto solidna postići. Ona je sve-

koq dana moliła tri Zdravomarije, da bi osposobila svoje pitomce i na tvrd i težak život. Imala je poteškoća, ali najviše je mrzila laž. Iskrena duša joj se činila kao krasna bela livada, a lažna duša puna crvljivoq truleža.

Uz sve nevolje nadošle su i poteškoće iz internata nemačkih devojaka. Taj je internat vodila Marija zajedno s patrom Goncalom. Jednom ju je pater pozvao k sebi da joj saopšti svoj plan. Njegova je namera da ode u Kinu u misije. Tamo bi mu trebalo nekoliko devojaka za pomoćna dela, a ona — Marija bila bi predstojnica tih misionarki. Marija je bila stalno bolešljiva, imala je malu temperaturu i krvarila u želucu, pa se sloga nije mogla odlučiti da prihvati ponudu. Pater nije našao druge sposobne osobe te je jednostavno Mariju imenovao predstojnicom družbe, koja je tada brojila 40 devojaka. Sastavio im je posebna pravila i zamislio skromno redovničko odelo. Sve članice su već položile privatne zavete za godinu dana.

Pater Goncales je otputovao napred, a nova redovnička družba spremala se za put. Njoj je pristupalo sve više novih članica, najviše učiteljica.

Sve je već bilo spremno za putovanje časnih sestara, kad je odjednom izbila španska gripa. Bilo je toliko smrtnih slučajeva, da su posebni vlakovi vozili mrtvace u zajedničke grobove. U familiji de Aranda svi su oboleli osim gazdarice. Marija je prerano ustala, pa ju je španska ponovo bacila u krevet, tako da se od nje više godina nije mogla oporaviti. Pojavila se tuberkuloza i morala je u sanatorijum. Na misije nije mogla više misliti, a i u Karmel je zboq bolesti nisu primili.

Za što dakle treba da se odlučiš

Za vreme boravka u Bilbau pristupio je neki plemenit i pobožan gospodin te je zaprosio za njezinu ruku. Bio je i bogat. Marija bi mogla pokraj njega lepo živeti, imala bi sredstva da pomaže sirotinji i Crkvi. Nekoliko meseci obasipali su je velikom ljubavi svi njegovi: majka i dve sestre, a najviše gospodin sam. Mariji nije bilo lako odreći se lepoq i mirnog života, ali pomisao da bi u takvom braku provodila lak život bez većih žrtava, uznemirivao ju je. Vruće se molila Majci Božjoj za rasvetljenje. Tek onda se odlučila da kaže gospodinu istinu. Rekla mu je: »Pod tom divnom vedrinom neba naćiću svoj mir u veselju moga Gospodina«. Tako su se rastali u lepom proletnom vrtu i obećali da će se jedan za drugoga moliti. Marija se ponovo odrekla zemaljske sreće. Ipak je dve godine pre smrti zapisala: »Ako imamo jakosti da se slobodno postavimo pod križ, ko će nam obezbediti ustrajnost? Mi smo samo slabašna deca«.

U poznatoj obitelji u gradu bila je takođe neka pobožna nemačka devojka Fidelija. Marija je sklopila s njom prijateljstvo, pa su se često sastajale. Ali ni to prijateljstvo nije trajalo dugo. Kod nekoq susreta u domaćem vrtu obadvije su imale osećaj da se vide poslednji put, jer da će Fidelija uskoro umreti. Čitav sat su se zajedno molile te se onda zauvek rastale. Fidelija je bila potpuno mirna i predana u volju Božju.

Nakon nekoliko dana Mariju su telefonski obavestili o Fidelijinoj smrti. Marija je ostala potpuno sama. Nastojala je i dalje da radi na spasavanju zalutalih devojaka, ali nije nailazila na mnogo razumevanja. Tugovala je i trpela od osamljenosti. Nadala se da će u društvu možda proći taj gorki osećaj osamljenosti te je počela na veliko čuđenje obitelji de Aranda da prati svoje učenike na izlete i razne trke. No, ni u tom nije našla nutarnji mir.

Deda Marijinih učenika hteo je načiniti Mariji osobito veselje. Organizovao je izlete u sve veće španske gradove. Ali Mariju su razveselile samo lepe španske crkve, gde je pred svetohraništem uvek našla utehu i mir.

U najlepšoj uspomeni ostala joj je posete preuzvišenom gospodinu Nadbiskupu u Madridu, koji je gostima priredio svečan ručak. Za stolom cela se družba osećala srećnom u skladnoj jednodušnosti, jer je sve vezala plemenita kršćanska ljubav.

Putovanja su Mariju umarala. Teška gripa ostavila je posledice na plućima. Ozbiljno je obolela te morala ostati u krevetu. Nije mogla više obavljati svojih teških dužnosti. Gospodar je postao nestrpljiv, što su mu deca ostala bez instruktora. Tražio je od Marije ili da radi ili da otkaže službu. Marija je pokušala da ustane, ali su joj snage otkazale poslušnost. Po preporuci duhovnoq vođe bila je primljena na lečenje u poznato lečilište za tuberkulozne bolesnike u Davos u Švajcarskoj.

Marija je posle 7 godina verne i predane službe u obitelji de Aranda doživela gorko razočarenje. Povukla se sama u sebe, tako je i dalje nastojala da bude ljubazna. Rastanak joj je bio težak.

Na stanici u Madridu čekao ju je lični lekar Preuzvišenoga te je odveo u neki samostan. Bilo je kasno uveče. Marija se osećala tako slabo, da je bolničarka probdela kraj nje čitavu noć. U noći je pretrpela srčani napad te duže ostala u nesvesticí. Narednoq dana prevezli su je u samostan izvan Madrida. Smestili su je u lepu sobicu kraj zelene šumice od samih smreka. Dvorila ju je neka časna sestra Francuskinja. Nedeljno je tri puta dolazio na pregled nadbiskupov lekar. Marija se nikako nije mogla toliko oporaviti, da bi se osposobila za daleki put u Davos.

Konačno je bilo sve spremno. Teško je bilo za pratnju naći osobu koja bi znala jezike. Pronašli su nekoq mladoq diplomatu koji je putovao za Beograd. Njega je imala pratiti njegova sestra upravo do Davosa, gde je kanila ostati dok se brat ne vrati. Njemu se pridružila Marija.

(Nastavlja se)

BOJIŠTE VJEČNOGA KRIJESA

Dio drugi: TAJNA KAMENITIH VRATA

(Nastavak)

Još više se kajao Manfredo i srdio na sebe, kad je uskoro došlo do nemilog događaja.

Jednog jutra Cvjetan se probudio dobre volje. Osjećao se pun snage i objesti, pa je pozvao Manfreda na hrvanje u sobi. Manfredo je pristao preko volje. Njegove mišice nisu bile tako snažne kao Cvjetanove, ali on je poznavao sve tajne hrvačke vještine. I sada je koristio svoje znanje, pa je Cvjetanova medveđa snaga bila svaki čas savladana okretnim zahvatima i hitrim kretnjama vještog Manfreda.

Cvjetan je upotrebio svu svoju snagu, ali ni jedan jedini put nije mogao protivnikova leđa i ramena pritisnuti uz kamene ploče poda. Bio je zbog toga iznenađen i bijesan, dahtao je, vikao i čelo mu se posulo znojem.

— Dosta, — rekao je Manfredo hladeći se rukom. — Neću da se zaista razboliš. Doduše, snage imaš dosta; čak za prodaju. Ti uopće nisi bolestan i uskoro nitko živ u ovom dvoru neće vjerovati u to. Kralj je već po drugi put izrazio želju da te vidi. Nećeš se moći dugo skrivati. A ja sam ti i rekao — nije ni meni pravo...

— Istjeraj me, — reče Cvjetan bijesno. Bio je zle volje zbog poraza u borbenoj igri i zbog ovih riječi prijatelja.

— Ja te neću istjerati. Neće ni kralj. Ali, ako za tri dana ne izađeš na sunce, netko će te, bez puno razgovora, baciti niz kule i strme litice...

— Tko je to? Da nije moj prečasni stric? Zar on u dvoru kralja Tvrtka ima toliko vlasti? On, pustinjak, kaluđer-prosjak?...

— Rekao sam ti jednom da fra Nikolu pustiš u miru, jer ću ti inače prosuti zube u gušu...

— Ne prijeti! Ako si vještiji nisi jači.

— Osoba o kojoj govorim nije muškarac...

Cvjetan zabaci glavu smijući se gromovito, porugljivo:

— Hoho! Što veliš? Da će mene niz kule i litice baciti — žena? Kakve su to bajke?

— Govorio sam o kraljici Doroteji. Njezina bugarska krv nije previše blaga. Hoda po ovom dvorcu kao sablast, a za njom idu njezine vidinske vračarice sa licem umotanim u crne koprene. Nasuprot Mariji Anžuvinskoj zdrava je kao dren, ali se boji bolesti kao pakla. Već me je deset puta propitivala — kakva je tvoja bolest i da nije — kuga. Slagao sam da si ranjen na putu i da imaš teške boli u koljenu... Što sam mogao drugo?...

— Kraljica se boji da ja ne donesem neku bolest u dvor?

— Da. I uskoro će ti poslati svoje vračarice da pogledaju ranu na tvom koljenu. Sad si čuo.

Na Cvjetanovo čelo pala je Manfredu već poznata sjena. Zamislio se i zabrinuo. Još jedna kraljica-sablast nadvila se nad njegov život. Ona u Budimu splela je užarenu mrežu oko njegovog mozga govoreći mu o zlatu, o moći i sili, što će mu ih darovati obilato, kao nagradu za čin, na koji se on sve teže odlučuje. Ova druga će svojim strahom od njegove izmišljene priče o bolesti spriječiti taj čin. Ali će mu tako oduzeti zauvijek mogućnost da se domogne svega za čim žudi, darova one druge sablasne kraljice.

Više nego Manfredovu stvarnu prisutnost, osjećao je u sobi dvije sjene kako su se nadvile nad njega, podmuklo, podlo, iza leđa, a jedna i druga žele njegovu propast, premda govore drugim glasom i različite riječi.

— Što mi savjetuješ? — upitao je Manfreda izgubljeno.

Manfredo je prvo smicao ramenima, onda je mrštio čelo i pjevuckao, a napokon je rekao:

— Još danas ćeš malo prohodati vrtom. Vući ćeš lijevu nogu kao da te koljeno boli pri svakom koraku. Možeš li to?

— Hoću, — reče Cvjetan. — Od danas ću te slušati.

Izišli su zajedno i prošli dosta zapuštenim vrtom. Sjeli su na klupu od nedotjeranog drveta.

— Ovakvu nebrigu prema svojem dvorskom vrtu ne bi pokazao ni najsiromašniji plemić u mojem kraju, — reče Cvjetan.

— Ovdje nitko nema vremena za to, — odgovori Manfredo. — Kralju se mili lov u divljoj prirodi a kraljica preko dana ne ostavlja dvor. Samo usred noći izlazi sa vračaricama i po mjesečini beru trave od kojih kuhaju lijekove i razne napitke.

— A tko su onaj mladić i onaj dječak, koje smo maloprije sreli? Ti si im odao kraljevsku počast. Jesu li to kraljevići?

— Nitko ih tako ne smije zvati — zboq kraljice. Ona nema djece, a ona dvojica su Ostoja i Tvrtko, kraljevi nezakoniti sinovi.

— Bit će jednom krvi oko bosanske krune! — reče Cvjetan.

— Da, naročito sada, kad joj je kralj Tvrtko dao tako blještav sjaj. Kraljeva moć raste svakim danom... Ovladat će cijelom Dalmacijom...

— Misliš da će Sigismund mirovati?

— Ništa ne može Tvrtku...

Cvjetan se malo trgnu na ove riječi, kao da se sjetio nečeg. Skoro nehajno upitao je Manfreda:

— Reci mi, je li ovdje u dvoru prior vranski Ivan od Paližne?

— Sad nije, ali sam čuo da ga očekuju...

Cvjetan je šutio, zamišljen, odsutan. Prenuo ga je dodir Manfredove ruke i uzvik:

— Gle netko ide ovamo. Ti znaš tko je to. Molim te, vladaj se pametno, inače...

Mladi Tavelić podiže pogled. Gotovo je poskočio na klupi. Prema njima dvojici dolazio je čovjek njegova prezimena, njegov stric.

Zbunila ga je na čas mladolikost ovog čovjeka, kojem se približavala četrdeseta godina života. Zatim je prosiktao prijatelju na uho:

— Kasno je da se uklonim...

— Čemu? Ostani tu.

— Jesi li ga ti pozvao? — upita Cvjetan poluglasno, bijesno.

— Nisam. — odmahnu glavom Manfredo. — Ne bih se usudio. Znam da si kadar ponijeti se nedostojno. Zato te i sad molim...

Ušutio je. Redovnik je bio već posve blizu. Cvjetan je promatrao lice u kojem je bilo sličnosti s njegovim vlastitim. Vedrina se miješala sa ozbiljnošću. Jedna korjenita radost izbijala je iz krupnih smeđih očiju, a opet bila je osjenjena blagom sjetom, ne zbog sebe, niti nad sobom. Cvjetan je to dobro znao. Znao je da jedan Tavelić nije dospjeo od Velima do Sutiske zbog svoje koristi, kao što je drugi Tavelić stigao od Zagreba dovde — upravo zbog toga.

Ova usporedba, koja ga ispuni poniženjem, raspali u Cvjetanu bijes protiv strica u neizrecivoj mjeri. Hinio je da sastavlja kopču na svojem pasu, te nije podizao očiju na franjevca, koji se već pozdravljao sa Manfredom. Nije ustao sa klupe ni onda, kad Manfredo reče:

— Časni oče, ovo je moj drug Florio...

Fra Nikola se držao kao da ne primjećuje mladićevu nepristojnost.

— Još uvijek vam zdravlje ne služi kako bismo željeli, — reče. — Samo se odmarajte!

»Još me ispričavaš, — pomisli Cvjetan crven u licu i mrka pogleda. Zavalio se još više na klupi i upravio nepomičan pogled u redovnika.

— Ja vas od nekud poznam, — nastavi franjevac sa takvom sigurnošću u glasu da Cvjetan naglo ustade sa klupe.

— Bolje je za vas da se toga ne sjećate, — zareža mladić grubo. — Zbogom, redovniče!

I hitrim, čvrstim koracima udalji se.

Manfredo je bio preneražen. Govorio je uzbuđeno:

— Bolest mu je pomutila pamet. Oprostite mu, časni oče. Ne zna što radi. To mu se češće događa. Žao mi je siromaha...

— On nije bolestan, — odgovori fra Nikola. Zamislio se i isturio donju usnu kao u prkosu, ali to nije bio prkos. — Članovi moje loze rijetko boluju. On nije nikakav Florio, plemić iz Ugarske. On je Cvjetan, sin mojeg brata. Po kakvom je on poslu u bosanskom kraljevstvu, gospodine Manfredo?

— Oprostite mi, ali o tome ćemo govoriti kasnije. Još danas. Ali, sad moram požuriti za njim. Bojim se nekog zla...

XIII

Noć je ispunila neprovidnom tamom hodnike dvora. Dugo je vladala netaknuta tišina. Negdje pred ponoć zatreptale su iskre svijetla u dubini mraka, pomicale se sve bliže i pretvorile u crvene baklje.

Čudna povorka žurila je jedva čujnim koracima i silazila niz stepenice. Žene u crnim plaštevima, sa crnim koprenama prolazile su usnulim dvorom. Straža na vratima propustila ih je uz pozdrave, koji se upućuju gospodarima. Nikomu ovaj pohod nije bio neobičan. Svi su znali da to kraljica Doroteja sa svojim vračaricama izlazi u vrtove da traži tajanstveno bilje.

— Nastavit će se —

IZ KATOLIČKOG SVETA

Novi nemački nuncije Bafile stigao je na veliku sedmicu u Bonn. Na stanici ga je dočekao kardinal Frings i u ime episkopata poželeo mu dobrodošlicu. 26 aprila novi je nuncije predao predsedniku Republike Libkeju akreditivna pisma.

Papa je primio u audijenciju Filiberta Tsirinana, predsednika malgaške republike — Madagaskara, njegovu suprugu i Moreja, načelnika njegova kabineta.

Brojčano najjača ženska redovnička organizacija su Milosrdnice sv. Vinka Paulskog. Za tri stoleća njih je bilo 600 000, danas ih živi 45 000. Od toga u Evropi 31 042, u Aziji 540, u Africi 713, u Americi 8 351, u Oceaniji 456, a iza gvozdene zavese 3 753. One posećuju 400 000 bolesnika po kućama, davaju osnovno i stručno obrazovanje 450 000 učenika, 150 000 bolesnika neguju po bolnicama, 53 000 siročadi i 21 000 staraca žive u njihovim domovima. U 14 leprozerija neguju 4 500 gubavaca.

Togo je nova afrička slobodna država, proglašena 27 aprila 1960. Njena površina iznosi 55 000 km². Zemlja je vrlo siromašna, ima svega 1,25 miliona stanovnika, od toga 204 220 katolika i 24 300 katehumena, dakle 20% ukupnog stanovništva. Crkveno su podeljeni u nadbiskupiju Lome i biskupiju Sokode, kojima upravljaju misionari Društva za afričke misije i ap. prefektura Dapongo koju vode franjevci. Trenutno radi tamo 78 evropskih i 18 togoških svećenika. Svih redovnica je 108, od kojih 29 domorodnih. Osnovano je 41 župa i 490 pomoćnih stanica. Vlasti nisu protivne crkvi, pošto su svi članovi vlade do jednoga kršćani. U zemlji preovladava katolički duh.

Minhenski pomoćni biskup Neuhäusler je održao u Španiji oveći broj predavanja o značenju ovogodišnjeg svetskog euharistijskog kongresa. Njegova su izlaganja našla jak odjek u španskoj štampi. Dosad se prijavilo 6 000 Španjolaca na kongres.

Katolička novinska agencija u SAD slavi ove godine 40 godišnjicu rada. Uključena je u opštu katoličku organizaciju NCWC. Svoja sedište ima u Vašingtonu, a mreža njenih dopisnika obuhvaća sve zemlje. Agencija izdaje dnevno svoj bilten od oko 60 000 reči. Izlazi i na španskom i portugalskom jeziku.

Katolički učitelji. Od 75 600 nastavnika u katoličkim francuskim školama dve trećine su svetovne osobe. Njih pomaže oko 30 000 svetovnih svećenika i redovničkih osoba. Na poslednjem nacionalnom kongresu raspravljalo se o novim vladinim merama za pomoć tim školama.

Visoka Volta je dobila novog crnačkog nadbiskupa u osobi Msgr Pavla Zungrana na nadbiskupiju Uagaduguu. Vest o naimenovanju za nadbiskupa Msgr Zungrana je primio, kad je krštavao poslednjeg sina predsednika republike Morisa Jaomego u prisutnosti mnogih visokih ličnosti. Novi se nadbiskup rodio 1917 godine, za svećenika je bio zaređen 1942, u red belih otaca je stupio 1948, onda je produžio svoje studije u Rimu i položio doktorat iz crkvenog prava, a u Parizu licencijat iz socijalnih nauka. Poslednje vreme je bio profesor na bogosloviji u Kumi i ujedno župnik obližnje župe.

Omiljeni nadbiskup. Msgr Rafael Arias u Karakasu u Venezueli bio je samo 4 godine nadbiskup, kad je postao žrtva automobilske nesreće. Ali za kratko vreme učinio je vrlo mnogo, naročito na polju katoličkog školstva i odgoja. Za to vreme podignuto je 15 zavoda za dečake i 42 zavoda za devojke. Prigodom njegove smrti vladala je tri dana u zemlji narodna žalost. Saglasno je bilo mišljenje da je umro velik biskup koji je iskreno ljubio svoj narod.

Novi ambasador Haiti-ja. Papa Ivan XXIII je primio u zvaničnu audijenciju novog haitskog poslanika Žana Divinjo-a, prigodom uručenja akreditivnih pisama. Iza toga ambasador je posetio kardinala Tardinija, s njime se duže zadržao u državnom sekretarijatu i onda otišao u baziliku sv. Petra. To je znak da su se odnosi između Haitija i Svete Stolice popravili. Tamošnji katolici su većinom Crnci i mulati, ali su vrlo slabo poučeni i drže se starih poganskih tradicija i praznoverja. Došlo je do sukoba što su zemlji potrebni strani svećenici, a vlada ih ne želi.

Pariz je za 100 godina porastao od 1,7 miliona stanovnika na 3 miliona, njegova predgrađa od 250 000 na 2,7 miliona stanovnika. Za 10 godina sagrađeno je bilo 220 000 novih stanova. Parizu je potrebno 150 novih crkava, a vrlo nužno 51. Jedna nova crkva iziskuje najmanje 400—600 000 novih franaka.

Malmö. Jedini katolički švedski biskup Nelson posvetio je crkvu Krista Spasitelja u južnom švedskom pristaništu Malmö. Time je zaključen zamašan gradbeni program. Katolička škola i Dečji vrtić već služe svome cilju.

Papa je poslao kardinalu Višinskom, poljskom primasu, za Uskrs skupocenu umetno vezenu štolu. U propratnom pismu odaje kardinalu priznanje za njegov rad. Kardinal međutim nije primio papina pisma i poklona.

Kardinalu Rugambwi Papa je poslao pred Uskrs svog ličnog sekretara Msgr Capovilla. Kardinal se slučajno nalazio na klinici »Salvator mundi« zbog malaričnog napada. Sekretar je predao kardinalu misno odelo opremljeno grbom prijašnjeg i sadašnjeg pape. Pijo XII je Msgr Rugambwu imenovao biskupom, a Ivan XXIII kardinalom.

Školske sestre iz Menzingen u Švajcarskoj su za Uskrs promenile svoje redovničko odelo: sadašnje je jednostavnije i praktičnije. Vrhovna poglavarica M. Marija Motta je izjavila: Naše sestre imaju važnije poslove, nego da godišnje nebrojene časove doteruju svoj veo. Ta kongregacija ima 3 421 sestru u 468 kuća. Prošle jeseni bilo je generalnome kapitulu predloženo osam uzoraka odela: izbor je pao na najjednostavniji primerak. Tako ženski redovi i kongregacije polagano usvajaju predlog Pija XII. Sestrama, koje su u kongregaciji već 40 godina, dato je na slobodu da mogu zadržati staru uniformu.

Ministar prosvete Ujedinjene Arapske Republike odredio je da se u državnim školama povisi broj časova veronauke. Za kršćanske škole bio je postavljen posebni državni komitet sa zadatkom da se pojača kontrola nad obimnijom veronaučnom obukom.

Novi misionari. Vrhovni predstojnik štajlskih misionara Reči Božje predao je 86 članova svoje kongregacije dekrete za misije. Među njima ima 62 svećenika i 24 braće pomoćnika. Svećenici odlaze: 3 u Japan, 4 na Formozu, 6 u Ganu, 8 u Indiju, 9 u Kongo, 9 u Indoneziju, 11 na Filipine i 12 u Novu Guineju. Gotovo sva braća pomoćnici odlaze u Afriku i na Novu Guineju.

Engleski profesor Kameron je stekao glas marksističkog filozofa i publicista. 1944 godine se obratio na katoličku veru. Sada je postao redovni profesor filozofije na univerzitetu u Lidsu. To je prvi slučaj da je posle reformacije katolik zaposeo tako važnu naučnu stolicu na tom engleskom univerzitetu.

Protiv podizanja luksuznog hotela na Maslinskom brdu kustos Svete Zemlje Alfredo Polidori i jeruzalemski patrijarh Gori uložili su protest kod jordanske vlade. I predstavnici drugih kršćanskih crkava izrazili su svoje neslaganje s nacrtima američke družbe Hilton, koja namerava graditi objekt.

Papa brani današnju omladinu. Na generalnoj audijenciji 20. aprila u crkvi sv. Petra, gde je bilo prisutno 20 000 vernika, Papa je uzeo omladinu u zaštitu. »Bez obzira šta stariji katkada kažu o omladini, mladi ljudi od danas puni su energije, neustrašivosti i veselja«. Papa je spomenuo da je pre neki dan govorio s mladim katoličkim Kinezom o stanju katolika u Kini, što ga napunjuje nadom. Omladina sa svojim oduševljenjem pruža nadu za budućnost, da se svete slike u toj zemlji neće smatrati za stvar prošlosti. Na toj su audijenciji najjače bili zastupljeni Britanci i Nemci.

Objavljen je izveštaj međunarodne pomoći svećenicima na Istoku, koju vodi poznati belgijski pater Werenfried van Straaten, za prošlu godinu. Ukupni iznos vrednosti tih poklona iznosi 6 miliona nemačkih maraka. Bio je 21 auto, 186 motora, 19 860 paketa s odelom, jedna štamparska mašina, 38 tona papira, 11 498 lekova prema receptima, 100 tona životnih namirnica. Još je bilo poslanih 9 345 bogoslovnih knjiga i brevijara, 35 000 katekizama, 27 000 molitvenika, 1 270 misnih odela kao i 342 kg nadomesnih delova za auto.

P. Adenauer, sin nemačkog kancelara, položio je kamen temeljac za novu kapelicu u belgijskom hodočašću Banneux, koja će biti posvećena sv. Ivanki Orleanki, zaštitnici Francuske, i sv. Mihovilu, zaštitniku Nemačke.

Nezavisni Kongo broji 13 230 000 stanovnika, od toga 4 865 813 katolika i 604 663 katehumena. U 39 crkvenih teritorija radi 2 776 svećenika, od kojih 389 domorodaca.

Kongregacija svetih obreda je odlučila da će biti čudesa, koja su predložena za proglašenje blaženima i svetima, podvrgnuta strožim merilima. Lekari, istražitelji, koji možda ne pripadaju katoličkoj veri, moraju da se ističu dobrim glasom u stručnom znanju, a moraju biti poznati po visokim moralnim kvalifikacijama.

Pet engleskih pastora zaređeno. Kardinal Traglio, rimski provikar, podelio je sakrament sv. reda petorici bivših anglikanskih pastora, koji su prešli u katoličku Crkvu, studirali u engleskom zavodu sv. Bede u Rimu. To su 46 godišnji Rihard Johnson, 43 godišnji Filip Carpenter, 38 godišnji James Doughlas, 38 godišnji Kenneth Dain i 40 godišnji Alan Wilcox. Imenovani su bili zaređeni za svećenike u lateranskoj bazilici. Završetkom ove školske godine vraćaju se na službu u Englesku.

Poglavica Balabala iz plemena Wamba devet se godina kolebao da primi sveto krštenje, pošto je imao 30 žena. Konačno se to pitanje tako rešilo, da je sve žene osim jedne poslao njihovim kućama. Biskup Witiebols je poglavicu i njegovu ženu krstio, krizmao, podelio im svetu pričest i prisustvovao njihovoj crkvenoj ženidbi.

14 novih misijskih biskupa. Papa je 8 maja posvetio u crkvi s v. Petra 14 misijskih biskupa. S Papom su suposvećivali i pomoćni njujorški biskup Fulton Šin i kanadski titularni biskup Labri. Različni naglasak u molitvama odavao je karakter jedinstva svetovne Crkve u njenoj celoj mnogostranosti. Bili su posvećeni sledeći biskupi: Msgr Jago, nadbiskup iz Abidana (Slonova kost); Msgr Zungrana, nadbiskup iz Vagaduqu (Visoka Volta); Msgr Rakotomalala, nadbiskup iz Tananarive (Madagaskar); Msgr Busimba, biskup iz Goma (Belgijski Kongo); Msgr Noguči, biskup iz Hirošime (Japan); Msgr Deri, biskup iz Wa (Gana); Msgr Kilasara, biskup iz Moši (Tanqanjika); Msgr Galvin, ap. vikar iz Salomonskih ostrva; Msgr Rajaonarivo, biskup iz Miarinarivo (Madagaskar); Msgr Muldoon, pomoćni biskup iz Sidneja (Australija); Msgr Lwamisa, pomoćni biskup iz Mwanza (Tanqanjika); Msgr Hagan, biskup iz d'Okurpo (Nigerija); Msgr Širer, biskup od Multan (Pakistan). Osam od njih je afričkih Crnaca, pet belaca i jedan Japanac. Čitava crkvena ceremonija je trajala pet časova. Zaključila se papinim govorom. Afrika je bila brojno zastupljena, jer je bila izborom osam novih biskupa naročito počašćena. Papa gledajući u crkvi mnoštvo vernika iz celog sveta, kazao je da je ono što se tamo događa divan znak i uzvišen primer za uređen zajednički život i zajednički rad svih naroda sveta, po meri posebnih darova i zvanja svakog pojedinca. »Kristova je Crkva uvek tamo prisutna gde se odlučuje sudbina naroda. Crkva nije od juče, već živi kroz 20 vekova i bori se, ne oružjem sile, nego oružjem ljubavi, molitve i žrtve. To je oružje nepobedivo, jer je oružje njenog božanskog osnivača.«

Apostol Srca Isusova umro. U Valparaiso u Čileu je umro u starosti od 85 godina glasoviti apostol štovanja Srca Isusova p. Mateo Krauli Bevi, koji je pripadao kongregaciji otaca Presvetog Srca. P. Mateo rodio se u Peruu. Otac mu je bio Englez, majka Peruanka. G. 1891 stupio je u spomenutu kongregaciju, a 1898 bio zaređen za svećenika. Pročuo se po svetu kao revnosni apostol štovanja Srca Isusova. 1907 je došao u Evropu i vrlo uspešno širio posvetu obitelji presvetom Srcu. Papa Pijo X je blagoslovio njegovo delo. P. Mateo se odlikovao izvanrednim govorničkim darom i znanjem mnogih jezika. Sve do 1946 godine putovao je po svim kontinentima i postizavao velike uspehe. Poslednjih 14 godina mnogo je telesno trpeo. Duže vremena se lečio u Kanadi, ali poslednje dane proživeo je u Čileu. Govorio je i pisao sve dok ga nisu potpuno izdale snage. P. Mateo spada u red velikih katoličkih ličnosti našeg veka.

Žrtve apostolata. Oko 9 časova uveče 8 maja vozili su se autom p. Tong i jedan član Marijine Legije, da u mestu Long-Tan organizuju verske svečanosti pod okriljem Marijine Legije. Nepoznati napadači prvom paljbom su ranili svećenika, a drugom ubili njegova pratioca. Tako dakle ni u Južnom Vietmanu ne ide sve glatko, nego se proliva i krv za Krista. U istoj se zemlji desilo i sledeće: Milosrdnice sv. Vinka vodile su bolnicu za gubavce u Ben-San nekih 40 km od Saigona, vietnamske prestonice. Nepoznati napadači napali su bolnicu, zatvorili svećenika i čč. ss. onda odneli što se moglo, ostalo spalili. — Sličan napad se desio u La-Ma na Marijino svetište. Napadači su bacili granatu kroz prozor u crkvu, uznemiravali u bližnjoj kući časne sestre, tražili svećenike, koji su uspeli pobeći, onda provalili u crkvu, razbili kipove, pocepali slike, odneli šta su smatrali korisnim.

U Djeru u Mađarskoj vlasti su odlučile da se nastavi sa podizanjem spomenika svetom Stefanu, prvom mađarskom kralju, tamo gde se prekinulo 1938 godine.

G. K. Pitanje: Zar nije ove godine izvanredno mnogo katastrofa: avionske nesreće, zemljotresi, navala skakavaca, velike poplave, tajfuni, pešćani nanosi u istočnoj Evropi, mrazevi, suše? Zar nije to posebna kazna kojom Bog udara grešni svet? Odgovor: Bog upravlja svetom. Bez njegove volje ne padne nijedan vrabac sa krova, ne padne nijedna kosa sa glave. Prirodno je da se čovek upita kad ga zadesi nesreća šta sam sagrešio. Braća egipatskog Josipa videla su u nevoljama koje su ih snašle u Egiptu kaznu Božju što su prodali svog rođenog brata. Jevreji su mislili da je svako zlo kazna za greh, dok mi kršćani verujemo da Bog nevoljama i dobre ljude kuša i usavršava. Ako pogledamo u istoriju, vidimo da su se događale i veće i teže katastrofe, naročito zarazne bolesti — kuga i crne boginje. Posle prvog svetskog rata takozvana španska bolest pomorila je oko 20 miliona ljudi, dva puta toliko koliko rat sam. Danas se stanovništvo uprkos tolikih i raznih nesreća ipak neverovatno brzo množi, napose u Africi, Aziji i Latinskoj Americi. Svakako katastrofe su vrlo očit dokaz za čovekovu nemoć i ograničenost. Uprkos tehničkim i naučnim uspesima čovek neće nikada postati potpuni gospodar sveta, Bog drži čvrsto sudbinu sveta u svojim rukama i traži da mu se čovek klanja.

H. K. Pitanje: Da li su se zapadnjaci uvek krstili celom šakom, a istočnjaci sa tri prsta? Odgovor: Znak svetog križa doživeo je kroz kršćansku istoriju mnoge promene. Za vreme Tertulijana činio se znak svetog križa palcem u obliku velikog slova T. Za vreme kristoloških borbi, monofiziti su se krstili jednim prstom u znak da se drže svoje jeretične nauke da je u Kristu samo jedna priroda. — Njihovi protivnici su činili znak križa sa dva prsta ispovedajući time da su u Kristu dve prirode. Na zapadu se od 8 — 13 veka činio znak križa sa tri prsta, dok se tad na Istoku krstilo sa dva prsta. Kasnije se zapadni običaj preneo na istok, a na zapadu se počeo činiti znak križa celom šakom, iako je ponegde ostao običaj da se čovek prekrsti samo palcem, što liturgija traži kod evandelja. Nije bitno kakvim se znakom krstimo, nego važno je da to činimo pobožno i sa svetim poštovanjem.

J. S. Odgovor: Ne treba da vas vređa rubrika: Tko ne pozna Svetog Pisma, ne pozna Krista. Rubrikom se pozivaju vernici da po mogućnosti rado čitaju Sveto Pismo, koje nam sam Bog šalje i njime nam objavljuje svoje misli i svoju volju. Ako nemate mogućnosti da čitate Sveto Pismo, ali ste dobro učili veronauku, pažljivo slušate nedeljom i blagdanom poslanicu i evandelje te redovito slušate propoved, svakako imate izvesno poznavanje Svetog Pisma, a time i poznajete Krista. Može se desiti da obični vernik koji nije nikada čitao Svetog Pisma, bolje poznaje Kristov duh i Krista više ljubi, nego svećenik koji dobro poznaje Sveto Pismo. Ali prirodno je da toliko bolje poznajemo Krista, koliko većim interesom proučavamo Sveto Pismo, napose Evandelja, odakle tako divno zrači lik Kristov.

S. J. Odgovor: Rimljani su rimskom caru Trajanu priredili trijumfalan prijem, kad se pobedonosno vratio iz Rumunije koju je pokorio i prisajedinio rimskoj imperiji. Zašto bi se čudili što će nebeski Otac prirediti trijumfalnu manifestaciju svome Sinu Isusu Kristu i njegovim vernim sledbenicima na kraju sveta, kad će biti uništeni svi neprijatelji Kristovi, poslednja od njih smrt. Tada će se javno pred čitavim svetom očitovati mudrost, pravednost i moć Božja u upravi sveta, tada će se pred svima otkriti pravo lice svakog čoveka, dobri će dobiti naknadu za podnesene nepravde, a zli će biti i javno žigosani i kažnjeni.

K. M. Pitanje: Zašto se služi misa latinski: Odgovor: Nije tačno, da se svuda po svetu misa služi latinski. U istočnim obredima ne služi se misa latinski. U Primorju i Dalmaciji misa se služi po rimskom obredu ali staroslavenski. Istina je da se ogromna većina, možda nekih 97% katolika, služi latinskim jezikom u svetoj misi. Crkva ljubomorno čuva latinski jezik i gaji ga kao vezu koja povezuje sve katolike latinskog obreda širom sveta.

S. M. Odgovor: Ne treba da se uznemirujete što niste potpuno sigurni izvesnošću vere da ćete doći u nebo. Ne možete tražiti za sebe više nego je bilo dato apostolu Pavlu. On mirno priznaje da nije apsolutno siguran da je pred Bogom opravdan, kad kaže: „Jer ničemu nisam svestan, no u tom nisam opravdan, a koji mene sudi, Gospodin je" (1 Kor 4, 4). Čovek može u svojem sudu pogrešiti, a Bog nepogrešivo sudi. Stoga na drugom mestu kaže da treba u strahu i trepetu raditi na spasenju svoje duše. Ali smemo opravdano moralnom izvesnošću suditi da smo u posvetnoj milosti, a ako nam savest ništa ne predbacuje, pa se pobožno molimo, brižno se čuvamo greha, revnosno radimo na spasavanju bližnjega, preziremo naslade sveta, svladavamo samoga sebe i gajimo detinju pobožnost prema BDM.

D. O. Pitanje: Da li se već nešto detaljnije zna kad će biti budući opšti crkveni sabor: Odgovor: Očekuje se da će Papa uskoro posebnom enciklikom sazvati nagovešteni koncil za kraj 1962 godine. Svakako se u Rimu žurno proučavaju predlozi koje su poslali biskupi, vrhovni predstojnici muških redova, katolički univerziteti.

Č. K. Pitanje: Kakav je bio stav glasovitog francuskog atomskog fizičara Pierre Leconte du Nouy o veri? Odgovor: Taj moderni naučnik se svoje vere nije stideo, što nam najbolje potvrđuje sledeća njegova izjava: „Svaki pokušaj da si predstavimo Boga, znači detinjariju koje se čovek stidi. Isto je tako teško predstaviti si Boga kao elektron. Pa ipak, mnogo ima ljudi koji ne veruju u Boga, jer nisu sposobni da si ga predstave. Zaboravljaju da ta nesposobnost nije još

dokaz da Boga nema. u elektron međutim čvrsto veruju".

S. F. Pitanje: Da li je moguće da je katolički biskup Salamon Ferras bio oženjen, da je imao sedam sinova i kćeri te da se zabavljao sa svojom unučadi, kako ga prikazuje slika u novinama. Da li je istina da je takvog biskupa Papa još primio u posebnu audijenciju? *Odgovor:* Salamon Ferras je tek pola godine katolik, on je obraćenik. Rodio se u prezbiterijanskoj sekti u kojoj je postao pastor. Sve protestanske vere dozvoljavaju svojim verskim predstavnicima da se žene. Tako je Ferras kao protestanski pastor imao 7 sinova i kćeri, što je sasvim normalno. Ono šta ga uzdiže u našim očima jeste da je neprekidno tražio istinu, savršenije i savršenije kršćanstvo, dok nije u 78 godini života svom dušom se okrenuo katoličkoj Crkvi i nakon dvogodišnjeg razmišljanja bio primljen 8 decembra 1959 u krilo katoličke Crkve. Pre no što je Ferras postao katolik, primio je u nekoj raskolnoj brazilijanskoj verskoj zajednici biskupsko ređenje. Oblači se kao katolički biskup sa križem na prsima. Papa mu je rado ispunio želju i 80 godišnjeg sedog obraćenika primio u audijenciju.

D. O. Odgovor: Duhovno srodstvo postoji samo između kuma i kumčeta na krštenju i krizmi. To duhovno srodstvo ne prelazi na druge osobe. Isto tako, zna se, postoji duhovno srodstvo između krstitelja i kršćenika, biskupa koji krizma i krizmanika.

S. E. Odgovor: Kušanjem jela po svojoj službenoj dužnosti kao kuvarica niste prekršili svoj zavet. Iz opravdanog razloga svaki vam ispovednik može promeniti zavet, eventualno vas od njega osloboditi. Pokornička dela za obraćenje grešnika velik su apostolat te imaju visoku vrednost pred Bogom.

L. M. Odgovor: Na ovom svetu sa dušama pokojnika ne mogu razgovarati ni svećenici ni svetovnjaci.

B. Č. Odgovor: Zahvaljujem vam za poslane slike. U mnogim državama razne se ženske redovničke zajednice modernizuju u oblačenju te nose jeftinija, zdravija i jednostavnija odela, koja manje padaju u oči.

B. K. Pitanje: Zašto treba svake godine blagosiljati kuće, dok slike, kipove i drugo samo jednom blagosiljamo? *Odgovor:* Crkva vas ne obavezuje da dajete blagosloviti svoju kuću svake godine. Potpuno vam je na volji da pozovete svećenika o Sveta tri Kralja ili ne. I mnogi drugi blagoslovi davaju se svake godine: sv. Blaža, sv. Stjepana, itd. Svakim se blagoslovom stiče Božji blagoslov, a taj nam je koristan.

K. B. Pitanje: Da li se šećer, čokolada, bonboni što se sve topi u ustima, ima smatrati tvrdom ili tekućom hranom obzirom na post pre sv. pričest? *Odgovor?* Nadležna rimska kongregacija je kazala da su to tvrda jela obzirom na euharistijski post.

3. Pitanje: Da li važi misa, ako svećenik na prikazanju ulije veću količinu vode, tako da u kaležu nije više pravo vino? *Odgovor:* U obično pravo vino od grožđa sme se uliti najviše do jedne četvrtine vode. Ako svećenik ulije više od jedne četvrtine vode u kalež, materija je nevaljana, a time nevaljana i sveta misa.

4. Pitanje: Zbog kojih greha će Isus na sudu grešnike kažnjavati paklenim mukama? *Odgovor:* Isus nije nigde objavio potpuni spisak tih greha. U svom govoru o strašnom sudu (Mt 25, 42—44) Krist nabraja prvih šest telesnih dela kršćanskog milosrđa. U Besedi na gori Isus traži da moraju dobra dela: molitva, post i milostinja biti iz čiste plemenite nakane, inače pred Bogom nemaju vrednosti. U priči o svadbi (Mt 22, 11 — 14) Krist vrlo jasno kazuje da će svaki onaj koji dolazi na sud Božji bez svadbenog ruha posvetne milosti, doći u pakao gde će biti jaukanje i škrgut zubi, bez obzira protiv koje se zapovedi teško ogrešio.

5. Pitanje: Četvrta Božja zapoved obećava dug i srećan život na zemlji. U koliko neko ne želi dugo živeti, zar može mirne savesti kršiti tu zapoved? *Odgovor:* Bog bezuslovno traži od svakog čoveka da vrši sve njegove zapovedi, inače snosi sve posledice koje čekaju grešnike. Na četvrtu Božju zapoved, koja jednako obavezuje kao sve ostale, Bog je vrlo mudro nadovezao obećanje vremenitog dobra, naime dug i srećan život. Održavanje te zapovedi stvara red i mir u ljudskoj zajednici, a u miru i redu položeni su najbolji uslovi za dug i srećan život.

S. P. Pitanje: Zašto se vernici mole pred jaslicama ili pred križem, a ne pred živim Isusom u tabernakulu? Zar ne znači to davati prednost slici pred zbiljom? *Odgovor:* Ne smemo preterivati. Samo po sebi je ispravnije moliti se pred živim Isusom, nego pred njegovom slikom. Ali ne smemo zaboraviti da je i euharistijski Isus sakriven. Kako smo mi ljudi i u našem verskom životu vezani na čulne pobude: lepe slike i kipovi, umetnički sagrađene crkve, lepo ureseni oltari, pobudno crkveno pevanje i fina misna odela, sve nam to pomaže i u pobožnosti. Zašto bismo se onda farizejski sablažnjavali da vernik o Božiću klekne kod jaslica, te ih ogledava a ujedno i slavi Božje milosrđe koje nam je poklonio samog Sina Božjega.

A. G. Odgovor: Ivan je Krstitelj zaštitnik kršćanske umerenosti i apstinenata. Dobro je da se molite za alkoholičara, ali ozdravljenje zavisi i od vlastite dobre volje dotičnog bolesnika.

NAKANE APOSTOLATA MOLITVE. Jul 1960: Srce Isusovo, čuj nas, molimo te, da bi se kršćanska istina krepko oduprla prevarama i obmanama svih protivnika. — Srce Isusovo, čuj nas, molimo te, da bi pučke misije u Latinskoj Americi donosile temeljite i stalne uspehe.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20 — Tek. račun 101-704-3-533. Grafičko preduzeće »SRBOŠTAMPA« — Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXIX BROJ 8 BEOGRAD, AVGUST 1960 CENA 20 DIN.

BLAGOVEST

VERSKI MESEČNIK

Mihael Pacher: KRALJICA NA NEBO UZNESENA

Uznesena je Marija u nebesku odaju, u kojoj Kralj kraljeva sedi na zvezdanom prestolju.

U novije vreme letovanje sve više ulazi u godišnji raspored gradskog života. Ljudi koji mesecima žive utesnjeni između četiri zida svog stana osećaju potrebu prigodom svog godišnjeg odmora provesti nekoliko nedelja u prirodi: na moru, u lečilištima, u planinskom svetu ili barem na selu.

Što su gradovi veći i time nepovoljnije stanbene prilike, toliko više socijalna skrb za zdravlje gradske omladine i radnih ljudi nameće potrebu obezbediti zainteresovanima letovanje.

Način života i rada se tokom decenija nešto izmenio. Ranije su odlazili na letovanje gradski slojevi i školska omladina, danas im se pridružilo i radništvo. Najmanje je taj proces obuhvatio seljaka koji ima u to godišnje doba najviše posla. No, on je obično zdraviji, pošto živi u prirodi, a i materijalna sredstva su zanj nepovoljnija.

Peta Božja zapoved obavezuje čoveka da se brine za svoje zdravlje. Ako je bolestan, mora se lečiti; kad je umoran i iscrpljen treba mu odmora, duševnog i telesnog, da si povrati istrošene snage, odmori se od prenapetog rada da može onda nastaviti sa poslom na svom radnom mestu.

Promena je vazduha čoveku redovno korisna. Napetosti, koje su se mesecima taložile, za vreme odmora popuste i nestanu. S izvesne daljine ispravnije procenjujemo vrednost našeg radnog druga, a drugi i naš. Što je remont za mašine, to je godišnji odmor za radnog čoveka.

Čovek je više nego samo radna mašina. Ljudski duh čezne za novim znanjem, novim doživljajima. Promena razveseljuje, kazali su stari. Letovanjem, putovanjem otkrivamo nove krajeve, nova mesta, nove ljude. Proširuje nam se znanje, zapažamo druge običaje, upoznajemo nove misli, druga shvatanja. Sklapamo s ljudima nova poznanstva, prijateljstva. To je samo po sebi dobro, doprinosi bratstvu i jedinstvu među narodima i državama. Tako se izmenjuju misli, iskustva, vrši se izmena kulturnih tekovina.

Na letovanju čovek ima više vremena, mirnije može da promatra svet oko sebe, zemlju, kulturne spomenike, narod kako živi, pa lakše diže svoje misli k Bogu. Sve naše Primorje oko Jadrana prava je izložba religiozne arhitekture i umetnosti. Sve nam to govori o velikoj kršćanskoj prošlosti koja je oblikovala narod tih pokrajina.

Promenjena okolina sa svojih hiljadu pojava u prirodi ostavlja jači utisak u duši, nego ona što je kod kuće svakog dana gledamo. To nas potstiče na razmišljanje o Onome koji je svet i sav njegov ukras zamislio i svemogućom rukom stvorio. Priroda je velika knjiga koju je Bog napisao o sebi i koju može svaki razuman čovek čitati.

Psalmist promatra prirodu i uzvikuje: »Gospodine, Gospodine naš, kako je divno ime tvoje po svoj zemlji! Uzdigao si veličanstvo svoje nad nebesa! Iz usta dece i dojenčadi pripravio si hvalu sebi protiv svojih protivnika, da obuzdaš neprijatelja i mrzitelja!« (2 Ps 2, 3). Psalmist se oseća pred silnim Bogom neznatan i nemoćan, pa toliko zahvalniji što se tako silni Bog zauzima za sićušnog čoveka.

Veliki kompozitor Betoven je voleo šetnje u prirodi gde je prisluškivao njene zvuke koji su ga nadahnjivali za velika umetnička dela. Jednom je razgovarao s prijateljem o toj prirođenoj ljubavi prema prirodi: »Kad uveče posmatram nebo i zadržavam svoje oko na svetlim nebeskim telima koja se kreću svojim putanjama večnom zakonitošću... tada se digne moja duša k Izvoru, odakle sva stvorenja potiču.« Kad je iza toga iznio mišljenje da ni najdarovitiji čovek nije sposoban inspiraciji takvih časova dati savršen oblik bilo glasom, bojom ili čekićem, pokazao je prema nebu i rekao: »Jeste, odande mora izlaziti sve što ljudsko srce podiže. Inače čovek može stvarati samo note i telesa bez duše. Duša mora žuditi za Izvorom iz kojega je izašla, i jedino istrajnom delatnošću može slaviti Stvoritelja i Svedržitelja stvorova, beskrajne prirode.«

Kako valja provoditi letovanje? U katoličkim zavodima vidi se katkada na zidovima natpis: »Bog me vidi«. Ta misao mora pratiti svakog katolika na svim putevima njegova letovanja. Kao što građanin nije nikada oslobođen dužnosti poštovanja prema svojim državnim poglavarima, vojnik vernosti domovini, tako nije ni katolik nigde i nikada oslobođen obaveze da se mora uvek i svuda vladati kao verno dete svete katoličke Crkve. I na ferijama primamo bez prekida darove iz Božjih ruku, pa ga ne smemo kao nezahvalna deca zaboraviti i prezreti.

Svakodnevne molitve, večernji ispit savesti, nedeljna sveta misa, sve to spada u dnevni i nedeljni program svakog katolika i za vreme ferija. Šta bi se stideo činiti kod kuće, toga se moraš stideti i među strancima. Bog je svuda isti.

U nekim letovalištima posvećuje se naročita pažnja turistima. Katkada ima poseban svećenik da mogu turisti s njime razgovarati. Priređuju se verska predavanja i organizuju debatne večeri, davaju crkveni koncerti, na raspoloženju su čitaonice s verskim knjigama i časopisima. Dešava se da osobe koje su kod kuće verski mlake, na ferijama se probude i počnu religioznim životom. Mnogi poznati konvertiti su se na putovanjima i letovanjima obratili.

Moramo znati da svaki turist predstavlja u svetu svoj stalež, svoj narod, svoju državu. Prema njegovom vladanju, njegovom životu domaćini će suditi o njegovoj zemlji. Ne smem sramotiti svoju vlastitu kuću!

Kršćanski zakon ljubavi prema bližnjemu obuhvata sve ljude, svakog pojedinačno. Nemoj zaboraviti: kako što ne smeš sablazniti svoje dete, ne smeš ni tuđe. Kad bi ljudi u svakoj stranoj ženi gledali sliku svoje majke, a žene u svakom muškarcu svoga oca, koliko manje bludnih greha bi uprljalo letovališta i divnu Božju prirodu.

Kako se osećaju pobuđenim domaćini, ako se stranac kod njih uzorno vlada. Američki olimpiski trkač Metcalf se u početku odlučujuće trke 1936 godine u Berlinu pred punim stadionom prvo prekrstio, onda počeo trčati. Postigao je srebrnu medalju. Prošle zime u Skvo Valiju veliki olimpijski asovi redovno su posećivali molitveni centar koji je bio za njih podignut u kalifornijskim planinama. Jedna mala katolička župa u Srbiji bila je ohrabrena i poživljena, kad je kroz nedelju dana jedan crnački student iz Afrike redovno dolazio na svetu misu i pričest.

Vreme određeno za telesni odmor i zdravlje mora služiti i duši da se osveži i približi Bogu.

BLAŽENI AUGUSTIN KAŽOTIĆ

(Nastavak)

Teškoće i progoni

Već prije bl. Augustina Kažotića bile su u zagrebačkoj biskupiji teške prilike. Neki velikaši su otimali i pustošili crkvenu imovinu, te je i biskup Kažotić imao s tim neprilike. Papa je bio gotovo jedini, ali zato snažni branitelj i tješitelj zagrebačkog biskupa.

Kad je Papin poslanik kardinal Gentilis boravio u Zagrebu u rujnu 1308 g., potužili su mu se redovnici zagrebačke i susjednih biskupija na plemićka nasilja. Gentilis je saslušao tužbe redovnika te je 9 rujna upravio iz Zagreba na hrvatsko ugarsko plemstvo pismo, u kome je pozvao plemiće, neka se okane nepravda prema samostanima.

U isto vreme potužio se kardinalu Gentilisu i biskup Kažotić. Spomenuo mu je, kako knezovi Babonići već osam godina nepravedno drže u svojoj vlasti biskupsku utvrdu Medvedgrad. Nju je nekoć zajedno s kaptolom uz pristanak kralja Bele III sagradio zagrebački biskup Filip (1247—1262), da bude zaštita biskupiji protiv navale onakve bujice, kao što je bila tatarska.

Godinu dana kasnije, u mjesecu lipnju 1309., sastao se prigodom Karlova krunisanja sabor u Budimu. Njemu je prisustvovao i zagrebački biskup Augustin. Pred sakupljenim crkvenim dostojanstvenicima potužio se na Babonićе, koji su nezakonito držali Medvedgrad. Prisutni biskupi su poduzeli korake za Augustina, ali ni to nije mnogo pomoglo.

Istom g. 1313 došlo je do nekakve nagodbe. Biskup Kažotić i braća Babonići su 10 lipnja sklopili i potpisali ugovor. Ban je Stjepan Babonić priznao, da je zagrebački biskup pravi vlasnik Medvedgrada, a on je zasada tek

njegov kastelan. Zagrebački kaptol je pristao na tu nagodbu i kralj Karlo ju je listom 21 veljače 1318 potvrdio.

Osim te velike parnice, imao je Augustin i drugih većih i manjih sporova s plemićima zbog otimanja crkvenih posjeda. Tako se zna, da je župan Ladiha prisvojio sebi neku biskupsku zemlju u Vrbasu (kod današnje Banje Luke), koji je kraj tada spadao pod zagrebačku biskupiju. Ladiha se jedno vrijeme izgovarao, a onda jednostavno. šutio. Tek za njegovih nasljednika biskup Augustin je izdao naredbu, da se crkveni posjed oduzme od prkosnih plemića.

U to je doba položaj Crkve u svijetu uopće bio težak. Plemići su u Italiji pljačkali crkvenu imovinu, napadali svećenike i vrađali samoga Papu, te se novoizabrani papa Klement V nije ni usudio poći iz Francuske u Rim. To je još više ohrabrilo nezasitne plemiće, koji su otada sve više plijenili Papine i druge crkvene posjede. Bolje prilike nisu bile ni u Francuskoj. Tu je sam kralj na različne načine otimao crkvenu imovinu, da može voditi ratove. Kruta sila i sebičnost francuskog kralja prisilila je samoga Papu i crkveni sabor u Vijeni 1311 na raspuštanje viteškog reda templara, da tako njihovi posjedi dođu kralju u ruke.

Slično su teške prilike bile u Hrvatskoj i Ugarskoj, a najteže upravo u zagrebačkoj biskupiji. Protiv biskupa Augustina Kažotića, dobroga i svetoga pastira duša, ustali su vojvode, knezovi, baruni, plemići i drugi pljačkajući mu imanja. No on ipak nije upotrebio oružane sile. Svetačka poniznost mu je pomogla, da je mogao ostati strpljiv i miran. Jedina mu je nada i utjeha bio u tim danima Papa Klement V. Njemu je u daleki Avinjon poslao svoju žalbu i ispripovijedao mu svoje nevolje i progonstvo.

Papa je lako shvaćao nevoljnoga Augustina. 21 prosinca 1314 napisao je pismo zadarskom nadbiskupu te biskupima pečuškom i đurskom. U tom je pismu zapovjedio, neka zaštite i pomognu zagrebačkoga biskupa.

Ni prijetnja i blagost pape Klementa V nije koristila. Nasilja su se i dalje ponavljala na posjedima zagrebačke biskupije. Augustin je bio prisiljen tražiti zaštitu kod kralja Karla I. Kralj je izdao protiv buntovnika i pljačkaša stroge odredbe.

Pokvarenost među hrvatskim plemićima bila je tada tolika, te se oni nisu više obazirali ni na kraljevu silu ni na Papin ugled ni na zajednički i složan nastup biskupa. Crkvena je imovina i dalje pljačkana.

Uslijedila su razna Papina pisma, ali nisu donijela Augustinu koristi. Plemići su i dalje na razbojnički način otimali i pustošili crkvenu imovinu. Nije bilo dosta, što su opljačkali vlastelinske dvorove, provaljivali su čak u crkve, pokrali zlatne i srebrne poklone pobožnih vjernika, pa ako bi im se tko usprotivio, nisu se žacali pograbiti mač i u crkvi proliti krv branitelja Božjih oltara.

Siromašan pastir

Augustin Kažotić biskupovao je doduše u bogatoj zagrebačkoj biskupiji ali bogatstva nije imao. Razlog je tome, što su mu plemići i građani pljačkali imovinu. Od onoga, što mu je preostalo, razdavao je siromasima, te na koncu nije imao ništa. Bio je siromašan duhovni pastir velikoga stada prostrane zagrebačke biskupije, i to tako siromašan, da nije mogao platiti ni dara, koji se običavao davati Papinom dvoru.

U arhivi Apostolske komore, koja se brinula za prihode i izdatke Papina dvora, sačuvali su se zanimljivi podaci o Augustinu. Iste godine 1303. kad je Augustin imenovan biskupom, oslobodio ga je papa Benedikt XI od plaćanja desetine. No opći crkveni sabor u Vijeni g. 1311 do 1312 je odredio, da i on mora u ime zagrebačke biskupije plaćati desetinu, i to svake šeste godine. Biskup nije udovoljio ovoj saborskoj odredbi zato, što su mu pljačkaši raznijeli imovinu, pa nije imao novaca.

Iz knjiga iste Apostolske komore znamo još za jednu novčanu nezgodu Augustinovu. Prigodom svoga imenovanja za biskupa trebao je po tadanjim običajima platiti dve pristojbe. Koliku je pristojbu morao platiti Augustin ne znamo sigurno. Obećao je 400 forinti, ali je tek poslije više od godinu dana mogao platiti 200 forinti. Zabilježeno je u listoj arhivi, da Augustin nije platio prigodom svoga pohoda u Rim, da kao biskup podnese izvještaj o svojoj biskupiji, uobičajene pristojbe.

Sve to znači, da je Augustin bio siromašan pastir i nije imao novaca. Najprije ih nije imao, jer je prije imenovanja za biskupa bio obični redovnik, a kasnije ih nije imao, jer mu je imovina bila opljačkana.

Biskup u Lučeri

U ljetu g. 1322. ostala je bez biskupa biskupija u talijanskom gradu Lučeri, koja se nalazi u istočnom kraju srednje Italije. Papa Ivan XXII imenuje novim lučerskim biskupom Augustina Kažotića, a na njegovo mjesto postavi Jakoba Korvinca. Prije polaska u Lučeru svratio je Augustin Papi, s kojim se zacijelo mnogo razgovarao o svojoj dosadašnjoj i budućoj biskupiji.

Zbog kojega je razloga Augustin otišao iz Zagreba i pošao u Lučeru, nije nam poznato. Kao lučerski biskup imao je zadaću očistiti tamošnju biskupiju od saracenskog krivovjerja i običaja.

Njegov život i rad u Lučeri trajao je skoro godinu dana. Kroz to kratko vrijeme svuda se pokazala njegova svetost i revnost za spas ljudskih duša. Sve ga je poznavalo kao Božjega čovjeka i susretalo sa štovanjem.

Dobri Augustin prepatio je mnogo zla u Hrvatskoj poradi ljudske zlobe i gramzivosti. Sile su ga već počele ostavljati, te u Lučeri nije mogao ni razviti veće apostolske djelatnosti. Već

u prvoj godini biskupovanja u novoj biskupiji zatekla ga je smrt. Bilo je to 3 kolovoza 1323 godine.

Štovanje bl. Augustina

Glas o svetosti bl. Augustina raširio se brzo iza njegove smrti. To nam svjedoči pismo Karla, vojvode kalabrijskog, pisano 9. listopada 1325., dakle dvije godine nakon biskupove smrti. U tome pismu vojvoda Karlo moli papu Ivana XXII, da bi pokojnog lučerskog biskupa Augustina proglasio svetim. Poziva se ne samo na njegov sveti život, već i na mnoga čudesa, koja su se dogodila u kratkom roku od dvije godine iza njegove smrti.

Drugi dokaz, kako je Augustin bio štovan u Italiji, jest nadpis ispod njegove slike u trevizijskom samostanu. Taj nadpis je nastao oko g. 1350., a glasi ovako: »Blaženi brat Augustin iz Trogira pokrajine Ugarske, reda Braće propovjednika, biskup lučerski. Bio je uzor čistoće, škola kreposti, vatreni i veoma revan propovjednik; odlikovao se premnogim čudesima.«

Najvažniji dokaz, da je bl. Augustinu iskazivano štovanje u Italiji, jest časoslov, sastavljen njemu u čast.

G. 1643 grad Lučera izabrao je Augustina za svog osobitog branitelja i zaštitnika. Na obljetnicu Kažotićeve smrti 3 kolovoza narod je mnogo dolazio na njegov grob. Njegove relikvije su bile izložene na javno štovanje.

Augustinovi nasljednici na zagrebačkoj biskupskoj stolici govoreći o njemu zovu ga: časni, sveti čovjek, pobožni biskup, veliki biskup, svete uspomene itd. Biskup Martin Brajković je oko 1645 g. uveo u zagrebačku biskupiju na dan 3. kolovoza časoslov u čast bl. Augustinu. Godine 1747 smještene su u zagrebačkoj katedrali dvije slike i kip bl. Kažotića. U Lupoglavu je g. 1818 sagrađena crkva bl. Augustina.

U selu Vugrovcu kod Zagreba te u slavonskom selu Cerniku nalazila se u 17. i 18 stoljeću lipa, koju je narod zvao »sveto drvo«, »lipa sv. Augustina«. Predaja je tada postojala da je te lipe zasadio sam Augustin, neka bi bile narodu lijek u različnim bolestima.

Tokom godine 1700 istraživali su u Rimu, odkada postoji štovanje bl. Augustina. Nakon proučavanja sv. kongregacija obreda stvorila je zaključak, da se prepušta štovanje bl. Augustina za biskupije: zagrebačku, trogirsku i lučersku te za dominikanski red. Taj je zaključak potvrdio Papa Klement XI. 4 travnja 1702.

U posljednje vrijeme počelo se misliti i o kanonizaciji bl. Augustina Kažotića. U tu svrhu povedena je akcija za proširenje njegova štovanja. Isto se poliće na molitvu, da bi Bog novim čudesima proslavio bl. biskupa te tako pospješio njegovu kanonizaciju.

Diecezanski promicateljni odbor za kanonizaciju bl. Augustina Kažotića izdao je prošle godine životopis blaženikov, što ga je prema najnovijim izvorima napisao Msgr Alfred Ciampi, dekan katedralne crkve u Lučeri.

Ove se godine organiziralo Duhovno hodočašće pre svega hrvatskih biskupija u Trogiru, gdje se u određeni dan u crkvi sv. Dominika pred svetim moćima bl. Augustina Kažotića posebno moli za potrebe pojedine biskupije i služi posebna misa. Odbor je izrazio želju da se dotičnu nedjelju u pojedinim biskupijama propovijeda o Blaženiku i upoznaju vjernici sa započetom akcijom.

ŽIVA SLIKA TRPEĆEG KRISTA

U Bečkom crkvenom listu je izašla beleška o poseti Tereziji Neumann iz Konnersreita 3 aprila 1960. Napisao ju je Antonin Grimm OFM. Donosimo je u prevodu.

Petak. pre cvetne nedelje, blagdan Sedam žalosti BDM, 1959. Kad je sunce ujutro već malo otoplilo, stajala je široka reka ljudi u tihom očekivanju pred niskim ulazom jednostavne prizemne kuće sa sobicom pod krovom u zabačenom ali ipak svetski poznatom selu bavarskog gornjeg Pfalca, gotovo u krajnjem severoistočnom uglu, nekoliko kilometara udaljeno od gvozdene zavese. Mi svećenici i redovnici smo stajali nekoliko udaljeni.

Neki sedi pater iz obližnjeg samostana Fockenfeld, koji prema ustanovnim propisima ispomaže dušebrižništvo u Konnersreuth-u, predmolio je i pripremao srca onih koji su čitave sate čekali na doživljaj. Ukratko je izneo glavne podatke o životu Terezije Neumann, koju je Bog posebno blagoslovio. Rodila se na veliki petak. Sada je stara 61 godinu. Prigodom nekog požara 1918 godine, ona je nesrećom oslepila i postala hroma. Na zagovor sv. Terezije od M. I. ona je čudesno ozdravela. Od 1923 g. Terezija ne uzima izuzev pričesti nikakve tvrde hrane, a od 1926 nikakve tekuće hrane, što je svakako jedna od velikih zagonetki medicinske nauke, što je strogim lekarskim i crkvenim ispitivanjima bez prigovora dokazano.

Od toga vremena odlazi »Reska«, kako želi da je svi nazivaju, svakoga četvrtka uveče, koliko ne pada na neki crkveni blagdan ili u radosno crkveno vreme, sa Kristom duhovno na Maslinsko brdo i telesno i duševno proživljava sve strašno Spasiteljevo trpljenje i umiranje. Katkada naklonjena su joj izuzetna viđenja, ali nikada ne proriče. Ko dolazi poštenom nakanom, dozvoljeno mu je da na svoju duhovnu korist saoseća njeno potresno trpljenje sa Sinom Božjim.

Sat na župskoj crkvi, koja stoji upravo preko ulice, udario je devet. Gotovo 90 godišnji župnik sa belom kosom poklonio se pred svojom svećeničkom subraćom te ih pozvao da idu za njim. Preko skučenog stepeništa vodio nas je u sobicu pod krovom.

Uspravno na svom ležištu sedi Terezija Neumann. Njene oči nisu sasvim zatvorene, svoje laktove drži ispružene boreći se i drščući. Iz (znakova) rana na rukama, koje ona zajedno s onom na srcu i na nogama nosi već gotovo 40 godina, curi sveža krv na belu krevetninu. Iz očiju teče (gotovo curkom) sveža krv i sliva se preko stvrđene tamne krvi po njenom mrtvačko bledim obrazima. Usne drščU i zatežu se u velikim bolovima. Katkada izgleda da izgovaraju reči molitve, pa čak i lahak smešak (preleti) jednom preko njenih obraza kao sunčana zraka. Šta neki vidi? Bela marama preko glave pokazuje dve za dlan velike prebijajuće se krvave mrlje od trnove krune. Na desnom ramenu pokazuje se krvavi trag od rane koju je Kristu zadao krž.

Mi svećenici duboko smo potreseni. Župnik tumači polutihim glasom da Reska proživljava prikivanje na krž... Vreme u Svetoj Zemlji je barem tri sata unapred.

Samo nekoliko minuti stojimo mi tamo. Ti su nam trenuci svakako dovoljni za čitav život, da taj pogled nikada ne zaboravimo.

Taj doživljaj je najdublje uskomešao dušu. Mi smo stvarno gledali Kristovo trpljenje, tragove njegove trnove krune, duboke rane na ramena, probodene ruke...

Kad odlazimo, motrimo još jednostavni kućni nameštaj. Mali oltar u sredini otskače od ostalog. Tu su bili već biskupi i kardinali i služili svetu misu. Mali kanarinčić u kavezu skakuće okolo.

Nijedan svećenik ne progovori nijedne reči. S tom slikom u duši prelazimo preko trga u crkvu.

Sada je dozvoljeno vernicima u dugim redovima da prolaze. Preko dva sata to traje. Vidim ih kako izlaze iz kuće kao iz crkve, nutarnje ganuti i duševno potreseni. Nijedan ne govori. Mnogima svetlucaju suze u očima i dve mlade devojke pognutom glavom polaze za drugima u crkvu.

U 11 sati zazvone sva zvona. Smrtni čas Kristov. Glasno molimo molitvu za petak:

Tamno je postalo, kad su Židovi raspeli Isusa Krista. U devet sati Isus je glasno povikao: »Bože moj. Bože moj, zašto si me ostavio«. Nagnuo je glavu i izdahnuo...

Na ono mesto vrlo dobro spada ova molitva. I Terezija Neumann umire sa Kristom. Kao mrtva spušta se natrag na svoje ležište, da bi se nakon nekoliko sati ponovo probudila.

Samo polagano se možemo iz ovog doživljaja, koji prelazi ljudska shvatanja, povratiti u stvarnost. Onda smo još posetili grobIje i zatim se uputili na prašnjavu cestu. Mi smo se preko Altytinga vratili u Austriju.

Napominjemo da se Crkva zvanično nije izrazila o nadprirodnom karakteru gore opisanih pojava. Međutim nema razloga da ne verujemo očevicima šta su videli i čuli.

ŽIVELA JE ZA LJUBAV

(Nastavak)

VII

U Davosu

Ovo troje su putovali kroz Švajcarsku, od zapada prema istoku. Gospodin je morao u Oltenu promeniti pravac za Jugoslaviju, a dame za Davos.

One su dobile pogrešnu obavest gde stoji njihov voz. U poslednjem trenutku Marija je htela preći kolosek, ali je na prolazu tako nesrećno pala da ju je gotovo pregazio brzi voz. Ljudi su vrisnuli od straha. Marija se glasno utekla Majci Božjoj u pomoć, brzo se podigla i spasla.

U vozu je Marija gledala prekrasnu pokrajinu. Sve je bilo u proletnom zelenilu i cveću. Mislila je na stvoriteljsku reč Svemogućega: »Neka bude!« Želela je da i ona kao to cveće pripada samo Bogu. Ako je Božja volja, ona će opet ozdraviti.

U Davosu ju je čekala sestra od Crvenog krsta. Lečilište je bilo krasno uređeno. Bolesnicima su pružili sav komoditet, zabavu i razonodu svake vrste: koncerte, umetničke večeri, a najviše izlete u divnu okolinu, i to u elegantnim vozovima. Dakako, samo bogati ljudi su se mogli tamo lečiti. Bilo ih je iz svih krajeva sveta. Marija nije imala dovoljno novca, da bi si mogla dozvoliti udoban život. Morala se svega odreći. Utehu i duhovnu snagu našla je u trajnoj molitvi.

Tamo je bilo malo katolika. Imala je sreću da se upoznala s katoličkim svećenikom, koji joj je više meseci nosio svetu pričest, kad nije mogla ostavljati krevet. Dolazio je vrlo rano, dok su ostali bolesnici spavali. Lekari i sestre bolničarke bili su kalvinci. Nisu rado gledali posete katoličkog svećenika. Počeli su mrmljati Marija se plašila, da ne bi došlo do svetogrđa te zamolila svećenika neka više ne dolazi. Nije mu otkrila pravi razlog, da se ne bi žalio na upravi lečilišta.

Tako je Marija bila bez velike verske utehe. Činilo joj se da njena duša luta u prašumi. Drugi bolesnici nisu marili za Boga. Često mora slušati pogrdne i bogohulne reči, ali mora da šuti. Želela je da pobegne. Ali kako? Valja strpljivo čekati da umre ili ozdravi, te da može opet na posao da zaradi svakodnevni hleb.

Samo joj je cveće pružalo radost. Njena je soba kao krasan vrt. Katkada je u njoi do 40 vaza krasnog cveća, koje joj nose zdravili bolesnici na povratku sa šetnje ili s izleta. Takav je vladao tamo običaj da zdraviji nose ležim bolesnicima s izleta cveće. Marija je mnogo volela cveće. Kasnije su joj i tu radost zabranili, jer je dobila bolest koprivnjaču te do svoje smrti nije smela u svojoj blizini držati cveće.

Jednom stigne pismo od gospodina de Aranda s pozivom, neka prekine lečenje, jer od njega neće više primati novaca. Istovremeno došlo je i pismo od nadbiskupa i od deda de Aranda, neka samo nastavi s lečenjem, jer je oni neće ostaviti.

Marija je bila u tim stvarima vrlo osetljiva. Zagorčena, predala je sva pisma šefu lečilišta te ga zamolila da joj izda otpusnicu, pošto će u domaćem kraju nastaviti lečenje. Nadbiskup joj je uvek blagovremeno slao novac.

U to vreme neki je bolesnik Ivo B. bacio pogled na Mariju i počeo tražiti njeno društvo. Kad je Marija primetila da se Ivo suviše za nju interesuje, povukla se još više nego što je bila inače povučena.

Gospodin Ivo bio je iz ugledne i bogate porodice. Majka je živela kao udovica u Trstu, a tri njegove sestre bile su već udate, sve dobro situirane. Ivi se Marija dopala, zamolio ju je da pođe za njega. Svoj je nacrt predložio svima svojima, koji su se brzo s predlogom saglasili.

Jedino se Marija nije mogla odlučiti da prihvati ponudu. Neki joj je tajni glas govorio: »Spasi njegovu dušu. On će uskoro umreti. Samo ga ti možeš spasti od večne smrti. Neće doći ni do braka i ti ćeš biti slobodna«.

Znala je da joj roditelji nikada ne bi dozvolili ženidbe s bolesnim čovekom. Ko će razumeti, ako bi govorila o nutarnjem glasu anđela čuvara? Borila se sama sa sobom te se u velikoj duševnoj stisci uticala Majci Božjoj.

Došao je dan veridbe. Marija se osećala vrlo nesrećnom. Počela je sumnjati, da li je ono stvarno bio glas anđela čuvara. Da nije bilo đavolsko iskušenje?

Ivo je bio katolik, ali mu je svet iščupao veru iz srca. Lutao je daleko od Crkve i Boga već godinama. Za veridbu je Mariji obećao da će s njome često polaziti u crkvu, pre venčanja primiti svete sakramente i u braku živeti kršćanski po Božjim zapovedima.

Dan veridbe bio je blagdan Majke Božje. Ivo je nataknuo svojoj verenici dragoceni prsten od platine u obliku dveju zmija, koje su imale na glavi jedna briljant, druga safir. Marija se uplašila zmija. Ljudima zmija predstavlja sreću, dok je neobični prsten njoj govorio neka bude spremna na borbu protiv zla i uvek oprezna. Danas taj prsten krasi kip Majke Božje.

Pouzdavala se u Majku Božju i iz toga crpla hrabrosti u teškim časovima. Verenik nije imao ni pojma kakve velike žrtve traži spas njegove duše te da je Marija za taj cilj spremna položiti i svoj život. Ivo je činio veličanstvene planove kako će slaviti svoju zarukU u Beču i kasnije u Rio de Ženejro. Marija je predosećala da joj takva sreća neće pasti u deo.

Ivo joj je svaki dan nosio ili slao divno cveće koje je ona odmah polagala prek križ i pred sliku Majke Božje, koju je neprestano zvala u pomoć za spas njegove duše. Za sentimentalnu ljubav nije bilo mesta u njenom srcu.

Verski razgovori sa zaručnikom Mariji su jasno pokazali, kako je teško spasti u grešne strasti okovanu dušu. Gotovo je gubila nadu i mislila da bi bilo najpametnije raskinuti svaku vezu s njima. Međutim osećala je jasan glas da treba čekati, prinositi žrtve, nada sve pouzdati se u Božju pomoć.

Ivo B. je živeo u svetu slobodne ljubavi, daleko od Crkve. Sada je bio osuđen na život odricanja i ozbiljnosti. Nije mu bilo baš lako. Često je govorio Mariji: »Ko ima toliko vere kao ti? Ko može u ovom lažljivom svetu misliti kao ti? Voleo bih da sam kao ti. Svakako mora biti lepo tako duboko verovati u Boga. Ti si kao svetlo sunce koje ne pali ali ipak greje. Marijo, ti si sa drugog sveta.«

Polako je počeo da se preporučuje njenim molitvama. Tražeći nutarnje olakšice otkrivao joj je ružnu prošlost svoga života u Rio de Ženejro.

Marija je pazila da ne učini ništa što bi se kosilo sa voljom Božjom. Obavestila je misionara patra Goncalesa u Kini o svom duševnom i zdravstvenom stanju. Još je uvek čeznula za misijama i samostanskim životom, ali je uvidela da nije ni za jedno ni za drugo. Suviše osetljiv organizam nije za samostan. Tamo treba mnogo raditi. Vreme je strogo podeljeno na molitvu rad i odmor. Bolešljiv čovek je samo na teret zajednici, samostanski život podkapa nežno zdravlje. Marija nije želela biti nikome na teret, pa se polako odrekla želje za samostanom te se potpuno predala volji Božjoj.

Osvanuo je njen poslednji dan u Davosu. I Marijin verenik Ivo nije hteo više ostati u tom sanatorijumu, nego je odlučio da pođe u lečilište Sankt Blazien u Švarcvaldu. Morao je ipak još ostati 4 meseca. Bilo mu je teško bez Marije. Činilo mu se da ga je ostavio anđeo čuvar, koji je tako lepo govorio o Bogu te mu je pomogao snositi tešku bolest.

Posle 9 godišnjeg otsustva Marija se vratila kući. Sasvim je odrasla. Trpljenje i bolest učinili su je ozbiljnom. Iako su joj priredili vrlo lep i ljubazan doček u Niderau, ona se osećala kao strankinja. Domaći vazduh nije dobro delovao na njena pluća. Uz to roditelji se nikako nisu saglasili s njenom veridbom s bolesnim čovekom. Svako pismo što ga je Marija dobila od svog zaručnika zadalo je majci bolan udarac.

Jednom je majka odlučno zatražila od Marije da prekine svaku vezu s Ivom. Bila je spremna

da sama razdere njihove zaruke. Tada je Marija plačući kazala: »Draga majko! Nemoj to činiti! Ja gledam u toj vezi volju Božju. Ivo će uskoro umreti, a ja moram spasti njegovu dušu. Jedino njegovu sreću tražim. Deliti sreću bez ikakve želje za vlastitom srećom, to je Bogu uvek drago.«

Majka je sva probledila, toliko su je dirnule Marijine reči. Obe su plakale. Odonda se nije više govorilo o toj stvari. Majka je mnogo trpela što je Marija bila tako povučena i zakopčana.

Jednom joj majka otkrije svoju žalost. »Ja mnogo šta znam o tebi, iako ne od tebe.« Marija se od srca nasmejala i odgovorila: »To je vrlo lepo. Nadam se da znaš nešto dobro.« Tada joj je majka ispričala o stvarima, koje su se s Marijom dešavale u Španiji, i to tako tačno da je Mariji nestao dah. Majka joj je protumačila to rečima: »I ja imam nekoga koji je uvek uz mene, koji me je tešio u životu bez tebe, i to je moj »Ave Maria«. Onda joj je ispričala, kako je Marija bila bolesna, koliko je pretrpela zbog nerazumevanja, i sve patnje koje Marija nije htela otkriti svojoj majci, da joj ne čini žalosti. Ali je majka ipak znala te vruće molila za svoje dete.

I sada je Marija mnogo duševno trpela, jer je znala da ne može ostati kod kuće, nego mora opet u svet za službom.

Kako se njen zaručnik lečio u Sankt Blaziju, to su njegovi rodaci molili Mariju da ide tamo. Kako je njeno zdravlje bilo stvarno rđavo, majka joj je dozvolila da ide tamo. Zaručnici su stanovali svaki u svome sanatorijumu, ali su se sastajali svaki dan te zajedno s jednim Ivinim prijateljem Španjolcem šetali. Taj je prijatelj bio dobar katolik i veliki slovatelj Majke Božje. Na šetnjama su razgovarali i o verskim pitanjima, i to na španskom jeziku. Prolazeći kroz hladne šumice sretali su često mlade pitomce isusovačkog zavoda, koji su radosno pevuckajući provodili tamo slobodno vreme. Marija se vruće molila, da bi se u njenoj domovini opet mladež mogla slobodno odgajati u svetoj veri. Nakon 30 godina u istom zavodu učio je i njen duhovni sin. O tome kasnije.

Nakon nekoliko nedelja lečenja Marija se vratila kući. Na rastanku lekar joj je otvoreno govorio o stanju njenog zaručnika. Njegovo je zdravstveno stanje beznadežno, za nj nema spasa. Bolesnik to nije znao. Odlučio je da pođe što pre u Beč te tamo Mariju upozna sa svojom porodicom. Lekar u početku nije hteo ni čuti o putovanju. Marija je strahovala za spas Ivine duše. Molila se i prinosila žrtve. Znala je da će se Ivo još lomiti pre nego pristane na veliku ispoved te se preda u volju Božju.

Posle izvesnog vremena Marija primi poziv da dođe u Beč.

BOJIŠTE VJEČNOGA KRIJESA

Dio drugi: TAJNA KAMENITIH VRATA
(Nastavak)

Duboki su i divlji vrtovi Tvrtkova dvora. Šuma je to, odoljela ljudskoj ruci, sjekirama i požarima. Guste trave, koje nitko ne kosi i nitko ne može da polomi i pogazi, rastu nejednako i prepliću se međusobno.

U hladnu travu rone tople ruke čudnih žena. Mjesečina otkriva bjelinu tih ruku, koje plove kroz tamno zelenilo, kao vodene zmije u jezeru.

Još nečiju ruku kriju trave ovih vrtova noćas. Ta ruka nije bijela i tanka. Koščata je i jaka, a steže dršku noža sa blještavom oštricom.

Skriven u sjeni stabala, utonuo do bedara u gustu travu, sa nožem u ruci, stoji Cvjetan i čeka. Misli su mu zbrkane, ali njegova odluka je jasna. On zna što hoće i što mora učiniti ove noći. Zadnji je čas. U svijesti mu se ponavlja uvijek isto:

»Čuo sam ženu. Govorila je tiho, kratko, a opet sam čuo. Ovo mjesto je opisala. A on je rekao da će doći. Baš on. Neka mi ne bude žao. On je bludnik. I najmoćniji krvnik. Otimač. Neće mi biti žao«.

Čekao je dugo. Mjesečina ga je pekla. Hladna vlaga se miješala sa njegovim vrućim znojem. Ruka se pretvorila u kamen stežući nož, koji se utisnuo u dlan.

Šum jedva čujan zaplovio je prema njemu. Nije vidio ništa, ali je znao da se trava ugiba pred nekim. Mladić je stajao nepomičan i napet kao luk u svojoj vučjoj zasjedi. Dahtao je kao poslije žurbe i čuo je vlastiti šumni dah. Znao je put, kojim će odmah poslije čina utећi. Znao je gdje će se skrivati više dana i noći, prije nego nastavi put do nagrade i bogatstva. Htio je da ova saznanja učine da ne čuje svoje uzbuđeno dahtanje. I da ne čuje neki glas, koji se provlačio kao sječivo kroz buru misli:

»Još uvijek vam zdravlje ne služi kako bismo željeli . . .«

U ovom času taj glas i te riječi pekle su ga kao oganj čistilišta. Zašto je morao sresti tog čovjeka? Zašto je upravo on, Cvjetan sa svim svojim bijesnim željama i mrakom u srcu, grana od njegova stabla? I zašto najobičnije riječi tog čovjeka nisu obične? Zdravlje! Kakvo zdravlje? Redovnik sigurno nije mislio na zdravlje tijela A kakovo bi to zdravlje fra Nikola njemu želio? . . . On je to rekao tako čvrsto i sigurno. Kako bismo željeli, rekao je sa sigurnošću punog prava na tu želju. Kao da ne govori samo u svoje ime. U ime koga još? . . .

Šum je već postao blizak. Mladi čovjek je slobodnom rukom obgrlio stablo i probijao pogledom

sjene i polusjene pred sobom. Mjesečine tu nije bilo dosta. Do sada mu je smetala i u svojim rijetkim kapljama, koje su se probijale, zlatne, kroz lišće, a sad bi je želio snopovima i valovima.

Crna prilika se ukazala pred njim. Još korak, još dva i zaustavila se tako blizu da bi je mogao dodirnuti, da je samo pružio ruku.

Ne. To nije bio onaj, kojeg je Cvjetan očekivao. To je bila žena u crnom. Jedna od kraljičinih pratilica. Svakako ona, koja je ročila čovjeka na ovo mjesto. Nije slutila da on neće doći, a da će ona zateći drugog, sa drugim razlozima i nakanama.

»Što sad?« — pomisli mladić. — »Ona mi je samo na smetnju. Vjerovao sam da će on, po viteškom običaju, doći prvi i čekati ženu. Ovdje nema viteštva. Divlji su kao medvjedi. Svi. Od šumskog pastira do popa u kolibi i do . . .«

Nije imao kad ni misliti dalje, ni povući se unatrag. Sad više o uzmicanju i skrivanju nije moglo biti ni pomisli Žena je ispružila ruke prema njemu. Nježno mu je obuhvatila ramena i povukla mu glavu pod bijeli mlaz mjesečine. Nije kriknula, kako je on očekivao, nije se ni trgnula, niti je bježala. Ostala je i govorila nekim ravnim, njemu jako poznatim glasom. Govorila je kroz crnu koprenu, koju nije skidala s lica:

— Gle! Ti nisi kralj. Pa što ćeš mi onda? Ja se zovem isto kao kraljica. Zato će me on uzeti za ženu. Nju će vratiti s darovima i velikim častima ocu, u Bugarsku. Haha! Darovat će joj na rastanku vreću dragulja. On ima zlata i dragocjenog kamenja koliko srce želi. I sve će to biti moje. Onda ću opet postati zdrava i lijepa. Ja sam još uvijek lijepa, ali u sjaju dragulja bit ću još lijepša . . . Meni su sve uzeli. Imala sam škrinje pune zlata. Znaš, tamo, u mojem dvorcu, daleko. Otjerali su me iz mojih kula i sad nemam ni najsitniji zlatnik. Ni moj otac nema ništa. Brat mi je mrtav, znaš. Sad ne moram dijeliti s njim bogatstvo koje će mi darovati kralj . . . Čuj! Ja i ne smijem dijeliti svoj imutak. To je moje zdravlje. Kad su mi ga uzeli, ja sam pala u bolest. Tako pripovijedaju. Ali, kralj će me sigurno ozdraviti kad mi donese pune šake bisera. On to ima, a to će meni biti od velike pomoći . . . Tko si ti? . . .

Cvjetan je šutio. Napetost njegovog tijela pretvorila se u laku drhtavicu. Obuzeo ga je užas. Poznao je zvuk ovoga glasa. Izustio je:

— Podignite koprenu s lica!

Ona to učini mirno. Smješila se odsutno i ravnodušno. Cvjetan ugleda bijelo lice i zelene oči u sjeni crnih trepavica. Pune crvene usne smiješile su se nepomično, ukočeno. Oko lica je dosta neuredno padala crna kosa, koja je i u mjesečini imala ljubičast sjaj.

— Dobro, zar ste se i vi sklonili ovdje? — izmuca mladić.

— Da, ja sam Doroteja Arlandova. Zovem se isto kao i gospođa kraljica. Zato ću se udati za kralja . . . To nitko ne vjeruje, ali — vidjet ćete . . .

»U njezinom umu je tama,« — reče u sebi Cvjetan. — »Ali, ja sam danas, doista, čuo njezin razgovor sa kraljem. On je obećao da će doći u vrt, na ovo mjesto. Rekao je to da je primiri. Svi znaju da je luda. Zašto je onda kraljica vodi sobom u noć? Zar ona, umjesto ljekovitih trava, ne bi mogla nabrati otrovno bilje? Zar ne paze na nju, već puštaju da im se izgubi i odluta u dubinu vrtova, sve do ovog mjesta, ispod koje su stijene i ponori? Što sve ovo znači?«

— Vratite se kraljici, Doro, — rekao je, nastojeći da mu glas bude smiren i blag.

— Tko si ti da me učiš? Ja ću biti kraljica i svi ste vi moje sluge. Nećeš mi zapovijedati. Ili se bojiš da neću naći put natrag? Haha! Čemu taj strah? Ja dobro poznajem svaku granu i svaku travčicu ovih vrtova. Dugo sam tu zatočena, dugo . . .

Ponovo su se zaćuli šumovi nečijeg dolaska. Ne, to nije bila kraljica sa svojim ženama. Šiblje je pucalo pod velikim, muškim koracima. I to nije bio samo jedan čovjek, već nekoliko njih.

— Dolazi kralj, — reče Dora sa zabrinutim i važnim izrazom lica. — Idi sad, što stojiš? Što ćeš tu? Ti si pred kraljem običan sluga, pa makar bio i vojvoda. Idi! . . .

Bez riječi nestade Cvjetan među stablima. Držao je na oku mjesto na kojem je stajala Dora Arlandova, uzmičući natraške. Zastao je na maloj razdaljini. Bio je dobro skriven i mogao je čuti i vidjeti ono što je želio.

Iako se činilo da će doći nekoliko ljudi, iz tame je izišao pred Doru samo jedan čovjek. Doista, bio je kralj.

Visok, dosta debeo, malo pognutih ramena bio je čvrsto umotan u crnu kabanicu. Samo po ukrašenoj grimiznoj kapi vidjelo se da je to vladar. Prosjeda kosa i brada bile su mu dotjerane, a ispod gustih, neurednih obrva plave oči su mu izgledale blage i sjetne.

— Kakvu tajnu ćete mi otkriti, Doro? — upitao je glasom, kojim se prilazi bolesnoj djeci. — Što se opet dogodilo?

Prijeti vam velika opasnost, svijetli kralju, — reče ona tajanstveno. Podigla je ruke iznad kraljeve glave, kao da ga hoće zaštititi od nečega.

— Uvjek mi to govorite. Neprestano vam se čini da mi prijeti nesreća. Ali, zašto mi to niste kazali odmah, danas, gore u hodniku dvora? Zašto ste molili da dođem ovdje?

— Htjela sam vam pokazati — od koga opasnost prijeti. Pokazati vam rukom. Da pogledate strahoti u oči i da joj izbjegnete . . .

Cvjetan protrnu u svojem skrovištu. Pomislio je sa grozom:

»Ona je opsjednuta đavolom. On joj daje moć da dozna tajne misli. Ona zna da kanim ubiti kralja. Ne može više biti odlaganja. To moram učiniti sad, odmah. Neću se obazirati na njezinu prisutnost i njezine krikove. Dok straže budu čule povike i dok stignu do ovog udaljenog mjesta, ja ću već preskočiti zid i skloniti se u pećinu . . .«

Pošao je nečujno naprijed. Znao je da ne može čekati više ni trenutka. Njegovo strpljenje bilo je pri koncu. Danima je morao da se muči, koleba, misli i odlaže. Bio je iscrpljen od toga. Sad je svemu kraj. Čak i kad bi znao da će ga uloviti i sasjeći na komade, morao je naprijed.

— Kakav je to šum? Tko je to? — čuo je posve blizu glas kralja Tvrtka.

— Nesreća vam ne može ništa, ako me vjenčate, — govorila je Dora. — Kraljica je vaša nesreća. Ona ima isto ime kao ja, ali baš zato treba da je otjerate daleko, daleko... Pozvala sam vas zato da pred svim dvorjankama ispružim ruku prema njezinu licu i da vama glasno kažem, pred svima, to je nesreća. Od nje vam prijeti zlo i propast!...

— Tko je tu? Izidi pred kralja! čuo se opet Tvrtkov glas, sad već oštar i nestrpljiv.

Cvjetan se smeo. Dora nije mislila na njega, kad je proricala nesreću. To je samo doprinijelo da se zaleti. Možda još nije bio čas. Njezine riječi su ga natjerale da prenagli. Povjerovao je da je otkriven, a napetost ga je suludo gurnula naprijed. Sad više nije bilo izlaza. Sunuo je kroz grmlje i travu prema visokoj prilici u crnom...

— Nastavit će se —

IZ KATOLIČKOG SVETA

Kardinal Kušing, nadbiskup iz Bostona u SAD poklonio je nekoj staroj crkvi u Veneciji 15 malih zvona u ukupnoj težini od 770 kg, koja predstavljaju jednu simfonijsku celinu. Po punini glasova i raspoloženosti skale ta zvona imaju isti efekat kao jedno zvono od 36 tona. Zvona će prvo stići u Rim, gde će ih Papa blagosloviti.

Bečka nadbiskupija je preko svog Odbora za pomoć mladim obiteljima stavila mladim bračnim parovima na beskamatni zajam 8 miliona šilinga. Time je pomogla 1100 mladih bračnih parova i izgradila 500 stanova, koji će preći u vlasništvo tih porodica.

Neka minhenska porodica usvojila je dve indijske sirote devojčice od tri godine starosti, koje se nalaze u nekom katoličkom sirotištu u Indiji. Kardinal Greišez će ih dovesti sá sobom u Minhen prigodom svetskog euharistijskog kongresa.

Za domaće svećenstvo. Papinsko delo apostola Petra za odgoj domaćeg svećenstva šakupilo je prošle godine 4 miliona dolara. Toj su organizacii stavljeni na raspoloženje još tri miliona, ali troškovi za izdržavanje 422 misijska seminara sa 39 485 pitomaca predviđeni su na 10 miliona dolara. Nedostaje dakle još trećina potrebne svote.

Godišnje zasedanje misijskih ustanova. 2 maja skupilo se u Rimu 50 rukovodilaca misijskih organizacija iz 20 nacija na godišnje zasedanje. Prvo je delegate pozdravio kardinal Fumasoni Biondi, prefekt kongregacije za širenje vere, i spomenuo da ima u mnogim misijskim zemljama nemira koji otežavaju a katkada prete misijskom redu s uništenjem. Proprefekt Agagianian je kazao da je na Dalekom Istoku postavljena nova misijska radio stanica te da je Urbanov zavod u Rimu, gde se pre svega odgajaju bogoslovi iz Afrike i Azije, povećao svoj kapacitet.

Tanganjika, afrička mendalska zemlja koja se bliži nezavisnosti, ima 9,3 miliona stanovnika, od toga 1 515 000 katolika, dakle 16% ukupnog stanovništva. U nekim biskupijama ima do 68% katoličkog žiteljstva. Najveća je biskupija Mwanza sa 937 000 stanovnika. Najviše katolika ima biskupija Perimiko sa 191 000 vernika.

Isusovački kolež u Nju Deliju gradi kućice sa po dva stana za radnike. U slobodno vreme grade zajedno studenti sa svojim profesorima. Dosad su izgradili već 30 takvih kućica, a osam će ih završiti još tokom ove godine. Dve trećine troškova snosi država, jednu trećinu kolež iz svoje ekonomije od mleka, meda i prikupljanja starih maraka.

Papa je primio u posebnu audijenciju pitomce Ruskog zavoda. U svom govoru Papa je kazao da očekuje da će budući opšti crkveni koncil doprineti boljem međusobnom razumevanju katolika i pravoslavnih. Tesnija saradnja svih kršćana mogla bi doprineti pobedi religije. Papa se zadržao dugo vemena u razgovoru sa bogoslovima i njihovim starešinama. Njihov je rektor Teofil Horacek, a njihov neposredni ordinarij biskup Andrija Katkoff, rodom iz Sibira. Papa je priznao da nema vremena učiti ruski, nastaviti ono što je učio u Bugarskoj. Pitomci su zapevali Papi »Na mnogaja ljeta« na ruskom jeziku, a Papa je na ruskom jeziku podelio apostolski blagoslov.

Obredna kongregacija će uskoro početi s apostolskim procesom za proglašenje blaženim apostola Minhena, isusovca Ruperta Mayer, koji se isticao apostolskim delovanjem među muškim svetom u Minhenu i javnim neslaganjem sa nacionalsocijalizmom. Prošao je kroz logor i internaciju, pa uskoro iza svršetka drugog svetskog rata umro, 1 novembra 1945.

U Lurdu umro je 84 godišnji svećenik Van den Abeele, rodom iz Ganda. Kroz 30 godina zadržavao se po nekoliko meseci u Lurdu i ispovedavao hodočasnike. Iako je bio potomak bogate plemićke porodice (bratić princeze Rethy), ipak je živeo vrlo skromno. Svoje je prihode delio siromasima. U oporuci ostavio je dobrotvornim ustanovama svoje domaće biskupije jedan milion teških franaka.

Nigerija. Dvadeset katoličkih biskupa već gotovo nezavisne afričke države Nigerije odlučilo je da po uzoru na američke katolike osnuju svoju Nacionalnu Katoličku Dobrotovornu Konferenciju (NCWC). Ta centralna organizacija će imati posebna odeljenja za štampu, informativnu službu, sanitetske potrebe, školstvo, katoličku akciju, radio i televiziju, pravnu službu itd.

Utešno. Mala austrijska provincija Forarlberg je iz svojih pokrajinskih novčanih sredstava podelila 250 000 šilinga za stipendiranje dvaju studenata iz Tanganjike na irskom univerzitetu.

Prekomorski studenti. U svim zapadnim zemljama učilo je 1958/59 oko 80 000 studenata iz Azije i Afrike. U Britaniji 28 500, u SAD 24 000, u Francuskoj 21 000, u Zapadnoj Nemačkoj 10 000, u Holandiji 3 300, u Švajcarskoj 800 u Belgiji 600. Računa se da 90% tih studenata izgubi tokom svojih studija svaku veru zbog tolikih razočarenja i tolikih grešnih prilika.

Latinska Amerika ima sada jednu trećinu svih katolika sveta, a samo 9% svih katoličkih svećenika. Za 40 godina računa se da će Latinska Amerika brojiti već 600 miliona stanovnika. Kako tim ljudima obezbediti dovoljan broj katoličkih svećenika?

Fatima. 13 maja, na 43 godišnjicu prvog Marijinog ukazanja u Fatimi, predvodio je svečanosti bolonjski kardinal Lerkaro.

III kongres veronaučne nastave. U Versaju u Francuskoj se održavao krajem aprila nacionalni katehetski kongres, na kome je učestvovalo oko 4000 katehela. U svom pismu kardinal Tardini je prisutne potsetio na lozinku Ivana XXIII »Stvarno ispovedanje vere traži pre svega da stvorimo čoveka koji će u svim svojim delima zračiti duhovnost.« — Zanimljivi su bili neki zaključci tog kongresa, koji pokazuju da katehetska obuka mora biti potpuno u službi verskog života pojedinca i zajednice. Katehela nastupa kao poslanik biskupov, poslanik Crkve, koja ga za tu službu ovlašćuje. Katehela mora uz veronaučno znanje uvoditi svoje učenike u praktičan verski život. Uvodi ih u crkvu gde učestvuju u liturgiskim funkcijama: na misi, u sakramentima i ostalim verskim obredima. Katehela osposablja svoje učenike, da svuda žive kao katolici, zrače svojim primerom i apostolski pridobivaju druge za Boga i Crkvu. Katehetom se kršćanska zajednica pomlađuje, ulazi u nju kvasac pastoralne obnove koja preobražuje svet. Preko dobro odgojene omladine, što je danas prva briga Crkve, možemo računati na osvajanje novog sveta za Kristovo kraljevstvo.

Isusovački general p. Janssen je postavio za svog generalnog vikara Žon Sveina, dosadašnjeg asistenta za Englesku. G. Svein je star 53 godine, rodom iz Kanade. Kako Isusova Družba ima preko 34 000 članova te je general mnogo zaposlen, to je u pravilima predviđeno mesto generalnog vikara.

Papina poruka Togou. Prigodom nezavisnosti Togoa Papa je pozvao kršćane te zemlje neka budu nekršćenim sugrađanima primer u ispunjavanju dužnosti u obiteljskom, staleškom i državnom životu. Ivan XXIII je izrazio zadovoljstvo što se proslava državne nezavisnosti počela svečanim pontifikalom i posvetom države Bezgrešnoj Devici Mariji. Papa skreće pažnju neka se niko ne zavarava da su proglašenjem nezavisnosti rešena sva pitanja. Svako mora svojim moćima doprinositi blagostanju domovine. Togo mora naći put stvarne pravednosti te nutarnje i vanjske sloge, inače narod neće uživati blagostanja niti steći pravu veličinu.

Jednaka čast — različni zadaci. Učesnicama svetskog saveza katoličkih devojačkih organizacija Papa je u svom govoru rekao između ostalog: Crkva uvek brižno brani čast žene i posebni karakter njenih zadataka. Žene su po časti jednakopravne muškarcima, iako su primile od Boga drukčije vrednosti kojima upotpunjuju poslanstvo muškaraca. Zadatak žene na svetu je uvek usmeren prema materinstvu. Doslovno Papa je rekao: »Sve što je delo ljubavi i davanja, što se odnosi na pripravljenost raditi za druge, služiti interesima drugih, sve to nađe prirodno mesto u ženskom zvanju«. Papa je posebno pozvao ženske organizacije da čuvaju netaknutu ličnu čast mladih radnica.

U Austriji se poslednjih pedeset godina brojčani odnos između konfesija ponešto izmenio. Katolici su pali od 93,6% na 89%, isto su pali mojsijevci od 2,9% na 0,2%. Namnožili su se evangelici od 3,1% na 6,2% i bezkonfesionalci od 0,1% na 3,8%. U verskom pogledu Beč danas nekako ovako izgleda: na hiljadu Bečlija 823 su katolici, 77 evangelika, 77 bezkonfesionalaca, 14 starokatolika, 5 mojsijevaca i 4 pripadnika ostalih veroispovesti.

U severnom Togou osnovana je nova ap. prefektura Dapango, koja je poverena Msgr Bartolu Hanrion, franjevcu pariške provincije. Pre 4 godine 18 pariških franjevaca je otišlo u te misije. Njihova teritorija meri 10 000 km² sa 220 hiljada stanovnika. Novi ap. prefekt Hanrion je rodom iz Padekaleja. Isticao se u vodstvu trećeg reda, u pastoralnoj revnosti u zemlji kao i u Reumionu i u Guadelupi. Stečena iskustva biće mu vrlo korisna na novoj dužnosti.

Papa radnicima. Papa Ivan XXIII uputio je prigodom blagdana sv. Josipa Radnika posebnu poruku. Evo glavnih misli: Rad ima visoko poslanstvo, znači saradnju s Bogom, Stvoriteljem. Ne odgovara dostojanstvu radnika raspuštenost s jedne, a umanjivanje ljudske ličnosti sa druge strane. Nijedan čovek ne sme postati golo oruđe u rukama drugih. Crkva računa s radnicima. Naročito su joj bliski oni, koji u zaboravu obavljaju nezahvalno i teško delo, oni koji nemaju stalnog zaposlenja te se plaše za budućnost svoje množeće se obitelji. Mi nećemo nijednu priliku propustiti da ne bi upozorili one koji su na vlasti i položajima da su vam dužni obezbediti bolje životne i radne uslove, a pre svega stalno i dostojno zaposlenje. Papa se čvrsto nada da će odlučujući faktori uz potrebnu spremnost razumeti brige radnika, rado izaći u susret njihovim opravdanim zahtevima, ogledajući u njima slobodna bića, stvorena na sliku i priliku Božju. — Crkva nije zastarela, nego u visokom stepenu savremena, o čemu svedoči i blagdan sv. Josipa Radnika.

Prema oltaru. U Rimu se vodi proces o junačkom stepenu kršćanskih kreposti p. Kaspara Stanqassinqer. Rodio se 1871 u Berchtesqaden u Bavarskoj, 1895 bio zaređen za svećenika, a 26. IX. 1899 umro na glasu svetosti. Kardinal Faulhaber qa je nazvao blistavom buktinjom minhenske nadbiskupije. Informativni proces se vodio već pre 25 godina.

Dominikanski samostan u Aqloni u Letoniji bio je 1 maja o.g. zatvoren. Smatra se da je to bio poslednji katolički samostan u toj zemlji, koja je bila 1940 priključena SSSR.

U Puerto Caras u Čileu katolici i protestanti su zajednički podigli na jednom brdu 24 m visok krš i tako posvedočili svoju veru u raspetog Spasitelja. Noću je krš rasvetljen sa trista sijalica.

Izraelske vlasti vratile su stari franjevački samostan na Sijonu u Jeruzalemu generalnom prokuratoru franjevačke kustodije. U 16 veku taj su samostan dobili muslimani u svoje ruke. U tom samostanu nalazi se prostorija Poslednje večere, ispod koje su muslimani štovali grob kralja Davida. Predaja ključeva tog samostana izvršila se svečano.

U Oberamergau 17 maja o.g. fanfare su navestile otvaranje ovogodišnjih pasijonskih igara. Gotovo sve ulaznice za čitavu godinu su već rasprodate odnosno rezervisane. Posebnost ovih igara leži u tome da glumci uzimaju svoje uloge kao ispunjavanje starodrevnog zaveta njihovih predaka. Prvi se puta igralo 1634. Igra se svake desete godine. Uloge se na posebno svečan način blagovremeno raspodele. Gluma domaći stanovnici koji nose prirodnu kosu bez perike i bez šminke. Prirodna pobožnost glumaca daje tim igrama poseban čar. U prizoru Isusovog svečanog ulaza u Jeruzalem nastupa oko 800 osoba. Slično je i pred Pilatom, kad narod traži Kristovu osudu. Priredbe pončinju ujutro oko 8,15 i traju sve do 17,30 uveče sa dvočasovnim odmorom opodne za ručak. Predstava traje dakle 7 časova. Broj osoba koje nastupaju na bini pod slobodnim nebom iznosi 1400. Neprijatno je što su ulaznice vezane uz dva konačišta u tom kraju. Od svih pasijonskih igara ove su najčuvenije.

Katolička Akcija Španije poslala je Svetoj stolici molbu. Ta se organizacija zalaže za otvaranje procesa u cilju proglašenja pape Pija XII blaženim. U pismu se navode i razlozi zašto tako žure s tom molbom.

Papa omladini. 19 maja Papa je primio u audijenciju 30 000 omladinaca iz Rima. Sveti Otac je između ostaloga kazao i ovo: Omladina se nada da će moći ostvariti svoje životne snove. U svim vremenima prisvajali su si vlast nad svetom: novac, častoljubivost i snaga. Poznata rečenica: svet je utemeljen na zlu ni danas nije izgubila na svojoj snazi. Papa je mladima rekao da se plaši za njihove duše, za njihovu budućnost, za njihove obitelji od danas i sutra. Onda je Papa pozvao mladež neka podigne svoje oči i svoja srca, kao što to čini on. Mogu se videti kako kruže oko zemlje najnoviji tehnički pronalasci, koji slave pronicavost ljudskog uma. Ali mi treba da gledamo više, u nebo, da tamo otkrijemo znakove suverene Božje moći. Samo od Boga možemo očekivati pobedu razuma nad grubom snagom, pobedu ljubavi nad hladnim računom, pobedu pravednosti nad zavođenjem naroda.

Fatima. 20 vozova dopremilo je iz inostranstva za 13 maj u Fatimu hodočasnike na 43 godišnjicu prvog ukazanja. Uprkos kišnom vremenu tisuće su posetili ono mesto gde se 1917 godine deci ukazala Majka Božja. Od onih dana milioni hodočasnika iz svih delova sveta posetili su dotada nepoznatu Fatimu. I ovaj puta je svečanosti vodio mesto obolelog bolonjskog kardinala Lercara lisabonski kardinal Cerejeira. Kako je Fatima udaljena od Lisabona 120 km, to je među njima uspostavljen zračni saobraćaj.

U Minhenu se ove godine upisalo 68,4% dece u konfesionalne škole, jedan procenat manje nego prošle godine. To nazadovanje ide na račun evangeličkih škola. U zajedničke ili neutralne škole upisao se 2 901 učenik ili 31,6% svih učenika.

Predsednik Izraela Benzvi primio je na razgovor opata primasa benediktinaca Benno Gut. Primasa su pratili izraelski ministar za verska pitanja i opat benediktinskog samostana na Sijonu.

Gana. Poslednjih 10 godina broj se katolika u toj zemlji udvostručio. Prema najnovijim podacima Gana broji 4,8 miliona stanovnika, od kojih 563 000 katolika. U Gani rade 132 bela i 49 domaćih svećenika. Jedan od tri biskupa u zemlji je Msgr Dery, koji je bio posvećen u Rimu 8 maja o.g.

Britanski biskupi zamolili su Svetu Stolicu da nastavi radom oko kanonizacije nekih engleskih mučenika iz vremena reformacije. Među njima se naročito spominju mučenici Edmond Campion i Robert Sausvel. Obadvojica su bili isusovci, a poslednji se isticao kao pesnik onog elizabetanskog doba i kao bliski poznanik Šekspirov.

Bivšim ratnicima iz 15 zemalja, koji su učestvovali u borbama oko Monte Cassino te se skupili 15 maja u tamošnjoj benediktinskoj opatiji, Papa je poslao poruku. U njoj poziva bivše borce neka se zajedno s njime mole za pravi mir u dušama, u obiteljima, u društvu i među narodima, za mir koji je osnovan na pravednosti. Sveti Otac je naglasio da su borci na Monte Cassino znali pokazati duh odricanja i žrtve, a sada je njihovo poslanstvo da se jednakom snagom zauzmu da se narodi približe jedan drugome i da nestane strašnog pritiska rata. Proslava na Monte Cassino je bila vrhunac sastanka bivših ratnika, koji je organizovao pokret »Svetilјka bratstva«. Učesnici su položili vence na spomenik neznanog junaka u Rimu kao i na vojnim grobljima u Rimu i okolini.

Raspisan je natečaj za najbolji nacrt spomenika pokojnom papi Piju XII. Prema starom običaju pokojnom papi podignu spomenik kardinali koje je onaj papa imenovao. Posebna kardinalska komisija već je odredila mesto u kapelici sv. Sebastijana u bazilici sv. Petra i raspisala natečaj italijanskim vajarima za izradu tog spomenika.

Prema novom crkvenom saboru. Na Duhove, 5 juna Papa je izdao Motuproprij, kojim se pristupilo drugoj fazi, izravnoj pripravi koncila. Papa je osnovao deset komisija obzirom na razna crkvena područja da prouče sav materijal za koncil. Na čelu su im kardinali, a članovi tih komisija biskupi i svećenici stručnjaci. Svaka komisija ima zbor savetnika izabranih između eksperata. Prva je komisija za veru i moral, druga za biskupe i upravu biskupija, treća za disciplinu klera i svetovnjaka, četvrta za redovnike, peta za deljenje svetih sakramenata, šesta za liturgiju, sedma za semeništa i bogoslovni studij, osma za istočne crkve, deveta za misije i deseta za laički apostolat. Uz to osnovana su dva sekretarijata: jedan za tehnička sredstva propagande, kao što su štampa, radio televizija i film; drugi sekretarijat sa kardinalom na čelu određen je za vezu s drugim kršćanskim zajednicama. Iznad svih je posebna centralna komisija kojoj će predsedavati Papa sam. U nju je imenovano 35 kardinala, 4 istočna patrijarha, 32 nadbiskupa i biskupa iz svih krajeva sveta, (među ovima treći po redu beogradski nadbiskup Dr Josip Ujčić) i 3 redovnička generala: benediktinski, franjevački i isusovački. Još će biti imenovani posebni savetnici, a generalni sekretar je Msgr Pericle Felici. Kako su mnogi članovi te komisije mnogo udaljeni jedan od drugoga, veći deo poslova obavljaće se pismeno.

SAD. Prema najnovijim podacima u SAD živi oko 180 miliona stanovnika, od toga 40,8 miliona katolika. Crkveno su SAD podeljene na 26 nadbiskupija, 114 biskupija sa 16 900 župa. Katolička Crkva ima u SAD 5 kardinala, 32 nadbiskupa i 190 biskupa. Zadnjih 10 godina 1,3 miliona inoveraca primilo je katoličku veru. Svećenika je 53 796, od kojih 32 569 svetovnih, preko 10 000 braće pomoćnika i 169 000 redovnica.

Redovnice u Italiji. Pre 80 godina u Italiji živelo je oko 30 000 redovnica. Danas ih ima preko 152 000, što znači velik porast. Na 10 000 stanovnika otpada 31 časna sestra.

U Lanu kod Merana skupio se generalni kapitul Nemačkog viteškog reda. Ponovo je bio izabran dosadašnji veliki mešter p. Marian Tumler. Taj je red od 1929 postao klerikalni red. Njihov je protektor kardinal Wendel, minhenski nadbiskup.

Franjevački biblijski institut u Honkongu izdao je ove godine na kineskom jeziku Apostolska dela i Pavlove poslanice, dok za iduću predviđaju izdavanje ostalih poslanica i Otkrivenja sv. Ivana.

Kanadski biskupi uputili su parlamentu predstavku u kojoj traže da se Indijancima, koliko ih još živi u zemlji, prepusti samouprava i neka se zaštite njihove kulturne osobitosti.

U Esenu u Nemačkoj održavao se krajem maja četvrti međunarodni kongres katoličkih tehničara: inženjera, agronoma i nacionalnih ekonoma. Glavni predmet razgovora bio je: kako tehnički napredak duhovno uskladiti sa opštim dobrom naroda. Tehniku ne smemo odbaciti kao nešto demonsko, jer ju je Bog stvorio. Tehnika je ujedinila zemlju. Njihov je zadatak: raditi na jedinstvu među ljudima na osnovu vere i milosti. Španski geofizik Juan Bonelli izabran je bio za predsednika. Katolički međunarodni sekretarijat inženjera, agronoma i nacionalnih ekonoma učlanjen je u akademski savez »Pax Romana«.

Živa moderna Crkva. Na generalnoj audijenciji 1 juna o. g. Papa je kazao: Mi pripadamo živoj, modernoj Crkvi. Onima koji nas pitaju: kuda idemo, mi im odgovaramo: »Kristovoj pobedi«. Budućnost će biti bolja nego prošlost, kao što je sadašnjost bolja od prošlosti. Ne plaši nas velika vika oko nas, neka promenimo svoje ciljeve, jer ono je duh ovoga sveta, a mi pripadamo Kristovom duhu.

Papa govori Africi. Na Duhove je Papa preko radija održao Afrikancima znamenitu besedu na francuskom jeziku, koju je prenosilo 24 radijske stanice. U svom govoru, punom očinskog interesa za afrička pitanja, Papa je slušaoce podsetio na divnu kršćansku prošlost Afrike, na noviju misijsku radinost i utešnu činjenicu da ima Afrika sve više domaćih sinova koji upravljaju Crkvom. Ono što je danas, to je tek početak. Imaju jednog kardinala, oko 30 domaćih biskupa 2 hiljade domaćih svećenika. Papa je radostan što sve više afričkih zemalja stiče svoju nezavisnost. Međutim upozorava Afrikance da Crkva pruža svakoj zemlji najbolje osnove zdravog političkog i socijalnog razvoja. Interesi pojedinaca i manjih grupa moraju se podređivati potrebama većih zajednica. Papa optimistički gleda na budućnost tog kontinenta. U brizi za što lepši razvoj Papa poziva afričke katolike kao i katolike Evrope i Amerike da se mole za Afriku, da joj i dalje šalju potrebne misionare i laičke misijske radnike.

Burmanski predsednik vlade U Nu je izjavio da namerava proglasiti budizam za državnu religiju. Oba katolička nadbiskupa iz Ranguna i Mandelaja kao i pretstavnici protestanata izrazili su vladi svoja strahovanja. To se pitanje proučava. U Nu je već izjavio da će biti zaštićene manjinske veroispovesti.

20 jula dolazi kardinal Minh u svojstvu papinog legata na Maltu noseći sa sobom okove apostola Pavla, koji se čuvaju u rimskoj bazilici sv. Pavla. Malta slavi naime 1900 godišnjicu dolaska tog apostola na njihovo ostrvo.

Određeni za vračara postao biskup. U Gani kod plemena Degatis u nekom selu živeo je otac Poreku Dery. Već je odlučio da se njegov 10. godišnji sin odgoji za vračara i tako nasledi svoga strica. O kršćanstvu se tada još nije ništa znalo. Kad odjednom otac Poreku čuje da beli ljudi propovedaju svoga Boga, posetio ih je na njihovoj stanici, 25 km udaljenoj. Prvi su utisci bili tako ugodni da se češće navraćao k njima, ne više sam nego u pratnji svog 10. godišnjeg sina. Otac je počeo govoriti svojim susedima o novoj veri, ali su ga seoski starešine bacili u zatvor. Pustili su ga na slobodu kad im

je izmolio kišu. Posle tih događaja mali Pero je otišao u misijsku školu. Za Božić 1932 primio je sveto krštenje. 1935 stupio je Belim ocima i posle 17 godišnjeg studija postao svećenik. 1958 ostavio dušobrižničku službu i nastavio bogoslovne studije u Evropi i Americi. Papa Ivan XXIII je toq Petra Poreku Dery imenovao biskupom u Va, gde bi prema očevom planu imao raditi kao vračar. Njegova biskupija broji već 40 000 vernika.

U Rimu će se podići mošeja. Bila je već dugotrajna želja muslimanskih zemalja da se sagradi za pripadnike njihove vere u Rimu posebna mošeja. Italijanska vlada je u saglasnosti sa Svetom Stolicom na taj plan dala svoj pristanak. Kako ima u Rimu više jevrejskih sinagoga i protestantskih crkava, to će biti sasvim prirodno da se podigne i muslimanska bogomolja.

Biskup Česlav Kačmarek opet je preuzeo u svojoj biskupiji Kielce svoje dužnosti. Nekoliko meseci nalazio se na oporavku u Visokim Tatrama.

Oženjeni Roerdam Bonnevie, bivši luteranski pastor, bio je na duhovsku vigiliju u Kopenhagenu zaređen za katoličkog svećenika. Oprost od bračne veze podelio mu je već ranije Papa Pijo XII, a ponovo potvrdio Papa Ivan XXIII. Dosad je slične oproste dobilo pet nemačkih luteranskih pastora, koji su postali katolici.

Engleski katolici sakupili su u izbegličkoj godini oko 2 milijarde dinara za izbeglice. Taj su novac potrošili za arapske izbeglice u Palestini i za izbeglice u Honkongu.

Crkva sv. Franje u Rimu postala naslovna crkva kardinala Ruqambve. Prigodom preuzimanja te crkve kardinal se zahvalio Papi što mu je odredio tu crkvu sv. Franje, velikog misionara. Kardinal je u govoru pozvao vernike te crkve neka se mole zanj, njegovu biskupiju i za Afriku, a on sam će svoje vernike u Rimu uključiti u svoje molitve.

Sabirna akcija. Prigodom Sveta tri Kralja deca su u Austriji skupila oko 100 miliona dinara (3,67 miliona šilinga). Glavni deo te svote odlazi biskupu Bigirumvami u Ruandi — Urundi za podizanje bogoslovnog semeništa u Nyundo.

Katekizam u misijske zemlje. Misijska Družba Klaverijanki naročito se posvećuje misijskoj štampi. Iz njene misijske kuće kraj Salcburga oštampano je 10 000 katekizama na jav jeziku za Nigeriju. Štampa se dalje katekizam na kuanha jeziku za Angolu, biblija na herero jeziku za biskupiju Vindhok u Jugozapadanoj Africi kao i direktorij za afričke sestre na kirundi jeziku za Istočnu Afriku. Pre nekoliko meseci razaslane su knjige »Škola za razmatranje« na engleskom i latinskom jeziku za seminariste.

Zemljoradnici u Lurdu. Prvi međunarodni kongres zemljoradničke omladine održavao se od 27—29 maja u Lurdu. Na njemu se skupilo 26 000 omladinaca iz 60 zemalja. Kongres je raspravljao o važnom pitanju: glad na svetu. Katolička udruženja naprednijih zemalja pozvala su u goste predstavnike nerazvijenih zemalja, da provedu nekoliko meseci u njihovoj zemlji, da se priuče na naprednije poljodelstvo i stočarstvo. I putne troškove preuzimaju gostitelji.

Kardinal Agagianian primio je na američkom univerzitetu Naše Gospe u Luizijani časni doktorat. Tom je prilikom visoki crkveni dostojanstvenik ukazao na nesklad između tehničkog napretka i moralnog vladanja modernog čoveka. Moderni čovek je sposoban izgrađivati sredstva napretka i uništenja, pre nego je naučio mudro i moralno ih upotrebljavati.

Prigodom nedelje svetskog mira u biskupskom dvoru bečki kardinal König je primio 60 studenata iz Afrike i Azije, koji uče u Beču. Ta se proslava održala pod okriljem pokreta, Pax Christi i sa geslom »Obiteljska zajednica svih naroda i jednakopravnost pripadnika svih rasa«. Kardinal je govorio engleski i između ostalog naglasio: Ako ima još danas katolika koji prave pitanje rasne razlike, to su oni koji ne slušaju Crkvu. Crkva se uvek protivila svakoj vrsti rasne podvojenosti i zauzimala se za jednakost ljudi svake boje.

Pariška nadbiskupija uzima zajam od 10 milijardi dinara za izgradnju novih crkava, koje su Parizu nužno potrebne. Računaju da će vernici u roku od 30 godina isplatiti zajam u ratama od 3,5 miliona novih franaka godišnje.

Kanada mnogo doprinosti pastoraciji u Latinskoj Americi. Trenutno radi tamo 5 kanadskih biskupa, 1 000 kanadskih svećenika, braće pomoćnika i redovnica. Kanadski katolici su svesni da su i njima potrebni ti svećenici, ali ih ustupaju potrebnijima. Tom će se pomoću i nastaviti.

Kanada mnogo doprinosi pastoraciji u Latinvinu i u tome saradivati, to je potpuno prirodna i zakonita stvar, kazali su katolički biskupi te zemlje. Dostavili su da se nezavisnost mora ostvariti u pravednosti i ljubavi, a nipošto neslogom, mržnjom i nasiljem.

Verski život u Francuskoj. Među 45 miliona stanovnika Francuska ima 800 000 protestanata, 300 000 muslimana, 250 000 Jevreja, ostali su barem poreklom katolici. Među 155 000 novoveraca ima 130 000 bivših protestanata. Računa se da se prosečno 91,5% dece krštava u katoličkoj Crkvi. Najveći procenat nekrštene dece nalazi su u Parizu, gde dostiže gotovo 30%. Dešava se da se od te nekrštene dece neka krštavaju u provinciji, u mestima, odakle su došli njihovi roditelji. Oko 85% krštene dece dolazi na veronauk i prima svečanu pričest. Neki roditelji oodugovlače sa krštenjem svoje dece. Crkveno neispravnih brakova ima 20—25%. Verski je život vrlo različit prema raznim provincijama. Oko Pariza ima 12 biskupija u kojima živi jedna četvrtina ukupnog francuskog stanovništva. Tamo je verski život najslabiji; praktičnih vernika ima nekih 15%. U Bretanji, Loreni, Alzasu, Savoji i Centralnom francuskom masivu verski je život znatno bolji. Preko 50% katolika su praktični vernici.

Odgovor: Ne. Đavoli nas napastuju i navode na greh i na drugo fizičko zlo, dok duše onih ljudi koji su u paklu to ne mogu. Oni zavode svet samo svojim lošim primerom koji su dali u životu i svojim zlim delima, naročito knjigama, slikama, idejama koje su ostavili u svetu.

P. N. Odgovor: Ne plašite se pustiti svoje dete na prvu pričest, kada je već navršilo sedam godina. Sud o njegovoj zrelosti prepustite kateheti. Bog ne traži od deteta veću pripravu nego odgovara njegovom dobu. Mnogo je bolje da još nevino dete primi Isusa, iako još nije sposobno za veću pobožnost, nego da čekate koju godinu, pa da ono međuvremeno zabrazdi u velike grehe.

K. I. Odgovor: Velika je milost što ste nakon slabog verskog odgoja ipak došli do saznanja kako su Božje i crkvene zapovedi važne za život. Sasvim je razumljivo da još padate u razne grehe. Slabi smo, skloni grehu, ali ne smete sklapati prijateljstva sa grehom, niti se prepustiti očaju. Junačkom voljom tražite pomoć u molitvi, pristupajte često ispovedi i pričesti. Tako ćete moći svojoj deci dati bolji odgoj, a možda i obratiti muža. Vaša je sveta uzvišena dužnost: s mužem i s decom stići u nebo.

T. S. Pitanje: Ko su to adventisti, subotari, svedoci Jehove, s kojima se sve češće susrećemo? Odgovor: Sve su to novije verske sekte koje su nikle u Americi među protestantima. Sve ono šta se može kazati za protestante, važi i za te sekte. Razlikuju se od starog protestantskog učenja, što su još više kršćanskih istina izgubile. — Adventiste je osnovao američki farmer Vilijam Miler. On je prorekao svojim sumišljenicima da će biti sudnji dan odnosno Kristov dolazak na zemlju 22 oktobra 1844 godine. Po tome što oni veruju u određeni Kristov dolazak u neposrednoj budućnosti dobili su ime adventisti. Ta se sekta podelila u pet grana. Od njih su najznamenitiji adventisti sedmoga dana ili subotari. Prvi njihovi duhovni rukovodioci bili su američki bračni par Žems Vajt i njegova žena Jelena. Oni veruju u presveto Trojstvo i Kristovo božanstvo, ali poriču prirodnu besmrtnost duše večnost pakla i uče hiljadugodišnje Kristovo kraljevstvo. Traže da se odrasli ljudi krštavaju, i to zaronjavanjem. Poštuju subotu, ne jedu svinjetinu, ne piju alkohola, ne puše. U njihovoj nauci i verskoj praksi ima nešto staro-jevrejskog, nešto kršćanskog, nešto higijenskih propisa. Bibliju tumače prema svome nahođenju. — Jehovine svedoke je osnovao trgovac sitnom robom Šarl Rusel iz Pitsburga u Pensilvaniji u SAD. Oni isto očekuju 1000 godišnje Kristovo kraljevstvo, koje počinje pobedom Krista nad sotonom i njegovim pristalicama kod Harmagedona. Tamo će Krist uništiti svoje neprijatelje, a svoje pravoverne svedoke će povesti u hiljadugodišnje kraljevstvo mira i sreće. Njihovi su pristalice vrlo disciplinovani i bez prigovora slepo veruju da je verska istina što su im Šarl Rusel i njegovi prvi saradnici kazali i napisali.

Ka. B. Odgovor: Samo savesno pročitajte članke: »Heroji kršćanskog humanizma« pa ćete naučiti kako valja činiti dobro. Budite savesni u svojoj službi, strpljivi sa bližnjima, skromni u svojim zahtevima, pa ćete moći i od svoje sirotinje nešto davati bednijima od vas.

Lj. I. Odgovor: Kakve god ste grehe počinili, nemojte nikada očajavati, nego se ponizno ispovedite, popravite učinjenu nepravdu, koliko možete, a deo života koji je pred vama, proživite kao dobar kršćanin.

D. J. Odgovor: Ako se sakristija nalazi iza glavnog oltara, iz koje se može s jedne i druge strane dolaziti k oltaru, onda važi pravilo: k oltaru se dolazi s evandeoske, a od oltara se odlazi sa strane poslanice.

G. L. Pitanje: Zašto se traži da muškarci budu u crkvi otkrivene, a ženske pokrivene glave? Naročito kad pristupaju pričesnom stolu? Odgovor: To se pitanje postavljalo već apostolu Pavlu, pa je na nj odgovorio u prvoj poslanici Korinćanima u početku jedanaeste glave. On utemeljuje takvu praksu: »Mužu ne treba glave pokrivati, jer je slika i slava Božja; a žena je slava muževlja. Zato žena treba da ima znak vlasti na glavi poradi andela.« U ono vreme u Grčkoj su sekli preljubnicama i bludnicama kosu u znak sramoće. »A ženi je ures, ako nosi dugu kosu, jer joj je kosa dana mjesto pokrivala« (1 Kor 11. 15). Kako su to više manje obični disciplinski propisi, a ne moralni, to se vernici imaju vladati prema mesnim običajima.

H. K. Odgovor: Crkveni propisi zapovedaju župnicima da u nedelje u i zapovedne blagdane propovedaju svojim vernicima reč Božju. To je stoga i teška obaveza. Za propoved se mora župnik i njegovi pomoćnici u dušebrižništvu dobro pripravljati. Ako vernici nekog propovednika nešto teže slušaju, neka ga u duhu kršćanske ljubavi podnose. Nije svećenikova spretnost, nego Reč božja koja donosi ploda. Apostol Pavle je u propovedima odbacivao sve ljudsko, da bi došla jače do izražaja mudrost i snaga Božja. Ispitajmo se da li mi tražimo kod propovednika Božju istinu ili ljudsku veštinu.

F. K. Pitanje: Zašto se vernici obraćaju raznim svecima i Majci Božjoj za razne milosti, a ne izravno Isusu u svetohraništu? Odgovor: Mi smo grešnici, nedostojni Božje blizine, a sveci su prijatelji Božji, napose Majka Božja. Sasvim je prirodno da tražimo jačeg i boljeg advokata nego što smo mi sami, da zagovara našu stvar pred Bogom. Bog nam je baš stoga i dao svece da nam budu pomoćnici i zagovornici pred njim.

Ž. S. Odgovor: Svetovna muzika nema mesta u crkvi. Tako govore crkveni propisi. Ako se pojavi neka nejasnost, crkvena vlast upita za savet stručnjake za crkvenu muziku i posle donese odluku. Orguljaš se mora pridržavati savesno crkvenih propisa. Ako bi namerno prezirao takve propise i sablažnjavao time vernike, njegov bi prestupak moralno bio teže prirode.

Č. A. Odgovor: Ulepšavati svoje lice karminima, puderima i pomadama samo po sebi nije grch. Drugo je pitanje koliko to stvarno doprinosi lepoti lica. Ako devojka odnosno žena to čini iz grešnih razloga da bi omrežila možda čak već oženjenog čoveka, onda je i ulepšavanje grešno. Crkva preporučuje ženama čednost i skromnost. Sva je lepota kćeri sijonske iznutra, u kreposnom srcu.

M. M. Pitanje: Zašto se govori o grobu BDM, kad je ona uznesena na nebo? Odgovor: I Krist je uzašao na nebesa, ali je svejedno njegov grob sveto mesto. Slično je i sa Majkom Božjom. U Jeruzalemu, na mestu gde je najverovatnije Marijin grob, podignuta je Marijina crkva. Neki moderni arheolozi misle da se Marijin grob nalazi u Efezu.

F. K. Pitanje: Zašto zabranjuje Crkva crkvenu sahranu samoubice? Odgovor: Samoubistvo je težak greh. Samoubica svojim činom prezire Boga i Crkvu. Kako on svesno i slobodno odbacuje Boga i njegov zakon, Crkva ga smatra nedostojnim crkvene sahrane. Ako se utvrdi da je čovek sebi oduzeo život u duševnoj poremećenosti, kad nije više bio odgovoran za svoje čine, dozvoljava mu se jednostavna crkvena sahrana.

D. S. Odgovor: Iako imate već puno dece te se nalazite u neugodnoj ekonomskoj situaciji, nije vam dozvoljeno služiti se ma kakvim sredstvom da ne bude dečjeg blagoslova. Bračni odnosi moraju biti uvek prirodni. Ukoliko su vaši navodi tačni i moralno vam je nemoguće othraniti više dece, preostaje vam jedino da živite suzdržljivo odnosno da se služite bračnim pravima u neplodnim danima prema Knaus-Oginovoj teoriji.

B. D. Odgovor: Ne preporučuje se da bude zaručnica mnogo, na pr. 14 godina, starija od zaručnika. Lakše je obratno. Čovek treba da bude kao iskusniji i kao muškarac glava u obitelji; ako je on mnogo mlađi, teško će ga žena dovoljno poštivati i ljubiti.

S. D. Odgovor: Činjenica što imate sa devojkom dete obavezuje vas da to dete pomažete izdržavati i odgajati. Najprirodnije je da se s onom devojkom venčate, ali vas prisiliti na to niko ne može. Na dobroj ispovedi vam se praštaju gresi, ali gornje obaveze koje proističu iz greha ostaju.

D. S. Odgovor: Nije dobro razmišljati mnogo o stepenu i vrsti sigurnosti da li ću doći u nebo. Pametnije je jednostavno živeti kako nas Crkva uči te se čvrsto nadati da ćemo Božjom pomoći postići svoj večni cilj. Ako si obavio pobožnost devet prvih petaka, veliko obećanje presvetog Srca ne sme ti biti poticaj da se slobodno prepustiš gresima, jer ćeš se tobože sigurno spasti. Kakvi god sveci bili, uvek treba u strahu i trepetu raditi na spasenju svoje duše.

Č. S. Pitanje: Kako dugo ostaju duše u čistilištu? Odgovor: Ne znamo. Krist je rekao u priči o nemilosrdnom sluzi da dužnik neće izaći iz muka dok ne plati svega duga. Papa Aleksandar VII je 1666 godine osudio mišljenje da preko deset godina ne ostaje nijedna duša u čistilištu. Dobra deca sav život daruju svete mise za pokojne roditelje. Ako su oni već na nebu, pomoć će koristiti drugima.

A. Č. Odgovor: U našoj zemlji imamo dve grane Karmelićanki. Prva grana su Karmelićanke božanskog Srca Isusova, koje su došle 1917 godine iz Holandije u Zagreb. Te imaju dva samostana: Vrhovac — Zagreb i Brezovica u Hrvatskom Leskovcu. Drugu granu predstavljaju Karmelićanke sa brda Karmela, koje imaju svoju redovničku kuću u Selo — Ljubljana. Karmelićanke spadaju među najstrože ženske redove.

P. V. Pitanje: Da li greše oni ljudi koji na temelju Kristovih proročanstava prosuđuju da već postoje svi znaci drugog Kristovog dolaska? Odgovor: Niko ne može sigurno znati da su ostvareni svi preduslovi — znaci drugog Kristovog dolaska na sudnji dan. Držim da se evanđelje još ne propoveda po svem svetu i da se izabrani narod iz Starog zaveta još nije obratio. Pitanje Antikrista je vrlo zamršeno; ne znamo da li će biti to konkretan čovek ili sotona u ljudskom liku ili je to možda simbol za neku zemaljsku vlast. Jasno nam je jedino to da samo Bog zna kad će biti sudnji dan i da moramo biti mi ljudi uvek spremni da nas Bog pozove pred svoj sud. Prema izričitim Isusovim rečima: sudnji će dan iznenaditi čovečanstvo.

N. B. Odgovor: U Božjem je bilo planu da bude Jeruzalem razoren i kažnjeni njegovi stanovnici za zločin koji su izvršili nad Kristom. Stoga Jeruzalem nije mogao da bude središte kršćanstva, prestonica papinstva. Apostol Petar je svakako po Božjoj volji otišao u Rim, tadašnje središte rimskog carstva te ga izabrao za središte kršćanstva.

\+

DIJECEZANSKI PROMICATELJNI odbor za kanonizaciju bl. Augustina Kažotića izdao je dve ciklostilirane knjige: 1) Propovijedi o bl. Augustinu Kažotiću. Cena komadu 100 din; i 2) blaženikov životopis ispod pera Alfred Ciampi, Bl. Augustin Kažotić. Knjige se moraju poručivati: Dominikanski samostan, Trogir, Dalmacija ili Nadbiskupski Duhovni Stol, Zagreb, Kaptol 31.

A. C. Odgovor: Posebnih novosti u radu za kanonizaciju bl. Nikole Tavelića nema. Najviše možemo doprineti ubrzanju procesa da se preporučujemo njegovom zagovoru i molimo Boga neka svog ugodnika proslavi čudesima.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Janko, konzultor. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20 — Tek. račun 101-704-533. Grafičko preduzeće »SRBOŠTAMPA« — Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXIX BROJ 9 BEOGRAD, SEPTEMBAR 1960 CENA 20 DIN.

BLAGOVEST

VERSKI MESEČNIK

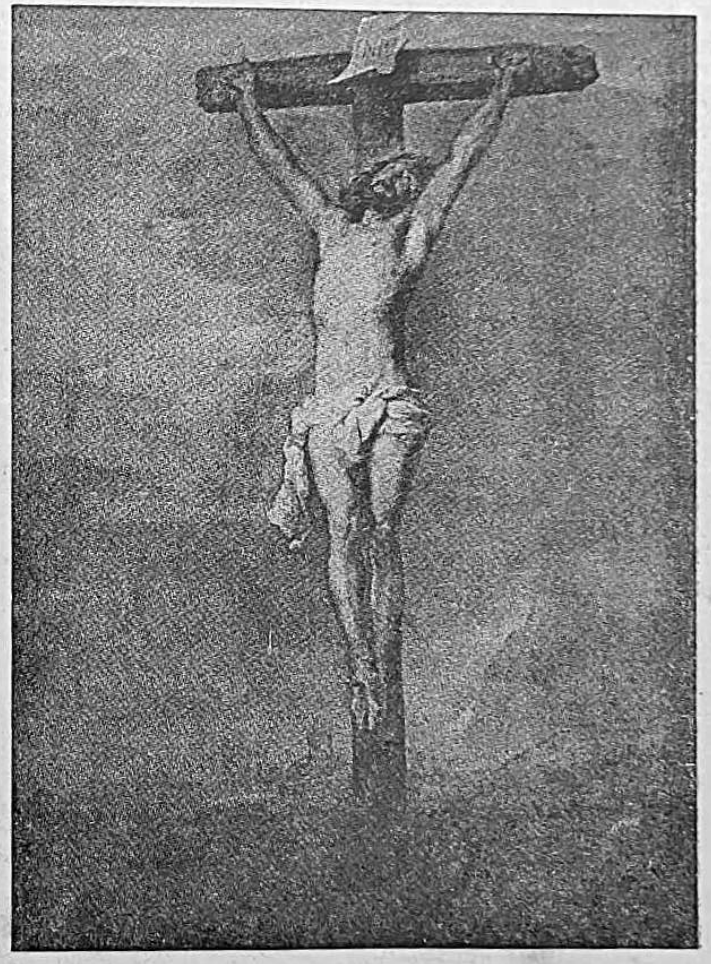

Antun Van Dyck: KRIST NA KRIŽU

Kad budem podignut od zemlje, sve ću privući k sebi (Iv 12, 32).

Kako je volja Božja da Crkva živi i radi do sudnjeg dana, Božja se providnost mora brinuti za svećenička zvanja, kako bi Crkva uvek imala propovednika reči Božje i delitelja Božjih tajna. Za plodonosno delovanje Crkve i za dokaz njene svetosti uvek se našlo u Crkvi osoba koje su se polaganjem redovničkih zaveta u zajedničkom životu posvećivale Bogu. Redovnička i svećenička zvanja, jednom rečí, nazivamo duhovna zvanja.

Pojam duhovnog zvanja. Sve dobro dolazi od Boga, tako i svećenička i redovnička zvanja. Apostolima Isus govori: »Ja sam vas izabrao«. Isto važi za svakog svećenika.

Bog koji raspoređuje ljudima zvanja, planira nekim osobama duhovna zvanja. Tim osobama Bog podeljuje potrebne sposobnosti i milosti da se mogu slobodno odlučiti za duhovno zvanje i pripraviti se za nj i u tom zvanju dostojno živeti.

Poziv na zvanje javlja se u duši pod uticajem milosti Božje i životnih prilika na razne načine. Svakoga zove Bog na svoj način. Bilo da oseća neku sklonost i veselje za to zvanje, bilo da mu se pobuđuje češće misao da bi u tom zvanju mogao najbolje Bogu služiti i najsigurnije spasti svoju dušu, bilo da trezveno prosuđujući svoje sposobnosti i sklonosti dolazi do mišljenja da je za duhovno zvanje.

Ako neko neće da sledi Božji poziv u duhovno zvanje, ne možemo za nj kazati da je smrtno sagrešio, pošto nije prekršio nikakvu zapoved. Ne sledi iz toga da će takva osoba propasti, ali verovatno će se teže spasti.

Drugi izgubi zvanje tokom nepovoljne priprave ili čak u zvanju samom jer nije sarađivao s milošću Božjom, nije živeo kako treba. Česte su te pojave. U mladim godinama toliki dečaci pokazuju znakove svećeničkog zvanja, ali pod uticajem sredine, okoline i labavog verskog života zvanje se izgubi.

Znaci nutarnjeg svećeničkog poziva su: da je kandidat sposoban za službu svećenika te da ima ispravnu nakanu.

Sposoban je onaj kandidat koji poseduje one osobine, što ih Crkva propisuje za svoje svećenike, napose da je telesno i duševno zdrav, da ima potrebnu umnu nadarenost i da je iskusan u krepostima, posebno u svetoj čistoti. Ko iz vlastitog iskustva zna da ne može suzdržljivo živeti, taj nije za svećenika. Uz sposobnosti potrebna je i dobra, ispravna nakana: da želi postati svećenik, pošto ljubi Boga, želi spasavati duše i posvetiti sebe. Koga vode samo zemaljski razlozi, takav nije pozvan.

Konačnu odluku da li je kandidat pozvan za svećenika ili nije, donosi biskup odnosno redovnički poglavar koji odlučuje o primanju u semenište. Nijedan kandidat nema prava tražiti ili zahtijevati da bude primljen. Prijem u semenište je milost. Po crkvenom starešini očituje se volja Božja. Biskup prima toliko kandidata, koliko mu je potrebno i koje smatra sposobnijim. Isto važi i za redovničke poglavare.

U naše vreme oseća se u mnogim zemljama oskudica duhovnih zvanja, ali ima još uvek zemalja i pokrajina koje obiluju tim zvanjima. Ima župa gde se svaka šesta osoba posvetila Bogu.

Bog sa svoje strane deli i danas duhovna zvanja, seje klice svetih zvanja u mlada srca. Šta će biti sa tim klicama, zavisi mnogo od okoline gde taj dečak ili devojčica živi. Pogrešno je misliti da moderna omladina nema više nikakvih ideala ni sposobnosti za žrtve i poštivanje duhovnih vrednosti. Deca su kao nenapisana knjiga. Šta će roditelji, učitelji, okolina pisati u mlada srca, to će deca biti, tako će ona misliti, suditi, raditi.

Sasvim je prirodno da se dakle bude duhovna zvanja u dobrim katoličkim obiteljima, u kojima članove obitelji provejava pravi religiozni kršćanski duh, gde se kod kuće redovno zajednički moli, gde se ne čuje psovka, poštuje se dan Gospodnji, gde roditelji paze na svoju decu da se ne druže s pokvarenim drugovima, ne zalaze na sumnjive zabave itd.

To su obično priproste kuće, gde moraju svi članovi prema uzrastu i sposobnostima raditi i doprinositi za uzdržavanje, gde odiše više siromaštvo i radinost, gde se znadu ovoga i onoga odreći. To su obično obitelji sa brojnom decom.

Osobe u kojima se primećuje duhovno zvanje valja većom budnošću i pažnjom odgajati, kako se klica svetog zvanja ne bi ugušila i osušila. Njih valja poticati da se više mole, ozbiljnije proučavaju verska pitanja, čitaju dobre pobožne knjige, odabiru podesno društvo itd. Takve osobe treba naročito preporučivati Bogu da ih štiti.

Dok smo zdravi, ne govorimo o zdravlju, nego kad smo bolesni. Dok ima dovoljno duhovnih zvanja, ne raspravlja se u katoličkom svetu mnogo o njima, nego tek kad se oseća oskudica. A to je naše vreme.

U nekim katoličkim zemljama organizuju se posebne izložbe, na kojima se prikazuje raznovrstan život Bogu posvećenih osoba: u samostanima, u misijama, u pastoraciji svetovnih svećenika. Određuju se posebni molitveni dani za svećenički i redovnički podmladak. Verski časopisi, napose misijski, govore o tom pitanju, opisuju teške prilike u župama i u misijskim stanicama pošto nema u njima dovoljno Kristovih službenika.

Ma kakve bile vanjske prilike, revnostan duhovni pastir može još uvek mnogo učiniti na tom području. To potvrđuje svakodnevno iskustvo. Iz župe u kojoj radi revnostan svećenik, potiče lep broj redovničkih i svećeničkih zvanja. Kanadski misionar Fraser je u svom životu preko 130 mladića doveo kao mladomisnike pred oltar. Neki španjolski svećenik je uspeo gotovo svako šesto dete svoje župe odgojiti za samostan ili za svećenika.

Na veronauci, na propovedima, u ispovedaonici, prigodom prve pričesti, mlade mise, u ličnom razgovoru svećenik može mnogo učiniti u tom pravcu. Pobožnim dušama valja preporučivati, da se mole za duhovna zvanja i da podupiru odgoj domaćih svećeničkih kandidata.

Mi smo osobito slabi u misijskim zvanjima. Francuzi imaju preko 20 puta, Holandezi i Irci preko 50 puta procentualno više misionara nego mi. Vrednost nekog naroda pred Bogom meri se prema svecima i misijskim radnicima. U jednom i drugom pogledu imamo još mnogo da uradimo.

SPREMA ZA ŽIVOT

Ovog se meseca otvaraju svakovrsne škole. Hiljade i hiljade mladih ljudi odabire svoje buduće zvanje i odlazi u stručne škole da se osposobe za koristan rad u narodnoj i državnoj zajednici.

Biće korisno i u našem mesečniku progovoriti o izboru zvanja te pokazati kako vera gleda na to pitanje.

Bog je svojom premudrošću stvorio ceo svet. Svakome stvorenju dao je takve osobine, da se sva stvorenja zajedno mogu složiti u divnu lepotu. U tom svetu Bog je svakome čoveku predvideo neko određeno zvanje koje se najbolje slaže se večno lepim Božjim nacrtom. Za to zvanje Bog je dao čoveku prikladne sposobnosti i na to ga zvanje Božja providnost po prilikama njegovog života zove. Tako čovek ulazi kao koristan član u ljudsku zajednicu, od koje prima tolika dobra. Da može biti sebi i drugima što korisniji, treba da stvarno izabere pravo zvanje te se na nj savesno pripravi.

Raznolike je sposobnosti Bog dao ljudima. Različite su i potrebe u ljudskoj zajednici. Bog je predvideo za svakog čoveka mesto gde bi mogao najkorisnije i najuspešnije razvijati svoje sposobnosti i sklonosti. U tom će zvanju čovek biti najzadovoljniji. Ali kako otkriti svoje pravo zvanje? Obično to nije tako teško. Postoje znaci: ono ga zvanje privlači, oseća posebne sposobnosti, oduševljenje. Korisno je posavetovati se sa roditeljima, pitati za mišljenje učitelja koji poznaje dečaka ili devojku niz godina. Danas postoje i savetovališta gde stručnjaci putem testova određuju u kakvom se pravcu kreće nadarenost kandidata.

Katkada je neko prisiljen obiteljskim i drugim prilikama da izabere zvanje za koje nema naročite volje. Voljom i vrednim radom nadoknađuje se manjak u nadarenosti. Prilagodljivost čoveka prilično je velika.

U izboru zvanja čovek se ne sme voditi sebičnim interesima, koje je zvanje unosnije, časnije u društvu, nego za koje ima više sposobnosti, gde će dakle bolje služiti sebi, bližnjemu i zajednici i gde će lakše spasti svoju dušu. To poslednje od presudne je važnosti.

Ne treba se obazirati na to kako svet gleda na razvrstavanje raznih zvanja. Zvanje u kome te Bog želi imati, lepo je i časno. Bog čoveka ne ceni prema uglednosti zvanja nego prema

njegovom radu, sa koliko se ljubavi prema Bogu i bližnjemu posao obavlja. Tako može biti pred Bogom jedan čistač cipela, koji skromno i savjesno vrši svoj posao, mnogo vredniji i zaslužniji nego univerzitetski profesor, koji u predavanjima traži samo svoju vlastitu čast ili čak krivim naukama zavodi svoje studente.

Na svoje se zvanje valja pripremiti. Svako zvanje, svaka služba traži izvesnu obrazovanost i veštinu, a neka zvanja traže dugotrajnu spremu. Takvu spremu valja steći pre nastupa službe. Javna vlast u cilju javnih interesa propisuje kakvo školsko obrazovanje i kakve su moralne osobine potrebne za pojedina zvanja. Grešt onaj kandidat koji znajući da nije osposobljen, traži mesto koje mu ne pripada. Greši i onaj koji svesno nedostojnog kandidata na takvo mesto postavlja. Nestručno lice u bolnici, u rukovanju mašinama može prouzrokovati pravu katastrofu.

Lenost, kako za vreme stručnog obrazovanja tako i posle u službi, štetna je i opasna mana. Bog je čoveka stvorio za rad, dao mu je telesne i duševne sposobnosti da može njima sebe i bližnjega usavršavati odnosno sticati vremenita dobra. »Ko neće da radi, neka i ne jede« pisao je apostol Pavle Solunjanima. U priči o talentima Isus je rekao: »Nekorisnog slugu bacite napolje« (Mt 25, 30). Čovek koji nije zaposlen korisnim radom, besposličar je, a »besposlenost nauči mnogo zla« (Sir 33, 29).

U svakom zvanju čoveka čekaju razne nevolje, pošto je Bog već Adamu dao opšti zakon: »U znoju lica svoga ješćeš kruh, dok se ne vratiš u zemlju iz koje si uzet« (1 Mojs 3, 19). Veselje i uspesi u zvanju smanjuju njegov teret, ali nužno dolaze časovi zamora i potištenosti, kada se oseća istinitost gornjih reči. Važi reč Svetog pisma: »Nama valja kroz mnoge nevolje ući u kraljevstvo Božje« (Dap 14, 22).

Pijo XII je često naglašavao misao da vera ne samo da ne odvraća čoveka od savesnog vršenja njegovih staleških dužnosti, nego mu uvelike pomaže da bude bolji i savesniji radnik od drugih.

Religiozan čovek zna da ga Bog uvek i svuda gleda te da će za svako delo odgovarati. Stoga on savesnije obavlja svoj posao. Isti papa poziva kršćane da moraju biti i po stručnoj spremi na visini, po mogućnosti jedan stepen iznad svojih drugova. Čovek koji voli svoje zvanje, uživa kad može izrađivati bolju, savršeniju robu.

Vera nas uči da greši onaj čovek koji zanemaruje svoje građanske i staleške dužnosti. Ona nam govori da služeći bližnjemu i zajednici služimo Bogu, koji će nas za savesnu službu i nagraditi.

Stoga nije teško zaključiti kako je korisno omladini koja se odlučuje za buduće zvanje i za nj priprema, davati solidni verski i moralni odgoj. Crkva ne žali napora, samo da njena deca budu dobri i savesni građani svoje zemaljske domovine, da tako steknu pravo na nebeske nagrade.

SV. JERONIM

Naučitelj sv. Crkve

Od najdavnijih vremena sv. Crkva slavi na 30 septembra uspomenu našeg zemljaka sv. Jeronima i to kao svog »najvećeg naučitelja« (doctor maximus) u prevodu i tumačenju sv. Pisma. Istočna Crkva ga slavi petnaestog juna i nazivlje ga »theofster« to jest »od Boga prosvijetljeni.«

Jeronim se rodio g. 342 u gradu Stridonu, u tadašnjoj rimskoj provinciji Dalmaciji, upravo na medi Dalmacije i Panonije. Ime njegovog oca Euzebija prešlo je i na njega, dok mu je Jeronim (grčki Hieronymus) bio samo pridjevak. Obitelj mu je bila čisto katolička, sačuvana od arijanske hereze onog doba i od praktične poganštine.

Jeronimov zavičaj Stridon bio je srušen od Gota, pa o njemu ne znamo potanje. Mnogo se o njegovom zavičaju pisalo kao o Homerovom i drugih glasovitih ljudi. Pošto je Dalmacija u ono doba imala druge granice, to je Stridon bio stavljen sad u Istri, sad u Međumurju, pa čak do granica Slovenije. Moderna povijest i arheologija, najviše zaslugom našeg poznatog arheologa D. Frane Bulića, ustanovila je, da se Stridon nalazio na današnjem Grahovom polju, upravo na medi Dalmacije, Hrvatske i Bosne.

U Stridonu je Jeronim sproveo svoje djetinjstvo i dječačko doba, što više puta spominje u svojim poslanicama. Imao je mlađeg brata Pavlinijana, koji je kasnije s njime živio u Betlehemu, a i sestru, koja je bila zastranila i zadavala mu brige, dok se konačno nije posvetila kreposnom životu.

Sv. Jeronim po svojoj prirodi bio je pun vitaliteta, dinamičnosti i temperamenta. Od 18 g., kad je otišao u Rim, da u onom središtu kulture i civilizacije uči klasične nauke, pa sve do svoje 78 godine, kad je umro u Betlehemu (420), živio je, što se kaže, s perom u ruci. Crkveni pisac Sulpicije Sever, koji ga je posjetio u betlehemskom samostanu kaže, da je Jeronim uvijek sav bio u čitanju, sav u knjigama, da ni obdan ni obnoć nije počivao, već da je uvijek nešto čitao ili nešto pisao. On je katkada znao pisati i prepisivati do tisuću redaka na dan, premda su ga više puta boljele oči. A uz sav toliki trud, hrana mu je bila vrlo jednostavna: malo kruha, sočivo i voda. Proputovao je u znanstvene svrhe sve ondašnje kulturne centrume na Zapadu i na Istoku: u Carigradu kod Grgura Nazianzenina i Grgura Nišanina, u Antiohiji, u Trijeru i u Galijama. Bio je izvanredni poznavalac grčkoga i hebrejskoga jezika, u što je potrošio mnogo truda, a i novaca. Njegova literarna naobrazba bila je tako velika i mnogostruka, da su intelektualci 4—5 v. na Zapadu i na Istoku nazivali Jeronima »putujućom bibliotekom« (bibliotheca ambulans). Svatko je u njega tražio savjeta ne samo u teološkim, biblijskim stvarima, već i lingvističkim, a i u općim životnim, etičkim problemima onog zaista teškog vremena, na historijskoj prekretnici, kakvu do tada nije poznavala povijest. I njegov veliki savremenik sv. Augustin bio je s njim u dopisivanju, a vodili su i polemike. Sv. Augustin, žarki Afrikanac, mnogo je cijenio svog temperamentnog kolegu Dalmatinca, pa je o njemu napisao ovo: »Nullus hominum scivit, quod Hieronymus ignoravit«, što bi značilo: »Nema nijednog ljudskog znanja, koje bi Jeronimu bilo nepoznato.« Ali više od svega ljudskoga znanja, Jeronim je svojom pokorom, svojim dugim čitanjem i razmatranjem u svojim vlastitim prsima napravio biblioteku Isusa Krista.

U svojim »Poslanicama«, koje su po sadržaju i stilu njegovo najmilije djelo, on nam očituje svoj karakter. Sulpicije Sever piše o njemu: »Mrzili su ga heretici, jer Jeronim nije nikada smalaksao da se bori proti njima. Mrzili su ga zločesti svećenici, jer je korio njihove mane i njihovo pokvareno življenje. Ali svi dobri mu se dive i ljube ga.« Obično se piše, da je Jeronim bio žestoke naravi i da je znao šibati savremeno društvo. To je on radio ne iz neke mržnje ili osvete, već iz ljubavi da popravi i obnovi tadašnje dekadentno društvo. Upotrebio je malo satire i ironije, što je uvijek dobro i pohvalno, kad druga sredstva ne vrijede.

Od njegovih poslanica do nas je doprlo oko stodvadeset. One spadaju u dragulje crkvene literature prvih kršćanskih stoljeća na Zapadu. Osim poslanica, ogromni rad Jeronimov je njegov prevod sv. Pisma iz židovskoga i kaldejskoga na latinski, što postade našom »Vulgatom«, a Crkva je upotrebljava i do danas. Sv. Jeronim bio je sav posvećen sv. Pismu i kršćanima svoga vremena, toplo je preporučivao njegovo čitanje i razmatranje, jer je govorio, da se bez sv. Pisma ne može upoznati Krista, a pobožnoj Eustohiji piše: »Tvoj zaručnik Isus govori li preko sv. Pisma.« S tim čitanjem podizao je Jeronim duhove i približio ih liturgiji, tom pravom životu s Crkvom. Preko liturgije zamišljao je Jeronim duhovni i vjerski preporod društva i postigao je najveće uspjehe u Rimu i u Betlehemu. Njegov pustinjački i pokornički život od kalcidske pustare, pa konačno do betlehemske špilje bile su stepenice njegove svetosti i njegove nebeske slave.

Kroz čitav Srednji vijek, osobito za doba Renesanse, djelo Jeronimovo bilo je omiljeno i visoko cijenjeno od svih intelektualaca bez razlike. On je bio kao »lav u pustinji.« Ne samo teologija i uopće znanost, već i umjetnost proslavile su našeg zemljaka. Najglasovitiji majstori svih vremena, sve do Ivana Meštrovića, prikazali su njegovu muževnu figuru sad kao pokornika, sad kao učenjaka i crkvenog naučitelja.

Poslije njegove smrti dne 30 septembra 420, u Betlehemu njegovo tijelo bilo je prenešeno u Rim i pohranjeno u veličanstvenoj bazilici sv. Marije Velike, što je on zaslužio kao veliki ljubitelj i štovatelj Djevice Marije i branitelj nezinog vječitog djevičanstva. Pokopan je u crkvi, koja čuva i Jaslice Isusove prenešene iz Betlehema, toliko od njega čašćene i ljubljene do časa smrti, u gradu Petrove Katedre, kojoj je bio vjerni potporanj i čvrsti stup. S potpunim pravom u dalmatinskim crkvama čita se u sv. Misi epistola iz Knjige Mudrosti (Crkv. 50.1—11) na njegov blagdan: »Evo Naučitelj Najveći, koji je za života svoga podupro dom Božji i u danima svojima utvrdio hram. Za njegovih dana provrijeđe zdenci voda i kao more napuniše se preko miere. On se brinuo za narod svoj i izbavio ga je od propasti... Kao što sjaje zvijezda danica posred magle, i kao pun mjesec u vrijeme svoje i kao žarko sunce: tako on zasja u hramu Božjemu... Mnogi će hvaliti mudrost njegovu i do vijeka se neće zaboraviti. Neće nestati uspomene njegove i ime će se njegovo spominjati od koljena do koljena. Mudrost će njegovu kazivati narodi, a hvalu će mu raznositi Crkva.«

ŽIVELA JE ZA LJUBAV

(Nastavak)

Majka nikako nije htela dozvoliti Mariji da se venča. Lekar je njenom zaručniku dozvolio 14 dana dopusta, ali pod uslovom da sam odgovara za rđave posledice. Iz Minhena je Ivo želeo putovati u Niderau, da se upozna s Marijinim roditeljima. Majka Landler je tražila od svoje kćerke da nastoji izbeći tu posetu. Nije želela videti mladića, kome bolest ne daje prava da se ženi. Tim pogrešnim stavom majka je Mariji otežala rad na spasenju Ivine duše.

Ivo je stigao sav iscrpljen do Minhena. Jedva se malo oporavio da su oboje pošli za Niderau. Gospođa Landler mu nije kroz tri dana boravka u svojoj kući pokazala nikakvo nerasположenje, iako je mnogo duševno trpela. Nato su Marija i Ivo otputovali za Beč.

Jednu stanicu pre Beča pričekala ih je Ivina sestra autom, da bi na taj način izbegli gužvu na stanici velikog grada.

Prevezli su se lepim bečkim ulicama te se zaustavili pred krasnom vilom gde su ih čekali Ivina mama i još neki rođaci. Sobe u toj vili bile su krasno uređene. Svaki dan su seređale razne priredbe u čast mladih verenika. Prema Mariji svi su bili vrlo ljubazni, kao prema novom članu porodice. Ali ona je u svemu tome našla samo gorčinu, zabave i ljubaznosti je nisu mogle usrećiti. Činilo joj se kao da je njen voz skrenuo sa tračnica i da sada luta krivim putem. Jedino je u bečkim crkvama našla mir, napose u crkvi sv. Stefana.

Za spas jedne duše

Posle dopusta Ivo se vratio u sanatorij, a Marija kući. Nadošla je zima. Marija se dopisivala s Ivinom familijom, a i s prijateljima iz Španije. Među njima su bili i samostani. Još se uvek nadala da će posle zaručnikove smrti zamoliti za prijem u samostan.

Bilo joj je teško kad je pomislila na Ivinu smrt. On se nadao da će uskoro ozdraviti te se onda venčati. Ali mu se bolest tako pogoršala, da su ga morali preneti u dom čč. sestara koji je bio u sklopu sanatorija, jer mu je bila potrebna stalna nega. Iz svakog njegovog pisma čitala se želja da dođe Marija te ga neguje. Majka joj nikako nije htela dozvoliti, jer je znala da bi to bilo opasno po njeno zdravlje.

Tada je stigao telegram od trojice Ivinih prijatelja. Glasio je: »Dođite odmah, život na ivici, spasa nema.«

Majka nije dozvolila Mariji da putuje. Marija je klekla pred majku i molila je da blagoslovi umirućeg i nju. A odgovor: »Dobra devojka nikad ne ide do kreveta bolesnog zaručnika da ga neguje.« Ništa nije moglo Mariju teže uvrediti nego ove reči. Klekla je pred oltar Majke Božje te se u vrućoj molitvi odlučila da putuje. Rekla je: »Spas jedne duše više vredi nego čast jedne devojke.« Znala je da će izgubiti poštovanje svoje majke a i drugih ljudi. Ali je smatrala da je spasti dušu važnije od svega ostalog. To je kazala i svojoj majci. Ona je odgovorila: »Ja ti ne dozvoljavam da odeš. Ako uprkos tome otideš, znaj da će biti vrata roditeljske kuće za tebe uvek zatvorena. Pamti ovo.« Marija nije slušala. Njena je duša osećala takvu gorčinu i bol, da joj se činilo da nikada nije imala roditelje i uživala majčinsku ljubav. Nakon nekoliko sati ona je ostavila domaću kuću. Bez reči su se rastale majka i kćerka.

U sanatoriju Marija je potražila sestru predstojnicu. Došla joj je u susret otvorenih ruku kao dobra majka te joj objasnila: »Morali smo vas pozvati. Ivo će živeti još koji dan. Svi se mnogo molimo da ga spasemo. Neće ni da čuje o ispovedi. U njegovoj sobi sam ugledala vašu fotografiju. Činilo mi se da samo vi možete učiniti čudo. Pozvala sam njegove prijatelje da vam šalju telegram. Molim vas, nemojte mu ništa govoriti o tome. Vladajte se tako kao da ste slučajno došli da ga posetite. Juče sam pozvala župnika, pošto je bio tako slab. Kad je bolesnik ugledao svećenika, tako se razljutio da je uzeo revolver iz noćnog ormarića i zapretio da će okinuti, ako svećenik odmah ne izađe. Rekao je još da ispoved nije potrebna.«

Marija je ušla u bolesničku sobu. Ivo je bio toliko iznenađen da se jedva smirio. Marija je polako pokušala preći na verski razgovor. Ali svaki je pokušaj toliko uznemirio bolesnika da je morala razgovor više puta prekidati. Bilo je jasno da se sotona ne da oterati iz ove duše. Marija je s vremena na vreme tražila pomoć pred svetohraništem. Tako su se dvoje borili za Ivinu dušu.

Kad se Mariji činilo da je sve uzalud, učinila je ono što joj je još preostalo. Otvoreno je kazala Ivi istinu o njegovom zdravstvenom stanju, da je na kraju sa životom te da ga naskoro čeka smrt. Vruće ga je molila neka se izmiri s Bogom, pa će biti oni jednom zauvek sjedinjeni na nebu u večnom blaženstvu.

Tada se bolesnik podigao u krevetu, razbesnio se, pokazao joj vrata i viknuo: »Napolje, i to odmah! Ne želim te više videti. To je dakle tvoja ljubav! — Svećenik, ispoved, same pobožnosti! To sam morao već znati. Sama pobožnost, nikakve ljubavi, sama prevara! Odlazi!«

Marija je bez reči izašla, slomljena, ostarela. Ove uvrede su bile strašni udarci za njeno srce. Pred vratima se onesvestila i srušila. Koliko joj je trebalo snage da je čoveku, koga je volela iskrenom ljubavlju, mogla reći da je na umoru, i to u cvetu života. Ali drugog izlaza nije bilo.

Marija je ostala kod časnih sestara, a bolesnik to nije znao. Njegovi su je rođaci zamolili da posle njegove smrti ona uredi sve potrebno, jer oni nisu više mogli doći k njemu. Ona se već deo vremena zadržavala u kapeli gde je klečeći pred tabernakulom molila jednu krunicu za drugom. Tako je prošlo pet do šest časova. Odjednom je potraži predstojnica te joj saopšti da je Ivo traži.

Kad je Marija stupila u bolesničku sobu, odmah je primetila na bolesniku promenu. Kad bi zidovi mogli progovoriti, pričali bi o teškoj duševnoj borbi koja se u ovoj sobi odigravala poslednjih nekoliko časova.

Ivo zamoli Mariju da sedne. Onda počne mirno govoriti: »Marijo, ja sam već umro. Nema strašnijeg od pomisli, da moram umreti, i to u najlepšim godinama, kad bi trebalo da mi pripada ceo svet. Slušaj me: došao sam do ubeđenja da me ti jedina istinski voliš. Toliko me ne ljubi ni moja majka, jer mi niko do sada nije kazao istine. Svi su me ostavljali u zabludi. Ali sad sam sve razmislio i uvideo na kakve te žrtve goni ljubav prema meni. Idem Nepoznatom u susret. Slabo poznajem Boga, nisam ni nastojao da ga upoznam. Računam na tebe. Moli se za mene, kad ne budem više kraj tebe. To je moja poslednja molba. Veruj mi, strašno je saznanje da su se srušile sve moje nade. Nema sumnje da govoriš istinu o mom zdravstvenom stanju. Kako sam sâ slikao divnu budućnost s tobom! Kad sam mislio da držim već sunce živo-

vota u svojim rukama, udari grom s jasna neba. Marijo! Možeš li mi oprostiti... i to što sam te oterao?«

Za dva tri časka Ivo je dodao: »Sada se želim ispovediti. Molim te, pozovi svećenika.«

Marija je klekla kraj njegova kreveta te su zajedno zahvaljivali Majci Božjoj za veliku milost. Ona je htela dovesti svećenika iz isusovačkog zavoda, ali Ivo je tražio upravo onog svećenika koga je ranije oterao.

Tako je Marija pošla po župnika. Stari gospodin nikako nije mogao da shvati šta se desilo. Kad je ušao u bolesničku sobu, bolesnik mu se ljubazno nasmeši i reče: »Tvrđava se predala. Hvala vam što ste došli.«

Marija je otišla u kapelicu te se vruće molila da se njen zaručnik dobro ispovedi. Tako je uronila u molitvu, da nije ni primetila svećenika kad je svratio u kapelu. Svećenik je pomiri: »Budite potpuno mirni. To je stvarno moralno čudo.«

Ivo je želeo urediti i sve ostalo. Mariju je postavio naslednikom svega svoga imanja. Njoj je to bilo neprijatno. Ona je nesebično volela Ivu te nije želela da se materijalno ičim okoristi. Otvoreno mu je kazala da će ljubav prema njemu ostati u njoj nešto sveto i nezaboravno, ali da ne želi biti naslednica njegova imanja. Ne može ni dopustiti da bi se njegovi rođaci nad njom razočarali. Ivo joj je odgovorio, da je to i želja njegove majke te nije odustao od takve oporuke. Tražio je dva prijatelja koji su je potpisali.

Zatim je Mariji na pero kazivao pisma za majku i sestre te izrazio svoje želje u pogledu sahrane. Kad je sve svršio, odahnuo je i rekao: »Zahvaljujem Bogu! Sada sam uredio sve poslove ovoga sveta; ne želim ništa više da čujem o njima. Marijo, molim te, moli se polako i glasno da se mogu s tobom moliti.« Dala mu je krunicu, zatvorio je oči i tiho se molio.

Tako su proveli svu noć. Rano ujutru došla je sestra predstojnica da pripremi sobu za svetu Pričest. Doneli su najlepše cveće. Zatim su zaručnici ostali još četvrt sata u molitvi. Glas zvončića je javio da dolazi Isus Krist. Spasitelj je ušao i za njim zbor časnih sestara sa gorućim svećama.

To je bilo poslednje jutro. Lekar je nagovestio da bolesnik narednog dana neće više dočekati.

Posle podne stanje se bolesniku neočekivano popravilo. Još mu je nešto ležalo na srcu: zamolio je Mariju da se venčaju. Ovako nešto Marija nije očekivala. Nije znala šta da čini, jer je Ivo i dalje navaljivao svojom molbom. Konačno mu je rekla da namerava u samostan. Na to joj je odgovorio: »Dobro, ti itako nisi za ovaj svet. Ostani Božja svojina.«

Pod veče došao je lekar. Rekao je Mariji da će bolesnik dobiti još tri napada kašlja koji će ga vrlo mučiti. Jedna će injekcija biti dovoljna da mu smanji bolove. Time se njegov život neće skratiti, ali se neće više probuditi.

Mladić je ležao u nesvesti. Marija je ostala sama kraj njega. Neprekidno se molila za njega i proživljavala njegovu smrt. Uskoro je počeo prvi napad kašlja, koji je bacao bolesnika po krevetu. Sledio je drugi. Tada je Marija uzela injekciju. Bilo joj je neopisivo teško. Kao da je Ivo znao da je poslednji put vidi, tako prodoran je bio njegov poslednji pogled. Zatim je zaspao zauvek.

Ostatak noći Marija je provela u sobici kraj kapelice. Nikako nije mogla zaspati. Sve što je proživela poslednjih dana bilo je previše za žensko srce. Tek prema jutru je zaspala.

Posle sahrane Marija je ostala još koji dan u Sankt Blaziju da uredi sve potrebno. Oba zaručna prstena poklonila je časnim sestrama za polukružnu lunulu u pokaznici koja drži sveto Otajstvo.

Kad je obavila sve poslove, vratila se kući. Majka ju je vrlo ljubazno primila, jer su joj župnik iz Sankt Blazija i sestra predstojnica pisali o svemu što se tamo događalo.

Što je učinila s Ivinom oporukom? Sva njegova odela razdelila je siromasima, a novac i dragocene predmete odredila za svete mise za pokoj njegove duše. Tako se rastala od svega.

(Nastaviće se)

BOJIŠTE VJEČNOGA KRIJESA

DIO DRUGI: TAJNA KAMENITIH VRATA

(Nastavak)

Kraljev povik i Dorin vrisak zaustaviše ga na čas. To ga je spasilo. Povukao se brzom kretnjom unatrag, jer se iza Tvrtkovih leđa ustalasalo žbunje i oružnici pojuriše naprijed, mašući koplјima i mačevima

— Sasijecite ga, — kričala je Dora promuklo.

— Njega šalje kraljica da oduzme život kralju...

— Dovedite ga živa! — naredio je Tvrtko.

Polusvijesno, obezumljeno jurio je Cvjetan. Ispred njega bila je velika gromada kamenja. Slijep od noći i straha, zaglušen od lomljave grања i nedalekih dozivanja potjere, naletio je na oštro kamenje. Brzinom vjeverice puzao je uz nagomilani lomljenac. Oštri bridovi sjekli su mu kožu. Iz ruku i koljena potekla mu je krv. Nije mislio na to. Uspjelo mu je da se domogne vrha, a onda se bacio u tamnu dubinu.

Tijelo mu je padalo niz brijeg. lomatalo o neki hrapavi zid, palo u gustu travu i klizilo, kotrljalo se i rušilo na dolje, zadržavano šibljem i prepletima visoke trave. Nad sobom je čuo glasove oružnika...

Skrovište njegovom izmučenom, izmrcvarenom i razderanom tijelu pružila je špilja, na čiji otvor se srušio kao teška vreća. Uvukao se, puzajući, unutra, ne misleći da se iza velikog otvora može nalaziti stan vukova i medvjeda. Ljudi su mu sad bili opasniji od divljih zvijeri. Naslonio se uz stijenu i ostao nepomičan. Glasovi potjere još su lebdjeli gore, u visini, slabili su, kidali se i nestajali. Napokon su posve zamrli.

Zavladala je netaknuta tišina, ali za kratko. U dubini špilje čuli su se šumovi. Cvjetan se nije micao. Nije imao snage pokrenuti se. Šumovi su postali jači, oštriji. Bilo je to kresanje kresiva. Iskre su zatreptale daleko i jedva vidljivo, a potom su se razletjele, krupne, sjajne i plamičak svijeće je zaplamsao, njišući se kroz gustu tminu. Poprimile su svoje vidljive, ali nepotpune oblike špiljske stijene oko njega, isprekidane svijetlom i sjenom. Ta špilja nije bila duboka i netko je sa svijećom u ruci stajao tik njega.

— Nemojte me izdati. — prošaptao je slabo. Naprezao je oči da raspozna lik čovjeka sa svijećom.

Vedro, svjetlo, mladoliko lice uokvireno smeđom bradom ugledao je Cvjetan nad sobom. Zbunila ga je oštra crta isturene donje usne, kao da se čovjek, koji je donio svijetlo u tminu, nešto srdi. A odmah zatim primirili su ga dva tamnosmeđa oka, puna zlatnih zraka, koje nisu bile samo odbljesak sitnog plamička svijeće. Nije kresivo, očutio je Cvjetan kao u srcu otkriće, ove oči su donijele svijetlo u tminu. Iz crne pećine, od kuda je očekivao krvoželjno svjetlucanje očiju divljih zvjeri došlo je nešto posve drugo. Najsvetija pitomost, koja se zove brižnost za drugog i ljubav.

— Neću te odati, Cvjetane, — reče tiho glas njegova strica. — Ne bih odao ni najdaljeg tuđinca. To velim, jer su između nas tuđinske daljine i mraz oko duše. No, vidiš, i to je samo tako za neznalice. Nema tuđinaca, kaže nam Bog; svi ste djeca jednoga Oca. Samo našoj sebičnosti, koju zasadiše sile mraka, trebaju neznanci, tuđinci, neprijatelji...

Dok je to govorio već je klečao na zemlji i širio ležaj od slame za izranjenog mladića. Povukao ga je jakim rukama na slamu i rekao:

— Ti nisi bježao od mene, svojeg strica. Bježao si od siromaštva, čiju sam zastavu ponio umjesto našeg bojnog stijega sa zlatnim orlom na modrom polju. A vidiš li sad da je bogato i jako moje siromaštvo? Samo njim se mogu koristiti da prihvatim i ublažim tvoju bijedu. I siguran sam da ću ti pomoći, dječače...

U zadnjim, jednostavnim i zapravo suhim riječima, Cvjetan osjeti toliko utjehe i topline, da ga čuvstva zahvalnosti i sreće tako zasuše, te nije mogao progovoriti. Suze mu nisu bile u grozničavo suhim očima, ali su ga gušile u grlu.

Zapao je iste noći u groznicu. Imao je bolesna priviđenja. Razgovarao je sa živim i mrtvim znancima.

— Kako sam zalutao ovamo, — pitao je stričeva, stojeći na vrhu neke gomile oštrog, velikog kamenja, sa koje se moglo samo survati u dubok ponor. Stric mu je dobacio svoj bijeli redovnički pojas od grubog užeta i on se još uvijek držao nad ponorom, njišući se tamo-amo.

— Odabrao si put, koji jednom mora dovesti do ovakvog mjesta, — govorio je fra Nikola. — Požude za zlatom i slavom su te vodile putem. Nisi li nikad čitao redove jednog velikog, energičnog, pravednog pjesnika i biskupa, koji se zvao Ambrozije? Napisao je taj svetac i umjetnik: »Tko ne zna i ne može svladati svoje požude, njega će one doskora nasilno nositi sa sobom svakamo, kao što preplašeni konj nosi svoga jahača guštarom i konačno ga baci u ponor...«

Pod Cvjetanovim nogama zijao je dubok ponor. Držao je stričev pojas ali više nije vidio fra Nikolu. Na njegovu mjestu stajao je Cvjetanov pobratim, desetnik Stjepko Lipovački. Nije stajao uspravno. Tijelo mu je bilo na čvrstim nogama, ali je visilo prelomljeno u pojasu, kao onda, kad je Cvjetan zadnji put vidio to tijelo, mrtvo, prevješeno preko ograde Pisanog mosta, nad zagrebačkim potokom Medveščakom.

— Što mi vrijedi krasni grad Lipovac? — pitao je Stjepko prijatelja, ne podižući gornji dio tijela i jedva otvarajući blijeda usta. — Mačem sam sjekao i od mača sam poginuo. A sjekao sam da dobijem nove časti i novo zlato, koje bih prosuo u krčmama Gričkog Podgrađa... Pfui!... U jednom satu ima tako mnogo trenutaka. A koliko se u jednom trenutku može dobra oživotvoriti. A ne samo nakaniti. Oh, nakane, cestovana gradnja za put u pakao! Neostvarene nakane, nešto najjadnije na svijetu! Bio sam samo nesretni cestar zla. Koliko propuštenih trenutaka, dana, sati... Nenaknadivo, izgubljeno, izgubljeno za uvijek...

Cvjetan mu je htio reći nešto dobro, slično riječima koje govori njegov stric i koje nisu samo riječi, nego čudni zasadi iz kojih odmah klija nešto u duši i oko čovjeka, po čitavom svijetu, nešto plemenito i sveto od čega čovjek živi, bez čega ne može, što odsijeva sa crne zemlje po oblacima i nebu.

Ali nije mogao u sebi naći takovih riječi, a na mjestu desetnika Lipovačkog, sada je stajao gospodin Arland Susjedgradski i smješkao se u prosijedu bradu svojim neodređenim, slatko-gorkim osmijehom.

— Moj dvorac se uzvisuje prema nebu, — rekao je. — A tko će iz njega gospodariti sutra? Moja loza je povenula. Dežimir je mrtav, a Dori se pomutila pamet. Gdje je slava mojeg imena, moje zastave i mojeg Susjedgrada? Sve će se pretvoriti u kamenje i prah, a seljaci će pjevati hodajući preko mjesta gdje je nekad bila moja tvrđava... Sava će i dalje teći mirno u dolini, ispod ruševina mojeg ponosnoga gnijezda...

Ništa čovjek ne može postići bičem i mačem. Ništa...

S druge strane visoke gomile kamenja stajao je Manfredo i gledao ga tužnim pogledom. Njegove sjetno uzdignute vjeđe prelomile su se u crti teškog bola. Plava kosa mu je padala na oči, a njegove dječačke usne bile su grčevito iskrivljene.

— Ja imam dosta novaca, Cvjetane... — mucao je. — Otac... oh, ne... ne smijem izgovoriti njegovo ime... Da, moj otac bi mi dao još puno novaca, kad bih ga molio. Ali, ja ti novcem ne mogu pomoći. Znam, da ti to sad ne treba. Onu pomoć, koja ti je potrebna, ja ne posjedujem, ne poznajem... Učili su me lijepom vladanju i rukovanju mačem. Vježbao sam ove običaje i vještine svakog dana, od malih nogu. A ono što bi sad jedino vrijedilo — nisu me učili... To nikad nisam vježbao... Nemoćan sam, Cvjetane, oprosti...

Nestalo ga je, a na vrlo svijetlom krajobrazu pojavio se tamni lik žene u crnom. Imala je crnu koprenu, koja je padala na leđa i bila je ogrnuta crnim plaštem. U prvi mah mu se učinilo da je to luda Dora Arlandova, potom da pred njim stoji bosanska kraljica Doroteja, a napokon je prepoznao samrtnički blijedo lice i ogromne mrtvačke oči kraljice Marije Anžuvinske. Smijala se velikim žutim zubima; prvi put je vidio njen osmijeh, ali nije bilo onog suhog, mraznog smijeha koji je jednom čuo, dok je pred njom klečao poniknute glave.

— Ako sve obaviš kako odgovara mojoj kraljevskoj milosti, — govorila je, dok joj je pjena kipjela u uglovima usana, — ako budem zadovoljna, darovat ću ti Manfredov novac i dvor Susjedgrada i lijepu Doru Arlandovu za ženu. Imat ćeš i previše novaca za cijeli život, pa će ti preostati i za raskošnu grobnicu od srebra i dragulja... Ti i ne slutiš, svadba tek što nije počela...

»Svadba ili ukop? Govorili ste i o Dori i o grobnici...« — htio je upitati, ali više nije bilo vremena. Kraljica je mahnula rukama i oko nje je zaplesalo bijesno kolo svatova. Vodila ga je krčmarica Eva sa Griča. Oko nje su skakali i hihotali starac-kostur i starac-kolac, a preko sastavljenih ruku nosili su tijelo mrtvog desetnika Lipovačkog. U kolu je bio i Dežimir Arland, a njegov otac se probio između igrača, vodeći za ruku Doru. Doveo ju je do Cvjetana i rekao:

— Evo ti zaručnice...

Dora se smijala suludo, zabacivala glavu i tajanstveno šaputala:

— Tebi prijeti velika opasnost. Samo ja te mogu spasiti. Ja ću učiniti da postaneš kralj...

Uz njih se stvorio Manfredo, koji je povikao:

— Ja volim Doru. Ona će biti moja žena. Ja sam jedini nju vidio kako sjedi uz prozor Susjedgrada, tiha, nasmiješena, nedužna kao dijete i veze za mene vez od zlatnoga konca na crvenoj svili.

— A ja sam rekla svojem bratu Dežimiru da se neću udati za vas, Manfredo, nego za — Cvjetana. On je bogatiji i slavniji od vas. On će mi vratiti bogatstvo i zdravlje.

Tada je Manfredo kriknuo, pao na travu, počeo kopati noktima zemlju i dozivati:

— Srebrenka! Srebrenka!...

A Cvjetan je grčevito stegnuo bijeli franjevački pojas, koji za cijelo vrijeme nije puštao iz ruku i bezglasno, u sebi pozvao u pomoć sveto svijetlo u očima fra Nikole Tavelića.

— Nastavit će se —

IZ KATOLIČKOG SVETA

Uganda. Katolički i protestantski biskupi izdali su zajedničku deklaraciju kojom osuđuju svađe među tim vjerospovestima kao i svaku vrstu verskog nasilja, što se dešava u provinciji Kigezi. To je pismo bilo pročitano po svim crkvama 21 aprila. Biskupi odbijaju tvrdnju da su sami uneli mržnju rečima: »Mi smatramo sramotom i slabošću da se neko služi religijom kao otskočnom daskom za divlje političko razračunavanje. Takvi postupci mogu naneti samo štetu veri i demokratskom načinu života«.

Apostol omladine. Nadbiskup Bernard Šeil, pomoćni biskup u Čikagu, slavio je 21 maja zlatomisnički jubilej. U Americi je taj biskup dobro poznat po svom junačkom stavu u pitanju rasne diskriminacije i prava na samoopredeljenje. U Čikagu se naročito ističe svojim neumornim radom za napuštenu mladež čikaškog podzemlja i stvarnu socijalnu pomoć u tom velegradu. Te su mu zasluge donele odlikovanje »Čovek 1959 godine«. Kao student nadbiskup Šeil bio je među najboljim sportašima. Svoju obitelj, prijatelje i poznanike iznenadio je svojom odlukom da postane svećenik. Sav život bio je dušom i telom vrstan duhovnik omladine.

Verski život u Austriji. U toj zemlji živi 6,17 miliona katolika, 89,1% ukupnog austriskog stanovništva. Najbolji je verski život u biskupijama Insbruk i Feldkirh u Tirolu i Forarlbergu, najgori u Beču. Za ukupnu Austriju računa se da ima jedna trećina praktičnih vernika, među kojima oko 20% organizovanih, druga trećina su sezonski vernici, koji pohađaju crkvu samo za blagdane, treća trećina nema veze sa verom. Oko polovine katolika starih iznad 7 godina obavlja uskršnju dužnost. 1958 godine bilo je 49 200 venčanja gde je bila barem jedna strana katolička. U crkvi ih se venčalo 43 000, dakle 87,5%. Svake godine prosečno otpadne od Crkve 3 300 osoba više nego što ih se obrati. Ka-

tolici brojčano sasvim polagano opadaju. Računa se da će u buduće katolici po vrednosti rasti, dok će nekih 12,5% katolika, koji nisu ni katolički venčani, otpasti.

Prigodom kanonizacije sv. Grgura Barbarigo Papa je uzdizao rad novog sveca na obnovi semeništa i katehetske pouke. Papa je primetio da se valja čuvati samozvanih kritičara koji bi želeli povesti Crkvu na nove puteve. Neka Crkva u izvršivanju svog božanskog poslanstva polagano i strpljivo stupa napred. Ona se izkazala doraslom svakom i najtežem vremenu. — Venecijanski patrijarh Urbani rekao je za novog sveca da se posebno isticao u radu na crkvenom jedinstvu te da će stoga pred Božjim prestolom podupirati rad budućeg opšteg crkvenog sabora.

40 000 vojnika u Lurdu. I ove godine za blagdan presv. Trojstva hodočastilo je u Lurd oko 40 000 vojnika iz 19 zemalja, među kojima je bilo 14 zvaničnih državnih delegacija. U Lurdu su se molili za bratstvo i jedinstvo te mir među narodima. U nedelju 12 juna vojnici su tri sata molili križni put, onda u podzemnoj crkvi sv. Pija X prisustvovali zajedničkoj sv. misi, pod kojom je 150 svećenika delilo svetu pričest. Posle podne se obavila običajna lurdska procesija sa Presvetim i blagoslov bolesnika, napose teških ratnih invalida iz drugog svetskog rata. Na kraju su vojni vikari pojedinih država održali zaključnu reč.

Nova otkrića oko Mrtvog mora. Akciiom ronilaca otkriveni su ostaci kuća, ulica itd. u severoistočnom delu Mrtvog mora nekoliko metara u Engadiju otkrivena je korespodencija ustanička vođe Simona Bar Košibe iz 130—135 godine posle Krista. Jevrejski arheolog Igael Jadin objavio je neka pisma. Utvrdio je da se radi o korespondenciji Bar Košibe s njegovim oficirima. Sadržavaju razne vojničke, ekonomske i čak liturgijske podatke. Prema mišljenju profesora Jadina Košiba je imao svoj glavni stan u blizini Betlehema te je bio pre ustanka neosporni vladar u Palestini. Otkriveni su i ćupovi srebrnog novca iz onog doba.

Južna Koreja. Iz pisama tamošnjih misionara razabire se da su zadovoljni što se u zemlji promenio politički režim koji je i katolički rad na razne načine sputavao. — Vrhovni državni sud u Seulu ponovo je dozvolio izlaženje dnevnika Kjonghjang Šinmun, koji zastupa katoličko gledište, a pre godinu dana bivši režim ga je zabranio. — U Seulu je počeo raditi katolički univerzitet, koji vode oci isusovci iz Viskonzina u SAD. Zasad ima 138 studenata. Njegovom otvaranju prisustvovao je ap. vikar iz Seula Msgr Pavle Kinan Ro i ap. delegat. — Upravu bogoslovnog semeništa u Kvangju isto su preuzeli isusovci. Zavod ima već sada mesta za 200 bogoslova, iako će zgrada biti tek 1962 godine dovršena.

Kolumbija. Katolička radio stanica Sutatenza počela je svoje poslovanje s govorom pape Ivana XXIII. Sveti je otac naglasio kako je važno da katoličke radio stanice šire istinu i naobrazbu među stanovništvom. Ova radio stanica daje redovne prenose po načinu školske nastave. Računa se da je u provincijskim župama te zemlje preko jedan milion slušalaca tih emisija.

Svi učesnici svetskog euharistijskog kongresa u Minhenu mogu dobiti potpuni porcijunkulski oprost kakav se dobije u Aziziju uz obične uvete. Taj je oprost podelio Papa kongresnim učesnicima na molbu minhenskog kardinala Wendela.

Olimpijske igre u Rimu. I sa crkvene strane vršile su se pripreme, kako bi se olimpijskim takmičarima, upravnom osoblju tih priredaba i gledaocima olakšalo vršenje verskih dužnosti u tim danima. Na otvaraniu olimpijskih igara Svetu će Stolicu zastupati jedan kardinal. 4 septembra će se na Sijenskom trgu služiti za sve učesnike igara posebna sveta misa. Takmičarima će se deliti brošurice o papinim izjavama o sportu na raznim jezicima. Red službe Božje u crkvama u blizini olimpijskog stadiona biće podešen tako da će učesnici moći pribaviti službi Božjoj.

Velikodušnost. Neki austrijski radnik poklonio je svu svoju uštedevinu od 25 000 šilinga za izgradnju bogoslovnog semeništa na Floresu u Indoneziji. Taj je novac skupljao više godina, pošto mesečno zasluži samo 1 800 šilinga. Tamošnji misijski biskup Thijssen je posetio Austriju, te se osobno zahvalio darodavcu.

Nemački katolici su u ovogodišnjoj korizmenoj sabirnoj akciji za pomoć gladnima u svetu sakupili 43 miliona nemačkih maraka, osam miliona više nego prošle godine. Prvi deo te svote već je podeljen molbocima iz Pakistana, Indije, Afrike i Južne Amerike.

Oslo. Katoličke žene skandinavskih zemalja sastale su se krajem juna u norveškoj prestonici. Glavni predmet razgovora je bio »Katolička žena na današnjem Severu«. Svetski savez katoličkih ženskih organizacija sprema svoj kongres za 1961 u Rimu.

U Zapadnoj Nemačkoj u toku je velika akcija za sveikovanje nedelje. Tu akciju vode omladinske seljačke organizacije. Preko jedan milion letaka bilo je podeljeno i nalepljeno preko 50 000 velikih plakata gde je stajalo velikim slovima: Sveikujte nedelju.

Kongregacija svetih obreda se protivi tome da se u rimskim crkvama nameštaju automatski uređaji koji sami daju informacije od istorijskog i religioznog sadržaja.

Lejrijski biskup. Msgr Pereira Venancio je poslao svim biskupima sveta pisma kojima ih poziva da organizuju u svojim biskupijama 12 i 13 oktobra dan molitve i pokore za mir na svetu.

Uzajamna pomoć francuskih svećenika, koja predstavlja njihovo socijalno osiguranje, slavila je 16 juna o.g. desetgodišnjicu svog postojanja. Prvo je bila osnovana samo u 73 biskupije i pristupilo joj 30 260 svećenika; danas međutim postoji u 87 biskupija te broji 39 613 članova, svetovnih svećenika i redovnika.

Sveto pismo na 1151 jeziku. Prema podacima od 31 dec. 1959 godine čitavo je Sveto pismo bilo prevedeno na 219 jezika, samo Novi zavet na daljnji 271 jezik, delovi Svetog Pisma, većinom Evanđelja, još na 661 jezik, ukupno dakle na 1151 jezik.

Brazilija, nova brazilijanska prestonica, bila je 21 aprila svečano otvorena i posvećena. U prestonici trenutno živi nekih 100 000 stanovnika. Izgrađuje se velika katedrala po nacrtima evropskog arhitekta. Predviđeno je da grad bude crkveno podeljen na 22 župe. Svaka će župa imati svoju crkvu, župski dvor, dve osnovne škole, jednu za dečake drugu za devojke i druge pripadajuće zgrade. Broj će vernika u jednoj župi dostizati između 12—15 000. Predsednikova palača ima svoju kapelicu, sagrađenu vrlo moderno u obliku spiralnog lista, i to iz betona koji liči na mermer. Od svih svećenika su u toj brazilijanskoj prestonici najjače zastupljeni salezijanci, kojih ima u celoj državi oko 2 000. Oko tog grada već se skuplja gradski proletarijat koji živi u velikoj bedi. Možda se nigde tako oštro ne razlikuje luksuz bogatih kvartova od siromašnih koliba u predgrađima kao u Južnoj Americi.

Madagaskar je sada nezavisna afrička zemlja sa svojih pet miliona stanovnika koji nisu crnačkog nego malajskog porekla. Među tamošnjim kulturnim radnicima ističu se katolici kojih ima oko jedan milion. Oni su u dva meseca, u aprilu i maju, dobili tri domaća biskupa. Trećina škola je u crkvenim rukama. Velik je problem borba sa bedom, onda sa higijenskom i privrednom zaostalošću.

U Britaniji je ustanovljeno, da u katoličkim školskim zavodima ima sve više anglikanske mladeži, katkada u srazmeru jedan prema tri. Katolički se roditelji plaše da u odeljenjima gde su katolički đaci u velikoj manjini, ne može biti pravog katoličkog odgoja. Postavlja se zahtev da treba siromašnim katoličkim obiteljima pomoću stipendija omogućiti da šalju svoju decu u katoličke školske zavode.

Predsednik Argentine Frondizi kod Pape. 18 juna pre podne obavila se svečana audijencija argentinskog predsednika s običajnim ceremonijalom. Posle privatnog razgovora dvaju državnih poglavara predsednik Frondizi je Papi predstavio svoju pratnju. Papa je oslovio visoke posetioce prigodnim govorom na španjolskom jeziku. Predsednik se zahvalio Papi na toplim rečima i obećao vernost svoga naroda Petrovoj Stolici. Onda su bili izmenjani razni pokloni. Predsednik Frondizi je posetio i kardinala državnog sekretara i vatikansku baziliku.

Brazilija je crkveno podeljena na 26 nadbiskupija, 92 biskupije i 30 samostalnih prelatura. Župa je 3 995. Prosečno svaka župa meri 2 131 km² sa 16 000 vernika. Ako si predstavljamo svaku župu u obliku kruga, onda bi prečnik tog kruga iznosio oko 25 km. Trenutno radi tamo 10 526 svećenika, od toga 6 256 redovnika. Broj seminarista je iznosio 1957 godnie 2 314, što je utešno.

Ogromni globus. Oci Reči Božje su izradili za Papu ogroman globus, visok 180 cm, njegov prečnik iznosi 127,6 cm. To je velika lopta koja predstavlja našu planetu u srazmeri 1 : 10 miliona. Na tom su globusu označene sve biskupije izuzev italijanskih, kojih ima 2 200. Predaji poklona prisustvovao je i proprefekt kongregacije za širenje vere kardinal Agagianian. Papa se zahvalio patru Emerihu, koji je vodio glavnu brigu oko globusa, za tako lep poklon te ga pozvao da se više puta navrati u njegovu radnu sobu, kako bi se od vremena na vreme unele na globus promene u podeli biskupija.

Na francuskim ostrvima Kergueli u južnom polarnom pojasu podignuta je kapela kao veliki blok, kako bi se mogla odupirati tamošnjim vetrovima koji često duvaju brzinom od 150 km nan sat. Kapelu je izgradio svećenik Beranž, a posvećena je bila sredinom juna.

Za učesnike olimpijskih igara predviđene su dve posebne audijencije kod Pape. Prva je predviđena za 24 avgust u Rimu u Vatikanu za takmičare, sportske reportere i ostale pratioce, a druga 29 avgusta u Castel Gandolfo samo za rukovodioce nacionalnih i međunarodnih olimpijskih komiteta. Računa se da će Papa prilikom odlaska na odmor u Castel Gandolfo pogledati olimpijsko selo.

Perzijski šah je poklonio katolicima raznih obreda svoga glavnog grada Teherana oveće zemljište, na kome treba da se podigne jedna bolnica, jedna redovnička kuća sa zavodom za seminar za sve obrede. U Teheranu živi 12 000 rimokatolika, 8 000 katolika kaldejskog i 2 500 jermenskog obreda.

Kongoanški episkopat (28 biskupa, 6 nadbiskupa i 7 ap. prefekta) izdao je zajedničko pastirsko pismo prigodom proglašenja nezavisnosti svoje zemlje. Pismo govori da se i Crkva pridružuje narodnom veselju nad dobivenom nezavisnošću. Biskupi obećavaju da će se moliti za novu državu i lojalno s vlastima sarađivati. Potsećaju da je zadatak države unapređivanje vremenitog dobra svojih građana, a da se ne sme zaboraviti da vremenita dobra pomažu ljudima postići svoj večni cilj. Najbolja garantija srećnog razvoja države jeste javno priznavanje neotuđivih prava Stvoritelja. Biskupi dalje spominju Kristovu zapoved ljubavi prema bližnjemu. Tu dužnost valja ispunjavati prema pripadnicima svih plemena i rasa. Poslušnost državnim poglavarima utemeljena je u četvrtoj zapovedi. Veselje nad stečenom nezavisnošću neka zamete tragove plemenske podvojenosti.

Francuska. U toj zemlji živi oko 3 miliona useljenika raznih narodnosti. Blizu jedan milion ima Italijana, pola miliona Poljaka, 350 000 Španjolaca, 200 000 Belgijanaca, Jugoslovena 40 000. Od 28—30 juna o.g. u Parizu se održao prvi kongres useljeničkih svećenika 30 narodnosti, koji žive u Francuskoj. Na ni je bilo pozvano 160 svećenika. Sva vlast za pastoraciju tih useljenika usredsređena je u pariškom nadbiskupu kardinalu Feltinu koji je ovlastio za to svog generalnog vikara Msgr Rupp-a.

Msgr Bakker, duhovnik gubavaca u Kamerunu, ima nameru osnovati u svakoj bolnici za gubavce jednu crkvu, dakle 12 takvih bolnica, 12 crkava. Msgr Bakker je poreklom Holandez, otac osmoro dece. 1924 umrla mu je žena. Dvadeset godina kasnije bio je u prisustvu svoje dece zaređen za svećenika. Posle ređenja otišao je kao misionar u Kamerun te se posvetio zbrinjavanju gubavaca.

U Francuskoj ima sada 104 svećenička kandidata, koji su ranije bili radnici i pripadali žosističkoj organizaciji. Neki od njih u biskupskim semeništima, drugi u zavodima za kasna zvanja, treći u redovničkim zavodima ili u semeništu Francuskih misija. 64 od njih hodočastilo je u Lurd od 2—5 jula gde su imali poseban sastanak i napose raspravljali o ulozi siromaštva u životu današnjeg svećenika.

Iz Holandije je 7 jula otišlo u Afriku 85 misionara. U toj je grupi bilo 67 svećenika, braće pomoćnika i redovnica, ostalih 18 bile su laičke osobe.

Središte Londona je dobilo, posle dugog niza godina, prvi puta katoličkog predsednika opštine, lord-merija u osobi Roberta Everest-a. Obred uvođenja novog lordmerija na dužnost obavlja se u vestminsterskoj katedrali. Sin lordmerija p. Rupert iz benediktinske opatije d' Ampleforth je obavio obred i otslužio svetu misu.

Kasno zvanje. Benediktinski pater Avgustin služio je 3 jula o.g. svoju mladu misu u domaćoj župi Brix u Francuskoj. To je inženjer Henrik Milcent koji je u starosti od 60 godina stupio u benediktinski red. Šest se godina pripremao na svećenički poziv te 29 juna o.g. bio zaređen za svećenika. Mladomisniku su na njegovoj mladoj misi asistirali njegov sin p. Pavle, njegovi nećaci Dominik i Franjo. Nazočna su bila dva njegova rođena brata kanonici Emanuel i Edmund kao i mladomisnikova kćerka — redovnica, koja pripada kanonisama sv. Avgustina.

Prigodom neke audijencije Papa Ivan XXIII je isticao lik blaženog pape Inocentija V, koji je kao Petar iz Tarenteze i nadbiskup u Lionu organizovao drugi lionski koncil u 13 veku. Papa je kazao da je taj njegov predšasnik imao osobine, kakve su uvek potrebne papama: veliko znanje i razboritost, duh izmirenja i poniznost. Delovao je u duhu izmirenja na koncilu u Lionu i tako doprineo stvari jedinstva među kršćanima.

Katolička su nemačka deca prošle godine skupila za misije 25 miliona šilinga, pet miliona više nego prethodne godine. Nemačku decu po visini misijskog doprinosa pretekla su samo američka deca.

Plemeniti poslanik. Za novog poslanika Pakistana kod Svete Stolice imenovan je general-major Raza. Ovaj je zasad zastupao svoju zemlju u Iranu, Francuskoj i u Kini. U toku svoje karijere uspelo mu je spasti jednu redovnicu iz životne opasnosti.

Da li će biti koncil 1962 godine! Msgr Simon Delacroix, generalni direktor udruženja svetovnih svećenika bio je u audijenciji kod svetog Oca u pitanju svetskog kongresa tog udruženja koji je planiran za 1962 godinu. Papa je izrazio želju neka bi taj kongres neposredno predhodio saboru, kako bi mogli uzeti učešća na njemu i kardinali i biskupi koji će doći na koncil. Iz toga su neki zaključili da Papa ima nameru da se ekumenski sabor održi već 1962 godine.

Blizanci — misionari. Blizanci Petar i Pavle Brajen iz Eskanaba, Mičigen, SAD, stupili su zajedno u misijsku kongregaciju Merinolaca. Bili su zajedno zaređeni za svećenike, i zajedno su primili iz ruku kardinala Spellmana misijski križ te sada zajedno rade kao misionari na Formozi.

Katolički nadbiskup Hakim iz Nazareta napisao je posebno pismo u pitanju verskog odgoja u školama.

Katolička štampa u Španiji. U toj državi na iberskom poluostrvu ima 109 dnevnih novina, od kojih 34 katoličkih. Ukupni tiraž dnevnih novina iznosi 1,8 miliona primeraka, od toga otpada na katoličke samo 18,74%. Ukupni broj časopisa odnosno revija je 1 768 sa preko 8 miliona primeraka, od kojih imaju katolici 847 revija sa tiražem od 5,6 miliona primeraka, dakle oko 70% ukupnog tiraža revija. Španski su katolici dakle slabi u dnevnim novinama, ali dosta jaki u revijama.

Krajem izbegličke godine bilo je u svetu još uvek 15 miliona izbeglica, najviše u Aziji iz azijskih zemalja. Mnogo je već bilo učinjeno za smeštaj onih koji su izgubili domovinu, ali izgleda da se to pitanje ne da rešiti, pošto iskrsavaju uvek nova preseljavanja naroda na svetu.

Umro je kardinal Piedro Fumasoni - Biondi u starosti od 88 godina. Rodio se u Rimu, bio zaređen za svećenika 1897, obavljao je službu ap. delegata u Indiji, Japanu, i SAD. 1933 g. bio je imenovan kardinalom i postao prefekt kongregacije za širenje vere. Izvesno vreme imao je već pomoćnika proprefekta. Posle njegove smrti njegovo je mesto u kongregaciji preuzeo kardinal Agagianian.

Novi rezidencijalni biskupi. Papa Ivan XXIII je imenovao ap. administratora Dr Franju Šepera nadbiskupom i metropolitom zagrebačke nadbiskupije, ap. administratora Dr Maksimilijana Držečnika biskupom lavantinske biskupije sa sedištem u Mariboru, ap. administratora Dr Dragutina Nežića biskupom porečko pulske biskupije sa sedištem u Poreču. Ovim crkvenim velikodostojnicima upućujemo svoje srdačne čestitke i tople želje u odgovornoj službi.

Beogradski nadbiskup Dr Josip Ujčić počastio je 26 juna 1960 svojom prisutnošću zlatomisnički jubilej ap. protonotara Msgr Josipa Sokola, velikog prepošta stolnog kaptola đakovačkog. Visoki jubilant je već od 1926 član đakovačkog kaptola, a od 1942 veliki prepošt. Jubilantu naše iskrene čestitke!

Beogradski nadbiskup je 17 jula o.g. održao svečano slovo na zlatomisničkoj svečanosti prelata Dr Andreja Snoja, ljubljanskog univerzitetskog profesora. Zlatomisničko slavlje se održalo u gradskoj crkvi sv. Jakoba, u kojoj visoki jubilant već godinama pomaže u duhovnoj pastvi. Jubilantu, omiljenom profesoru Svetog pisma novog zaveta, naše srdačne čestitke i tople želje! Na mnogaja lieta!

Crkvena delegacija. Iz naše zemlje otišla je delegacija svećenika koju su predvodili nadbiskup Dr Josip Ujčić i biskup Dr Gabrijel Bukatko, na 37 svetski euharistijski kongres u Minhen. Tako su bili jugoslovenski katolici zastupljeni na toj međunarodnoj verskoj manifestaciji.

U pravoslavnoj ruskoj crkvi u Rimu održano je svečano opelo za pokojnog ruskog pisca Borisa Pasternaka. Opelo je služio ruski arhiepiskop Leontiti, koji živi i radi u Čileu. U Rimu se zaustavio posle svog hodočašća u Svetu zemlju.

Kuća u kojoj se rodio sv. Pijo X pristupačna je posetiocima. Jednostavna kućica u Riesi, udaljena 8 km od Castelfranco, u blizini Venecije, preuđešena je u muzej. Prostorije i nameštaj pokazuju istu sliku kakvu je kuća imala pre 130 godina kada je u njoj proveo svoje detinjstvo Josip Sarto, kasniji sv. papa Pijo X. Sobica na prvom spratu gde se svetac rodio pokrivena je slikama i zahvalnim pločicama za ozdravljenja i uspešni zagovor. Skromna baštica oko kuće pretvorena je u slobodno mesto na koje se nadovezuje spomen veranda. Svečeva mala nećakinja Pia Parolini vodi svaki dan posetioce po kući te im priča zanimljive anegdote iz života svog starog ujaka.

Iznajmljivanje svećenika. Bečki nadbiskup koadjutor Jahim vodi razgovore s holandskim biskupima, da bi dobio nešto holandskih svećeničkih kandidata za bečku nadbiskupiju. Predviđa se da bi mladi pozajmljeni holandski bogoslovi učili teologiju u Beču, kako bi bolje ovladali nemačkim jezikom te se upoznali s prilikama u kojima će raditi. Slične želje gaje i neke nemačke biskupije.

Austrijski konkordat. Austrija je uredila izvesne odnose sa Svetom Stolicom, koji još nisu bili uređeni. Tekst je potpisan u kancelariji državnog kancelara Raaba. Burgenland je postao samostalna biskupija, država je povratila deo još od Hitlera zaplenjene crkvene imovine. Uređeno je pitanje državne pripomoći za izdržavanje svećenika itd.

Minhen. Za potrebe svetskog euharistijskog kongresa smeštena je bila u Minhenu u nekoj zanatskoj školi posebna kancelarija da služi novinarima koje će privući kongres. Taj ured raspolaže sa 30 telefona, sa 10 brzojavnih aparata, sa 100 pisaćih mašina, sa 8 televizora. Za prevode vesti na šest glavnih svetskih jezika obezbeđene su stručne snage.

Beč. Na blagdan presv. Srca Isusova u bečkoj katedrali sv. Stefana održana je posebna pobožnost, takozvani »Dan bolesnika«. Došlo je na hiljade starih i bolesnih ljudi. U okviru svečanosti pročitana je i papina poruka bolesnicima, a kardinal Königa podelio je nekolicini bolesnika sakramenat svete potvrde.

Udeo redovnica u školskoj nastavi. U Francuskoj su ženske redovničke kongregacije, koje se posvećuju školstvu, stvorile pre 20 godina jedan savez. Taj savez danas predstavlja snažan kadar prosvetnih radnika. 6 000 redovničkih zajednica sa 40 000 redovnica poučava u 7 000 škola 850 000 učenica. Jedna petina svih francuskih učenica prima iz tog izvora svoju školsku naobrazbu.

Liban. Papa je imenovao dosadašnjeg ap. delegata Južne Koreje Msgr Righi Lambertini nuncijem u Libanu. Novi libanski nuncije bio je za vreme papinog službovanja u Parizu njegov savetnik.

SAD. Nadbiskup iz San Luja Msgr Ritter izdao je posebno pastirsko pismo u pitanju školovanja katoličkih studenata na nekatoličkim zavodima. Obzirom na opasnost po veru studenata nadbiskup predviđa da će otsele svaki katolički student, koji želi da uči u nekatoličkom zavodu, morati dobiti od nadbiskupa posebnu dozvolu. Istovremeno se nadbiskup odlučno zauzeo za rasnu integraciju, tj., za zajedničke škole crnačkih i belih učenika.

Predlog školskog zakona u južnoafričkoj Uniji uznemiruje i tamošnje katolike. Nadbiskup Herlej iz Durbana je izjavio da izgleda da novi zakon ima služiti ciljevima rasističke vladine politike i premoći reforme holandske crkve koja otvoreno podupire vladu.

Papina konstitucija »Sollicitudo omnium ecclesiarum«, kojom je Papa obelodanio dekrete rimske sinode prošle zime, objavljena je bila 28 juna. Tom prilikom Papa je održao kraći govor u vatikanskoj bazilici. Papa očekuje od obavljene sinode koristi u pojedinačnom i zajedničkom životu. Mi kršćani i katolici, nastavio je Papa, ne smemo sramotiti svoju religioznu tradiciju. Valja se znati odreći izvesnih prohteva vlastitog ja, koji kriju moralne nedostatke; treba ukloniti nastranosti osobnog ukusa i uzdržati se od kritikovanja crkvenih odredaba, napose kada se njima tumači zakon Gospodnji. Broine zablude kruže danas po svetu i zavode nerazborite. U svim vremenima Crkva je znala odgovoriti duhovnim potrebama svojih vernika pozivima, upozorenjima i ohrabrenjima.

Apostolsko pismo »Inde a primis« o štovanju preskupocene Krvi Isusove Papa je izdao 30 juna o.g. U njemu je Papa izneo istorijat te pobožnosti, naveo razne tekstove crkvenog učiteljstva, a napose se zaustavio na 46 homilija sv. Ivana Zlatoustog, gde taj crkveni učitelj tumači, kako odlazimo od pričesnog stola kao lavovi, puni oduševljenja i ognja... jer smo uživali Krv Kristovu.

Papa je poslao posebnu poruku predsedniku organizacije FAO, koja unapređuje poljodelstvo te se bori protiv gladi na svetu. Papa u poruci očinski pobuđuje na plemeniti rad, koji se tako podudara s pravim čovekoljubljem i tako je dostojan da potakne svako ljudsko srce na saradnju. Crkva se raduje što vidi toliko dobre volje ujedinjene na »delima milosrđa«, na kakva ona tako usrdno poziva svoju decu. Papa na kraju izjavljuje da molitvama i svojim ličnim nastojanjima podupire njihovu akciju te zaziva na nju bogat nebeski blagoslov.

Papa je poslao na svečanost proglašenja nezavisnosti Konga svog posebnog izaslanika Msgr Sigismondi-a. Uz to Papa je preko radija održao narodima Konga govor koji su prenosile sve kongoanške radijske stanice. U njemu je Papa spomenuo kako je već papa Leo X u 16 veku posvetio jednog kongoanskog princa za biskupa, kako se je kršćanstvo u ovom veku lepo razvijalo. Za budućnost je kazao da je put razvoja jedne države dug i težak te da i u tome važi reč Svetog pisma: Ako Gospodin ne gradi kuće.

Kardinal Bea je primio na fordhamskom univerzitetu diplomu počasnog doktorata. Prigodom tog puta u SAD, kardinal je dao u Nju Jorku interviu o izgledu na uspeh u pitanju crkvenog jedinstva, pošto je Papa njega postavio na čelo sekretarijata za veze s nekatoličkim kršćanima. Kardinal je davao vrlo jasne i trezvene odgovore. Ukoliko su razlike između kršćanskih konfesija veće, to je ujedinjenje teže. Katolička Crkva ne može otstupiti od svog verskog učenja, ali na području liturgije, crkvene organizacije i discipline postoje mogućnosti popuštanja. Crkveni opšti sabor će se održati tek, kad svi predhodni radovi budu završeni, kada komisije završe svoj posao. Kardinal predviđa da će se skice predloga za koncil prethodno dostaviti svim biskupima da ih prouče i stave svoje primedbe, onda će se tek doterani predlozi predložiti koncilu. Tačan datum koncila prema tome nije još moguće predvideti.

Litanije predragocene Krvi N.G.I.K. Sveta kongregacija obreda je po papinom odobrenju izdala dekret kojim se litanije predragocene Krvi N.G.I.K. unose u Rimski ritual te se dozvoljava da ih vernici privatno i javno mole. Posebnim dekretom Svete penitencijarije podeljeni su oprosti onima koji te litanije mole. Nepotpuni oprost prima svaki koji jedanput skrušena srca moli te litanije, potpuni pod običnim uvetima jednom mesečno, ko ih moli svaki dan.

Program 37 svetskog euharistijskog kongresa u Minhenu. Njegova je lozinka: Statio orbis pro mundi vita — sveopći zbor za život sveta. Kao što su se nekada skupljali rimski svećenici i vernici oko Pape na njihov rimski zbor, tako su se sada skupili katolički vernici iz svega sveta oko Papinog legata u Minhenu, da održe sveopći zbor te da zajedno prikažu uzvišenu Žrtvu svete mise i mole se za život sveta. Ovim kongresom Crkva vodi računa o zajedničkoj nadi svega sveta, o strahu i zabrinutosti naroda, pa svima pokazuje da je čovečanstvu potrebno za njegovu egzistenciju i napredak, da se hrani »živim kruhom koji je sišao s neba«, da živi od istine i miloti Isusa Krista. — Svečan prijem papinog legata kardinala Gustava Testa beše 31 jula. Na kongresu su bila razna verska predavanja, izložbe, religiozne pretstave i koncerti. Između ostalih su bili i ovakvi govori: jedinstvo i mir kao plod Euharistije, Euharistija i svršetak sveta, Očuvanje i uređenje sveta u snazi Euharistije. Svečana bogosluženja su se na kogresu obavila uz priključak na obrede Velike sedmice. Tokom kongresa obavilo se redenje mladomisnika, održala se večera ljubavi — agapa, biskupi su služili kod stolova, posećivali zatvorenike i bolesnike, izvršen obred pranja nogu, zajednička zborna misa i zajednička sveta pričest. Petak 5. avgusta je bio posvećen uspomeni Kristove muke i pobožnosti križnog puta. Posle podne bila je u Dahau posvećena kapela Kristove smrtne muke i obavljena pokornička pobožnost naroda. U subotu, 6 avgusta služila se pontifikalna misa na bizantskom obredu i izvršila posveta sveta. U nedelju, 7 avgusta je bio glavni dan kongresa i njegov zaključak. Pre podne na stadionu svečana misa papinog legata, propoved, Papina poruka, a posle podne svečana procesija sa Presvetim, zahvalna pesma i blagoslov. — Minhenski kardinal Wendel kazao je da je cilj kongresa pokazati svetu da je i danas moguće živeti po veri i kako se mogu sva naučna i tehnička postignuća uključiti u katolički život.

Prvi kandidat za Nobelovu nagradu za mir je sada Raoul Follereau, advokat, pisac i pesnik, koji posvećuje svoj život gubavcima.

Msgr Josip Asajiro Satowaki, biskup iz Kagošima, pokrstio je u Kasari Mura 73 odrasla čoveka, prve kršćane tog kraja. Njima se pridružilo 56 katehumena. To se mesto nalazi na otoku Anami, između Japana i Okinave.

Prva redovnica iz Urugvaja s. Marija Gonzaga iz kongregacije sv. Petra Klavera, primila je iz ruku pomoćnog biskupa iz Montevideа Msgr Anfuna Corso misijski križ. Misionarka odlazi u Afriku.

Indijska vlada podeljuje svake godine naslov najboljeg direktora škole. Za 1960 godinu taj je naslov dobio p. Kottaram, rektor zavoda sv. Tome u Palai, u Kerali.

Slavni američki baritonist Dik Mišler i njegova supruga, slavna plesačica Karolin Mišler ostavljaju za dve godine svoje svetovno zvanje i odlaze u misije kao laički misionari. Oni imaju dvoje dece, jedno staro 3, a drugo jednu godinu.

U Tananarivi na Madagaskaru otvara se viša bogoslovska škola u pokrajinskom semeništu, kako bi domaći svećenici dobili temeljitiju bogoslovnu naobrazbu. Petnaest malgaških biskupa šalje tamo 23 bogoslova. Neki slušatelji dolaze iz crkvenih redova.

Biskup iz Lafajeta Msgr Moris Šenoder izdao je komunike, u kome zabranjuje crkvenu sahranu vozačima koji su se teško ogrešili protiv saobraćajnih propisa te su krivi teškim nesrećama. Biskup izjavljuje da je nehajnost ili čak kriminalno ponašanje tokom vožnje kolima vrlo težak greh.

Francuski vlasnici bioskopskih dvorana apelirali su na filmske producente neka obustave produkciju nemoralnih filmova. Svoj zahtev obrazlažu materijalnim — finasijskim razlozima. Dobar film može se davati 2000 puta u raznim bioskopima, film koji je samo za odrasle, samo 800 puta. Ukoliko ima još negativniju ocenu, još manje puta. To važi za Pariz i njegovu okolinu. Znači da nemoralni filmovi u Francuskoj nisu naročito rentabilni.

Vino za godinu 2000. Kardinal Confolonieri bio je ranije sekretar pape Pija XI. U papinom životopisu njegov sekretar opisuje i ovu anegdotu. Papa je 1939 pred smrt primeo mnoga pisma i poklone sa željom da ozdravi. Među ostalim poklonima nalazila se i boca vina koje je prema etiketi bilo staro 50 godina. Papa je taj poklon potaknuo da je zaveštao svome nasledniku na Petrovoj Stolici od godine 2000 dve boce misnog vina.

Starica u audijenciji. Papa Ivan XXIII primio je u privatnu audijenciju 96 godina staru majku ap. vikara Arabije, kapucinskog biskupa Msgr Meqliacani. Papa je staricu posadio na stolicu pokraj sebe te se ljubazno s njom razgovarao kao sa rođenom majkom. Poklonio joj je lepu krunicu.

Misije. Danas radi u katoličkim misijama 51 000 misionara, dok ih je 1925 bilo 22 000. Razne nekatoličke veroispovesti i sekte imaju danas 38 000 misionara, dakle 9 000 više nego 1925.

Novi najbolji film godine. Nemačka katolička filmska liga uvrstila je francuski film »Žrtveni ophod redovnice« koji je sastavljen po knjizi Gertrude von le Fort »Poslednja na giljotini«. Film pokazuje kršćansku ideju žrtve i vrednost vere, koja daje čoveku snagu. Za vreme kongresa u Minhenu taj se je film prikazivao.

Protestanti se mole za Papu. I u evangeličkim crkvama trebalo bi se moliti za Papu i budući koncil. To je bio predlog glavnog hamburškog pastora Dr Harms-a. Iako još nedostaju mnogi preduslovi za zvanične razgovore o crkvenom ujedinjenju te se treba čuvati preteranog optimizma u vezi s budućim koncilom, ipak taj pastor smatra pozitivno evanđeoskom duhu, kad se ne bi pouzdali u Duha Svetoga da može i kroz koncil unaprediti stvar crkvenog jedinstva. U sadašnjoj situaciji nisu u pitanju ideologije niti spasavanje pozicija jedne ili druge strane, nego spiritualni interesi. Ako koncil uspe otvoriti vrata za druge crkve, već bi to mnogo olakšalo interkonfesionalne razgovore.

UREDNIKOVA POŠTA

I. S. Odgovor: Pričate o raznim sablastima i prikazama. Na svetu ima mnogo duševno bolesnih ljudi koji drže svoje utvare za zbilju. Katkada i zdravi ljudi nisu sposobni kritički prosuditi prirodne pojave. Stoga je jedino pametno preći preko takvih pričanja, jer ničemu ne služe. Svako ima dovoljno pametnijeg posla.

S. I. Odgovor: Ne možemo drugo nego da i o Bogu ljudski govorimo i prenosimo svoja osećanja na nj. Samo Sveto pismo govori da se Bog pokajao što je čoveka stvorio. Isto tako kažemo da gresi vređaju Boga i zadaju mu boli. Da li Bog zbog greha oseća stvarno kakav bol? Bog je po svojoj prirodi neizmerno savršen i srećan, ali je Isus Krist na zemlji stvarno trpio za sve grehe svega sveta, čak i za one grehe koje će poslednji čovek na zemlji učiniti. Prema tome tačno je da je svaki greh uzročnik Kristovih muka. Krist sada u svome blaženstvu svakako ne može više trpiti, kao što nećemo ni mi kad stignemo u nebo. Dozvoljeno je dakle govoriti o gresima kao da vređaju Boga i da on oseća tu uvredu kao što mi ljudi osećamo nepravdu koja se nama učini.

B. N. Pitanje: Da li možemo prihvatiti Danteove ocene o papama, kardinalima i drugim osobama o kojima govori u svome »Paklu«? Odgovor: Danteov »Pakao« je pesnička literarna tvorevina. U njemu iznosi svoje subjektivno mišljenje. Koliko se možemo na njegove ocene osloniti, vidimo najbolje što papu Celestina baca u pakao, dok ga je Crkva postavila na oltar. Kad bi i bio koji papa nedostojan svoje časti, kardinali ga ne mogu svrgnuti nego ga mogu samo savetovati i zanj se Bogu moliti.

I. N. Odgovor: Već iz apostolskih vremena nedelja se slavi kao Gospodnji dan. Pročitaj samo Apostolska dela 20, 7 i 1 Kor 17, 2.

N. I. Odgovor: Zaziv Kraljice patrijarha znači da je Bl. Devica Marija vladarica praotaca ljudskog roda i odabranog jevrejskog naroda. U patrijarhe se ubrajaju: Adam, Abel, Noe, Abraham, Izak, Jakob itd.

G. J. Odgovor: Igrati na lutriju je samo po sebi moralno neopredeljen čin. Kome je stalo do ozbiljnog verskog života, ne mari mnogo za te stvari. Sredstva za život valja zaslužiti ozbiljnim radom. Poštenoj igri je mesto na granici našeg interesovanja, moramo paziti da nas toliko ne obuzme da postanemo njezini robovi. Kakva šteta, ako zbog igre zanemarujemo svoje staleške dužnosti!

N. P. Pitanje: Da li je ispravan kršćanin koji se oduševljava za francuskog egzistencijalista Alberta Camus-a, velikog literata nobelovca, koji je u automobilskoj nesreći poginuo? Odgovor: Žalimo njegovu nesrećnu smrt. Priznajemo da je kao literat u zapadnom svetu zauzimao istaknuto mesto. Beletristika je lepa stvar, ali mi kršćani uživamo u punom smislu u literaturi, ako su ideje koje pisac zagovara kršćanske. Vera i moral su daleko iznad svih ostalih vrednosti. Nije dostojno da obožavamo literate književnike jer su i oni ljudi kao mi, sa svojim dobrim i rđavim osobinama, deca svoga vremena. Za nas kršćane su najodličniji ljudi sveci, jer su oni postigli najviše savršenstvo vlastite duše te ih je Bog sam proslavio. Albert Camus nije verovao u Boga. Smatrao je da je otkrio čarobni kamen kojim se mogu rešiti sva pitanja života u večnoj borbi protiv svake zakonitosti. Njegova formula zvuči dakle kao ona opasna izreka: Neću da ti služim, što je po našem izvor svega zla. Ne ulazim u prosuđivanje lične krivice za takav stav. Sigurno je jedno, da nam takav književnik ne može biti mentor u životu.

P. N. Pitanje: *Da li je istina da Crkva skučuje slobodu mišljenja kršćanskim misliocima?* Odgovor: *Osnovna dužnost Crkve je da štiti svoju nauku od svake zablude, kad je navešta svetu. Prema tome, Crkva mora zaštićivati svoje vernike od krivih verskih nauka i moralnih načela. Crkva inače ne bi bila više Kristova Crkva, koja je stub i tvrđava istine. Ako je kršćanski mislilac član Crkve on mora kao takav nepokolebivo verovati sve što Crkva uči kao versku nauku. Kao što je sudac vezan na zakone, sportaš na pravila igre, čovek od knjige na pravila svoga jezika, lekar na zakone biologije i medicine, tako je kršćanski filozof vezan na verske istine i prirodne istine. U okviru, koji mu daje vera i zdravi razum, slobodno može da razvija svoje misli.*

S. C. Pitanje: *Da li su stvarno u povesti Crkve bila samo tri svetla razdoblja kada je pobedio duh nad juridičkim mehanizmom?* Odgovor: *Katolik ne može tako govoriti o svojoj Crkvi. Crkva je neprekidno otajstveno Telo Kristovo. Sveti je Duh oživljava kao duša telo. U njoj uvek žive sveci, neprestano se barem neki vernici posvećuju. Priznajem da se na duži rok može govoriti o opadanju i podizanju verskog života u nekoj zemlji. Crkva ima kao vidljiva organizovana ustanova nužno svoje propise. Prema tim propisima, niko ne može sam postaviti sebe za učitelja u Crkvi, nego mora dobiti posebno kanonsko ovlaštenje. Ko bez odobrenja govori i piše, njega ne šalje Duh Sveti. Crkva je naša Majka, o njoj mora njeno dete govoriti sa poštovanjem i sa ljubavlju.*

V. J. Pitanje: Da li se verske istine mogu pred razumom opravdati? Odgovor: Za verske istine je najvažnije da ih je Bog objavio te da ih onda usvajamo zbog Božjeg autoriteta. Razum nam je u verovatnju svakako nužno potreban: prvo nas on dovede do praga vere. Kod svakog obraćenika razum izvrši veliko delo proučavanja osnova vere, koje ga proučavanje dovede do saznanja da je pametno da veruje te da mora da veruje. Sam čin vere delo je milosti Božje i čoveka samog (razuma i volje). Veran čovek se ne pita šta mu govori razum, nego što je Bog objavio. Svakako vera ne uči ništa što bi bilo protivrečno te što bi se opiralo jasnoj razumskoj spoznaji. Verske istine, koje nazivamo verskim tajnama, nadilaze ljudski razum. Valja znati da nije vera ona koja treba da se potčinjava razumu nego obratno. Čovek mora i razum i slobodnu volju podrediti Bogu.

Nakane Apostolata molitve. Septembar 1960. Srce Isusovo, čuj nas, molimo te da b' ostali svi katolici međusobno i sa svojim duhovnim pastirima ujedinjeni. - Srce Isusovo čuj nas, molimo te, da bi kršćanska ljubav sprečila da se Afrika i Azija zbog rasne mržnje istrgne iz kršćanskog sveta.

BILO JE PRAVEDNO...

Sa ljiljanima u ruci polazili smo u svečanoj povorci i naš veliki Prijatelj ulazio je u naša mlada srca. To je bilo davno i nanosi vremena podigoše se između proteklih dana i ovoga časa, kada prebirući rasuto sjećanje, pomišljam, što je sve prolazilo mojim srcem, potiskujući Tvoj lik, Gospode.

Opravdanje je na mojim usnama: bila je mladost. A ipak znadem, da mi nije bilo dopušteno ispuniti Tvoj hram krivim vrednotama. Opravdanje je u mojoj slabosti: život je tražio, da kupujem, što su nudali glasni vikači, zlatari, vajari ukrasa i mešetari. Ali znadem, da nisam smjela oskrvnuti Tvoj zaklon u sebi.

Gospode, bičem svoga gnjeva Ti si oborio kumire, koji su punili moje snove. Pročistio si srce, koje se djetinje žalilo, da su udarci suviše boljeli. A kada je zanijemila moja prepirka s Tvojim sudom, jer klonuše svi razlozi moje obrane — kada je nestala moja strepnja pred spoznajom, da je bilo zasluženo i pravedno, onda sam, Gospode, osjetila, da si dodirnuo moje znojem orošeno čelo. I nisi više Bog gnjeva, nego Bog ljubavi, praštanja i smirenja.

TRAŽIM ČUDO

Dopusti, Milosrdni, da dodirnem rub haljine Tvoje, jer Ti vraćaš zdravlje bolesnima i snagu oborenima. Ti liječiš rane, kojih se zdravi gadljivo plaše, pa nitko još nije zamolio Tvoju pomoć, da nije primio dragocjeni poklon Tvoje beskrajne dobrote.

Bolujem, Svemoćni, a nikome još nisam povjerila, kakovo je bilo moje odricanje i kakove su uzbune jada izmorile moje srce prije nego se povuklo u šutnju.

Danas ne znam, što me je boljelo više: podmukli bol u tkivu mojega tijela ili sulice pakosti ljudske.

Ne znam, koji je čemer ljuće podgrizao moj život, ali mislim, da je još gora muka bila napuštenost moja.

Nitko u svijetu oko mene ne zna da mi pomogne i prezrivo se smiju mojoj čežnji, koja me vodi Tebi.

Govore mi, da tražim, što živi samo u groznič-avoj tlapnji.

Ljubav je čudo, a ja tražim ljubav.

Dopusti, Milosrdni, da dodirnem rub haljine Tvoje, jer nitko još nije zamolio Tvoju pomoć, da nije primio dragocjeni poklon Tvoje beskrajne dobrote.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20 — Tek. račun 101-704-3-533. Grafičko preduzeće »SRBOŠTAMPA« — Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXIX BROJ 10 BEOGRAD, OKTOBAR 1960 CENA 20 DIN.

BLAGOVEST

VERSKI MESEČNIK

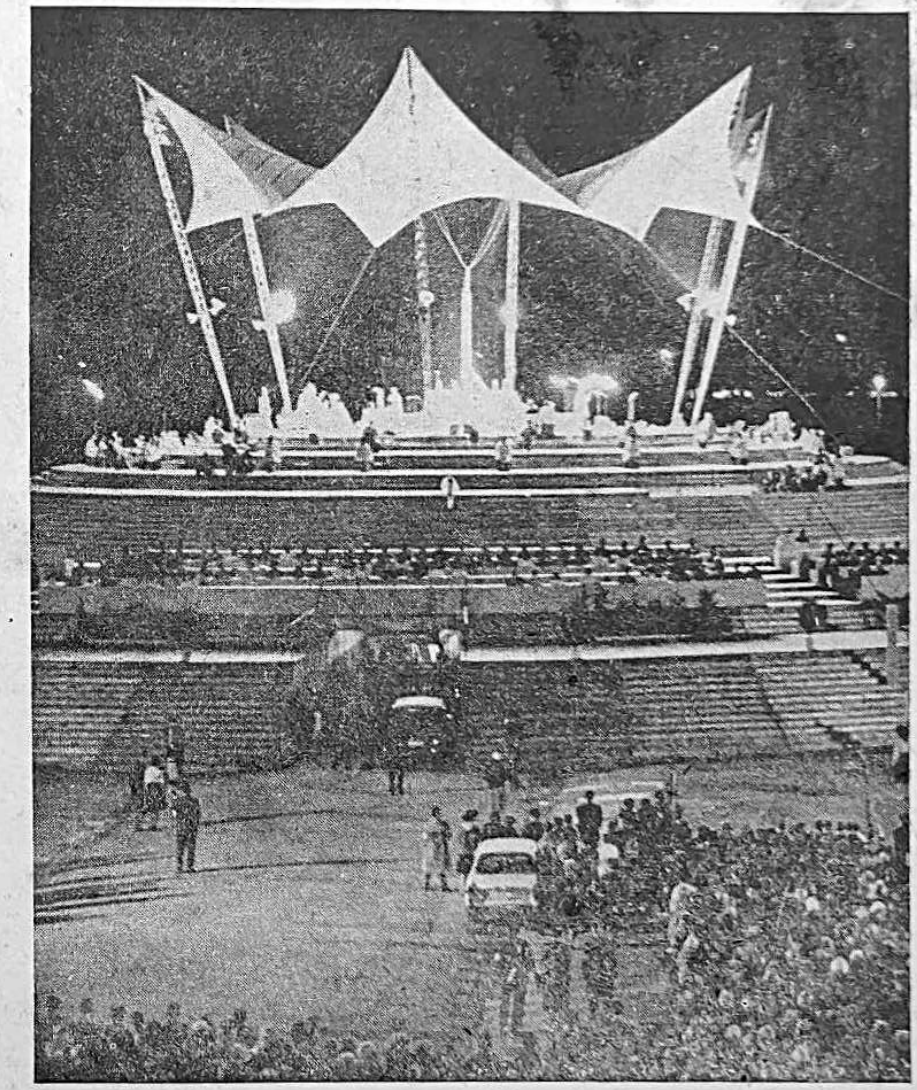

37 MEĐUNARODNI EUHARISTIJSKI KONGRES U MINHENU

Mir i čoveka dostojan život za sve stanovnike na zemlji, to je želja svih čestitih ljudi. I stvarno, zašto ne bi ovih nekoliko godina zemaljskog života na zemlji srećno proživeli, u miru, u međusobnom razumevanju, poštovanju i pomaganju? Zašto bi u mržnji i zavisti grabili zemaljska dobra te ih gomilali, kad znamo da ćemo sve to doskora ostaviti? Zašto bi mržnjom, prevarom ili nasiljem bližnjemu i sebi zagorčavali ionako gorak život? Hteli ili ne, smrt će doći, i tada ćeš stupiti pred večnog Kralja da mu položiš tačan račun kako si živeo, što si radio.

Sigurno taj zakon jednako važi za velike i male, ohole i ponizne, bogate i siromašne. Svi ćemo dakle biti prisiljeni da sve ostavimo i pođemo preko praga smrti u večnost. Niko neće ništa sobom poneti. Pratiće nas jedino naša dobra ili zla dela. Kad je dakle tome tako, zašto ne bismo nastojali da bude naš život protkan dobrim delima, zašto ne bismo hodali stazama svetla, istine i pravde? Što ko sije, to će u večnosti i požnjeti!

Ova je istina jednostavna i jasna. Ali ipak mnogi među nama zatvaraju pred njom oči i beže od nje. Stoga i toliko nevolja i trpljenja na svetu. A naše srce čezne za srećnijim i lepšim životom na svetu!

Da se ostvari ideja boljeg, srećnijeg sveta u miru, pravdi i ljubavi među ljudima, potrebna je velika ideja vodilja, koju ne smemo nositi samo na usnama, nego mora prožeti srž našeg biča. Ni to još nije dovoljno. Da se ostvari taj ideal, potrebno je da radimo svi, pojedinačno i zajednički. Treba da poznajemo put, a onda nam je potrebna snaga, nepokolebiva energija da ne sustanemo na tom putu kraj svih poteškoća i razočarenja. Život pojedinaca i čitavog čovečanstva mora postati divna bašta, puna mirisavog cveća dobrih htenja i pravi voćnjak pun plodova kreposti i dobrih dela, kakva nalaže kršćanski moralni zakon.

To su naši ideali! A kako je stvarnost daleko od toga? Stari Rimljani rekoše: »Homo homini lupus — Čovek je čoveku vuk«. I kroz vekove radi se i živi prema toj lozinki. Time možemo objasniti tolike nesreće, nasilja, ratove, krvoprolića, što su posećivala i još posećuju zemlju.

Da li se može čovečanstvo samo osloboditi grube sebičnosti i ostvariti ideal srećnijeg i lepšeg života na zemlji svojim ljudskim snagama?

Vekovno nas iskustvo uči da to ne možemo! Sami od sebe ne možemo živeti lepim kreposnim životom, kakav uči kršćanski moral. Ali što ne možemo sami, to možemo uz Krista, Bogočoveka. Uz Krista, koji je večni Kralj svemira i svih naroda, a istovremeno naš spasitelj i naš brat. Uz Krista, koji je svojim vernima put i istina i život, koji uči, posvećuje, prašta, daje duhovnu snagu i moć. Uz Krista, koji je na Kalvariji svoj život za nas žrtvovao da bi nam večni darovao. Uz Krista, trnjem krunisanog Kralja, koji je svoje srce otvorio da bi nas gladne i žedne pravde večnim istinama nahranio. Uz Krista, koji je jednom umro da večno živi. Živi u svojoj Crkvi, u dušama vernika po milosti. Živi tajanstveno, ali istinito u svetoj Euharistiji gde je uvek svima izvor snage i utehe.

Kristu, Kralju vekova nije bilo dovoljno da je jednom postao čovekom te nas svojim križem otkupio. Kao dobri pastir ostaje uvek sa svojim ovcama, njima želi biti nepresušivi izvor utehe i radosti. Svakog dana obnavlja na našim oltarima svoju kalvarijsku žrtvu. Sakrio se i kao čovek pod prilike hleba i vina, da se mi jadni grešnici ne bismo plašili dolaziti k pričesnom stolu, njime se hraniti za kršćanski život vere i nade u lepši život preko groba.

Ovu je istinu na najsvečaniji način jasno ispovedio i 37 međunarodni Euharistijski kongres u Minhenu, koji se sastao pod lozinkom: »Pro mundi vita — Za život sveta«.

Veličanstveni je kongres okupio predstavnike svih kontinenata, svih jezika i rasa. A sve to šareno mnoštvo ljudi, koji se nisu nikada videli, koji su govorili tako različnim jezicima, ipak su se osećali kao braća, članovi jedne te iste obitelji za zajedničkim stolom Tela Gospodnjega. Krist svima njima podjednako daje snagu i okrepu svojih milosti.

Svečanosti su se odvijale oko veličanstvenog oltara nad kojim je suvereno vladao Krist Kralj na križu. Na tom je oltaru papin legat u ime Oca svih naroda, Kristova vidljivog zamenika na zemlji, u ime svih naroda i svih kontinenata prikazao nebeskom Ocu najuzvišeniju žrtvu Krista Gospodina. Tom se žrtvom pruža nebu najpotpunija zadovoljština za grehe čitavog sveta. Euharistijski Krist je izvor života sveta, temelj trajnog mira i bratstva među narodima.

Milion ljudi sa svih kontinenata, predstavnici svih kultura, jezika i rasa. Dok vladaju u svetu tolike prepirke i svađe, Euharistija ujedinjuje sve. To može samo Bog!

Ovaj veličanstveni kongres je dokazao da vera u moderno doba neviđenog tehničkog napretka i osvajanja svemira ne umire. Obratno! Potvrđeno je da se baš u ovo doba moramo okupiti oko izvora milosti, iskrenog bratstva i ljubavi, kako bi taj silan napredak tehnike bio čovečanstvu na korist, a ne na propast. Sa strahom i zebnjom gleda čovečanstvo u budućnost, a kongres poručuje: ako se svi narodi okupe oko Krista Kralja, onda se ne treba plašiti napretka tehnike i nauke!

Nije to utopija. Sve zavisi od dobre volje pojedinaca i zajednice. Moramo početi sa sobom. Dobar će primer povući i druge. Ko je Kristov, neka ostvaruje zahteve kršćanskog morala prvo u svom životu kod samoga sebe, zatim u svojoj kući i okolini. Divan zadatak: biti apostol Krista Kralja, apostol dobrog primera i reči.

Bolno tišti božansko Srce Isusovo činjenica što toliki kršćanski narodi žive neujedinjeni sa Petrovom stolicom. Žalostan je Krist što toliki milioni stanovnika zemlje još ne poznaju njegova evanđelja, što se nad njih još nije razlila krsna voda, iako je i za njih sve prolio svoju krv. Kristu Kralju nije svejedno kad gleda tolike rasipne sinove koji lutaju širokom cestom greha i propasti.

Ti tvrdiš da si dobar član Crkve, veran pripadnik Božjeg kraljevstva na zemlji. Što si već učinio za sjedinjenje svih kršćana? Pokazuješ li onima među kojima živiš, gde je puna istina? Sarađuješ li u misijskoj akciji molitvom, duhovnim žrtvama i milostinjom? Da li se usuđuješ ljubaznom reči upozoriti grešnika na opasnost, jer se igra na ivici pakla? Možda i sam ne vršiš svojih osnovnih kršćanskih dužnosti?

I tebi poručuje veličanstveni Euharistijski kongres da ni tebi nema spasenja, ako ne živiš sa Crkvom, ako se ne hraniš iz Euharistije.

Pomolimo se da dođe kraljevstvo Božje!
Da se sjedine svi kršćani u Kristovoj Crkvi!
Da neznabošci prigrle Evanđelje!
Da se grešnici obrate!
Često se hrani na izvoru milosti Kristom u svetoj euharistiji!
Krist u srcu i na jeziku, u crkvi i na ulici, kod kuće u obitelji i u javnosti!
Isuse, dođi kraljevstvo Tvoje!

ROPSTVO KOD IZRAELACA

Ropstvo je jedna od najstarijih pojava u povijesti ljudskog roda. Ta se je pojava s vremenom tako ukorijenila, te se činila kao naravna i potrebna, a život bez robova nemoguć. Nitko nije ni pomišljao na to, da bi se ropstvo ukinulo ili barem ograničilo. Čak i najplemenitiji umovi starine smatrali su ropstvo kao neku naravnu pojavu, a robove bespravnim bićima, koja su prepuštena na milost i nemilost gospodara. Zbog nepoznavanja socijalnih prilika, običaja i zakona onog vremena, često se o ropstvu krivo govori, sudi i piše. Nama, koji živimo već dvije hiljade godina u atmosferi stvorenoj po kršćanstvu, lako je osuđivati starinu. Međutim, ni ne pomišljamo na činjenicu, da je trebala snaga Boga-Čovjeka, Isusa Krista i Njegove nauke Ljubavi, da nestane ropstva i da ljudi shvate da su svi jednaki pred Bogom Ocem i braća. Taj je duh kršćanstva, odnosno duh Božji, koji je kasnije prožeo cijeli svijet, djelovao već u starozavjetnom zakonodavstvu, kod Izraelaca, jer je taj narod vodio sam Bog. Izraelcima je Bog objavljivao svoju volju, vjerske istine i čudoredna načela. Jedino u tom svjetlu

možemo razumijeti ogromnu razliku, koja postoji između izraelskih robova i robova drugih poganskih naroda.

Robovi kod Izraelaca

Poznato nam je iz Svetog Pisma, da su već patrijarsi (1800 godina prije Isusa) posjedovali brojne robove. Ipak je položaj robova kod izraelskih patrijarha bio takav, da se ne da usporediti s položajem robova kod ostalih naroda. Robovi patrijarha sličniji su današnjim kućnim pomoćnicama i najamnicima nego robovima onog vremena. U moru poganstva i nečovječjih običaja i zakona, jedinstvena je pojava zakonodavstvo Staroga Zavjeta (Sveto Pismo). U njemu je izraženo ono nečuveno načelo o jednakosti svih ljudi, o kojemu nemaju ni pojma ostali narodi onog vremena. Već u knjizi Jobovoj (31, 13) čitamo, kako Job ispituje svoju savjest i u svoje opravdanje pred Bogom iznosi činjenicu, da nije povrijedio prava robova. A za to da robovi imaju svoja prava kao ljudska bića, iznosi Job ovaj dokaz: »Nije li u utrobi materinoj Svoritelj moj stvorio i njega?« (roba) (Job 31, 15). Kod ostalih naroda rob je bespravno biće, kao bilo koja životinja ili stvar. Stara poganska zakonodavstva nemaju odredaba u zaštitu robova (na pr. Hammurabijev zakonik iz 1600 g. prije Isusa). Robu nije priznato ljudsko dostojanstvo. U Božjem zakonu, međutim, koji su Izraelci primili preko Mojsija, priznaje se robovima ljudsko dostojanstvo i određuju njihova prava, koja gospodar ne smije gaziti. Sam Dekalog ubraja robove u svojinu gospodara, ali ih postavlja na prvo mjesto, radi njihovog ljudskog dostojanstva. Dapače je rob, ako bi gospodar pogazio njegova prava, mogao tužiti gospodara sudu starješina (Job 31, 13).

A da si stvorimo pravu sliku o položaju robova među Izraelcima, potrebno je razlikovati dvije vrste robova: robove porijeklom iz drugih naroda i robove rođene Izraelce.

Robovi porijeklom iz drugih naroda.

U ovu skupinu ubrajaju se: ratni zarobljenici, osiromašeni stranci, robovi kupljeni na tržištu i konačno robovi po rođenju (tj. djeca robova).

Dok su drugi susjedni narodi, kao Filistejci, Feničani itd. imali veoma živu trgovinu robljem, Izraelcima je bilo zabranjeno trgovati robljem, a pod kaznom smrti bilo im je zabranjeno otimati i prodavati ljude. »Tko ugrabi čovjeka, pa ga je već prodao, ili je još u ruci njegovoj, ima se kazniti smrću« (II. Mojs. 21, 16). Taj se zakon ponavlja posebno s obzirom na otimanje i prodaju članova izraelskog naroda u petoj knjizi Mojsijevoj: »Ako se tko nađe, da je ukrao koga između zemljaka svojih, kojega Izraelca, i s njim kao s robom postupao ili ga prodao, taj kradljivac neka umre« (24, 7).

Muška djeca robova, ili kupljeni robovi, trebali su se obrezati. Tim su činom postali punopravni članovi izraelskog naroda i članovi dotične obitelji (I. Mojs. 17, 12). Takvi su robovi imali pravo na subotni počinak (II. Mojs. 20, 10, 7), sudjelovali su, kao punopravni članovi obitelji, na obiteljskim svečanostima, naročito kod proslave Pashe (II. Mojs. 12, 44), a u svećeničkim kućama smjeli su jesti žrtvovano jelo (III. Mojs. 22, 11), što nije bilo dozvoljeno drugim izraelcima izvan svećeničkih obitelji. Robovi su često obavljali veoma povjerljive poslove u kući. Nije bila nikakva iznimka, da rob postane nasljednik gospodareva imanja ili da dobije gospodarevu kćer za ženu. »Razuman sluga bit će gospodar nad sinom nevaljanim i s braćom će dijeliti baštinu« (Priče 17, 2). »I dade Sesan robu svojemu kćer svoju za ženu« (I. Dnev. 2, 35).

Ropstvo članova drugih naroda bilo je obično doživotno. Gospodar je smio kazniti roba bičem, ali kod toga je rob bio zakonski zaštićen. Ako je gospodar nepravedno ili preoštro kaznio roba, taj je dobio pravo na slobodu (II. Mojs. 21, 26—30). Ako bi neki rob pobjegao od svojega gospodara radi njegove grubosti ili strogosti, onda se takav rob ne bi morao vratiti natrag (V. Mojs. 23. 16). U slučaju, da se neki Izraelac nakanio vjenčati s nekom ratnom zarobljenicom, ili je uzeti kao priležnicu, tada je morao najprije takvu ženu pustiti na miru za vrijeme od mjesec dana, da ona oplače domovinu i narod svoj. Tada se smio vjenčati, ali morao je s njom postupati onako, kako to dolikuje dostojanstvu žene. Nakon vjenčanja nije je smio više prodati. U slučaju da ju je otpustio, ona je postala slobodna (V. Mojs. 21, 10).

Već su te odredbe, koje se odnose na robove iz drugih, često neprijateljskih naroda, tako različite od poganskih običaja i prožete takvom čovječnošću, da nas zapanjuju i ukazuju na jednakost svih ljudi pred Bogom, kao i na duh Božji, koji je prožimao izraelsko zakonodavstvo.

Robovi iz članova izraelskog naroda.

Robovi, koji su bili po rođenju Izraelci imali su još veća prava. Izraelac je mogao pasti u ropstvo na ove načine: svojevoljnom odlukom, ili jer ga je otac prodao, ili jer je bio sin roba Izraelca, ili jer je tako htio platiti neki dug, ili konačno sudskom odlukom, da nadoknadi neku krađu ili štetu.

Ako bi neki Izraelac slobodno odlučio stupiti u stanje ropstva radi svojeg siromaštva, tada je gospodar, koji bi ga primio, morao s njime postupati kao sa slobodnim radnikom: morao ga je plaćati, nije ga smio prodati, niti nalagati mu nečasne službe kao mljevenje žita izuvanje gospodara. Isto tako nije bilo dozvoljeno gospodaru kazniti bičem roba, koji bi pao u ropstvo radi duga. Svake sedme godine gospodar je morao osloboditi besplatno sve robove Izraelce (II. Mojs. 21, 2), a u V. Mojsijevoj knjizi preporuča se gospodarima, da ne otpuštaju robove na slobodu praznih ruku. U slučaju da je rob Izraelac imao ženu i djecu, gospodar je morao pustiti na slobodu cijelu obitelj. Jedino, ako je sam gospodar darovao robu neku ženu, tada su žena i djeca roba ostala u vlasništvu gospodara. Ako, međutim, rob nije želio napustiti ženu i djecu svoju, tada je postao doživotni rob. Za taj je čin uobičajen ovaj obred: gospodar je trebao roba dovesti pred sud starješina. Tu je rob izjavio da voli gospodara, ženu i djecu svoju. Gospodar ga je zatim poveo pred svoju kuću i na kućnim mu vratima šilom probušio uho (II. Mojs. 21, 5). Na taj je način postao doživotni rob. Ipak su se i takvi robovi oslobađali za vrijeme jubilarne godine, a to je bila svaka pedeseta.

Ropkinje iz izraelskog roda.

Muž je smio prodati kćerku svoju, ali nikako svoju ženu. Otpuštena žena ili udovica bila je slobodna stupiti u stanje ropstva. I takve je trebalo osloboditi svake sedme godine. Ako bi neki otac prodao kćerku svoju, da bude nekome priležnica, tada je ona imala dužnost ostati kod svoga gospodara, ali je imala i sva prava zakonite i slobodne žene. Gospodar, koji se je nje, nakon nekog vremena želio riješiti, imao je dvije mogućnosti: ili da je preproda njezinom ocu ili da je odredi za ženu svojemu sinu.

Ocjena ropstva kod Izraelaca.

Ropstvo je na svaki način stanje nedostojno ljudske osobe. Ali ako imamo pred očima stanje robova kod Izraelaca i stanje robova kod ostalih naroda, onda moramo stvoriti zaključak, koji se temelji na povijesnoj istini: Bog je govorio Izraelcima preko Mojsija, patrijarha i proroka i zbog toga je njihovo zakonodavstvo daleko naprednije, čudorednije i čovječnije u usporedbi sa zakonodavstvima ostalih naroda starine. Kod pogana je rob isto što i životinja, a gospodar ga je smio tući, mučiti pa i ubiti prema svojoj volji, a da nikome za to nije bio odgovoran. Da bi neki rob smio tužiti svoga gospodara, od njega pobjeći, da bi morao biti oslobođen u danim prilikama i godinama, da bi primio čak i plaću za svoj rad, da bi bilo član gospodareve obitelji itd. sve su to stvari, o kojima pogani nisu imali ni pojma.

Izraelsko zakonodavstvo, kao i njihova religija, prava je iznimka u ljudskoj povijesti. Ta se iznimka nikako ne da protumačiti osim priznavanjem Božje Objave, tj. priznavanjem činjenice, da je sam Bog rukovodio izraelskim narodom, tom narodu govorio i u njemu spremao povoljne prilike za objavu Sina Svoga Isusa Krista Spasitelja.

Našim iznošenjem nismo htjeli odobriti ili pohvaliti sve socijalne zakone i običaje Izraelaca. Svakome je jasno da u njima ima mnogo nesavršenosti a često i okrutnosti. Naša je nakana bila samo ta, da prikažemo ogromnu razliku između ropstva kod pogana i ropstva kod Izraelaca. Osim toga treba imati na umu, da nesavršeni zakoni Staroga Zavjeta nijesu ništa drugo nego priprava na novozavjetni zakon ljubavi i slobode.

Isus i apostoli o ropstvu.

Sve, što smo rekli o ropstvu kod Izraelaca, ne bi bilo potpuno kad ne bismo u nekoliko crta iznijeli ono, što su za nestanak ropstva govorili i učinili Isus Krist i apostoli.

Isus nije nikada ništa izravno rekao o ropstvu. Ipak je Njegova nauka izazvala nestanak ropstva. To se dogodilo iz toga razloga, što je Isus sa danom Mu vlašću zapovijedio međusobnu ljubav, osvijetlio istinu o jednakosti ljudi pred Bogom, proglasio načelo strpljivosti, prošćenja i dobrotvornih djela prema bližnjemu, i konačno uvjerio ljude, da je Bog otac svih, a ljudi svi međusobno braća. Kad bi Isus i apostoli bili proglasili iznenadno ili nasilno ukinuće ropstva, nastala bi bila takva revolucija i takva krvoprolića, da bi to bilo nedostojno Božjeg djelovanja. Bog, međutim, nikada ne izvodi svoja djela nasilno.

Duh Kristov prožeo je polagano, ali sigurno, cijeli ljudski rod, kao kvasac pomiješan s tijestom. Propovijedanje i prakticiranje ljubavi prema bližnjemu, djela milosrđa, međusobnog poštivanja, a najviše uvjerenje, da smo svi braća Vječnog Oca, to je bila snaga, koja je prouzrokovala postepen i miran nestanak ropstva.

Da osvijetlimo bolje taj upliv Kristove nauke, iznijet ćemo slučaj, o kojemu piše apostol sv. Pavao u poslanici Filemonu. Neki rob, poganin, imenom Onezim, pobjegao je od svoga gospodara Filemona, koji je bio kršćanin. Na bijegu je Onezim slučajno sreo sv. Pavla, koji je tada bio sužanj u Rimu. Pavao je preobratio i pokrstio Onezima ; nakon toga poslao ga natrag Filemonu uz popratno pismo. U tom pismu sv. Pavao priča Filemonu, kako se Onezim preobratio i pokrstio, a sada mu ga on, Pavao, vraća »ne više kao roba, nego više od roba, brata ljubljenoga«.

Starozavjetni duh, koji je poštivao ljudsku osobu i ljudsko dostojanstvo i u samom robu, dostigao je svoje savršenstvo u Kristovoj nauci, prema kojoj nisu ljudi samo jednaki, već braća otkupljena Njegovom Krvlju, djeca Božja, s pravom da Svevišnjeg Stvoritelja, Gospodara i Suca nazivaju istim zazivom »Oče naš!«

Nakane apostolata molitve. Oktobar 1960. Srce Isusovo, čuj nas, molimo te, da bi zagovor Bl. Gospe vernicima u kritičkim časovima učvrstio nepokolebivog duha. — Srce Isusovo, čuj nas, molimo te, da bi i katehiste u misijama napredovali i po broju i po kakvoći.

SA SVETSKOG EUHARISTIJSKOG KONGRESA U MINHENU

1. Bilo je 31 jula, lepo nedeljno jutro, kad su prodorni zvuci srebrnih fanfara na velikom Odeon trgu kraj teatinske crkve nagovestili početak kongresnih svečanosti. Na povišenom oltaru pred više od 100 hiljada vernika kardinal Wendel počeo je misu. Zaorila je pesma: »Hvali Gospoda, silnog Kralja slave, hvali, dušo, zajedno s nebeskim horovima!«

Trg sam i sve zgrade oko njega bile su ukrašene zastavama. Sa prozora visile su prazničke prevlake, na prozorima pojavljivale su se glava pokraj glave. Nas se stranaca najviše dojmilo pobožno i dostojanstveno držanje naroda. Posle evanđelja progovorio je domaći kardinal Wendel i biranim rečima razvijao misao da nas može spasti od smrti samo Krist koji daje i svoje telo za život sveta.

Na prikazanju svećenici su nosili ciborije na oltar iz kojih su posle pričešćivali vernike: Kao da se i nebo radovalo što su se u Minhenu počeli skupljati predstavnici Crkve i vernici iz svih krajeva sveta, žarko sunce je bogato sipalo svoje blistave zrake na trg, gde se svevišnjem Bogu prinosila najuzvišenija euharistijska žrtva. Sa svečanim raspoloženjem prirode harmonično se spajala sad molitva sad pesma vernika i pevačkog zbora.

2. Taj je dan prispeo u Minhen i papin legat kardinal Gustavo Testa. Na Marijinom trgu ispred gradske većnice bio je svečano dočekan. Preko pola sata zvona sa svih gradskih crkava svečano su brujala i dizala raspoloženje u narodu. Iza pozdravnih reči, povorka je krenula prema katedrali Naše Drage Gospe, gde je bilo pročitano papino pismo. Uveče je u staroj gradskoj većnici predsednik grada Minhena priredio u čast papinog legata kardinala Testa svečani prijem.

3. Počela je kongresna nedelja. U 17 crkava izložen je bio danonoćno euharistijski Kralj na klanjanje vernicima. Sa svih strana sveta, a napose iz Nemačke same, stizali su hodočasnici u Minhen, prestonicu Bavarske. Po crkvama održavali su se svaki dan pontifikali, posle podne međunarodne katoličke organizacije imale su svoje sastanke. Otvarale su se kongresne izložbe, koje su posetioce upoznavale bilo sa plodovima kršćanskog duha u 1400 godišnjoj istoriji Bavarske, bilo sa novim strujanjima crkvene arhitekture u Nemačkoj, bilo o stanju i potrebama katoličkih misija širom sveta. Te je nedelje Minhen okružio kongres vencem odličnih pozorišnih priredbi. Prikazao je u drami i operi kršćanske komade, duboko prožete verskim duhom, po sadržaju nama bliske, od visoke umetničke vrednosti. To su bili: Kalderonov »Čudotvorni magičar«, Klodelova »Ivana na lomači«, Hofmanov »Čoveče«, pučka opera »Tobija Čudak«, »Isusov proces« od Diego Fabbri i »Filemon, veseli mučenik«. Mnogi hodočasnici odlazili su u Oberammergau, koji je udaljen nekih 100 km od Minhena, da bi gledali pasionske igre.

4. Svečano otvaranje »Zbora katoličkog sveta« počelo je na Terezijinoj livadi u sredu, 3 avgusta u 20 časova. Kad su se u starokršćansko vreme u Rimu održavali crkveni zborovi, takozvane stacije, vernici bi se skupljali na određenim mestima te se pevajući litanije svih svetih uputili prema »stacionskoj crkvi«. Sada se u Minhenu po svojim predstavnicima okupio sav katolički svet te su se stoga opravdano zajedničke liturgijske pobožnosti prozvale »Zbor katoličkog sveta«.

Kada je asistencija sa papinim legatom stigla na stadion, opet su se začule srebrne fanfare. Sledilo je pevanje; pevački horovi izmenjivali su se sa pevanjem naroda. Odlično bili su izabrani tekstovi, kojima su se Kristu davali posebni nazivi, a onda zazivali mučenici i sveci gotovo svih zemalja sveta.

Papin je legat kraćim latinskim govorom otvorio zborovanje. Iza toga se pevala himna »Dođi Duše Sveti«, da bi Bog razlio obiman nebeski blagoslov na rad kongresa, kako bi se otvorila nova stranica u istoriji Crkve i njenog duhovnog uzrasta.

Pred mikrofon je stupio berlinski kardinal Döpfner i govorio da je euharistijski Isus očekivanje naroda, da jedini Isus može utažiti žeđ ljudskih srdaca za srećom i uređenim životom. Onda se izložio Presveti Oltarski sakrament, pevale se pohvale Kristu, iznosile molbe za potrebe Crkve i čovečanstva. Đakon je počeo: »Molimo se, predragi, našemu Gospodinu Isusu Kristu, neka ujedini i okrepi svoju svetu Crkvu te je sa mirom blagoslovi po svoj zemaljskoj kugli.«

5. Idući dan, četvrtak, 4 avgusta bio je posvećen svećeništvu i ljubavi. Pre podne bio je zaređen 81 mladomisnik svih mogućih nacija i rasa te jedan biskup istočnog obreda. Oko podne davali su se ručkovi ljubavi, takozvane »agape«, posle podne kardinali su posećivali bolnice i zatvore, dok su se u dvoranama održavala predavanja prema strukama, zvanjima, interesovanju, starosti itd.

Uveče u 20 časova održala se druga velika zajednička stacija na stadionu. Misu sa pučkim pevanjem i moljenjem služio je kardinal Bea, a propoved je održao bonski nuncije Corrado Befile o Euharistiji i svećenstvu. Tumačeći biblijske tekstove veličao je krepost vere, kojom jedinom prihvaćamo Euharistiju. Na kraju je naglasio da je Euharistija tajna ljubavi i završio rečima himne »Gde je ljubav i dobrota, tamo je Bog«.

Nije lako zaboraviti asketski lik nuncija Befile kako se posle propovedi opasao pregačom, prao dvanaestorici ljudi razne boje kože, raznih zvanja, različite starosti noge i ljubio ih. Među tim osobama bila su dva dečaka, dva bogoslova tamne puti, čovek zrelih godina. Na drugim sektorima okruglog oltara još su tri kardinala vršila obred pranja nogu. Međuvremeno je solist divno pevao odlomak Ivanovog evanđelja koji se odnosi na pranje nogu na Poslednjoj večeri. Misao na veliki četvrtak, Isusovu prisustvu u Euharistiji i u posvećenim službenicima punila je dušu neopisivom srećom.

Na svršetku mise novoposvećeni mladomisnici popeli su se na postolje oltara i podelili svemu mnoštvu na stadionu mladomisnički blagoslov. Telesno umorni ali duhovno okrepljeni divnom manifestacijom vere i pobožnosti odlazili smo na počinak.

6. Petak, 5 avgusta, bio je posvećen svetom Križu. Kristovoj muci. Taj je dan i nebo bilo tmurno, od vremena na vreme je škropila kiša. U Dahau, u zloglasnom nacističkom logoru, obavila se komemoracija nacističkih žrtava i prinosile su se žrtve i molitve u naknadu. Preko 2000 mladića krenulo je u procesiji peške iz Minhena za Dahau noseći sobom veliki križ i moleći krunicu. Tri bivša logoraša slikali su zlostavljanja i trpljenje u tom logoru. Između pojedinih govornika čitali su se odlomci muke Isusove, molili se kratki zazivi. Poslednji govornik, esenski biskup Hengsbach kazao je za nacističke zločine, da nisu za njih odgovorni samo bivši državni rukovodioci i njihove poslušne sluge, nego više manje svi svojim grešima. U Dahau je bila prisutna Kalvarija. Krist je ovde trpio, gladovao, bio izbijen, vešan, streljan, spaljen. U Dahau su se Nemci ogrešili nad pripadnicima 23 nacije. Plemenite duše među nama mole žrtve progona među nama da oproste ono što im je bilo učinjeno. Spremnost na zadovoljštinu znači svečano odricanje duhu nasilja i nepravde. Trpljenje, prihvaćeno u Kristovom duhu, nosi sa sobom slobodu i spasenje. Posle te propovedi pomoćni minhensk biskup Dr Neuhausler, koji je i sam bio dulje vremena zatočen u Dahau, blagoslovio je novu kapelu, posvećenu Kristovoj smrtnoj muci, sagrađenu iz prirodnog kamena u obliku tornja, spomenik žrtvama Trećeg rajha. Na kraju su desettisuće zapevali pesmu: »O glavo, puna krvi i rana, pokrivena bolom i sramotom«.

Večernja pobožnost na stadionu bila je također ometana jakim pljuskom, koji je trajao preko dva sata. Isusovac p. Waldmann govorio je o tajni križa, pokraj kojeg ne možemo proći. Svet je i ostaje razapet. Čovek nalazi smisao svog života i svoj blagoslov u križu. Zbog teškog pljuska pobožnost se morala prekinuti. Svaki je učesnik imao prigodu da se vežba u podnošenju neprijatnosti i da prikaže sitne žrtvice u naknadu za svoje i tuđe grehe.

7. Subota je bila posvećena »Svetlu i jedinstvu kršćana« u uzburkanom svetu. Glavna se svečanost opet održala na Terezijinoj livadi. Nešto iza 19 časova počela je pontifikalna misa na bizantinskom obredu uz saradnju grčkog, ruskog i ukrajinskog hora. Zbog kišovitog vremena otpala je najavljena propoved bečkog kardinala Keniga. Vernici kojih je bilo već 480 000 pobožno su pratili svečanu istočnu liturgiju i divno pevanje crkvenih horova. Sa zapaljenim svećama u ruci obavili su obnovu krsnog zaveta. Mnogi su se i pričestili. Među učesnicima, koji su bili ipak ogromnom većinom Nemci, primetilo se živo interesovanje za lepotu i bogatstvo istočne liturgije.

8. Kongres je postigao vrhunac i svršetak u nedelju, 7 avgusta svečanim pontifikalom papinog legata na stadionu. Taj se dan skupilo na misi oko jedan milion ljudi. Vreme je bilo lepo, iako je nebo bilo ponešto naoblačeno te se sunce delomično sakrivalo.

Sve se odvijalo tačno prema programu. Svako je znao svoju ulogu. Nije bilo nikakvog pljeskanja, nikakvih uzvika; ogromno područje stadiona ličilo je na ogromnu crkvu bez krova gde se skupio pobožan narod da sa svojim duhovnim ocem prinese Svevišnjem uzvišenu žrtvu svete mise.

Taj je duhovni otac bio sam papa, koji je progovorio latinski preko radija. Kao da je video oblake na nebu, govorio je o duhovnim opasnostima i pozivao na molitvu Knezu mira da nam daruje pravi mir, koji se temelji na priznavanju dostojanstva čoveka i poštovanju crkvenih prava. Zahvalio se Bavarskoj za sve što je uradila u istoriji za širenje i razvoj Crkve. Izvor snage za miran život pojedinca, porodice i čitavog čovečanstva, jeste Euharistija, Kruh, koji Krist daje za život sveta.

Oko papinog zastupnika, legata kardinala Testa okupilo se 25 kardinala, preko 450 biskupa, oko 8 000 svećenika. Počela je misa sa svim mogućim sjajem. Pevalo se sve latinski. Kratki promenljivi delovi su se produžili dodavanjem ostalih redaka dotičnih psalama. To su pevali uvežbani horovi, dok su stalne delove pevali vernici, koji su imali u rukama potpune tekstove. Melodije su bile jednostavne, ali veličanstvene. Dirljivo je bilo, kad su predstavnici misijskih teritorija nosili na oltar kuverte sa skupljenim duhovnim žrtvicama i zapaljenim svećama, kako bi se njihove žrtve sjedinile sa Kristovom žrtvom. Na prikazanju je 200 svećenika donelo 100 košara sa po 12 ciborija, kako bi mogli posle pričešćivati vernike. Savršen red, potpuna tišina je vladala na stadionu za vreme pretvorbe i podizanja, čulo se samo malo zvono.

Posle mise razvila se po stadionu procesija sa Presvetim. Na njoj je učestvovala samo asistencija sa biskupima i kardinalima uz zastavonoše. Kad je krenula srazmerno kratka procesija kroz prolaze stadiona, narod je ostao mirno na svojim mestima, pevanjem i molitvom veličao euharistijskog Kralja, odnosno slušao prevode papinog govora na narodnim jezicima. Ako je već ova kongresna manifestacija na čast euharistijskog Kralja bila tako lepa i potresna, kakva će biti tek ona manifestacija, kada će na sudnji dan doći sam Isus Krist na oblaku sa

velikom silom i slavom? Blagoslovom sa Presvetim kongres se zaključio.

9. Šta se može kazati o značenju toq kongresa? Nema sumnje, Krist pod prilikama kruha i vina zaslužuje da mu se iskazuje vanjska čast i poštovanje, kakvo mu odavaju dobro pripremljeni euharistijski kongresi. Na ovom se kongresu molilo, klanjalo, udubljivalo u tajnu svete Euharistije.

Taj je kongres nadalje značio afirmaciju Crkve u sadašnjem svetu. Iz svih krajeva sveta, pripadnici svih nacija, rasa, boja, jezika našli su se na okupu kao braća, članovi iste Crkve, deca istog nebeskog Oca, koji se hrane istim duhovnim hlebom — Euharistijom.

Kongres je pružio pogodnu priliku da se predstavnici raznih nacija međusobno bolje upoznaju, približe i uzljube. Za pripadnike mladih afričkih i azijskih naroda minhenski kongres je omogućio da vide što je kroz vekove u Evropi stvorio kršćanski duh, kakva remekdela arhitekture, vajarstva, slikarstva, kolika religiozna književna dela su na tom kontinentu nastala.

Na kongresu se nije samo molilo, nego se raspravljalo pod raznim vidovima o problemima kršćanskog života i rada. Bio je kao neki katolički parlamenat sa desetinama raznih odbora. Nema sumnje da su bile iznesene mnoge plodne ideje, izrečene korisne sugestije, koje će bez sumnje delovati, naročito kad bude objavljen sav materijal i tako postane pristupačan još široj javnosti.

Od svih ostalih kršćanskih konfesija najviše dodira sa kongresom imali su nemački evangelici. Neki od njih aktivno su sarađivali na kongresu, drugi interesom pratili priredbe. Utvrdilo se da se i kod evanqelika vraća vera u prisutnost Isusovu pod prilikama hleba i vina. Čulo se da se neki protestanski biskup dao posvetiti od jednog pravog biskupa kako bi mogao rediti svoje svećenike i tako davati svojim vernicima »Kruh života«.

Dolazak jugoslovenske delegacije na kongres bio je svuda toplo pozdravljen. Naše je prisustvo tamo prijatno odjeknulo. Najsrdačnija zahvala svima koji su doprineli hodočašću naše delegacije svetskom euharistijskom kongresu u Minhenu!

OKTOBARSKA POBOŽNOST

Najlepši proletni mesec, kad se sva priroda odeva u cveće, zelenje i pesmu novog života, verna srca posvećuju nebeskoj Gospi majskim pobožnostima. Kad se na jesen skupljaju plodovi zemlje, naslažu se njima žitnice i podrumi, zahvalna se srca sećaju Bl. Gospe, posrednice svih milosti, pobožnim obavljanjem oktobarske pobožnosti.

Kad je kršćanski svet jecao pod silovitom najezdom Osmanlija koji su već prodrli sve do Beča, Crkva je pozivala vernike na molitvu svete krunice da traže po Majci Božjoj nebesku pomoć. I stvarno, u više navrata kršćani su uspeli otkloniti opasnost koja im je pretila. Najpoznatija je kršćanska pobeda kod Lepanta 1571 godine, qde je malobrojno kršćansko brodovlje potuklo veliku flotu Sulejmana II. Papa Pijo V je tada naredio da se 7 oktobar slavi kao blagdan Kraljice svete krunice.

Leo XIII je krajem prošloq veka uveo u Crkvu oktobarsku pobožnost, koja treba da se u svim župskim crkvama javno obavlja. Papa je od ove pobožnosti mnogo očekivao: da se podigne osobni verski život vernika, kao i to da će Crkva moći lakše svladati sve vanjske poteškoće i uspešnije širiti Kristovo kraljevstvo. Pobožno razmatranje najvažnijih tajna naše svete vere u molitvi svete krunice jača našu veru i potiče nas da sledimo Isusov i Marijin primer. Te nam tajne obećavaju velika duhovna dobra, pa se usrdnije nadamo da ćemo to postići.

Papa Pijo XII je u vezi sa kruničarskim pokretom p. Patrika Pejtona naglašavao da je redovno moljenje svete krunice po obiteljima najjača odbrana verskog duha. Članovi porodice koji redovno mole zajednički krunicu moćiće se suprotstaviti svetovnom duhu, koji nažalost sve više prodire i u kršćanske obitelji.

Kad nas Crkva poziva da učestvujemo sada na jesen u oktobarskim pobožnostima, treba da se rado odazovemo. Plodovi naših polja, slatko grožđe iz naših vinograda, lepo voće iz naših voćnjaka, proizvodi naših tvornica, sve je to dar Svevišnjega, kome treba da se u molitvi iskreno zahvalimo.

Ne smemo zaboraviti da nemamo na zemlji stalne domovine nego da putujemo u večnost. Svaki dan bliže smrti. Proleće i leto života prolazi brzo kao san. Je li jesen našeg života plodna? Samo lepim kršćanskim životom obezbeđujemo sebi stan u kući nebeskog Oca.

Krštenjem smo postali deca Božja. Mala deca ne mogu živeti bez majke, tako je i nama, duhovnoj deci, potrebna majka koju imamo u preblaženoj Devici Mariji. Njena uloga nije bila završena time što je rodila našeg Spasitelja i tako nam posredno otvorila nebeska vrata. Kristove reči na Križu: »Ženo, eto ti sina« svedoče da je Isus hteo da se materinstvo Njegove Majke proteqne i na svu ljudsku decu, pogotovo na nas kršćane. Iako je ona na nebu proslavljena za Kraljicu neba i zemlje, ona ipak ostaje predobra naša Majka i Posrednica svih milosti. Mi kršćani imamo pravo i dužnost da se u svojim vremenitim i duhovnim potrebama s pouzdanjem obraćamo Njoj znajući »da se još nikad nije čulo da bi Ti koga ostavila koji se pod Tvoju odbranu utekao«.

Kad gledamo na njivu svoga života, na njoj ima mnogo korova i trnja, a tako malo cveća i plodova. Kako ćemo pred pravednog Sucа? Činimo što su nas učili naši pređi: uzmimo u ruke krunicu i svako veče, napose sada u oktobru u crkvi ili zajednički kod kuće, isplетimo kitu cveća Kraljici svete krunice, pa ćemo Marijinom preporukom pred prestolom Božjeg milosrđa postići oproštenje svojih greha i sve ostale milosti.

Neka bude oktobarska pobožnost znak naše pripadnosti Nebeskoj Gospi i naše privrženosti Crkvi! Sa krunicom u ruci bićemo jaki! Nećemo se prevariti! Na moljenje svete krunice pozivala je Majka Božja u Lurdu i Fatimi.

ŽIVELA JE ZA LJUBAV

(Nastavak)

Pod afričkim suncem

Otsad se Marija morala brinuti za svoju budućnost. Prijatelji iz Španije nuđali su joj mesto dvorske dame kod Done de Guevara, koja je kao udovica živela u Las Palmas na Kanarskim ostrvima.

Marija je posle dužeg vremena opet otputovala u Španiju. U Madridu je u krugu svojih prijatelja proživela nekoliko radosnih dana. Na pruzi iz Madrida prema Kadizu brzi je vlak iskočio iz tračnica. Smrtnih slučajeva nije bilo, ali su se otkinula kola za ručavanje, pa su putnici ostali dva dana bez hrane i pića, i to u najvećoj vrućini.

Vlak je stigao u pristanište Kadiz sa dva dana zakašnjenja u 1 čas posle ponoći. Marija je stajala na peronu ne znajući kuda. Za nju je bio određen stan u hotelu »France«. Nuđao joj se kočijaš prema kome nije osećala mnogo poverenja. Kako nije bilo drugog izlaza, stavila je svoj prtljag u kola i sela.

Kočijaš je vozio kroz ulice i uličice sve dalje iz grada. Marija je bila preplašena te odlučila da pozove u pomoć, čim bude neko došao u susret. Više puta je zamolila kočijaša da zaustavi konja, ali uzalud. Iskreno se molila nebeskoj Gospi. Sve naokolo su bile same ruševine, nigde živog bića.

Kola su zavila za neki ugao te produljila put po vrlo uzanoj stazi. Odjednom su se začuli koraci. Dva muškarca su se približavala. Marija je kriknula u pomoć. Odmah priskoči čovek, zapovedi kočijašu: Stoj! Kočijaš međutim udari konja, ali u uskoj stazi koja je vodila uz brdo nije mogao pobeći. Jedan muškarac uhvati konja, drugi pomogne Mariji da side s kola. Marija se neobično začudi kad ugleda pred sobom svećenika koji se verovatno vraćao od bolesnika. Mariju su odveli u hotel te odanle telefonirali generalu koji je bio dužan da se brine za Mariju za vreme boravka u pristaništu.

Na moru je besnela jaka bura, njena je lađa mogla tek četvrti dan krenuti na put. More je još uvek bilo nemirno. Valovi su bacali lađu tamo amo. Dva su već dana bili na otvorenom uzburkanom moru. Mnogi su već gubili nadu u spas. Jedna je majka pozivala putnike na molitvu. Molili su krunicu i molitve za umiruće. Dok je druge putnike hvatao užasan strah, Marija je ostala potpuno mirna te tako blagotvorno delovala na druge. Bogati putnici su Bogu obećavali velike poklone za Crkvu, samostane, bolnice, ako ostanu na životu.

Konačno je lađa sa tri dana zakašnjenja ipak stigla u Las Palmas. U pristaništu dočekala je Mariju gospođa de Guevara sa svojom 23 godišnjom kćerkom Ines. Prvo je bilo da su se u crkvi Bogu zahvalile za srećan dolazak.

Las Palmas je glavni grad otoka Gran Kanaria. Klima na ostrvu je afrička. Saharski vetrovi nose pesak u gradove. More ne može ublažiti velike vrućine. U gradu su imali svoju rezidenciju isusovci, koji su tamo kanili graditi novu crkvu te školu s internatom. Obitelj de Guevara je stanovala u velikoj kući sa krasno uređenim stanovima. Za poslugu su imali kuharicu, dve sobarice i kočijaša.

Marijina zadaća nije bila laka. Morala je upravljati velikim zemljištima, posećivati mnogobrojne radnike i nadzirati ih, voditi karitativne akcije, primati goste itd.

Četiri puta godišnje sva je familija odlazila na duži odmor izvan grada. To je bilo iz zdravstvenih razloga vrlo korisno. Kuća Buena Vista nalazila se u prekrasnom parku, okruženom granitnim bedemom. U parku je bilo odabrano cveće iz tropskih i južnoevropskih krajeva. Bio je kao neki zemaljski raj u večitom proleću. Miris cveća bio je tako jak, da je Mariju nekoliko nedelja bolela glava. U jednom delu parka cvale su ruže u svim bojama; od snežnobele do tamnocrvene. Baršunasti cvetovi tamne ružice izgledali su sasvim crni. Na drugom delu parka cvale su ljubičice ljubičaste, bele i roza boje. Kakteje su bile visoke kao čovek, njihovi cvetovi prekrasni. Marija je najvolela heliotrop. Njegov cvet ostao je lep samo dok je rastao na grmu. U vazi je odmah izgubio boju i svežinu. Marija ga je upoređivala sa dušom koja izgubi svoju nadprirodnu lepotu kad se odvoji od Boga.

Marija je satovima stajala pred tom krasotom te se divila Božjoj svemoćnosti. Saznanje, da ljudi u toj krasoti ne misle na Boga niti qa slave, zagorčavalo je njenu čistu radost. Osećala se na zemlji više kao izbeglica, čeznula je za pravom domovinom na nebu.

Iz kućne terase gledala je Atlantski okean. Po njemu su plovili veliki parobrodi koji su izdaleka ličili na crne tačke. Zemlja u Buena Vista bila je bogata. Tamo su rasle datule, kokos i kraljevska palma, koja je davala med. Bilo je smokava, grožđa, maslina, badema i čitave plantaže paradajza.

No tom imanju dame su živele potpuno osamljene. Jedino kad se gospođa osećala bolje, kuća je bila otvorena za goste. Jedan kraj u kući bio je bez oblaka tuge; to je bila kućna kapelica. Oltarna slika — remek delo predstavljala je Bl. Gospu u Betlehemu. Zidovi su bili od crvenog brokata. Marija je skrbela za ukras i čistoću kapelice. Svaki drugi dan čistili su se svećnjaci. Nigde nije bilo ni traga prašine. Svaki dan su donosili na oltar sveže cveće.

Na Marijinu žalost sveta se misa služila samo nedeljom i blagdanom. Svećenik je dolazio iz grada, prevezli su ga svojim autom.

Susedno imanje pripadalo je prijateljskoj obitelji del Kastiljo. Gospođa del Kastiljo bila je isto udovica sa dvoje dece: kćerkom od 30 godina i par godina starijim sinom, koji je bio ataše na španskom poslanstvu u Parizu. Majka je mnogo želela da joj sin dobije dobru katoličinju za ženu. Kako je Marija bila vrlo pobožna, a uz to govorila i francuski, gospođa del Kastiljo je priželjkivala da Marija postane član njihove obitelji. Marija sama se nikako nije mogla odlučiti da prihvati ponudu. Mnogo se molila da je Bog prosvetli. Ispričala se da ima nameru stupiti u samostan. Nisu mogli razumeti da odbija tako izuzetno dobru priliku. Izmolila si je izvesno vreme da donese konačnu odluku. Već se približavao krajnji rok da se izjasni, kad odjednom dođe tužna vest, da je mladi ataše teško oboleo i nakon par dana prevezli su ga mrtvog pokraj kuće familije de Guevara.

Jednom godišnje posetili su imanje u unutrašnjosti otoka. To je bio sasvim pusti kraj. Do tamo vodila je uzana staza po kojoj se moglo samo pešice doći do farme. Jedini njen prinos bila je odlična vuna i dobar sir. Od voća i povrća dobili su samo toliko, koliko je bilo potrebno za upravnika i njegovu obitelj.

Kraj je bio zaista dosadan. Nije bilo ni kapelice. Na svetu su misu morali svake nedelje peške jedan sat i po, a u rđavom vremenu uopšte nije bilo moguće ići. Dame su tamo radile ručni rad, crkveno ruho, odela za siromahe. Svaki su dan čitale nešto iz »Nasleduj Krista« i zajednički molile krunicu.

•

Marija je u Las Palmas sudelovala i u karitativnim akcijama. Obitelj de Guevara je sagradila u gradu velik zavod za siromašnu decu i mladež te stavila na raspolaganje mnogo zemljišta za uzdržavanje tog zavoda. Duhovno vodstvo u zavodu preuzela je Družba Isusova. Marija je pomagala poučavati decu u veronauci i u drugim predmetima. Tu je trebalo mnogo ljubavi. Devojčice od 14 do 18 godina bile su većinom sve pokvarene od nemoralnog života te uopšte bile bez ikakvog odgoja. Da ih zaposle, dame su priređivale kurseve za krojačice i različiti ručni rad. Ti su kursevi bili dobro posećivani.

Marija je obilazila siromašne obitelji i po njihovim zanemarenim stanovima. Donosila im je hranu i odela za decu. Tako joj se često pružala prilika da krsti koje dete. Roditelji su bili većinom nehajni za verski odgoj svoje dece.

Osobitu pažnju posvećivala je deci od 5 do 9 godina te ih svom ljubavlju pripremala za prvu svetu pričest. Svi prvopričesnici dobili su nova odela: devojčice bele košuljice s plavim rukavima, a dečaci bele košuljice i plave gaćice. Cipela uopšte nisu poznavali. Na dan prve pričesti pogostili su ih u zavodu te im priredili igrice i pozorišne komade.

Najteži misijski posao Marija je imala s obiteljima koje nisu bile crkveno venčane. Saznala je za bolesnu ženu, čiji je muž bio odlučan protivnik vere, a žena već mnogo godina prikovana na bolesnički krevet. Svećenik ili časne sestre nisu smeli prestupiti prag te kuće. Marija je toj ženi činila mnogo dobra. Potajno joj je nosila verske knjige. Muž je bio viši činovnik. Za njegova otsustva nije smela posećivati bolesnicu. Svaki razgovor o Bogu, Crkvi veri razbesnio bi čoveka. Marija je zbog toga mnogo duševno trpela, ali je sve žrtve prikazivala Bogu za spas bolesne žene i obraćenje njenog muža.

Težak slučaj bio je i 60 godišnji čovek, koji je već više godina ležao od strašne neizlečive bolesti. Njegov nemoralan život bio je uopšte poznat. Dobre žene su mu donosile hranu. Svećenika ili časne sestre nije pustio blizu, odmah bi počeo psovati. Ležao je sav u ranama koje su usled nečistoće izopačile njegovo lice. Kad ga je Marija posetila, iz prostorije koja mu je služila za stan, zaudarao je takav smrad da je gotovo povraćala. Oko njega bilo je sve puno gamadi. Uz to još velika tropska vrućina. Kad je bolesnik ugledao Mariju, počeo joj se rugati i glasno smijati. Očekivao je da će ga nagovarati na svetu ispoved i spremati na smrt, o čemu nije hteo ni da čuje.

Marija je dolazila k njemu više puta, ali bez uspeha. Kad mu je jednom govorila o neizmernoj ljubavi Božjoj, rekao joj je: »Ako ste vi zaista dobra te imate iskrenu sućut za drugoga, onda morate imati i toliko hrabrosti, da poljubite moje izopačeno lice. Ako to učinite, onda ću se ispoveditic.

Nešto tako Marija nije očekivala. Da pita svećenika, nije bilo vremena. Morala je sakupiti svu svoju snagu, iz ljubavi prema Bogu se sagnula nad bolesnikom i poljubila njegovo trulo lice. Čovek se zaista obratio te nakon par dana lepo umro.

Marija je zbog tog herojskog čina trpela na stomaku gotovo pola godine. Ali isplatilo se spasti jednu dušu.

BOJIŠTE VJEČNOGA KRIJESA

Dio drugi: TAJNA KAMENITIH VRATA

(Nastavak)

XIV

Pogažena je trava široke poljane, što se do jutros zelenila smaragdno i blještala u rosi pod suncem.

Svjetina je prekrilila poljanu. Noge trupkaju po travi u nestrpljenju i očekivanju koje će još potrajati.

Na sredini poljane, nazvane Zeleno Stratište, jer se na njoj vrše pogubljenja, na kamenitom uzvišenju stoji širok panj i čeka žrtvu i sjekiru. Oglašeno je da će ovog jutra krvnik bosanskoga dvora odsjeći glavu čovjeku, koji je oštrim nožem htio ubiti kralja. Da oružnici nisu zaštitili vladara, gadni ubica bi izvršio svoj grozni zločin, govorili su kraljevi glasnici, pozivajući ljude da dođu vidjeti izvršenje kazne.

Cijela okolica Sutiske, bosanske prijestolnice, okupila se na Zelenom Stratištu. Tiskala se svjetina, šarenile se odjeće, njihale se glave jedna do druge, kao da su tamni valovi preplavili livadu.

Muškarci su govorili poluglasno, klimajući glavom, žene su imale preplašena lica i mnoge su prele na preslici, a djeca su trčala uokolo, usana crvenih od jagoda iz obližnjeg šumarka. Čule su se riječi, što su ih govorili muškarci:

— Tako je mlad, gotovo još dječak.

— Vidjeli smo ga. Činio se tih i miran, nesretan i blag.

— Tko bi rekao da će potegnuti nož na rođenog...

— Ne govori!

— Ta, ne čuje nitko. Oružnici su daleko od nas. Nije taj momak jedini njegov nezakonski sin...

— Zašto ga nazvaše tuđim imenom — Manfredo?

— Vele da mu je mati iz Mletaka...

Žene su tiho mrmorile:

— Težak je grijeh kad sin digne oružje na oca...

— Možda je to Božji sud. Tog mladića je kralj dao na svijet u grijehu...

— Kao i kraljevića Ostoju...

— Zašto kraljica Doroteja nema djece?

— Tko će naslijediti krunu?

— Što se to sprema našem kraljevstvu? Kralj griješi protiv Boga, a njegovi sinovi žele njegovu smrt...

Djeca su klicala:

— Skoro će doći krvnik sa šiljatom kapom!

— Vide mu se samo oči. I nosi veliku sjekiru...

— Doći će vlastela i oružnici i kralj... Svi u zlatu i srebru...

— Ja ću jednoć biti oružnik. Imat ću srebreno koplje i šljem na glavi... Daj mi još jagoda!

— A hoćeš li ti meni dati tvoje koplje?

— Baš neću!

— Ne dam jagode!

— Moraš dati!

— Ne dam!

Dva dječaka se pohrvaše na travi. Ljudi su se smijali i bodrili ih. Ruke, lice i odijelo bilo im je crveno od zgnječenih jagoda. Činilo se kao da su natopljeni u krv...

***

— Govorite s kraljem, — preklinjao je glas snažnog starca, koji nije imao jedno oko. — Stari plemić bio je snažan, ali mu je glas bio pun slabačkog drhtanja. — Vi jedini možete učiniti nešto. Mladić nije kriv. Sve mi govori da on nije htio ubiti svog uzvišenog oca. On je dobar kao kruh, taj mali Manfredo. Gdje bi on? Učinit će se grozna nepravda: prolit će se nedužna krv... Ja ću umrijeti od žalosti, a ova moja nesretna unučica poludjet će kao bijedna moja rođakinja Dora...

— Spasite ga, časni oče! — vrisnula je mlada djevojka plavokosa i nježna, zaplakavši potom na grudima svog djeda, čija je ramena zgrabila grčevito kao utopljenik.

— Vi griješite, striče, — reče starcu gospodin Arland, koji je također bio prisutan. — Manfredo se nikad ne bi oženio Srebrenkom. Ona je meni bliska rođakinja i ja joj želim sreću. Primo sam nju i vas pod svoj krov kao da je vaš. Ali, Manfredo ljubi Doru, moje siroto dijete, koje mi je jedino ostalo. Vjerovao sam da će doći do njihova vjenčanja. Tada bi kralj Tvrtko darovao svom nezakonskom sinu velike časti i silne posjede. Moja jedinica bi opet bila bogata, mirna i sretna. Ona bi tad ozdravila. Ja vas cijenim, striče, vrlo volim Srebrenku, ali ne smijem tek tako prelaziti preko ozdravljenja i sreće svojeg sirotog djeteta...

— Dora nikad neće ozdraviti, — reče starac nekako okrutno. — A ja neću dopustiti da moja Srebrenka bude ista kao Dora, makar zbog toga izgubio i ovo drugo oko..

— Manfredo je moj, — plakala je djevojka na starčevim grudima. — Skočit ću sa stijene, ako mu odsijeku glavu...

— Pa, dobro, borit ćemo se — svatko za svoje, — uzviknu zloslutno gospodin Arland. — Samo da nam uspije spasiti mladića... To, dakle, možete samo vi, časni oče! Premda ja ne vjerujem, kao moj stric, da Manfredo nije taj koji je navalio nožem na svijetloga kralja, opet vas molim — podite pred gospodina kralja i molite ga! Zbog nas, zbog naših teških nevolja... Borili smo se na njegovoj strani, sve smo

izgubili zbog vjernosti njemu, pa nije pravo da nas ostavi u nesreći...

Fra Nikola je stajao nepomičan i nijem. Nije znao što bi rekao ovim ljudima. Eto, sve je bilo uzvitlano oko njega od krikova, plača, zaklinjanja, od ljudske bijede, razočaranja, sebičnosti, pohlepe za imutkom, nebrige za bližnjeg, laži, nepravednosti, mržnje i zlobe. Svi su trčali za zlatom i lažnom slavom, gazili jedni druge, tražili naplatu za službu domovini, gubili pamet zbog izgubljenog blaga, previjali se farizejski nad sudbinom nedužna čovjeka — zbog svojih koristi, ne iz uvjerenja da je nedužan.

Znao je svu istinu i znao je da će je morati izreći — glasno i strahovito, kobno za Cvjetana, za sebe, za cijeli rod Tavelića...

Sve ovo, što se događalo bilo je tako nedvoumna i jedino moguća posljedica onih uzroka, koji su vodili korake i čine ovih ljudi i njegovog Cvjetana. Svaki na svojoj strani radio je jedno, te isto. Svaki je govorio o svojoj hrabrosti, sposobnosti, vještini da se uspne visoko ljestvama moći i ugleda, zemaljske slave i bogatstva. Mir naroda i sreća domovine bila je za jedne u rukama Tvrtkovim, za druge u vrelim, grozničavim šakama Marije Anžuvinske. Vjerovali su u to, jer je u jednim ili u drugim rukama bilo zamišljeno bogatstvo i danima dočaravana moć njihove budućnosti.

Gledao je ove ljude pred sobom i dodavao uz njih lik svojeg rođaka, koji još uvijek leži u špilji. Umjesto njega, sakrivenog, poći će na stratište nedužni Manfredo...

Misli mu je prekinuo nenadni uzvik Srebrenkinog djeda:

— Časni oče! Spaseni smo! Spaseni!

Svi su u čudu gledali starca, vjerujući da je od svih potresa poludio. A on se nije dao smesti. U jednom oku blistala mu je suza sreća, a riječi su mu izlazile iz nasmiješenih usana:

— Stari običaj!... Negdje sam o njemu čuo govoriti... Oče, vi ste učen čovjek. Putovali ste po svijetu, učili u Firenci i Parizu... Vi morate poznavati taj običaj... Ako nevina djevojka omota bijelom koprenom glavu osuđenog, kojeg vode na stratište i tako se zaruči s njim, on odmah dobija slobodu...

— Hoću, hoću! Učinit ću to, — povikala je Srebrenka.

— To bi mogla i Dora, — reče gospodin Arland.

Franjevac je razmišljao. Napokon reče:

— Jest bilo je toga u gradovima u kojim sam učio. Nikad nisam vidio takav događaj, ali su mi pripovijedali i pominjali imena osuđenih i djevojaka, koje su ih vjenčanjem spasavale... Ovdje, u Tvrtkovom kraljevstvu, nikad toga nije bilo. Ne znam što bi na to rekao kralj...

— Manfredo je njegova krv, — kazao je gospodin Arland. — U srdžbi je kralj izrekao groznu osudu. Uhvatit će se za prvi prijedlog koji mu vi podastrete. A ovaj je najbolji. Dopustit će da djevojka omota koprenu oko Manfreda na samom stratištu, a činit će se kao da nije ni slutio da će se to dogoditi. I podijelit će milost nesretniku.

— Govorit ću s kraljem, — reče fra Nikola.

XV

Malo iza toga franjevac je ulazio u špilju, gdje je ležao Cvjetan. Ova pustinjačka špilja, u kojoj je nalazio uvijek najveći mir i najsmireniji razgovor sa Kraljem, koji ne dijeli zlatnike i dvorce, šume i livade, vrela pohlepe, izvore mržnje, već koji daruje srećom i mirom, djetinjskom vedrinom i vječnom snagom, ta špilja bližnje Božje, bila je sad puna strepnje i nemira. Tišina je odjekivala bezglasnom burom i lomljavom strave i užasa u duši jednog mladog čovjeka. Tajna dalekih Kamenitih vrata i kraljevskog dvorca u gradu Griču, urodila je plodovima pakla.

Cvjetan, oporavljen njegom svog strica, ustade sa ležaja. Tijelo mu je bilo snažno, ali su mu oči bile mutne i duh slab. Pitao je oklijevajući, slomljeno:

— Što će biti?

— Manfreda će danas smaknuti. Stratište je spremno. Svijet čeka već od ranog jutra... Bio sam kod kralja. Htjeli smo spasiti nevinog starim običajem — zarukama sa mladom djevojkom. Kralj je to odbio i zaprijetio da bi i takvu djevojku predao krvniku...

— Nastavit će se —

IZ KATOLIČKOG SVETA

Vesti s euharistijskog kongresa u Minhenu.

Jugoslovenska delegacija na kogresu. 29 jula doputovali su u Minhen beogradski nadbiskup Dr Josip Ujčić i križevački vladika Dr Gabriel Bukatko. Naš generalni konzul u Minhenu pozdravio ih je na železničkoj stanici. Narednog dana biskupi su se javili na našem konzulatu te se zahvalili generalnom konzulu na pažnji i ljubaznosti. Ostali su duže vreme s njime u razgovoru. Iza njih prispeli su u Minhen zadarski biskup Msgr Mate Garković, krčki biskup Dr Josip Srebrnić i konačno zagrebački metropolit Dr Franjo Šeper. S biskupima došao je izvestan broj svećenika.

»Srebrni galeb« zvala se akcija bavarskog narodnog poslanika dr Merkta, koja je od privatnika sakupljala novčana sredstva da se plate za 300 misionara svi putni troškovi u Minhen na kongres i kući. Među njima su bili misijski biskupi, svećenici, redovnice, katehisti i laički apostoli.

Katehetski tedan u Aihštetu. Nešto pre minhenskog kongresa održalo se plodno većanje o katehezi u misijskim zemljama pod predsedništvom bombajskog nadbiskupa kardinala Grejšesa. Prisutno je bilo nekih 40 misijskih biskupa i oko 150 stručnjaka u katehetskim pitanjima. Američki predstavnik p. Riepe je naglasio potrebu da kateheza ubuduće postane manje zavisna od škola i bolnica, više izravna. Kristovo evanđelje, kažu misionari, mora danas neposrednije i privlačnije delovati na slušaoce. Kardinal Grejšes je govorio da u modernim promenljivim prilikama kateheza treba da pokaže kako kršćanstvo spasava sve vrednote za kojima čezne ljudsko biće. Svaki kršćanin u misijama treba da bude misionar. Još je istakao katehetsku vrednost liturgije, koja kroz čitavu godinu skreće našu pažnju na glavne kršćanske istine. Veza između liturgije i katehetske pouke bila je omiljena tema učesnika katehetske nedelje. Misijski biskup Weber govorio je o poučnom karakteru katehumenskog dela mise. Zauzimao se da se ti delovi svete mise obavljaju na narodnom jeziku. Slične želje su već ranije izrazili japanski i indijski biskupi. — Katehetsku nedelju organizovao je zapravo katehetski institut iz Manile na Filipinima. — Kardinal Agagianian se prilikom dolaska na kongres mnogo interesovao za taj katehetski tedan. Kardinal Grejšes podneo mu je detaljni izveštaj o samom radu studijske nedelje. Kardinal Agagiaian je istakao tri osnovna načela misijskog rada: jedinstvo vere, jedinstvo sa Svetom Stolicom i jedinstvo verske obuke. Na tim načelima treba da se među svim narodima vrši verska obuka.

Papin legat Gustavo Testa bio je u Minhenu vrlo svečano primljen te svojom osobnom skromnošću i humorom brzo stekao simpatije. — Između ostalog Papin legat je posetio u Minhenu i kazneno popravni zavod Stadelheim i preneo tamo zastupniku pravosudnog ministra papinu želju da se prigodom kongresa aktom pomilovanja suspenduju svim zatvorenicima bez razlike tekuće kućne kazne. Želju svetog Oca ministar je odmah ispunio. Zatvorenici su u kućnoj kapeli oduševljeno pozdravili papinog legata koji im je tom prilikom uputio nekoliko očinskih reči. — U prostorijama rezidencijalne palače papin legat je 6 avgusta primio radnike koji su radili na obnovi tog dvorca i nameštenike koji su legatu posluživali za vreme njegova boravka u Minhenu. Najpre je za njih u kapeli služio svetu misu, onda im se u dvorani ljubazno zahvalio za sve učinjene usluge. Radnici i nameštenici poklonili su legatu umetnički izrađenu bavarsku sveću.

Posveta novog biskupa istočnog obreda. U crkvi sv. Ane u četvrtak 4 avgusta ap. vizitator Ivan Bučko posvetio je uz sudelovanje egzarha Kornyljaka i biskupa Katkoffa, novog biskupa Češlava Sipovića. Novoposvećeni biskup ima već određeno službeno mesto.

U crkvi sv. Mihaela pred prvim petkom održalo se noćno klanjanje katoličkih muškaraca. Prisutni su bili muškarci svih narodnosti i svih boja. U srednjoj lađi stajao je ahenski križ mira. Prva se misa služila o ponoći, druga u pola tri, a treća u pola pet. Prisutne je jačala misao da bdenjem i prisustvovanjem svetim misama doprinose jačanju požrtvovnosti.

Mise na svim obredima. U petak 5 avgusta služila se u Elizabetinoj crkvi misa na bizantinskom obredu na rumunskom jeziku. U crkvi Svetih anđela služio je pontifikal kardinal Agagianian na jermenskom jeziku. Prisutnima je palo u oči što je kardinal vrlo dugo držao posvećenu hostiju u ruci i pokazivao je vernicima. U teatinskoj crkvi služila se misa na maronitskom obredu. U crkvi sv. Ivana Krstitelja služila se misa po bizantinskom obredu na grčkom jeziku. U staroj sendlingškoj crkvi služila se misa na koptskom obredu na geez jeziku. Služili su je Etiopljani u šarenim odeždama, dok su svećenici sami bili gotovo posvema crni.

Glavu sv. Pashala, zaštitnika euharistijskih kongresa, doneo je neki redovnički biskup u četvrtak uveče iz Španije. Za sve vreme kongresa bila je izložena u crkvi sv. Ane. Pred njom se neprestano molilo mnoštvo vernika.

U okviru euharistijskog kongresa posvećena je bila u Dahau kapela u čast Kristove smrtne muke. Kroz taj logor je za vreme nacizma prošlo oko 200.000 zatočenika iz 25 narodnosti, a 30 000 njih izgubilo je tamo živote, među njima i 1500 Jugoslovena. Proslava u Dahau je bila posvećena uspomeni nevinih žrtava nacizma i naknađivanju za tolike zločine u tom logoru počinjene kao i izmirenju među narodima u svetlu Kristove žrtve na križu. Govorili su: bivši austrijski kancelar Leopold Figl, poljski misijski biskup Kozlowiecki i francuski ministar pravosuđa Michelet, koji su svi prošli kroz taj logor. Poslednji govornik bio je esenski biskup dr Hengsbach, dok je kapelu samu blagoslovio pomoćni minhenski biskup dr Neuhäusler, koji je isto sam proveo dulje vremena u tom logoru te napisao posebnu brošuru o Dahau.

Katolici Severa. Biskupi nordijskih zemalja Islanda, Danske, Norveške, Švedske i Finske skupili su se u punom broju na kongresu i 3 avgusta održali sa svojim vernicima takozvani »Nordijski dan«. Pontifikal je održao danski biskup Suhr, a propoved je izrekao biskup dr Mangers iz Osla. Iza toga se na svečanoj Akademiji govorilo o saradnji na svetoj misi, dalje kako pomnožiti broj tabernakula u nordijskim zemljama te utažiti žeznuće mnogih duša za verskim jedinstvom.

Smrtni slučaj. Generalni vikar Msgr Otavio Bicudo iz Brazilije došao je u petak 5 avgu-

sta u katedralu da služi svetu misu. U sakristiji pogodila ga je srčana kap te se mrtav srušio na zemlju. Bio je star 54 godine.

Italijanski radnici na kongresu. Iz Rima je krenula kolona od 1500 radnika na motorima i na kolima za Minhen. U posebnoj putujućoj kapeli vozili su sa sobom izložen presveti Oltarski sakramenat. Povorku vodili su biskup Baldelli, predsednik međunarodne Karitas i pravosudni ministar Jervolino. Kolona je stigla na minhenski stadion u subotu uveče. Crkvena zvona su pozdravila te neobične hodočasnike. S tom Hostijom na zaključku kongresa vodila se procesija i podelio se blagoslov.

Kanonik Kardajn je isto govorio pred 40 000 članova žosističke organizacije na posebnoj svečanosti tokom kongresa. Taj osnivač i duša žosizma je između ostalog rekao: »Taj kongres ne znači završetak, nego samo jednu etapu, jedan korak napred na teškom i dugačkom putu koji vodi čovečanstvo k Bogu i miru. Danas nam treba omladinaca, kakav je bio Tarcizije, da bi nosili Krista svojoj braći svih zemalja, svih rasa, svih boja. To je zadatak omladine dvadesetog veka«.

Generalna poglavarica »Instituta Raspetog Krista« Marija od Žalosti, vrhovna nadstojnica francuske kongregacije koja prima samo bolesne kandidatice, naglasila je na kongresu da imaju i bolesnici na svetu posebno poslanstvo. To se poslanstvo sastoji u tome: potsećati ljude na krst i trpljenje Kristovo.

Omladinsku misu u subotu, 6 avgusta služio je bombajski nadbiskup i kardinal Grejšes u jednoj hali izložbenog terena, pošto je stadion bio od kiše suviše raskvašen. Misi je prisustvovalo oko 40 000 omladinaca. Na prikazanju omladinci su doneli na oltar cvećem ukrašene košare s voćem i kruhom za blagoslov, — simbol da moraju svi slojevi naroda biti uključeni u misnu žrtvu. U znak bratstva i jedinstva omladinci su pružili jedan drugome ruke pred pričest. Propoved im je održao majnški biskup dr Stohr.

Na jednoj misijskoj priredbi pod lozinkom »Afrika i krst« 20 etiopskih bogoslova izvodilo je domaće kultne plesove. Afrički bogoslovi su otpevali delove afričkog pasiona i delove mise koju je komponovao afrički svećenik Stefan Mbunga. Održan je referat o žrtvenom duhu i afričkim religijama, dalje kako bolje ukoreniti kršćanstvo na afričkom kontinentu. Kao najnužnije predlagalo se: vruća molitva i materijalna pomoć za što brojniji domaći afrički svećenički podmladak.

Na kongresu se govorilo i o uvođenju starokršćanskog đakonata. Oveći broj profesora, viših crkvenih predstavnika izjasnio se u prilog takve obnove. Đakon bi naime mogao deliti svetu pričest, propovedati, voditi poučni deo službe Božje, katehezu i karitativno delo.

Aleksij Saveljev je za vreme kongresa izložio 32 ruske ikone. Umetnik tvrdi za sebe da je otkrio na temelju tajnih manastirskih propisa onakvu nijansu boja kakve su se upotrebljavale od 9 veka. Njegova su dela po uzoru na stare ruske ikone slikane zemljanim bojama.

Euharistijski kongres u brojkama. Ova najveća crkvena proslava u bavarskoj prestonici postavila je sa tehničke strane ogromne zadatke pred crkvene i državne vlasti. Na čelu priprava bio je generalni sekretarijat, pod njim bile su 23 komisije. Nameštено je bilo 20 000 dobrovoljaca. Za kongres stiglo je u Minhen 680 posebnih vlakova, 18 iz inostranstva. U gradu bilo je smešteno 140 ambulanti i u službi 160 posebnih sanitarnih kola za prvu pomoć. Za omladinu postavljene su bile pod šatorima tri kuhinje gde je bilo mesta za 13 000 osoba. Štampano je bilo 2 miliona letaka i razaslano na sve kontinente, izvešeno 100 000 velikih plakata. 2 600 osoba bilo je uposleno u agenciji i u kongresnom birou gde su se na šest jezika objavljivale vesti, izdavali govori i članci te se mogle dobiti potrebne kongresne slike. Na kongresu učestvovalo je 25 kardinala, oko 480 nadbiskupa i biskupa i 8 000 svećenika. Biskupi su došli: 38 iz Afrike, 25 iz Severne Amerike, 36 iz Latinske Amerike, 84 iz Azije. 40 međunarodnih katoličkih organizacija je za vreme kongresa imalo svoja zasedanja. U 17 crkava obavljalo se svakodnevno večno klanjanje. Na oko 1000 oltara svaki je dan misilo oko 8 000 svećenika. Propovedalo i pevalo se po crkvama na 15 raznih jezika. U svim obredima služili se pontifikali. 81 đakon bio je zaređen za svećenika. Misijsku izložbu posetilo je 150 000 osoba, »Katolički život u Nemačkoj« 140 000, »Bavarsku pobožnost« 108 000, »Euharistiju« 70 000.

Osservatore Romano priznaje da je bila organizacija 37 međunarodnog euharistijskog kongresa u Minhenu savršena. Hvali minhenske stanovnike da su rado izašli u susret strancima koji se nisu snašli u stranom gradu te da su strance primili kao braću. Napose ističe činjenicu da je Minhen velikom simpatijom i poštovanjem susretao brojne misijske biskupe drugih rasa, što je toliko pohvalnije, ako se pomisli na rasističke nastranosti u prošlosti i sadašnjosti.

Katoličke škole u Kamerunu. Osnovne škole posećuje 159 860 učenika, od kojih jedna trećina učenica. U dopunskim razredima ima 816 učenika. Srednje škole posećuje 200 a stručne 1260 učenika.

Na blagdan sv. Petra baziliku sv. Petra u Vatikanu posetilo je oko 200 000 rimskih vernika i hodočasnika iz čitavog sveta, da bi na Petrovom grobu počastili uspomenu prvog pape.

Čitaoci engleskog katoličkog tednika De Juniverz, koji nedeljno izlazi u Londonu, uručili su crnačkom kardinalu Ruqambvi iz Tanganjike ček na 850 funti. Novac su mu izručili s molbom da ga upotrebi za izgradnju crkve u misijskoj stanici Nuegagen, gde je već jedna trećina stanovnika katolička.

Filipinski kardinal Santos dao je sledeće statističke podatke. Filipini imaju 23 miliona stanovnika, od toga 20 miliona katolika. Svetovnih svećenika je samo 2 300. Katolički univerzitet sv. Tome u Manili ima 26 000 studenata. Taj školski zavod je središte katoličke prosvete u zemlji. U Rimu se počeo graditi filipinski kolegij koji treba da se već iduće godine otvori.

Ars je postao slavan po svetom župniku Ivanu Vianeju. Svake godine posećuje Ars oko 300 000 hodočasnika. Tamo postoji dom duhovnih vežbi, gde nađu pripadnici svih staleža duhovnu okrepu u zatvorenim duhovnim vežbama.

U Francuskoj prošle se godine davao velikim uspehom pozorišni komad »Proces Isusov« od Diego Fabbri. Ista pariška pozorišna grupa će davati ove jeseni i zime isto prvorazredni katolički komad »Inkvizicija«. Grupa će nastupati po raznim francuskim gradovima od početka oktobra, pa sve do Božića.

Lurdska ozdravljenica. 2 juna 1960 milanski nadbiskup kardinal Montini službeno je potvrdio da je bilo čudesno ozdravljenje Magdalene Carini, stare 43 godine, koje se desilo 15 avgusta 1948 godine. Magdalena Carini je obolela od Potove bolesti i zapaljenja plućne maramice kad joj je bilo 10 godina. Bolesnica je došla u Lurd protiv volje njenog lekara koji ju je lečio na klinici u San Remo. Dr Olivieri, predsednik Lurdskog lekarskog ureda je pre kratkog vremena izjavio: »Mogli smo je prepustiti svojim kolegama potpuno zdravu«.

Povratnik. Pre 25 godina jedan alzaški trapist pobegao je iz samostana te istovremeno ostavio i katoličku Crkvu. Postao je lekar te se dao upregnuti u nacistička kola, a nacisti su taj slučaj temeljito iskoristili. Sada pod stare godine lekar Rugel se izmirio sa Crkvom i moli da bi se smeo povući u tišinu samostana u Oelenberg u Alzasu.

SAD. Prema poslednjoj statistici u misijama redi 6 782 Amerikanca, i to: 3 032 svećenika, 2 827 časnih sestara, 575 braće pomoćnika i 178 laičnih saradnika, dakle 658 osoba više nego prošle godine. SAD ima ukupno 52 659 katoličkih svećenika, 9 709 braće pomoćnika i 164 922 redovnice. Trećina njihovih misionara radi u Latinskoj Americi, naime 2 405, u Africi 781, u Aziji 2 070, u Okeaniji 986, u Evropi 203 i 337 u Aljosci i u Kanadi.

Koncil. Papa Ivan XXIII već je imenovao sve članove centralne komisije kao i članove teološke, konzistorijalne, koncilske i redovničke komisije. Svih će članova biti oko 400. Njihova nadležnost će prestati početkom koncila s izuzetkom komisije koja će upravljati ekonomskim pitanjima koncila samog. Na koncilu će koncilski oci pod papinim predsedništvom odrediti prave koncilske komisije. U vatikanskoj štampariji oštampana je brošura s temama koje su predložili biskupi, kongregacije i katolički univerziteti. Papa će od toga sam izabrati teme koje će biti predložene koncilu na razmatranje. Od jugoslovenskih biskupa beogradski nadbiskup Dr Ujčić je imenovan u centralnu komisiju, splitski biskup dr Franc Franić u teološku. Centralni sekretar Msgr Felici je kazao da se očekuje da će se koncil održati krajem 1962 godine te da će verovatno trajati dva meseca.

Kardinal Montini o koncilu. Prigodom svoga predavanja na katoličkom univerzitetu u Milanu kardinal Montini je razvijao sledeće misli: Odlukom pape Ivana XXIII da se sazove opšti crkveni sabor prelazi se mišljenje, koje se barem u prošlosti činilo katkada opravdanim, da pape samo tolerišu koncil. Isto tako ne stoji mišljenje da je izglasanjem dogme papina nepogrešivosti svaki budući koncil postao bezpredmetan. Budući koncil je prvi u crkvenoj povesti, da se održava u mirnom razdoblju crkvenog života. Nema nutarnjih nesporazuma da se reše, nema naročitih dogmatskih pitanja. Crkva želi da na koncilu raspravlja o novim potrebama verskog života, o svom poslanstvu propovedanja kao i nutarnjoj težnji za duhovnošću. Prema mišljenju kardinala Montinija na koncilu će se raspravljati o biskupskoj vlasti, o odnosu redovničkih zajednica i biskupa, kao i o potrebi da se laici jače uključe u crkveni život. Dva najveća problema su bez sumnje: sjedinjenje kršćanskih zajednica, što se svakako ne može odmah izvršiti, te moralna kriza koju preživljava svet u tragičnoj suprotnosti sa tehničkim napretkom. Koncilski oci svakako neće moći a da se ne izraze s najvišim autoritetom o ideološkim zabludama naše epohe. Kardinal Montini misli da se u Papi samom probudila misao budućeg koncila i da je sam osobno doneo odluku da se taj održi.

U Parizu je umro u 73 godini života Gaston Tissier, predsednik međunarodnog saveza kršćanskih sindikata. Tissier je radio 52 godine na rešavanju socijalnih i radničkih pitanja. Godine 1922. on je bio izvestitelj za osiguranje u visokom radničkom veću. Slično i na međunarodnoj konferenciji rada 1934 u Ženevi, kad se radilo o skraćenju radnog vremena na 40 časova nedeljno. Uz to Tissier je bio predsednik saveza organizacija porodica. Isticao se u francuskom Pokretu otpora i bio posle u prvoj vladi ministar ishrane. Tissier je primio u znak priznanja mnoga odlikovanja, među kojima dva od Pape, i to komornik Silvestrovog i Gregorijevog ordena.

Kardinal Frings iz Kölna je prigodom svog zlatnog jubileja poklonio Papi jedan radijski odašiljač. Da bi vatikanski radio mogao izrabiti svoj kapacitet, potrebno mu je šest odašiljača.

UREDNIKOVA POŠTA

Ispravak. U vezi odgovora pod: A. Č. na stranici 128 u 8 broju 1960 došao je sledeći ispravak: U našoj zemlji imade samo jedan Karmel stroge terezijanske reforme, i to Karmel u Brezovici kod Zagreba. Karmel na Selu kod Ljubljane je sekulariziran. Sestre karmelićanke od Bož. Srca Is. pripadaju kongregaciji, koju je osnovala Majka Terezija od sv. Josipa god. 1891. Sestre su došle u Zagreb 1917 i imadu u našoj zemlji tri kuće: Vrhovac kod Zagreba, Hrv. Leskovac kod Zagreba i Prišlin na Sutli. Nemaju strogu klauzuru i dozvoljena im je vanjska delatnost. Ta je kongregacija 1911 god. učlanjena karmelskom redu.

S e r a f s k o C v i j e ć e. Priručnik i molitvenik za članove Trećeg reda sv. Franje. Priredio: p. Dionizije Andrašec, franjevac. III prerađeno izdanje. Od 646 stranica manje od jedne trećine namenjeno je isključivo članovima Trećeg reda, a dobre dve trećine su od praktične vrednosti za sve vernike. Format knjige kao ranije 14 x 8.5 cm. Cena molitveniku: u platno uvezan 600 din, u kožu uvezan 900 din, navlaka od polivinila 100 din. Za 10 komada i više ne plaća se poštarina. Narudžbe i novac šalju se na adresu: Franjevački samostan — Subotica — APV.

S. T. P i t a n j e: Da li odbrana vere koristi veri ili joj nanosi štetu? O d g o v o r: Kršćanska povest ukazuje na lep broj crkvenih pisaca, koji su se isticali bogoslovskim znanjem, rečju i pismom spretno braniti istine naše vere, sveto živeli, tako da ih je Crkva proglasila svecima, a neke i crkvenim naučiteljima. Braniti veru, tumačiti je, svakako je korisno. Nedostojan i nesposoban veroučitelj međutim nanosi štetu veri i vernicima.

T. U. P i t a n j e: Koliko vremena se upotrebljava pokaznica? O d g o v o r: Među crkvenim posuđem pokaznica spada među najmlađe. Pojavljuje se tek u 13 veku, posle uvođenja blagdana Telova, kojim se počela odavati euharistijskom Isusu javna počast izlaganjem. Prve pokaznice su stoga bile u gotskom stilu. Malo su izmenili posuđe u kome se tada čuvala sveta Popudbina. Promenili su njen srednji deo; staklo je zamenilo metal, da se mogla videti posvećena Hostija.

R. H. O d g o v o r: Prema starim izveštajima najveće zvono na svetu nalazi se u Moskvi. To se zvono zove »kolokol«, teži 190 tona, izliveno je bilo 1734 godine. Iza njega dolazi zvono »trockoj« sa 164 tone i »bolšoj« sa 70 tona; oba se drže u Moskvi. Bečko veliko zvono u crkvi sv. Stefana »pumerin« sa 15 tona pravi je patuljak prema gornjima.

F. J. O d g o v o r: Tačno, 7 septembra slavimo domaćeg blaženika mučenika Marka Stjopana Križevčanina. Rodio se 1588 u Križevcima iz stare plemićke obitelji. Roditelji su dečaka rano posvetili Majci Božjoj. Mladi Marko je učio gimnaziju u Beču, filozofiju u Gracu a bogosloviju u Rimu. Kao svećenik je samo kratko vreme službovao u rodnom mestu, odazvao se pozivu ostrogonskog nadbiskupa i kardinala Pazmana te otišao u Slovačku. Obavljao je službu profesora i direktora u semeništu u Trnavi. Iza toga je kao ostrogonski kanonik preuzeo župu Seplak u blizini Košica gde je revnosno čuvao svoje vernike pred kalvinizmom koji se tada širio kao poplava. Strah za katoličke vernike u Košicama doveo ga je u taj grad, što ga je stajalo života. Kalvinisti su ga sa dvojicom isusovaca zatvorili u njihovom stanu, onda tražili od njih da se odreknu katoličke vere, pa ih mučili i konačno im odrubili glave. Sva trojica su umrli mučeničkom smrću isti dan, 7 septembra 1619. Njihove moći počivaju u Trnavi u Slovačkoj. Katolička Crkva ih je 1905 proglasila blaženima. Zagrebačka i đakovačka biskupija 7 septembra čitaju sv. misu i obavljaju oficij u čast bl. Marka Križevčanina.

S. T. O d g o v o r: Posle prvog svetskog rata održali su se sledeći svetski euharistijski kongresi: 1922 u Rimu, 1924 u Amsterdamu, 1926 u Čikagu, 1928 u Sidneju u Australiji, 1930 u Kartagini, 1932 u Dublinu, 1934 u Buenos Airesu, 1937 u Manili, 1938 u Budimpešti, 1952 u Barceloni i 1955 u Rio de Janeiro. Papa je od 1928 uvek upućivao poruke učesnicima tih kongresa preko radia. Međunarodni komitet za te kongrese preselio se 1952 iz Pariza u Rim. Od 1955 vrhunac kongresnih svečanosti nije više telovska procesija nego svečana misa papinog legata.

Vicepostulatura bl. Nikole Tavelića izdala je knjigu od 180 stranica: BL. NIKOLA TAVELIĆ, naš uzor. Napisao Dr O. Ante Crnica. Narudžbine i novac šalju se na: Vicepostulatura, Šibenik, Katićeva 11. Cena jednom primerku 350 dinara.

KALENDARI ZA 1961 GODINU

Džepni po 30.—, din. a zidni po 12.— din. po komadu. Narudžbine od 50 komada i na više primaju 10% popusta.

Obaveštenje: Ovom broju prilažemo čekovne uplatnice onim pretplatnicima, koji primaju 1 — 10 primerka, a nisu za ovu godinu još podmirili pretplatu. — Učtivo ih molimo da uplate odgovarajuću svotu.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. — Uredništvo i uprava: Beograd. Svetozara Markovića 20 — Tek. račun 101-704-3-533. Grafičko preduzeće »SRBOŠTAMPA« — Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXIX BROJ 11 BEOGRAD, NOVEMBAR 1960 CENA 20 DIN.

BLAGOVESTI

VERSKI MESEČNIK

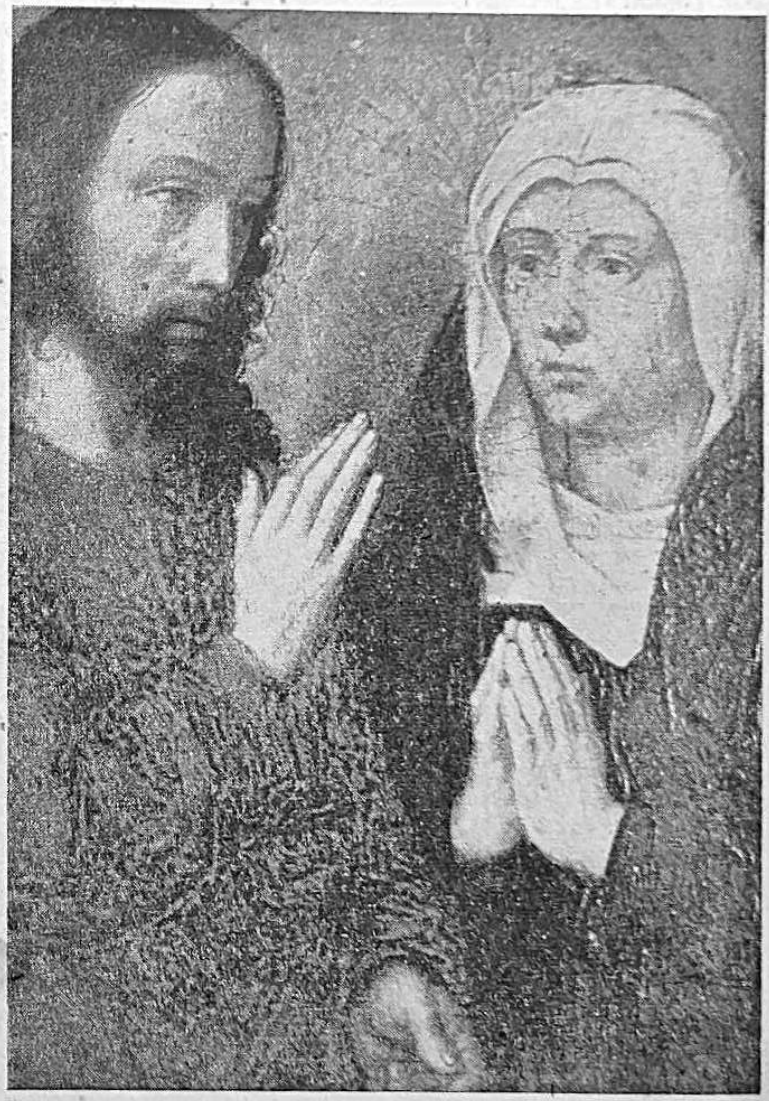

Gérard David: **ISUS SE OPRAŠTA OD SVOJE MAJKE**

Zimsko je doba za siromahe najgore. Vlažan stan, poderana obuća, biti bez zimskog kaputa, sedeti kraj hladne peći, imati nedovoljno hrane, sve se to zimi mnogo jače oseća. Stoga je već Krist rekao: Molite se da ne bude vaš beg u zimu ili u subotu (Mt. 24, 20).

Koliko je potreba veća, to kršćanska srca treba da budu spremnija. Sasvim je na mestu da sada u novembarskom broju donesemo člančić o kršćanskoj ljubavi i njegovom čedu, dobrotvornosti.

Vera nam govori da smo svi ljudi deca istog nebeskog Oca, da svi imamo zajedničkog Spasitelja Isusa Krista i zajedničku duhovnu majku Bl. Devicu Mariju. Za sve ljude Krist je ustanovio jednu Crkvu koja sve ljude vodi k istom cilju — večnom blaženstvu.

U prirodnom i nadprirodnom redu živimo kao socijalna bića. Obitelj, opština, narod predstavljaju zajednice prirodnog reda. Obitelj, župa, biskupija, celokupna katolička Crkva zajednice nadprirodnog reda, u kojima se krećemo. Od tih zajednica mi primamo mnogobrojna dobra, ali smo i obavezni da im i uzvraćamo.

Svaki od nas je povezan mnogostrukim vezama i obavezama sa zajednicama u kojima živi. Mi smo kao udovi jednog tela, udovi koji mogu da žive i rade samo dok su međusobno povezani u telu. Oko ne može reći ruci: Ne trebaš mi, ni glava nogama: Ne trebate mi. Bog je tako složio telo da je slabijemu udu dao izobilniju čast da u telu ne bude razdor, i da se udovi jednako brinu jedan za drugoga. Pa ako strada jedan ud, s njim stradaju svi udovi; a ako se jedan ud slavi, s njim se raduju svi udovi (1 Kor. 12, 24—26). Nemoralan je Kainov stav: Zar sam ja čuvar svoga brata? Kao ljudi i kao kršćani imamo teške dužnosti i obaveze prema ljudima s kojima živimo.

Moje zdravlje, moje sposobnosti, moje imanje, moj položaj prema zakonu solidarnosti treba da budu na korist drugima oko mene, da se i drugi greju na mome suncu. To zračenje proteže se preko porodice i naroda, preko kruga mojih pristalica i prijatelja, na svakoga pa bio on i neprijatelj.

Krist je na poslednjoj večeri govorio svojim apostolima: »Po tome će svi poznati da ste moji učenici, ako imate ljubav među sobom.« (Iv. 13, 35). Prožeta pravim duhom kršćanske ljubavi kršćanska se opština u Jeruzalemu ponosila dobrovoljnim zajedničkim vlasništvom. Slično je bilo i u drugim gradovima, tako da su pogani govorili o prvim kršćanima: Gle, kako se ljube među sobom.

Prve bolnice, prva sirotišta, prva prihvatilišta za strance i putnike osnovala je Crkva. I danas Evropa ima kršćanstvu zahvaliti uspon socijalnih ustanova. Nove afričke i azijske zemlje rado primaju kršćanske socijalne radnike koji im pomažu stvarati socijalne i dobrotvorne zavode.

Krist je iz ljubavi prema ljudskom rodu sišao na svet. Imao je srce za čovekove vremenite i večne potrebe, oberučke pomagao ljudima u zemaljskoj bedi i sve pretrpio da im otvori nebeska vrata. Tako dakle ne sme ni dobar kršćanin ostati bezbrižan za vremenitu i večnu sudbinu svog brata.

Najjači poticaj za dobrotvorni rad bila je uvek Euharistija, koja po svojoj prirodi znači vrhunac zajedničkog bogoslužena. Na svetoj misi svi se najviše osećamo kao braća. Svi domaćini i domaćice, mladići i devojke, dečaci i devojčice, starci i starice skupljaju se kao jedna obitelj oko svog duhovnog oca župnika da izvrše po Isusu Kristu vrlo važan čin: prinos najuzvišenije žrtve nebeskom Ocu. Misom župa zajedno slavi i hvali Boga, prinosi mu zadovoljštinu i moli novih milosti. Po misi se na župu izlivaju velike milosti.

Zar nisu stoga svi župljani dužni da jedan drugoga gledaju bratskim okom? U prvo kršćansko vreme sa svetom je misom bio združen obed ljubavi — agape. I kad je taj obed nestao, vernici su još uvek nosili svoje poklone na misu za održavanje crkve i njene opreme, za svećenika i siromahe. U Korintu su se u nedelju skupljali prilozi za siromašnu braću u Jeruzalemu.

Valja priznati da se kršćanska dobrotvornost vrlo lepo manifestovala za vreme strašnog drugog svetskog rata i posle njega. Države, razne institucije, razne konfesije razvile su i još razvijaju zamašnu dobrotvornu radinost. Nas na ovom mestu napose interesuje karitativni rad katoličke Crkve. Američki katolici, nemački, francuski, holandski, belgijski a i austrijski darovali su velike svote novca i drugih dobara. Samo jedna ovogodišnja korizmena sabirna akcija nemačkih katolika donela je oko 6,5 milijardi dinara. Potrebe sveta kao da se ne smanjuju, iz dana u dan se javljaju nove te stavljaju pred kršćanski svet nove zadatke.

Možda bi ko prigovorio: mi smo siromašan narod i ne možemo sarađivati u velikim akcijama bogatijih naroda; a na domaćem terenu država se brine za sve, da niko ne mora od gladi umreti. Šta nam onda pričaš o dobrotvornosti?

Na iznesene prigovore valja kratko odgovoriti. Iz primera one udovice koja je bacila u hramsku blagajnu samo dva novčića zaključujemo da Bog ne meri moralne vrednosti dara po materijalnoj veličini, nego po plemenitosti srca. Prilozi siromašnijih naroda ne smeju se potcenjivati. Na drugi prigovor primenjujem Isusove reči: »Siromaha imadete svagda sa sobom« (Iv. 12, 8). Nijedan socijalni poredak ne može biti tako savršen da bi se iz ljudske zajednice uklonila sva beda. Iako čovek ima koricu hleba, ali ga je možda zadesila nesreća, treba mu osećajnog srca, utešne reči, bratskog saveta. Čestiti kršćanin će u svakom društvu naći ogromno područje rada.

Sve kršćane obavezuje ona najveća zapoved: Ljubi Gospoda Boga svoga... a svoga bližnjega kao samoga sebe. Nikakvo siromaštvo, nikakve vanjske prilike nas ne oslobađaju od njihova održavanja. Naša je ljubav prema Bogu samo tada prava, ako stvarno ljubimo svoga bližnjega.

Zaustavimo se malo detaljnije na delima ljubavi prema bližnjemu. Ljubav nam zabranjuje želeti i činiti bližnjemu zlo, napose onima s kojima živimo. Ona nas obavezuje da sa svoje strane sve učinimo te ne dođe do svađe sa susedima, do mržnje, grubog optuživanja, oštećivanja tuđih dobara. Turska poslovica kaže da Bog na sudu najpre pita za odnose sa susedima. Dobri susedski odnosi osladuju život, a rđavi ga zagorčavaju i sablažnjavaju inoverni svet.

Ljubav dalje ne dozvoljava da budeš ravnodušan prema vremenitoj i večnoj sudbini svoga bližnjega. Ne smemo se dezinteresovati nad svojim bratom. Za osudu je stav onog jevrejskog svećenika i levita koji su prošli pokraj polumrtvog čoveka, a nisu mu pomogli.

U tim stvarima treba razboritosti i takta da se ne umešamo u tuđe poslove i ne načinimo zbrke. Dobro je da imamo sućut sa neprilikama bližnjega, ali ne smemo nekritički prihvatiti mišljenje prvoga koga sretnemo, napose kad se radi o pitanju u koje je on umešan. Niko nije sudac u svojoj parnici.

Ljubav postavlja pravilo: Što želiš da drugi tebi čine, čini i ti drugima. Biti plemenit i dobar prema dragim osobama nije teško, ali prema teškim, nesimpatičnim, čak odvratnim osobama biti strpljiv, fin, tu se pokazuje kršćanska krepost. Ako je ta osoba tebi načinila nepravdu, ako još uvek radi protiv tvojih interesa, stvar je još teža. Pa ipak, ako ima pravo na ono šta moli, mi joj to moramo dati. Ako je u nevolji, mi smo joj dužni priskočiti u pomoć. To ćemo moći učiniti jedino, ako gledamo u dotičnoj osobi Kristova brata.

Svaki kršćanin mora imati nešto majčinskog ili očinskog ponašanja i to prema svakome. Majka ne računa, koliko je već detetu dala, koliko joj dete duguje. Ona se opredeljuje prema potrebi deteta. Ne smemo biti račundžije! Ostavimo Bogu da nas nagradi u večnosti. Ne plaši se da će se zaboraviti i na najmanje dobro delo. »Ko napoji jednoga od ovih malenih samo čašom hladne vode, jer je moj učenik, zaista vam kažem, neće mu propasti plaća« (Mt. 10, 42). Bog nagrađuje dakle dobra dela učinjena bližnjemu, ako u tom čoveku gledamo Krista te mu zbog Krista pomažemo.

Svuda se nađe prilika vršiti telesna i duhovna dela milosrđa, u svakoj kući, u

svakom stanu. Ovde treba bolesnog čoveka pripremiti na smrt, tamo mrtva sahraniti. U jednoj kući traži uzeta žena bolničarku, u drugoj je porodilja u bolnici, pa treba mužu i deci nadomestiti domaćicu. Onoj devojci treba dobar savet, onog raskalašenog mladića opomenuti.

Rado se dešava da ljudi krivo tumače tvoja dobra dela i podmeću ružne nakane. I preko toga treba preći, praštati uvrede, podnositi nezahvalnost. To je nužan udes Kristovih učenika na zemlji. Ali je to nesumnjivo ispravan put ka miru i sreći na zemlji i večnom blaženstvu na nebu.

OBITELJ KOD IZRAELACA

Važnost obitelji

U prvim glavama Svetoga Pisma Staroga Zavjeta čitamo, kako je Bog stvorio prvog čovjeka — Adama i prvu ženu — Evu. Tada ih je Bog blagoslovio i rekao: »Rađajte se i množite se!« Time je Bog ustanovio prvu obitelj, iz koje potječe cijeli ljudski rod. Ženidbena veza i obitelj, dakle, potječu od samoga Boga. Volja je Božja, da se ljudi množe pomoću ženidbenog ugovora i da žive združeni u obiteljima. Zanimivo je, kako su Izraelci shvaćali tu Božju ustanovu i kako su provodili u djelo volju Božju.

Izraelski narod nije nastao povijesnim spajanjem različitih plemena i naroda. Njegov je prvi početak jedna jedina obitelj (Abrahamova), koja je onda, tokom stoljeća, organski rasla sve do postanka brojnog i jedinstvenog naroda — izraelskog naroda. Obitelj će, dakle, odigrati najvažniju ulogu u povijesti Izraelaca. Kad ne bismo računali s tom činjenicom, teško bismo pravilno shvatili socijalno, političko i vjersko uređenje izraelskog naroda. I doista su Izraelci bili podijeljeni u dvanaest plemena, a svako pleme u više rodova, svaki rod onda u više obitelji. Svaki je rod imao jednog starješinu (oca ili glavara obitelji u širem smislu), a svako pleme po jednog plemenskog poglavicu. Obiteljski i plemenski starješine vodili su cijeli narodni život. Snaga pojedinih plemena bila je ovisna o broju rodova, a snaga jednog roda o broju obitelji. Ovo uređenje na temelju obiteljskog života nije nikada prestalo, pa ni onda, kad su Izraelci sebi izabrali kralja i ustanovili monarhiju.

Patrijarh

Izraelska je obitelj odmah u početku bila patrijarhalnog tipa, tj. pod vlašću oca, odnosno najuglednijeg muža i oca u jednom rodu. Prema patrijarhu određivale su se rodbinske veze, a svi članovi obitelji ili roda bili su mu podložni. Očeva vlast ima svoj temelj u riječima, što ih je na račun žene poslije istočnog grijeha izrekao Gospodin Bog: »Mnoge ću ti muke zadati... u bolovima ćeš rađati djecu... žudjet ćeš muža svojega, koji će ti biti gospodar.« (I. Mojs. 3, 16).

Očeva vlast

Kod Izraelaca nije otac bio gospodar života i smrti svoje djece, kako je to bilo kod poganskih naroda. Za teške prestupke, koji zaslužuju smrtnu kaznu, otac i majka trebaju svoje dijete tužiti sudu starješina, a nikako oni sami kazniti ga smrću. Mi se danas ne čudimo tom ograničenju očeve vlasti. Dapače čini nam se nečovječno da otac i majka tuže sudu svoje dijete. Ali za ono vrijeme to je bila prava iznimka: pogani su naime imali vlast života i smrti nad svojom djecom.

Kakva je ipak bila vlast i čast oca i majke kod Izraelaca, vidi se iz ovih zakona: »Tko udari oca svojega ili mater svoju, ima se kazniti smrću. Tko proklinje oca svojega ili mater svoju, ima se kazniti smrću.« (II. Mojs. 21, 15; 17). A zatim čitamo dalje: »Ako netko ima sina razuzdana i nepokorna, koji ne sluša oca svojega i matere svoje, pa i onda, kad ga pokaraše, ne sluša, tad neka ga uzmu otac njegov i mati njegova i neka ga dovedu starješinama grada njegova, k vratima prebivališta njegova, i neka kažu starješinama grada njegova: Ovaj sin naš razuzdan je i nepokoren. Ne će da nas sluša. Izjelica je i pijanica. Tada svi ljudi njegova grada neka ga na smrt kamenuju! Tako iskorijeni zlo iz svoje sredine. Sav Izrael neka to čuje i neka se boji« (V. Mojs. 21, 18 — 21).

Otac obitelji imao je vlast, da, u slučaju potrebe, proda svoju djecu u ropstvo (II. Mojs. 21, 7). To je bio način, da iskoristi radnu snagu svoje djece. Kod toga ne smijemo zaboraviti, da je to ropstvo bilo samo privremeno, jer su se svake sedme godine oslobađali svi robovi, koji su bili rođeni Izraelci. Sličan običaj nalazimo još i danas u nekim krajevima: dječaci se predaju privremeno u službu (na pr. pastiri) nekom domaćinu, koji onda plaća određenu svotu roditeljima dječaka. Međutim, zakon je strogo branio, da otac ili majka prodaju svoju kćer u svrhu prostitucije: »Ne skvrni kćeri svoje puštajući je u nečistoću! Ne smije zemlja postat' bludničko mjesto i pozorište nečistoće« (III. Mojs. 19, 29).

Otac obitelji ima vlast nad svojom djecom i onda, ako se njegova djeca zavjetuju Bogu. Zavjeti djece vrijede samo onda, ako ih otac barem šutke odobri. Inače su ti zavjeti nevaljani. Očeva vlast nad djecom prestaje ženidbom djece.

Poligamija (mnogoženstvo)

Božja je volja već od početka, da ženidba bude monogamička tj. ženidbeni život samo između jednoga muža i jedne žene. To čitamo već u I. Mojs. gl. 2, 24: »Zato ostavlja muž oca i mater svoju i prianja za ženu svoju, i budu jedno tijelo.« Prema Svetom Pismu prvi, koji je uveo poligamiju (mnogoženstvo), bio je neki Lameh, od Kainovih potomaka. Brak patrijarhe Noe, kao i njegovih sinova, bio je monogamički (jednoženstvo). Jednako tako i Job je imao samo jednu ženu. U vrijeme starih patrijarha, dakle, vladalo je jednoženstvo. Uvođenje mnogoženstva pripisuje se potomcima bratoubojice Kaina kao nešto nedostojno i nećudoredno. Čak i sam Hammurabijev zakonik nastoji još uvijek sačuvati monogamički značaj braka. Prema njemu, kao i prema starim egipatskim običajima, bilo je dozvoljeno imati samo jednu ženu. Samo u slučaju da je zakonita žena bila nerotkinja, smio je muž uzeti neku drugu ženu, da ne bi ostao bez potomaka. U takvom slučaju djeca druge žene pripadala su zakonski prvoj i glavnoj ženi. Često bi se dogodilo, da i sama žena nerotkinja ponudi svojemu mužu neku ropkinju. Tako se dogodilo i s patrijarhom Abrahamom. Sara, koja je bila nerotkinja, ponudila je Abrahamu svoju ropkinju Agaru. I doista je Abraham dobio na taj način sina Izmaela, koji se onda imao smatrati kao naravni sin nerotkinje Sare. Međutim, događaji su se drukčije razvili. Sara je ipak na čudesan način, a prema Božjem obećanju, rodila sina Izaka. Tada je Izmael, sin ropkinje Agare, izgubio pravo nasljedstva (I. Mojs. 16, 2 itd.). U smislu Hammurabijevog zakonika Abrahamov je brak bio monogamički.

Posebne prilike i okolnosti dovele su kasnije patrijarha Jakova u poligamiju (mnogoženstvo). Ali je tada već poligamija bila proširena i smatrala se zakonitom (I. Mojs. 29. i 30. glava). Sveti Augustin kaže, da je poligamija patrijarha običaj, koji se za ono vrijeme dade opravdati (De doctr. christ. 3, 13). U ostalom znamo, da mnogoženstvo nije protunaravno, pa je Bog dopustio takvu iznimku.

Mojsijev zakon ne daje posebne odredbe o braku, ali pretpostavlja poligamiju kao dozvoljen običaj (V. Mojs. 21, 15). Ipak sve ukazuje na to, da je bilo dozvoljeno uzimati drugu ženu samo u slučaju, da je prva žena bila nerotkinja. Monogamija (jednoženstvo) je prema Svetom Pismu normalno stanje (Priče 5, 18). »Vrijedna je žena kruna mužu svojemu; zla je kao crvotoč u kostima njegovim« (Priče 12, 4). »Tko je našao dobru ženu, učinio je krasan nalaz i dobio od Boga milost« (Priče 18, 22). »Kuća i imanje baštine se od djedova, a od Gospoda dolazi razumna žena« (Priče 19, 14). »Ženu vrsnu tko će naći? Vrijedi više nego biser« (Priče 31, 10). »Tri mi se stvari dopadaju, i one su mile Bogu i ljudima: sloga među braćom, ljubav prema bližnjemu, i muž i žena, koji prilikuju jedan drugomu« (Sirahova 25, 1).

Izraelska obitelj za vrijeme Isusa i apostola

Za vrijeme Isusa Krista čini se, da je opće pravilo bilo jednoženstvo uz mogućnost rastave. Isus Krist je povratio ženidbi prvotno dostojanstvo i podigao ženidbeni ugovor na čast sakramenta Novoga Zavjeta. Kada su Spasitelja pitali, da li se smije iz bilo kojeg razloga otpustiti svoju ženu, odgovara: »Mojsije je dopustio vama samo radi tvrdoće srca vašega da puštate svoje žene; ispočetka nije bilo tako... Što je Bog svezao, ne smije čovjek rastavljati« (Mat. 19, 8. itd.). Tako su postupali i Apostoli (I. Kor. 7, 2) a tako postupa i sveta Katolička Crkva. U Novom Zavjetu ženidba je monogamička i nerazrješiva. Što se tiče prvog svojstva (jednoženstva), to su usvojili zakoni svih kulturnih naroda. Glede drugog svojstva (nerazriješivosti) vlada još uvijek velika razlika i pomutnja. Iznad svih, međutim, diže Crkva svoj glas i naučava, na temelju Kristovih riječi, da je ženidba nerazriješiva.

Pravo nasljedstva kod Izraelaca

Prema Mojsijevom zakonu pravi su nasljednici samo sinovi zakonite žene, a nikako sinovi priležnice (I. Mojs. 21, 10 i 25, 5). Nezakonitoj djeci trebalo je dati samo neki dar prilikom otpuštanja iz roditeljske kuće (I. Mojs. 25, 6). Međutim, malo iza toga, sam je Mojsije promijenio taj zakon pa izjednačuje u pravu nasljedstva zakonite i nezakonite sinove (V. Mojs. 21, 17). Kćeri su nasljeđivale samo u slučaju da nije bilo muškog roda (V. Mojs. 27, 8), ali su se u tom slučaju trebale udati za nekog muškarca iz svojeg plemena, da ne bi imanje prešlo u vlasništvo drugog plemena (Iv. Mojs. 36, 6). Drži se, da je to bio slučaj Djevice Marije. Ona je bila jedinica i prema tome nasljednica. Stoga se imala udati za nekoga iz svojeg plemena i roda Davidova, a taj je bio sveti Josip. Otac je, međutim, imao vlast dodijeliti neki dio imanja i svojim kćerkama (Job 42, 15). Ako neki pokojnik ne bi ostavio potomaka, onda bi imanje naslijedila u prvom redu udovica, a zatim najbliži muški rod pokojnika.

Zaključak

Obitelj je jedna od najstarijih Božjih ustanova, koja se ne da ničim nadomjestiti. Izraelci su shvaćali važnost obitelji i prema tome ljubomorno štitili svoje obitelji u uvjerenju, da su zdrave i ćudoredne obitelji nenadoknadivi temelj zdravog i ćudorednog naroda. Obitelj je uređena prema pozitivnoj Božjoj volji: glava je muž i otac, suradnica i pomoćnica je žena, djeca su vezana dužnošću štovanja, ljubavi i poslušnosti prema roditeljima. I sam Sin Božji, Isus

Krist, htio je provesti veći dio svojeg života u obitelji. On, koji je sama mudrost i svetost, htio je posvetiti obiteljski život svojim primjerom. Oko trideset godina Isus živi sa svojom Majkom i svetim Josipom i za Njega čitamo »i bio im je poslušan« (Luka 2, 51). U obitelji je »Isus napredovao u mudrosti, u dobi i milosti kod Boga i kod ljudi.« (Luka 2, 52).

UTEŠNO VEROVANJE

Kršćanin razmišlja o čistilištu i opravdano strahuje. Međutim je čistilište delo Božjeg milosrđa, pa se zato i raduje što je Bog u svojoj mudrosti i dobroti tako uredio.

Zaista, kad pomislimo da se svakog časa možemo naći pred sudom Isusa Krista; kad pritom pomislimo na svoju nepripravnost, na nemogućnost da ovakvi kakvi smo izađemo pred lice svoga Stvoritelja, ne bismo se mogli nadati večnome spasenju, kad čistilište ne bi postojalo. Istina, u Kristovoj Crkvi imamo tolike mogućnosti da živimo u svakodnevnoj pripravnosti, ali to samo još ne stvara svece, heroje kršćanskog života. Nažalost, heroji su retkost među kršćanima; grešnici, nesavršeni kršćani daleko prevagnu. Za taj veliki broj kršćana naše je verovanje u čistilište veoma utešno verovanje.

Mnogi nam sveci govore o čistilištu. Mi ćemo njihova izlaganja primiti u koliko se slažu sa zdravom bogoslovnom naukom i crkvenim učenjem.

Sv. Gertruda je jednom imala viđenje koje se slaže s tim što rekosmo. Videla je dušu redovnice, koja je u svom samostanu dok je živela, provodila najkreposniji život. Videla ju je pred Spasiteljem obučenu u belo ruho, što je bilo znak da je u posvećujućoj milosti; ali se nije usuđivala podignuti očiju prema Isusu. Činilo se kao da je postiđena u njegovom prisustvu i kao da je htela udaljiti se od njega. Začuđena, Gertruda se obratila Isusu i pitala ga: »Gospode, zašto ne primiš tu dušu u krilo svoje neizmerne ljubavi?« Tada Isus pruži ruku da tu dušu privuče k sebi, ali se ona u dubokoj poniznosti udalji od njega. Gertruda još više začuđena, pitala ju je zašto izbegava svog božanskog Zaručnika, a redovnica je odgovorila: »Nisam potpuno očišćena od prljavština koje su gresi ostavili na meni; zato, i kad bi mi moj Bog dozvolio da slobodno uđem u nebo ovakva kakva sam, ja ne bih smela, jer, makar kako izgledala, ja znam da još nisam dostojna zaručnica Kristova.«

Vladanje te redovnice je potpuno razumljivo: duše svetih u najvećoj meri osećaju što i koliko zahteva svetost Božja, pa su zato same od sebe spremne poći u čistilište da tamo postanu dostojne, da bez stida izađu pred Boga.

Čistilište je za nas utešno i sa drugog gledišta, kad naime pomišljamo na svoje pokojne. Kad čistilište ne bi postojalo, kad se ispred neba ne bi nalazilo to mesto ispaštanja, za mnoge svoje pokojne morali bismo verovati da su u paklu, jer su očigledno bili nedostojni nebeskog života kako svojim zemaljskim životom tako i završetkom tog života. Ali znajući da čistilište postoji, ostaje nam nada i pred najmučnijim slučajevima. Verujemo u neizmerno Božje milosrđe, znamo da milost može prodreti do grešnikove duše i onog poslednjeg trenutka, znamo da se dug i za najveće grehe može isplatiti iza telesne smrti, pa se zato uvek možemo nadati da su nam se mnogi dragi pokojnici spasli.

Zapisan je u životopisu svete redovnice Marije Dionizije, koja je život svoj darovala za duše u čistilištu, ovaj slučaj. Jednom joj se javio Spasitelj i pokazao joj dušu nekog kneza koji je bio poginuo u dvoboju. Bog mu je međutim podario milost savršenog pokajanja u trenutku kad mu se duša rastavljala od tela, jer su se svete redovnice za njega molile. Isus je sestri Mariji Dioniziji naredio da se za tog kneza moli i žrtvuje. Neopisiva su bila trpljenja duševna i telesna koja je ta redovnica podnosila da samo malo ublaži i skrati muke tog kneza. Iza devet godina i tri meseca, Bog je s. Mariji pokazao kako se knezu trpljenje u čistilištu samo malo olakšalo te joj objavio da će knez ostati u čistilištu do svršetka sveta. Pričanje koliko utešno toliko i strašno.

U životu sv. župnika Arškog opisuje se sličan slučaj. Neka gospođa, koja je izgubila muža bezbožnika, uverena u njegovu večnu propast, živela je u očajanju. Muž joj se naime svojevoljno utopio, bacio se s mosta u reku. Nekim se slučajem našla u Arsu, ali o svojoj nesreći nije mislila govoriti sv. Vianeju. Prolazeći kroz svakodnevno mnoštvo svojih posetilaca, župnik dođe do sirote žene, prikloni joj se i na uho joj tiho izgovori: »Spašen je, da, spašen je.« Na licu iznenađene žene pokazalo se neverovanje. Župnik je odlučnije dodao: »Ja vam kažem da je spašen i da je u čistilištu i da treba za njega moliti, jer od mosta do vode imao je vremena da se pokaje. Blažena Gospa mu je isprosila tu milost. Sećate se kako vam je dozvolio da u svom domu obavljate svibanjske pobožnosti i kako ih je ponekad i sam sa vama obavljao . . .«.

Zahvaljujući milosrđu Božjem, koje nam je dalo čistilište, možemo uvek makar i najmanju nadu imati u spas duša onih koji bi inače imali, po svemu sudeći, pasti u pakao.

U SAD je ove godine bilo zaređeno 12 crnaca za svećenike. 11 od njih su redovnici, a samo jedan dijecezanski svećenik. Četiri mladomisnika su obraćenici. Sada radi u SAD 106 crnačkih katoličkih svećenika.

POZIV NA SARADNJU

Papa je održao bogoslovima u rimskom seminaru sledeći govor: Predragi sinovi, vi ste među najbližim svedocima velikog događaja koji se sprema i koji izaziva svetsku pozornost. Taj je događaj drugi Vatikanski crkveni sabor. U samom početku svoga svećeništva bićete pozvani da radite na sprovođenju u delo saborskih odluka. Zato je na mestu da mu već sada posvetite živu pažnju. Mislite na jedinstvo Crkve, sećajte se reči Isusovih: Neka budu jedno. Mislite na svetost Crkve, koja će svoje pobede odnositi svetošću svojih svećenika, zatim svetošću miliona i miliona duša posvećenih ljubavi i žrtvi po božanskom primeru Isusa Krista, jedinog Boga, jedinog Svetog, jedinog Svevišnjeg. Mislite na katoličanstvo Crkve, koja se raširila svuda do krajnjih granica sveta, koja je raznolika u svojim obredima, ali jedna u svojem opštem ustrojstvu i organizaciji. Najzad mislite na apostolstvo Crkve, na njenu životnu moć, na taj oganj nebeski koji treba da zapali svet. Reči Isusove: »Idite i naučavajte sve narode« još uvek odjekuju svetom kao produženje prvoga apostolata i rada katoličkih svetaca, ispovedalaca i mučenika i još uvek nas sile na molitvu, na saradnju. Na saradnju i molitvu upućuje nas i Isusov poziv: »Molite Gospodara žetve da pošalje poslenike na svoju žetvu.« Kolika veličina, kolika lepota u tom kršćanskom apostolatu koji prekriva sve krajeve sveta! Pa eto, u tome je svrha sabora koji se sprema: on obuhvata sve što se odnosi na ta četiri napomenuta obeležja Crkve. On nas poziva da — služeći se iskustvom, gledajući što nam današnje prilike predočuju — ostvarimo božanske želje Isusa Krista: »Došao sam da donesem oganj na zemlju, i što želim nego da se raspali.«

Zato mi očekujemo od vas duhovnu saradnju u tom velikom događaju. Ta će saradnja biti dvojaka. Pre svega obratite pažnju na samu pripravu sabora, zatim molite se pojedinačno i skupno, da milost rasvetli sve one koji su pozvani da neposredno uzmu učešća na saborskom radu.

Tokom proteklih meseci umnožili su se štampani radovi, časopisi i knjige koje obrađuju plemenite zadatke sabora. Dobri učenici naših bogoslovija, posebno stariji, proučavajući te radove brzo će se oduševiti za sve što se izbliza tiče Crkve.

Što se tiče molitve, neka ona iz ovog svetog skloništa izađe i dopre do svih mladih ljudi koji se širom sveta spremaju za čiste i svete radosti svećeništva. Neka sva ta mladež molitvom i gorljivim životom priprema veliki saborski događaj, tako da sabor odgovori očekivanju katoličkog sveta i svih ljudi dobre volje.

Molite se dakle, dragi sinovi, vi ćete prvi uživati jedinstvene i divne plodove sabora, vi ćete prvi primenjivati njegove odluke u obzorju vašeg svećeništva.

ŽIVELA JE ZA LJUBAV

(Nastavak)

Početkom 1923 godine g-đa de Guevara ozbiljno je obolela. Odlučila je da ode na operaciju u Pariz.

Pripreme za putovanje tražile su od Marije toliko napora da je i ona obolela. Jedva je izdržala put do Madrida. Tamo je posetila svog dobrog duhovnog vođu, madridskog nadbiskupa. Njegovo je oko odmah primetilo da je Marija bolesna te joj je savetovao neka ne nastavi putovanje, nego se podvrgne lečenju. Jednog jutra nađu je u sobi u nesvesnom stanju. Zvali su lekara koji je dosta ozbiljno gledao na tok bolesti. Svaki dan je dolazio. Marijini su se prijatelji mnogo molili te ručivali po svim madridskim samostanima devetnice za Marijino zdravlje. Deveti se dan osvestila, ali je mnogo oslabela. Morala je još nekoliko dana ostati u krevetu. Mučilo ju je saznanje da je gđa de Guevara jedva čekala da nastavi putovanje.

Konačno su otputovali u Pariz. Lekar, koga je gospođa sama zamolila za operaciju, nije se usudio da je izvrši. Preko Marijinog poznanstva našli su u Minhenu nekog profesora. Operacija je dobro uspela. Vraćali su se preko Beča, gde su ostali nekoliko dana. Tamo su Mariju pričekali rođaci njenog zaručnika, koji su je primili neopisivom radošću. Videli su da je Marija slaboga zdravlja, da je služba u obitelji de Guevara za nju suviše naporna, pa su joj savetovali neka ostane kod njih. Marija je znala da bi joj bilo u Beču lepo. Ali gdje bi onda bile žrtve?

Kad su dame otputovale za Las Palmas, Mariji su dozvolili još nekoliko dana odmora. Tako se nakon odmora sama vraćala u Afriku. Putovala je parobrodom iz Amsterdama. Na ladi se upoznala s nekom nemačkom porodicom u kojoj je umrla jedina kćerka, a bila sasvim nalik na Mariju. Oni su vrlo želeli da uzmu Mariju za svoju te je usrdno molili da pođe s njima. Na taj način postala bi bogata. Pomisao na zemaljsku sreću koja joj se smešila, bila je stvarno zamamljiva. Ali se Marija opet junački odrekla. Nije želela da na taj način načini žalost svojim dobrim roditeljima. Izabrala je put odricanja, poniženja i žrtava, što ju je uskoro čekalo.

S onim parobrodom putovalo je više odličnih putnika iz Nemačke. Marija je gotovo sve upoznala. Među njima bio je i neki advokat koji je zamolio za njenu ruku. Marija je kasnije

saznala da je taj advokat pripadao nekoj loži koja je svuda zauzimala stav protivan Bogu i Crkvi.

Kad su doputovali u Las Palmas, Marija je sveukupno nemačko društvo pozvala u Bienu Vista na čašu vina. Tamo joj se pružila prilika da povuče advokata u kućnu kapelicu pred kip Majke Božje. Gospodin je već na ulazu pobledio kao zid i krupne kapi znoja izbile su na njegove preplašene obraze. Hteo je pobeći, ali ga je Marija toliko zadržala da je s njom izmolio jednu zdravomariju, možda prvi put u životu.

U obitelji de Guevara svi su Mariju hladno primili. Našla je kod njih neke njihove rođake, koji je nisu voleli. Svuda su je stavljali na poslednje mesto. Jednom je našla u svojoj sobi gazdaričinog šurjaka koji je stajao za njenim stolom. Pogledala ga je prezirno, a on je nestao bez reči.

Zbog svega toga Marija je mnogo duševno patila. Njeno se zdravlje ponovo toliko pogoršalo, da je morala svaki dan primati injekcije. Lekar je bio rođak gđe de Guevara. Jednom je kazao Mariji da joj ne može više davati injekcije, pošto ne može više podnositi zločeste postupke gđe de Guevara koja je po njegovom mišljenju abnormalna i histerična žena, koja je čitav život mučila druge, pa i muža dok je živeo.

Marija je lekara mirno slušala. Jednom joj se poverio. Bio je ženjen. Imao je decu i krasnu ženu, ali ga je ona varala. Ima nameru da se razvede. Želi i moli da pođe Marija za njega. Marija, dakako, nije htela ni da čuje za takav predlog, nego ga nagovarala neka zbog dece ostane sa ženom.

Lekar je predložio novi plan. Hteo je graditi sanatorijum, kojim bi Marija upravljala. No, ona je odmah upoznala da joj se ne piše dobro, pa je odlučila da što pre ostavi Afriku.

U znak zahvalnosti za sve na otoku primljene milosti Marija je darovala za crkvu večnog klanjanja krasan zlatan nakit sa dva velika brilijanta, koja krase tamošnju pokaznicu.

Najteži joj je bio rastanak od siročadi koja je žalosna plakala za Marijom. Tri godine je provela među njima.

IX

U braku posvećena

Marija se dakle vratila u domovinu. Bilo joj je 30 godina. Njezin dotadašnji život nije bio lak, ali još teži križ ju je čekao u budućnosti.

Kod kuće je našla bolesnu majku i ostarelog oca. Znala je da je dužna brinuti se za roditelje, zato nije više pomišljala na samostan. Majci nije nikad pričala o svom trpljenju niti o tome kakvom je mukom često slala pare od mesečne plate, jer su je kočili i devizni propisi. Marija nije nikome na svetu poveravala svoje patnje, tuge i razočarenja. Jedino u molitvi je tražila utehu.

Za njenu budućnost nije bilo drugog izlaza nego da se uda. Pružalo joj se više ugodnih prilika. Zamolila su je dva industrijalca i jedan oficir udovac. Industrijalca nije želela, jer joj je bio odvratan luksuzan život u izobilju. Odlučila se za oficira Hermana Majera-Bernholds-a, kome je pre 2 godine umrla žena ostavivši mu dva sina: Herberta i Karla Ernsta. Prvi je polazio prvi razred osnovne škole, dok je Karlo bio godinu dana mlađi.

Oficir je bio strogo razumski čovek. Nije poznavao osećajnosti: jedino to je želeo da mu deca dobiju dobru majku. Bio je 20 godina stariji od Marije.

Pre nego su sklopili brak, oboje su pošli u Minhen da se malo upoznaju. Marija je stanovala kod svojih rođaka, a Herman je najmio sobu u nekom panzijonu.

Na jednom sastanku oficir je ispitivao Mariju o njenom životu, da li je živela čestito i čisto. Takav postupak je teško vređao njenu devojačku čast. Želela je da se nikad više ne sastane s njime.

Istog dana posle podne posetili su zaručnici neku izložbu. Marija je bila toliko žalosna i razočarana, da je nije moglo ništa interesovati i obradovati. Kad su sedeli za stolom, došla je u restoran žena koja je prodavala cveće. Marija je ugledala cveće, koje je u Las Palmas mnogo volela. U velikom iznenađenju izabrala je tri kitice cveća ne misleći na to da mora u tom slučaju plaćati zaručnik. Ovaj se vrlo uzbudio nad visokom cenom cveća. Dugo se nije mogao smiriti poradi ovakvog »luksuza« te je još kasnije činio opaske.

Marija je u životu naučila da svojih boli i tuga ne očituje izvana. Ali kad se vratila narednog dana iz crkve, njeni su je roditelji pitali kako je prožívela dan sa zaručnikom. Nije više izdržala: gorko je zaplakala te kazala da se za tog čoveka neće udati. Roditelji su je tješili i govorili da to ne sme činiti, pošto je zaručniku već dala svoju reč.

Bilo je potrebno da se pred venčanje upozna sa decom. Prvi sastanak sa decom proveli su u neočekivanom veselju. Oba dečaka su Mariju iskreno zavoleli te se obradovali, kad su im kazali, da će Marija uskoro doći u njihovu porodicu.

Sada je bila na redu najteža poseta: k njenoj majci. Suviše ozbiljno vladanje zaručnika načinilo je na blagu ženu veoma loš utisak. Nije se mogla smiriti da njena kćerka koja je tako nežna i osetljiva, polazi za takvog čoveka. Marija je primetila da je poseta načinila mučan utisak na bolešljivu majku, pa je htela povući reč koju je dala oficiru. Kad mu je protumačila sve teškoće, odgovorio je da je već zamolio višu vlast za dozvolu, da sklopi brak te da je o tome obavestio svoje rođake. Ako ga ona ostavi, ne preostaje mu drugo nego da sebi i deci oduzme život.

Marija ga je već toliko poznavala da je verovala da bi on to zaista mogao i učiniti. Ispričala je sve svojoj majci. Majka je razumela, odrekla se svoje kćerke te joj dala svoj blagoslov govoreći: »Nikada te neću pitati kako živiš, jer znam da mi o svojim nevoljama

nećeš govoriti, pošto si i dosad sve šutke pretrpela. Neka te križ koji uzimaš na svoja ramena, ne slomi, neka te uvek više uzdiže prema Bogu. Križ će ti biti u večnosti tvoja velika sreća, koju na zemlji nisi mogla poželi. Moj majčinski blagoslov neka te svuda prati. Ostani verna Bogu, verna Majci Božjoj i verna ljubavi.«

Tako je Marija ostavila roditelje. U srcu je osećala veliku prazninu, neopisivu tugu bez svake zemaljske utehe.

Venčanje se obavilo u Minhenu. Kad su se vraćali u Amberg, na stanici u Regensburgu pričekala ju je majka te joj dala blagoslov kitu ružmarina i mirte. Ova majčina pažnja i ljubav značila je za nju veliku utehu.

U Ambergu pričekala su ih deca. Kakvo gorko razočarenje za Mariju! Deca je nisu ni pogledala, a kamoli pozdravila. Samo ocu predala su kitu cveća. To su načinili muževi rođaci koji su bili tvrdi protestanti. Prvi čas u novom domu prošao je hladno i tiho.

(Nastavlja se)

BOJIŠTE VJEČNOGA KRIJESA

Dio drugi:

TAJNA KAMENITIH VRATA

(Nastavak)

— Što da činim, što? — kriknuo je Cvjetan i zakopao prste u svoju gustu kosu.

Redovnik je šutio i gledao mladića.

— Što da činim? — ponovi on pitanje.

— Što ti nalaže savjest? A što ti govori srce? — pitao je fra Nikola. — Hoćeš li meni reći istinu?

— Ti je znaš, striče...

— Hoćeš li njima reći istinu?

Mladić je bio blijed. Što znači ovo: hoćeš li njima reći istinu? Zar to nije isto što i uzeti mač iz krvnikove ruke i odsjeći vlastitu glavu? Umjesto ispunjenih želja o moći, častima i zlatu — kraj životu, sramotna smrt na stratištu...

— Što ja tu mogu? — pošiknu iz njega žeđa za životom. Ali nije dizao oči, nije mogao pogledati strica. Zar svemu kraj? Svemu? Smrt, tama, ništa. — A što će biti s dušom? — upita muklo, odsutno.

— Što bi bilo s dušom da si ubio kralja i postao palatin, najslavniji dvorjanin, desna ruka Marije Anžuvinske? — odgovori pitanjem franjevac.

Ako strah nije Božji, onda nije ni početak mudrosti. Strah u Cvjetanu je urodio bijesom, jer se temeljio na zlu. Mladićeve oči se zališe krvlju, usne su mu rigale ogavni srdžbe:

— Ti želiš moju smrt. Žudiš me vidjeti mrtva. Tvoj zavjet siromaštva te muči. Zavidaš svima koji su ostali u svijetu. Zar ja da umrem? Ja, koji bih postao najslavniji izdanak loze Tavelića, najmoćniji, najveći! Živio bih u Budimu, na kraljevskom dvoru! Ne bih u Velim donosio — kao ti — bijedne drvene križiće. Donosio bih zlatne cekine i dragulje da se utvrde kule, koje se odavna nisu utvrđivale, jer Tavelići više nemaju tako pune riznice kao nekad!... Ali, ti puštaš da ja umrem, a sam ostaješ živjeti! Zar bi ti rekao istinu, kad bi ti mač bio nad glavom?...

— Rekao bih...

— O, nećeš me vidjeti zaklana na stratištu! Ne...

— Zato ćeš ti vidjeti nevino okrivljenog. Vidjet ćeš Manfreda...

Grozan trzaj prođe Cvjetanovim tijelom. Ustuboč'o se i problijedio kao stijena. A onda se odjednom sruši do bosih nogu redovnikovih i progovori kroz jecaje, izgubljeno, djetinjasto:

— Ljudi širom Bosne pripovijedaju da si zle zagovarao, bolesne molitvom liječio, da si za nesretne i progonjene izmolio kod Boga i kralja mir i radost. Moli sad za mene! Izmoli milost! Učini čudo!...

Primirio se malo i dodao tiše:

— Ja znam da samo Bog može učiniti čudo. Ali, nekad ih čini i na zagovor svojih izabranih heroja. Ovdje svi govore o tebi kao o Božjem vitezu, nebeskom heroju! Izmoli čudo, izmoli!...

— Ne mogu moliti za nepravdu, za laž, — reče fra Nikola tiho i tužno.

Boj svijetla i tmine vodio se još u mladićevoj duši. On se osovi na noge i povika:

— Znam, hoćeš mučenika za nebo! Zašto si odabrao baš mene? Ja nisam na to brdo tkan. Nisam rođen za mučenika! Ti budi mučenik, ti idi na stratište! Ostavi mene da se borim za goli život. Ja nisam fratar...

— Kojim pravom ti činiš mučenika od — Manfreda? Mora li upravo on platiti svoje dobročinstvo prema tebi, a sada još i tvoju pohlepnost, tvoju žeđu za zlatom i častima što te dovedoše do zločinstva? Mora li on?...

Tavelićevska vruća krv prometnula je vječno mirni glas fra Nikole u britku oštricu. Umjesto njegova jezika govorio je oštri ježičac na vagi pravednosti. Ali se brzo stišalo ovo talasanje. Ubrzo je opet progovorio pravi fra Nikola, junak strpljivosti, mučenik dobrote:

— Što da ti savjetujem, predragi? Možda se ja i ne mogu dobro zagledati u tvoje puteve. Meni je samo jedno postalo ciljem: ići prema Bogu, a ne ogledavati se oko sebe. Ako treba kojoj duši reći istinu, da bi ta duša sačuvala svoj život u vječnosti, govorit ću, pa makar onaj, koji sluša, morao plakati. Makar i ja morao

plakati, ne smijem prestati da vojujem za vječnost duše, koje žele umrijeti da ne bi umrlo kratkovječno tijelo. Moram reći istinu i protresti pospane i prevarene. Vrijedi li, doista, zbog dana, koji se i za stogodišnjaka daju izbrojati, a koji su zapravo strah za život, za imutak, brigа zasutradan, kajanje za jučer, vrijedi li zbog nesigurnosti i nepravde, zbog krhkih ruku i nogu, zbog proždrljivih crijeva, zbog starosti, koja dođe tako nenadano i brzo, zbog gomilanja onog što propada i trune, vrijedi li zaraditi vječno kajanje i mučilište duše, za koju će u vječnosti biti mrtve radost i sreća? Zar ubiti besmrtnu dušu zbog tijela, koje nije kadro očuvali ni svoje zdravlje, a kamo li junački se odhrvati hrđi i plijesni na duši? Nije važno reći istinu zbog njih, već zbog Boga i vlastite duše, zbog njezina života u vremenu koje nema satova, ni minuta, ni kraja.

Cvjetan je stajao naslonjen na stijenu. Vruće čelo je naslonio na hladni kamen. Dugo je stajao tako. Dugo je vladao muk u špilji. Franjevac je molio u sebi, bezglasno:

— Smiluj nam se, Bože, po velikom milosrđu svojem. I po prevelikoj dobroti svojoj uništi krivice naše!...

Prošlo je dosta vremena dok se Cvjetan maknuo od stijene. Progovorio je vrlo jasno i vrlo mirno:

— Striče, pođimo na stratište. Zaustavit ću krvnikovu ruku nad Manfredom. Svima ću reći istinu.

Tada redovnik pritisnu svoje sljepočice, a oči mu se napuniše suzama. Nije rekao ni riječi. A da ih je izgovorio tad bi se čula ljudska žalost, pomiješana sa svetačkim zahvaljivanjem:

»Dogodilo se čudo. Hvala Ti, dobri moj Isuse! Krvavo mu zarađujem vječnu sreću, hvala Ti! Miran sam, sretan sam i plačem. Sretan sam zbog njega, a teško mi je zbog njega. Plačem zbog rastanka, zbog majke njegove i njegova oca. Jesu li njima jasni Tvoji zakoni, kao meni? Hoće li oni moći ugledati obasjanu stazu života vječnog veselja, iza mraka smrti na stratištu? Jesu li toliko Tvoji, Isuse, ili im koprene neznalaštva zamagljuju vid? Plačem zbog njegova nezrelog straha zbog njegova očaja pred istinom, koja je jedina prijateljica i putokaz našeg spasa. Smiluj se, Isuse, bijednom dječaku i daj mu snage. I svima njegovim. I meni, koji ću ponijeti njegov strah i očaj kao svetu muku, koju mi šalješ za njegovo spasenje!«

XVI

Kralj je naredio da se odgodi smaknuće okrivljenog. Dvorjani su u čudu vidjeli Manfreda kako slobodno hoda po dvorskom vrtu. Ali se, također, ubrzo pročulo da je pravi krivac zatvoren u podzemnu tamnicu kraljevskoga grada.

Dan njegovog smaknuća još nije bio najavljen, jer se kralj nenadano razbolio.

Blijedozlatno sunce ožujka padalo je po sivom licu bolesnog bosanskog kralja, koji je ležao na visoko naslaganim jastucima. Ipak, oči su mu bile žive i pune nade u ozdravljenje. Oštro je zurio u redovnika, koji je stajao uz njegovu postelju i pažljivo slušao njegove riječi:

— Svijetli kralju, mladić je doživio preokret u srcu. Plamen očaja je progutao sve što je bilo zlo u njemu. Ipak je njim zavitlao strah Božji, početak mudrosti i dozvao ga k svijesti. On je još tako mlad. Tek ovaj dio života, očišćen, nov, dao bi mu mogućnosti da se posveti dobru i da okaje stare grijehe...

— Ja dobro poznajem tvoje zasluge za moj narod, časni oče, i vjerujem ti, — reče kralj Tvrtko. — Ali ubojicu, koji je nasrnuo na kralja, ne mogu pustiti nekažnjena. Što bi na to rekli bosanski velikaši, što čitav narod Bosne?...

— Gospodine kralju, postoji stari običaj da bliži rođak može zamijeniti okrivljenog na stratištu. Može položiti svoj život za njegov...

— Čudno, — nasmiješi se kralj i pogled mu nekud odluta. Ova pomisao me je progonila čitavo vrijeme, dok se očekivalo smaknuće mog nezakonskog sina... Kraljica mrzi Manfreda, a meni je drag. I ova bolest je posljedica one žalosti, koju sam trpio. Bilo je časova, kad sam pomišljao da bih radije sam poginuo, nego što moram doživjeti smrt tog još nedoraslog mladića, mojeg sina... Zahvalan sam tom nesretniku, u tamnici, što njegova krivica spašava glavu mojem Manfredu, na kojeg je pala sumnja... Razmislit ću o tomu... A gdje je taj rođak osuđenikov?...

— Ovdje, pred vama, svijetli kralju...

Tvrtko se trgnuo i malo podigao u vis, na jastucima svoje postelje. Gledao je raširenih očiju fra Nikolu. Šutio je i mislio. Tada reče neodređeno:

— Zapanjio si me ovim riječima, časni oče. Ne znam što bih rekao na to. Znam, veliki djed bosanske crkve i plemići, svi tvoji protivnici, bit će presretni. Slavit će me i hvaliti. Ja te vrlo cijenim i volim, časni oče, ali ja te i razumijem. Rekoh ti što sam proživljavao, pa znam sad kako je tebi. Skoro mi se čini da bih mogao nešto poduzeti po tvojoj želji...

— Nastavit će se —

Nagrađen film »Darovanje redovnice«. Veliku nagradu međunarodnog katoličkog filmskog ureda dobio je film »Darovanje redovnice«. Ta se nagrada dodeljuje jednom godišnje filmu koji rečima, svim sadržajem i izradom doprinosi duhovnom napretku i učvršćenju čovečanskih vrednosti. Tom je prilikom venecijanski patrijarh kardinal Urbani osudio postupak novina koje traže senzacije u privatnom životu filmskih zvezda. Takve skandalozne senzacije zavode narod na pomisao da je filmskim zvezdama sve dozvoljeno, da su one iznad moralnih zakona. Katolici imaju dužnost da budu i na filmskom području radini.

Papina poruka Madagaskaru. I Madagaskar je svečano slavio proglašenje svoje političke nezavisnosti. U svim se njihovim crkvama održala svečana bogosluženja. U prestonici Tananarivo ap. delegat Msgr Maury je prigodom održanog pontifikala pročitao papinu poruku. U njoj Papa čestita mladoj državi što je mirnim putem stekla nezavisnost i što se katolici na ostrvu tako lepo razvijaju. Istovremeno Papa poziva svećenike neka nastave u svojoj apostolskoj revnosti i govori laicima neka se savesno spremaju na vršenje svojih zadataka. S postignutom nezavisnošću još nisu rešeni svi problemi. Budućnost treba još više plodne saradnje sviju.

Japanski samostan u Kelnu. Japanske redovnice »Kćeri presvetog Srca iz Fujisara« koje rade već od marta 1958 u Kelnu, počele su graditi nov samostan. Svečanosti blagoslova kamena temeljca prisustvovali su kelnski i tokijski kardinal. Japanske redovnice posvećuju se karitativnom i odgojnom radu, napose kao dečje odgojiteljice u dečjim zabavištima i vrtićima.

Marijina Legija u Francuskoj slavi 20 godišnjicu svog postojanja. Tom je zgodom vodstvo Marijine Legije organizovalo hodočašće u Rim. Papa je tu delegaciju primio u audijenciju i doslovce rekao: »Kako ste odličan posao obavili tokom ovih 20 godina u vinogradu Gospodnjem! Srdačno Vam čestitam i pozivam: više nego ikada ranije budite Kristovi apostoli na ovom svetu koji toliko treba apostola!« Papa je poželeo da bi to putovanje hodočasnicima pružilo zgodu da obnove svoju predanost Gospodu, da učvrste nepokolebivu veru te još više razviju duh poniznosti i molitve.

Pomoćne laičke grupe za Južnu Ameriku. Osniva se posebna organizacija »Dobrovoljaca za saradnju u apostolatu Latinske Amerike«, koju će voditi Papinska komisija za Latinsku Ameriku. Ta će stavljati katoličkim organizacijama Južne Amerike stručnjake za pojedina područja laičkog apostolata, ostavljajući im osobnu odgovornost za njihov rad. Na pastoralnom institutu katoličkog univerziteta u Otavi već su počeli kursevi kao priprava za taj apostolat. I u SAD se vrše priprave za osnivanje takvih »dobrovoljaca«, dok je u Evropi, naročito u Španiji, »Svećeničko delo za zajednički rad u Španskoj Americi« već dosad učestvovalo u pastoraciji u Južnoj Americi.

U Holandiji živi oko 4,5 miliona katolika. Gotovo svaka katolička obitelj je pretplaćena na jedak katolički dnevnik. Holandija ima 30 katoličkih dnevnika s ukupnim tiražem od 880 000 primeraka. U tom pogledu holandski katolici su prvi na svetu.

U Krediton u Engleskoj princeza Margareta predsedavala je svečanostima na kojima je otkriven spomenik na čast apostolu Nemačke svetom Bonifaciju.

Sicilijanski biskupi su odlučili primeniti crkvene kazne na sastavljače nepotpisanih pisama. Ukoliko su njihovi sastavljači svećenici, biće im automatski zabranjeno vršiti svećeničku službu. Ako su međutim svetovnjaci, biće izopćeni i to je izopćenje pridržano biskupima. Krivci biće obavezni da poprave materijalnu i moralnu štetu koju su svojim pismom prouzrokovali.

Stanovništvo Slonove Obale broji 2,274 miliona, od toga 235 hiljada katolika i 62 900 katehumena. Tamo radi 201 svećenik, od toga 33 domorodca 18 braće pomoćnika, 200 redovnica i 1091 katehista. Članovi Katoličke Akcije igraju sve veću ulogu u razvoju Crkve i širenju socijalnih službi.

U Anesijskoj crkvi gde je sahranjen sv. Franjo Saleški, otvorena je zanimiva izložba slika, kipova, gravira, umetničkih predmeta pod lozinkom »Sveti Franjo Saleški i njegovo doba« prigodom 350 godišnjice osnivanja redovničke družbe Marije od Pohoda i 100 godišnjice priključenja Savoje Francuskoj. Među ostalim predmetima izloženi su: veličanstvena misnica svečeva, njegov kalež sa vrćićima, mitra, naprsni križ, pontifikal, registar njegovih pastoralnih poseta, veliki krevet u kome je svetac umro. Krevet pokazuje znakove palenja, jer su lekari tri puta pokušavali užarenim gvožđem lečiti svetog biskupa od apopleksije koja ga je spopadala.

Jedna od najstarijih nemačkih benediktinskih opatija Niederalteich, koja je bila u toku 1200 godina svoga postojanja gotovo deset puta žrtva požara, postala je središte rada za zbližavanje između katolika i protestanata. Tamo se izdaje revija »Una Sancta«. Što je isto interesantno, ista se opatija posvećuje studiju i gajenju istočne liturgije. U samostanu imaju kapelicu istočnog obreda te izvestan broj redovnika koji je primio istočni obred. Taj je samostan prilikom kongresa u Minhenu posetio grčko katolički patrijarh Maksimos IV Saigh iz Antiohije.

U frajburšku centralu nemačke Karitas dospela je svota od 500 000 maraka za nastradale od potresa u Čileu, dar manjeg broja pojedinaca. Čileanski nadbiskup Silva Santiago se toplo zahvalio za velikodušan dar i rekao da qa je toliko delo kršćanske dobrotvornosti duboko potreslo i probudilo u njemu izraze najvećeg priznanja.

Anglikanski »industrijski župnik« za London Šarl Benjamin Walker je saopštio da napušta službu u anglikanskoj crkvi te da će postati katolik. Njegovoj želji da postane katolički svećenik smeta što je već kao trogodišnje dete izgubio desnu ruku. 36 godišnji obraćenik se nada da će mu Sveta Stolica podeliti potrebnu dispenzu.

Evropa ima 563 katoličkih biskupija. Preko polovine ih je u Italiji. Na jednu italijansku biskupiju dolazi prosečno 30 000 vernika.

Kongregacija svetih obreda objavila je dekret da se iz obrednih molitava krštenja odraslih ispuštaju sve one reči koje ih spominju na njihovu ranију veru te bi mogle povrediti njihovu osetljivost.

Indijski episkopat je odlučio da u toku od pet godina podigne višu medicinsku školu u Bangalore u vrednosti od 10 miliona maraka. Kardinal Grejšes je razgovarao s nemačkim biskupima, kako bi se dobila izvesna novčana sredstva iz njihove korizmene akcije. I od Svete Stolice kardinal očekuje izvestan doprinos. S izgradnjom bi trebalo početi 1962 godine. Indijska vlada pozdravlja taj projekat, jer želi imati takve škole u svim delovima prostrane države.

Na Veliku Gospu Papa je u Castel Gandolfo posetio letnju vilu zavoda Propagande. U kućnoj kapeli Papu je pozdravio kardinal Agagianian. Papa je onda održao pitomcima propoved o značenju Marijinog uznesenja za svećenika. Jedan crnački biskup je zatim dao blagoslov sa Presvetim. Onda je Papa otišao na igralište zavoda gde je bio podignut presto okružen sa 150 zastava onih naroda koji imaju svoje zastupnike u Propagandi. Zajedno s pitomcima Papa je otpevao »Iz dubine vapijem« za pokojnog prefekta kongregacije kardinala Fumasoni-Biondi.

Na Veliku Gospu poljski kardinal Višinski vodio je u nacionalnom poljskom svetištu Čenstohovi svečanosti u prisustvu 200 000 vernika. Kardinal je vernicima govorio o obećanju večnog života, bodrio ih na vežbanje u socijalnim i porodičnim krepostima te istakao ulogu roditelja u verskoj obuci dece.

Godišnji sastanak centralnog komiteta svetskog saveza crkava održao se u Škotskoj. Izveštaj egzekutivnog komiteta povoljno ocenjuje delovanje Pape Ivana XXIII u vezi sa koncilom i sa sjedinjenjem kršćana. Simpatično je primljeno osnivanje Sekretarijata za veze s kršćanskim crkvama, na čijem se čelu nalazi kardinal Bea.

Svečana audijencija olimpijskih takmičara i rukovodilaca bila je 24 avgusta posle podne pred crkvom sv. Petra u Vatikanu. Pred ulazom u crkvu postavljen je bio presto za Papu. U ime pripravnog rimskog olimpijskog odbora Papu je pozdravio italijanski ministar Andreotti izabranim latinskim rečima i zamolio verskog poglavara da kaže koju očinsku reč olimpijskim borcima. Papa je govorio latinski, ali je njegov govor odmah preveden i emitovan na 14 jezika. Papa je pozitivno ocenio značenje sporta i olimpijskog takmičenja za telo i dušu. Prisutnim takmičarima je poželeo lepe uspehe, dostojnu borbu i sportsko ponašanje. Rekao je neka se takmiče bez zavisti i mržnje, tako da pobednici ostanu ponizni, a pobeđeni ravnodušni i smireni. Olimpijada neka doprinese razumevanju i jedinstvu među narodima. Sportisti su poklonili Papi kip sv. Ivana Boska, koji je bio u mladosti odličan sportista.

U Kopenhagenu se održavao prvi evropski zbor laičkog apostolata. Na njemu su učestvovali delegati 19 evropskih nacija. Raspravljali su četiri dana o zadacima katoličkih laičkih aktivista u Evropi i o međusobnom povezivanju pojedinih delegata sa delegatima drugih zemalja kako o njihovim ciljevima tako o stečenim iskustvima.

Austrijski poslanik kod Svete Stolice predao je u Vatikanskom državnom sekretarijatu ratifikacione listine koje su bile potpisane u Beču 23 juna 1960 između nuncija Dellepiane i austrijskih ministara Krajskog i Drimela.

Ap. administrator Liepaje i Rige Msgr Peters Strods je umro u starosti od 68 godina. Bio je svećenik 44 godine i 14 godina biskup. Njegovom smrću je Letonija izgubila jedinog katoličkog biskupa.

Umro je najstariji irski svećenik Žems Maron, star 100 godina. Prvo je bio učitelj u osnovnim školama, 1883 se preselio u SAD i otišao za zlatom na Daleki Zapad. Kad se vratio u Njujork, radio je na izgradnji mosta Njujork — Bruklin. Godine 1890 vratio se u Irsku, posvetio se bogoslovlju i postao svećenik. Umro je u svom rodnom mestu Cloyne.

Umro je kardinal O'Hara, filadelfijski nadbiskup, 28 avgusta na operaciji. Bilo mu je 72 godine. Pokojni je kardinal pripadao kongregaciji svećenika svetog Križa. Za svećenika je bio zaređen 1914 godine. Od 1917 — 1939 zauzimao je razne službe na univerzitetu Naše Gospe. Onda je bio imenovan pomoćnim biskupom kardinalu Spellmanu. Preuzeo je službu vojnog vikara. 1945 postavljen je za rezidencijalnog biskupa u Buffalo, a 1952 premešten za nadbiskupa u Filadelfiju. U decembru 1958 papa Ivan XXIII imenovao ga je kardinalom. Njegovom se smrću broj kardinala smanjuje, ne brojeći tri kardinala in pectore, na 83.

Katolička kubanska omladina održala je svoj kongres. 600 delegata je potvrdilo svoju nepokolebivu vernost i potpunu odanost svojim biskupima. Usvojili su geslo Jose Marti-a, heroja kubanske nezavisnosti: samo je ono trajno, što izlazi iz naroda, a ne što je uvoženo.

Kardinal Bea je govorio o radu Sekretarijata za učešće nekatolika na koncilu. U svakoj zemlji gde su protestanti nešto jači, potrebna su na katoličkoj strani dva člana, koja bi mogla davati Sekretarijatu informacije o protestantizmu u njihovoj zemlji, a i zato da bi protestantima davali informacije o katoličkoj Crkvi. Izmenjivanje informacija moglo bi voditi do međusobnih razgovora. Kardinal Bea je pohvalio međusobne kontakte u krugu pokreta »Una sancta«. Dalje je spomenuo da su osnivanje Sekretarijata, kome on stoji na čelu, pozdravili gotovo svi nekatolički kršćanski krugovi. Priznao je da je u Nemačkoj vrlo povoljno ozračje za međusobne kontakte između katolika i protestanata. On pozdravlja međusobnu saradnju kršćanskih konfesija na svim područjima koja se direktno ne tiču vere. Poznato mu je da su u nekim državama katolici više rezervisani prema takvim kontaktima. Nije moguće kazati da su za takvo stanje isključivo odgovorni katolici. Vladanje nekih protestantskih sekti, neki njihovi misionarski metodi nisu razumljivi. Katkada su protestantske grupe suviše podeljene; samo u SAD ima 250 različitih sekti. Teško je uspostaviti kontakt sa svima, kad je mnogo puta i samo krštenje dovedeno u pitanje. U drugim katoličkim zemljama međutim, biskupi su vrlo zauzeti problemom jedinstva.

U blizini Durbana u Južnoj Africi otvara se nov kolež sv. Tomasa Mora. Vodiće ga laici. U njemu će se davati strogo klasična naobrazba.

Godišnji sastanak asistenata radničke Katoličke Akcije u Francuskoj održao se u Versaju od 7 — 9 septembra. Raspravljalo se o oblikovanju čoveka prema njegovom duhovnom cilju.

Papa je poručio učesnicima kongresa kršćanske nauke o crkvenom jedinstvu u Asiziju: »Mi se pouzdajemo da će temeljiti studij dogme o crkvenom jedinstvu biti odličan kvasac, koji će moći probuditi širok interes u korist toga pitanja i goruću čežnju prema jedinstvu svih kršćana.«

Katolici Liverpula u Engleskoj grade novu katedralu, koja će po visini biti gotovo ravna crkvi sv. Pavla u Londonu. U njoj će biti mesta za 3000 vernika. Zidovi i toranj će biti iz bojadisanog stakla u betonskoj konstrukciji. Male kapelice sa lukrenim krovom biće postavljene između lukova koji okružuju prezbiterij.

Iz Marseja otišlo je osam laičkih misionarki na Bliski Istok. Tamošnji biskupi molili su za stručno obrazovane misionarke, da bi preuzele službu u Jordaniji i Siriji kao bolničarke, socijalne radnice, učiteljice, koje bi se po načinu života što više približile tamošnjem narodu. Misionarke su se prvo zaustavile u Libanu da nauče arapski i pređu na grčki obred.

Svojevrstan jubilej. 86 godišnja Amerikanka Georgija Frank bila je ove godine opet u Oberammergau na pasijonskim igrama, i to već 8. puta. Predsednik opštine Lang čestitao je tom izvanrednom gostu, a Irma Degg, koja glumi Marију, izručila je Amerikanki u ime opštine počasni dar.

Severni Vietnam imao je pre pet godina 406 svećenika. Sada je pao njihov broj na 340. Međuvremeno su naime strani misionari ostavili zemlju.

Na Cejlonu ima oko 1000 katoličkih župa. Po svim se župskim crkvama čitalo pismo nadbiskupa prestonice Colombo, u kome se najviši predstavnik katoličke Crkve u zemlji zauzima za nastavljanje rada 600 katoličkih škola pod crkvenom upravom. Ujedno je pozvao vernike na molitvu, da bi se katoličke škole očuvale.

Kardinal Agagianian je otputovao za Liban u posetu tamošnjih jermenskih katoličkih župa. Iza toga je otišao u Indiju na konferenciju indijskih katoličkih biskupa u Nju Delhiju. Na kraju ima nakanu posetiti još Cejlon.

Zemaljski euharistijski kongres održavao se u Peruu od 24 do 28 avgusta. Na zaključnoj svečanosti govorio je preko radija Papa: »Vaš kongres proslavlja međusobnu božansku ljubav koja u Euharistiji ujedinjuje sva srca. Tu blagoslovenu vezu ljubavi morate uvek održavati, jer je put do mira i opšteg blagostanja. Jedinstvo i pravo bratstvo izviru iz očinstva Božjeg i nalaze stalnu hranu na pričesnoj klupi.« — Papin legat je bio bostonski nadbiskup i kardinal Kušing. On je otvarajući kongres spomenuo tesne duhovne veze koje povezuje katolike čitavog sveta, dalje očinsku ljubav pape Ivana XXIII i brigu kojom prati duhovna zbivanja u Južnoj Americi. Prelazeći preko posebnih prilika katoličke Crkve u Južnoj Americi kardinal je naglasio da su katolici Severne Amerike spremni pružati uspešnu pomoć širenju i odbrani vere.

U kölnskoj nadbiskupiji našlo se 560 osoba odnosno zajednica koje su se obvezale da će kroz 6 godina izdržavati japanske i druge istočno-azijske bogoslove za sve vreme njihovog bogoslovnog školovanja. Takvi kumovi plaćaju svaki mesec po 50 maraka.

Katolički biskupi Venezuela izdali su zajedničko pastirsko pismo, u kome se zauzimaju za pravedno rešenje socijalnih i ekonomskih pitanja. U njemu iznose crkvenu socijalnu nauku poslednjih papa. Naglašavaju da su katolici pred Bogom i narodom pozvani da ostvare socijalni red i pravdu.

Katolici SAD imaju razvijeno svoje katoličko školstvo. Njihove osnovne škole pohađa oko 4 miliona dece, srednje 850 000 đaka, a više škole 300 000 studenata.

Austrija šalje već peto misijskog lekara u Afriku. To je dr Josef Prohammer. Od ranijih dva su muškarca i dve žene. Lekarke dr Marta Sigmund i dr Else Handel Mazzetti rade u Južnoj Africi. Počele su ambulantskim lečenjem pod lišćem. Najteža je bila borba protiv nečistoće i insekata. Dr Walter Gerhold radi u Njasalendu gde je već podigao jednu bolnicu i muči se odgojem bolničarskog osoblja. K njemu dolazi dr Prohammer. Dr Hans Neudecker radi u Nigeriji. On je već prepustio upravu bolnice, koju je sam organizovao, domaćem lekaru, a sam je otišao 70 milja dalje gde već radi na podizanju nove bolnice. — U Njasalendu dolazi na 3 miliona stanovnika 15 lekara.

Burmanski misionar Rocco Perego bio je više godina upravnik bolnice gubavaca u Loilen u severnoj Burmi. Njega su napali na putu u bolnicu teroristi i ranili u desno rame. U Rangunu su ga operisali. Misionar se već oporavlja.

Kongoanski katolici imaju srazmerno malo svog domaćeg misijskog osoblja: 4 biskupa, 400 svećenika, 342 seminarista, 600 braće pomoćnika i 709 časnih sestara. U njihovim školama ima oko 1,2 miliona učenika, samo u Leopoldvilu oko 400 000.

Moskovski patrijarh je osnovao poseban egzarhat za Srednju Evropu. Njegovo je sedište u

Berlinu — Karlhorstu. Za prvog egzarha imenovan je episkop Jan Wendland.

Egipat. Egipatska vlada je u saglasnosti sa koptskim patrijarhom Kirilom odredila da je zemljišni maksimum pojedinog manastira odnosno župe 10 ha obradive i isto toliko neobradive zemlje.

Savez australijanskih protestantskih crkava tražio je od vlade da ukine zabranu useljavanja Azijcima, pošto smatra takvu zabranu nemoralnom.

Španjolski episkopat otvorio je novinarski fakultet koji je vlada potvrdila. Diplome tog fakulteta biće dovoljne za novinare unutar crkvenog delovanja. Dosad je novinarska služba bila vezana za diplomu zvanične državne škole, ovisne od ministarstva informacija.

Pax Romana je dosad kroz više godina održavala sastanke između intelektualaca raznih veroispovesti u benediktinskoj opatiji u Tumlilinu u Maroku. I za ovu godinu takav je sastanak bio ugovoren za kraj avgusta, ali je bio zbog promenjenih prilika u svetu otkazan.

Američki sudija Vilim Walsh posetio je svog rođenog brata Msgr Walsh u Šangaju. Taj se misionar razveselio iznenadnoj poseti svog brata. Izjavio je da smatra svoj prinudni boravak u Šangaju vrlo korisnim za stvar Božju.

Doista lepo. Grupa abiturijenata neke minhenske gimnazije otišla je posle mature na putovanje. Iza toga su se zaposlili na železnici kako bi zaradili novac za putovanje u Grčku. Međuvremeno jednom drugu iznenada je umro otac, koji je ostavio ženu i veći broj nezbrinute dece. Vođ planiranog putovanja predložio je da se mesto putovanja sav novac podeli ožalošćenoj porodici. Drugovi su predlog prihvatili.

Zamašan rad Nemačke katoličke Karitas. 3 000 dojenčadi prima tople pelene i mleko, 42 000 devojaka prima pouku u domaćinstvu, 55 000 staraca ima obezbeđen krevet i krov nad glavom, 124 000 osoba prima blagodati kršćanskog odgoja, 45 000 radnika i zanatlija nalazi konak u njihovim kućama, 30 500 dece i siročadi nalaze svaki dan dom i zaštitu, 185 000 osoba prima dnevno bolesničku negu, preko 400 000 dece dolazi dnevno u njihova zabavišta u kojima je uposleno 12 000 osoba, 10 000 mladića dnevno pohađa jednu ili drugu stručnu školu, 220 000 dece provede svake godine letovanje o njihovom trošku.

Slepi traže bratsku pomoć. Zastupnici katoličkih organizacija slepih sastali su se na Otilijenbergu pokraj Strasburga na zasedanje i izdali na sve kršćane proglas u kome ih pozivaju da ne postupaju sa slepima niti nezdravom sućuti niti bezdušnom netaktičnošću. Slepima neka se pruža bratska pomoć, napose kad odlaze na službu Božju i kod nakupa potrepština. U duhovnoj pastvi neka se slepima posvećuje više pažnje.

Laički apostol iz Afrike. Ugledni katolički laik Stanko Mutahjavarva iz biskupije Bukoba iz Tanganjike došao je u posetu Kanadi i Evropi. Taj je apostol bio ranije vlasnik velike plantaže kave, koju je prodao da bi kraj jezera Viktorija osnovao zajednicu trećoredaca. Međuvremeno njegovom su inicijativom podignute i druge zajednice. Taj apostol izdaje dva časopisa, gradi hospicu i bolnice. U Nemačkoj je posetio u Würzburgu Lekarski misijski institut, kapucinski samostan i tamošnju trećoredsku zajednicu.

Nigerija je dobila malo pre proglašenja nezavisnosti nov katolički časopis u Ibadanu. Izdaju ga katolički biskupi Nigerije. Ministar predsednik napisao je za nj prvi uvodni članak, u kome pozdravlja izlaženje vanpartijskog časopisa kao važan činilac za budućnost Nigerije. Njegov je tiraž 13 000 primeraka.

Ap. prefektura Taihung na Formozi postoji tek 10 godina. Tada je imala 4 000 katolika, dok ih danas ima 25 000. Za misijski se rad brinu 69 stranih i 17 kineskih svećenika, 17 braće pomoćnika i 80 časnih sestara, većinom Kineskinja.

V međunarodni tomistički kongres održavao se prošlog septembra u Rimu. Kongres se održava svakih pet godina. Raspravljalo se o tri predmeta: 1) osnova i pomoćne snage morala, 2) prava istine i slobode te međusobno usklađivanje i 3) pravi pojam rada.

Najači muški redovi jesu: isusovci sa 34 293 člana, franjevci sa 26 163, salezijanci sa 20 031 članom, kapucini sa 15 542, benediktinci sa 11 760 i dominikanci sa 9 508 članova.

U trgovačkom središtu Bostona (SAD) karmelićani imaju jednu javnu kapelu u zgradi gde se nalazi njihova knjižara, informacioni biro, radnja sa devocionalijama i uredom za putovanja. Ta je kapela otvorena samo radnim danima. U ove se dane služi jedna sveta misa ujutro kad se otvaraju radnje, a jedna uveče pre nego se radnje zatvaraju.

Brazilija odaje priznanje misionarima. Guverner provincije Guanabara predao je generalnom superijoru Družbe Reči Božje naslov »Cidadao Carioca« s kojim je vezana čast počasnog građana Rio da Janeira. Guverner je prilikom predaje odlikovanja naglasio velike zasluge štajlskih misionara u pasforaciji, štampi, a naročito u odgoju školske mladeži.

Prigodom neke generalne audijencije u avgustu Papa Ivan XXIII prvi je puta pred tako velikim zborom govorio engleski. Njegov učitelj engleskog jezika je irski monsignore, kojim ga veže dugogodišnje poznanstvo.

Austrijski katolički srednjoškolci održali su u opatiji Wilhering svoj zbor. Tom su zgodom posetili zloglasni logor Mathauzen i tamo na dvorištu prisustvovali svetoj misi. U propovedi je p. Cajninger govorio o uzrocima koji mogu dovesti čoveka do takvih zverstava kakva su se događala za vreme nacizma. Omladina se odužila uspomeni žrtvama nacističkog terora molitvom i polaganjem venaca.

Južna Koreja. Kršćanstvo su u Koreju doneli sami Korejanci krajem 18 veka. Prvi svećenik koji je došao u Koreju već je našao jednu kršćansku zajednicu od 4 000 osoba, koja se ponosila već prvim mučenicima. Prvi domaći svećenik bio je zaređen 1846 godine. Danas ima samo Južna Koreja 22 miliona stanovnika, od toga 1,2 miliona protestanata i 350 000 katolika. Zemlja je crkveno podeljena na osam vikarijata, od kojih četiri upravljaju domaći biskupi. U zemlji radi 437 svećenika, od toga 238 domaćih. Jedino bogoslovno sjemenište u Seulu ima 244 bogoslova. Korejanskih redovnica ima 613, 171 novakinja i 273 postulantinje. Narod je sklon kršćanstvu. Broj katehumena iznosi 100 000, dok se oko 13 000 odraslih godišnje krštava. Katolici imaju dva dnevnika, od kojih jači izlazi u tiražu od 150 000 primeraka.

Britanija je postavila novog opunomoćenog ministra kod Svete Stolice u osobi sir Pitra Skarleta, dosadašnjeg ambasadora u Oslu u Norveškoj. Velika Britanija već od 1914 godine održava u Vatikanu svoga ministra, dok se u Londonu nalazi samo ap. delegat bez diplomatskog karaktera.

Snima se novi film o svetom Franji Asiškom. Režira ga Bradford Dillmann. U tu se svrhu snimaju mesta gde je sv. Franjo živeo: Asizi, Perudža, Sijena i Rim.

Novi zakonik crkvenih rubrika. Papa Ivan XXIII je svojim Motuproprijem od 25 jula o. g. propisao novi zakonik rubrika za misu i brevijar koji važi od 1 januara 1961 godine. Njima se postizava dvoje: pojednostavljenje rubrika i izvesno skraćenje brevijara. Sada su svi blagdani podeljeni u tri razreda. Svi praznici od ranijeg duplex maior na niže spadaju sada u blagdane trećeg razreda. U sve te dane dnevnice se sastoje iz 9 psalama i od tri lekcije. I crkveni kalendar je nešto pročišćen. Brišu se ovi blagdani: Stolica sv. Petra u Rimu, Našašće sv. Križa, Ivan pred Latinskim vratima, Ukazanje sv. Mihovila, sv. Leon II, Anaklet, Okovi sv. Petra, Našašće sv. Stefana. Uvode se tri nova blagdana: Spomen Krštenja N. G. I. K. na 13. I. Grgura Barbadiga 17. VI. i Antuna Marije Klaret 23. X. Premeštaju se Irenej na 3 jul, Ivan Vianej na 8 avgust. Menjaju se imena za neke blagdane: Obrezanje Gospodnje naziva se sada Osmi dan Rođenja Gospodinova, blagdan Stolice sv. Petra u Antiohiji postaje samo Stolica sv. Petra. Blagdan presvete Krunice naziva se blagdan BDM od krunice. Neki se blagdani svode samo na spomen u misalu i brevijaru. To su: sv. Juraj, Gospa od Karmela, sv. Aleksije, sv. Cirijak, Larg i Smaragd, Rane sv. Franje, Eustahij i drugovi, Marija Otkupiteljica robova, Toma Beker, Silvestar, Sedam žalosti BDM u korizmi.

Novi istočni biskup. U crkvi sv. Petra u Rimu bio je posvećen za biskupa rumunski asumpcionist Cristea. On je bio prvo dijecezanski svećenik te je kasnije stupio u kongregaciju asumpcijonista. 1947 godine bio je pozvan u Rim za rektora rumunskog papinskog zavoda. Papa Ivan XXIII imenovao ga je ap. vizitatorom rumunskih istočno katoličkih vernika.

Kongoanski episkopat pozvao je sve apostolske radnike: svećenike, redovnice po bolnicama i zavodima, katehiste i sve ostale misijske pomoćnike da ostanu na svojim mestima i još vrednije obavljaju svoju službu na materijalnu i duhovnu korist naroda. U nemirima koji potresaju Kongo i crkvena lica osećaju potrese i nevolje.

Irska olimpijska ekipa, izgleda, bila je u Rimu najpobožnija. Imali su svoga kapelana te svi zajedno svakog dana u osam sati prisustvovali svetoj misi u crkvi sv. Križa in Flaminio. Nemački sportaši su nedeljom imali svoju misu sa propovedi uveče.

U Nemačkoj se predviđaju strože kazne za abortuse. Lekari i babice, koji se bave takvim poslom, kažnjavaju se od 2—10 godina, inače se namerni abortus kažnjava od 1 meseca do 5 godina. Zakonom se dozvoljavaju takve operacije isključivo zbog medicinske indikacije. Moralni propisi katoličke Crkve su stroži: svako izravno prekidanje pod majčinskim srcem jednako je ubistvu.

Planovi za Papinu 80 godišnjicu. Papa će slaviti 25 novembra 1961 osamdeset godišnjicu života. Katolički laici će prikupiti za taj jubilej novčana sredstva da se sagradi u Rimu zavod za afričke studente koji će se spremati za laičko akademsko zvanje. Katolički će svećenici međutim skupiti sredstva za podizanje nove crkve svetom Grguru Barbadigu, koji je bio ove godine kanoniziran.

Preko 1000 svećenika zaredio. Kalkutski je nadbiskup Perije, belgijski isusovac, za vreme 40 godina svoga biskupovanja zaredio preko 1000 mladomisnika. Msgr Perije je redovnik već 73 godine, u misijama 55 godina. Sada je prepustio svoje službeno mesto domaćem indijskom nadbiskupu Deyeru.

Španski žosisti su održali svoj zbor u Madridu. Bilo ih je oko 10 000. Prisutan je bio i primas kardinal, pomoćni madridski biskup i osnivač žosizma kanonik Kardajn. Španske novine nisu ni spomenule taj kongres. Predsednik španskih žosista je bio kažnjen globom od 10 000 pezeta, pošto je izjavio da radnici ne mogu dozvoliti da im se smanje plate. Biskup iz Bilbao Msgr Pablo Gurpide je toj predsednika podržao.

Samostan otaca trapista u Mistassini u Kanadi ima svoj rudnik kalcita. Godišnja produkcija iznosi oko 10 000 tona. Trapisti su se pre 70 godina nastanili tamo dok je bila tamo prava pustinja. Danas njihov samostan broji 56 članova, a okolina se pretvorila u pristojan ekonomski centar.

Bečki mehitaristi su otvorili u Heliopolisu blizu Kaira samostan i školu za 130 učenika. Škola je otvorena isključivo za Jermene, građane Ujedinjene Arapske Republike.

Novi rezidencijalni biskupi. Papa Ivan XXIII imenovao je ap. administratora d-r Marka Alaupovića vrhbosanskim nadbiskupom. Isto tako je imenovan ap. administrator dr Gabrijel Bukatko rezidencijalnim biskupom križevačke biskupije. Ovim crkvenim velikodostojnicima upućujemo srdačne čestitke i tople želje u odgovornoj službi.

UREDNIKOVA POŠTA

M. R. Odgovor: Crkva nema prava da razvede valjano sklopljeni i izvršeni kršćanski brak. Krist je sam rekao: »Što je Bog združio, to čovek neka ne rastavlja« (Mt 19, 6) ili ono drugo: »Ko otpusti ženu svoju i oženi se drugom, čini preljubu« (Mt 19,9). Ima na svetu nesrećnih brakova, bilo da je krivica na jednoj ili na obema stranama. Crkva u naročito teškim slučajevima dozvoljava rastavu od stola i postelje. Kad bi se zaručnici ozbiljnije pripremali na brak te se ranije posavetovali da li će moći posle u braku izdržati jedno sa drugim, bilo bi manje nesrećnih brakova. Ukoliko se supružnicima više olakšava razvod, to ima više svađe, brekolomstva i unesrećene dece. No, pred katoličku Crkvu to se pitanje ne postavlja, pošto je nerazvezivost kršćanskog braka dogma.

D. P. Odgovor: Vera nas uči da nam se na svetoj ispovedi praštaju svi smrtni gresi, ako smo učinili svoje: ispovedili se, kajali se za grehe, učinili čvrstu odluku da ćemo se u buduće čuvati greha te smo spremno prihvatili naloženu pokoru. Neopravdanom strahu pred sudom Božjim ne smete se prepuštati, tako naime đavao kuša čoveka. Uspomena na prošle grehe je dobra, ako nas smireno potiče da činimo dobra dela naknade.

Jas. Odgovor: Paliti sveću Bogu ili svecima na čast, dobro je delo, ali još je bolje, ako s paljenjem sjedinite i pobožnu molitvu. Bogu nije do vanjskih darova, nego do tvoga srca, do predane službe.

K. K. Odgovor: Kad su roditelji nemoćni te im je potrebna vaša pomoć i podvorba, svakako je Božja volja da ostanete kod njih, iako zbog toga nećete moći ostvariti svoje želje za samostanom.

A. S. V. Odgovor: Verujem da može biti udovici katkada čist, suzdržljiv život vrlo težak. Ali svestan čin kojim biste hteli popustiti telesnom nagonu smrtno je grešan. Sve ono što je potrebno za čistoću tela dozvoljeno je, ako se to obavlja pristojno bez nekih grešnih nakana. Kad vas muče teške napasti, pomislite da možete svojim svladavanjem koje prikažete Bogu pomoći toj ili onoj devojci koja se isto teško muči u mladosti da ne izgubi devojačku čast — ljiljan čistoće.

L. K. Pitanje: Da li postoji u teologiji određena definicija za dušu, kao što postoji u filozofiji? **Odgovor:** Koliko raznih filozofija, toliko raznih definicija za dušu! Kršćanska teologija uzima pojmove za prirodne stvarnosti iz kršćanske filozofije, napose su omiljene definicije Tome Akvinskog. Vijenski crkveni sabor 1311 je definisao da je duhovna ili razumna duša sama po sebi, bitno forma ljudskog tela, što znači: naše ljudsko telo živi, raste, obavlja sve vrste čina po duši. Istina, razuman čovek je svestan samoga sebe i svojih čina, povezuje svoje čine ma gde bili učinjeni kao svoje. Svesnost i jedinstvenost su osobine duše, a ne duša sama. Duša je duhovna stvarnost koja živi i kad se odvoji od tela i kad ne vrši svesnih čina.

L. Č. Odgovor: Krepost i vrlina znače stvarno gotovo isto, jedino se izraz krepost možda češće upotrebljava u našim crkvenim knjigama.

P. Č. Pitanje: Mi ljudi nerado trpimo, višemanje gunđamo u mukama te tako grešimo i zaslužimo za kaznu novo trpljenje. Ne možemo se trpljenjem nikada očistiti. Kako se onda mogu očistiti duše u čistilištu putem trpljenja, kad se zna da je njihovo trpljenje neuporedivo teže od našeg zemaljskog: **Odgovor:** Tačno je da trpljenje nama nije prijatno, pa i Krist je drhtao. Međutim vrednost trpljenja zavisi od volje kojom ga prihvaćamo, od raspoloženja i duha kojim ga podnosimo. Delimična naša slabost u trpljenju još ne uništi sve vrednosti trpljenja. Nije istina da ljudi redovno jednim trpljenjem zasluže drugo trpljenje. Trpljenje već na zemlji očišćava dušu od moralnih slabosti i vremenitih kazni, koliko više onda u čistilištu. Duše u čistilištu su potpuno predane u volju Božju, pa se ne mogu buniti ili gunđati protiv trpljenja.

L. G. Odgovor: Ne možete se ponovo ženiti, dok nemate zvaničnog dokumenta u rukama da je vaša žena umrla. Ako njezina smrt i sahrana uopšte nije bila nigde upisana, morate poduzeti sudski postupak za proglašenje mrtvim. Za civilno područje taj postupak spada u nadležnost sreskog suda, a za crkveno biskupski ordinarijat odnosno crkveni sud. Ako imate svedoke koji su vašu ženu videli mrtvu, postupak neće biti težak.

Nakane apostolata molitve. Novembar 1960. Srce Isusovo, čuj nas, molimo te da bi se u obiteljima više čitalo Sveto Pismo. Srce Isusovo, čuj nas, molimo ti se za japansku mladež.

KALENDARI ZA 1961 GODINE

Džepni po 30.— din., a zidni po 12.— din. po komadu. Za narudžbine od 50 komada i na više 10% popusta.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20. — Tek. račun 101-704-533. Grafičko preduzeće »SRBOŠTAMPA« — Beograd, Zmaj Jovina br. 39. — Telefon br. 20-268.

GOD. XXIX BROJ 12 BEOGRAD, DECEMBAR 1960. CENA 20 DIN.

BLAGOVEST

VERSKI MESEČNIK

Dovani Tiepolo: **NEOKALJANA DEVICA MARIJA**

Sva si lepa, o Marijo, i istočne ljage nema u tebi.

LJEPOTE ADVENTA

Vrijeme priprave za Božić

Crkvena godina počinje s adventom, s najvećom tajnom Utjelovljenja Sina Božjega. O smislu adventa držali su značajne propovijedi crkveni oci i naučitelji ranijih vjekova, a u velikim litanijama svaki dan molimo: Po došašću svojem, oslobodi nas Gospodine!

Advent je čekanje Boga, glad za Spasiteljem koji će osloboditi narod svoj. Stara crkvena godina je završena. I liturgija ima vrijeme svoje ljetine krajem mjeseca novembra, u jeku kasne jeseni, kad šume i vinogradi poprimaju grimiznu i bakrenu boju. U jesenskim danima, preko duhovskih nedjelja, zaključeni su pozivi za naše posvećenje, za naše oblikovanje po Kristu. Naše posvećenje bilo bi zaista plod tog duhovskog liturgijskog ciklusa, plod zajedničke saradnje Duha Svetoga i duše vjernika.

Ako se vjernici ogluše pozivu Crkve i ne shvate plodove božanskog djelovanja, onda na svršetku crkvene godine slušamo strašan gromki glas starozavjetnih proroka sa dalekih brežuljaka Siona i zelenih dolina Sarona. Duh Gospodnji, a to je duša Crkve, po tisuću puta opetuje svijetu ogrezlome u mržnji, u nainižem orgijanju one sudbonosne riječi sa Baldazarove gozbe: Mane, Tekel, Fares. Ali svijet to ne sluša te se poput Voltaire-a ruga proročkim viđenjima i tako umire u nekoj potpunoj neshvatljivosti spasonosnih božjih poziva. Svijet ne će da se spasi! Koji nesmisao! A onda se u istoriji svijeta opetuju riječi, koje je napisao prorok Danijel: Mane, Tekel, Fares.

Svjedočanstva četrnaest proroka, koja se čitaju u turobnoj novembarskoj jeseni, u zadnjoj duhovskoj nedjelji sam Krist sa svojim božanskim autoritetom potvrđuje, govoreći o Sudnjem danu. Poslije drame dolazi tragedija. Propovijed Savanarole o Sudnjemu danu tako je djelovala na mladoga Michelangela, da se je on potpuno obratio i zamislio za Sikstinsku kapelu »Posljednji sud«, koji deluje na svakog gledaoca. Takav će biti i posljednji dolazak Sina čovječjega. To je kazao naš Spasitelj blaga i ponizna srca, pa je odlučno potvrdio ovu istinu: »Nebo će i zemlja proći, ali moje riječi ne će proći« (Mt. 24, 35). Moderni čovjek izgubio je pravi smisao svoga života. Bez ijednog dubljeg temelja, on hoće da učini sebe »bogom«. Mi prisustvujemo stvaranju nove filozofije obožavanja čovjeka.

Zato Crkva u svojoj svetoj liturgiji prodorno i svečano potvrđuje i uzvisuje istorijski čin i versku istinu Utjelovljenja božanskog Sina, ističući njegov prvi dolazak među nas kao »Bog s nama«. Na te stvari skreće nam Crkva pažnju u predbožićnom vremenu koje se od četvrtoga stoljeća zove Advent (Došašće). Bog je postao čovjekom!

Što je advent? U crkvenoj starini to je bilo ono što bismo mi danas zvali »duhovnim vježbama«, ali za sve vjernike zajedno. U prvim stoljećima Crkva nije poznavala privatnih duhovnih vježba, nego je čitav narod zajedno činio duhovne vježbe, napose u korizmi i u adventu. Svi stariji sveti oci i pisci zvali su pobožnosti vjernika »vježbe«. Poslovi koje vojska obavlja zovu se »vojničke vježbe«. U tjelesnom smislu vježba znači pokrenuti se, ne stajati na istom mjestu, ostaviti naš mirni svagdanji život. U duhovnom smislu to znači probuditi se iz mrtvila, započeti svetu obnovu u službi Kristu Kralju. Sveti oci često kliču vjernicima: »Vježbajte se«! Za uspjeh takvih duhovnih vježbi tražile su se tri stvari: molitva, post i slušanje propovijedi. Običaj da se u adventu propovijeda potječe iz 5 vijeka. Iz tog stoljeća imamo krasne propovijedi raznih biskupa. Vidimo da je biskupima mnogo stajalo na srcu da vjernici kroz vrijeme adventa ne budu lišeni riječi Božje.

Osnovna ideja svih ovih propovijedi bila je: Pripravite puteve Gospodnje! Pokajte se svi, kojih je vjera u Krista smalaksala i oslabila! Iz duše vjernika dizala se ponizna molitva: »Potakni, Gospodine, srca naša da pripravimo puteve jedinorođenome Sinu Tvome, da Ti po njegovom došašću budemo dostojni služiti očišćenim dušama« (II Nedj. adv.). Od priprave zavisilo je i dostojno svetkovanje Božića. Kroz čitav srednji vijek vjernici su osjećali advent kao nešto realno. I svi oni sveci i svetice koji dolaze u adventsko vrijeme dobili su neki naročiti čar; lijepe legende i posebne simpatije kao sv. Nikola na sjeveru, a sv. Lucija na jugu. Na portalima naših katedrala, koji sliče naivnim pričama onih dobrih i pobožnih građana, kalendar počinje s adventom, sa simbolima novembra i decembra. Tada se vjerovalo i molilo ali su znali sve to ukrasiti sa drevnim narodnim folklorom i običajima. Ako je bio narod potišten, on je u tišini i samopregoru slušao riječ adventskog proroka: »Puče Sionski, evo Gospodin će doći spasiti narode i objavit će Gospodin slavu glasa svojega na veselje srca vašega!«

Advent je vrijeme očekivanja Isusa kao djeteta i radi toga on je ispunjen nekim osobitim veseljem, premda je boja misnog ruha ljubičasta, a zimski kvatri bili su naročito mili jer se u njima obavljalo ređenje svećenika. To je bila adventska radost za puk božji. U kvatrenom petku čitamo evanđelje sv. Luke o pohođenju Bl. Djevice rodici Jelisaveti, koja je s tim posjetom bila iznenađena i uskliknula: »Jer gle, kad dođe glas pozdrava u moje uši, zaigra dijete od radosti u mojoj utrobi«. I Bl. Djevica zapjeva od radosti pjesmu »Veliča duša moja« i zahvaljuje Bogu za milost materinstva božjega i što je svijetu poslao Spasitelja, očekivanog Mesiju. Lukino evanđelje u vezi s Adventom i Rođenjem Isusovim puno je vedre radosti, prave kršćanske poezije. Lukin učitelj apostol Pavao kliče Filipljanima: »Radujte se u Gospodinu uvijek i opet vam kažem, radujte se« (Filip 4, 4). Ove riječi stavlja Crkva u liturgiju treće nedjelje adventa. Radost je opravdana, jer je »Gospodin blizu«.

Vrhunac adventske poezije počinje na 17 decembra, sedam posljednjih dana pred Božić, kada na večernjici crkvena liturgiji pjeva velike zvane »O« antifone. U njima su izražene sve značajne oznake i svi slavni naslovi Mesije, našeg Spasitelja, uzeti iz Svetog pisma.

Ljepota adventa nepoznata je modernom čovjeku koji ne živi sa Crkvom. On gradi svoj život na samome sebi. Smatra da mu molitva ne treba, jer je sam sebi dovoljan. Takvi ljudi prolaze kroz život, ne poznavajući prave veličine koju osjeća čovjek kad se uzdigne iznad egoističkih sitničarenja. Dostojanstvo i poštovanje čovjeka, najteži društveni problem, riješio je Sin Božji time što je postao čovjekom, da bismo svi ljudi postali međusobno braća i sinovi nebeskog Oca. To je pouka adventa!

U vrijeme realizma zaboravlja se na najveću realnost Utjelovljenja Sina Božjega. Isusov preteča Ivan i danas govori svijetu kao nekada: »A među vama stoji Onaj, koga vi ne znate«. Neka nas preplašene i tjeskobne ohrabri i prorok Izaija: »Podignite vaše glave, jer se približilo spasenje vaše.« Po došašću svojem, oslobodi nas Gospodine.

ŽENIDBA KOD IZRAELACA

U izraelskom narodu ženidba nije bila osobna stvar zaručnika. Ženidbom se naime uspostavljaju pravne i rodbinske veze između dviju obitelji. S toga je ženidba bila obiteljski posao, a nikako se nije prepuštala samovolji zaručnika. Izraelski zakoni i predaja određuju, tko se ima brinuti oko sklapanja braka. Istina, u biblijskim knjigama nemamo izravne odredbe o toj stvari, ali iz raznih opisanih događaja možemo lako zaključiti na pravila i običaje, koji su se poštivali prilikom sklapanja braka.

Prosidba

Pravilo je bilo, da otac zaprosi zaručnicu za svoga sina. Tako je postupao Abraham, kada je određivao, tko ima postati žena njegovu sinu Izaku (I. Mojs. 24,3 itd.). A Samson, izraelski narodni junak, govori svojim roditeljima: »Upoznao sam u Tamnati jednu filistejsku ženu. Oženite me s njom« (Sud. 14,2). Isti je običaj vladao kod Kananejaca: »Zato zamoli Sihem oca svojega Hemora: Zaprosi mi tu djevojku, da mi

bude žena« (I. Mojs. 34,4). Napominjemo, da su Sihem i njegov otac Hemor Hananejski stanovnici grada Sihema, prije osvojenja toga grada sa strane Izraelaca. I babilonski su običaji i zakoni bili jednaki ovima: takve odredbe čitamo i u Hammurabijevom zakoniku.

Otac, koji bi zaprosio neku djevojku za svojega sina, trebao se nagoditi s djevojčinim roditeljima, naročito s obzirom na gospodarska pitanja. Ipak je svaki mladić bio slobodan izabrati zaručnicu po volji, i to bilo uz pristanak svojih roditelja bilo protiv njihove volje. Tako znamo, da je Ezav, sin patrijarhe Izaka, uzimao sebi žene iz poganskih naroda, a protiv volje svojih roditelja (I. Mojs. 26,34). Djevojka, međutim, nije bila slobodna u odabiranju svojeg zaručnika. Nju bi uvijek zastupao otac ili starija braća, odnosno majka. Samo kćeri nasljednice, otpuštene žene i udovice smjele su se slobodno zaručiti.

Kada bi se dvije obitelji pogodile oko sklapanja neke ženidbe, onda nije trebalo tražiti privolu djevojke. Ipak se to redovito činilo, naročito ako bi zaručnik stanovao daleko (I. Mojs. 24,58). Kasnija izraelska predaja nalaže i to, da se traži privola djevojke. Međutim, iz događaja, koja čitamo u Svetom Pismu, vidi se, da su odnosi među mladićima i djevojkama u svagdanjem životu bili takvi, da su se vrlo lako upoznavali i slobodno razgovarali o svojoj budućnosti. Na taj su se način slobodno odabirale zaručnice, a posao je bio roditelja, da se nagode i pristanu na odluku djece, ako se tome nije protivio razum, neki veliki interesi, vjera ili čudoređe.

Činjenica da nije trebalo tražiti privolu djevojke, barem u starije vrijeme, ne ukazuje nipošto na zapostavljanje dostojanstva žene. Razumljivo je da mladić ne bi predlagao svome ocu, da mu zaprosi određenu djevojku, kad je on ne bi poznavao, s njom se prije dogovorio i imao njezin pristanak.

Glede dobi, u kojoj se mladić i djevojka smiju vjenčati, bila je uobičajeno ovo pravilo: mladić je trebao imati 18 godina, a djevojka 12. Inače, po blažem običaju, o kojem čitamo u Talmudu, mogao je sklopiti brak i dječak od 13 godina.

Zaruke

Nakon pristanka na prosidbu i povoljne pogodbe slijedile su zaruke. To je bio pravni temelj budućeg braka. Zaručnica poprima naziv žena, a zaručnik naziv muž. Takva zaručena žena ima već sva građanska prava zaručnikove obitelji. Ako je bila zaručena s nekim svećenikom, već je time dobila pravo jesti od žrtvovanih jela; a ako je bila svećenička kćerka, zarukama je gubila to pravo, u slučaju da se zaručila izvan svećeničkog plemena. Sa zarukama žena poprima sva prava i dužnosti prave žene: dužna je držati se vjernosti zaručniku. U slučaju nevjere kažnjavala se po zakonu: smrtna kazna kamenovanjem (V. Mojs. 22,23). Zaruke je mogao raskinuti samo zaručnik, ali je u tom slučaju morao zaručnici dati otpusnu knjižicu. Prema proroku Ozeji, zaruke i vjenčanje, iste su vrijednosti (2,21 itd.). U starije doba zaruke i vjenčanje bili su čini spojeni s vrlo kratkim razmakom vremena (nekoliko dana). U stvari zaruke bi odgovarale današnjem samom činu vjenčanja prije ženidbenog općenja, a tadašnje pravo vjenčanje nastupalo je s tjelesnim općenjem.

Zaruke nijesu bile neki ugovor bez veće vrijednosti ili neki čisto profani čin. Kod toga se imalo na umu, da su zaruke pravi ugovor pred Bogom (Priče 2,17). Prema Hammurabijevu zakoniku trebalo je napraviti pismeni ugovor. U Svetom Pismu, međutim, govori se samo jedamput o pismenom ženidbenom ugovoru, i to u Tobijinoj knjizi gl. 7,16: »Tada uzeše papir i napisaše ženidbenu pogodbu«. Za vrijeme zaruka, t. j. prije tjelesnog općenja prigodom svečanosti same ženidbe, zaručnica se uvijek pojavljivala pred zaručnikom pokrivene glave. Ako bi se neki mladić zaručio, bivao je oslobođen od vojne službe sve do svršenih svečanosti vjenčanja t. j. do svečanog uvođenja zaručnice u svoju kuću (V. Mojs. 20,7).

Izraelska se ženidba veoma razlikuje od ženidaba ostalih naroda onog vremena. Bio je naime veoma proširen običaj među poganima, da svoje žene kupuju, a svoje djevojke prodavaju za što veću svotu novca. Istina, taj običaj nije vladao kod starih Babilonaca, a čini se, niti kod starih Egipćana. Kasnije se, međutim, i kod tih naroda proširio običaj kupovanja i prodavanja svojih djevojaka.

Kod Izraelaca, dakle, ženidba je bila pravi ženidbeni ugovor, a nikako kupoprodajni ugovor. U I. Mojsijevoj knjizi čitamo, kako se kćeri Labana, Lija i Rahela, tuže na svog oca, što ih je na neki način prodao patrijarhi Jakovu: »Zar nas ne drži kao tuđinke, pošto nas prodade, i novac, što ga je dobio od nas, pojede?« (31,15). Kad bi bio uobičajen kupoprodajni ugovor u svrhu ženidbe, Lija i Rahela ne bi se imale što tužiti na svoga oca. Nigdje se u Mojsijevu zakonu ne čita, da bi bila propisana neka svota za kupnju zaručnice. Govori se, međutim, o mirazu, koji treba darovati zaručnici i kojim će ona gospodariti po svojoj volji. Kad bi izraelska ženidba bila kupoprodajni ugovor, tada ne bi nikako mogla postati simbol ugovora između Boga i izraelskog naroda, o čemu tako često čitamo u proročkim knjigama.

Socijalan položaj žene

Žena je doista bila pod vlašću muža, ali je njezin položaj bio veoma različit od položaja ropkinje. Žena ima svoja osobna prava, koja štiti sam Dekalog. Muž joj je dužan vjernost, kao i ona njemu, a djeca je moraju poštivati, ljubiti i slušati kao i oca. Osim toga žena ostaje vlasnica svojih dobara (miraza, ropkinja itd.) a može i povećati svoj imutak i njime po volji upravljati. Lijepo o tome govori knjiga Priča: »Hoće da kupi njivu i uzme je, sadi vinograd od zarade ruku svojih« (Priče 31,16). Inače cijela 31 glava knjige Priča divan je hvalospjev ženi radinoj, vjernoj i mudroj gospodarici. A prorok Malahija (2,14) krasno piše o ženi kao saradnici i supruzi muža.

Kod javnog bogoštovlja žena je surađivala kao i ostali muškarci, ali joj nije bilo dozvoljeno obnašati svećeničku čast. Osim toga, žena nije mogla praviti zavjete Bogu bez odobrenja, barem šutke, svoga muža. To nije nikakvo ponižavanje žene, jer to vrijedi i za Novi Zavjet. Inače je hrabra i sposobna žena mogla postići i najveći ugled i upliv u javnom životu, kao na pr. Debora. Divne su pohvale koje Sveto Pismo daje dobroj, vjernoj, radinoj i mudroj ženi i majci.

Sudbina udovica mogla je postati doista žalosna. Radi toga izraelski zakon često govori o udovicama i opominje na dužnost, da im se pomogne. Udovice su nosile posebno odijelo (I. Mojs. 28,14 i Judita 10,2). U V. knjizi Mojsijevoj određuju se prava udovica: one primaju dio od desetina određenih za siromahe, imaju pravo pabirčenja po poljima i vinogradima, nitko im ne smije zaplijeniti haljine, a zakon, osim toga, prijeti Božjom osvetom svakome, koji bi se usudio tlačiti udovice.

Udovica je bila slobodna da sklopi drugi brak ili da ostane trajna udovica. Sveto Pismo, međutim, posebno hvali udovice, koje bi ostale takve i ne bi prelazile u drugi brak, i ako bi na taj način ostale bez potomaka. »Sa srčanošću združila je čistoću. Otkako joj je bio umro muž Manasses, nije više poznavala muža svega vijeka svojega« (Jud. 16,26). To se iznosi kao velika krepost za junakinju Juditu. Iz toga se vidi, kako je bila u časti krepost čistoće već u Starom Zavjetu.

Spomenut ćemo još oštre mjere propisane u zaštitu djevojačke časti. Ako netko oskvrni slobodnu djevojku, mora platiti pedeset srebrnih sekala njezinom ocu, a osim toga »mora je uzeti za ženu, jer ju je oskvrnio. Pustiti je ne smije dok je živ« (V. Mojs. 22,29). U slučaju da je oskvrnjena djevojka već bila zaručena, tada se oskvrnitelj ima kazniti smrću »jer oskvrni zaručnicu bližnjega svoga« (V. Mojs. 22,24). Za djevojke, međutim, koje se od napadača ne bi branile i vikale, bila je također određena smrtna kazna. Isto se tako kažnjavala žena, koja ne bi bila pronađena u djevičanskom stanju, »jer je počinila sramotu u Izraelu: blud je tjerala u kući oca svojega. Tako istrijebi zlo iz svoje sredine« (V. Mojs. 22,21). Ali je i djevojka bila zaštićena pred mogućim klevetama: ako bi neki muž krivo optužio svoju ženu, da je nije pronašao u djevičanskom stanju, tada mora on platiti sto srebrnih sekala njezinom ocu, a od nje se nikako ne može više rastaviti »jer je iznio rđav glas na djevojku Izraelku« (V. Mojs. 22,19).

Iz svega što smo rekli možemo lako zaključiti da su Izraelci imali veoma uzvišen pojam o ženidbi i o potrebnoj pripravi na ženidbu. Djeca se mogu lako prevariti ili prenagliti. S toga je ženidba stvar, koja zanima cijelu obitelj, a naročito roditelje. Djeca stupaju u ženidbeni život blagoslovom i pristankom roditelja. Zaručnica i žena zauzima svoje pravo mjesto kao suradnica i supruga muža, koji je glava obitelji. Čast djevojaka, zaručnica i žena zaštićena je strogim zakonima, kako ne bi zavladalo nečudoređe i pokvarenost i kako se ne bi zaboravio prvotni cilj ženidbe t. j. razmnožavanje ljudskog roda u dobrim, čudorednim i sretnim obiteljima. Osobni užici i zadovoljenje osobnih težnji ne može i ne smije zasjeniti cilj, dostojanstvo i svetost ženidbenog ugovora.

ŽIVELA JE ZA LJUBAV

Žena i majka

Marijin život u braku bio je ispunjen žrtvama i svladavanjima. Dotada ona je živela u bogatim obiteljima koje nisu ni u čemu oskudevale. Major Majer bio je isto iz bogate porodice, ali su je posljedice prvog svjetskog rata učinile siromašnom. On sam je primao malu penziju. Tražio je razne službe da bi kao činovnik još nešto zarađivao. Marija se morala naviknuti na skromno domaćinstvo: spremala je meso na francuski, povrće na španjolski, a kolače na bečki način. Najveći i najbolji komad uvek je pripadao mužu, ostalo deci, a za nju niko nije pitao da li još što ima.

Imali su stan od 10 soba. Sve je sama spremala, sama prala i krpala odelo i rublje. Svuda je vladala savršena čistoća, a ona je još pronašla vreme da daje kurseve za kuvanje, da igra i zabavlja sa decom gde joj se pružala prilika da dečake neprimetno odgaja i poučava.

Kad su dečaci odrasli, preselili su se poradi školovanja iz Amberga u Nirnberg, gde su dobili mali stan od dve sobe sa kuhinjom.

Marija je koristila svaku zgodu za verski odgoj dece. Sama je savesno vršila svoje verske dužnosti, i to tako da njena obitelj nije osećala u kući nikakav nered usled njezinih pobožnosti. Ustajala je rano te sasvim tiho, u čarapama, izlazila iz spavaće sobe. Iz crkve se vraćala blagovremeno da bi mogla posvršavati na vreme sve poslove dobre domaćice. U nedelju slala je u crkvu i dečake, i ako je obitelj Majer bila protestantske vere.

Dečaci su bili Marii iskreno odani, osobito Karl Ernest. Kad je Herbert odlazio u vojsku, Marija i Karl Ernest su mnogo razgovarali o verskim pitanjima. Mladić je brzo došao do uverenja da je katolička vera jedino prava.

Uskoro su morali i otac i stariji sin na ruski front. Marija je metnula svome posinku krunicu u džep. Tada još nije znao moliti krunicu, a Marija bez pitanja nije davala nikakvih objašnjenja. Odsad je Marija mnogo puta pisala svojima na front. U svakom je pismu nastojala da pouči svoj posinka da gleda na sva zbivanja u svetlu vere. Tako glasi jedno od tih pisama: »Dragi sinko! Bog šalje svojim vernima na

zemlji križeve. Blago nama ako u svima poteškoćama života očuvamo vernost Bogu, koji je spreman da nas onda za podnešene patnje nagradi večnim radostima. Ali teško onome koji proklinje krš, čeka ga tama i večna nesreća. Radi, dakle, mislimo na prolaznost sveta i neprolaznost večnosti. Ne možemo služiti dva gospodara. Ili idemo putem čestitog života prema Bogu ili se udovoljavajući zemaljskim željama udaljujemo od Njega. Treće ne postoji.«

Već od ranog detinjstva Marija je naučila slušati glas savesti, naviknula odricati se prirodnim sklonostima i vlastitim potrebama. Njezin duhovni savetnik naredio joj je da počne pisati svoj životopis. Među ostalim Marija je priznala da se u onom izobilju u Las Palmas nikad nije dosita najela, da se često klečeći u svojoj sobi dugo u noć molila. Ona je imala pogodne prilike da se uda za bogata čoveka, ali se u takvim trenucima pitala kako će se onda žrtvovati za obraćenje grešnika. Tako se i za majora Majera udala samo zato da se žrtvuje za dvoje siročadi. I njezine žrtve nisu bile bez ploda, već za života je videla divne plodove svog patničkog života.

Njezin divan primeran život bio je glavni pokretač da su se naskoro obratili posinak Karl Ernest i njezin muž na katoličku veru. Pre toga morali su okusiti još mnogo trpljenja.

Avgusta 1942 godine bio je bombardovan njihov stan. Sve je bilo uništeno. Marija je iz ruševina izvukla pokoji komad oštećenih stvari, nosila u stan koji su im prepustile neke časne sestre. U toj nesreći pokazao je i muž svoju sklonost prema katoličkoj veri. Junački je podnosio nesreću, bez svakog gunđanja i zlovolje. Jedino mu je bilo žao što se morala njegova žena Marija zbog toga toliko više mučiti. Ona je stojeći na ruševinama svoga stana blagosiljala u duši kuće i obitelji koje su ostale pošteđene od ratnog razaranja. Kad je Karl Ernest saznao za veliku obiteljsku nesreću, predao se i on potpuno Božjoj providnosti.

Početkom septembra 1943 godine Karl Ernest bio je teško ranjen na ruskom frontu. Verovao je da ga je jedino majčina molitva spasla, da su ga srećno odneli u bolnicu pre nego je iskrvario na bojnom polju. Zdravstveno stanje mu se brzo okrenulo na bolje tako da je za 14 dana već došao kući na odsustvo. Mnogo je razmišljao o tom izvanrednom ozdravljenju te često raspravljao sa svojom pomajkom Marijom o verskim pitanjima. U sebi je osećao želju za katoličkom verom. Poverio je majci svoju tajnu da želi postati katolički svećenik. Ona je o tome razgovarala sa svojim mužem koji je tada bio još protestant. U prvom trenutku muž se nekoliko uzbunio, ali se pomoću Božjom bura stišala. Marija je skupljala potrebne dozvole i svedodžbe.

7 novembra 1943 godine Karl Ernest primio je prvu svetu pričest. Toj svečanosti Marija usled bolesti nije mogla prisustvovati. Pisala je sinu krasno pismo u kome stoje i ove reči: »Sačuvaj svoje srce čisto. Danas je više nego ikada ranije potreban veliki broj čistih duša. Samo one mogu davati Bogu zadovoljštinu za bezbrojne grehe bludnosti.

Čuvaj svoje zdravlje da bi mogao jednom postići svoj životni ideal i darovati Bogu svoju mladu Misu. Prihvati moju molbu kao zapoved, telesno je zdravlje naime od velike važnosti. Ne protivim se tvojoj nameri da se odrekneš cigareta i raznih zabava, ali budi i u odricanju razborit. Bog te blagoslovio i sačuvao za sebe!«

Sledili su meseci velikog trpljenja. Nirnberg je bio često bombardovan. Muževi rođaci — tvrdi protestanti — izgubili su sve. Dvadeset godina prezirali su Mariju i nje se stidili. Marija je bila dovoljno razborita, sve je to primetila i te kako bolno osećala. Međutim, ona se iskazala herojem ljubavi. U nesreći im je pružila pomoć koliko je mogla. S mužem je za njih spremala pakete s ljubljem i toplom odećom. Za sebe su ostavili samo najnužnije. Pakete je slala kao da ih šalje samo muž koji je priložio obično i popratno pismo.

Njihov je stan bio uvek otvoren i za izbeglice. Jednom je došla k njima neka obitelj koja je bila na putu već dva dana i dve noći bez hrane i bez odmora. Deca su bila modra i tvrda od zime, majka bolesna. Marija im je zagrejala svoj krevet, dala toplog jela te im ustupila svu sobu da se odmore.

Tako je Marila rado pomagala gde god je samo mogla. Naposletku joj je ostalo samo jedno odelo. Ali takav život junačke žene jako je delovao na muža Hermana Majera. Za Uskrs 1945 godine zamolio je za prijem u katoličku Crkvu. Priznao je: »Da sam postao katolik, imam se zahvalit' svojoj ženi. Živim s njom već 20 godina, ali se ne sećam da je ikad učinila nešto što mi se ne bi sviđalo ili što bi me i najmanje uvredilo.«

Jula 1945 godine, na blagdan sv. Ignacija vratio se Karl Ernest iz Danske gde je živeo u vojnom zarobljeništvu. Marija je upravo htela poći u crkvu kad je Karl otvorio vrata. Radosno ga je pozdravila rečima: »Ej mladiću, lepo što si došao! Možemo sada zajedno u crkvu.« Nisu bili samo zajedno na Misi nego i na svetoj pričesti.

Vrativši se kući, Karl Ernest kazao je majci da želi stupiti u Družbu Isusovu. Mariju je ta vest veoma iznenadila. Već se naime radovala, kako će jednom živeti uz svog posinka svećenika. Prošlo je neko vreme, pa je i tu žrtvu Marija predano primila iz Božjih ruku.

Marta 1946 godine Marija je teško obolela od trbušnog raka. Potrebna je bila hitna operacija. To je bila već šesta operacija u njenom životu. Sa strahom se odpremila u bolnicu, ali nije molila da je Bog čudesno ozdravi.

U bolnici su je ljubazno primili. Časna sestra bolničarka koja ju je dvorila poznavala je Mariju iz ranijih godina dok je živela u susednoj redovničkoj kući. Ona kuća časnih sestara bila je tada vrlo siromašna, pa im je Marija mnogo pomagala. Odstupila je od svoga: krevetninu, stolnjake, nameštaj te im više meseci dostavljala životne namirnice. Sada je časna sestra imala priliku da pokaže prema bolesnoj dobrotu i svoju zahvalnost. Marija je dobila svoju sobu pokraj kapelice. Tabernakul je stajao uza zid njezine sobe.

Iza operacije Marija se nikad više nije oporavila. Flegmona joj je zadavala jake bolove. Kad je nakon više meseci ponovo došla k lekaru, taj je pronašao na srcu razne greške te se čudio da bolesnica još živi. Od zapaljenja krvnih sudova imala je plave noge a mestimično crne. To joj je ostalo do smrti. U tim teškim mesecima bolesti deca iz dečjeg zabavišta bila su njezin odmor i njezina radost. Deca su je posećivala, a Marija im je pričala o Bogu i delila bonbone. Za blagdan sv. Nikole spremala im je darove i sama predstavljala toga sveca.

Sav svoj život Marija je usrdno štovala anđela čuvara, a on joj je vraćao ljubav. Na njegov glas da je njezina majka na umoru, Marija brzo odlazi kući. Majka je dočeka na železničkoj stanici. Čudi se Marijinom pitanju da li se slabo oseća. Kad su se vratile kući, majka se sruši mrtva na zemlju, pogođena od kapi.

Posle majčine smrti zdravlje se i Mariji ozbiljno pogoršalo. Usled bolova cele noći nije mogla spavati. Sve je to trpljenje ona darovala za obraćenje grešnika i za svećenike. Bila je toliko slaba da nije mogla više ni pisati.

Poslednji dan njezina života u kapeli časnih sestara neki je mladomisnik služio svetu Misu; jednim delom hostije pričestio je tešku bolesnicu, a drugom polovinom njenog muža koji je klečao pokraj njezinog kreveta. Nakon toga Marija je mirno umrla. Sahranu koja je bila 2 aprila 1952 godine, obavio je predstojnik Družbe Isusove. Njezin posinak Karl Ernest usled bolesti nije mogao doći. Marija je umrla u 58 godini starosti.

Dve godine kasnije umro je i njezin muž, upravo u vreme kada je njegov sin Karl drugi put prikazao svoju mladu Misu.

Marija Majer, rođena Landler, sjajan je primer prave katoličke žene u naše doba. Živela je stvarno iz ljubavi i za ljubav.

(Svršetak.)

ISTOČNI ODREDI

Istočne crkve nazivamo one kršćanske crkve koje su nastale i koje su se razvijale na Istoku te pripadaju jednome od pet istočnih obreda. Ti su obredi: antiohijski ili sirski, aleksandrijski ili koptski, cariqradski ili bizantinski, kaldejski ili istočno sirski te jermenski.

Da udovoljimo želji nekih naših čitalaca, dajemo kratak pregled o brojnoj snazi tih obreda te koliko pripadnika tih obreda pripada katoličkoj veri.

Antiohijski ili sirski obred

Taj se obred razvio u antiohijskoj i jerusalemskoj crkvi. Tokom istorije pretrpeo je razne promene. Danas se tim obredom služe:

1) Monofizitski Sirci kojih ima oko 100 000.

2) Sjedinjeni Sirci kojih je 80 000. Njihov je patrijarh kardinal Ignacije Tauponi, koji stoluje u Beirutu.

3) U Indiji se služi tim obredom 400 000 monofizitskih Jakobita, koji priznavaju nominalnu vlast sirijskog patrijarha.

4) Njima su slični reformirani Jakobiti koji su postali više manje anglikanci, ali su zadržali isti obred sa pretežno sirijskim jezikom. Njih ima 200 000.

5) Od Jakobita sjedinilo se oko 107 000 vernika sa katoličkom Crkvom, koje nazivamo Tominim kršćanima siromalankarskog obreda.

6) U Libanu žive Maroniti. Njihova je liturgija izvorno isto antiohijskog obreda. U Libanu samom živi oko 400 000 Maronita, a u emigraciji oko 120 000. Svi su oni katolici.

Aleksandrijski ili koptski obred

Taj se obred razvio u Aleksandriji. Do 13 veka njime su se služili kako Melkiti tako i monofizitski Kopti. A danas se tim obredom služe:

1) Oko 2 miliona monofizitskih Kopta koji žive u Egiptu. Oni imaju svoga patrijarha Kirila VI.

2) Tokom poslednja dva veka sjedinilo se oko 100 000 Kopta sa katoličkom Crkvom. Njihov je patrijarh Marko Kuzam II, koji stoluje u Kairu

3) U Etiopiji živi oko 7 miliona monofizitskih Etiopljana. Poslednje vreme oni su se odvojili od koptskog patrijarha u Aleksandriji.

4) U Etiopiji i u Eritreji živi oko 60 000 sjedinjenih kršćana tog obreda. Tamo se liturgija služi na starom geez jeziku iz 5 veka.

Carigradski ili bizantinski obred

Taj se obred razvio iz antiohijskog i kapadocijskog te dobio ime po prestonici istočnog rimskog carstva. Velike zasluge za tu liturgiju imaju sv. Bazilije i sv. Ivan Zlatousti. Tom obredu pripada najviše istočnih kršćana, svi pripadnici pravoslavne vere.

1) Pod jurisdikciju sva četiri pravoslavna patrijarha u Cariqradu, Aleksandriji, Antiohiji i Jerusalemu potpada 2,1 miliona pravoslavnih kršćana na Istoku, u Turskoj, nešto malo u Grčkoj i u emigraciji, napose u Americi.

2) U ostalim autokefalnim pravoslavnim crkvama u Evropi i drugde po svetu živi oko 162 miliona pravoslavnih kršćana. Njihova je liturgija bizantinskog obreda, ali na raznim jezicima: grčkom, arapskom, staroslovenskom, rumunskom, mađarskom, engleskom, japanskom.

Najviše istočnih katolika pripada bizantinskom obredu. Ti su se katolici tokom povesti povratili crkvenom jedinstvu, koje se bilo za vreme cariqradskog patrijarha Kerularija konačno rascepalo 1054 godine.

1) U Južnoj Italiji živi nekih 65 000 Italo-grka i Italo-albanaca koji su većinom prebegli ispred

Turaka u Italiju, sjedinili se s Rimom, ali očuvali svoju istočnu liturgiju. Znamenita je njihova opatija Grottaferrata.

2) Na Istoku (u Ujedinjenoj Arapskoj Republici, Libanu, Iraku, Turskoj, Izraelu i Transjordaniji) živi 180 000 melkita katolika. Njihova je liturgija bizantinska, jezik arapski. Njihov je patrijarh Maksimos IV Saj. U emigraciji živi još nekih 105 000 melkita katolika.

3) Od Slavena se najviše Ukrajinaca tokom vremena povratilo u katoličku veru. Krajem drugog svetskog rata bilo ih je blizu 6,5 miliona na čitavom svetu. Najviše ih je živelo u takozvanoj Galiciji, istočnoj Poljskoj, što sada sve pripada SSSR, Ukrajinskoj sovjetskoj republici. Lavov je bila njihova metropolija. Imali su biskupije u Pšemislu, Stanislavovu i Ternopolu. U nekadašnjoj Potkarpatskoj Rusiji u Užgorodu i u Slovačkoj u Prešovu bile su isto katoličke biskupije istočnog obreda, nastanjene Ukrajincima odnosno Rusinima. Danas u tim krajevima nema više katoličke hijerarhije. Katolički Ukrajinci su se posle prvog svetskog rata mnogo iseljavali u Kanadu i SAD, tako da ima tamo danas blizu jedan milion katolika istočnog obreda.

4) Pred drugi svetski rat jaki su bili i katolici istočnog obreda u Rumuniji. Bilo ih je 1,6 miliona, napose u Erdelju. 1948 godine zakonom je bila ukinuta katolička hijerarhija, a katolici istočnog obreda bili su prevedeni pod vlast rumunskog pravoslavnog patrijarha. Katolici u emigraciji imaju jednog rumunskog biskupa Msgr Cristea koji je bio nedavno posvećen.

5) Postoje još manje grupe katolika istočnog obreda u Jugoslaviji oko 60 000 vernika koji su pod jurisdikcijom križevačkog vladike Dr Gabrijela Bukatka, od toga 5 000 Makedonaca u strumičkom i gevgelijskom pojasu, koji su ostali u Srbiji od 1859 godine. U Bugarskoj ima isto nekih 5 000 katolika istočnog obreda, sasvim malo u Solunu i Atini.

Kaldejski ili istočno sirijski obred

Taj se obred razvio od zapadno sirijskog ili antiohijskog obreda na teritoriji perzijanskog kraljevstva dinastije Sasanida. Tim su se obredom služili kršćani u Mezopotamiji i Persiji. Ta je crkva razvijala veliku misionarsku delatnost. Proširila je za neko vreme kršćanstvo sve do Tibeta i Kine, da ne govorimo o Indiji. Ti su kršćani bili pripadnici jeresi carigradskog biskupa Nestorija, pa ih nazivamo nestorijancima. Danas je taj obred ograničen na srazmerno mali broj kršćana.

1) Ovamo spada 87 000 nestorijanskih Kaldejaca. Većina ih živi u Iraku i Iranu, preko 20 000 u SAD, dve tri hiljade u Indiji.

2) Katoličkih Kaldejaca ima 190 000. Žive u istim zemljama kao njihova nestorijanska braća. Njihov patrijarh koji živi u Mosulu zove se Pavle II Šejko.

3) U južnoj Indiji, pre svega u Kerali živi 1,4 miliona katoličkih Tominih krćana. Njihov je obred kaldejski sa starim sirijskim jezikom, ali je sam obred bio mnogo latiniziran. Oni imaju dve nadbiskupije i pet biskupija.

Jermenski obred

Taj se obred razvio od antiohijskog, kada su Jermeni u 4 veku primili kršćanstvo. Pripisuje se Grguru Svetitelju. Jermeni su zapali u krivu veru monofizita, jer su odbacili četvrti opći sabor u Kalcedonu 451 godine. Kroz istoriju taj je narod zbog svoje vere i narodne osebujnosti mnogo prepatio. Danas živi po čitavom svetu oko 3,2 miliona Jermena. Gotovo svi su ostali monofiziti, i ako su jedva svesni svoje krive vere. Katolika ima samo 110 000. Žive u Sovjetskoj republici Jermeniji, Turskoj, Orijentu, Bugarskoj, Rumuniji i raštrkani po svetu u manjem broju. Katolički jermenski patrijarh je kardinal Agagianian, prefekt kongregacije za širenje vere. Početkom 18 veka sjedinjeni odnosno katolički Jermeni su osnovali kongregaciju Mehitarista, koja se 1717 preselila u Veneciju, odakle je došla jedna grana u Beč gde drže svoju crkvu i vode srednjoškolski zavod.

Zaključak

Ako rasporedimo pripadnike svih tih pet istočnih obreda po verskoj ili konfesionalnoj pripadnosti, onda se pruža ova slika:

1) 165 miliona pripada pravoslavlju.
2) 12,6 miliona monofizitimu
3) 11 miliona katoličkoj veri
4) 200 000 anglikanskoj crkvi
5) 87 000 nestorijanskoj jeresi.

Orijent je mnogo podeljen u razne obrede, razne kršćanske vere. To svakako ne daje povolian utisak muslimanima o vrednosti kršćanstva. Od svake kršćanske vere i od svakog obreda i od svakog naroda ima nekih grupa koje pripadaju katoličkoj Crkvi. Papa Ivan XXIII želi drugim vatikanskim crkvenim saborom učiniti važno delo na putu crkvenog jedinstva. I mi možemo i moramo u tome sarađivati.

DALJINE

Nad dubinama sanja, ispod visova nadanja
prostiru se daljine, što stravom pune malo
ljudsko srce.

Sitni smo i ne možemo prijeći prostranstva, a
pitanja mnoga, uznesena nemirima, žive u nama.
Podrugljivim smijehom tutnje dubine. Kako se
uzviti visovima i dostići beskrajno?

Štogod smo dostigli, najviše nije bilo. Štogod
smo osvojili, nije nas darivalo posljednjom
radošću.

U tvoju ljubav, Dobri, želimo unići, njezinim
dijelom želimo postati, u njezinu miru počinuti.
U tvojoj je ljubavi Život iznad boli i umiranja.
Svjetlost iznad smrtnih sjena.
Pobjeda vječita.

USPOMENI MLADOG PRIJATELJA

»Ne, nema Boga!«

»Jao, Milane, kako možeš to reći? Zar te nije strah?«

»Šta bi me bilo strah. I moj tata isto kaže, a moj je tata, bome gospodin.«

»Šuti! Nemoj tako glasno, jer ako te čuje moja mama, nikad se više neću smjeti igrati s tobom. A zar se ne bojiš smrti, kad tako govoriš?«

»Ih, što si glupava, Beba! Ja kažem nema Boga, nema neba, ničega nema, a kad budem umro, neka crknem kao pas, onda je tako svejedno. Smrt je smrt, nema te više!« Dohvati ljuljačku — i zaljulja se. —

Kad je to bilo? Ta mala prepirka u igri nenadano? — Davno, davno. Ostalo mi je u pameti tek prkosno, oholo lice Milanovo, krasni ljetni dan u Sarajevu, vrt, šum Miljacke i bezbrižan život mladosti.

Onda je došao rat. Grozota, razaranje i užas. I u mojoj domovini. Bila sam već udata davno i ja sam kao tolike druge žene, pohrlila da pomažem u bolnici. Koliko uništenih nada, koliko osakaćenih života, — koliko boli i patnja! — I, danas su donijeli na desetke ranjenika.

Vrisak, uzdah ... i jauk. Netko zove majku, drugi ženu, netko dijete...

U to me zovne sestra bolničarka. Nosili su teškog ranjenika, granata mu odnijela obje noge i desnu ruku. Mrtvac? Skoro. — Što? Nešto šapuće! Prislanjam uho njegovim usnama i nastojim da čujem. — »Svećenika, brzo, brzo!« I, za čas je prečasni tu i daje mu utjehu, nosi mu sv. ulje, pruža mu križ. On ga grabi jedinom rukom„ još ne pušta ga, grčevito ga drži. Pritište o srce.

Kod tog prizora mene nešto guši u grlu, ne vidim više jasno, voda mi ispunja oči, nešto vlažno i toplo kapa po mojem licu. Je li to trajalo minutu, dvije ili sate,... duge sate?

Gledam ga. Na lice mu silazi smiješak. Blagi izraz osvijetlio je oči, otvara usta. Valjda bi pio. Naslanjam mu čašu na usta. Ne okreće oči. Neće piti. Usta su još otvorena. Čujem: »Ne, nisam pas«... šapne jedva čujno i bio je mrtav.

Sleglo mi se srce.

Ovako mlad. Bog zna odkuda je. Tko je? Sestra drži papire u ruci. Pogledam. Bože! Milan V. iz Sarajeva!

U tren cijelo moje djetinjstvo dođe mi pred oči: Sarajevo, igranje u vrtu, krasni ljetnji dani, mladost — i ona mala svađa.

Ne znam Milane kako si živio, ali umro si kao čovjek!

U DAN SUDA

U dan suda, kada zadrhte stožeri zemlje i nebesa otkriju svoju veliku i strašnu ljepotu, osjetit ćemo, kako dolazi pravda, koju su zazivali dobri i koje su se plašili zli.

Iz grobova dići će se uspavani i svaka će misao sinuti neprevarljivim svijetlom, i svako će djelo otvoriti svoje dubine.

Kada dođe čas suda, postat će jasna vjekovna borba između anđela i silnika tmine.

Slušat ćemo glas, kojemu će se svi pokoriti. Razabrat ćemo, kako govoriš, Bože:

»Bio sam gladan i nahranili ste me; bio sam žedan i ugasili ste moju žeđ. Odjenuli ste me naga, pohodili bolesna, i utamničenome došli ste meni.«

Gospodine, da li smo te poznali za života svojega u braći svojoj, ljudima bijednima? Da li smo svim svojim srcem otirali suze tvoje i njihove?

Munja će zasijeći visine od istoka do zapada. Bit će to tvoj dolazak, Gospodaru svega, što živi.

Davno će već dogorjeti do onoga dana naši ljudski snovi, naša lomna djela, a ipak, ti ćeš probuditi iskru, što je planula nekada, i razgorila naša srca — ti ćeš dozvati davno sunce naših nadanja i čežnja. Vidjet ćemo, da ništa nije nestalo nepovratno, da ništa nije zamelo svoj trag na putu, kojim prođoše sva ljudska pokoljenja. Vidjet ćemo, kako opet plamsa riječ izgovorena, kako se opet raspjevaše svi zvuci, davno razigrani, kako opet rastu spomenici našega postojanja, oživljuje slike, krvlju zacrtane.

U dan suda, svaka će misao sinuti neprevarljivim svijetlom, i svako će djelo otvoriti svoje dubine.

Dolazi pravda, i dobrima i zlima.

Gospodine, naše težnje mole vijenac Života.

Moje neprolaznu sreću tvoje blizine.

KADA JE ON DOLAZIO

Sjeti se, prijateljice iz mojega djetinjstva, kakova je svjetlost nekada prožimala naša mlada srca. Na našoj stazi nije bilo ni sjenke, strah je padao pobijeđen našom ustrajnom hrabrošću, bezazlenom vjerom u našu snagu bez granica.

Sjeti se, da je to bilo vrijeme, kada je i nas pogledao Prijatelj čistih i nevinih, dok je opominjao ljude, zrele i iskusne:

»Ako ne budete kao ova djeca...«

Kasnije smo zapalili luči, kao one djevice u hramu, da nas ne prevari tama.

Reci, nije li bilo noći, kada je On dolazio, a nama je ljudima ponestalo ulja i pogasile se luči?

JUGOSLOVENSKE KATOLIČKE BISKUPIJE

i administrature koje imaju svoje odvojeno upravno središte odnosno ordinarijat. Po abecednom redu slede ovako:

1. Bačka administratura, administrator biskup Msgr Matiša Zvekanović, sedište Subotica.
2. Banatska administratura, administrator Dr Josip Ujčić, beogradski nadbiskup, sedište Zrenjanin.
3. Banjalučka biskupija, biskup Msgr Alfred Pichler, sedište Banja Luka.
4. Barska nadbiskupija, nadbiskup Dr Aleksandar Tokić, sedište Bar.
5. Beogradska nadbiskupija, nadbiskup Dr Josip Ujčić, sedište Beograd.
6. Dubrovačka biskupija, biskup Msgr Pavao Butorac, sedište Dubrovnik.
7. Goričke i tršćanska administratura, administrator prelat Dr Mihael Toroš, sedište Nova Gorica.
8. Hvarska biskupija, biskup nadbiskup Msgr Miho Pušić, sedište Hvar.
9. Kotorska biskupija, administrator Msgr Gracija Ivanović, sedište Kotor.
10. Krčka biskupija, biskup Dr Josip Srebrnić, sedište Krk, otok Krk.
11. Križevačka grkokatolička biskupija, biskup Dr Gabrijel Bukatko, sedište Križevci — Zagreb.
12. Lavantinska biskupija, biskup Dr Maksimilijan Držečnik, sedište Maribor.
13. Ljubljanska biskupija, biskup Dr Anton Vovk, sedište Ljubljana.
14. Mostarska biskupija, biskup Dr Petar Čule, sedište Mostar.
15. Porečko-puljska biskupija i administratura hrvatskog dela trščanske biskupije, biskup Dr Dragutin Nežić, sada sedište Pazin.
16. Riječka biskupija, administrator biskup Dr Viktor Burić, sedište Rijeka.
17. Senjsko-modruška biskupija, biskup Dr Viktor Burić, sedište Senj.
18. Skopljanska biskupija, biskup Dr Smiljan Čekada, sedište Skoplje.
19. Splitska biskupija, administrator biskup Dr Frane Franić, sedište Split.
20. Sremsko-bosanska biskupija, biskup Msgr Stjepan Bäuerlein, sedište Đakovo.
21. Šibenička biskupija, administrator biskup Dr Ćiril Banić, sedište Šibenik.
22. Vrhbosanska nadbiskupija, nadbiskup Dr Marko Alaupović, sedište Sarajevo.
23. Zadarska nadbiskupija, administrator biskup Msgr Mate Garković, sedište Zadar.
24. Zagrebačka nadbiskupija, nadbiskup Dr Franjo Šeper, sedište Zagreb.

IZ KATOLIČKOG SVETA

Američki katolici su podigli u Saigonu za kineske gubavce uzorno selo. Selo se sastoji iz pojedinih grupica kuća. Svaka grupica ima tri kuće. U srednjoj se nalazi kuhinja, magacin i umivaonica. Računa se da će se time nešto olakšati težak život gubavcima.

Na belgijskoj televiziji pojavila se č. s. Kćeri Marijinih i govorila pola časa o temi »Šta se događa iza naših samostanskih zidova.«

Papa 60 km daleko od Rima. Prvi puta posle 1870 Papa se odvezao svojim autom u letnjikovac Rimskog semeništa u Roccantica. Tamošnjim je pitomcima služio svetu misu i pozvao ih neka se mole za uspeh budućeg crkvenog sabora.

Tedan proučavanja crkvenog jedinstva održao se krajem avgusta u Asiziju. Bilo je tamo kardinala, biskupa, svećenika, odličnih laičkih predstavnika, ukupno preko 2 000 učesnika. Najuvaženiji govor je držao kardinal Lercaro o budućem koncilu i grčki biskup Dominik Caloyeras, ap. administrator u Turskoj za katolike bizantiskog obreda. Taj je crkveni dostojanstvenik u svom referatu nabrojao činjenice koje otežavaju rad na crkvenom jedinstvu, a onda i okolnosti koje povoljno utiču. Caloyeras je zaključio svoj govor rečima: »Kad bi svi katolici imali takve simpatije prema istočnim kršćanima kakve ima Papa Ivan XXIII, jedinstvo bi se brzo ostvarilo, jer ljubav prelazi preko svih poteškoća i čini prava čudesa.«

Afrika ima sada 51 domaćeg biskupa: u zemljama Komonvelta 16, Francuska zajednica 10, Egipat, Sudan i Etiopija 11, Kongo u Ruanda-Urundi 7, Južna Afrika 7, među kojima 6 domorodnih **belaca.**

Brazilija. Među ovogodišnjim velikim verskim manifestacijama bio je nacionalni euharistijski kongres u Curitiba, na kome je učestvovalo 200 000 vernika kao i 150 biskupa. Lepo se razvija Marijina Legija koja broji 1500 nižih organizacija sa 15 000 članova.

Tavankut kod Subotice slavio je 50 godišnjicu župe. Vernici su se na proslavu pripremili trodnevnicom. 22 avgusta Msgr Zvekanović, biskup i ap. administrator Bačke, služio je pontifikal i održao prigodnu propoved. Posle mise razvila se euharistijska procesija. Tom prigodom 2000 vernika je primilo svetu pričest. Župniku Ivanu Lebović-u želimo da i dalje uspešno vodi tu župu.

Bolnički kurati iz mnogih zemalja zasedali su u prvoj polovini septembra u semeništu Disi le Mulino i razmatrali pastoralne probleme u bolnicama. Vreme provedeno u bolnici znači za mnoge bolesnike jedinu pogodnu priliku za duhovnu versku obnovu. Bolnički kurati moraju dobro poznavati psihologiju bolesnika različitih starosti, kulture, zvanja te uzeti u obzir pogodne i otežavajuće okolnosti u kojima se bolesnik nalazi, kako bi mu mogao duhovno pomoći.

Grupa od 75 bivših francuskih ratnih zarobljenika posetila je svoj bivši vojnički logor u Württenbergu. Iz bivšeg logora nastalo je radničko selo. P. Žavele, njihov bivši dušobrižnik u logoru, pohvalio je tamošnji narod, koji mu je rado davao životne namirnice za njegove drugove u zatočeništvu, iako je to bilo strogo zabranjeno. Ti krajevi su mu izgledali kao neko ostrvo u nacističkoj Nemačkoj. U proslavi su naročito uzdizali nekog baštovana koji je sklopio sa francuskim prinudnim radnicima iskreno prijateljstvo.

»Dovoljno je ljubiti« naziva se nov film o svetoj Bernardici Subiru, koji je snimio Robert Derene. Lurdski biskup Msgr Theas pohvalio je taj film. On je kazao da je to najlepši francuski film u kome nema ništa što bi katolika vredalo. Film je tehnički i umetnički na visini. Ulogu Bernardice glumila je Danijela Amjoret.

Iznenadna smrt. Nadbiskup Kujur iz Ranki u Indiji otišao je na 37 međunarodni euh. kongres u Minhen. Tom prigodom je hteo posetiti razne evropske zemlje i sakupiti milostinju za potrebe svoga stada. U njegovoj biskupiji treba 20 novih crkava, jedan novi samostan za domorodačke redovnice i toliko drugoga za osnovne škole u 109 sela. U Brislu ga je zadesila smrt i prekinula njegov plodan apostolat.

U Marburgu u Nemačkoj održao se interkonfesionalni kongres za istoriju religija. Na njemu je učestvovalo 500 pripadnika raznih konfesija. Isticala se potreba religije u očuvanju čovečanstva pred uništenjem od razornog oružja. Kongres se držao gesla: poštivajući druge religije koristim svojoj.

Nadbiskupija Njujork ima 327 osnovnih, 100 srednjih škola sa ukupno 221 400 učenika, dakle 6000 više nego prošle godine. Radi se naime samo o katoličkim školama.

Sekretar Propagande Msgr Sigismandi izdao je proglas prigodom misijske nedelje. U njemu daje kratak pregled onoga što se dogodilo u misijskim zemljama poslednje godine dana. Skreće pažnju na potrebu pomoći mladim katoličkim crkvama u novim afričkim državama. Treba još više misijskih radnika: svećenika, braće pomoćnika, redovnica i laika. Mlade kršćanske zajednice moraju pokazati svojim sunarodnjacima da je kršćanstvo od najveće koristi zdravom narodnom razvoju, spojivo sa svim plemenitim narodnim težnjama, sa svakom istinskom kulturom, s unapređivanjem blagostanja u slobodi i miru.

Filipini ne priznaju razvoda braka, nego samo rastavu od stola i postelje. Pre kratkog vremena pokret za ozakonjenje razvoda imao je u Manili svoje zasedanje, ali je Katolička Akcija najavila da će se odlučno suprotstaviti takvim pokušajima.

U Varšavi se obavila anketa među 3 000 omladinaca po pitanju osobnog stava prema veri. 78% ih se izjasnilo za katoličku veru. 4% je izjavilo da ne veruje u Boga, dok se 18% nejasno izrazilo kao da ih to pitanje ne interesuje.

Sidnej. Australijsko katoličko obaveštajno središte je u prvoj godini svog postojanja dalo 106 malih novinskih oglasa i njima nagovestilo da će davati besplatne pismene kurseve o katoličkoj veri. Javilo se 5157 nekatolika, od kojih je polovina želela polugodišnji kurs koji se sastoji u tome da svaki učenik prima nedeljno jednu pismenu veronaučnu lekciju.

Daresalam. U tom se gradu Tanganjike osnovala katolička novinska agencija. Ona će davati vesti i ocene iz svoje zemlje sa katoličkog stanovišta.

Havanski biskup iz Kube poslao je 71 svog bogoslova u Portoriko da tamo nastave bogoslovne studije; samo ih je nekolicina ostala kod kuće.

Severni Vietnam ima 750 000 katoličkih vernika. Crkveno su podeljeni u pet biskupija. Za njih se brine 5 biskupa, 320 svećenika, oko 500 časnih sestara i 200 katehista. Sve crkveno osoblje je domaće, nema nijednog stranog misionara više.

Holandska kraljica Julijana je na otvaranju parlamenta najavestila jedan novi zakon, prema kojemu će država doprinositi za izgradnju novih crkava jednu četvrtinu troškova. Javno mišljenje je saglasno s ovim zakonskim predlogom. Gradovi se vrlo brzo šire, pre svega dolaskom radnog naroda iz provincija. Taj narod nije u materijalnoj mogućnosti da sam iz svojih sredstava gradi potrebne crkve. Poneki crkveni predstavnici se pribojavaju da ne bi možda takva državna pomoć dovela do mešanja države u rad Crkve.

Ekumenski savet crkava saglasio se s osnovnom dogmom koja povezuje sve članice. Taj dogmatski obrazac glasi: Ekumenski savet crkava je udruženje bratskih crkava koje prema učenju Svetog pisma priznaju našeg Gospoda Isusa Krista za Boga i Spasitelja, te se zauzimaju da zajednički ispunjavaju opći zadatak — slaviti jedinoga Boga Oca i Sina i Duha Svetoga. Tu dogmatsku osnovu moraju sve članice saveta priznati.

»Maria dolens« naziva se zvono, izliveno iz topova prvog svetskog rata, da bude uspomena na pale vojnike. 1924 godine bilo je blagoslovljeno i smešteno u tornju Malipiero u Rovereto u Italiji. 1955 zvono je prslo, ali je bilo ponovno saliveno. Sada se pojavila još veća pukotina i zvono će se morati pretopiti i ponovo izliti.

Danska. U blizini nekadašnjeg cistercitskog samostana Om nalazi se dom danske katoličke omladine. Kako se na tom mestu skuplja sve više omladinaca a i hodočasnika, ukazala se potreba za novom kapelicom. Ona se već gradi po nacrtima švajcarskog arhitekta Marka Furlera. U radu pomažu Dancima susedni nemački omladinci.

Sv. Beno u Minhenu imao je 4 septembra lepu svečanost. Posle 25 godina našli su se na okupu dva rođena brata sa dve rođene sestre,

prigodom srebrne mise najstarijeg brata, misionara Romualda Hartberger. Drugi brat je kapucinski brat laik i slavio je 25 godišnji jubilej redovničkih zaveta. Starija njihova sestra isto je redovnica Marija Jozefina i radi u misijama 23 godine, dok je najmlađa Koleta Franciska 10 godina u misijama. Svih četvoro braće i sestara rade za misije, tri u Africi, a kapucinski brat u Švajcarskoj u samostanu koji radi za misije.

Veliki planovi. U 10 salonu Muzeja moderne umetnosti u Parizu održavala se od 7 oktobra do 6 novembra 1960 izložba sakralne umetnosti. Posebna pažnja je posvećena crkvenoj arhitekturi. U roku od dve do tri godine predviđena je izgradnja nekih 1 000 crkava po raznim gradovima i selima Francuske.

Moskovski patrijarh izdao je prvi puta posle Oktobarske revolucije Bogoslovni zbornik na 180 stranica. U njemu se obrađuju pitanja iz dogmatike, moralke, crkvene povesti, patrologije, crkvene umetnosti. Ovim se izdanjima želi ojačati bogoslovna nauka a i temelji vere, iako predmet rasprava nema vidljive veze sa sadašnjicom.

Kardinal Rugambva posvetio je novog crnačkog nadbiskupa Msgr Mihajo za nadbiskupiju Tabora u Tanganjik'. Tako ima sada Afrika 36 crnačkih biskupa, i to: jednog kardinala, 6 nadbiskupa i 29 biskupa. Najjače je zastupana Tanganjika: jedan kardinal, jedan nadbiskup, dva rezidencijalna i dva pomoćna biskupa.

Salezijanci imaju najbolju školu u Iranu. Njihov zavod sv. Ivana Boska ima mesta za oko 1 000 đaka, koji pohađaju osnovnu ili srednju školu, a neki primaju stručno obrazovanje. Oko 2 500 molilaca za prijem bilo je odbijeno zbog ograničenosti prostora. Ministar prosvete se krajem prošle školske godine javno zahvalio salezijancima na njihovom odgojnom radu. Oni rade u Iranu od 1936 godine. Među njihovim pitomcima samo je jedna petina kršćana.

Borba protiv samoubistava. U Beču su se sastali predstavnici 12 zemalja i raspravljali o problemu samoubistva. U Austriji se godišnje izvrši oko 1 600 samoubistava. Govorili su profesori, lekari, sveštenici, direktori policije. Utvrdilo se da su u poslednje vreme uslovi života bolji, ali da ima više duševnih nastranosti. Većina samoubica su mlađi od 30 godina. Samo 15% samoubica je duševno bolesnih. Smatra se da je pomanjkanje vere i samoodgoja glavni uzrok tih nesreća. Po mnogim gradovima postoje posebni uredi kuda se mogu nesretni kandidati smrti obratiti i zatražiti savet. U Austriji dolazi 24, a u Hongkongu 27,6 samoubistava na 100 000 stanovnika.

Kongregacija svetih obreda je odgovorila da biskup može u svojoj biskupiji zabraniti fotografisanje crkava, napose za vreme svetih obreda.

Župa Irlbah u Bavarskoj se odlučila da kupi zvona za malu crkvu bizantinskog obreda na Pastirskom polju u Betlehemu. Župa se odlučila za taj velikodušni čin, kad je neki arhimandrit iz Libana u njihovoj crkvi držao pevanu misu po istočnom obredu.

Padobranom u misije. Dva kapucina u Venecueli spustila su se padobranom u planine gde stanuju još poganski Indijanci. Stanovnici su dvojicu njihovih predhodnika strelicama ubili. Poslednje vesti o radu i životu ove dvojice su zadovoljavajuće.

Japan ima samo 277 502 katolika, oko 11 000 više nego prošle godine. Katehumena ima 17 782. U poslednjoj godini posvećena su bila 44 mladomisnika. Japanskih redovnica ima 3 559, a bogoslova 259.

Sportisti invalidi iz 22 nacije učestvovali su u Rimu na sportskim priredbama iza Olimpijskih igara. Papa Ivan XXIII ih je primio u audijenciju. Sportisti su poklonili Papi kalež sa patenom. Papa je obećao da će za njih i u njihove nakane nedelju dana moliti krunicu. Na kraju im je podelio apostolski blagoslov.

U Beču se već 20 godina održavaju laički kursevi iz bogoslovlja, a 10 godina dopisni kursevi. Zimski kurs je već počeo. Ove godine učestvuju na njima i Indijci i Koreanci.

U nekoj trošnoj šupi među ogrevnim drvetom u Zapadnoj Nemačkoj našao se Marijin kip, velik oko 50 cm. Kip je obojen, nešto trošan, ali skupocen. Potiče iz 14 veka. Umetnički kritičari stavljaju kip u vezu s Anom Selborit.

Austrijska katolička omladina poklonila je poznatom lekaru gubavaca Raulu Folero 100 000 šilinga da ponovo opremi bolnicu gubavaca u Ben San u Južnom Vietnamu koja je bila potpuno opljačkana.

Bečki kardinal König se odazvao pozivu bombajskog kardinala Greišesa i otišao u Indiju da poseti indijskog kolegu.

Biskup Laslo iz Burgenlanda govorio je o televiziji i pozvao sve austrijske katolike da svojim nastupom zaštite omladinu od onih televizijskih prenosa filmova i radia, koji omladini ne odgovaraju. Isti je biskup posvetio kamen temeljac za novi katolički školski zavod u kome će biti mesta za 150 učenika. Za katolički odgojni zavod je bitno da ima religioznu sredinu koja posreduje omladini nepokolebivo kršćansko mišljenje.

U svom rodnom gradu Ivrea u severnoj Italiji umro je kardinal Josip Fieta u starosti od 77 godina. Pokojni crkveni knez bio je 16 godina papin nuncije na Kvirinalu. Papa Ivan XXIII podelio mu je bio 15 decembra 1958 kardinalski šešir.

Na grob kardinala von Gallen u Minsteru položio je gradonačelnik Orleana venac sa zastavicom svoga grada. Gradonačelnik Sekreten je izjavio da "me kardinala von Gallen Francuzima znači simbol neustrašivog borca koji ne ustupa ni pred kakvim pretnjama.

Vatikanski radio počeo je 29 septembra 1960 prenositi redovne emisije za Filipine. One se daju nedeljno tri puta po 15 minuta na engleskom jeziku.

Pasionske igre u Oberamergau završile su se 30 septembra. Ove godine bile su 93 predstave. Gledalo ih je 518 000 gledalaca. Među ostalim bila su 4 strana kardinala i 100 biskupa. Od stranih posetilaca najbrojniji su bili Englezi i stanovnici Severne Irske sa 103 000, SAD sa 60 000, Skandinavija sa 9 000, Beneluks 4 800, Irska 4 100 itd. Novinara je bilo 1 400. Sledeće pasionske igre biće tek 1970 godine.

U Nju Jorku je Katolička Karitas slavila 50 godišnji jubilej. Na proslavi je bilo prisutno mnogo crkvenih velikodostojnika, a govorio je i sam predsednik Aizenhauer. Predsednik je ukazao na razvoj dobrotvornosti u Americi od prvih vremena dolaska njihovih predaka do danas. Nije toliko važan dar sam, koliko duh kojim se daje. Važan je materijalni dar, ali važniji je nesebični duh darovalaca. Takav dobrotvorni rad, bilo u zemlji bilo u inostranstvu, nije moguć bez molitve. Aizenhauer je kazao da je 200 godišnji razvoj SAD utemeljen na verovanju u Boga i ljudsko dostojanstvo. Ako taj duh nestane u SAD, onda će SAD propasti. Visoki duhovni ideali koji prožimaju ljude potrebniji su od vojničke, ekonomske i političke snage.

Protiv obožavanja životnog standarda. U Zapadnoj Nemačkoj ekonomsko blagostanje sve više budi u ljudima želju za još boljim životnim uslovima. Ta težnja za sve većom zaradom uvodi neprekidnu radnu nedelju u kojoj strada dan Gospodnji, dan počinka. Pred okupljenom omladinom u Fuldi govorilo se o važnosti nedelje za obiteljski život. Samo na kršćanskim temeljima moguće je graditi čvrstu zajednicu koju neće zli duhovi potkopati. Domaći biskup pozvao je omladinu neka se nigde ne stidi ispoljiti svoje katoličko uverenje.

Ahenski biskup Polšnajder je na svršetku biskupskih konferencija u Fuldi govorio o potrebi katoličkih škola. I u Zapadnoj Nemačkoj ima prilično broj ljudi koji misle da su konfesionalne škole nepotrebne, te predlažu zajedničke državne škole na kojima bi se držala veronauka dva časa nedeljno. Biskup smatra da katolički roditelji i katolička deca imaju pravo na vlastite škole u kojima je sva nastava prožeta kršćanskim duhom. Još važniji od škole, zaključio je biskup, je lep kršćanski život u obitelji, jer taj najjače utiče na decu.

U kršćanskim se krugovima spominje 600 godišnjica jednog velikog ruskog slikara Andreja Rubleva. Taj je slikar živeo i radio u samostanu Zagorsk, 70 km udaljenom od Moskve. Rubljev je slikao najviše u tom samostanu, ali i u raznim crkvama Moskve, Zvenigoroda i Vladimira. Njegova je najznamenitija slika Presvetog Trojstva. Po ruskom načinu Presveto Trojstvo predstavljaju tri anđela koji su se ukazali patrijarhu Abrahamu u dolini Mambre. To njegovo remek delo nalazi se u Galeriji Tretjakov u Moskvi.

Indijska biskupska konferencija održala se u Nju Delhiju. Prisustvovalo joj je 17 nadbiskupa i 60 biskupa i drugih prelata. Predsedavao joj je kardinal Agagianian, prefekt kongregacije za širenje vere. Tom je prilikom Sveti otac poslao posebno pismo indijskom kardinalu Grejšesu u pitanju sveštenickog podmlatka i njegovog odgoja za uzvišeni sveštenički stalež.

Najveća nezavisna afrička zemlja Nigerija broji 35 miliona stanovnika. Po verskoj pripadnosti odeljeni su na 15 miliona muslimana, 10 miliona neznabožaca, 5 miliona protestanata i anglikanaca te na preko dva miliona katolika odnosno katehumena. U crkvenom pogledu zemlja je podeljena na tri nadbiskupije, 9 biskupija i 6 apprefektura. Domoroci imaju jednog rezidencijalnog biskupa, tri pomoćna biskupa i oko 50 sveštenika. Ukupno misijsko osoblje broji 776 sveštenika, 452 redovnice, 111 braće pomoćnika, 11 432 katehista, 27 000 učitelja. Škola ima 11 000 sa oko 900 000 učenika. Od svih nigerijskih plemena Ibos pleme je najspremnije za kršćanstvo. Oni žive u istočnom delu države. Njihovo je središte grad Oniča gde je i sedište jedne nadbiskupije. Za tolike vernike i katehumene nema dovoljno misionara. Koliko ih ima, preopterećeni su poslom. Na svakog sveštenika misionara dolazi 20 postaja koje treba često posećivati, 500 — 1 000 dece u misijskim školama, do 2 000 ispovedi nedeljno. Pošto je zemlja tog plemena oskudna, oni su prisiljeni na emigraciju u druge delove zemlje, i tako, oni postaju pravi apostoli koji šire u svojoj sredini kršćanstvo.

Gradonačelnik dao ostavku da postane misionar. Radi se o Iliji Legranu, predsedniku općine Sebur u Francuskoj. On ima doktorat iz prava, diplomu filozofskog fakulteta, izvanrednu čast da je bio u 23 godini života izabran za gradonačelnika. No, Bog ga je zvao u svoju službu; ostavio je svoj položaj u svetu, otišao u samostan i gaji nadu da će postati misionar.

Najveće pučke misije. Od 1—16 oktobra 1960 u nadbiskupiji Buenos Aires i pripadajućim biskupijama sa 6 miliona vernika održavale su se pučke misije. Na toj teritoriji ima 300 župskih crkava. Na propovedi i razne druge pobožnosti vernici su se skupljali još u 1 000 područnih crkava, kapelica, škola i čak u nekim fabrikama. Propovedalo je 2 200 sveštenika iz Južne Amerike i 730 španjolskih sveštenika koji su za tu priliku posebno došli iz Španije. Krajem septembra bile su misije za školsku decu i bolesnike. Kao zaključna svečanost pučkih misija 12 novembra se otvara sveamerički Marijanski kongres na kome učestvuju sve američke zemlje.

Kubanski episkopat je dao dozvolu područnom sveštenstvu da može nositi i civilno odelo. Takva je dozvola za Latinsku Ameriku svakako nova.

Učiteljica Helena Rajhl iz Nemačke otišla je na Formozu gde će se u glavnom gradu Taipehu posvetiti odgoju odraslih katehistinja. Laička misionarka je prošle godine položila zavete siromaštva, čistoće i poslušnosti kao članica Međunarodnog udruženja misijskih pomoćnica.

Brigita Izenbart, dosadašnja činovnica u hamburškom radiu, gde je radila 13 godina, dala je ostavku na službi i otišla kao kandidatica u benediktinski samostan. Ona se bila pre 14 godina obratila na katoličku veru i sada je našla konačno zvanje.

Evropski seminar u Mastrihtu u Holandiji počeo je da radi. U to semenište dolaze sveštenički kandidati iz Holandije, Belgije, Irske i Švajcarske, kako bi se spremali za pastoralni rad u zemljama gde vlada nestašica sveštenstva, dakle

za: Portugal, Francusku, Nemačku, Austriju i skandinavske zemlje. Samo Holandija je poslala u Mastriht 47 seminarista. Bogoslovi uče tamo godinu dana jezik, istoriju, socijalne prilike i kulturu zemlje za koju su se odlučili; posle nastavljaju studije u dotičnoj zemlji. 15 holandanskih mladića otišlo je izravno u Esen, Hildeshajm i Beč na bogoslovne studije, pošto već toliko znadu nemački da će moći pratiti predavanja.

Općinske vlasti u Holandiji imaju pravo vršiti cenzuru filmova. Predsednici općina južnih dveju provincija gde su katolici u velikoj većini, ujedinili su se na stanovištu da općinski cenzori usvoje ocenu crkvenih filmskih cenzora. Te provincije Brabant i Limburg imaju 85% katoličkog stanovništva.

Bečka katedrala je dobila nove orgulje. Početkom oktobra 1960 bile su blagoslovljene nove orgulje sa 4 manuala, 125 registara i 10 000 piščalji. Istovremeno je bilo posvećeno u katedrali 9 zvonova. Najveće zvono posvetio je kelnski kardinal Frings u prisustvu najviših državnih poglavara.

Čuvena šartreska katedrala u Francuskoj slavi svoju 700 godišnjicu. Na tim svečanostima skupile su se važne civilne i crkvene ličnosti iz zemlje i inostranstva. Zapažen je bio berlinski kardinal Döpfner kao i berlinska filharmonija, koja je izvodila Betovenovu misu.

Tajlandski kraljevski par, kralja Bumibola i kraljicu Sikirit, primio je Papa u audijenciju. Papa je u svom govoru spomenuo prijateljske veze između Tajlanda i Svete Stolice pre 300 godina. Pozdravio je srećnu vezu između razvoja i čuvanja plemenitih tradicija. Zahvalio se gostima što u Tajlandu vlada verska trpeljivost, koja omogućava katolicima nesmetan rad, napose na karitativnom i školskom odgojnom polju.

Simbol mira. U Argentini se desilo da se na nekim mestima samovoljno uklonilo raspeće iz škola i sudskih dvorana. Takav postupak pobudio je u narodu žestok otpor. Vlada je bila prisiljena da zauzme po tom pitanju svoj stav. U posebnoj izjavi ona je osudila postupak, pošto ruši jedinstvo i spokojstvo u zemlji. Križ je stari usvojen simbol pravednosti, ljubavi i mira, a to ne može nikoga vređati.

150 značajnih katoličkih ličnosti iz svih grana javnog i kulturnog života dalo je pre predsedničkih izbora posebnu deklaraciju o stavu katolika prema verskoj slobodi i odnosu Crkve i Države. Deklaracija naglašava da katolički moral traži da poštujemo svačije iskreno mišljenje i da se moraju poštivati i nama oprečna verska ubeđenja.

Poljska župa Zolinija u biskupiji Pšemisel je poklonila Crkvi mnogo svećenika, od kojih je još uvek 50 na životu. Ove godine župa je imala tri mladomisnika.

U duhu pokore. Neki belgijski rudar stigao je u prvoj polovini oktobra iz Belgije peške u Fatimu, prevalivši put od 2 000 km. Neki Holandez je pešačio sav put iz Lurda u Fatimu. Iz južnog Portugala 400 hodočasnika hodočastilo je peške do Fatime, put od 400 km. Na putu su uživali samo kruh i vodu.

Bogati svećenički naraštaj. Katolici indijske državice Kerala, koja ima gotovo toliko stanovnika kao Jugoslavija, imaju valjda najbogatiji svećenički naraštaj na svetu. To napose važi za Tomine kršćane siromalabarskog obreda kojih ima 1,4 miliona. U njihovom jedinom bogoslovnom semeništu u Alvaje ima 686 bogoslova. Prošle se godine javilo 214 kandidata, ali su ih zbog pomanjkanja prostora primili samo 125. Za poslednjih 25 godina ta bogoslovija odgojila je 900 svećenika. Katolici kojih ima u Kerali 2,2 miliona, ponose se sa 2010 domaćih svećenika i 7047 domaćih redovnica. Stranih ima tamo samo 54 svećenika i 136 časnih sestara, ali oni rade u nekoj latinskoj biskupiji. 28% katoličkog svećenstva u ostalim državama Indije rodom su Keralci. Tako je Kerala postala za Indiju izvor novih misionara.

Papa Ivan XXIII i burmanski predsednik vlade U Nu izmenjali su pisma. Predsednik vlade u svom pismu obaveštava Papu o nameri da proglasi u Burmi budizam za državnu religiju, ali dodaje da će drugim konfesijama biti obezbeđena verska sloboda. Dalje se pohvalno izražava o radu katolika i njihovom političkom ponašanju. Papa u svom odgovoru kaže da ga je predsednikovo pismo utešilo. Drago mu je kad čuje da je predsednik zadovoljan radom katolika, i naglašava da će biti katolici zahvalni predsedniku za njegovu blagonaklonost te da će još više doprinositi napretku i razvoju zemlje. U Nu je primivši papin odgovor izjavio da ga je pismo ohrabrilo te da će se poslužiti prvom zgodom da poseti Papu.

Papa je primio u audijenciju učesnike 8. svetskog sastanka poljodelaca. Tom je prilikom izjavio i ovo: Život na selu je zdrav, blizak prirodi, odličan čuvar moralnih i verskih tradicija i ispunjen Božjim blagoslovom... Ali mi sami znamo iz vlastitog iskustva u mladosti kako je taj život težak i koliko žrtava traži. Pa stoga, zaključio je Papa, blagosivljem sve napore koji su usmereni na poboljšanje životnih i radnih uslova na selu.

Fatima. 13 oktobra održale su se velike pobožnosti u Fatimi, prigodom 43 godišnjice poslednjeg Marijinog ukazivanja. Shodno preporuci domaćeg lejrijskog biskupa, sakupilo se mnoštvo sveta i provelo noć između 12 i 13 oktobra u klanjanju pred izloženim svetim Otajstvom. Rano ujutro imao je u kapelici ukazanja prvu misu neki filipinski biskup. Prvu svečanu misu pevao je lisabonski kardinal Cerejeira koji je zajedno sa bolonjskim kardinalom Lercaro vodio svečanosti. Prisutno je bilo 6 domaćih portugalskih biskupa i 17 biskupa iz inostranstva. Od stranaca su bili najjače zastupljeni vernici iz SAD, Francuzi, Nemci, Austrijanci, Španjolci, Belgijanci i Holanđezi. Noćnu procesiju sa gorućim svećama pratila je kiša. Na toj procesiji i ostalim pobožnostima prisustvovalo je pola miliona vernika. Na čelu nosili su kip Majke Božje iz kapelice ukazanja, koji je za tu svečanost bio premešten u baziliku.

Cejlon. Ova mala južnoazijska država pruža jedinstveni primer u tome što je njen ministar-predsednik — žena. To je supruga pokojnog ministra predsednika Bandaranajke. Ona po veri pripada budistima, ali je odgojena kod časnih sestara, pa je njima prepustila odgoj i svoje tri kćeri.

U Rio de Žaneiro održao se kongres katoličkih predstavnika radia i televizije za Latinsku Ameriku. Kongresu su prisustvovali i neki predstavnici iz Evrope. Kongresisti su saslušali brojne referate. Odlučeno je da se osnuje poseban sekretarijat UNDE (Međunarodno katoličko udruženje za radio i televiziju) za Latinsku Ameriku. Taj će imati posebne komisije za pripremanje radiskog i televizijskog materijala, za obrazovanje specijalista i za bržu i lakšu razmenu potrebnih programa. Katoličkoj radijskoj i televizijskoj službi u Latinskoj Americi pruža se ogromno područje rada.

Kongres katoličke štampe održao se u Santaderu u Španiji. Na njemu je bilo zastupljeno 28 naroda, pre svega iz Evrope, sa 400 delegata. U debatama se odražavala zabrinutost novinara za prekomorske probleme: pomoć misijama, borba protiv gladi, bolesti i bede. Govorilo se o potrebi katoličke štampe u Africi, Aziji i Latinskoj Americi. Govornici su tačno odredili obeležja koja mora imati katolička štampa: čestito mora prikazivati činjenice, kazati svu istinu i odgovarati onima koji napadaju Crkvu i njenu nauku. Govorilo se o poteškoćama sa kojima se suočavaju pokusi stvaranja katoličkih dnevnih novina u siromašnim zemljama. Predloženo je da katolička štamparska preduzeća u Evropi i Americi upošljavaju početnike u novinarstvu iz misijskih zemalja, kako bi se dobro uvežbali u svome zvanju.

Ispravka. U vezi vesti »Jugoslovenska delegacija na kongresu« u 10 broju na strani 156 stoji: »Iza njih prispeli su u Minhen... i konačno zagrebački metropolit dr Franjo Šeper«. Da ne bi neko krivo tumačio tu rečenicu, izjavljujemo da zagrebački nadbiskup dr Franjo Šeper nije prisustvovao kongresu; on je doduše dobio putne isprave za kongres, no u poslednjem momentu nije mogao prisustvovati kongresu, nego je odmah posle kongresa proputovao kroz Minhen.

Švajcarska omladinska Katolička sekcija proglasila je iduću godinu »godinom misija«. Ona će pokrenuti sve raspoložive snage i staviti ih u službu misijama, kako bi odgovorila pozivu vremena. Švajcarski episkopat je preuzeo zaštitništvo nad tom akcijom, a biskup Hasler iz St Gallera ulogu protektora.

Ima tridesetoro praunučadi. Joko Jošić iz Boće kod Brčkog ima 4 sina i tri kćeri, 34 unučadi i 30 praunučadi. Ukupno 71 živi potomak. Joko je star 77 godina, ali još uvek dobrog zdravlja. Prvi svetski rat izdržao je na raznim frontovima. Od 1923 — 1926 bio je predsednik odbora za gradnju crkve i župskog stana u selu Boće, gde je tada osnovana nova župa i podignuta crkva sv. Anti. Nije pismen, ali pošto je glava starija od knjige, Joko je nadmašio i ljude od knjige i ostavljao duboke tragove svoje delatnosti.

Zemaljski ostaci pape Inocentija VI bili su preneseni 23 oktobra o. g. iz Vilaneu Lezavinjo u nekadašnju papinsku rezidenciju u Avinjonu. Papa Inocencije VI, rodom Francuz, vladao je Crkvom od 1352 — 1362.

Ljubljanski biskup Msgr Anton Vovk bio je 20. X. o. g. promovisan na Bogoslovskom fakultetu u Ljubljani na čast doktora teologije. Svečani čin promocije obavio je, u ime Kongregacije za seminišta i univerzitetske studije, beogradski nadbiskup dr Josip Ujčić. — Srdačno čestitamo!

UREDNIKOVA POŠTA

M. N. Pitanje: Kako se Crkva odnosi prema psihijatriji i psihoanalizi? **Odgovor:** Psihijatrija je deo medicine, ona proučava i leči duševne bolesti. Psihoanaliza je sama po sebi nauka koja rasčlanjuje duševne pojave. Crkva poštuje i podupire svaku ozbiljnu nauku te joj priznaje autonomiju na njenom području. Ukoliko neko međutim pod psihoanalizom hoće označiti Freudovu teoriju da je seksus središte svih duševnih pojava te da je koren više manje svih duševnih nastranosti, takvu psihoanalizu Crkva razumljivo zabacuje kao zabludu. Freudova psihoanalitska škola je stvar prošlosti. Većina savremenih psihologa i lekara je odbacuju kao nastranu.

N. M. Pitanje: Crkva uči da bez Božje volje čoveka ni vlas ne padne s glave. Kako onda Crkva tumači mučenje i ubijanje miliona ljudi, pa i nedužne dece po nacističkim logorima? **Odgovor:** Na svetu su bila više manje uvek u većem ili manjem obimu mučenja i ubijanja. Krist i apostoli su bili mučeni. Koliko je kršćanske krvi bilo proliveno samo u rimskom Carstvu! Bog je ljudima dao slobodu, a oni mogu tu slobodu zloupotrebiti za greh i zločine. Bog u svojoj dugotrpnosti i mudrosti tolerira ljudske grehe i zločine. Ljudi na jednoj strani pokazuju svoju pokvarenost i zloću, a na drugoj strani često viđamo duhovnu veličinu nevinih žrtava koje se mole za svoje ubice. Bog je tako neizmerno pravedan, da nema nikakve opasnosti, da ne bi svakome platio po njegovim delima. Bog je dostižan.

E. M. Pitanje: Kakav greh čine roditelji koji svom detetu brane pristup u svećenički stalež? **Odgovor:** Svakako roditelji prestupaju granicu svojih roditeljskih prava, ako pretnjama, silom i obmanom odvraćaju svoje dete od duhovnog zvanja, Crkva ne kažnjava takve roditelje, nego kažnjava one, koji prisiljavaju svoju decu na duhovna zvanja, kaznom izopćenja. Iz toga se dakle vidi da se Crkva pre svega plaši nepozvanih službenika oltara.

I. P. Odgovor: U rimskom martirologiju ima 12 mučenika iz starokršćanskog vremena s imenom Vinko ili Vincencije, od tih su četiri bila mučena u Rimu. Stoga nije verovatno da bi u Podgori kod Makarske štovali onog Vincencija, đakona iz Španije, koga Crkva slavi 22 januara.

Diog. Odgovor: Ne može se kazati da je celibat jedno stanje protivno prirodi, a i protivno Božjem naređenju kojim je u zemaljskom raju uspostavio brak. Kad bi neženstvo bilo neprirodno, Krist ne bi mogao pokazati na nj kao na savršenije stanje od braka, kad je rekao: »Ima koji se odriču ženidbe poradi kraljevstva nebeskog« (Mt 19, 12). Svećenički celibat i Bogu posvećeno devičanstvo traži izvesne žrtve, ali ga je, pomoću milosti Božje i onim načinom života, što ga Crkva propisuje za Bogu posvećene osobe moguće podneti. Zar sport, vojnička služba ne traži žrtava? Ako je brak nešto prirodno, iz toga još ne sledi da je devičanstvo neprirodno. Ono je, obzirom na telesne sklonosti, teže ostvarivo, ali pomoću kršćanskih sredstava nije nemoguće.

Vicepostulatura Bl. Nikole Tavelića je izdala ciklostilski umnoženu knjigu »Milosti Bl. Nikole Tavelića« na 205 stranica. Porudžbine prima Vicepostulatura. Šibenik, Katićeva 11. Cena 350 dinara po komadu.

M. U. Odgovor: Raduje me što stavljate svoju mladost pod okrilje Marijino, da vam bude Ona zvezdom vodiljom na opasnom moru života. Verujem da ste u svojih 15 godina života već nešto iskusili, ali glavno vam valjda tek predstoji. Vaša pesma nije dovoljno doterana za naš mesečnik. Držim da ćete moći razveseliti svoje domaće prigodnim pesmicama.

Franjevački samostan u Zadru izdao je knjigu »Kristovih osam blaženstava« od dr O. Jerka Bakotina. To je devet propovedi o tim blaženstvima. Knjiga je ciklostirana. Pisac pokazuje poznavanje velikog sveta, mnogo citira strane autora. Knjiga se poručuje kod izdavača za 180 din.

Zagrebački bogoslovi izdali su »Hrvatske crkvene popijevke». Narudžbe prima: Alojzije Domislović, Kaptol 29, Zagreb I. Cena komadu 660 din. Od 10 komada popusta 10%.

P. P. Odgovor: Kako ste mogli primetiti, Blagovest je namenjena u prvom redu katolicima u našoj zemlji koji razumeju srpsko-hrvatski jezik, ali ga čitaju i inoverci. Ona ima svoje pretplatnike u svim našim republikama i u svim biskupijama. Članci se štampaju na jeziku, u kakvom su napisani, ekavski u ekavici, ijekavski u ijekavici.

G. K. Odgovor: Već u vreme Tertulijana, početkom 3 veka, bio je običaj da su kršćani prali ruke i lice pre nego su prisustvovali bogosluženju. Običaj da svećenik poškropi vernike blagoslovljenom vodom, odnosno da se postavljaju u crkvama na ulazu škropionice, a da vernici nose posvećenu vodu kućama, potiče iz 9 veka. Blagoslovljena nas voda podseća na čistoću srca kojom treba da se po svetim obredima približimo Bogu. Kao sakramental blagoslovljena voda nas štiti od đavolskih napasti. Stoga je lepo da se po kršćanskim kućama održi običaj da se članovi obitelji barem ujutro i uveče poškrope svetom vodom.

M. U. Pitanje: Žene u našem kraju veruju da BDM na Veliku Gospu deli maloj deci na nebu jabuke. Stoga majke kojima je umrlo malo dete ne jedu do Rokova mlado voće da ne bi umrla deca ostala bez jabuke. Da li je nešto na tome? Odgovor: To je najobičnije praznoverje. Na nebu nema materijalnih užitaka. Postoje možda higijenski i odgojni razlozi da se mlado nezrelo voće ne jede, ali ne treba se zato služiti lažima ili praznoverjem.

SVETOME NIKOLI

Dobri stari čoveče, ti, koji si igračkama i slasticama punio moje dječje cipelice, ostavi mi i danas sjećanje na sebe.

Više ne tražim darova — nitko ih neće donijeti. Ne čekam više tvoj pohod u noći nemirnih, sretnih snova — danas želim da me naučiš kako se dobrota dariva nestrpljivima, kako se ljubav donosi siromašnima. Danas želim da me sjetiš, kako nije radost samo u primanju, već još više, još mnogo više u davanju. Pa ako ništa drugo nemam osim srca, koje bi htjelo da unese sunčanu zraku u nečije očekivanje, daj, da to nekome donesem u ovaj dan, u tvoje ime.

Nakane Apostolata molitve. Decembar 1960. Srce Isusovo čuj nas, molimo te da se jedinstvo i mir među narodima unapredi poniznošću i krotkošću kršćana. Srce Isusovo čuj nas, molimo te da bi indijski katolici postali potpuno svesni svoje odgovornosti za socijalni apostolat.

*
**

Obaveštenje. Ovim brojem završavamo 29. godište našeg mesečnika za 1960 godinu. Sve pretplatnike i poverenike koji još nisu podmirili svoja dugovanja pozivamo da to učine do 15. decembra, kao i da prijave sve promene za iduću godinu 1961. S novom se godinom povisuje pretplata od 20 na 25 din mesečno odnosno 300 din godišnje za grupne pretplatnike. Ko prima na svoju adresu samo jedan primerak, plaća 360 din godišnje pretplate. Poverenicima od 10 primeraka i više daje se 10% popusta. — Prvi broj 30. godišta »Blagovesti« će previdoma izaći za Božić.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. — Uredništvo i uprava: Beograd. Svetozara Markovića 20 — Tek. račun 101-704-3-533. Grafičko preduzeće »SRBOŠTAMPA« — Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.